D'ata

De ata. ata dr dicat aug⁹. trinsibil' ba
t mortal' nā simplex deo simillīa nīl aia
ymaginem hīt. nīlis mbris describī. nīlo loco
nullus sparsus circūscribī. beda sup qdā. a
nima qdūis actionib⁹ diuisa sdrcū nota dī
vnificat cor⁹ ata notat. dī vlt adm̄. dī
stat mens est. dī recolit memoria. dī discer
nit. dī spirat spē. dī sentit sens⁹. ītm. ata
signata ē dei ymagīe. decorata similitudīe.
desponsata fide. dotata spū. redepta sangē.
deputata cū anglis. capax beatitudīs. hēs fi
nalitas. precepī ihūs. ſſ. ſuch' quer⁹. ni
ch' purius. nich' denuq; pulcrius. ea mīa ee
debet q̄ inter hūana ē q̄ alia tem
pla fulgentia nō gemīs altaria. distincta de
leāt. ſſ ata ornata virtutib⁹ replet dr sm
ītm. o hō attende qui⁹ te fecit. de q̄ fecit
qualē te fecit. ad q̄ fecit. deus ē qui te
fecit ut eū ymeas. deūa fecit ut nō sup
bias. ſſ te recognoscas. et humilies exultas
ad ymaginē suā fecit una. ad similitudinem
ihū ut eū diligas. ad q̄ fecit ut ad finem
debitū tendas. anīa q̄as cadit. spūas
rectole primordia. attende media memoria

De bono

De bono. tullⁱ. Bonū ē quod nouissima
ratio recte et honestū ē virtute ē id solū
bonū arbitror. ſd nich bonū qđ nō ē.
qui possidet melior⁹ ē facit. sen. nich
bonū sine se bono.

De benedicōne

De benedicōne. sup illd. ps. benedicat nos
deus. glo. ipse ē deus et creator. et
ducendo ad ultā. postea ē unbonis augē
do benedicit ei. cū⁹ creaturē multipli
cando nūo et mūo. benedicit cū⁹ creatura cū⁹
cor⁹ voce et ope laudāda et ōnē bonū
q̄ hīt et assūmendo. ſſ. ineffabilis benedicā
te. glo. benedicit. ineffabilis ē sic vnie ut
primores ordinē benedicit deus.

De virtute

De virtute. virtus nich aliud ē qua
aliq; ordinatus. glo. sup ō. ps. qui
fecit virtutes et cetera. nihil minoris q̄ in
specie et bonū dicitur malū euacuare. b.
Ne detur nō sit opes ſſ virtutes quas
secū ē scīa portat ut ipsemet diues
fiat. ītm. Quinq; sūt radices virtutū
diligentia. voluntas firma. violenta
sdā oratio. ſſ verendo bona. ītm. virtus
est humiliare vlr doci. est labore acquisi
ta amore possidenda. sen. virtus fruc
tū sapiens posuit in ostia. stultus in
folia. ide. stulti pdusa est virtus or
bus patet. nō q̄rit domū nō censi
nudo hoīe. ē renta. ſſ. scias esse mul
tos humane virtutis qui alienas amat
ſſ diuitias et illas hīre virtute qui semp
secū fortuna vsus est. ſſ tm virtus ad
mes q̄ ipse voluntas sibi trahit. tullⁱ.
Nichil virtute amabilius nich; q magis
admirat ad diligendū qui ipse eā ipse
virtute et ipsius eos quos diligam⁹
ageri. stulq; sine pena sue vitia. nūq;
sine primo sue virtutes. ysid. Virtus ai
ē recte sentire de deo et recte ihoies vite
ē grā signatū ē sup

De grā

nos lumen vlt. r. d. glo. Lumen virtus
lumen est grie quo reformat ymago dei
tenebris ē similes ei siam⁹. ps. sic vos
ihīm. glo. Vos de celo videns grā est
qua fidē ihūm hūane nā sūs verbis vl
mitas. ysid. grā est delectatio cordis
sanctas inditū. dulcedo voluntatis. aug⁹
vasa ē cārs. supra erat ut sicut ad
unitē grā replet ne vacua sint ſſ stren
nuis exercitū volūtas. ap. horteam vos
ne vacet ē c. glo. gratiam dei vacuā
recipere qui se posse acquirā gm. ibon
spūs nō posse. aug⁹ venabil' cupiditas
q̄ nō pōtuit est auida. ſſ grie. ambr.
sup gen. venīt duo angeli sodomā
vespere vbi grā largienda ē. ē adest

1

Perce aad me tu pastre tu me regre
℣. Ego qui vbi [illegible]

[illegible]

Liber Capitularis Ecclie Bā Marie in Butzbach

Hs. 677

Foliiert Oktober 1970

Incipit sermo exposicionis beati Augustini epi In evangelium secundum Johannem

Vol in isto evangelio breuiter dictum. non breuiter oportet exponi: ut quod auditum. intelligat. Verba enim dni parua sed magna sunt. no numeo estimanda sz ponderanda non deo contemnenda quia parua. sed deo querenda quia magna Qui assistis hesterno die audistis. ut potuit disputauit. ex eo q̃ ait duo uos scim carne iudicatis. ego no iudico quemquam: sed et si iudico ego. iudicium meum verum est: quia solus no sum. sed et qui misit me pater In lege ura scptum e. q̃ duoꝝ hoim testimoniu uerum e. Ego sum qui testimoniu phibeo de me ipo. et testimoniu phibet de me qui misit me pater Ex his ubi hesterno die redditus est sermo auribus uris Hec cu duo dixisset. illi q̃ audierunt uos scdm carne iudicatis. manifestatur q̃ audierunt. Responderunt ei duo loquenti de deo patre suo. et dixerunt Ubi est pater tuus. Patre xpi carnaliter acceperunt. quia uba xpi scdm carne iudicauerunt. Erat aut qui loquebatur in apto templo. in occulto ubi homo manifestus. deus occultus. videbat inimicum et contemnebant. et inimicu contemnebant quia

nesciebat: nesciebant. quia no uidebat: no uidebat.
quia rea erat: rea erat. quia no credebat Videas
» ergo et ad hoc q̄ dns respondit Ubi est inquit
pater tuus? Audimus enī te dicē. solus no sū: sed e-
go et qui me misit pater. nos solū te uidemus.
patrē tuū retrū non uidemus Quo te dicis solū
no esse, sed cū patre tuo ee: aut ostende nobis te
» cū esse patre tuo Et dns Nunq̄ me uidetis. ut
patrē ostenda uobis? Hoc enī sequit. q̄ suis ubis
ostendit: quoru ūborū expositōe nos ad p̄missa
» uidete enī q̄ dixerit Neq̄ me scitis. neq̄ patrē
» meū Si me scīetis. forsitan et patrē meū scīe-
tis Scitis ergo ubi est pater tuus, q̄ ita me sci-
atis. quasi totū hoc sim q̄ uidetis Ergo q̄ mē
no nostis. ideo nobis patrē meū non ostendo
me quippe hoīem putatis. ideo patrē meum
hoīem queritis. quia scdm carnē iudicatis Ego
aliud sū. et a liud scdm q̄ me uidetis. ergo scdm carnē quia uidetis patrē aut meū
loquor occultos occultus: primus est ut me noue-
tis. tūc et patrē meū scīetis Si enī me scīet.
et patrē meū forsitan scīetis Ille qui ora scit.
quando dic forsitan. non dubitat sed increpat
Attende enī. quomō increpatiē dicatur ipm forsita.
q̄ uidetur ubi dubitatōis Si dubitatōis ubum.
quando dicit ab hoīe ideo dubitate quia nescīet:

m neo dixit a deo ubu dubitatoris cu deu utiq; m
lateat illa dubitatoe augui infidelitas no opia
iustus. Hoc em de hoc zelus quas certas habz
et aliqn incepatie dubitat idem ubu dubitatoris
ponit nm corde no dubitent uelut si indignetis
seruo tuo et dicas contepnis me consideas
sitan dns tuus sm hinc et aplc ad quosda re
ptoes suos loques ait. Puto aut quod et ego
spm dei habeam. Quod dixit puto dubitae uidet
sed ille incepabat non dubitabat. Et ipe dns xpc
alio loco incepas infidelitate futura gnis humani
ai uenerit inquit filius hois putas in ueniet fide
in terra. Iam quatum existimo intellexistis quo
sit positu sc sitan ne qo uborum appensor et sillabae
examinator uelut latie loqui faciens reprehendat
ubu qd dixit dei ubum et reprehendendo dei ubu
no eloquia sed mutus remaneat. Qo em si
loquitur quo loquitur ubu quod erat impo
apud deu. Uoli uba ista cosiderare et ex hoc ubo
assuetis illud ubu metuere nolle qp deus e. Audio
em nabu et contepnis. Audi deu et time. im
primis erat ubu tu reuocas ad usu sermoci
nacois tue et dicis apud te. Quid est ubu.
Quod magnu est ubum. Donat et trasit. U
berato aere. autem gruit et postea non cit

audi ad hunc Verbu erat apud deu. Manebat
non sonando tñsibat. Ad hunc forte cotepnis. q
erat ubum Apud te ipm o homo cu. est in ani
de tuo ubu. aliud est qra sonus; sed ubu quod
e apud te ut tñseat ad me. sonu quasi uehicu
lu quesit Assumit em sonu. impout se quoda
m uehiculu. trasmutat aere. uenit ad me. no re
cedit a te Sonus aut ut ueniret ad me recessit
a te. ner pstitit apud me Verbu em quod erat
in corde tuo. inquid sono ptrecunte pterijt. qd
cogitabas dixisti Sed ut ad me puenret qd ap
te latebat. sillabas sonuisti. sonus sillabare pdcxit
ad aures mea Cogitatonem tua. p aures mea des
cendit in cor meu. cogitato tua. sonu medijs tñs
uolauit Vbu ueo illud qd assumpsit sonu. unqua
sonaes erat apud te. q sonuisti est apud me.
et no recessit a te Hoc intende qs qs es exa
minator sonozu Verbu dei cotepnis. q ubu hois
no comprehendis Dixit ergo oia p que scta st oia.
et in dubitando imacepat Si me stricte. forsi
tan et prem meu stricte Imacepat infideles. na
tlem suam dixe dispsat suis Sed ibi no est ubi
dubitatoid. quia no fuit causa imacepande infide
litatis Ita quis dixit iudeis. si me stricte scissita

et patre meu scietis: dixit et discipulis suis. qui-
eu philippus interrogauit. imo postulauit et ait.
Ue ostende nobis prem et sufficit nobis. qi ia di-
cerat et ipe iam te nouimus. apparuisti nob. indig
te. dignatus es eligē nos seruti sumus te. mirabilia
tua uidimus. uba salutis audiuim. precepta suscepimus
promissa speramus. multu nobis cōferre psentia tua
ipe dignatus ee. Sed in tu te nouimus: quia patrem
no dum nouimus. instamanuc desideis illius uide
di. q nondu nouis. Ait ꝙ hoc. quia te nouis. sed
no nobis sufficit. donec et patre nouerimus. ostē-
de nob prem et sufficit nobis. et dns. ut stupet no
se nosse. qd se putabat iam nosse. tato mgr tpe
nobiscu fuisse. et me nestire. Philippe qui uidet
me. uidet et prem meu. Nunquid habet ista sua
ubi dubitatois. Nung dixit. Qui uidet me
forsitan uidet et prem. Quae. Quia fidelis
audiebat. no fidei psecutor. ideo no erat dns in-
creparet. sed docet. et hic. si me scietis. et patre
meu scietis. Tollamus ubi quo notata e infidel-
tas audientiu. et ipa sententia. Iam hesterno
die cōmendauim caritati ure. et diximus filias uobis
euangeliste. quibus nob narrat qd a dno didicit.
nec discutiendas fuisse si fides posset. nisi hesitā-
tionis uicia repellerent. Breuiter ergo hesterno

Die insinuamus caritati vre. ee. hereticos q̃ vocant
patri passiam. uel a suo auctore sabelliani. hi
dicut ipsu ee patre qui est filius. dnsa noia. vna
uco esse psona. cu vult pater est inquiut. cum
vult filius. vnq tu est. trezu sut alij hereti q̃
uocantur arriani. confitent3 quide unitu pris
filiu dnm nrm ihm xpm. illu prem filij. istu fi
liu pris. cu qui pater est no esse filiu. cu qui
filius est no esse prem. confitentur quidem
sd negat equalitate. nos. catholica fides. ue
niens de doctrina apłorum. plantata. nobis p
seriem successoru. accepta sana ad posteros trs
mittenda. inter utrosq. i. int utrũq errorem
tenuis ueritate. In errõe sabelliano unq e
solus. pr̃ est pater qui filius. In errore arri
anoru alius est qdem pater. alius filius. sed
pr̃ filius. no solu. alius sed etia aliud e. Tu m
medio quid. Exclusisti sabelliani. exclude et ar
rium. Pater pr̃ est. filius filius e. alius. no aliud.
quia ego et pr̃ unq unu sumus. sic etia hodie
die quatum potui comendaui. Cu audit sumus.
absedat confusus sabelliane. cu audit unu. absedat
confusus arriane. Gubernet catholicu inter ii
utrũq fidei sue nauigiu. q̃m tamendu est multũ

f. 31.

naufragiu Dic ergo tu qd dixit evangelium ego et
pater unu sumus Non go dixit qua com ind unus
qua sumus Paulo aut dixit iudicium meum verum est qz
solus no sum sed ego et q misit me pater. Itaq dicit
Meo iudicium meum verum est qua filius dei sum qua
vera loquor qua vra veritas ego sum. Ista carnaliter
intellige, dixerunt Ubi est pater tuus Modo audi
arriane Neq me scitis neq patre meum qua si
me sciretis forsitan et patre meum sciretis Quod e.
si me sciretis et patre meum sciretis nisi qz ego et
pater unum sumus Quando vides aliqne alium filiu
intendat veritas vra cottidiana lectio est non
sit nobis aduersi qd ee aduersitis usitatum quado go
vides aliqne alicui filium et nostri tu cui filio si
ammiraris dicis Quis iste homo filio est illi homi
Hoc no dices nisi duo essent hic et ille Qui enim
ignorat cui tu istu similem dixisti ita ne mg filio e.
Et tu ad eu Quod eni tu illu no nosti At ille
Non noui inquit Iam ut illu quem nosti ei na
tu fuisti ex presente q recessit respondes et dic.
Hunc vidisti illu vidisti et utiqz qua hoc dixisti.
unu ee asseruisti et duos negasti sed qptet sibi
dme tale dedisti responsum Istu nosti et illum
nosti Valde eni filio est et nichil distat dno hic
et ... duo si me inquit scireris non qua

patre est filius, sed quia patri filius est filius Cū
besant arrianus. Grecias deo. qz et ipe arrianus
recessit ab errore sabelliano. et no est par passia
nus: no dicit ipm patre indutu carne uenisse
ad homes. ipm esse homē passu. ipm resurrex
isse. et quota ad se ascendisse. hoc no dicit:
agnoscit meu prem. prem esse. et filiu filiu
ee. Sed o frater euasisti illud naufragiu. qre
tendis in alterū. Si pater pr est. filius filius
est: quae dicis dissimilem. quae diuisu. quae
alia substantia. Si dissimilis est. nunq̄ id dicet disci
pul sine. q me uidet uidet et prem. Nunq̄ dicet
uideis. si me scietis et patre meu scietis. Un hor
uerū esset: nisi et illud uerū est. ego et pater
unu sumus. Cer iba locutus e in greco philadel
dorcs in tepl. Magna fiducia sine timore. Non
cū pateret qd nollet. q ner nascetur si nollet.
Penicq quod sequit. Et nemo apprehendit eu. quia
nodu uenerat hora eius. hoc ite nonulli cū audiut.
sub fato fuisse dum ihm xpm et credut. et dicut.
Erre xpo habeat fatu. Si cor tuu non est fatum.
tum no credes fatu. Si fatu sic no mulli no in
tellexerut a fando dictu est. id e a loquendo. u
bum dei quo habet fatu. quido in ipo oia fut que

f. 31

c. 8.

ꝯdita sunt. Non enī aliq̄ deus ꝯstituit. qđ an nesciuit
In ubo ipia erat qđ factū est. Mundus factus est.
et sctꝰ est. et ibi erat. Quo? ꝯ e et ibi erat. Quia
domꝰ. quia ędificat mꝫ structor. ꝑpe in arte erat. et
ibi melius erat. sine uetustate. sine ruina. tamē
ut ostendat arte fabricat domū. et processit quodā
domus. ex domo. et si dominus ruit. ars manet. Et
apud dei ubū erat oīa que ꝯdita sunt. quia oīa in
sapientia fecit deus. et cuncta nota fecit. Nō enī q̄
fecit dicitur. sed quia nouerat fecit. nō. q̄ ficta sunt
nota sunt. illi nisi nota essent. facta nō essent. Processit
ergo ubum. et quid est ubum dei. Nichil ꝫ. Nam
si est aliquid aīs nō dictū est. In principio erat ubū.
sed ī principio factū est ubum. Itemq̄ de mundo qđ ait
moyses. In principio fecit deus celū et terrā.
fecit quod nō erat. Si ergo fecit qđ non erat. an
quid erat. In principio erat ubū. Et unde celū et
terra. oīa ꝑ ipm facta sunt. Tu ergo ponis xpm
sub fato. Ubi sunt fata. In celo mgō. mordie et tou
stombus sideru. Cuius ergo fatu habet. ꝑ que fac
tu est celū et sidera. cu tua uolūtas. si recte sapi
as transcendat et sidera. In quia nosti xpi carne
fuisse sub celo. ideo putas et potestate xpi subditā
tele. Audi stulte. Mundus uenerat hora eius. nō qua
cogeretur mori. sed qua dignaretur oīdi. Nouerat

em ipe qui deberet mox attendit oia que pdicta st de illo de illo. et exspectabat finiri oia que pdicta sunt
an eius passionem sutura ut cu impleta essent
tur uenret passio dispositoria ordine. no fatali ne
cessitate. Denig audite ut probetis. int cetera que
de illo pphata sut. sciptu est etia hoc. Dederut
in escam mea fel. et in siti mea potauerut me
aceto. Quo facta sint. in elbangelio nouis. pus
dederut fel. accepit. gustauit. et despuit. postea
in acute pendes. ut oia predicta coplerent. ait
sitio. acceperut spongiam aceto plena. in arundine
ligauerut. et admouerut pendenti. accepit ille et
ait. Pfectu est. Qd est. pfectu est. Impleta sut
oia. que an passionem meam fuerat pphata.
Ergo ad hoc qd hic facio. Denig postea q dixit
pfectu est. inclinato capite tradidit spm. Hinc
illi latrones inpta crurifragi. qui noluerut exspirare
tut. Tenebantur miclis carnis. quia no erant cru
tores carnis. clauis cofixi. dm cruciebantur. quia
infirmitati non dnabantur. Duo aut qui noluit
carnem in utero dignari accepit. qui noluit ad horas
processit. quia diu noluit int horas uixit. qui noluit
a carne discessit. hor est ptas. no necessitatis.
Hanc ergo horam ille exspectabat. no fatalem.
sed opportuna et noluntariam int pus oia coplete.

que an passione ipm cōplei oportebat / Na quo
sub fati necessitate positus erat qui alio loco dr
potestate habeo ponendi aiam meā et ptatem
habeo iterū sumendi eā nemo tollet eam a me
sed ego pono ea. et iterū sumo eam. Ostendit hāc
ptatem qn eum indei querebant / Quē quērtis ihū
Et illi / Ihm / Et ille / Ego sum / Qua uoce audita redi
erūt retro. et ceciderūt / Dicit aliqs / Si hec in illo
potestas erat quae cū indei insultaret pendenti
et dicent si filius dei est descendat de cruce no
descendit ut eis suam ptatem descendendo mos
traret / Quia patientia docuit ideo potestatem
differebat / Et cū cōmota / ad eorū iuba descende
uictus cōuitiorū dolore putaret / Prorsus no descē
dit sicut pmonsit quando uoluit absq; ira / Na
q̄d ei magnū fuit de cruce descende qui potuit
de sepulchro resurgere / Intelligamus ergo nos quibꝫ
hor ministratu est potestatem dū mr ihu xpi occul
tam nr manifesta fuerit in iudicio de quo dictū
e / Deus manifestus ueniet deus nr et no silebit /
Quid est manifestus ueniet / Quia uerit occultus nec
et dus nr manifestus hor e xpc et no silebit / Qd
est no silebit / Quia pmo siluit / ubi siluit / Cū
iudicatus e ut etia hor impleretur / q̄ et xpc
predixerat / et sicut ouis ad immolandū ducta est

et sic agnus coram tondente se sine voce sic no aperit os suu. Si ergo pati nollet, no pateretur. Si non pateretur, sanguis ille no funderetur. Si sanguis ille non fundetur, mundus no redimeretur. Agarenorum gras et potestati diuinitatis et misericordie infirmitatis eius. et de occulta potestate qua inde no nouerat, unde illi modo dictu est, neq; me nosti neq; patre meu. et de carne susceptaq; inde — noueratis. et cum patriam scirebant. Unde illi alio loco scirebant dixit. et me nostis. et unde su nostis. Utrunq; nouerimus inquo. et unde eglis e pat et unde illi maior est pater. illud ubu est. id caro. illud deus est. illud homo. si unus e xpus. deus et homo

Sermo xxxviij

Ecce sti euangelij que p̄cessit hodiernam ita coclusa erat, quia locutus e dominus ihs. Sophilacio duc que noluit et que audistis. et nemo apprehendit eum. q; nondu uenerat hora eius. Hinc disputatu e diuino die. qd xpe donae dignatus e. Intimauit caritati uice. que dictu sit. nondu uenit hora mea. ne potu xpm sub alia ueritate fatali. nulla impietas auderet improbe suspicari. Nondum enim uenerat hora. qua ex ordine suo sedm ea q̄ dicta sut de illo. non mori cogere. inuitu.

ſ 38 r 8

ſed ordinatus paratus Modo aũt de ꝓpa passione ſua
que poſita erat non in eius neceſſitate ſed ptãte
locutus eſt iudeis dicens Ego uado. xpc em̃ duo
more proſecto fuit illo unde uenerat et unde no
diſceſſerat Ego inquit uado. et quæretis me. no deſi
deio ſed dio Nam illuc ꝓgea quã abceſſit ab oculis
hoim̃ inquieuerunt et qui oderant et qui amabat
illi ꝓſequendo illi habẽ capiendo In pſalmis aũt
ipe dns ꝑ ꝙbam Periit fuga a me et nõ ẽ qui
requirat aiam̃ mea Et iterũ aũt malis pſalmus
Confundantur et reuerentur requirẽtes aiam̃ mea
Culpauit q̃ non requireret dapnauit requirẽtes
Bonũ eſt em̃ quere aiam̃ xpi ſed quo eam̃ quieſcunt
diſcipli et malũ eſt quere aiam̃ xpi ſed quo eam̃
quieſcunt iudei Illi em̃ ut haberent iſti ut ꝑderet
Deniq; iſti ꝙ ſic quẽbant mõ malo corde ꝓfecti
ad ſepulcrum adiungit Nucibus me Et ne putetis
quia bene nie q̃ritis m ꝓpio uero moriemini hõ
eſt xpm male q̃rere in ꝓpio ſuo mori hoc ẽ illum
diſſe ꝙ que ſolũ poſſet ſalus et Cum em̃ horum
quoꝝ ſpes in deo eſt non debeant mala reddẽ
pro malis reddebant illi mala pro bonis ꝓmu
tiauit ergo illis dns dixit ꝙ ſententia ꝓferimꝰ qd
in ꝓpio ſuo morerentur Deniq; adiungit Quo ego

nado. uos nō potestis uenire. Hoc et dns discipulis
suis alio loco dixit. nec tamē eis dixit. in pmo uro
moriemī. Quod aūt dixit. qđ et ipse. quo ego uado
uos nō potestis uenire. nō abstulit ueritē spē. sē p
dixit dilatione. Quando ēm hoc discipulis suis
loquebat. unde nō poterat uenire quo ille ibat. sē
postea uenturus erat. ipse aūt nūquā ābus pīmis
dixit. in pmo uro moiemī. His auditis ubi
quo solent carnea cogitantes. et sēm carnem
audientes. et totū carnaliter audientes atq;
sapientes. dixerūt. Nūquid mactabit semetipm.
quia dixit. quo ego uado uos nō potestis uenire.
Stulta uba eoꝝ. et insipientie plena. Quid em.
Non poterat illo uenire quo illa præcessit. si mactet
set semetipm. Nūquid nō ipi erāt mōturi. Quid
est ergo. Nūquid interficiet semetipm. quia dixit
quo ego uado uos nō potestis uenire. Si de morte
hoīs diceret. quis homo nō moritur. Ergo quo ego
uado dixit. nō ei uult ad mortē. Sed quo ibat
ipe post mortē. Illi itaq; non intelligentes ista.
Responderūt. Et dns ad eos qui terrena sapiebat
quid ait. Et dicebat eis. Vos deorsū estis. ideo et
terram sapitis. quia sicut serpentes terra manducat.
Quid est terra manducare. Terrenis pasci.

p:cestius

f. 38

terrenis delectamini, terrenis inhiatis. sursu estis non
habetis. Vos deorsum estis, ego desupnis sum. vos
de mundo hoc estis, ego non sum de hoc mundo. Quo
em erat de mundo, p quē factus est mundus. Omes
de mundo post mundū, quia p̄ mundus, et sic
homo de mundo, pus aut xpūs, et dem mundus:
qm ante mundum xpūs, an xpm nichil: quam
principio erat ūbum, ōia p ipm facta sūt
Ei ergo erat ille de supnis, de quibus supnis:
De aere. Absit tibi et anes volitant. De celo qd
videmus. Et hoc absit tibi et stelle, et sol, et luna
cruent. De angelis. Neq; hoc intelligatis, per
illu et angli facti sunt, p quē ōia facta sūt. de
quibus ergo superius xpūs. Ab ipo patre nichil
des illo superius, qui ūbum genuit: equalem
sibi, coeternū sibi, unigenitum sibi: sine tpe, per
quē condaret tpa. Cur ergo accipe xpm de su-
perius, ut excedas cogitacōe tua omē quod
factu est, minusam omino creatura, omē cr-
pus, omem conditu spm, omem ec. Quo mu-
tabile tota excedis. Cur exasperat Johes, ut
tontingēt, in principio erat ūbum, et deus erat u-
bum, et ūbum erat apud deu. Ego ergo nō
de supnis sum, vos de hoc mundo estis, ego no

sum de hoc mundo. Dixi ergo vobis quia moriemini in peccatis vestris. Exposuit nobis Xpc quid intelligi voluit, nos de hoc mundo esse: quia peccatores erant, quia iniqui erant, quia infideles erant, quia terrena sapiebant. Nam quid nobis videtur de spe aplica. Quantum intererat mter inde os et aplos. Quantum inter tenebras et lucem, quantum inter fidem et infidelitatem, quantum inter pietatem et impietatem, quantum inter spem et desperationem, quantum inter castitatem et cupiditatem. Multum ergo interat. Quid ergo "tatus "quia interat. Ipsi de mundo non erat. Ei cognitos quos nati sint, et unde venerint: quia omnes ex adam venerat. De hoc mundo erant. Et quid eis ait dns ipse. Ego vos de mundo elegi. Cui ergo de mundo erat, facti sunt non de mundo: et primo coperunt ad eum pquire sive esse mundus. Isti aut non desierunt ee de mundo: quibus dictum est, moriemini in peccatis vestris. Nemo ergo dicat vere, de hoc mundo non sum. Quis quis es homo, de hoc mundo es. Sed venit ad te qui fecit mundum, et liberavit te de hoc mundo. Si delectat te mundus, sp mundus es. Si mundus es. Si autem te non delectat hic mundus.

ſ. 38. c. 8

ta tu es mudus / Verumtamē ſi ꝑ aliqua miſe-
ricordiam / ad hūc te delectat mundus habitet
in te qui mundat / et eius mundus / Si aūt ſuccis mu-
dus / nō remanebis in mundo / nec audies qđ audi-
erūt indei meriemi in ꝓtis uris / Omō enī cum
ꝓtō nati ſumꝰ / omēs uiuendo ad id qđ nati eraꝰ
addimꝰ / magisq; de mudo facti ſumꝰ / quia tur-
quādo de ꝓgenitibus uris nati ſumꝰ / Et ubi ceꝰ
ſi ille nō ueiret / qui nō habebat ōino peccatu / vt ſolvet de pcm
In qđ / indei qđ nō credebat / merito audierūt mo-
riemi in ꝓtis uris / quia nō habē peccatu nullo
potuiſtis / qui aī ꝓtō nati eſtis / ſed tu ſi in me
mḡr credideritis / cū ꝓtō quide nati eſtis / ſ̄ in
ꝓtō uro meritū non eſtis / Tota ergo infeli-
citas indeꝝ ꝑa erat / nō peccatu habere / ſed
in ꝓtis moi / hoc ē qđ debet fugē oēs xpiānes
ꝓpter hoc ad baptiſmū currere / ꝓpt hoc qui
egritudie uel alūde ꝑiculū ſibi deſiderant
ſubuenī / ꝓpter hoc ecia fugēs ꝑmulꝰ a matre
pie manibus ad ecclia ferunt / ne ſine baptiſmo
exeat / et in ꝓtō quo natus ē moriat / In feliciſ-
ſima tñ / miſera ſors iſtoꝝ qui de oze neḡr
audierūt / in ꝓtis uris moiem / Unde tamē

hor eis contigat: exponit Si em nō crediderit.
moriemi in pctis uris/ Credo sics in illa multitu-
dine que dnm audiebat. et eos fuisse qui cre-
dit erant Quasi m omes aut processerat seue-
ssia illa sua in pctō uro moriemi. ar p hor.
et illis qui credituri erant/ spes erat ablata/ illi
seuiebant. illi timebat. imo nō timebat. sed es-
sperabant Venerunt eos in spe Dixit em. si
nō crediderit qr ego sum moriemi in pctis uris
Ergo si crediderit/ quia ego sum nō moriemi in
pctis uris Addita est spes desperatis. exercitato
facta e dormientibus. tardibus euigilauerunt. inde
plurimi crediderunt. sic evangelij ipius cosequenta
testantur/ Erant aut illic membra xpi. q nondum
adheserant corpi xpi. et in illo ppio a quo cru-
cifixus e. a quo in ligno suspensus e. a quo pe-
dens inversus e. a quo lancea vulneratus e. a q
felle et acto potatus e. erat membra xpi
pro quibus dixit/ Pater. ignosce illis quia nes-
cunt quid faciut/ Quid ait cōsso nō ignoscitur.
si fusio xpi sagbis ignoscitur. Quis homicida
desperet. si in spe redditus e a quo xpus crucifi-
xus est. Crediderut inde multi. donatus e eis sagbis

f. 38. c. 8

xpi: ut magis eu liberet qno libabentur: quare
de illo ipso tenebantur: Quis despet: Et si in cruce
latro salvatus e: ante paululu Romida: pq paul-
lulu ante passus: coniuctus dapnatus: suspensus: li-
beatus: Noli mirari ubi coniuctu: ibi dapnatu: sed
ubi liberatus: ibi mutatus: In hoc ergo ipso eni
dns loquebat: erat qui in pcto suo fuerat mortui:
erat scia qui in xpm qui loquebat: fuerat ere-
ditui: et ab omi pcto liberandi: Tame hoc atte
de: quod ait dns xpus. Si no credideritis quia
ego sum: moriemi in pctis vris: Quid e si no
credideritis: quia ego sum: Ego sum: quid: Nichil
addidit: Et quia nichil addidit: intum e qd co-
mendauit: Exspectabat eni ut diceret quid eet.
ner tame dixit: Quid exspectaba ut diceret:
Forte nisi credideritis quia ego sum xps: nisi
credideritis quia ego sum filius dei: nisi credide-
ritis quia ego sum ihs vris: nisi credideritis qe
ego sum conditor mudi: nisi credideritis quia
ego sum hoie formator: et reformator: creа-
tor: et recreator: factor: et refactor: nisi hoc cre-
dideritis: quia ego su. moriemi in pctis vris: Illu

est quod ait ꝓpe ego sum. qnia sic dixerat deo
moysi. Ego sū qui sum. Quis digne eloquatur
quid sit. sum. Mittebat deus ꝓ angelm sum servum
suū moysen. ad liberandū ex egypto ꝓpm sum.
Legistis qd audistis et nostis. cōmemoro tamē
Mittebat tremetem. excusante. ꝙ obediēte. Cui
ergo excusaret. ait deo. que loqui m angelo m//
telligebat. Si dixit m ꝓpm. quis ē deus q mi//
sit te. Quid eis dicā. Et deus ad illū. Ego sū qui
sum. Et repetimit. Dices filiis isrl. Qui est
misit me ad nos. Non ait et ibi. Ego sū deus.
aut ego sum mūdi fabricator. aut ego sum
oim rerū creator. aut. ego sum ipse ꝓpm libe//
randi ꝓpugnator. sed hoc tantū. ego sū qui sū.
et dices filiis isrl. qui est. non addidit qui ē
deus noster. qui est deus patrū vestrū. sed
tm hoc dixit. qui est. misit me ad nos. forte
multū erat et ad ipm erat moysen. sicut multū
ē et ad nos. et multo magis ad nos. intellige
quod dictū sit. ego sū qui sum. et qui ē. misit
me ad nos. Et si forte caperet moyses. illi ad
quos mittebatur quando caperit. Distulit ꝙ

f. 38. c. 8.

ergo dns quod capē homo no posset. et ad
didit quod capē posset. Adduxit em et ait. Ego
sum deus abrahā. et deus ysaac. et deus ia
cob. hoc pt capē. Nam. ego sum qui sum. que
mens potest capē. Quid ergo nos. Audebimꝰ
ne aliq dicē ex hoc quod dictū est. ego sū qui
sum. nec potius ex hoc quod dñs dicit audite
nisi credideritis quia ego sum. moriemi in pec
catis vr̄is. Ira ne hinc ibis meis tantillis. et pene
nullis. audebo disputare quid sit qđ ait dns
xpus. nisi credideritis quia ego sum. Audebo
ipm dum interrogare. Audire me potius inter
rogante. quia disputatē. magis quereꝰ.
quia presumetem. potius distente. quia do
centem. et certe in me nec pōt me. et nos in
terrogare. Presto est. scia ipe dns qui ubiq
est. audiat interrogandi affectū. et intellige
di pster effectū. Na et ego quibus ibis. et si
forte aliquid capio. ducē possū quod capio
ad corda mea. Quis na sufficit somnꝰ. que sup
petit eloquencia. que vires intelligendi. que
facultas proferendi. Quam ergo dño nro ihu

xpo. dicam et audiet me. Credo pntem. oino no
dubito. Ipe em dixit. Ecce ego nobiscu sum usq;
ad cosumacoem seculi. Quis deus nr. quid e
quod aisti: nisi credideritis quia ego sum. Quid
em non e eoru que scripsti. Nunquid celu no est.
Nunquid terra no est. Nunquid no sut ea q mare
lo et in terra sut. Nunquid homo rpe cui loqr
no est. Nunquid angls quê mittis no est. Di
oia sue fec. que p te facta sut. quid e qd tibi
prius quidda remisti. ipm esse. qd alios no de
fendit. tu solus ecce. Ma quo audio. ego su qui
su. quasi alij no sint. Et quê audio. nisi credide
no quia ego sum. Tibi em no erat qui audiebat.
Et si presens erat. Quies erat. Quid ergo fac.
Quid sit ipm esse dicat credi. intus dicat. no
loquatur. Homo interior audiat. mens capiat.
Vere em est. esse. sp eode no esse. oino q. capi
disputaê et destrui quere. forte quod audimi
nolo loqui. auditui meo det exultacoem et
uro cum loquor. Ecce em quelibet. prsus qua
lisqp excellentia si mutabilis e. non uê est.
Nec em est ibi unde esse. ubi e. et no esse

Quisq; em

f. 38 c. 8.

Quidq; emi mutꝫ pt mutatu ~~est~~ no est qd erat. Si nō est quod erat mors queda ibi facta e vel emptu est aliqd ibi qd erat. et nō est Nigredo mortua e in capite albescentis senis pulchritudo mortua e in corpe fessi et imanis senis Mortue sut vires in corpe laguentis mortua e statu in corpe ambulantis mortua e ambulatu in corpe stantis mortua e ambulatu et statu inter pore iacentis mortua e locatu in figura iacentis Quidq; mutatꝫ et est qd nō erat video ibi quadam vitam in eo qd est et mortem in eo qd fuit Iterꝫ de mortuo cu dicit ubi e homo ille respondetur fuit Deitas que vere es Na in omnibꝫ actibus et motibus pris et m oi prorsus agita cōe creature duo invenio tpa preteritu et futurum Dnus quō nichil stat Et quod dixi iam no est quod dicturꝫ sum nodum e Quod vixi ia no est quod victurꝫ sum nudum e preteritu et futurum invenio in oi motu vetu In deitate q manet preteritum et futurum non invenio sed solu pns et hoc metuptibiliter quod in creatura nō est distincte vetu mutationes invenio fuit et erit Cogita dm

mucies est: ubi fuit et ait/ee no possit: vt qđ et
tu sis. tñ sende tpus. Sed quis trascendet nubes
suas. Venet illuc ille qui patri dixit. volo ut ubi
sum ego. et ipi sint mecu. hoc itaq; petimus
ne moriamur in pctis nris. michil aliud dns
ihus xpus michi videtur hijs ubis dixisse. nisi
credideritis quia ego sum. prorsus michil aliud
mi videtur hijs ubis dixisse. quia hoc. nisi credi-
deritis quia deus sum. moriemi in pctis nris. Be-
ne. Deo grās. Quia dixit. nisi credideritis. nō
dixit. nisi ceperitis. Quis eni hoc capiat. Aut
ne. quia ausus sum dicere. et visi estis intellige:
aliquid de tanta ineffabilitate ~~intellige~~ cepistis.
Si ergo no capis. fides te liberat. Deo et dns
non ait. nisi ceperitis quia ego sum. sz qđ po-
terat dixit. nisi credideritis quia ego sum. morie-
mi in pctis nris. Et illi sz terrena sapientes.
et secm carne semp audientes et respondentes
quid ei dixerut. Tu quis es. Non eni tu dixi-
isti. nisi credideritis quia ego sum. addidisti qđ
ees. Tu qđ es ut credamus. Et ille. Principiu
Ecce quid e esse. Principiu mutari no potest

Principiū in se manet. et in nouat oia. principiū
e. cui dictū est. tu aī ide ipe es. et anni tui non
defient. principiū ait. qui et loquor nobis. prin-
cipiū me credite. ne moriamini in pctis meis. ca
qua em in eo quod dixerunt. tu qs es. michil a-
liud qua quid te ee credamus. respondit. principiū
id est. principiū me credite. In greco naqz eloqo
discretiue. quod no pt latine. Apud grecos em se
mi gnis e principiū. sicut apud nos lex femi gnis
e. que apud illos est masti. sicut sapiecia et
apud nos. et apud illos gnis semi est. Consue-
tudo loquendi est. Deos p diuisas ligwas. nata
gnia uocabuloꝝ. quia in ipis rebus no inuen-
es sexū. Nam em sapiencia uere femina e. et
xpus sit dei sapia. et xpus appellat gnis mas-
culini. sapia femini. Cū ergo dicent iudei. tu
qs es. ille qui siebat ee ibi quosda credituros.
et inde dixisse. tu quis es. ut sciremus quid illu
rede debent. respondit. principiū. no tamqua dicer
principiū sum. sed tamqua dicet principiū me ee
dite. Quod in sermone greco ut dixi euidens
apparet. ubi semi gnis est principiū. neutrū

si uellet dicē esse se ueritatem et diuinibus tuis
eis: respondet ueritatem: cū uidetur ad quod
dictū est/ tu qs es: respondē debuisse unitatē
t. unitas sū ¶ Sed alius respondit. cū uidet eos
ita dixisse tu qs es: ar si dicent. qm abste audi
uimo. misi credideritis quia ego sum. quid te ee
credimo. ad hoc respondit, taqua dicat. pncipiu
me credite. et addidit. Qui et loquor uobis. id
est. quia humilis ppter nos factus. ad ista uba
descendi. Nam si pncipiu sicuti est ita manet
apud patrem. et no accipet forma serui. et
homo loqueretur hominibus: quo ei credentiu
infirma corda intelligibile uerbum sine noce. ss
sensibilia uidere no possimo. Ergo inquit credi
te me esse pncipiu: quia ut credatis. no solu
sum sed et loquor uobis. ¶ Sed de hac re ia
multu est loqui uobis. placeat itaq; caritati
ure. ut quod restat illo adiuuante seruemus
trastino reddituri. ¶ Sermo xxxix

Cba dui mei ihesu xpi que habuit
cū iudeis. ita moderame loquelam
suam. ut ceci non uiderent. et si

f. 39 r. 8.

Celes ordo apparet que hodie de sancto euangelio recitata sunt ista sup. Dicebat ergo ihc dei Tu qs es. Quia dixerat supra duos nisi credideritis quia ego sum moriemini in peccatis vris ad hoc ergo illi Tu qs es. nescientes nosse in que deberet credere ne in suo peccato morerent. respondit dicentibus tu qs es. et ait Principium qui et loquor vob. Si ds duos dixit ee principium qui et pater sit principium Si em filius principium est qui habet patrem quato fortius intelligendus e deus pater principium esse q habz filiu quide cui pater sit. sed non habet de q sit. filius em pat e filius et pater utriq filij pater est Si deus de deo filius dicit lumen de lumine filius dicit. pater dicit lumen sed no de lumine. pater dicit deus sed no de deo Si go deus de deo. lumen de lumine principium est. quato fortius intelligitur principium lumen de q lumen et deus de quo deus. Videtur itaq absurdu esse ut filius dicatur principium et pater principium non dicatur. Sed quid agemus. Numquid duo sunt principia. Cauendu est

hoc dicit. Quid ergo? Et si pater principium et filius principium, quo non dicimus principia? Quos dicimus patrem deum et filium deum, ne tamen duos deos negamus. Ecce enim dicit duos deos, negat. Ecce dicit tres deos, et tu qui pater et non est filius, qui filius et non est pater, spiritus autem sanctus patris et filii spiritus, ne pater est, ne filius? Quamvis ergo sicut autem catholice sitis eruditi in gremio matris ecclesie, ne ille qui est pater sit filius, ne ille qui est filius sit pater, ne spiritus sanctus patris et filii sit aut filius aut pater, tres deos tamen esse non dicimus, quamvis de singulis si quaeratur, necesse est deo quotiens interrogati fuerimus deum esse fateamur. Et absurda ista videntur hominibus solita transeuntibus ad insolita, invisibilia ad invisibilia, creatura transeuntibus ad creatorem. Interrogant enim nos aliqui infideles et dicunt: Patrem quem dicitis deum dicitis? Respondemus deum. Et filium quem dicitis deum dicitis? Respondemus deum filium quem dicitis deum dicitis? Respondemus deum. Ergo inquiunt, pater et filius et spiritus sanctus tres dii sunt? Respondemus, non. Turbantur, quia non illuminatur cor clausum habent, quia clave

f. 39 c 8

fidei no habent. Nos ergo fres fide predente q
sanat ocos cordis nri. quod intelligim⁹ sine obsci
tate capiam⁹. quod no intelligim⁹ sine dubitatiõe
credam⁹. In fundamento fidei no ponedam⁹ ut ad
culmē pfectois ueniam⁹. Deus e pater. Deus e
filius. Deus e spūs scūs. et tu pater no es filius.
ner filius es qui pater. ner spūs sanctus pater
et filii spūs. aut pater e aut filius. Trinitas u
nus deus. trinitas una eternitas una potestas.
una maiestas. tres psone. sed non tres dii. Si
mihi calūpniator respondeat. Quid ergo tres.
Si em tres ait oportet dicas quid. Respo
deo pater et filius et spūs scūs. Ecce inquit
dixisti sed quid cōpone. Immo tu mihi
na ego tres. tu dico pater et filius et
spūs scūs. Ita em quod pater ad se deus e. q
ad filiū est pater est. quod filius ad se ipm
deus e. quod ad prem est filius e. Ista q dico
potestis de similitudinibus agnoscere cottidianis.
Homo et alter homo. si ille sit pater ille filii.
quod homo e ad se ipm est. quod pater est
ad filiū est. et filius quod homo e ad se ipm

est. quod aut filius est ad patre est Pater em
nome est dictu ad aliquid. et filius ad aliquid
Sed isti duo hoies sunt Aut neo pater Deus
ad aliquid est pater: id est ad filiu: et filius de9
ad aliquid est filius: ad prem Sed no quo
illi duo hoies sunt sic isti duo dii Quae hor
no ita est ibi: Quia illud aliud hor aut aliud
est Quia illa diuitae e est ibi aliquid ineffa,
bile qd ubis explicari no possit. ut et numero
sit et numero non sit Videte em si no quasi
appetet nre pater et filius et spus sanctus tri,
tas. si tres quid ps. Deficit numero Ita de
ner recedit a nro nec capit3 numeo qz ps sut
tame est nro Vnde dictu est Magnus dus de9
ne et magna iutus eius et sapie signo est
numerus Vbi cogitae capis incipis numera,
ze: ubi numeraueris quid numeaueris no potes
respondi. Pater pater e. filius filius e. spus
sanctus spus sanctus est Quid sunt isti ps. pater.
et filius. et spus sanctus. Non ps dii. Non No
tres omipotentes. Non No tres mundi creatores. No.
Ergo ompe pater. Ompe plane Ergo z filius

h 39 c 8

no ompo. Et filius ompo plane. Ergo sps sc̃s
non ompo. Et ipe ompo. tres ergo ōipotentes.
Non. Sed unus ompo. hoc nō solū numero sig
nificat quod ad inuicem sunt. nō quod ad se sūt.
Quia cū deus pater ad se est deus. simul cū
filio et sp̃u sc̃o nō sunt tres dii. quia ad se ōpa
sunt cum filio et sp̃u sc̃o non sunt tres ōipotes.
quia nec nō ad se pater sed ad filiū. nec filius
ad se est sed ad patrem. nec sps sanctus ad se. in
eo quod dicit sps patris et filii non est. qđ
dicam tres. nisi patrem et filium et sp̃m scm unum
deum. unum omnipotentem. Ergo unum principium. Ne
cipite aliquid de sp̃ualibus factis. et inde hoc qđ
dicit utrumq; capiatis. Postea quia dns noster ihesus
xp̃us resurrexit et cū voluit ascendit in cae
lum. decem diebus illic impletis. misit inde sp̃m
scm. quo impleti q̃ adhuc in una cellula. cū
gentium ligguis cepissent loqui. Miracto exter
riti dni interfectores. cōpuncti doluerunt. dolen
mutati sunt. mutati crediderunt. Attestante dō
no deo. nunc fidelium tria milia hoim. sic alio
facto miracto quoda. attestante alia quoq;

milia ⁊ facta ē plebs una no. pauca in qua omes
uel accepto ſpū ſco qui acceperint ſpm ſtm quo amet ſpialis atte-
ſus ē. caritate ipa et ferue ſpū m ūnm redac-
ti, repetūt in ipa ſocietatis unitate unde oia
que habebant et pria ponē ad pedes apłoz.
ut diſtribueretur unicuiq; pro ut cui opꝰ erat
Et hoc de illis ſcptūa dixit quod erat eis aia
una et cor unū in deum Attendite ergo ſrēs.
et hic agnoſcite miſteriū trinitatis quo diuina
et pater ē et filius ē et ſpūs ſanctꝰ ē. et tn
unus deus ē Ecce illi tot milia erant et cor
ūnū erat. ecce tot milia erant et una aia erat
Sed ubi in deo. Quamobrē ipe deus Nunquid
ego in ubo. quido dico duos homines duas aias:
Aut ⁊ homines tres aias: aut multos homines
multas aias. Recte utiq; dico Accedant ad deū.
una aia est oim Si accedentes ad deū multe
aie p caritatem una aia est et multa corda u-
nū cor. quid agit ipe fons caritatis in pre et
filio Nonne ibi magis trinitas unꝰ est deus:
Unde enim nobis caritas uenit de ipo ſpū ſco ſicut apłs
dixit Caritas dei diffuſa ē in cordibus nrīs per
ſpm ſtm qui datus est nobis Si ergo caritas

f 39 c 8

dei dffusa ē in cordibus nris p ssm sīm qui datus est nobis. multasq; quas facit aiaz una. et multa corda facit unū cor. quatenus pz et filius et spūs stus deus unus lumie inūm. vnige principiū. Audiamus principiū qđ loq̄r nobis. Multa habeo inquit de nobis loqui et iudicare. Memistis quod ait. Ego no iudico quēq̄. Ecce no dico. multa habeo de nobis loqui et iudicare. Sed aliud est non iudico. aliud habeo iudicare. Non iudico dixit ad pns. Venerat em ut saluaret mundum. no ut iudicaret mundum. Sed aut dicit. Multa habeo de nobis loqui et iudicare. iudicium futurū dicit. Deus em ascendit ut veniat iudicare vivos et mortuos. Nemo iusq̄ iudicabit. qua qui iniuste iudicatus e. Multa habeo inquit de nobis loqui et iudicare. sed qui me misit verax e. Videte quēadmodū patri det gīam. equalis filio. Exemplū em prebet nobis. et taqua in cordibus nris loquit. O homo fidelis. s. euangeliū meū audis. dicit tibi dns deus tuus. Ubi. Ego in principio ūbum. deus apud deū. equalis patri

coetrnus gignenta/ do gtam ei cui⁹ filius. si quo
tu superbus es/ adiuua eu cui⁹ es seruus. ¶ Multa
inquit habeo de nobis loqui et iudicare/ sed qui
me misit verax est. Tamqua diceret/ deo vezu
iudico/ quia filius veracis veritas sum/ pater
verax/ filius veritas/ ¶ Quid putamus ee am
plius/ ¶ Cogitemus/ si possimus/ quid e amplius
verax an veritas/ ¶ De quibusdam quamus pia
homo/ magna res/ sed plus e ipa pietas/ Pia
em a pietate/ non pietas a pio/ Potest em ee
pietas/ et si ille qui pius erat factus e impius.
ipe perdidit pietatem/ nichil pietati abstulit
¶ Quid ite pulcher et pulchitudo/ Plus est
pulchitudo qua pulcher/ Pulcitudo em fatit
pulchu/ non pulcher pulchitudiez/ Castus et cas
titas/ castitas plane e plus/ qua castus/ ¶ Si em
castitas non eet/ unde eet iste castus no habet.
¶ Si aut voluit castus ee/ castitas integra per
seuerat/ ¶ Si ergo plus pietas qua pius/ plus
pulchitudo qua pulcher/ plus castitas quam
castus/ numquid dictui sumus/ plus veritas qua
verax/ ¶ Si hoc diximus/ filiu mipicmus dice

patre maiore | Vt em apls̄le ipe dns | Ego sa
uia et ṽitas et vita | Ego filius veritas | Pat
quid | nisi quod ait ipa veritas | qui me misit ve
rax | filius veritas | patet verax | Quid plus sit
quero | si equalitatem inuenio | Verax em patet.
nō ab ea veritate verax est. cuiꝰ patre capit.
sed qua tota genuit Video planius ee dicendu.
et certe ne nos diu teneam. hodie hec usq
tractetur Tu finies que nolo dice adiuuāte
deo sermo claudatur | Hor ideo dixi | ut ueros
nos faceret | Dic aia quo res est mutabilis.
et quanto magna creatura | tanto creatura
quanto creatura corpos melior, tanto facta.
Dic ergo aia quo mutabilis ē | Hor ē. modo
credit | modo nō credit. modo vult | modo non
vult. modo adultera est | modo casta. modo boa
modo mala | mutabilis est. Deus aut hor ē
quod ē. ideo ꝓprium nome sibi tenuit | ego su
qui sum. hor et filius dicendo | nisi credide
tis quia ego sum | Ad hor ptinet. et tu quis
Principiū | Deus igit̄ incommutabilis est.
aia mutabilis | Quando capit aia ex deo

unde sit bona/ participando sit bona/ quo tuq
ordus participandq lumen videt/ nia lucē subtī
to non videt/ cuiq participeps factus videt/ Qa
ergo aia participando sit bona/ si mutata/ et
repēit mala/ bonitas manet/ cuiq ēst pticeps
bona/ Bonitas em cuiqdam pticeps factae/
cu bona ēet/ qia mutata nppeia/ integra bo
nitas pmanet/ si reredat aia ēt mala fiat
no nimuitur bonitas/ si reuertatur et boa
fiat/ non tresiit bonitas/ factus ē ordus tuq
particeps lucis hui et vides/ clausus est/ hac
lucem no nimuisti/ apertus est/ hanc lucē no
auersti/ hac data filitudine/ freas intelligite
quia si pia ē aia/ est pietas apud dēm/ cuiq
fit particeps aia/ si est casta aia/ est castitas
apud deum/ cuiq est particeps aia/ si bona
ē aia/ est bonitas apud deum/ cuiq particeps
ē aia/ cuiq pticeps si non fuerit aia/ oio homo
mendax/ Si oio homo mendax/ nllꝰ homo de
suo nerax/ Patet aut nerax de suo ē nerax.
qia genuit nēitatem/ Aliud uerax ē/ nerax
est homo iste/ qui iam ꝓcepit neritate/ aliud

ſ. 80. c. 8.

ē uerax deus / q̄ genuit ueritatem / Ecce quo ue-
rax est deus / non participando / sed generando ūmte.
uitam / Video nos intellexisse et gaudeo. Suf-
ficiat nobis hodie / cetera quando deo placuerit
sicut donauerit exponema.

Sermo xl.

Et sancto euangelio secm Johem
quod gestare nos uidetis in ma-
nibus / iam multa audiuit caritas
uestra / que deo donante sicut potuimus dispu-
tauimus / cōmendantes uob maxime. istu euā-
gelistam. de dni diuinitate / secm quā eqlis
est patri / et filius unicus dei. loqui elegisse:
et ppterea aquile cōparatu / Nulla qppe auis
altius uolare phibetur / Proinde que ex or-
dine subsecutur / sic ea dns tractari donauerit
intentissie audire / Roguti simus nobis de
predenti lectōe. insinuantes / quo intelligā
patrē uerax / filius ueritas / Cum at diceret
dns ihs / uerax est qui me misit. no intel-
lexerūt iudei / quod de patre illis diceret.

Et ait illis. quo cum legeretur audistis. Cum exaltaueritis filiu hois tut cognoscetis qz ego sum. et a me ipo fatio nichil. sed sicut docuit me pat hec loquor. Quid est hoc. Nichil enī aliud uidetur dixisse. nisi eos post passione suam cognituros quis esset. procul dubio ergo uidebat ibi aliquos quos ipe nouerat. quos ipe ex ceteris suis suis ad constituendū mundi pstitutō elegerat post passionem suam ee credituros: ipi sunt illi quos assidue comendando. et ad imitandum cum magna exhortatione proponimus. Missus enī desuper spūs sanctus post dnī passionē. et resurrectionē. et ascensionē. cum miracula fierent in eius nōie. quē tamq̄ mortuū psequentes iudei corripserat. compuncti sunt corde. et qui seuientes ceciderunt. mutati crediderunt. et qui sanguinē seuiendo fuderunt. credendo bibere illa tria milia. et illa quinq̄ milia iudeorū. quos ibi uidebat qui dicebat. cū exaltaueritis filiū hois tut cognoscetis quia ego sum. Ita qua dicendo. dissimulauit cognitionem suam. ut impleret passionē meā. Ordine uero cognoscet q̄ sū

no quia omes tūc erat creditū ex his qui audiebant de post dū passione. Nam paulo po dicit. Her eo loquēte multi crediderūt in eum. Et nūdū exaltatus erat filius hominis Exaltacionem quippe dr passionis no gloriā crucis non celi quia et ibi exaltatus ē quando pependit in ligno. Sed illa exaltacio humiliā fuit. Tūc em factus est obediēs usq ad mortē hoc oportebat ipleri p eorum manus qui postea fuerat credituri. qbus dr. cū exaltaueritis filiū hois tūc cognoscetis quia ego sum. Unde hoc. nisi ut nemo desperet in quocūq scelere sibi male cōscius quado videbat eis donari hominiū qui occiderant xpm. Hoc ergo in illa turba agnoscens dns dixit. Cum exaltaueritis filiū hois tūc cognoscetis quia ego sum Iam nostis quid sit. sum. nec assidue repetendū est ne pareat res tanta fastidio. Scrolite illud eo fu qui sum. et qui est misit me. et agnoscet quid dictu sit. tūc scietis quia ego sum

¶ Sed et pater ē / et spūs sc̄s est ad ipm / ēe ptm
tota trinitas ¶ Sed quia dus sicut filius loquebat̄
ne forte in eo quod dixit tm cognoscetis quia
ego sum, subintret error sabellianorum, hoc
est patri passianorum, quem nobis extorre com-
mendam / non tenedum ꝑ cauedū, eorū ꝙ qui
dixerunt / ipe est pater / ipe est filius / duo sut
noia / sed res una / ꝓpter istū ergo cauendus erro-
re, cum dixisset dus / tm cognoscetis quia ego
sum, ne ipe intelligeret̄ pat̄ : continuo subinxit
Et a me ipo facio nichil / sed sicut docuit me pat̄
hoc loquor / Iam gaudē experat sabellianus
errois sui occasione reperta / sed statim ut se
tamquā in obscuro extulit / sequētis sue luce
cōfusus ē / Putauerās ēn esse patre / quia dixit
ego sum / audi quia filius est / a me ipo facio
nichil / Quid est a me ipo facio nichil? Ame
ipo non sum / ꝙ filius ēm de patre ē deus
pater aut non ē de filio deus, filius ē deus
de deo, pater at deus / sed non de deo, filius
ē lumē de lumie, pater at lūme / ꝙ no de lumie
filius ē / sed est de quo ē, pater aut est / sed
non est de quo sit, Quod ergo addidit, sic

ſ. lo. c. 8.

docuit me pater hoc loquor nemi unꝰ obre-
pat cogitato carnalis ſꝛes mei Non enī ꝓt hu-
mana ifirmitas cogitāt nisi quod constituit
facē nec audit Nolite ergo nobis quasi duos
deos in orbe ponē unū ꝓter alterū filium.
et loquēte ꝑem ad filiū sic facis tu quādo ibā
aliq̄ dicis filio tuo monco eum instruēs eum
quo loquat̄ ut quecūq; audiuit ate comen-
det meorie an comendauit meorie ꝓferat et
ligūa distinguēbat ꝓ sonos inferat ambue
alienio quod ꝓcepit in suis Nolite ita cogi-
tāe ne in corde uro ydola fabricetis humā
na forma humanoꝝ limameta membroꝝ
figura carnis humane sensus istos cōspicu-
os statura motusq; corporis ligūe ossiū.
distinctos sonos nolite in illa trinitate cogi-
tāe nisi quod ꝓtinet ad formā serui qua acce-
pit unigenitus filius cū ubum caro factū e.
ut habitaret in nobis ibi no te ꝓhibeo humana
ifirmitas cogitāe quod nosti immo et capel-
lo ubi fides mte uerace e tale ꝑsonā cogita sed
ex maria ūgine no de deo patre item cogita

Infans fuit/ creuit ut homo/ ambulauit ut ho.
esurijt/ sitiuit ut homo dormiuit/ postmo pass
ut homo/ suspensus in ligno/ occisus/ sepultu
ut homo/ in eadem forma resurrexit/ in eade
forma an octos discipulorū ascendit in celū in
eadem forma uenturus ē ad iudiciū/ Angelor
em uox est/ in euangelio expssa/ sic ueniet
quo eum uidetis euntē in cela/ Quando ergo
de forma serui cogitas/ in xpo humana effigie
cogita/ si mte ē fides/ Quādo at cogitas/ imp
eat uerbū/ et uerbum erat apud deū/ et deus erat
uerbum/ pcat de corde tuo oīs humana figuratio
pellatiue de cogitatibus tuis qtquid fine corporeo
terminat/ qtquid loci spatio continet/ uel qua
talibet mole diffunditur/ de corde tuo figmen
tale dispeat/ Cogita si potes pulchritudinem
sapie/ ornetur tibi pulchritudo iustitie/ for
ma ei/ Gratuita ei/ Color est/ Nichil horū est
et tu est/ Nam si non esset/ nec amaretur/ nec
multo laudaret/ nec amatur/ nec laudatur/ cor
de moribus qz tenentur/ hūc nēo sunt boies
sapientes/ unde fierent/ nisi esset sapientia/ Pa
ter aiūt o homo/ si sapias tua uide oculis tuis

f. 20. c. 8.

no potes/ nec tame tali imaginatoe cogitare
quali corpoea cogitant/ sepie dei audes imge
zere humana corpis forma? Quid ergo dicamo
frees? Quo loquutus est patri filio/ qui filius
ait/ sicut dormit me patet hoc loquor? Loquto
est enim illi? Quando dormit patet filiu/ uba
facit. quo tu? Quando doces filiu tuu uba
facis? Quo facis uba ubo? Que uba mul
ta fierent unico ubo? Verbu em pris/ aure
habuit ad os pris? Carnalia sunt ista/ q̄
sant de ordibus meis/ hoc em dico/ Cue
si intellexistis/ quod ego dixi, ego certe lo
cutus sum: et mea uba somuerut, somiq̄
aures replauerut; et p̄ sensum auditus
uri ad cor suu, p̄duxerut. Si intellexiss.
facite aliq̄ audisse/ latie ligebe hoiez
tm̄ audisse/ nec tm̄ intellexisse/ quod dixi:
quatu ad strepitu p̄tinet emissum ex ore
meo, sic eis ille p̄ticeps factus e/ qui no intelligit.
quo et nos/ Cum somu audiut/ cede silla,
be aures eis p̄cussert, sed in corde eis nichil

genuerit Quae? Quia no intellexit Vox at si
intellexistis unde intellexistis? Ego ad aurē sonui.
Nunquid ego in corde limne attendi? Paul dubio si
uerū e quod dici, et hoc ubum no solū audis-
uerū et intellexistis? Due res ibi facte sunt:
discernite illas: auditus et intellis Auditus p
me factus e intellis p quē? Ego ad aurem dixi
ut audiretis, ad cor uerm qđ dixit ut intelligeret?
Cine dubio aliqs et ad cor uerm aliquid dixit.
ut no solum strepitus iste uboꝝ pueniret aure
uram, sed etia in cor vrm aliquid descenderet nei
tatis Dixit aliqs et ad cor uerm, sed no ēt au-
dietis Si intellexistis sces, dictu est et corde
uro Animus dei est intelligencia Quis hoc
dixit in corde uro si intellexistis? Qui dic psal-
mus, da michi intellectu ut discam mandata
tua. Verbi gra, cpus locutꝰ est Quid locutus
est? Dic aliqs respondens quid locutus sit Et
addis. uerū sit dixit Tunc alius qui no intel-
lexit, quid dixit inquit? Aut quid est quod lau-
das? Ambo me audierunt, Ambobus dixi ego.
sed vni eoꝝ dixit deus Si parua magnis co-
pare concedimus, nos ad eū quid sumus? Tame

nostro. quid morpalit et spualiter sat in nob
deus. quod ner somns e/ qui aute ymaiat. ner ca
lor qui ordo discernat3. ner odor est/ qui naibus
capiat3. ner sapor q saucibus indicetur. ner du
ru et molle quod tangendo sentiat3. et in aliqd
ei. quod sentiri facile est. explicare impossibile
e. Ti ergo deus ut dicit expam loquit3 in cordi
bus uris sine sono. quo loquitur filio suo. Tit
ergo fees. sic cogitate quatu potestis ut divi.
si licet pua magnis modo aliquo copare. Sic
cogitate. corpaliter pater locutus est filio. qr
morpaliter pater genuit filiu. ner cu sit do
cuit/ qi indocto genuit/ sed hoc e cu genui
sse docuisse. quod e sciente genuisse. et hoc
e. docuit me pater. quod e. sciente genuit me
pater. Ti em. quod pauci intelligut. simplex
e natura ueritatis. hoc e filio ee qd nosse. ab
illo ergo habet ut nouerit. a quo habet ut
sit. non ut pus ab illo eet. et ab illo postea
nosset. sed quemadmodu illi gignendo dedit
ut eet. sic gignendo dedit ut nosset. quia si
pliciter dictum e natura ueritatis. ee et nosse

nō est aliud atq; aliud. sed hoc ipm. Dixit ergo
ista iudeis. et addidit. Et qui me misit mecu e.
Iam hoc et an dixerat. ꝑ rem magna assidue
comemorat: misit me et mecu est. Si ergo tecu
o dne. nō vno ab alio missus e. sed ambo nesciis.
Et tn cum ambo simt sint. vno missus e. alter
misit. qui missio incarnato est. et ipa incarnatio
filij tatum e. nō ꝑris. Misit itaq; pater filiu. sed
no recessit a filio. Non eni quo misit filiu. no
ibi erat pater. Ubi eni non est qui fecit omia.
et qui dixit. celu et terra ego impleo. Sed for
te pater ubiq; e. et filius non e ubiq; Evan
gelista audi. In hoc mudo erat. et mudus per
eu factus e. Ergo inquit qui me misit. cuius
auctoritate tanqua paterna incarnatus sum.
mecu est. non me reliquit. Quae non me
reliquit. Et nō reliquit me solum inquit. q;
ego q̄ placita sunt ei facio ꝑ. Ipa est equalitas
sempiterna. no ex quoda mixto. et demenso. sed
sine mixo. sine fine. Dei eni geneato non habz
miciu tpis. q; ꝑ trigentu facta sunt. tepora
Hoc illo loquente multi crediderut in eum.

Vima et me loquete: multi qui aliud sapiut i-
telligat. et credant in eum. Quida eni forta-
se sunt in ista multitudie arriani: no audio sus-
picari esse sabellianos: qui ipm̃ prem dicut
ee quod est filiu. Hereses quippe ista minus
antiq̃ est. et paulatim euisterata: arriano-
at ad hoc uidetur habere aliqua motione
q̃ tadaneis putrestentis: aut certe ut mul-
tu. quasi hois cito moritui. sed ad hoc aiar
agentis: oportet inde reliquos liberari. sic
inde multi liberati sut Et quidem ista ciuitas
eos no habebat: sed postea qua multi pegri-
ni aduenerut. non nulli et ipi uenerut Et
ce hoc dño loquente. multi iudei crediderut
in eu. Ecce et me loquente arriani dicat
no in me. sed meoi in eu. Dicebat ergo
dns ad eos qui crediderat in eu iudeos
Si uos manseritis in sbo meo: ideo man-
seritis in sbo meo. quia iniciati estis. qa
et ibi ee cepistis: Si maseritis hoc e in fide

que in nobis ee credentibus repit. quo pueri
etia. Vide quale initiu quo pduxit. Amasti
fundametum. culme attende: et ex ista hu
militate aliam celsitudine quere. fides humi
tatem hat et. Cognico et in mortalitas et etni
tas no habet humilitate. sed celsitudiez et e
xaltione: nulla defectoz. etnam stabilitate:
nulla ab inimico expugnatoez. nullu de
fiendi timorem. Magnu est qd incepit a
fide. sed coreprit fundametum. Volet etia
in edificio ab inpiis coartepm. fossa fit gra
die. lapides quiqz modo passim mittunt:
nulla ibi expolitio. nulla pulchitudo appa
zet: quo ner in arboib radia: apparet ali
qua pulchitudo. totu in quidq te delitat
in arbore. de radice surrexit. Sed nides ra
dicem et no delectaris. nides arbore et mi
raris. Stulte quod miraris. inde surrexit
quo no delectaris. Parū aliquid videtur
fides credentiu. non habes statera unde
appendas. Audi ergo quo pueniat. et unde

fi 20 58

quata sit: sicut et ipe dns alis loco dicit
Si habueritis fidem sic grani senapis dr
montibus: Quid uehemeci? Quid mimici?
Quid seruentius? Ergo et nos ait si man-
seritis in ubo meo in quo credidistis quo p
ducemi: vere discipli mei eritis Et quid no-
bis prodest? Et cognoscetis ueritate Quid
promittit credentibus fres: Et cognoscetis
ueritate Quid eni? Non illam cognouerat.
quando dns loquebatur: Si no cognouerat
quo rediretur? Non q cognouerat. credide ꝓ vt cognosceret
erit Credimus eni ut cognoscamus no cog-
noscimus ut credamus Quid eni cognitui sus?
Quod oc non uidit, ner auris audiuit
ner in cor hois ascendit Quid est eni fides.
nisi rede quod non vides? fides est ergo
quod no vides rede. ueitas quod credidisti
vide: sic ipe quoda loco ait Ides dns pus
ad faciendā fidem. ambulauit intra. homo
erat. similis factus erat. ab omibus videbat?
ner ab omibus cognoscebat? a nullis reprobā

batur: a turba ridebat: a paucis dolebat: sed
tñ uel ab eis a quibus dolebat: modu sic erat
cognoscebat: Totu hoc ꝙ initiu e limatoze
fidei, structue futuze Quod dns ipe attedes.
quo loco air / Qui diligit me mdata mea
custodit. et qui diligit me diliget: a pat meo.
et ego diliga eum. et ostenda me ipm illi
Quid / qui audiebat. utiqz ia uidebat: cu tn
eis qui diligebat. uidendu se promittebat
Vir et hic / cognoscetis ueritatem / Quid em.
Quod dixisti / non e ueritas. Veritas e / sed
ad huc ꝛeditur. modu uidetur / Si manea:
in eo quod credit: puenit: ad id quod videa:.
Inde iohes ipe sanctus euangelista in epla
sua. dilectissimi inquit filii dei sumꝰ. et nds
apparuit quid erimus. Iam sumꝰ. et aliquid
erimus. Quid plus erimus qua sumꝰ. Vidi
Nudum apparuit quod erimus / Primꝰ quod
tu appareuit. siles ei erimus / Vide. qm vide
bimꝰ eu sicuti e Magna promissio. sed merces
e fidei / Quelis mercede. opꝰ pradat / Credis /

f. 20. 5.8.

merede exige fidei. Si aut no credis, fidei
merede qua fronte queris. Si ergo manseris
in sermone meo, uere discipli mei eritis. ut
coteplemi ipaz ueritatem, sicuti est. no p ulla
fonacia, sed p lucem splendentē: cu signauerit
nos: sic legitur inpsalmo. signatu est sup
nos lumne vultus tui dne. Moneta dei sumus
et numo, sed a thesauro dei obtinemus: exuce
detritu erat. quod nobis fuerat impssum. Ve
nit qui reformaret. quia ipe formauerat.
quēt et ipe nummus sum. Deo ait. Reddite "sic ee sat nummus
cesai que cesaris sunt. et deo que dei sunt: ce sum"
sari nummus. deo nos ipos. Cum ergo exp.
metur ueritas in nobis. Quid dira cruciatu
re. O si cor eet qualitucq; sustinras in illa
ineffabilem gehen. o si p egrimatoez mag
in gemitu sentiremus. et setim non amaret.
et ad eu qui nos vocauit pia mente ppetuo
pulsaremus. Desiderium sanus cordis est.
Capiemus. si desiderii quatum possumus
extendamus. Hor nobistu agit sptus dna

hor congregare ploru. hor celebrare sacrificiu.
hor baptismus factus. hor cetera laudis dei.
hor ipa mea disputatio. ut hor desideriu
non solu semiatur et germinet. nec ceia
in modu tante capacitatis augeatur. ut ido/
neu fiat fruc / quod oculus non uidit. nec au/
ris audiuit. nec in cor hois ascendit. Sed a/
mate mecu. Non amat multu nimis. qui
amat deum / Et ego palpani infirmitatem:
no ausus sum dicere / no amat nimis. sed
no multu amat nimis: quasi amandus sit nimis
sed non multu. O si deu digne amemus.
nimis omo non amabimus / Et tibi nimis
instrumetum pegrinatois. no irretrametu
cupiditatis: quo utaris ad necessitatem. no
quo fruaris ad delectatoem / Deu ama. si
aliquid in te egit / quod audisse te laudas
Vtere mundo / no te capiat mundus / Et q°
intrasti. tuc agis / Exiturq nemisti. non remia
surq sta agis / stabulu est hec uita. Vtere
hoc: quo uiator in stabulo utitur mensa.
calice. urceo. lectula. Dimittiturq no primaturq

ſ lo

Hi tres fuerūt. cogite cū ſi potueritis: et audite me Hi tres fuerūt. ad eos promiſſa nō ſunt. Non em̄ multū eſt ad vos. q̄ magna ē magis eius qui nos vocauit / vocauit. mouere. dicē illi: vocaſti nos. / muouamus te / Cito audiamus vocantē / Imouan⁹ ꝙdue quo promiſiſti. ꝓfi te quod inchoaſti. noli deſere munera tua. noli deſere agrū tuū. germina tua intret mi horreū tuū. Habundant tepidi in mundo. ſed maior ē qui fecit mundū. Habundat tepidi. ſed no deficit qui in illo ſpe ponit: in quo defectus nullus eſt / Ad hoc hortatus ſum iſta fratres. quia libertas de qua loquit⁹ dns noſter ihūs xp̄us. non huius temporis eſt. videte quid adiunxit. Vere diſcipli mei estis. et cognoſcetis veritatē / et veritas liberabit vos / Quid eſt liberabit vos. liberos vos faciet / Denique iudei carnales et ſecūm ca ne iudicantes. no hij qui crediderat. ſed in illa turba qui erat qui non crediderat. iniuria ſibi facta putauerūt: quia dixit eis

veritas liberabit uos. indignati sut seruos se
ee significatos. Et uere serui erat; et expoit
illis que sit seruitus; et que sit futura liber-
tas; qua ipe promittit. Sed de hac liber-
tate, et de illa seruitute nimis longum e
ut hodie disputemus

Sermo xli

Vod lectione pristina sequit. et de
sto euangelio. Hodie nobis recita
tu est: tue discipuli dicere: qui multa iam die
era: et de libertate in qua nos uocauit gra
saluatois. no pretereamus. neqz negligent
fuerat differendu. Sine hodie dns adimma
te statuimo loqui nobis. Quibus enī loque
batur dns ihus xpus. iudei erant. ex mīj
na quidem parte inimici. sed etiā amici ex
quadam pte facti et futuri. Nam quosdam
ibi uidebat sic iam dixim. qui pō passionē
eius fuerat credituri. hos intues dixerat
Cū exaltaueritis filiū hois. tūc cognos
cetis quia ego sum. Erat ibi etiā qui hō
illo loquente cōtinuo credidерunt. ipis lo

cutus e quod audistis hodie. Dicebat ergo ihs
qui crediderat ei iudeis. Si maseritis in ubo meo.
uere discipli mei eritis. Manendo eritis. Quia
em nuc credentes estis. manendo uidentes eis
deos sequit. Et cognoscetis ueritate. Veitas in
comutabilis e. ueritas pais est. men zesiat
ner desiat. mutat uestrente. non ipa mueste
tem mutatur. Ipa est ueitas. ubum dei. deus
apud deum. unigenitus filius. Hec ueritas
carne induta e ppter nos. ut de maria ugine
nascretur. et impleretur ppria. ueitas de tra
orta est. Hec ergo uitas ei iudeis loquebat.
latebat in carne. latebat aut. non ut negaret.
sed ut differretur. differretur ut in carne pa
teretur. in carne aut pateretur. ut ao pec
cati redimeretur. Erat itaq; cospicuus sdm
ifirmitate carnis dns ne ibus xpus. et sdm
maiestate diuinitatis occultus. dixit ad eos q
ei crediderat tu loquere. Si maseritis in u
bo meo. uere discipli mei eritis. qui em per
seueraucrit usq; in finem. hic salnus erit

Et cognoscetis ueritatē. que me uos hic latet. et
loquitur nobis. Et ueritas liberauit uos hoc
idem dns ad libertate posuit. liberādit uos
Nichil eni aliud e ppie liberat. nisi liberū fa
cit: quo salnat. nichil est aliud quā salum
facit: quo sanat. nichil est aliud quā sanū
facit: Ditat. nichil est aliud quā dīuite fit.
sic liberat: nichil est aliud quā liberū facit.
hoc in ubo greco plancq habet Na in la
tina consuetudie. plerūq; dicim hoiez
liberai. quod ad libertate non ptinet sed
tm ad salutem. sic quisq; dicitur liberai
ab infirmitate. ustrate dicit. no tame ppie
Hic aut posuit dns hoc idem. ut diceret
et ueritas liberabit nos. ut in greca lig
ua nemo dubitet eu de libertate dixisse
Dixerūt ei iudei sic intellexerut. et respon
derūt ei non illi qui ia crediderat. sed il
li qui in turba erat nudum credentes.
Respoderūt ei Heme abrahe sum. et ne
mi seruiuimq unqua Quo tu dicis libei

eritis. Non at dicat duo libei eritis, sed
ueritas liberabit uos. In quo tm uerbo, illi
quia sicut dixi patet in greco no intelle
erut nisi libertate, et extulerut se quod se
men erut abrahe, et dixerut. Semē abra
he sumus, et nemi seruimus unqua. Quo
tu dicis libei eritis. Q pellis inflata. Non
e ista magnitudo, sed timor. Et hoc ipm se
cudum huius tpis libertate, quo uerū dixist.
nemi seruimus unqua. Ioseph non est
uemdatus. Ppls. si in captiuitate non fuit
ducti. Dem none ipe ille es ppls, qui in egip
to latēs faciebas. et regibus duris no sal
te in auo et argento seruiebas, sed in luto.
Si nemi seruistis unqua o ingrati, quid
e quod assidue nobis imputat deus, quod
uos de domo seruitutis liberauerit. Am for
te pres uri seruierut uos at qui loquimi
nemi unq̄ seruistis. Quo soluebatis iam
tbuta romanis. unde et ipi ueritati laqu
quasi captoie ꝓposuistis, ut diceret, licet

redde tributu cesari: vt si dixisset licz teneatis eu
quasi male optasset libertati semis abrahe:
si aut dret non licz calumniaremi apud regs
terre quod prohiberet regibus tributa ysolui
Verito prelato nums uicti estis et captom
ure nos ipi estis respondere compulsi Ibi em no
bis dictu est reddite cesari que cesaris sint.
et deo que dei sint. an vos ipi respondissetis
quod nums hret imagine cesaris: quia sicut
cesar quedt in numo imagine suam sic deus
quedt in hoie suam Hoc ergo respondit iudis.
Monet em me fres hoim vana superbia qui
cia de ipa qua carnaliter intelligebant
sua libertate mentiti sunt: Dicen. nemi ser
uiuimus vnqua Quo aut quid eis respondit
hoc posme intentime audiamo ne et nos
ipi serui inueniamur Respondit em ihs eis
me ame dico nobis: quia eis q facit pctm ser
uus e pcti Verus e aut sed utina hoies et
no pcti Quis no sub hoc ubis cotremiscat:
Prestet nob dns deus nr id e et michi et uo
bis: ut psentecia loquar de hac libertate

appetenda. et de illa seruitute uitanda. Amen amen dico uobis meritas dicit. Et quale est. dui nri ihu xpi. ame ame dico uobis. Multu comendat quod ita promittat. quodamo si dicas e. iuratu eius est. ame ame dico uobis. Amen quippe interpretatur uerū. et tm no est interpretatu: cu potuisset dici. uerū dico uobis. nec greci hoc interpres ausus e face. nec latino. Nam hoc ibu quod est amen. nec grecu est. nec latinu. sed hebreu. Sic mansit. no est interpretatu. ut honore haberet nelamento secreti. no ut esset negatu. sed ne uilesceret mutatum. Nec semel tantu. sed bis a duo dictu est. Ame amen dico uobis. In quantu hoc commendatu sit. ex ipa geminatoe cognoscite. Verū verū dico uobis uerū dicit: que utiq; et si no diceret uerū dico. mentiri deus non posset: tamen comendat. inculcat. dormientes quodamo excitat. intentos facit. contemni no uult quod dicit. Ame amen dico uobis. quia ois qui facit peccatu. seruus e pcti. O miserabilis seruitus. plerūq; hoies cum duos malos patiunt. uerales

Quid e q̄d comendatu.

se petunt ino queren dum no habere. sed salte
mutae. Terus pti quid faciet. Que impellit.
Apud que interpellet. Apud que se uenalem pe
tat. Deinde serus hois aliqn sui dui duris
impijs fatigatur. fugiendo requiescit. Terus
pti quo fugit. Secum se trahit. quocuq; fu
geit. non fuget se ipm. Mala cosciencia. no
e quo etat. Sequitur se. imo no recedit a se
Peccatu em quod facit. intus ei fet petm. ut ali
qua corpalem capet uoluptatem. voluptas
tñsit. petm manet. Preterit quod delectabat.
mansit quod pugnat. Mala seruitus. De hijs
qui fugiut ad ecclam. aliqn fugiut hoies
ad ecclias. et eos plerusq; patimur tanquam
indisciplinatos. nolentes cre dnice. qui nolt
carere petis. Aliqn aut. etiam illicito iugo
et improbo subiecti. fugiut ad ecclias. quia
retinentur ingenui ad seruitute. et interpel
latur epus. et nisi curet opam impende
ne ingenuitas opprimat. in miseritore de
putatur. Ad epm omes fugiamus. contra petm
deu liberatore interpellemus. uenales nos pe
tamus. ut eius sanguine redimamur. Dic

em dns Grapuemudati estis. et sine argeo
zedimemi Sine prio, sed uro: quia meo hoc
dns dixit Ipe em pretiu dedit. no argentu
sed sagrōine suu Nam. nos. et seemi et ege
mi remanseramo liberat ergo ab hac seruī
tute solus dns. qui illam non habuit. ipe
de illa liberat Solus em in hac carne neit
sine petro Nam quos uidetis in manibus
matreu puulos serui. nudum ambulanti. et
ia sunt expediti Texuerut em de adam. quod
saluator de a xpo Ptinet etia ad ipos cu
baptizant ista gra quia dns pollicet. quia
de petro solus liberae potest qui venit sine
pcrato. et factus est sacrificiu pro petro Iu
distis em cu aplus legeretur. pro xpo mgt
legatoe fungimur. tamqua deo exhortante
p nos: obsecramus pro xpo. id est tamqua
nos xpus obsecret Quid. Reconciliami deo
Si exhortatur et obsecrat aplus ut reconci
emur deo inimici eramo deo Nemo em re
conciliatur. nisi ex inimicitia ejus Inimicos at
nos. non natura sed pcā fecerut. Unde

mimici ihesu. inde seruu peccati Non habet deus
liberos inimicos: necesse e seruu sint. et seruu rema-
nebunt. nisi ab illo liberentur cui peccando in-
imici ee noluerunt. obsecramus ergo inquit p
xpo. reconciliami deo Quo aut reconciliamur
nisi soluatur quod inter nos et ipm sepat.
Nr enim p pphām Non grauauit aure ne
audiat. sed pcta nra sepant inter nos et deu
Qua ergo no reconciliamur nisi ablato qd
in medio est. et posito quod in medio sit. e
enim medius sepans. sed contra est mediator
reconcilians: medius est sepans peccatu. me-
diator reconcilians est dns noster ihesus xps.
Vnus enim deus. et vnus mediator dei et hom
homo xpus ihesus. ut ergo tollatur miscia
separas quod est peccm. uenit ille mediator.
et factus e sacrificiu sacerdos ipe: et quia
sacrificiu factus e pro pcto. offerens se ipm
in holocaustum in cruce passionis sue. se
aplius et dixit. Cum dixisset obsecramus
pro xpo. reconciliami deo: quasi diceremus
quo poterimus reconciliari: ei inquit. id e ipm
xpm. qui non nouerat peccatum. peccatum

pro nobis fecit ut nos simus iustitia dei ipso.
Cum inquit id est ipm xpm deum qui no none
cat peccm. Venit em in carne hoc est in simi
litudine carnis peccti non tm in carne peccti non
habens ullu oio peccm et deo factus e sacri
ficiu ueru pro peccto qm nullm habebat ipe
peccm. Sed forte de sensu meo dixi quia
peccm sacrificiu est pro pcto. Qui legerit
agnoscant qui non legerint non sint pigri
non sint pigri inquia ad legendu ut ne
cates sint ad intelligendu. Cum em de sa
crificiis pcipet deus offerendis pro pcto.
in quibus sacrificijs non erat expiatio pcti
ni. sed una salutis: eadem ipa sacrificia e
asdem ipas hostias easdem ipas victimas. ea
dem ipa animalia que ad mouebantur mac
tanda pro pctis. in quoru sacrificijs ille
figurabatur. pcta lex appellat: usqz a deo ut
quibusdam loris septu sit ita. ut sacerdotes
in molatui ponerent manus suas supz caput
pcti. id est super caput victime i molande

pro peto Tantu tale ergo peccatu id e satisfi
cm pro peto/ factus e dns nr ihus xpus: q non.
noverat petm/ Veito liberat ab dar seruitute
petr ille qui dicit in psalmo. factus su tamqua
homo sine adiutorio/ inter mortuos liber. Sola
ei liber. quia non habebat petm/ Ipe etia
dicit in evangelio/ Ecce uenit pnceps huius
mudi. diabolum significas uenturu/ in uidei
pseruitoibus. Ecce inquit uenit. et in me nichil
inueniet: no quo in eis quos etia occidit iustos
inuenit qualecuq petm in me nichil inueniet
Et tamquà ei diceret: si nichil inueniet mte.
quàe te occidet: subiecit et ait: Sed ut sciat
omes quia uoluntate pris mei facio. surgite
eamus hinc/ Non inquit morte mei petri ne
cessitate psolvo. sed in eo quod morior volun
tatem pris mei facio: plus q ibi facio quam
patior. quia si nollem/ nec passus eem. ha
bes illum alio loco dicente/ Potestate habeo
ponedi aiam meam. et potestate habeo itm
sumedi ea/ Ecce uere 1 mortuis liber/ Cum

ergo eis qui facit pctm̃ seruus sit pctī, que sit
spes nobis libertatis audire. Seruꝰ aut inquit
no manet in domo ī eternū. Domꝰ ecclia est, ser
uus pctor est. Nulli intrat in ecclam̃ pctores
Non ergo dixit, seruꝰ no est in domo, sed no ma
net in domo ī eternū. Si ergo nullus ibi seruꝰ
est, quis ibi est? Cum em̃ ergo rex iustus sederit
in throno, sicut scptura loquit̃, quis gloriabi⁹
castum se habere cor? Aut qs gloriabi⁹ mundum
se esse a pcto? Multū nos terruit o fides mea
Dicendo, seruꝰ non manet in domo ī eternum
Adiecit aut et dixit, filius aut manet ī eternū
Ergo solus in domo sua erit xpus. Nullꝰ illi
ꝑplus roberebit. Cui est caput, si non est corpꝰ.
An forte totū hoc filius, caput et corpus. Non em̃
sine causa, et terruit, et spem dedit. Terruit ne
pctm̃ amaremꝰ, spem dedit ne de pctī solicde
diffiderem̃us. Dic inquit qui facit pctm̃ seruꝰ
e pctī, seruꝰ aut non manet in domo ī eternū
Que ergo nobis spes est, qui no sumꝰ sine pcto.
Audi spem tuā, filius manet ī eternū. Si ergo
nos filius liberauerit, uere liberi eritis. Ier

spes ma est fres. ut a libero liberemur: et li-
berando seruos nos faciat. Cum enī eramus
cupiditatis, liberati serui effimur iustitiae, hor
et aplus dicit. Vos aut fres in libertate voca-
ti estis, tantu ne libertate in occasione carnis det-
sed per caritate seruite inuicem. Non ergo dicit
xpianus. liber sum, in libertate uocatus sum
seruus era, sed redeptus sum, et ipa redepta
liber effectus sum, faciam quod uolo, nemo me
prohibet a uolutate mea, si liber sum. Sed si
ista uolumtate pma facis, seruus es pti. Noli
ergo libertate abuti ad libere peccandu, sz vi
ad no peccadum. Cui uolumtas tua libea, si
fueit pia. Cui liber si facis, seruus liber
pti. seruus iustitie, dicete aplo. Cum serui essetis
pti, liberi eratis iustitie, nunc aut liberati a
pcto, serui aut facti deo, habetis fructu uestm
in sanctificatoez, fine uero vita eterna. Hor-
tamur ut id agamus. Pma libertas est carē
cupiditas. Intendite fres mei, intendite, me pos-
te possim pducere uobis ad sensum, et qual
futura sit libertas ista, et qualis modo sit

f. 4

Quilibet valde iustu disputacõe in hac vita,
quamuis ea sit digmus notabulo iustissimo est
tamen sine peto Audi ipm sm iobem ruiger
hor euangelm est in epla sua dicente Si di-
cimus inquit quia pctm non habemus nos
ipos decipimus et veritas in nobis non est
Solus hor dici potuit immortuis liber de so-
lo dici potuit qui non noverat pctm De
eo solo dici potuit et em expertus e omia
sm similitudinem sine peto Sola dici potuit
ecce venit pnceps mudi et in me michil in-
venit Quicuq; alm licet iustu disputacõis,
no omio est sine peto met qualis erat ob-
cui dns tle testimonium phibebat ut diabolo
videret et postularet temptandu; temptans si
parat; ut ille probaret; deo at probatu; e ille,
no qua latebat deus coronadus, sed ut mous
et hominbus imitandus Scia ipe iob quid
dicit. Cuius est mudus Mer insanus, cuius e
unius diei vita sup terra Sed plane multi
iusti dicti sut sine querela, quod intelligi
sine crimine Nulla em querela iusta est

de hijs in rebus humanis, qui nō habent ame.
Crima est aut pena grauis, accusacoe et dapnacoe dignissima. Non ergo deus queda pna dapnat, quedam iustificat et laudat. Nulla laudat, odit omia. Quo odit medicus egrotu, dme egroti, et d agit curando vt egritudo pel latur, eger reflectatur; sic deus gra sua hoīm nobis agit, ut pena consumatur, homo liber. Sed qđ consumit̄ inquies. Qđ minuit̄, quae nō consumit̄. Minuit̄ aut in vita psentia. quod in vita cōsumitur psentem. Prima e ergo libertas, vacare culpa. Ideo et apls paulus, quado elegit ordinados, ut pbros vel diacones, et quicunq; ordinadus est ad ppositura ecclie, non ait, si qs sine pcō est: hoc em si diceret, sic homo reprobatur. nullo ordinaretur: sed ait, si qs sine crīe et sine homicidio, adulterio, aliq; iniquitia, furto sacrilegio, aut certa hmoi. Cū cepit ea non habere homo, debet aut non hre sic exponamus homo, incepit capit exigere ad libertatem. Sed ista indo

ata ē non pfecta libertas. Quāe inquit ali
quis no est perfecta libertas? Quia video aliā
legem in membris meis repugnante legi me
tis mee. Non em̄ quod volo ago, sed quod o
dium facio. Caro inquit concupiscit adūsus spm̄
et spūs adūsus carnem: ut no ea que volūt
faciatis. Ex parte servitus, et ex pte liber
tas: non dum tota, nūdum pfecta, nudū ple
na libertas: quia nūdum plena eternitas
habemus em̄ ex pte infirmitate, ex pte ac
cepimus libertatem. Quidq̄ primū est a
nobis antea, deletū est in baptismo. Nūqd
quia deleta ē tota iniquitas, nulla remā
sit infirmitas? Si no remansisset, sine pec
cato viveremus. Quis aut audeat hoc di
ce nisi superbus, nisi misericordia libatorio
r indignus, nisi qui se ipm̄ vult decipe, et in
ueritas no est? Ergo ex eo qd remansit aliqd
infirmitatis, audeo aliquid dicē: ex qua pte
servimus deo, liberi sumus: ex qua pte servi
legi peccati, ad hūc servi sumus, unde dicit

aplius. quod dicē scripsa/ Condelecto legi dei
sdm interiorē hoiem/ Esse inde libet. inde cō.
delectamur legi dei. libertas eni delectat/ Na
qua diu timōe facis quod iustu est. nō dele
te delectat: qua diu ad hut trangi seruq facis.
te non delectat/ Delectet te. et libet eo/ Noli
timē pena. sed amā iustitia/ Nondu potes amare
iustitia. time uel pena. ut puenias ad amanda
iustitia/ Ergo ia ille ex parte superiorē libenr se
ee senciebat. inde dicebat. condelector legi
dei sdm interiorē hominē/ Delectat me lex.
delectat me quod iubet lex/ Delectat me ipa
iustitia. nideo aut aliam legē in membris meis.
(h)ec est que remansit infirmitas) repugnā
tem legi mentis mee. et captiuatem in le
ge peti. que e in membris meis/ Et ex hac
parte sentit captiuitatem. vbi nō est ipleta
iustitia/ Nam vbi condelectat legi dei. nō
captiuus. sed legis amicus. et ideo libet quod
q̄ d amico e/ Quid ergo ex eo quod restat:
Quid. nisi respiciamus ad illū qui dixit si

vos liberauit filius. tunc uere liberi eritis. De
mq; et ipe qui loquebat ad illu respexit: infe
lix ego homo. quis me liberabit de corpe mo
tis huius? Gra dei p xpm dnm nrm. Ergo
si nos filius liberauit. tunc uere liberi eritis
Demq; ita colusit. Igit ipe ego mete ser
uio legi dei. carne aut legi pti. Ipe ego in
quit. Non enī duo summa. int nos cotrarii. de
diuisis principiis uenientes: sed ego ipe mente
seruio legi dei. carne at legi pti. qua diu
tangebor. oblectatur. saluti. Sed si carne ser
uio legi pti. fac qđ ait ipe apls. Ne go
regnet ptm in uro mortali corpoe. ad obe
diendu desideriis eius: neq; exhibeatis me
bra ura arma iniquitatis ptō. Ne ait. no fiat:
sed nō regnet. Qua diu uiuis. ptm nrm
e ee in mebris tuis. Valde illi regnū an
ferat. no fiat quod iubet. Surgit ira. no
li dare ire ligellum ad maledicendum. no
li dare ire manu. aut pede ad ferendu.

Non surget ista ira irronabil. nisi prius esset
in membris / Sed tolle illi regnu. no habeat
arma unde contra te pugnet / Dixit etia non
surgere. cu arma no ceperit in uacuo / No exhi
beatis membra ura arma iniquitatis peccō. sed
induite arma iustitie: alioqui toti captiui estis
et no erit dicē. mente seruio legi dei / Mes
emi si teneat arma. membra no mouentur
in misterium seruitutis pcti / Teneat arte im
pator interior. quia sub maiore impatore mi
nandus assistit: frenet ira. coerceat concupis
centia / In est tame quod frenetur. in e quod
coerceatur. in est quod teneatur / Quid at
uolebat ille iustus. mente seruire legi dei:
nisi ut eio non esset quod frenaret. Et hoc
debet conari omis qui tendit ad pfectioez:
ut et ipa concupiscentia cui no dantur ad
obediendu membra. cottidie in deficiente mi
nuat / Velle inquit adiacet michi: pficere
aut bonu no inuenio / Nunquid dixit. no ni
adiacet bonu facere. Si hoc dixisset. spes nulla

ſ. ſl. c. 8.

cet Non ait. no michi adiacet facere ſed non
michi adiacet ꝑficere Que e em ꝑfecto boni ni
conſumata et finis mali. Que eſt conſumata
mali. niſi quod lex dicit non concupiſces. Ci
no no concupiſce. ꝑfecto boni eſt. quia co
ſumata mali eſt. Hoc dicebat ille. ꝑficere
bonū non michi adiacet. quia non poterat
facere ut no concupiſcet. faciebat em ut con
cupiſcentia refrenaretur. ut concupiſcentie no
conſentiret. et concupiſcentie membra ad ſa
tiandū non ꝓberet. Perficere mḡt bonum no
n adiacet. no poſſū implere quod dicit. e.
no concupiſces. Quid ergo opus e ut im
pleam. Da concupiſcentias tuas no eas cha
ne in ſeruitute dei. in libertate xpi. mete
ſerui legi dei tui. noli te donare concupiſce
ciis tuis. Sequedo eas. uires eis addis. Da
do eis uires. quo uiris. quando contra te ui
res nutris uibus tuis. Que igit libe
tas plena atq; ꝑfecta libertas ſit e illo
duo ihu qui dicit. ſi vos filius liberauit

tur nẽ libẽ erit? Quãdo plena et ꝑfecta
libertas erit? Cũ mille ĩmicicie, qui nouis-
sima ĩmica destruetur mors/ Oportet enĩ
corruptibile hoc induere incorruptionẽ. et
mortle hoc induere ĩmortalitate/ Cum aut
mortle hoc induerit in mortalitate. tũc fiet
sermo qui scriptus e Absorta e mors in victoria
Vbi est mors uictoria tua? Quid e ubi est mors
cotencio tua? Caro cõcupiscit aduersus spm
spus aduersus carne: sed qm peccati lex ĩ-
gebat Vbi est contencio tua? Iam vinema-
ia non moriemur in illo qui pro nob mor-
tuus e et resurrexit. ut qui viuut iniqui-
ia non sibi viuant. sed ei qui pro ipis mor-
tuus e et resurrexit/ Preterimus medicu
sauciũ, portemur in stabulu curandi/ Ille e
ẽ qui promittit sanitate. qui miseratus
e in via semiuiuu a latronibus derelictu:
infudit oleu/ et vinu. curauit vulnera. leuauit
in iumẽtu. perduxit in stabulu. stabellario co-
mendauit/ Cui stabellario? forte illi qui dixit.

Pro xpo legatoe fungim̃ dedit etia duos
numos. qui impenderent̃ sancto mandato: scr
te ipa sunt duo precepta, in quibus tota lex
pendet et ppha. Ergo fres, etiã hoc xpe, m
qua sanctus sanatur, stabulu est animarie:
sed ipi etiã sursum e hereditas possessoris

Sermo xliij.

Dominus noster etia in forma ser
ui non sermus, sed in forma et erat sermi
dus assumit quippe illa carnis forma servilis:
sed quamis esset similitudo carnis patri, non
erat eas patri: libertate promisit credentibus
in se. Judei vero tanqua de sua libertate su
pbientes. dedignati sunt fieri liberi: cu essent
serui patris. Ideo ait se liberos ee dicebat. qm
semen abrahe erant. Quid ergo eis respo
dit ad hoc dus. Hodierna lectio cu re
citaretur audiuima. Scio inquit quia fi
lij abrahe estis, sed queritis me interficere,
quia sermo meus no capit in nobis. Ego
quod vos inquit, filij abrahe estis: sed

querite me mittere. Agnosco carnis origine,
non cordis fidem. Filij abrahe estis. sed secun
carnem. Ideo inquit querite me mittere. Ter
mo eni meus non capit in nobis. Si sermo
meus capetur. capet. Si capetur. intra ce
cia fidei tanquam pisces concluderemi. Quid
e ergo no capit in nobis. Non capit cor
um. quia no recipitur a corde uro. Sic est
sermo dei. et sic debet ee fidelibus. tanquam
pisci hamo. Cur capit qui capit. nec sit in
cia illio qui capiuntur. Ad salute quippe. no
ad pniciem capiuntur. Unde duc discipulis suis
ait. Venite post me. et faciam vos fieri pisca
tores hoim. Non ergo isti tles erant. et in
filij erant abrahe. filij hois dei. hois in
qua trahebant eni carnis genus. sed
de generee futi erant. no imitando fide
illius cuius filij erant. Audistis certe dum
dicetem. Dico quia filij abrahe estis. au
dite quid dicat postea. Ego quod vidi a
pud patrem meu loquor. et vos quidistis

β. xx. c. 8.

apud ūrem ꝓrem facitis/ Iam dixerat. sīs
quia filij abrahe estis; quid ergo faciūt/ quod
eis dixit. queritis me interfice; Hoc apud
abraha nequa viderut/ Deus aut ꝓrem
deū volt intelligi. cū dixit; que vidi apud
ꝓrem meū loquor/ Veritate vidi. neritate lo-
quor. quia neritas sum/ Si enī deus neritate
loquitur/ quia vidit apud ꝓrem. se vidit/ et
se loquitur; quia ipe est neritas ꝓpria. quia
videt apud ꝓrem/ Ipe est enī verbum. quod
verbum erat apud deū/ Isti ergo malū qđ
faciūt. qđ deus obiurgat et corripit; ubi
viderut/ Apud ꝓrem sum/ Cum audieritis
in cōsequentibus aperius dictū; quis sit
eorū pater; tunc intelligetis quabia vi-
dexit apud ītem ꝓrem/ Ad hunc enī non
noīat ꝓrem ipōrum/ Paulo supius
abraham cōmemoravit; sed carnis origi-
nis vitiositatē/ Dictura est alīm ꝓrem
illorū. qui vere gemit eos/ nec ereauit

ut hoies ecent. sed tm filii eius erat in qntu
mali erant. no inquatum hoies erat: in quo
imitati no quod ceati Respondert. et di
erut ei: Pater me abraham e Quasi. quid
dicturs es contra abraham? aut si aliquid
potes aude reprehende abraha: no quia dus
no audebat reprehendere abraham. sz tdiu
erat abraham. qui non reprehenderetur a duo
sed potius laudaetur. Tame isti videbant
eu prouocare ut aliquid mali dicet de abra
ham. et ect omissio faciendi quod cogitabant
Pater me abraham e Audiamꝫ quo respo
dit eis dus. ai illoz dapnatone laudas
abraham Dicit eis ihus Si filij abra
he estis. opa abrahe facite Nunc aut queritis
me interfice. hoiem qui veritate locutus sum
vobis: qua audiui a deo Hoc abraha non
fecit Ecce ille laudatur. isti dapnati Ab
raham no erat homicida Non dico inquit
ego sum deus abraha: quod si dicere, necꝫ

ℙ. ℓ. 2.

r 8

Dicere: na ⁊ dixit ad illo lor. ante abraha
ego sum. tut enim illi lapidae voluerit: no
dixit hec / Intrei quod videtis. quod aspicit.
quod me solu putatis / homo sum. hoiem
dicente vobis quod audiui a deo. quae ⁊ illi
occidere: nisi quia non estis filii abrahe. Et
in superius ait / Scio quia filii abrahe est
Non negat eoru origine. facta codepnat /
Caro eoru ex illo erat. sed vita non erat
Nos aut semi ⁊ nquid de gne ueimꝰ abra
he. aut ullomo abraham pr me fuit sedm
carne. Origine de carne eiꝰ cao indeore
dut. no caro xpianoru / Nos de alijs gentibꝰ
ueimꝰ: et tame imitando abrahe fidem.
filii facti sumꝰ / Audi aplm / Abrahe dicte
sut promissiones. et semi eius Non dicit inqt
et semibus / tanqua in multis. sed tanqua
in uno: et semi tuo / quod est xpus / Si aut
nos xpi. ergo semen abrahe estis: sedm pro
missionem heredes Nos ergo facti sumus

seme abrahe gra dei. no de carne abrahe
cfecit illi coheredes deo: illos exheredauit.
istos adoptauit; et de arbore illa olive cuius
radix est in patriarchis. ramos naturales supbos
amputauit: oleastru humilem inseruit
Deo ut veniret ad iohem baptisandi indei.
erupit in illos, et ait illis Geneacio uipar.
Maxime quippe de altitudine digeis
gloriabantur. ille at gnarior dixit eos uipar.
no solu non homi, sed uipar; homi
forma indebat. sed venenu agnoscebat
veneat ti mundi. quia utiq; baptizandi
Et ait illis Geneacio uipar. quis ostendit
dit nobis fugere a uentura ira. cfacite ergo
fructu dignos penitencie; et nolite dicere
mr nos ipos. prem habemo abraham Po-
tens e deus de lapidibus istis suscitare filios abrahe Si fructus dignos peniten-
cie no feceritis, nolite nobis de illa stirpe
blandiri; potens est deus et nos damnare.

ℓ. 8.

et abraham filius no fraudae habet em
inde exitet filios abrahe / filij fient. qui
fidem fuerit imitati / Potens e deus de la
pidibus istis suscitare filios abrahe / Nos su
mus In parentibus nris lapides eramus.
quando pro deo lapides colebamus / De ti
bus lapidibus familia fecit deus abrahe
Quid se ergo extollet iamis et nama iac
taco? filij abrahe gloriari tam desinat. an
dierunt quod audire debuerunt / Si filij ab
rahe estis, factis probate no ubis / Quae
ris me occidere, homine: interi / no dico filiu
dei, no dico deu, no dico ubum quia no moi
ubum hoc dico quod uidetis, quia et quod
~~uidisse~~ uidetis potestis occidere et quae non
uidetis offendere / Hoc abraham no fecit.
Vos facitis opa pris uri / Et ad huc non
dicit, quis est iste pater eorum / Modo illi qd
responderunt? Teperunt eni ut carnaliter cogno
scere, non de carnis generatione dum loqui.

sed de uite instituta. Et q̃ cōsuetudo scripturā
est quas legebat. fornicationem spualiter appel
lare: an dis multis et falsis aia tamq̃ ppria
subiit. ad hec responderunt. Dixerunt itaq;
ei. Nos exfornicatione non sumꝰ nati. unū pr̃
habemus deū. Iam uiluit abraha. Repulsi sunt
em. Quo repelli debuerunt? Ore veredico. quia
ille erat abraham cuius facta nō imitabant.
et de illis q̃ glōriabantur. mutauerunt respo
sione. credo dicentes apud se ipos. Quonecesse
nominauerimꝰ abraham. dicturꝰ e nobis. Quat
non imitami eū. de quib; q̃ glōriami. Nos sm.
iustu. morente. tantū uitu. imitari non possuꝰ
Deum dicamus prem nr̃m. uideamus quid di
turꝰ e nobis. Prorsus falsitas nr̃a. nouit quid di
cerent. ut ueritas nō nouerit quid responderet
Audiamꝰ quid dicat. audiamus quid audiat
Unū inquiunt prem habemus deū. Dixit eis
ergo ihūs. Si deus pater uester esset. diligeretis
utiq; me. Ego em ex deo processi. et ueni. nec
q̃ em a me ipo uenī. sed ille me misit. Quare

h. f. 2. c. 8.

deu prem agnoscite me nel ✕ sicut Verum
erexit intelligentibus cor. et illud tetigit quod
solet dicere: non a me ipso veni. sed ille me
misit: a deo processi. et veni Memetote quid
solemus dicere de illo venit. et a quo venit. cui
venit Ypi ergo missio incarnatio: quod nos de deo
protulit verbum. eterna processio e. No habet
tps. p que factus e tps Nemo dicat in cor
de suo: antequa esset verbu. quo erat deus. Nu
qua dicas. an qua est verbum dei. Nunq deus
sine verbo fuit. quia verbu est. manes no tuisses
omes non sumus somus. p quod factu est celu
et terra. non quod preterit ex his que facta
sunt super terram Ergo ab illo processit ut
deus. ut equalis. ut filius unicus. ut verbum
pris. et venit ad nos: quia verbu caro factum
e. ut habitaret in nobis Adventu eius humani
tas eius. mansio eius diuinitas eius: diui
nitas eius quo imus. humanitas eius qua
imus. Nisi nobis fiet qua venimus. nunqua

ad illū manente puersemq; Quare inquit loquelam meā non cognoscitis? Quia non potestis audire sermonem meum. Ideo no poterant cognoscere, quia non poterant audire. Sed um de audire no poterant, nisi quia corrigi accendo nolebant. Et hoc unde? Vos ex patre dyabulo estis. Quadm prem comemoratis. quadm prec mutatis: modo abrahā prem dicitis. modo deum, audite a filio dei cuiq; filij sitis. Et pre dyabulo estis. Hic ra ad uenda est hereſis manicheoꝝ. que dicit qd da esse naturā mali. et gentē quandā tene bratu. ac principibus suis. que ausa e pugnare cont̄ deū: illū uero dum ne debellaret gentē adusa regem eius. misisse contra eam tanquā uiscera sua principes de luce sua. cap̄z gentē fuisse debellatam. unde dicit origine dyabolus. Hinc dicit. Duce origine carnem mam: et sedm hoc dictu putat a duo. nos a patre dyabulo estis. quod illi sent uelud natiā mali. ducentes origine de gente corrupta

Nō de hereſi manicheoꝝ

§. 92.

tenebrarū / Sic erraut. sic erraut. sic se
se ipos fecit gentem tenebrarū credendo
quod ſtm est: contra eū a quo creati sut. Bo
na est em ois natura, sed viciata est homis
natura p̄ voluntatem mala. Quod fecit deꝰ
no potest ee malu. si ipe homo no sit sibima
lus. Sed plane creatur / creator & creatura /
creatura est, equaī creatura creatori no potest
Discernitꝫ enim qui fecit, ab eo quod fecit
Equaī non pt fabro stannum, equaī non
pt coligna structoi. Et tu faber si stagnu
fecit, lignū ipe non creauit: Dus aut deꝰ
ne qui ompa est, et ubo fecit quod fecit.
oia que fecit non habuit unde faceret. et
tu fecit: facta sut em quia uoluit. facta
sut quia dixit, sed facta factoi coparari
no possunt. Audiit. quod coparare filiū
unitu agnoscit. Unde ergo iudei filij diabo
li? imitando, no nascendo. Audite scpturē
sancte consuetudine, ipha dicit ad ipsos

indeos. Pater tuus amorreus, et mater tua cethea. Amorei gens erat queda. unde indei origene non ducebant: cethei et ipi gente sua habebant. ono alienam a gente inde oru. Sed quia erat impij amorrei et cethei. indei aut imitati sunt impietates illorum. tuenerut filij parentes. non de quibus nascerentur. sed quoru mores sectande parit dapnarentur. Queritis at fortasse. unde ipe drabolus. Inde utiq; unde et cetei angli. sed et cetei anglı in sua obediencia p̄ stiterut: ille anglus in obediendo et superbiendo lapsus e. et sic est drabolus. Sed modo audite quid dicat dns. vos inquit ex patre drabolo estis. et desideria pris uri vestri facere. Queritis me ostide. homine qui ueritatem uobis dico. et ille inuidit homi. et occidit homiez. Drabolus enim cu inuidet homi. serpente induitus locutus e mulieri: et de muliere uenenauit et uiro

Ere vñ filiꝰ eiꝰ. q̄ tria desideratis. no q̄ de illo nati estis. Que sūt ista desideria. Ille homicida erat ab initio Ere quid e desideria pris vri vestri fuit.

vortui fut diabolu audiendo: que no audis
sent. si dim audie volussent. posita em ho
mo mr̃ eu qui creauit. et eu qui lapsus est:
obtempare debuit creatoi. no deceptoi. Ego
go ille homicida erat ab mio. Videte geng
homicidij fres. Homicida dicit diabolus
Non gladio armato. no ferro acutue
ad homiez uenit: sibi malu semiauit et
otidit. Noli ergo putare te no esse homi
cidam. quado fri tuo mala psuades. otci
dis. Et ut scias quia otcidis. audi psalmu
assiliu homi dentes eoz arma et sagitte.
et lingua eoz machera acuta. Vos ergo
desideria patis mi uolitis fieri. Ideo seruis
in carne. quia no potestis in mente. Ille
homicida erat ab mio. utiqz in pmo hoie
Et illo ille homicida. et quo potuit fieri
homicidiu. Et illo potuit fieri homicidiu.
et quo factus est homo. Non em posset
otcidi homo. nisi pus fieret homo. homicida

ti fri tuo mala
psuades.

ergo ille ab initio Et unde homicida? Et in
ueritate no stetit ergo in ueritate fuit. si no
stando occidit. et quare in ueritate non stetit?
Quia ueritas non e in eo. qui in xpo sit
e ueritas. ut xpus ipe sit ueritas Et ergo
iste in ueritate stetisset. in xpo stetisset Sed
in ueritate no stetit. quia ueritas non e in eo
Cu loquitur mendacu. ex propijs loquitur.
quia mendax e. et pater eius Quid e
hoc? Audistis tuba euangelij intenti at
tendistis: ecce repeto. ut agnoscatis quid
exigatis De diabolo dns ea dicebat. que
diabolo dici a dno debuerut Ille homicida
erat ab initio Verum est Nam primus homicid
occidit: et in ueritate no stetit. quia men
dax est. et pater eius In his ubis quida
patre diaboli habere putauerut. et q
fierut quos est diaboli pater Hic neo de
testabilis error manicheorum ueit ad
hur qua decipet impitos Volent eni di
cere. puta diabolu angelus fuit. et lapsu

ℌ. 92. c. 8.

est: ab illo cepit peccatu sic dicitis/ Pater eius
quis erat. Nos contra/ Quis enim nam aliqn dic
diabolu patre habere. Et illi cont. Quis dicit in
evangelio. et loquit de diabolo dicens/ Ille ho
micida erat ab initio. et in veritate no stetit. q
veritas no est in eo. cu loquit mendacium/ ex ppijs
loquit. quia mendax e. et pater eius/ Audim.
telligc. no te lange iuuto. in ipis ubis intelli
ge: Diabolu dus dicit prem mendacij/ Quid
e hoc. Audi quid sit/ Explica mo iba ipa. et
intellige No oie enim qui mentit. patet me
dacij sui est/ Si enim ab alio mendaciu ac
cepisti et dixisti. tu quidem mentitus es/ pro
ferendo mendaciu. sed patet ipius mendacij
no es: quia ab alio accepisti mendaciu.
Diabolus aut a se ipo mendax fuit. menda
cij sui ipe genuit. a nemie audiuit/ Quo
deus pater genuit filiu veritatem. sic diabolus
loquens/ genuit quasi filiu mendaciu/ Christ
Audistis/ explica mus et recole iba dui mei
catholici. et quid audieris adhuc. quid dicat

attende ille. quis? Diabolus. erat homicida ab
initio. Agnoscimus. occidit adam. Et in ueritate
no stetit. Agnoscimus. quia de ueritate lapsus
e. Quia ueritas in eo non e. Verum est. Quia
recedendo a ueritate. non habet ueritate. Cu
loquit[ur] mdacium. de ppijs loquit[ur]: no aliunde
accepit. unde loquat[ur]. Cum loquit[ur] mdacium.
de ppijs loqut[ur]: quia mendax e. et patereiq
Et mendax est. et patet mendacij. Na forte
tu mendax es. quia mendacium loqueis: sed
non es patet ueteis mendacij. Ti em quod dicis
a diabolo accepisti. et diabolo credidisti.
mendax es: patet mendacij non es: ille ues
quia aliunde non accepit mendacium. quo
medato tanqua ueneno serpens homicz
occidet. patet mendacij est: sit deus. pat[er]
e ueritatis. Recedite a pre mendacij. curre
re ad prem ueritat. i completemi ueritate.
ut arripiatis libertatem. Illi aut uidei a
pud prem suu uiderat. quod loquebatur
Quid. nisi mendacium. Ille aut q apud pre
suu uidit quod loqueretur. Quid. nisi se

ꝑ. ꝓz. c. 8.

ypm. Quid mihi ubn prio. Quid mihi veritatem
prio eterna. et patri coeterna. Ille ergo homi
cida erat ab inicio. et in veritate no stetit: quia
veritas no est in eo. Cu loquit mendacium.
de ypio loquit: quia mendax e. et no solu
mendax e. sed et pater eius. id e ipius men
dacii quod loquit. pater e. quia ipe gemuit
mendacium suu. Ego aut quia veritatem dico.
no creditis michi. Quis ex vobis arguet me
de pcto. Si veritate dico. quare non creditis mi.
Pensate pres manifeste crudime dei. Relaxare
petr venerat. et dicebat. Quis ex vobis
arguet me de pcto. Non dedignat ex roe
ostende se peccatem non ee. qui ex utute
diuinitatis poterat peccatores iustificare. Cis
ex vobis arguet me de pcto. quo ego argu
o et vos et ptem utm. Si veritatem dico. qre
vos ee no creditis michi. nisi quia filii dia
boli estis. Valde terribile est quod subdidit
Qui ex deo est. verba dei audit: ypterea vos
no audistis. quia ex deo no estis. Verum nobi
attendere naturam. ꝑ virtu. Hic sunt isti

ex deo. et no sut ex deo. natuā ex deo. nūd
no ex deo. obsecro nos tute dire. In evange
lio habem. unde sanem cōt errōēs nene
nosos et ~~fnales~~ nefarios hēticos. qm et
de hiis ubie solent manichei dice. Ecce q
due natue sunt. una bona et altēa mala.
duo dicit. Quid dicit dus. ~~p~~ppter ea nos non
auditis. quia ex deo non estis. dicit dus hr
Quid ergo inquit tu ad ista dicis. audi q
dicam. et ex deo sunt. et non sunt ex deo Na
tuā ex deo sunt. uicio ex deo non sunt Natū
em bona que ex deo est. pertanit notula
te credendo quod diabolus ~~p~~suasit. et uni
ata ei. deo medicu quēit. quia sana non
e. Ecce quod dico. Si impossibile tibi inde.
ut ex deo sint. et ex deo non sint. audi q
no est impossibile. Hic sunt ex deo. et non
sunt ex deo. quo et filii abrahe. Hic habet.
no est quod dicatis. Ipsu dum audi. pe
dixit illis. Eris quia filii abrahe estis. Nu
quid dus mentiret. Absit. ergo. uerum
e quod dus dixit. Verū est q illi filii ab
rahe erant. uerū e. audi ipsu negantem

f. 82. c. 8.

Cui dixit filii abrahe estis. ipe illos negavit filios abrahe. Si filii abrahe estis. facta abrahe facite. Nunc autem quæritis me occidere hoiez qui veritatem vobis dico. quam audivi a deo. hoc abraham non fecit. Vos facitis opa pris vri. de diaboli. Dixerunt ergo et filii abrahe erat. et filii abrahe non erant. Utrumq; in illis ostendit. Et filii abrahe erant. ppter digne carnis. et non erant filii abrahe ppter nitam diabolice psuasionis. sic et dum deum non attendit. Ex illo erat. et ex illo non erant. Dixerunt ex illo erant. Quia ipe recauit hoiez. de quo nati erant. Dixerunt ex illo erat. Quia ipe est conditor naturæ. ipe creator carnis et aie. Dixerunt ergo et ex illo non erant. Quia nitiosi a se ipis facti erat. Ex illo non erat. qz imitando diabolum. filii diaboli facti erant. Venit ergo dns deus ad hominem peccatorem. Dixerunt nonne audisti. et homiez. et peccatorem. Quod homo e. ex deo e. quod peccator est. non e ex deo ppter. A natura nitiu secernat. Agnostat. natam in carne laudi. nitatem ppter quod mediator innotuit. Quod agnoscat. ergo ait dns. qui e ex deo verba dei audit.

ꝓptēa uos no auditis. quia ex deo no estis. no
natiuam mētā discrenit: aut ꝓter suam aiaꝝ
et carne. aliqua natura mouet nullomodo q
ꝓto uitiata non est. sed qm ꝓscierat qui sue
rant credituri. ipos dixit ex deo: qui regnatoꝝ
adoptoe renascentur ex deo Ad hoc ꝓtinet. q
e ex deo uba dei audit Quod uēs sequit. ꝓptēa
uos non auditis quia ex deo non estis. eis dic
tum e. qui non solū ꝓto uicios erant. na hoc
malū cōmune erat oībus. sed etia ꝓtero q
uitij quod non fuerant credituri. ea fide qua
sola possent a ꝓteroꝝ obligatione liberari.
Qua ꝓpter. ꝓsciebat illos quibus talia
dicebat. in eo permansuros quod ex diabolo
erant: id e in suis ꝓtis atq; in pestate mori
tuos. in qua ei filios erant. nec uenturos ad
regnationem in qua ecclie filij dei. hoc est
ex deo nati. a quo erant hoies creati. sed m
bant ꝓdestinatione totius e dus. non qd
aliquē hoīm inueniat. qui nec sēm rege
nēationē iam est ex deo. nec sēm naturam
ia non est ex deo

Sermo xlvii

Nsta hoc sc̄i euangelij. que hodie recitata

est. a potencia dñs mg potencia. Quid em
sunma ferui ad dum. preces ad iustu. creatura
ad creatore. Tame quo si quid mali sumg. a
nobis sume: ita quidq; bom sumg. ab illo et p
illu sumg. Et nichil sic quert homo. que pote
riam. habet dus xpus. magna potenciam
Sed prime eius imitet. patiencia. ut puer
at ad potencia. Quis uem patienter audi
ret. si aliam dicerem demoniu habet. quod
dictum est ei qui no solu homies saluabat.
sed etia demonibus impabat. Hor em. cu
dixissent indei. none bene dicimg nos. quia
samaritanus es. et demoniu habes. Horu du
oru sibi obiectoru unu negauit. et alteru no
negauit. Respondit em et ait. Ego demoniu
no habeo. Non dixit. samaritanus non sum. Et
utraq; duo fuerut obiecta. Quanis maledic
tu maledicto no reddideit. quanis conuicia
conuicio non resituerit. ptimuit tamen ad
eu negare una rem. alteta non negare. No
frustra fuit. Samaritanus em interpretat
custos. Nouerat se ille. utru esse custodem.

no em dormit / neq; dormitat qui custodit
istrahel: et nisi dns custodierit ciuitate. inua
nu uigilabunt qui custodiut eam / Est ergo
ille custos ne. quia creator ne ꝓtimuit em
ad eu ut redimeremur. no ꝓmeret ut sal
uaremur. Denicq; ut plenius nouerris mis
terium quat se samaritanu negat no debuer.
pabola illam notissima attendite. ubi homo
quidam descendebat ab iherlm in iherichō.
et incidit in latrones. qui eu graviter vl
neraūt seminium in uia reliquerut. Transit
sacerdos. neglexit eum. transiit leuites et
ipe pretexit. tūsiit quidam samaritanus. ipe
e custos ne. ipe accessit ad sauciu. ipe impe
dit misericordiam. eiq; se primu prestitit.
que mut deputauit adiem. Ad hoc ergo solu
quod demoniu non haberet. no aut se sama
ritanu non esse respondit. Deinde post hec
omniu. hoc dixit solum de gla sua. sed hono
rifico inquit prem meu. et uos inhonorastis
me / hoc est ergo me non honorifico. ne no
bis arrogare uideat. habeo que honorifice

Sed si nos me agnoscetis sicut ego honorifico patrem, sic et nos honorificabitis me. Ego facio quod debeo, nos non facitis quod debetis. Ego aut inquit no quero gloriaz mea, e qui querat et iudicet. Quem vult intelligi, nisi prez? Quo ergo alio loco dixit, pater non iudicat quequam, sed ome iudicium dedit filio, et hic dixit, non quero gloriam meam, est qui queat et iudicet. Si ergo iudicat pater, quo non iudicat quequa, sed ome iudicium dedit filio. Hanc qstione ut solueamus, attendite, siti locutoe solumpt. Septum e habes, deus meiez tentatiet iterum septum habes, tentat nos deus neseet, ut sciat si diligitis eum. Nempe qstio est iudetis. Quo eni deus neminem tentat, et quo tentat nos dns deus neseet, ut sciat si diligitis eum. Trez septu est timor non e in caritate, sed pfecta caritas foras mittit timore. Et alio loco septu est timor dni castus pmanet in scm sedi. Intelligis ergo duas esse tentatoes, una que decipit, altera que probat. Deus eam q decipit deus neminem tentat, sed eam q probat

Et ipa qstio e. Quo eni pfecta caritas foras mittit timore, si timo dm nostr pmanz i scm sedi.

teptat vos dus deus uester, ut sciat an si di-
ligitis eum / sed ize et kir alia nascitur ap-
nio / Quo teptat ut sciat, que latere michil ut
aliquam teptet. Non ergo dus nesit, sed dic-
tu est, ut sciat: hoc est, ut scie nos faciat, lo-
cutores tales et in sermonibus meis simt,
et in auctoribus eloquecie reperiunt. De sermo-
ne meo aliquid dicam / Cossa cecidit, non
quia ipa oculos perdidit, sed quia latendo no
videntes facit / Aliquid et de illis auctoribg
dicam. Tristes lugimos ait quidam, hoc e
amatos, no quia ipi sunt tristes, sed quia
gustati contristat, hoc e tristes facimus / Ut
ergo et in scripturis locutores cuemos / Qui
in tribus questionibus cognoscendis laborat,
// In solucdis qsti-
onibg no laborat, // Ergo teptat nos dus deus uester, ut sciat
Quid est ut sciat? ut scie nos faciat, si di-
ligitis eum? Cob latebat se, sed deu non
latebat / admisit teptatorem, et fecit eu
sui cognitorem / Quid de duobus timori-
bus? Est timor seruilis, et timor est casti
Est timor ne paciaris / penam, et est alig
timor / ne amittas iusticiam / Timor ille ne

paciaris pena. ſeruilis e. Quid magnu
e timere pena. hoc et nequiſſimꝰ ſeruus.
hoc et crudeliſſimꝰ latro. Non e magnu ti-
mere pena. ſed magnu eſt amare iuſticia.
Qui ergo amat iuſticia. nichil timet. Ti-
met plane. no ne incidat in pena. ſed
ne amittat iuſticiam. Xpc̃s mei. credite.
et comite ex eo quod amatis. Amat ali-
quis uꝝm pecuniam. Putas inuenio aliq
qui non amat. Ex hoc tame ipo quod a-
mat. intelligat quod dico. Timet dapnu
Quae timet dapnu. quia pecuniam dili-
git. Quantu amat pecuniam. tantu timet
ne perdet pecuniam. Ergo inuenit aliqs
amatoꝛ iuſticie. qui plus in corde dapnu
ptimeſcat. qui plus in corde timeat ex
poliai iuſticia. qua tu pecuniam. ipe eſt ti-
moꝛ caſtus. ipe pmanet in ſeculu ſeculi. No
en tollit caritas. nec foras mittit. ſed ma-
gis complectitur. et comite tenet. ſimul
poſſidet. Veniamꝰ em ad Dum. ut uideas
facie ad facie. ibi timoꝛ caſtus nos ſeruat
timoꝛ em ille non pturbat. ſed conſicat

timet mulier adultera ne uir eiꝰ veniat.
timet et casta ne uir eius abscedat. ergo sm
alia [illegible] tentatione deus nemme tentat.
sm alia uco tentat nos ds deus noster.
et sm alia timore timor no est in caritate.
sed perfecta caritas foras mittit timore.
sm uco alia timore. timor dni manet in seculu seculi. Dic et hor loq.
sm alteru iudiciu pater no iudicat qq.
sed ome iudiciu dedit filio. sm alteru
iudiciu ego inquit non queo facere mea.
a me qui querat et iudicet. Et de isto ubo qs
tio ista soluatur. Habes in euangelio co
memoratu penale iudiciu. Qui non cre
dit iam iudicatus e. Et in alio loco. veni
et hora. quado hii qui in monumentis st
audient uocem eius. et prodedent qui be
ne egerut in resurrectione uite. qui male
egerunt in resurrectione iudicii. Videte.
qualemodu iudiciu prodampnatioe et pe
na ponit. Et in ps semper iudiciu pro dam
natioe accipet. nunquid audiendus impsal
Iudica me deus. Si iudiciu sm afflictioz.

β. ℓ3.

Hic iudicium secm discretione positum est.
Quo secm discretione? quo exponit qđ
ait. Iudica me deus. lege em et inde quod
sequitur. quid est iudica me deus? Et discer-
ne inquit causam mea de gente non sancta.
Quod ergo dictu est. Iudica me deus et
discerne causam mea de gente non sancta.
secm hor ait modo duo xpc. ego no queo
gloria meam. e qui querat et iudicet. quo
est qui querat et iudicet? ~~quo est qui q~~
~~rat et iudicet~~. Est pater. qui gloria me-
am a vera gloria discernat et separet.
hoc em secm hor scm. glam meam. ego no
secm hor scm glorior. qui patri dico:
pater. glorifica me. ea gloria qua habui
apud te antequa mundus eet. Quid est
gloria dei. humana inflatioe discreta
secm hor iudicat pater. Quid est iudi-
cat pater? Discernit. quid discernit? Glo-
riam filii sui a gloria hominu. quia ideo dictu
e. Unxit te deus deus tuus oleo exulta-
cois p participibus tuis. Non em qua
homo factus e. iam coparandus e nob.

Nos hoies cu pecto, ille sine pro Nos hoies,
trahentes de ada, et morte et delictu, ille
de ingine carne mortie, nulla iniquitate
Denigp nos, ner quia volumg nati sumg,
ner qua diu volumg viuimg, ner quo
uolumg morimur: ille anqua nasceret
elegit de qua nasceret, nato, sciat ut a
magis adoraretur, sciuit instinc, et ma
culis se deu ostendebat, in fermitate ho-
mine preferebat, Postremo elegit et
genus mortis, hoc e ut in cruce penderet
et ipsam cruce in cordibo fidelium figeret,
ut dicat xpianus Michi aut absit gloriari, nisi in cruce dni nri ihu xpi, In ipa
cruce quando uoluit corpus dimisit et
abcessit: in ipo sepulchro, qua diu volu-
it iacuit, quando uoluit tranqua de lo
surrexit Ergo sices sedm ipam, forma
serui, multu inter e, inter gtiam xpi, et
gtiam hoim ceteor, De ipa gtia dicebat
qui quod demonium haberet audiebat, e-
go no queo gtiam mea, est qui querat et
udicet Tu aut de te dne quid dicis, Ame
ame dico uobis, si quis sermone meum
non, d qs digne loquet, Qui pm erat ubu, et ubu erat
ap d deu et deg erat ubu, Sedm ipam in ip forma
serui,

· β · ℓ3 · · ε · 8 ·

seruauerit, morte non uidebit in eternu
vos inquit dicitis / demoniu habes, ego
uos ad uita uoco, seruate sermone meu
et no moziemi / illi audiebant, morte
no uidebit in eternu qui sermone me-
u seruauerit, morte non gustabit metu
et irascebant, quia ia mortui erat, a
morte que vitanda erat / Dixerut ergo
iudei / Nuc cognouimus, quia demoniu
habes / Abraham mortuus e et pphe.
et tu dicis. Si quis sermone meu ser-
uauerit, morte non gustabit in eternu
videte loquutor scripturaru, morte non
uidebit, id est non gustabit / Quis mi- morte uidebit.
dei quis gustat. Quos oculos habet morte gustabit.
homo / vt videat qn moritur, quando ne-
mendo mors vos oculos claudit, ne ali-
quid videant. Quo dicitur, mortem no
uidebit. Item, quo palato / et quibus sa-
ribus / mors gustatur, ut quid sapiat di-
noscat. Quando totu sensu tollit, quid
in palato remanebit. Sed uidebit di-
ctu e, et gustabit, pro eo quod e, expri-
mor dud, parum est si dicam moriturq

loquebat: quia et dñi exitus mortis, sicut
loquitur psalmus. Cu ergo et mortuis
loquetur: et mortuus loqueret: quid sibi
vult quod ait: qui sermone meu seruauerit
morte non uidebit meternu: nisi quia dns
aliam morte uidebat de q̃ nos liberare ue-
nerat: morte scam: morte eterna: morte
eterna gehenne: morte dapnatoꝝ tu
diabli et angloꝝ eius. Ipa est uera mors
Na ista. nugratio e. Quid est ista mors.
Deliciis corpis. depositio sarcine q̃ gnis.
sed si alia sarcina non portet: q̃ homo
gehennas precipitetur. De ipa ergo morte
dns dixit, mortem no uidebit meternum
qui sermone meu seruauerit. Non expaues-
camus istam morte: sed illam timeamus
Quod est aut grauius: multi puerse ti-
mendo istam: incidunt in illam. Dictu
e aliquibo. adorate ydola: quod si non
feceritis interficiemi. aut quemadmodu
ille nabuchodonosor rex dixit, si no fe-
ceritis mittemi in caminu ignis ardentis.
multi timuerunt et adorauerut. moletes

ℓ 43.

noī mortui sunt: timendo morte q non e-
uadit: inciderut in morte qua euade feli-
citer possent si istam que no euadit ipse
liciter no timeret. Natus es homo moritus
es. Quo ibis ut no morias? Quid faci-
es ut no morias? Vt dns tuus necessitate
te morituru consolaret: uoluitate mori dig-
natus e. Quando uidee xpm mortum de-
dignaris mori? Ergo tu morituro es quo e-
uadas non habes. Hodie sit. cras sit. futu-
ru est. debitu est. reddendu est. Quid er-
go agit homo timens fugiens. occultare se
ne inueniatur ab inimico. Nuquid agit ut no
moriat? Sed ut paulo serius moriat: non
accipit debiti securitate: sed postulat dilato-
ne. Quatulibet diu differat: ueniet quod
differtur. Illam morte timeamo: qua timu-
erut tres uiri quado dixerut regi. pt deo
nra de ista flama liberare nos. Sed et si
ibi non fuit timor illius mortis qua mo-
dus comminat: quando dixerut. sed et si
no. et si noluerit apte liberare. pot in or-
culto coronare. Vide et ipe dns futurus
martires. et caput martiru futurus ait.

Nolite timere eos qui occidunt corpus: et postea non habent quid faciant. Quos non timeat quid faciat? Quid si cum occiderit, corpus bestiis lacerandum et diripiendum alitibus spiciant? Videtur ad hoc sententia habere quod faciat. Cui facit? Qui migravit. Hic est corpus ille est sensus. Habitaculo iacet, habitator abscessit. Ergo postea non habent quid faciant, non sentienti enim nichil facient. Sed eum timete, qui habet potestatem et corpus et animam occidere in gehennam ignis. Cuius de qua morte loquebatur cum diceret, qui sermonem meum servaverit, morte non videbit in eternum. Credimus ergo fidei sermone ipsius in fide futuri ad speciem, cum accepimus plenissimam libertatem. Isti autem indignantes mortui et mortui sepulture predestinati, respondebant cornicose et dicebant. Nunc cognovimus, quia demonium habes. Abraham mortuus est et prophete. Sed ista, morte qua deus vult intelligi, nec Abraham mortuus est nec prophete. Illi enim mortui sunt et vivunt, isti vivebant et mortui erant. Nam respondens quidam locus sadutzei monetibus questione de resurrectione.

Hor ait ipse dns De resurrectione aut mor-
tuorū non legistis quo ait dns de rubo ad
moysen. ego sum deus abraha. et deus ysa-
ac. et deus iacob. Non e deus mortuorū sed
vivorū. Si ergo illi vivunt laboremus sic
ut nos et cū illis vigē cū mortui fuerimus
Que te ipsū facis inquit ut dicas. mor-
te non videbit meterna qui sermone
meu seruauerit. cū dias et abraha mortu-
u et ppheas. Respondit ihūs. Si ego glo-
rifico me ipm. gla mea nichil est. Est at
pater meus. qui glorificat me. Hor ait
ppter illud quod dixerūt. que te ipm fac.
Refert eni gla sua ad prem. de quo eq
deus e. Align accusari et de isto libe ra-
tionē fidei nre. et dicit. Ete maior
re pr. quia vtiq glorificat filiū. Hetice.
no legisti et ipm filiū dicente. quod glo-
ficet prem sum. Sed et ille glorificat filiū.
et filius prem glorificat. pone penitiem
agnosce equalitate. corrige puersitatem
Est ergo inquit pater meus qui glorifi-
cat me. quē vos dicitis. quia deus nr e

et no cognouistis eu. Videte seces mei, qd
modum ostendat ipm deu esse prem xpi,
qui annunciatu est iudeis ppteria hic dico
quia cursus dicam, quida hereticj dicunt
deu annunciatu in nouo testameto, no esse
prem xpi; sed nescio que pestiferum malos
cu angelos. Manichei sunt qui ista dicit.
marcioniste sunt qui ista dicunt. Aut et
alij fortassis hereticj, quos ommemorare ut
no opus e, nec a me omes cerebri in pnitia
no possunt, no desierunt tame qui ista di
cerent. Itaq; attendite, ut habeatis et cotra
ipos. Cu dicit pater suus deus ihus xpus,
que illi dicebant deu suu, et no cognouerunt
si em ipsu cognouissent, eis filiu utiq; pisset
Ego aut inquit noui eu. Deum carne indita
tibus, potuit et hmt arrogans uideri, quia
dixit, ego noui eu. Sed uidete qd sequitur
si dixero quia no noui eu, ero silis uob men
dax. Ergo arrogantia non ita caueatur, ut
ueritas relinquat. Sed scio eu, et sermone
eius seruo. Sermone pris tamq; filius loq
batur. Abraha pater uester exultauit ut ui
deret diem meum, et uidit et gauisus est
et ipe cat ubum pris qd hominbq loqbat.

ſ. lz.

Magnu teſtimoniu phibet abrahe ſeme ab-
rahe. creator abrahe. exultauit inquit ut
videt die meu. Non timuit. ſed exultauit ut
videt die meu. Erat enim mlo anxius. q ferae
mittit timore. Non ait exultauit qz uidit. ſz
exultauit ut videt diem meu. Credens uti-
qz exultauit ſperando. ut uidet intelligendo
Et uidit. Et quid potuit plus dice. nel quid
debuit plus dice dns ihus xpus. Et uidit
inquit. et gauiſus e. Quis explicet hoc
gaudiu ſcoꝝ meoꝝ. qi gauiſi ſut illi. quibꝫ
dns orbis carnis apparuit. quale gaudiu fuit
uidentis cordis lucē meſſabilem. uerbu ma-
nere. ſplendore piis mentibus refulgente.
ſapientia indeficientem. apud patrem manē
tem deum. et aliqn in carne futuru uenturū
ner de patris gremio exeteſſurū. totu hoc
uidit abrahaam. Nam qz ait diem meu. m-
certu poteſt ee unde dixerit. utru dixerit die
temporale dni. qui erat nenturꝰ in carne. an
diem dni qui ortu neſcit. neſcit occaſu. ſz
ego no dubito patre abrahaam totu ſciſſe.
Et ubi inuenia. An ſuffice nobis debet teſ-
timoniu dominꝰ nrꝝ ihu xpi. Putemꝰ nos

muemē no posse: quia difficile forte e: quo
maifestum sit: quod abrahaam exultauit ut
uideret diem xpi: et uidit et gauisus e. Et
si nos no inuenimꝰ: miquid mentiri ueritas
posset? Credamꝰ ueritati: et de abrahe mē-
mane dubitemꝰ. Tame audite vim loquꝫ
qui michi interi ostendit. Pater abrahaam
qꝫ misit seruꝫ suꝫ ut peteret uxore filio suo
ysaac: hoc ei sacrameto costrinxit: ut fide-
liter quod iubebat impleret: et sciet ecia
ipe quid faceret. Magna em res agebat: qꝫ
abrahā semꝫ coniugiū quęrebatur. Voluit
hoc cognoscēt semꝫ quod no uocat abrahā:
quia nepotes no carnaliter desiderabat:
nec de gene suo aliquid carnale sapie-
bat: ait seruo suo que mittebat. Pone
manu sub femore meo: et iura p deū celi
vel deus celi ad femur abrahe. Iam intelligi-
tis sacramentu: p femur. genus. Ergo que fu-
it illa uocatio: nisi quia significabat de gene
abrahe uenturꝰ incarne deꝰ celi. Vtinā re-
phendat abrahaam: qui dixit. mitte ma-
nu tua sub femore meo. Qui reprehendit
carnem xpi. reprehendit fructu abrahe

f. 8z. c. 8.

Nos aut fres si agnoscimꝰ uenerandam
carne xpi illud semur no contepnamus.
sed in ypheria dictu accipiamꝰ. Et em ypha
erat abraham. Cuiꝰ ypha. Semis sm. et
dni sui. Seme sum significauit dicendo. mit-
te manu tua sub femore meo. dum sum sig-
nificauit addendo. et ura per den celi ter-
ti sunt et udei. et responderunt. Quinqua-
ta annos nondu habes. et abraha uidisti
et dns. Amen amen dico uobis. anqua ab-
raham fieret. ego sum. Appende uba. et ag-
nosce misteriu. Anqua abraham fieret. intel-
lige fieret. ad humana factura. su nero. ad
diuinam ptime substantia. fieret dici. quia
creatura erat abraha. Non dixit anquam
abraha esset ego sum. sed anqꝫ abraha
fieret. qui nisi p me. no fieret. Ego sum Neq
hor dixit. Anqua abraha fieret. ego sum
su. In pncipio em fecit celu et terra. Na
in pncipio erat ubum. Anqꝫ fieret abraha
ego su. Agnoscite creatore. discernite re-
atura. Qui loquebatur. semen abrahe sue
erat. et ur abraha fieret. an abraha xpe eat.

Hic ... ra uelut abrahe optissimo comitio
comoti sunt atq; blasphemasse quippe il
lis uisus est dus ihus qm dixit antqua ab
raham fieret ego sum Tulerunt ergo lapides
ut iacerent in eu Tanta dnia quo curreret
nisi ad silet ihus aut tamq; homo taqua
in forma serui tamq; humilis taqua passuro
tamq; moriturus taqua nos suo sanguie re
demturus no tamq; ille qui est nec tamq; inpi
cipio ubu et uerbu apud deu Nam cu illi lapi
des tollerent ut mitteretcu quid magnu erat
ut eos cotinuo dehiscens terra absorberet et
pro lapidibus inferos inuenirent Non erat
magnu deo sed magis erat comendanda pa
cientia qua exhibenda potentia abscondit
se ergo ab eis ne lapidaretur tamq; homo
a lapidibus fugit sed ne illis atq; lapi
dis ... cordibus deus fugit

Sermo xliii

Ca Nom

Et homie que dus ihus illumina
qui cras ill natus fuit plica ler
tio retitata equia si uniusam ytantae cone
mur pro sui dignitate sinit valemus singla
considerantes non sufficit dies Pro inde peto

§ .ll.

et amonico caritate uerat. ut in hijs q scpta
sut sermone nem non requiratis. na nimis
longu eit in singlis immorari. Breuiter q
huiq reti illuiati comendo misterium. Ea qp
pe que fecit dus noster ihs xpus stupen
da atq mirauda. et opa et iuba sut opa
quia facta sunt. iuba qz signa sut. Si ergo
quid significet hor quod factu est cogitea
genus humanu est iste cetus. Per eni con
tigit cecitas in pmo homie p peccatum. de
quo omes digene duximus. no solu mortis
sed ecia iniquitatis. Si eni cecitas e infi
delitas. et illuiato fides. que fidele qua
do uenit xpus inuenit. quado quide apls
natus in gente gphar dicit. fuimus et nos
aliqn natura filij ire. sic et cetei. Si filij
ire. filij immudicie. filij pene. filij gehenne.
Quo natura. nisi qz peccate pmo homie.
vitiu pro natura in oleuit. Si vitiu pro
natã moleuit. sedm mente sic homo cec
natus e. Si eni uidet. no opus habet duc
tore. Si opus habet ductoe. et illuiatore
Cetus e ergo n natiuitate. Venit dus. Quid

scat. Magnu misteriu comendauit. Sequit
in terra. de salma sua luto fecat. q; ibu
cao factu est; et vixit ores ceti. Immuto
cat. et nudu videbat. Mittit illu in psi
na. que uocat syloe. Primit at ad eua
gelista. commedac nobis. nome huiq; pis
cine. et ait. quod interptat missus. Jam
qui sit missus agnoscitis. Nisi ille fuss
missus. nemo nrm cet ab iniquitate di
missus. Lauit ergo inde in ea pisina q
interptat missus. baptizatus e inxpo
Ti ergo qu eu semetipo quoda baptiza
in uit. Tr illuminauit; qui mouerit. fortasse ca
thecuminu fecat. potest. quide aliter. atq;
aliter tati sacmenti expoi et ptractari pro
funditas. sed hoc sufficiat catati vre. Au
distis grande misterium. Interroga hominez
xpianus es. respondet tibi. Non sum. Ti pa
ganus es aut iudeus. Ti at dixeit sum.
ad hunc q;is ab eo. Catheciumq; in fide.
Ti respondeit tibi. catheciumq; immuto
e; nodu lotus. Ti vide immuto q;e. et
respondet. Que ab illo. inq; credat. Eo
ipo quo catheciumq; e. dicit in xpm. Que

mo loquor: et fidelibus et catheczuminis
Quod dixi de sputo et luto, quia tibi tale
factu est: hoc et catheczumini audiant, sed
no eis sufficit qd inuenti sunt, festinet ad
lauacru si lumen inquirut Iam ergo ppt
quasda in hac lectione ipa questiones, iba
dui et ipius uimuse lectois pertractamus
porro, quia tractemo Exiens uidit hoiem
cecu: no utiq cecu, sed a natiuitate Et in
terrogauerut eu discipli eius Rabbi Qui
tis rabbi, quia magr e Magrem appellabat,
quia dise desiderabant Questione appe
tuo proposuerut, tanq magro Quis pecca
uit, hic an parentes eius, ut cecus nasce
Respondit ihus Neq hic peccauit neq
parentes eius, ut cecus nascetur Quide
qd dixit Si nulle homo sine peco, numquid
parentes huius cecu sine peco erant Nusq
ipe uel sine digenali peco natus erat, ul
timendo mittit addiderat An qz oculos clau
sos habebat, corupistentie mime uigi
labant Quata mala ceci committut An
malo abstinet Nemo mala ecia oculis

clausis no potuit uidere. Sed nouerat cogitare. et forte cupisse aliquid quod cecus no posset implere, sed in corde iudicari a cordis pscrutatore. Si ergo et parentes eius habuerunt peccatu. et iste habuit peccatu. qre dus dicit. neq; hic peccauit neq; parentes eius. nisi ad cem de qua interrogatus est. ut cecus nasceret. quae habebant eum prius parentes eius. sed no ipo pcio factum e ut cecus nasceretur. Si ergo non pcio factum e parentu ut cecus nasceret. quae cecus natus e. Audi magrm docente. Ut ueritate docente. ut faciat intelligente. Ipe causam dicit. quare ille cecus sit natus. Neq; hic peccauit neq; parentes eius. sed ut manifestentur opa dei in illo. Deinde quid se. Me oportet operari opa eius qui misit me. Et ce e ille missus. in quo sacie lauit cecu. Et udete quid dicerit. me oportet operari opa eius qui misit me. donec dies est. Memetote qm omnisam qdo illi dat de quo e. quia ille habet filiu qui de illo sit. ipe non habet de quo sit. Sed quae dixisti duc. donec dies e. Audi quae ueniat

nox qn nemo pt opari. Ner tu dic. Sta ne
tm uolebit illa nox. ut ner tu possis opari
in illa. cuiꝰ opus est nox. Puto em dic ihu.
pmo no puto/ sed credo atq; confiteor te ibi
fuisse: qn dixit deus. fiat lux. et facta e lux
Si em ibo fcat. p te fctt: et ideo dictu est
oia p ipm facta sunt: et sine ipo factu est
nichil. Diuisit deus inter luce et tenebras:
luce uocauit diem/ et tenebras nocte. Luce
e illa nox. q tu uenerit. nemo poterit opari:
Audi quis sit dies: et tur intelligeꝰ q sit
nox. Unde sumꝰ auditui: quio na sit dies
iste. spe dicat/ Qua diu in hoc mudo sum.
lux sum mudi/ Ergo nescio que nescet nox
erit. qn ibi xps non erit: ideo nemo poterit
opari. Sc̃stat inquire fres mei/ patient
attipite inquirente me. Robis tu quero. Vob
tu inuenia. a qꝰ quero/ Constat expssu at
dfinitu diem comemorasse dum hoc loco
se ipm. d e lume mudi: qua diu mor sum
in hoc mudo. lux sum mudi/ Ergo opatur
ipe. qua diu e in hoc mudo/ Putamꝰ eu
fres fuisse hic tut. et no hic no ee. Si ergo
hoc putamus. ia ergo post ascensu dei sta

e ista metuenda nox. ubi nemo possit opari
Qui post ascensu dñi facta e nox ista. unde agli
tata opati sunt. Nuquid ista nox erat. qn spe
stus veniet. et omes qui in uno loco erat ad
mplena. dedit eis loqui oim gentiu ligbbis.
Nuquid nox erat. quado claudus ille ad ū
bu petri salutis effectus est. vmo ad ubu
dni habitatis in petro. Nuquid nox erat.
quando tñ seuntibus discipulis / egri cu lectu
lis ponebant. ut uel umbra. transeuntis tan
gerent. Dus aut ait hic est. nemiez tñ sic
ubi sua salutis fecit. sed ipe doceat discipulos
maiora horu facietis / Sed no se extollat ao
et sacuis. audiat. dicente / Sine me nichil
potestis facere. Quid igitur. Quid dicemus
de ista nocte. Nō est. qn nemo pt operari.
Nox ista impiorū erit. nox ista eoru erit
quibus in fine dicetur. Ite in ignē eternū.
qui paratus e diabolo et angelis eius / Sed nox
dicta est. no flamma. no ignis / dndi quia
nox e / De quoda seruo dicit. ligate illi manus
et pedes. et proicite eu in tenebras exteriores / Opet. ergo homo dū vivit. ne illa
nocte preueniatur / ubi nemo possit opari
Modo tpus est ut opet. fides p dilectionem

et si modo oparamur. hic est dies. hic est xpc
iudi promittente. et ne arbitreris absente
spe dixit. Ecce ego vobiscu sum Qua dui. lo
sirnobis sollicitudo qui minima. si fieri posset.
de hac vere etia posteros qui futuri sunt
fidissimos faterem/ Ecce ego inquit vobiscu
sum omnibus diebus. usqz ad consumatoz seculi
Dies iste qui circuitu solis huius implet. pau
cas horas debet habet/ dies pncie xpi usqz
in consumacione seculi extenditur/ Post resur
rectione enim omnium et mortuoz. cu posuit
ad dexteram dixerit. Venite benedicti pris
mei percipite regnu. possit aut ad sinistram
dixerit. ite in ignem eternu qui paratus est
diabolo et angelis eius. ibi erit nox/ ubi nemo
pt operari. sed recipe quod operatu e/ Aliud est
tempus operandi. aliud recipiendi/ Reddet
eni deus unicuiqz secm opa sua Cu vinea sua
si fructuosa es/ Erit eni tunc nox valida. que
inuoluat impios/ Sed et mo dis infidelis
qui moritur illa nocte suscipit. no est ut illu
aliquid operet. In illa nocte diues ardebat.
et stilla aque de digito pauperis requiebat.
dolebat. ardebatur. fatebatur. nec ei

subuciebatur. et conata e dere facere. Dixit em
abrahe Pater abrahā mitte lazarū ad fres
meos. ut dicat illis quid hic agit. ne et ipi
veiant in hūc locū tormentorū. Ō infelix.
qui viuebas. nūc erat tps eligendi. modo ia
in nocte es. in qua nemo possit operari. Hoc
cū dixisset. expuit i terra. et fecit lutū ex
spūto. et linuit lutū sup oculos eius. et dixit
ei. Vade et lauā in natatoria siloe. quod
interpretat missus. Abiit ergo et lauit. et ve
nit videns. Hic quia manifesta sūt. transeūd
Tristis vicini eius. et qui videbat eū prius q
mendicus erat. dicebant. Nonne hic est qui se
debat et mendicabat. Alii dicebat. quia
hic est. alii aut. nequaq̄. sed silio est eius
Apti oculi vultū mutauerat. Ille dicebat
quia ego sū. Vos gratia. ne dapnatetur
mūdus. Dicebant ergo ei. Quo apti sūt oculi
tui. Respondit. Ille homo qui dicitur ihs
lutū fecit. et unxit oculos. et dixit
mihi. Vade ad natatoria siloe et lauā
Et abij. et lauī. et vidi. Hec annūciator
facto e gre Hec euangelizat confitet
videns. Cecus ille confitebatur. et tor im
piorū frangebatur. quia non habebant

in corde. quod iam ille habebat. spm
Dixerut ei vbi est ille. qui aperuit tibi o
culos. Ait Nescio. In hac uerbis. anima
prius ad hoc mouetur silicet erat nodum
videnti. Cur ponamus scribe. taqua illam
mutatione in alio habuerit. Predicat. et
nescit que predicat. Addunt eu ad phas
riseos. qui cecus fuerat. Erat at sabbatu
qu luta fecit ihus. et aperuit oculos eius.
Iterū ergo interrogabat eum phariseri
quō vidisset. Ille aut dixit eis. Lutu po
suit sup oculos meos. et lauī. et video
Dicebant ergo ex phariseis quida. non
omes sed quidam. Iam enī mundgebaī
quida. Quō ergo dicebant. nec viden
nec mundi. Non e hic homo a deo. qui sab
batu no custodit. Ipe potius custodiebat.
qui sine peco erat. Sabbatu enī spnale "em
hor e. non hoc peccatu. Deniq; scribe. hc
amonet Dus. quado comendat sabbtu
Omne opus seruile no faciet in eo. hoc
sut uba dei sabbtu comendantis. omne
opus seruile no facietis in eo. Iam sepe

175

Opus seruile quid

ziores lectiones interrogate quid sit opus ser
vile. et dum audite Omnis qui facit pcm
seruus e pcti Sed isti nec videntes vt dixi
nec inventi. sabbatu carnaliter observabat:
spualiter violabant Alii dicebant. quo
potest homo peccator hec signa facere:
Erat scisma inventi Et scisma erat inter eos.
Dicebat ille diuisus erat inter illos et tenebe.
Dicunt ergo cece iterum Tu quid dicis de eo
qui aperuit oculos tuos: Quid de illo sentis.
quid existimas. quid iudicas: Querebant
quemadmodu homi calumniarent vt de
synagoga expellerentur. sed a xpo inveniri
Sed ille constanter quod sentiebat expressit
Ait eis Quia ppha est Ad hunc quidem
inventus in corde. nudu dei filiu confitetur:
nec tn mentit. Ipe em hus de se ipo ait
Non e ppha sine honore. nisi in patria
sua Non crediderut ergo iudei de illo quia
cecus fuisset et vidisset. donec vocarent
pntes ei9 qui viderat id est qui cecus
fuerat et viderat: et interrogauerut eos
dicentes Hic est filius vester quem vos di
citis quia cecus natus e Quo aut mut

videt Responderunt eis parentes eius et dixerunt Scimus quia hic est filius noster et quia cecus natus est quo autem nunc videat nescimus Et dixerunt Ipsum interrogate Etate habet ipse de se loquatur Scimus quia filius quidem noster est sed iste cogeremur loqui pro instante quia ipse pro se loqui non posset olim loquitur nobis videt cecus a nativitate nesciunt loquente olim scire videntes modo videmus ipsum interrogate ut instruamini Quid nobis calumniamini Hec dixerunt parentes eius quia timebant iudeos Jam enim conspiraverat iudei ut si quis eum confiteretur xpm extra synagogam fieret Jam non erat mala fieri extra synagogam Illi expellebant sed xpus excipiebat Propterea unitea eius dixerunt quia etate habet ipsum interrogate Vocaverunt ergo cursum hominem qui fuerat cecus et dixerunt ei Da gloriam deo Quidam dicebant Da gloriam deo Nega quod arripisti hoc plane non est gloria dare deo sed deum peccatum blasphemare Da inquiunt gloriam

deo Nos scimꝰ quia hic homo peccator est. Respondit ergo ille et dixit. Si peccator est nescio. Unum scio quia cum cecus essem modo video. Dixerunt ergo illi. Quid fecit tibi. Quo modo aperuit tibi oculos. Et ille iam stomachans ait illis. Dixi vobis iam et audistis. Quid iterum vultis audire. Numquid et vos vultis discipuli eius fieri. Quid est. numquid et vos uultis nisi quia ego iam sum. Numquid et nos cecus. Iam video. sed non mundo. Maledixerunt ei. et dixerunt. Tu discipulus eius sis. Nos autem Moysi discipuli sumus. Nos scimus quia Moysi locutus est deus. istum autem nescimus unde sit. Vtinam scietis. Et scietis quia Moysi locutus est deus. scietis quia per Moysen peccatum est deus. Habetis ergo unum dicentem. Si credideritis Moysi. credideretis et mihi. De me enim ille scripsit. Ita ne sequemini scriptum. et Moysem penitus contra dum. Sed nec scriptum sequimini. nam per illum ad me dicitis sequi. Respondit ille

homo. et dixit eis In hoc mirabile e q̄
nos nescitis unde sit. et aperuit oculos meos
Scimus aut quia peccatores no exaudit deus
sed si quis dei cultor est et voluntate eius
fecerit. hunc exaudit. Ab hoc inventus loquū
tam et peccatores exaudit deus Si enī peccatores
deus no exaudiret. frustra ille psalmista
oculos in terra demittens. et pectus suū per
cutiens dicit Deus propitius esto mihi peccatori Et
ista confessio meruit iustificatore. quo ipse ce
cus illuminatore A seculo non e auditum. qm
quis aperuit oculos ceci nati Nisi esset hic a deo.
no poterat facere quicq̄. libere. constanter. et
veraciter Per eni que facta sunt a deo. a q̄
fierent nisi a deo. dicitur q̄ a discipulis talia fie
rent. nisi in eis deus habitaret. Respondent
et dixerunt ei In peccatis natus es totus totus
quid est. Cum claruisse oculos Sed qui aperuit
oculos. saluat et totū Ipe dabit ad dextera
resurrectionē. qui in faciem dedit illuminato
In peccatis totus natus es. et tu doces nos. Et
eiecerunt eum foras Ipi illū migrum secant.
ipi ut discerent docentem mentiuntur. et
migratū docentem proiecerunt Sed q̄d dixi

iam / dicu pres: illi pellut / exripit xpus Ma
gis em quia expulsus e / xpianus factus e
Audiuit dns quia eiecerut en foras / et cu
inuenisset en / dixit ei / Tu credis in filiu dei:
Modo lauet faciem cecdis / Respondit ille et
ait / q̃i ad hur inuentus / Dns est dns ut
credam in eu: Et dixit ei ihus / Et vidisti
eu / et qui loquit3 tecu ipe est / Missus est
ille / iste lauare faciem siloe quod interp
tatur missus / Deniq; iam facie lota cecdis
et mudata conscientia / agnoscens eu / no
filiu hois tantu / quod ante credid̃erat / sz
ia filiu dei / qui tame susceperat / ait / Credo
dne / pcm est credo / Vis uidere qualem
credat: Et prosidens / adorauit eu / Et dixit
ei ihus / Modo dies ille est inter lucē et te
nebras discernens / In iudiciu ego in hunc
mundu ueni / ut qui no uident uideant / et
qui uidentes cecī fiant / Quid est hoc dne:
Adagia qstione fecisti inutilissi / Sed exige
uices nras / ut possimo intelligē quod dixi
isti / Venisti / ut qui non uident uideat / Recte
q̃ lume es: recte / quia dies es: recte / de
tenebris liberas / hoc ois aia accipit / omis

intelligit Quid est quod sequit. et qui
uident ceci fiant. Ergo ne quia uenistis ce
ci fiut qui uidebant. Audi quid sequit. et
fortassis intelligis Commoti sunt iudei
istis quida ex phariseis. et dixerut ei Nu
quid et nos ceci sumus. Audi ia quid eis
mouebat. et qui uident ceci fiant. Dixit
eis ihus Si ceci essetis. id est. si uos ceros
aduerteretis. si uos ceros diceretis. et ad
meditu curreretis. si ergo ita ceci essetis. no
haberetis peccatu. qr ueni ego auferre pec
Nunc uos quia dicitis uidemus. peccatu uest
manet Quare. quia dicendo videmus. medi
cu no quaritis. in cecitate ura remanetis
Hoc est ergo quod paulo ante no intelli
ceramus. quod ait. ego ueni. ut qui no uide
uideant Quid est quod non uident vide
ant. Qui se no uidere confitent. et medi
cu quaerut ut uideant Vt qui uident
ceci fiant Quid est. qui uident ceci fiat.
Qui se putant uidere. et meditu non q
rut. et in sua cecitate pmanet Ergo ista
discretione notauit iudiciu. cu ait. In iu
diciu ueni in hunc mundum. quod discernit

causam credentiu et confitentiu a superbis seni-
dere putantibus. et ideo grauius execratis Tam-
quia dixit ei petet confitebo. et medicu queres
Judica me deus. et discerne causam meam de
gente no sancta. illoz scilicz qui dicut. videmo:
et eoru peccatu manet Non at illud iudiciu ia
intulit mudo. quo de viuis et mortuis in fine
secli iudicabit Ideo hoc eni dixerat. ego no
iudico quemq; qui prius uenit no ut iudicet
mudum. sed ut saluetur mudus p ipm

Sermo xliv

Et illuminato illo qui natus e
ceruo. sermo ad iudeos dui exortu
est Huic itaq; hoi hodierna
ce contextam. scie debuit et comoneri aduer-
sa Cum eni dus dixisset. in iudiciu eni e-
go in hunc mudum veni. ut qui no vident vi-
deant. et qui vident ceci fiant. quod eo tpe
qu lectu est. ut potuimo exposuimo. quida
ex phariseis dixerut Nunquid et nos ceci su-
mus. Quibus respondit Si ceci essetis non
haberetis pcm. nunc aut dicitis quia video.
pcm uestrum manet Hinc ubios subiunxit ca-
Hodie cu cecitatem audiuimo Ame ame
dico uobis. qui non intrat p ostiu in ouile

ouiu. sed ascendit alunde. ille fur e et lat⁹
Aperuit eni se rectos non ee videre at tr
possent. si oues xpi eent Vnde sibi vsurpa
bant lume. qui lucebant totu diem. xpt
illoru ergo vanam et superbam et insana
bilem arrogantia. dus iluis ista tetigit.
in quibus nos salubriter si adutamus am
monuit Multi eni sunt. qui sedm quasida
vite huiq conssetudiez Dicuntur bonihoies.
bni viri. bone femie. innocentes. et quasi
obseruantes ea que in lege precepta sunt.
deferentes honorem parentibus suis. non
mechiantes. no homicidiu perpetrantes. no
furtu facientes. no falsum testimoniu aduss
quequam exhibentes. et cetera que in lege
mandata sunt velut fideles obserua. xpia
ni non sunt. et plerisq se iactant quo isti
Nuquid et nos ceci sumꝰ. Quia neo oia ista
q faciunt. et nesciunt ad que fine referent
manifestat dus de grege suo et de ostio
quo intrat ad ouile. similitudine proposuit
in hodierna lone Dicant ergo pagani Be
ne uiuimus Si q ostiu non intrat. quid dest
eis. Vnde gloriantur Ad hor eni debet

vnicuiq; prodee vine, ut detur ei ſp vivere
Nam aiī no dat ſp vine, quid ꝓdeſt bene vine.
Quia no bene vine dicendi ſunt qui ſine be
ne viuendi nel ceritate neſciut, nel inflatoe
cotepnut Non eſt aut aliqua ſpes uea et
erta ſp viuendi: niſi agnoſcat vita que e
xps, et ꝑ iamia intret in vile. Querut
ergo pleriq; tles hoies ecia ꝑſtrade hoi
bus ut bene viuat, et xpiani non ſint: ꝑ
alia ꝑtem volut aſcende, rapē et otidere:
no ut paſtor conſeruāt atq; ſaluāt, ſquerut
ergo quidam philoſophi de uirtutibꝫ et vitiis
ſubtilia multa tractantes, diuidentes, deſinē
tes, raciocinatioes acutiſſimas conflidēs
libros implentes, ſuam ſapiaꝫ cunctis crepa
tibus uentilantes: qui ecia dicere auderent
hoibus, nos ſequimi, ſectam unam tene
te ſi vltio beate vine. Sed no intrarat ꝓſtin:
ꝓdere uolebant, marcyrē et otidere. Quid
de iſtis dicam? Ecce ipi phareſei ꝫphas lege
bant, et in eo quod legebant, xpm ſonabat:
venturu ſperabant, et ꝑtem no agnoſcebat
Jactabat ſe ecia ipi inter uidentes, hor e.
inter ſapientes: et negrabat xpm, et no

intrabant p hostiu. Ergo et ipi si quos forte
seducerent: mutandos et emendos. no li-
berandos seducerent. Et hos dimittamo? vi-
deamus illos si forte ipi intrant p hostium.
qui ipius xpi nomie gloriant? Innumerabi-
les em sunt qui se videntes non solu iactat
sed a xpo illuminatos videi volut. Duf at
hereticu. forte ipi p ianua intrauerut. Absit
Sabellius dicit. Qui filiu e. ipe est pater
Sed si filius non e pater. no intrat p hos-
tiu. qui filiu dicit patre. Arrianus dicit. a-
liud est pater. aliud est filius. Recte dicit.
si diceret alius. non aliud. Quado em dic
aliud. ei contradicit. a quo audit. ergo et pa-
ter vnu sumus. Ner ipe ergo p ostiu intrat.
predicat em xpm. qualem sibi fingit. no
qualem veritas dicit. Nome habes. rem
no habes. Aliana rei nome est xpe. Tene
ipam rem. si vis prodesse tibi nome. Alig
nescio vnde sit. sic fuimus. xpus homo est
inquit. deus non e. Ner ipe intrat p hostiu.
quia xpus et homo et deus e. Et quido
pus e multa pertinere. et multa vana se

hereſiu emiare hoc tenete. oīle xpi. ec catho-
lica ēccliam. Quicūq; vlt intrae ad oīle p
hoſtiu intret: xpm verū prediceti: et no ſolū
xpm uerū prediceti, ſed xpi gloria querat
no ſuam. Nam mlti quererēdo gla ſua. oues
xpi ſpargerut potiue. qua congregauerut
humilis eſt ēi iama. xpus dus. Qui
trat p hanc iamā. oportet humile eſſe.
vt ſano capite poſſit intrae. Qui at ſe
no humiliat. ſed extollit: p materia vlt
aſcendere. Qui at p materia aſcendit.
deo p̄ualatur. ut cadat. Recte ūn ad hūc
loquit dus ihūs. non du intelligit: noiat
hoſtiu. noiat oīle. noiat oues. comen-
dat hec oia: ſed nondū expoſuit. ꝓmit.
Rogemus ergo. quia venturus ē inducat
ad ea uerba. in quibus nob aliqua qnt
dixit dignetur exponē: ex quoru expo-
ne. Habit nobis fortaſſe ecia illa que ne
exposuit intelligere: pauit ēi maiſeſta
exerret obſcuria. Qui non intrat p hoſ-
tiu in oīle oīm. ſed aſcendit aliūde ve
nisero. quia latro ē. Qui ergo humilis
p hoſtiu intret. plano pede veniat et

§ 27.

no offendat. Ille inquit fur e et latro
Oues suas volt dicere, oues alienas. ad
hoc suas, id e furto ablatas. no ut saluet
sed ut occidat. Ergo fur est. quia quod
alienu est sibi dicit. latro. quia quod e
furatus occidit. Qui at intrat p hostiu.
pastor est ouiu. Huic hostiario aprit. De
hostiario isto tm queramus. quando ab ipo dno
audiemus quod sit hostiu. et qui sit pastor. Et
oues uocem eius audiunt. et pprias oues vo-
cat nominatim. Habes eni nomina earu scripta in
libro vite. pprias oues vocat nominatim. hinc
apls dicit. Nouit dns qui sunt eius. et adu-
cit eas. Et cu pprias oues emiserit. ante eas
vadit. et oues illu sequuntur. quia sciunt vocem
eius. Alienu non sequuntur. sed fugiunt ab eo.
quia non nouerunt vocem alienoru. Tenta
sunt hec. plena ssiombo. grauida sāme
tis. Sequamur ergo. et audiamus nigrum
qr hinc obscurie aliquid apiente. et per
id quod aprit. nos forte intrat faciente
hoc prouerbiu dixit ille ebreus. Illi at non
cognouerut quid eis loqueret. Forte ner nos
Quid ergo inter est inter illos et nos. an

qua ista vba agnoscamꝰ et nos/ Quia nos
pulsamꝰ/ vt aperiatur nobis. illi at xpm
negando. nolebant mitte seruandi: sed pes
sorie remane perdendi/ Quod ergo nos au
diamꝰ hor pie, quod anqua illa intelligas
redimꝰ vera ee atqꝫ diuina. magna ab ist
diuisitate distanꝰ/ Cum em duo audiunt
ba euangelij/ vna impia. alter pie:
et tlia sint/ vt forte ambo no intelligat:
vna dicit. michil dixit: alter dixit/ veru dix
er bonu est quod dixit, sed nos no intelligi
iste quia credit ia pulsat, et dignꝰ e ei a
piatur/ si pulsae ꝑsistat: ille vero ad hue
audiat. nisi crediderit no intelligens
Quae ista remendo? Quia etia si vba
hec obscura/ sint possim exposuero. aut
quia valde sunt abdita, nec ego eoru non
queam apprehendere intelligentia. nec ex
plicandi/ quod intelligo non trabuco facul
tate, nec tam sucit quisqꝫ tardus, ut etiam
exponentem non sequatur: no de se desper
maneat in fide, ambulet in via, audiat
apli dicentem/ Et si quid aliter sapitis.
hoc quoqꝫ vobis deus reuelauit/ Veruta
in quod puenimꝰ, in eo ambulemꝰ/ Frapias

ergo audiẽ exponente, que audiuimꝰ exponentem. Dixit ergo eis iterũ ihus. Amen amen dico vobis, quia ego sum ostiũ ouium. Omnes quotq̃ venerunt ante me fures sunt et latrones. Quid est hoc dicere, omnes quotq̃ venerunt? Quid ergo? Tu venisti? Et intellige, omnes quotq̃ venerunt ante me dixit. Verũtamen ante me. Percolamus ergo ante aduentum ipius venerunt ppte, nunquid fures et latrones fuerunt? Absit. Non propter illũ venerunt, qui cum illo venerunt. Ventura enim precones mittebat, sed eorum corda, quos miserat possidebat. Voluit nosse, quia cum illo venerunt. Ipse qui est sapientia quippe suscepit corpe. Quid ergo sapientia? In principio erat verbum. Cum illo ergo venerunt, qui cum ipso dei venerunt. Ego sum inquit via, et veritas, et vita. Et ipse est veritas. Cum illo venerunt, qui veraces fuerunt. Quotq̃ ergo preter illũ, fures sunt et latrones, id est ad furandum et occidendum. Sed non audierunt eos ouium. Quia ideo hoc dicit, quia non audierunt eos ouium. Ante aduentum dui nri ihu xpi, quo tunc

venit in carne. presserunt iusti sicut credentes uenturum. quos nos credimus in eu qui venit. Tempa variata sunt. no fides. quia et ipa nba propte variantur. cu vrie ordinatur. Alius sonu habet ventura e. alius sonu habet venit. Mutatus est sonus. nentura est et venit. eade fides vtrosq; congit. et eos qui venturu ee. et eos qui en venisse crediderut. Diuisio quidem tpibus. sed vtrosq; p vnu fidei hostium. hoc e p xpm videmos ingressos. Nos credimus deum. dum ihm xpm natu ex virgine venisse in carne. passu esse. resurrexisse. in celu ascendisse. Totu hoc sicut nba auditus preteriti opis impletu iam ee credimus. in eius sunt fidei societate nobiscum. et illi patres qui crediderut de virgine nasciturum. passurum. resurrecturu. in celu ascensurum. Illos em oste dit aplus vbi ait. habentes aut eundē spm fidei. scptum est. Credidi ppter quod locutus sum. et nos credimus. ppter quod et loquimur. Ipha dicit. credidi ppter quod locutus sum. aplus dicit. et nos credimus. ppter quod et loquimur. Vt scias aut quod vna sit fides. audi dicentem. habentes aut eundē spm fidei. et nos credimus. Dicit et alio loco

Vna fides

Nolo em vos ignorare frēs. quia pres nri
omes sub nube fuerut. et omes p mare trās
ierut. et omes in moyse baptisati sunt. in nube
et in mari. et omes eandem escam spualem
manducauerut. et omes eundem potu spua
lem biberut. Mare rubrum significat bap
tismu. Moyses ductor p mare rubru. signifi
cat xpm. ppter transiene significat fideles.
mare egyptiu significat ablutione peccatoꝝ
In signis dnicis eadem fides. sic in signis dni
cis quam vbis dnicis. quia vba sonos notat
p tpa. et vtiq nichil sunt aliud vba qua sig
na. Significando em verba sunt. Colle sig
nificatoꝝ uerbo. Strepitus manus e. Signi
ficata sunt ergo dia. Nuquid non ea eadem
credebant. p quos & ea signa ministrabant.
p quos eadem que credimꝰ. ppter pmit
tiabant. Vtiq credebant. sed illi ventura ce
nos aut venisse. Deo at sic ait. eunde po
tu spualem biberut. Sed spualem eunde
na corpalem non eunde. Quid em illi bi
bebant. Bibebant em de spuali. seqte
petra. petra at erat xpus. Videte ergo frēs.
fide manente. signa variata. Ibi petꝝ xpc

nobis xpus quod in alueo dei ponit. Et illi
pro magno sacramento. eiusdem xpi bibebat
aqua profluente de petra: nos quid bibi-
mus fideles aliud est. Et si speciem visibilem
tendas. aliud est: si intelligibilem significa-
cionem. eundem potum spualem bibebant. Et
quot ergo illo tpe crediderunt. nel abraha.
nel ysaac. nel iacob. nel moysi. nel alio
patriarchis. alio qz tpe xpm premuti
antibus. oues erant. et xpm audierunt: nq
alienā vocē. sed ipis audierunt. Iudex fiat
in prone: quia et qn iudex loquit. p prone.
ceptor no facit. pro non dixit. sed iudex
dixit. Alii sunt ergo quos no audierunt oues.
in quibus non erat vox xpi: errantes. fla
dicentes. rapina grassantes. vana fingen-
miseros seducentes. Quid est ergo quod
dixit. Maior hec qstio est. Quid habet ob
scurū. et ad intelligendū difficile. Audite
obsecro. Ecce ipe dns ihus xpus venit.
predicauit: vtiqz multo magis vox pastoris
erat expressa. ipo ore pastoris. Et cum p
phas vox pastoris erat. quato magis

Ol. phetas - et patriarchas
patriarchas xpm prem-
antibus oues erant
audierunt - et xpm non
audierunt

voce pastoris proferebat liquida xpus
pastoris. Non omes audierut. Sed quid
putamus? Qui audierāt omes erat. Sic
audiuit et iudas. et lupus erat. Cegbat
sed pelle ouina tectus. pastori insidiabā
aliqui vero eoru qui xpm crucifixerunt.
no audiebant et omes erat. Spos em vi
debat in turba quido dicebat. tu exalta
uerit filiu hois. tut cognoscetis quia ego
sm. Uno em ista soluunt qstia. Audiunt
non boies omes. et no audiut omes. Se
quitur vorem pastoris quidam lupi. et
ei contradicut queda oues. postremo pas
torem occidut oues. Soluit qstio. Res
pondet em aliquis et dicit. Set qn non
audiebant. omes nodum erat. tut lupi
erant. vox audita eos mutauit. et exlu
pis omes fecit. qu aute facte sunt omes.
audierut et pastore inuenerut. pastore
q; secute sut. pastoris promissa spauerut.
qua iussa fecerut. Soluta e utrusq;
ista qstio. et aliqua forte sufficiat. me

Audiunt judas xpm
et lupg erat.

aut ad hūc mouet, et quid me moueat
cōmico vobiscum in quodamo queres vob.
cu, reuelante illo nobiscum merear mūere
Quod ergo me mouet, accipite, p ezechi,
elem ppham dns obiurgat pastores, et di,
cit inter cetra de ouibus, Errante ouem
no reuocastis, Et errante dixit, et ouē
appellat, Si quando errabat ouis erat,
cui vocem ut erraret audiebat, Procul
dubio ēm non erraret, si voce pastoris au,
diret, Sed ideo erranit, quia vocem ali,
ēm audiuit, uocē furis et latronis au,
diuit, Certe latronū voces, non audiūt
oues, Qui venerut inquit, et intellexi,
mus preter me, id est, qui venerut pre,
ter mē, fures sunt et latrones, et non
audierunt eos oues, Due, si non audie,
runt eos oues, quo oues errant, si o,
ues non audiut nisi tē, Tu at veritas
es, Quisqs aut veritatem audit, non
vtiq; errat, Illi aut utiq; errut, et oues
appellantur, Nam si in ecclesia ipe oues no
appellarent, no diceretur p ezechielē ppha,
errante ouem no reuocastis, Quo et erunt

Ezechiel xxxiiii

Nota

f. 27:

et ouis est. Vocem alienum audiunt. Certe non audietur eos oues. Dum modi colliguntur ad ouile xpi. et ex hereticis fiunt catholici. a furibus tolluntur. pastori reddunt. et aliqui murmurant. reditum patiuntur ad reuocante. et no intelligunt iugulante. Veruntamen etia tum renitentes ueniunt. que oues sunt. agnoscunt uocem pastoris. et se uenisse letantur. et errasse erubescunt. Nunquid ergo in illo errore. tanquam in ueritate gloriabantur. et utiqz non audiebat uocem pastoris. et alienum ideo sequebantur. oues erant. an non erat. Si oues erat. que alienos oues non audiunt. Si oues non erant. quae obiurgant illi quibus dicit. errante ouem non reuocastis. In ipis etiam ia fatis catholicis xpianis. bone spei fidelibus aliqui mala cotingut. seducunt in errorem. et post errore reuocantur. Quado seducti sunt in errore. et rebaptizati sunt. aut post ouilis ducti societatem. rursus in errorem

pſtimu ꝯuoluti ſunt. oues erant. an no
erant. Vtiq; catholici erant. Si catholici.
fideles erant. oues erant. ſi oues erat.
quo uotem alieni audie potuerut. cu dns
dicat. non audierut eos oues. Audiſtis
frēs altitudine queſtionis. Deo ergo
nouit dns qui ſunt eius. nouit pſciuos.
nouit predeſtinatos. de illo quippe dr
Quos aut preſciuit. et predeſtinauit
conformes fieri imagini filii ſui. ut
ſit ipe primogenitus in multis fribus.
quos at predeſtinauit. ipos et uocauit.
et quos uocauit. ipos et iuſtificauit.
quos at iuſtificauit. ipos et glo-
rificauit. Si deus pro nobis. quis cō-
tra nos. Adde ad hut. Qui ꝓprio filio
ſuo non pepercit. ſed pro nobis oibus
tradidit illum. Quo et non cu illo oia
nobis donauit. Sed quibus. Nobis p
ſcitie. et pdeſtinatis. iuſtificatis. glori-
ficatis. de quibus ſequitur. Quis accu
ſabit adūſos electos dei. Nouit ergo dns
qui ſunt eius. Ipe ſunt oues. Align ſe ipe

f 27 c 10

nesciunt, sed pastor nouit eas. Secm
istam predestinacionem, secm istam dei p
destinacoem prescienciam, secm electoem ante
ante constitucoem mudi. nam et hoc dicit
apstus, sicut elegit nos in ipo an mudi co
stitucoem. secm ergo istam prescienciam dei
et pdestinacioem, quia multe oues foris.
quia multi lupi foras intus. et quia multe
oues intus. et quia multi lupi foras. Quid
e quod dixi, quia multe oues foris. Quia
multi modo luxuriantur, casti futui. quia
multi blasphemant xpm, creditui in xpm.
quia multi se inebriant, futui sobrij. quia
muldi rapiunt res alienas, donatiui iusta.
Vetutame nio aliena uota audiunt, alienu
sequuntur. Item quia multi intus laudant
blasphematui, casti sunt, fornicatui, sobi
sunt, se vino postea sepultui, stant. casui.
Non sunt oues de predestinatis eni loqui
mur, de hns loquimur, quia nouit dns
qui sunt eius, et tn ipi quam diu certe sa
piunt, xpi vocem audiunt. Esse audiunt ipi
non audiunt illi. et tame secm predestia
conem non oues isti, oues illi. Ad hoc

manet qstio: que mihi mteti, nũ inde
ita posse dissolui. Est aliqua nox, est inqua
nox pastoris aliqua, in qua ones no audiut
alienos, in qua non ones non audiũt xpm.
Que est ista nox? Qui pseuerauerit usqz
in finem, hic salvus erit. Hanc vocem no
negligit qrtus, non audit alienus. Nam
et ille ei hoc predicat, ut pseueret apud
xpm usqz in finem; sed non apud eu pseue-
rando, non audit hanc vocem. Venit ad xpm,
audit alia et alia iba, illa et illa uerba
oia uera, sana oia; inter que oia est et va
vox, qui pseuerauerit usqz in finem hic sal-
uus erit. Istam qui audierit, ones erit, si
audiebat eam, nescio quis, et desipuit, re-
friguit, audiuit alienam. Si predestinatus
est, ad tps errauit, ineternũ non pibit, re-
dit ut audiat quod neglexit, faciat quod au-
diuit. Si em de hijs est qui predestinati
sunt, et errore ipiua deus prestituit, et co-
uersionem futuram; si ab errauit, redit ut
audiat uocem illam pastoris et sequatur
dicentẽ, qui pseuerauerit usqz in fine, hic
salvus erit. Bona vox frees, uera, pastoalis;

ſ. 41: ·r·10·

ipa eſt uox ſalutis in tabernaculi iuſtoꝝ/
Manſuetile eſt audire xpm. ſatile eſt laudare
euangelium. ſatile eſt acclamare diſputatori:
pſeuerare uſq; in finem. hoc e omnia uoce
paſtoris audientium. Teptatio accidit. pſeuera
uſq; in fine. quia teptato non pſeuerat uſq;
in finem. Vſq; in que finem pſeuerabis. Quo
uſq; ſpernas uiam. Quadiu eni non audis
xpm. aduſarius tuus eſt in ista via. hoc e
in ista mortali uita. Sed quid dicit. Conſor
da cum aduerſario tuo cito. dum es in eo in
uia. Audiſti. credidiſti. conſordaſti. Si aduer
ſarius conſorda. noli ultra lites. ſi tibi pſ
citum eſt conſordare. Si aduerſabeis conſor
da. noli ultra litigare. Quando eni ſpiri
atur uia neſcis. ſed tame ſcit ille. Si omis
eris. et ſi pſeueraueris uſq; in fine ſaluus eris:
ac p hoc iſtam uocem non contepnut ſpi
non audiunt alieni. Vt potui. ut ipe dona
uit. profundam multum qſtione. aut expoſui
uobis. aut tractaui uobiſcum. Si qui mihi
intellexerint. maneat pietas et reuelabit
ueritas. Qui at intellexerint. no ſe extollat

quasi celiores sup tardiores. ne extollendo se exorbitent. et facilius pueniant tardiores. Omes aut perduxit cui dicimus. Dedux me in uia tua. et ambulabo in ueritate tua. Per hoc ergo quod exposuit dus. quia ipe est ostium. intremus ad ea que posuit nec exposuit. Et pastor quidem quisna sit. quamuis no dixerit in ista lone que hodie recitata e. tamen in ea que sequitur apertissime dicitur. Ego sum pastor bonus. Quod et si non diret. Quem alu preter ipm intelligere deberemg. in eis ubis ubi ait. qui intrat p ostium. pastor est ouium. Huic hostiariꝰ aperit. et oues uocē eius audiut. et pprias oues uocat noiatim. et educit eas. et cum pprias oues emiserit. ante eos uadit. et oues eu sequuntur. quia sciunt uocem eius. Quis em alius oues pprias uocat noiatim. et educit eas hinc ad uitam eternā. nisi qui nouit noia predestinatorū. Unde ait discipulis suis. Gaudete. quia noia vra scripta sut in celo. Quis em eas uocat noiatim. Et quis eas alius emittet. nisi qui eaꝝ pena dimittet. ut eu

sequi a duris liberare unctis possint. et
quis eas ~~alius emittet~~ precessit quo eu
sequatur. nisi qui surgens a mortuis iam
no moritur. mors illi ultra no dnabitur.
Et tu hic eet in carne conspitus. ait pa
ter. quos dedisti mihi. mecu ut vbi ego sum
et ipi sint mecu. Vnde illud quod ait. ego
sum ostiu. p me si quis intrauerit saluabi
et ingredietur. et egredietur. et pascua i
uenier. In hoc euidenter ostendit. no so
lu pastore. sed etia oues intrare p ostium
Sed quid est. ingredietur et egredietur
et pascua inuenier. Ingredi quippe erliar
p ostium. hoc e p xpm. unde bonus est.
exie at de erlia. Sic ait iste. ipe Solitos
euangelista. in epla sua. exierut ex no
bis. sed non erat ex nobis. no est vtiq
bonus. Talis ergo egressus no posset abo
no pastore laudari. ut diceret. et ingredi
etur et egredietur. et pascua inuenier. Est
ergo aliquis non solu ingressus. uerum et
egressus bonus. p ostiu bonus. quod e xpus
Sed qui sit iste laudabilis et beatus egs
sus. possum quide dice. ingredi noe qn

mtcius aliquid cogitamꝰ: egredi at quãdo
extcius aliquid opamur/ Et qm sicut dicit
aplus. p fidem habitat xpus in cordibus
nris: ingredi p xpm. est/ sedm qđ fidem
cogitare: egredi at p xpm. sedm qđ fidem
etia foris id e coram hominibus opari. Vnde
et in psalmis legitur/ Exist homo ad ope
sum/ Et ipe homo dicit/ lucrcant opa ma
coram hominibus/ Sed plus me delectat.
quod ipa veritas tamq̃ pastor bonus/ et io
doctor bonus quodam noe ammonuit.
qđmodum intelligẽ debeamus quod ait.
ingredietur et egredietur/ et pascua in
uenict. cu secutus adiecit/ ffur non uenit
nisi ut furetur. et mactet. et perdat/ Ego
ucm ut vitam habeant. et habundantius
habeant/ Videtur eni mihi dixisse. ut vita
habeat ingredien. et habundantius habeat
egredientes/ Non at pt quisquam. p ostiũ
id est p xpm egredi ad vitam eternã que
cst in spe; nisi p ipam hostiam. hoc e p eum
dem xpm in cuius eius/ quod e unite eius.
introierit ad vitam tporalem que est in
fide/ Deo ait/ Ego ucm ut vitam habeant.
hoc est fidem que p dilectꝰ operatur. p qua

fidem in ouile ingrediuntur ut viuant.
quia iustus ex fide viuit. et habundantius
habeant. qui perseuerando usq; in finem p
illius ostium. ide p fidem xpi egrediunt. qm
uri fideles mouunt. et habundantius habe
bant fidem vitam. uemendo quo pastor
ille precessit. ubi nequam deinceps moriatur
Quamuis ergo et hic in ipo ouile no desit
pastus. qm ad utrumq; possimus intellige
quod dictum e. et pastua inueniet. id e. et ad
ingressum. et ad egressum. intime tur uere
pastua inuenient. ubi siturent. qui esurunt
et sitiunt iustitiam. qualia pastua inuenit an
dictum e. Hodie mecu eris in paradiso. Quo
at ipe sit hostia. ipe pastor. ut pserpm q
damo etia ipe ingredi et egredi intelligat.
et quio nam sit hostiarius. longu est hodie
querere. et differendo sit ipe donauerit explicare.

Sermo xlvj

Quoes dns ihus omnibus suis
et presentibus et futuris. qui
tur ad erant qui erant ibi iam
ones eines. eratq; que futue erant ones eig;
ite. presentibus et futuris. et illis et nob.

et quotquot etia post nos fuerunt oues eius
quib ad eas missus est ostendit/ Omnes ergo
audiunt vocem pastoris sui dicentis. Ego su
pastor bonus/ Non adderet bonus. nisi essent
pastores mali/ Sed pastores mali. ipi sunt
fures et latrones: aut certe ut minimum mer
tenarii/ Omnes enim hic psonas quas posu
it: requirē. diligebere. et nosse debemus
Deinde enim iam duas res dicit. quas quoda
mo clausas ppositerat/ Iam primo quia os
tium ipe est. secundo quia pastor ipe est/ fu
res et latrones qui sunt. in hesterna lone
patefactu est: Hodie aut audiuimus mercē
narium. audiuimus et lupum. Heri noiatus e
et hostiarius/ In bonis ergo ostiu est. et ostia
rius: pastor et oues. in malis fures et la
trones. mercenarii. lupus/ Ostium dum xpm
accipimus. pastore et ipm. quia Heri duo de
se exposuit ipe. ostiariu nobis reliquit
querendu/ Et quid ait de ostiario? Huic ostia
rius aperit/ Cui aperit. pastori/ Quid pastori
aperit? Ostiu/ Et quis est ipe ostium? Ipe pas
tor/ Numquid si dus xpus non exposuisset. no
ipe diceret. ego sum pastor. et ego sum ostiu:
auderet quisq; nrm dicere. quod ipe xpus sit

et pastor et ostium. Si enī dicet ego sū
pastor. et non dicet ego sum ostiū. que situ
eramus quid eet ostiū. et forte aliud putan
im ostiu remansim. Vera illius et misera
dia nobis exposuit. pastorem se ipm dixit.
ostiariu querendu nobis reliquit. Que nos
dixim sumus ostiarii. Quelibet in ~~meritis~~ meritis.
cruendu est ne maior existimetur qua ipm
ostiu. quia hostiarius in domibus hoim ma
ior est ostio. ostiarius enī ostio. non ostium
ppomt ostiario. quia ostiarius ostium. non
ostiu custodit ostiariu. Non audeo dicē aliquē
ostiariu maiorem. Audiui ia enī quid sit ostiu.
no me latet. non sum dimissus coiectare nec.
no michi humana est relaxata suspico. De
us dixit. neitas dixit. mutari non pot. quod
im mutabilis dixit. Dicam ergo. in hūs pro
funditate questionis quid michi videatur
Eligat vnusquisq; quod placet. pie in sen
ciat. sedm quod scriptum e. Gentate de duo
in bonitate. et in simplicitate cordis queri
te illum. ostiariu uero. ipm dum debemo
amare. Multo magis sunt inter se diuisa
in rebus humanis pastor et ~~ostium~~ ostium.
quam ostiarius et ostium. et tamē duo et

pastorem se dixit et ostiu Cur ergo non
intelligamus ipm et ostiariu. Si enī consi-
deremus ꝓprietates. Duo xpus ner pastor
e, sicut consequimur nosse et uidere pastores;
nec ostium est, non enī eum saber scrit. Si
aut scdm aliquam similitudinem et ostiu
et pastor est; audeo dicere, et ouis e. Quis
enī nepe sub pastore est, tame ille et pas-
tor est et ouis. Vbi est pastor? Ecce hic habes
lege euangeliū, ego sum pastor bonus
Vbi est ouis? Interroga ꝓphām. Sicut ouis
ad immolandū ductus est. Interroga ami-
cu sponsi. Ecce agnus dei, ecce qui tollit pec-
catu mundi. Si hic aliquid scdm istas simi-
tudines inabilig sum dicturus. Et agnus
enī et ouis, et pastor. inter se amice sunt. Con
leones aut a pastoribus oues custodiri solet,
et in de xpo cum sit ouis et pastor. legimo
dictum: Vir leo de tribu iuda. Et omia scdm
similitudines accipite, non scdm ꝓprietates. Vo
lemus uidere pastores sedere supra petram,
et inde commissa sibi pecora custodie. Vtiq; me
lior pastor qui petra, supra qua sedet pastor
et in xpus et pastor et petra. Totu hoc scdm
tudine scdm ꝓprietate aut si queras a me,

ℌ. 96. r 10.

In ꝓncipio erat ūbū et ūbum erat apud deū. et deus erat ūbum. Si queras a me ꝓprietatē. filiū vnicus de pre. meterni ab eterno gen̄tus. equalis gignenti. p̄ qua facta sunt oia. cu pre mgmutabilis. et acepta forma hois no mutatus ex incarnatoe. homo filius hois. et filius dei. hoc totu quod dixi. non silitudo sed res est. Non ergo pigeat nos res. sed quasdam silitudines ipm accipe hostiū. ipm ostiariū. Quid est accipe hostiū. ipm ostiariū. Quid est em ostium. Quo mitras Quid est ostiarius. Qui aperit. Quis ergo se aperit. nisi qui se ipm exponit. Erat dus dixerat ostiū. non intellexeramus. Quando no intellexerimus. clausum erat. Qui aperit. ipe est ostiarius. Nulla e ergo necessitas aliquid aliud querē. nulla necessitas. sed fortasse est uoluntas. Si est uoluntas. noli exorbitare. noli a trinitate discedere. Si aliam ꝓsonam queris ostiarii. spus stus enutrit. Non em dedignabitur ostiarius ee spus sc. qui ipm ostiū esse dignatus est filius. Vide ostiarium. forte spm sm. Ipe dus discipulis suis de spu sto dixit. Ipe uos docebit oem ueritatē. Ostiū quid est. xps. Quid e xps. Veritas.

Quis apit hostiu nisi qui docet oem ueritate.
De mercenaio aut quid dicimꝰ Non in bonis
hic commemoratus est. Pastor bonus ait. aiaꝫ
suam dat pro ouibus. mercenarius et qui no
e pastor. cuiꝰ non sunt oues ꝓpie. uidꝫ lupu
uenientem. et dimittit oues et fugit. et lu
pus rapit et dispergit oues. Non hic bona
ꝑsonam mercenaiꝫ gerit. et tame in aliqua
utilis est. nec mercenaiꝰ diceret. nisi aripet
a conducente mercedem. Quis ergo e iste
mercenariꝰ. et culpabilis et necessarius hic
ueo seco luceat nobis ipe dus. ut et merce
narios intelligamus. et mercenaiꝰ no simꝰ
Quis ergo e mercenaiꝰ. Sunt m erulia qui
dam ꝓpositi. de quibus paulus apls dicit.
sua quetentes. non que ihu xpi. Quid est.
sua qrentes. non xpi. Qui adiligentes. no
deu ꝓpter deu quetentes. temporalia como
da sectantes. lucris inhiantes. honores ab
hominibus appetentes. hic qui amantur a ꝓpo
sito. et ꝓpter hoc seruitur deo. quisq; talis e
mercenarius est. inter se filios no computet
De talibus enī et dus dicit. Amen dico uobis
quia ꝓpunt mercedem suam. Audi de thimotheo
sancto quid dicat apls paulus. Speo aut

in dño ihu · thimotheu cito me mittę ad uos.
ut et ego bene aio sim · cu cognouero que
circa uos sunt · nemime enim habeo tam unanimē
me · qui germane de uobis sollicitus sit · Omes
enim sua querunt · non que ihu xpi · Interme
tenarios pastor ingemuit · quesiuit alique
qui sincerius diliget gregem dñi · et circa
se in eis · qui cu illo eo tpe sineant no uenit.
Non enim in ecclia xpi · tr preter paulu apm
et thimoteu · nemo erat qui germane de gre
sollicito eet · sed cotigerat · ut eo tpe q thimo
theu misit · circa se alium de filiis no haberet ·
sed soli mercenarii cu illo eent · sua querē
no que ihu xpi · et tn ipe germane de gre
sollicitus · maluit filium mittere · et iter mer
cenarios remanere · Inueimus et mercenarios
Non eos diserit · nisi dns qui cor inspicit
ipe diserit · tamen aliqn intelligunt a nob
Non enim frustra dixit ipe dns ecam de lupis
ex fructibus eorū cognoscetis eos · Multos
interrogant temptatores · et tm apparet cogi
tatores · multi aut latent · habet enim dns
ppositos · et filios · et mercenarios · ppositi ar
ar qui filii sunt · pastores sunt · Si pastores
sunt · quo unus pastor · nisi quia illi sur

omes sunt vnus mebra pastoris, cuius sut
oues ꝓpie. Nam et ipi membra sut ipius v
nus ouis, quia sit ouis ad immolandu duc
tus e. Audite aut, quia et mercenarii necs
sarii sunt. Nulli quippe in ecclia comeda
terrena sectantes, xpm tame prediant; et
ꝑ eos uox xpi auditur, et secuntᵉ oues non
mercenariu, sed voce pastoris ꝑ mercenarii
Audite mercenarios, ad ipos dns demostratos
Scribe inquit et phareisei sup cathedram
moysi sedent; que dicunt facite, q aut facut
facere nolite. Quid aliud dixit, nisi ꝑ mer
cenarios voce pastoris audite. Sedendo en
Cathedra moysi, legem dei docent. Ergo per
illos deꝰ docet. Sua uero illi si nolint doce
nolite audire, nolite facere. Certe en ales sua
quunt, no que ihu xpi. Quod en male faciu
no predicat de cathedra xpi, videlic unde ma
la facit, no unde bona dicit. Botru carpe
spina caue. Bene quia intellexistis, sed ꝑ
tradioes dicta hoc idem plamq. Quo dixi
botru carpe, spina caue: an dns dixit. nunquid
colligunt de spinis uua, aut de tribulis fica.
Verū est eio, et tame etia ego uerū dixi bo
tru carpe spina caue, quia botrus aliqn de
cadit uitis exortus, pendet in sepe, crescit

nulls in mercenariis
ausq; dicit ꝓpter
tua qre no q ihus

palmes . inserit spinis . et portat fructu spi-
na non sua Non em spina uites attulit si
spinis palmes inubuit Noli interrogare ri-
radices . Quere radicem spine . extra uineas .
A uite quere origine tue . uitis hat protulit
ex radice Cathedra ergo moysi uitis erat .
phariseoru mores spine erant . doctrina nō
p malos . palmes in sepe Botru inter spinas
caute lege . ne dum quetis fructu lacteres
manu . et cu audis bona dicentem . ne mitteis
mala facientem Que dicunt facite . elegite
uuas . que aut faciunt facere nolite . cauete
spinas Eia p mercenarios uoce pastoris audi-
te . sed nolite mercenarij . cu sitis membra paste-
ris Ipe aut paulus aplus qui dixit . nemez
habes qui tam germane de nobis sollicitus sit .
omes em sua querut non que ihu xpi . alio lo-
co inter mercenarios filios p distinguens . uidete
quid dixit Quidam p inuidiam et cotentiō .
quidam nō et p bonam uoluntate xpm pre-
dicant . quidam ex caritate . scientes quia in de-
fensione euangelii positus sum . quida uero
et p contentione xpm annuntiant non caste .
existimantes tribulare uincutis meis
Isti mercenarij erant . paulo aplo inuidebat

Quae mundebant, nisi quia talia requiebat?
Sed quid adiungat attendite. Quod enim
omnino siue occasione siue ueritate xpus an-
nuntietur, et in hoc gaudeo? Sed et gaudebo
Veritas est xpus. Veritas a mercenario oc-
casione annuntietur, veritas a filio ve-
ritate annuntietur. Filii eterna hereditate pa-
tris patienter expectant, mercenarii tem-
lem mercedem conducere festinanter exop-
tant. Michi humana gla, cui mercenarius
mundere video, minuatur: et tame p ligebas
et mercenarecore et filiorii diuina xpi gla
differetur. Cu siue occasione, siue veritate
xpus annuntietur. Videmq etiam qui sit mer-
cenarius. Quis est lupus, nisi diabolus?
Et quid dictum e de mercenario? Cu videt
lupu venientem fugit, quia no sunt eius
oues ppie. Nec ei cura est de ouibus. Nunquid
tlis erat apls paulus? Absit. Nunquid tlis
petrus? Absit. Nunquid tles ceteri apli ex-
cepto iuda filio pdicois? Absit. Pastores
ergo illi, plane pastores. Et unde unus
pastor? Iam dixi, pastores, quia membra
pastoris, illo capite gaudebant, sub illo ca-
pite coroedabant, uno spu in unius corpis
compage viuebant, ar p hoc omes ad

vnu pastore pertimebat ¶ Si ergo pastores
no mercenari quae fugiebant qui psecutor
patiebantur ¶ Expone nobis o due. vidi in e
pla fugientem paulu. p murru in spectra sub
missa e. ut manus psequentis euaderet
Non ergo illi cua fuit de ouibus. quas lupo
ueniente deserebat ¶ fugit plane. sed eas
pastoi in celo sedenti oroibus commendabat.
se aut vilitati eatu fugiendo seruabat. sic
quodr loco ait. manere in carne necessariu
pter vos Ab ipo namq; pastore omes au
dierant ¶ Si nos psecuti fuerint in vna ciui
tate. fugite in aliam. hac questione nobis
dus dignetur exponere ¶ Due. tu dixisti eis
quos fideles pastores ee utiq; uolebat. quos
tua membra esse formabas. si vos psecuti fu
erint. fugite. Iniuria ergo illis fiat. quado
reprehendis mercenarios. qui vident lupu ue
niente et fugiunt. ¶ Rogamus iudices nobis.
quid habeat altitudo sctionis. Pulsemus.
adeit qui aperiat se. ostiarius ostii. quod e
ipe. Quis est mercenarius. qui videt lupu
et fugit. ¶ Qui sua queit no que ihu xpi.
qui periante no libere audet arguie. Ere

nescio quis peccauit. gratuiter peccauit. non
reprendus est. excommunicandus est. sed excom
municatus minime. cui insidiabitur. nocebit
cui potuerit. Iam ille qui sua quit. no que ihu
xpi. ne perdat quod sectatur. humane amicicie
comoditatem. et inimicicie humanitus incur
rat molestiam. tacet. no corripit. Ecce lupus
qui gutur apprehendit. diabolus fideli adul
terium persuasit. tu taces. non increpas. O mer
cenarie. lupum uenientem uidisti. et fugisti.
Respondit forte. et dicet. Ecce hic sum. non
fugi. fugisti quia tacuisti. tacuisti. quia timu
isti. fuga animi. timor est. Corpore stetisti. spu
fugisti. Quod ille non faciebat. qui dicebat.
Et si corpore absens sum. sed spu uobiscu sum.
Quo eni fugiebat. qui etiam corpore absens.
fornicatores litteris arguebat. Affectiones me
motus animorum sunt. letitia animi diffusio.
tristicia animi contractio. cupiditas animi pro
gressio est. timor animi fuga est. Diffundebe
ris eni animo. cu delectaris. contrahebris aio
cu molestaris. aio. progredebris aio. cu appetis.
fugis animo. cu metuis. Ecce unde ille mer
cenarius uiso lupo dicit fugere. Quare. quia
no est ei cura de ouibus. Quare no est ei

nia de oibus. Quia mercenarius est. Quid est mercenarius est. Temporale mercede que rit. et in domo meterna non habitabit. Aut hic ad hur querenda et disquirenda nobis. sed onerate uos non est consilium. Quia em ribalia conferuntur misteriis. in pascuis diuine oues pascimur. et simul pascimur. Sic ne gandu non e quod necessarium esti sic no est cor infirmu, parbuli multitudie pregrauadu. Non sit ergo molestum caritati ure. q; omia que hic disquirenda ad hur arbitrer. hodie no disquiro. sed itre nobis in noie dni diebo reddendi sermois cade lecto recitabit. et diligentia illo adimate tractabitur.

Sermo xlvii

Vi sermonem dei nri no solu libenter sed etia diligenter audistis. promissois nre pro culdubio memistis. Ipa quippe lio euangelica et hodie lecta e: que lecta fuerat primo die dnice. ppter. quia in quibusda necessitatibus immorati. no potuimus oia disquirere. q; y uris sensibus debebamus. Pro in que ia dicta atq; tractata sunt. hodie non grauio: ne ad hur cade repetendo. ad

illa que dicenda sunt: minime pueire ꝓmit-
tamur. Nostis iam in noie dui quis sit pastor
bonus: et qualiter admodu pastores boni membra
sint eius: et ideo sit pastor unus: nostis quis
sit mercenarius ferendus: quis lupus: et fu-
res: et latrones cauendi: que sint oues: quid
sit hostium: quo et oues ingrediuntur et pas-
tor: quo sit intelligendus hostiarius: nostis
etia quo quisquis no ꝓ ostiu intrauerit
fur e et latro: nec uenit nisi ut furetur: et
occidat: et perdat: Hec omia dicta sufficien-
ter quantu existimo ꝓtractata sunt. Hodie
debemus dicere quantu adiuuat dus: quo
ipe ihus xpus saluator noster et pastore se
ee dixit et ostium: et pastore bonu dixit
intrare ꝓ ostium: quo ipe ꝓ se ipm intret fi-
eri nemo pastor bonus est: nisi qui ꝓ ostiu
intrat: et ipe est precipue pastor bonus.
et ipe est hostiu: intelligẽ non possumꝰ
nisi per ipm ꝓ se ipm ad oues suas intrare.
et voce suam illis dare: ut sequant eum
eas qꝫ intrans et exeuns pascua inueire
quod est uita eterna. Cito ergo dico. Ego
sum ianua intrare ad oues: id e ad cor ꝑcm xpm
ꝓdico. Si aliud ꝓdicem: ꝓ aliam ꝓtem
conabor ascendere: xpe itaqꝫ michi ianua

est. ad vos p xpm intro. no ad pretes vros
sed ad corda p xpm intro. xpm in me liben ter audistis. Quia oues xpi estis. sagebie xpi compate estis. agnositis precii urm: quod no a me datur. sed a me prediatur. Felle quippe emit. qui pciosum sagebinem fudit. preciosus sagedis est illius. sine pio offerit in ipe etiam suoru sagebinem pcio sum. pro qbus dedit sagebis prim. Na si sag ebinem suoru non facet pciosum. no dic? pciosa in cospectu dui mors sanctoru eiq Itaq; etiam quod ait. pastor bonus aiam suam ponit pro ouibus suis. no ipe vno fecit. et tame si illi qui fecerut membra eiq sut. idem ipe vnus hoc fecit. Ipe em potuit fa ce sine illis. xpi sine illo unde potuerit. cu ipe dixerit sine me nichil potestis facere. hr aut ostendimo. quod et alii fecerut. quia ipe aplus iohes. qui hoc quod audistis ebia geliu prediauit. in epla sua dixit. Sicut xpus pro nob aiam suam posuit. sic et nos debemus aias pro fribus pone. Debemo dixit. Debitoes nos fecit. qui primus ex hibuit. Deo quoda loco septum e. Si sedeis

Nnae xpm mme libenter audistis.

renae ad mesam potentis. sapienter intelli-
ge que apponitur tibi. et mitte manu tuam.
sciens quia talia te oportet ꝑparae Mensa po-
tentis que sit nostis. ibi est corpus et sanguis
xpi Qui accedit ad talem mensam. ꝑparet
talia Et quid est ꝑparet talia Quo ipe pro
nobis aiam suam posuit. sic et nos debe-
mus aias pro fratribus ponere Deo petro que fa-
cere volebat pastore bonu. non mi ipo pe-
tro sed in corpore suo ait Petre amas me
Pasce oues meas hoc semel. hoc iterum ho
tertio. usq ad eius tristitiam Et cu tantum
interrogasset dns quatu interrogandu ea
iudicauit. ut ter confiteretur q ter negaucat.
et ei suas oues pascendas terro commendasset.
ait illi Cu ees iunior cingebas te. et am-
bulabas ubi nolebas. cu aut senueris. extre
des manus tuas. et alter te cinget. et du-
cet quo non vis Et exposuit euangelista
quid dns dixerit hoc at inquit dixit. sig-
nificans qua morte clarificatus eet deu
Ad hoc ergo ꝑmisit pasce oues meas. ut
ponas aias tuam pro ouibus meis Iam
illud quod ait. sic nouit me pater et ego
agnosco patrem. qs nescit Ipe em agnoscit
patre ꝑ se. nos ꝑ illu Quia ipe ꝑ se cog

noscit nomina, quia et nos p illū / etia ho
nomina, quia et hoc p illū nomina / spe em
dixit Nemo novit filiu nisi pater, neq; pa
tre quis novit nisi filius, et cui filius vo
luerit revelare Sic ergo xpc p se novit pa
trem, nos at p illū nomina patre. sic nitat
in omile p se ipm, et nos p ipm Ostiu dicebā
mus nos habere p xpm ad nos Quare q
xpm predicamo Nos xpm predicamo, et ideo
p ostiu intramo Xpus at xpm predicat, q
se ipm predicat, et ideo pastor p se ipsum
intrat limē, ut alia monstrat, que inden
in limine, nūquid aliquo alio indiget ut
monstretur limen? Ergo et alia demostrat,
et se ipm Quemq; intelligimo, intellectu
intelligimo, et ipm intellectum, unde nisi
intellectu intelligimo Nūquid sic oculo car
nis, et alia vides et videre ipm? Quamvis
eni videant boves oculis suis, tamē no vi
dent oculos suos, Oculo carnis alia no videt,
se non pt; intellectu aut et alia intelligit
et se ipm Quo intellectu se videt, sic et xpc
predicat se Si predicat se et predicando intrat
ad te, p se intrat ad te et ad patrem Ipse
est ostiu, quia non e qua veniatur ad patrē

nisi per ipsum Vnus em deus et vnus mediator dei et hom. Homo xpus ihus. Verbo multa dicuntur Het ipa que dixi. uerbo vnus dixi Si uelim dicere. et ipm uerbum unde dico nisi verbā Ar p hor. p uerbum et alia dicuntur que non sunt quod uerbum et ipm uerbum dici non pt nisi p uerbum Adiuuante deo exemplis habundabimus Tenere ergo quo deus xpus et ostium sit et pastor. ostium pandendo se, pastor ministrando p se Et quidem scs. quod pastor et: Dedit membris suis Nam et petrus pastor. et paulus pastor. et ceteri apli pastores. et boni epi pastores Ostium uero nemo nem se dicit. hor sibi ipse pdicauit. qua intrent oues Denique paulus aplus bonus pastoris implebat officium. quando xpm pdicabat. quia p ostium intrabat Ar ubi oues indisciplinate cepunt fore scismata et alia ostia sibi ponere: non qua intrarent ut congregarentur. sed qua errarent ut diuiderentur: dicentes alii ego sum pauli. alii ego sum cephe. alii ego appollo. alii ego xpi. exparuescens ad eos qui dicerent ego sum pauli. tamquā clamans ad oues Miseri qua itis. Non sum ostium. Nunquid paulus inquit pro uobis crucifixus est.

aut in noie pauli baptizati estis? Cum ve
dicebant, ego su xpi, inuenerut ostiu: Le vno
at ouile, et uno pastore, ita quide assidue so-
lertis audiē. Multu em commendans vnu o-
uile, pdicantes vnitatem, ut p xpm omes
oues ingrederetur, et donatu nulla sequerē
Veruntame. unde hor quippe pie dixit Dus
satis apparet, Loquebatur em apud iudeos
Missus at fuerat ad ipos iudeos, no propter
quosdam immani odio ptinates et ysenera-
in tenebris, sed ptez quosdam in ipa gente
quos dicit oues suas, de quibus dicit Non su
missus, nisi ad oues q pierut domo isrl. No-
uerat etiam eos in turba furentiu, et prin-
bat in pace accedentiu. Quid est ergo no su
missus, nisi ad oues que perierut domus isrl:
~~Nouerat enim eos~~, nisi quia pmiam ctpale
no exhibuit nisi ipse isrl. Ad gentes no pter-
it ipe, sed misit: ad plm neo isrl et misit:
et ipe uenit, ut qui cotepnebant maio in-
diciu sumerent, quia et pmia e illis exhibit
Ipe dus fuit ibi, ibi nrem elegit, ibi genit.
ibi nasti, ibi sagell me fundere noluit. Ibi
sunt vestigia eius, modo adorand ubi nouis-
sime steterit, unde ascendit in celu. Ad gens

aut misit ¶ Sed forte aliqui arbitrantur
qm non ipe ad nos veit, sed misit ad nos;
no nos audisse uote ipius, sed uote eoꝝ
quos misit. absit. pellatur ista cogitatio
de cordibus utris. Et in hijs quos misit
ipe erat. Ipm paulu audi que misit. ad
getes eni principe paulu aplm misit. Et
ipe paulus ait. terrenus. no de se sed de
An uoltis experimentu accipe eius qui in me
loquitur xpus. Audite et ipm dum. Et
alias oues habeo. id e in gentibus. que
no sunt in gentibus ex hoc ouile. id e. de
ppio isrl. oportet et illas adducere. Ergo et
p suos. non p alios adduxit. Ad hoc audi
te uocē meam audient. Ecce et p suos ipe
loquitur. et p suos quos mittit uox eius au
ditur. ut sit unu ouile. et unus pastor. de
obus istis gregibus. taqua duobus pari
tibus. factus e lapis angularis. Ergo et ostiu
e. et lapis angularis. oia p similitudine. multi
horu xpi. Iam eni dixi. et cōmendani uehemē
ter. et qui capiut sapiut. fide teneant. quod
intelligere nondu possunt. p silitudine xpe
multa e. que ppietate non e. p silitudine et
xpe petra e. ostiu est xpe. et pastor e xpus.
et agnus e xpus. et leo e xpus. qua multa
sūt q̄ sapiūt capiūt. et q nodu intellu sapiunt.

p similitudines et alia. q commemorat longu
e. Si aut ppietates discucias rem quas vi
dere cosiuesti ner petra e. quia duro et sine
sensu no est: ner ostiu est. quia no eu saber
cunt: ner lapis angularis e. quia no est ad
structor compositus: ner pastor e. quia aliqs
animu quadrupedu non e: ner leo e. quia fera
no est: ner agnus est. quia petrus no est
Omia ergo ista p similitudine. Quid ergo
ppie. In principio erat uerbum et uerbum erat
apud deu: et deus erat uerbum. Quid de
homie qui apparuit. Et uerbum caro factu
e: et habitauit in nobis. Audi et ceta. ppter
ea me pater diligit inquit. quia ego pono aiam
meam. ut iterum sumam eam. Quod ait. ppterea
me pater diligit. quia melior ut resurgat:
ai magno emi pondere dictu est. ego. quia
ego pono inquit animam meam. Ego pono
Quid est ego pono. Ego inquit illam pono
Non glorientur iudei. Venire potuerunt. pta
te habere non potuerunt. Veniant quitum
possint. Si ego nolueo ponere aiam meam.
quid semendo facturi sunt. Una responsione
prostrati sunt. quando eis dictu est. Quem
queritis. Dixerunt. ihm. Et ait eis Ego sum

Sedierunt retro. et ceciderunt in terra. Qui
ceciderunt ad vnam uocem xpi mortui. quid
facient sub uoce iudicantis. Ego inqua pono
animam meam. ut iterū sumā eam. Ne gliet⁹
iudei quasi qui preualuerint ipe posuit aiam
suam. Ego dormiui dicit. nostis psalmu. ego
dormiui et somnus cepit. et exsurrexi quia
dus cepit suscepit me. Quid est ergo. ego
dormiui. Quia volui dormiui. Quid est dor-
miui. Mortuus sum. Nonne dormiuit. qui quā
voluit. de sepulchro taqua de lecto surrexit.
Sed amat dare glam pri. ut nos edificet
glam dare creatori. Nam quod addidit. exsur-
rexi. quia dus suscepit me. putatis hic ꝙsi
structe eius deseruisse. ut p̄ p̄priam suam
mō potuerit. et p̄ p̄priam suam resurgē no
potuerit. Hic emi uidentur sonare uerba ꝙ
mtenda intellta. Ego dormiui. id e quia vo-
lui dormiui. et exsurrexi. Quare. quia dus
suscepit me. Quid emi. Tu a te ipo resurge
no ualeo. Si no ualeo. no dicēs. p̄priam
habeo ponendi animam meā. et p̄priam
habeo ite sumendi eam. Audi alio loco
in ēt angelio. quia no solū pr̄ suscitauit
filiū. sed ecia filius se ipm. Soluite mplm
templu hoc. et in triduo suscitabo illud

Et evangelista. hoc ait dicebat inquit de templo corpis sui. hoc eni suscitabat. quod mdcbatur. Nam ubum no est mortuum. aia illa non e mortua. Si ner tua moritur dui morcrum. Unde scio ihe si mea no morit. A te no occidatur. et no moritur. Quo inquio securus sim ego possim occidē aiaz meā. vt alia pcia interim taceam. ee quod mentit occidit aiam. Quo inquio securus sim. qz no morit. Ipm dum audi. dantem seruo seruitate. Nolite timere eos qui occidut corpus. et post hec non habent amplius quid faciant. Sed plane qd ait. Eu timete. qui habet potestatem et corpus et aiaz occidē in gehenna. Certe quia morit. certe qz no morit. Quid est mori ipius. Quid e mori crami tue. Mori carni tue e. amittere vita sua. mori anime tue e. amittere vita sua. Vita carnis tue aia tua. vita aie tue deus tuus. Quo morit tua amissa aia. que vita eig e. sic morit aia amisso deo qui vita ei e sua. Certe ergo immortalis e anima. plane imortalis e aia. quia viuit et mortua. Sed eni de uidua deliciosa dr apls. De aia ei si dum suu amisit dici pt. viues mortua e. Quo ergo potuit aiam suam dns. Ifres q rama hoc paulo attencio. no nos arcat hoa

q̃ soleat die diuco. vacat nobis. hoc lucren̄t
qñ ad uerbum dei etiam die hodierna conue
niut. Pono inquit aiam meam. Anima ponit.
Anima ponit. Quid e xpus. Verbum et homo.
nec sit homo ut sola caro. Sed quia ho constat
ex carne et aia. totus e homo mx̄o. Ho em
parte deteriorem susceprit. et p̃tem meliore
deseruit. Et p̃a quippe hois melior e aia.
qua corpus. Quia ergo homo totus mxpo.
Quid est xpus. Verbu inqua et homo. Quid
e ũbum et homo. Verbum. aia. caro. Teneat
hoc. quia non desuerunt heretici. et in ista
sententia. putsi quide iam erti a ueritate ca
tholica. sed tñ ut fures et latrones no intrẽ
p ostiu. insidiari ouili no desinut. Apolli
naristę heretici dicti sunt. qui nisi sint dog
matizare. quod xpus non sit nisi ubu et car.
et aiam humana non en assumpsisse credut.
Nam et aliqui eoꝝ fuisse mxpo aiam negare
no potuerut. Videte absurditatem. et insa
niam no ferendam. Aiam utrolem eu habe
noluerut. carolem negauerut. Dederut illi
aiam pecoris. subtraxerut hois. Sed illi
abstulerut mxpo carnem. non teneamo hoc
absit hoc a nobis. in fide catholica nutriti
atq; fundati. Ex hac ergo occasione amoꝛ
erim karitatem veram. ut quo superuoli

Nō quesit hēsis apollinaristaꝝ.

§ 21 · t · 10 ·

tribus satis vos instruxima adhuc sabel-
lianos et arrianos: sabellianos qui dicut. me
e pater qui filius: arrianos qui dic. aliud
e pater. aliud est filius. qñ non sint eisdem
se pater et filius: instruxima etia quatum
memistis. et quatum memisse debuissem de-
bere. contra hereticos fotinianos: qui solu
hoiem xpm ee dixerut: contra manicheos
qui filiu sine homie deu: ex hac occasione
de aia instruamq vos / et contra apollinaris-
tas: qui dicut dim nrm ihm xpm no habuis-
se aiaz humana. id e aiam racionalem. aiam
intelligente: anima inqua: in qua distamq
a pecore: quod hoies sumq / Quo ergo hic
dixit duo. patrem habeo ponendi aiaz mea:
Quis ponit aiam et itze sumit eam: xpus
ex eo quod e verbum. ponit aiam et itze sumit
eam: an ex eo qd anima humana e: ipa se
ponit / et itze ipa se sumit: an ex eo quod facto
ei ab aiam ponit / et iterum sumit: Ecia ppo-
sui / omia pertemus: et hoc elegamq / q
conueniat regle veritatis / Si eni dixerimus.
quia verbum dei posuit aiam suam / et itzu
sumpsit eam: metuendu est / ne subintret pua
cogitatio. et dicat nobis / Ergo aliquado aia

hēsis
Sabellianoz
Arrianoz
fotinianoz
Manicheoz
Apollinaristaz
ñsit

illa separata e a verbo, et aliqn verbu illud ex
quo suscepit aiam illam, fuit sine aia. Videa
mi fuisse sine aia humana, verbum: sed cum
principio erat verbu, et verbu erat apud deu
Ex quo enim verbum caro factu est ut habitaret
in nobis, et susceptus e a verbo homo, id est
totus homo, aia et caro: quid fecit passio, q
fecit mors, nisi corpus ab aia separauit, alia
deo a verbo non separauit. Si enim mortuus e
deus, immo quia mortuus e deus, mortuus
enim pro nobis in cruce, sine dubio caro illius
expiauit aiam. Ad tps exiguum aia deser
uit carnem, sed redeunte aia resurrexit caro
A verbo aut anima separata ee non dixit.
Latronis anime dixit, hodie mecu eris in
paradiso, fidelem latronis anima no dese
rebat: suam. Absit. Sed illius ut deus custo
diuit, suam uero inseparabiliter habuit. Si
at dixerimus, quia ipa se anima posuit et
iterum ipa se suscepit, absurdissima sensus est
Non enim que a verbo separata no erat, a se ipa
poterat separari. Dicamus ergo et quod uerum
e, et quod facile intelligi pt. Ecce quilibet
homo, non estimes ex verbo et aia et carne,
sed ex aia et carne. De isto homie intelliges
interrogemus, quo ponat aiam sua. Quicu

et deserebat

homo. aut forte nllo homo ponit aiaz sua
Potes michi dicere. nllo homo habet ptate
ponē aiam suam. et itru sumē eam. Ponere
at aiam suam nisi posset homo. no diceret
ioēs aplus. Sicut xpc pro nobis aiaz sua
posuit. sic et nos debemo aias pro fribo
ponere. Ergo et nobis licet. si et nos imple
amus voluntem ipius. quia sine illo fieri
no possumo. ponere pro fribus aias nras
Quando martir quilibet sic posuit p fri
bus anima sua. quis posuit. et qua posuit.
Hoc si intelligēmus. ibi videbimo quēadmod
a xpo dictu sit. potestatem habeo ponendi
aiam meam. O homo. patus es p xpo moi.
patus inquis. Dica hoc alijs ubis. patus es
pro xpo anima tua ponere. Et ad ista uba
sic michi respondes. patus sum. Quo michi
respondet patus sum. Quo michi respondeat
si dicere. patus es moi. Hoc e ergo ponē
aiaz. quod e moi. Sed pro quo ibi est certa
me. Omes em homes quando moriuntur
ponut aiam. sed non omes p xpo ponunt.
et nemo habet ptatem sumere quod posue
rat. xpus aut et pro nobis posuit. et quēdo
voluit posuit. et qn voluit sumpsit. Ponē

ergo aiam mori. Dic et aplus petrus huc
dixit Anima meam pro te ponam, id e. pro
te moriar. Carn hoc tribue, caro ponit aiam
suam. et caro istu sumit ca~ non tn sua pte
re caro, sed ptate inhabitantis carne. Caro
enim posuit aiam suam exspirando. Vide
ipm dum in cruce. Unde dixit illis qui ade-
rant. Cupiens sponsiam in arbore alligave-
runt arundini. et apposuerunt ori eius. Cu
ei accepisset, ait. pfectu est. Quid e pfe-
ctu est? Impleta sunt omnia. que an eius
mortem futura de me fuerant ppheta. Et
quia ptatem habebat qui uellet ponere
aiam suam, postea qua dixit pfectu est.
quid ait elbangelista? Et inclinato capite
tradidit spm. hoc e ponere aiam. Vide hic
attendat caritas tua. Inclinato capite
tradidit spm. Quis tradidit spm? Quem
tradidit? Ipm tradidit. caro illu tradidit.
Quid e caro illum tradidit? Caro illu e
misit. caro illu exspirauit. Deo dicitur
exspirare. extra spm fieri. exorbitare. ext~
orbitam fieri. sic exspirare. ext~ spm fieri.
qui spus aia est. Cum ergo exist aia a
carne. et remanet caro sine aia. tnc homo
ponere anima dicitur. Cu xps aiam posuit.

+ quo e exutae~ sctu fieri:

Quando ūbum uoluit Principatus em
in uerbo erat Ubi potestas erat qn pone
ret caro aiam. quando sumiet Si ergo caō
aiam posuit. quis xpus aiaz posuit. Non
em caro xpus Ita plane Et caro xpus. et
aia xpus. et ūbum xpus: ner tame tria
hec tres xpi. sed vnus xpus homine in
terroga. et de te ipo fac gradu ad ea que
sup te sunt. et si nodum uelligenda salem
credenda Quo est em vnus homo aia et
corpus. sic vnus xpus uerbum et homo Vi
dete quid dixerim. et intelligite Aia et co
pus due res sunt. sed vnus homo Verbum
et homo due res sunt. sed vnus xpus Er
go de homie quere Ubi est paulus aplus:
Adodo si qs respondeat. in requie ei xpo:
uetu dixit Item si quis respondeat. cume
in sepulchro: et ipe uetu dixit Illud ā
de anima. hoc de eius carne respondet
Uer tamen ideo dicimus duos aplos pau
lus. vnu qui requieuit in xpo. alterum
qui est positus in sepulchro. quamis aplm
paulu dicamus uiuere in xpo. eundemq;
aplm dicimq; mortuum iacē in sepulchro Mo
rituz dicimq; aliquē bonū homo. fidelis
homo. in pace est ei duo ~~ei aliud sit aia~~

et totum admiras, eamus exequias ipius sepiamus illum. Cum sepulcris eo que iam dixeras in pace et cum duo sint aia que immortaliter viget, aliud corpus qd corruptibiliter iacet. Sed ex quo consortio mortis et aie homo nome accepit? iam et singulis atq; separatim vtrumliber eorum nomen hois tenuit. Nemo ergo titubet qn audit dum dixisse. Pona aiam meam, et itu sumo eam. Ponit eam caro sed ex prate verbi. sumet ea caro sed ex prate verbi. Et ipe dns xpus dictus e sola caro. Quo inge probas? Audeo dicere, et sola cão xpi dictus e xps. Credimus certe non in solu prem deum sed et in deu ihm xpm filiu eius vnicu dum nrm. Modo totu dixi, in ihm xpm filiu eius vnicu dum nrm. Totu ibi intellige, et verbu, et aiam, et carnem. Sed vtiq; confiteris eria illud quod habet eadem fides, in eum xpm te credere, qui crucifixus e et sepultus. Ergo eciam sepultu xpm certo negas, et tame sola caro sepulta e. Si enim erat ibi aia, non erat mortuus: si at vera mors est ut uera sit eius resurrectio, sine aia fuerat in sepulcro: et tame sepultus e xpus. Ergo xps erat eciam sine anima caro, quia non est

sepulta nisi cū Iste hor erā in aplīs
verbis. Hor sentite inquit in vobis quod
et in xpo ihu: qui cū in forma dei eet. no
rapina arbitratus e esse se equalem deo
Cuius nisi xpus. Quatum attinet ad id
quod est verbum. deus apud deū. vide at
quod sequit. Sed semetipm exinaniuit
forma serui accipies. in similitudine hominu
factus. et habitu inventus ut homo. Et
hor quis. nisi de ihus xpus. Sed hic ia
ora sunt: et verbum in forma dei. qui ac
cepit forma serui que accepta e in forma
dei. humiliauit se ipm factus obediens
usq; ad mortem. Iam i morte. sola caro e
a iudeis occisa. Si em discipule dixit. no
lite timē eos qui corpus occidut. aiaz aut
no possint occidere: inquid in ipo plus po
tuerunt qua corpus occidē. Et carne carne
occisa. xpus occisus e. Ita cū caro aiam po
suit. xpus aiam posuit: et cū caro ut resur
gēt aiam sumpsit. xpus aiam sumpsit: nec in
ptate carnis hor factu e. sed eius qui et aiaz
et carne vbi her adimplerentur assumpsit. Ho
inquit mandatum a pre meo accepi. verbu
non verbo accepit mandatum. sed in verbo

vnigenito patre e sme mandatu. Cu dnr
aut ~~pater~~ filius a patre accipe quod substa
cialiter habet: qui dictu est. sicut pater
habet vitam in semetipo. sic dedit et filio
vitam habere in semetipo. cu filius ipe su
vita: non potestas eis minuitur. sed gnaw
eis ostenditur: qm pater. no quasi ei filio
qui imperfectus e natus aliquid addidit. sed
ei quē pfectu genuit. dia gignendo dedit
Tra illi dedit suam equalitatem. que non
genuit inequalem. Sed hec loquebat du
que lux lucebat in tenebris. et tenebre eam
coprehendebant. dissensio inter facta e inter
iudeos. pter sermones hos. Dicebant au
multi ex ipis. Demoniu habet. insanit. Quid
eu auditis. Iste fuerant densissime tenebre
Alij dicebant. hec verba non sunt demoni
um habentis. Nunquid demoniu potest
ceco⁹ oculos aperire. Iam istoru oculi coperat
aperiri

Sermo xlviij

Vod iam tenendam dilecti vo
stabiliter memisse debetis. sm
iohem euangelistam nolete
nos sp lacte nutriri. sed solido cibo nesci
ge aut ad sumendu cibu solidu verbi dei ad
huc mino ydoneus e. lacte fidei nutriatur

§ 28. r. 10.

et verbum quod mtelligę no pt accēde non
acciperetur. fides em meritu est. intellectus premiu
In ipo labore intentois desudat aries me-
ntis mee. vt ponat sordiculas mentis nebu-
le humane. et serenetur ad verbum dei. Non
ergo recusetur labor. si adest amor. Nostis
eni. quę qui amat no laborat. Omnis em
labor. no amantibus grauis e. Si tantos la-
bores in anaris portat cupiditas. nobis nu
no portat caritas. Euangelium intendite. qa
fuit ar enteniar in iherosolimis. Enteniar
festiuitas erat dedicatois. Dicit em theno
dicatur nouu. Quadocuq nouu aliquid fuerit
dedicatu. enteniar vocantur. Iam et usq; hz
hor ubu. Si quis noua tuica induatur. ente-
niae dicitur. Illu eni diem quo templu de
dicatu est. iudei solepniter celebrabant. ipse
dies festus agebatur. in ea que lecta sunt lo-
cutus e dns. Hyemps erat. et ambulabat ihs
in templo. in porticu salomonis. Circūdederunt
ergo eu. iudei. et dixerunt ei. Quousq; aiam
nram tollis. Si tu es xpus. dic nobis palam
No veritatem desiderabant. sed calumniam
parabant. Hyemps erat. et frigidi erant
Ad illu em diuinu ignem accedere pigri sunt
Sed accēde est credere. Qui credit accedit. q
negat recedit. Non mouetur aia pedibus

sed affectibus. frigidi erat a dilectione ca-
tate. et ardebant nocendi cupiditate longe
aberant et ibi erant. non attendebant re-
dendo. et timebant psequendo. Audebant
audire a duo. ego sum xpus. et forsasse de
xpo sdm hoiem sapiebant. Prediranerunt
eni ypsie xpm. sed diuinitate xpi et ypostasi
et in ipo euangelio ner hereticii intelligit.
quato mag indei. qua diu velame est super
cor eoru. Denig quoda loco facs dns ihus
eos de xpo sdm hoiem sape. no sdm deu.
sdm id quod homo erat. no sdm id qd de-
cia assupto homie pmanebat. ait illis
Quid vobis uidetur de xpo. Cuius filius
e. Et responderut sdm opinione sua dauid
Hic em legerat et hoc solu tenebant. qz
diuinitatem eis legebant. sed no intellige-
bant. Dns aut ut eos suspenderet ad que-
rendam eis diuitate. cuius torpebat intel-
ligentia. respondit eis. Quo dauid in spu
dicit eu dum. dicens. Dixit dns dno meo
sede adextris meis. donec ponam inimicos
tuos sub pedibus tuis. Si ergo dauid in spu
dicit eu dum. quo filius eius est. Non in-
terrogauit sed interrogauit. ne quis cum hoc
audiret. putet quod dns ihus negauerit

§ 28. c 10.

se filiu esse dauid: filiu dauid duo xpo ipse negaret. ceos sic cum ceotanes non illuiaret transiuit eum aliqn. et duo ceci sedentes iuxta via clamauerut. Miserē mri fili dauid. Qua voce audita misertus eorū eos tetigit et sanauit. Iunc dedit quia nome cognouit dicut et aplus paulus. Qui factus ei ex semine dauid. scdm carne. Et ad thimotheū. Meor esto dum ihm resurrexisse a mortuis ex sem dauid. scdm euangeliu meu. Quia de semie dauid origine virgo maria ducebat. inde duo de semie dauid. Hoc p magno iudei a xpo grebant. vt si diceret ego sum xpus. scdm qd illi solu sapiebant de semie dauid: caligi marentur quod sibi arrogaret regiā ꝑ testate. Plus e quod eis respondit. Illi de filio dauid uolebant aliquid. ille filiu dei se ee respondit. Et quo. Audi. Respodit eis ihus. Loquor vobis et no creditis. Opa q ego faco in noie pris mei. hec testimo niu phibent de me. Sed vos no creditis. quia non estis ex ouibus meis. Iam supra dixistis que sint oues. Estote oues. oues credēdo sunt. oues pastore sequēdo sut. oues redeptore no contemnendo sunt. oues per ostium intrādo sunt. oues exeundo. et pastua

inveniendo sunt. oues vita eterna pfruendo sunt. Quo ergo istis dixit. no estis ex ouibus meis? Quia videbat eos ad sempiternum interitum pdestinatos. ne ad vitam eternam sui sagacissimis prio coparandos. oues mee vocem meam audiunt. et cognosco eas et sequuntur me. et ego vitam eternam do eis. Ite sunt pascua. si recolitis. Superius dixerat: et ingredietur et egredie. et pascua inuenie. Ingressi sumus credendo egrediemur moriendo. Sed quo postium fidei ingressi sumus. sic fideles de corpe exeamus: sic em p istud ostium egredimur. vt pascua invenie possimus. Bona pascua vita eterna dicit. ibi nulla erba arescit. totu uiret. totu uiget. Volet quelda herba dici. sp vivit: ibi solum viue invenit. Vita eterna inquit dabo eis. sic ouibus meis. Vos culpamini ppter querimini. quia de vita puti cogitatis. Et no pibimini meterim. subaudis tanquam eis dixer. vos pibitis meterim: quia non estis ex ouibus meis. Non rapiet eas quisquia de manu mea. Intenrus accipite. Pater meus quod dedit michi maius e omibus. Quid potest lupus? Quid pt fur et latro? No pdunt

§ .28. 10

nisi ad mteritum pdestinatos De illt aut
oibus de quibus dicit aplos. nouit dns q̃
sunt eius. et quos pscit ipos et pdesti-
uit. quos aut predestinauit ipos et voca-
uit. quos aut vocauit illos et iustificauit.
quos aut iustificauit ipos et glorificauit.
De oibus istis ner lupus rapit. ner fur
tollit. ner latro interficit. Ecce ego e de me
caru. qui pro eis nouit quod dedit. et hoc
e quod ait. no rapiet eas quisqua de ma-
nu mea Et ite ad prem. pater quod dt
mihi. maig e omibus Quis est quod dt
filio pater maig oibus. nisi ut ipe ille est
vnigenitus filius Quid e ergo dedit. Iam
erat cui daret. An gignendo dedit. Nam
si erat cui daret. ut filius eet. erat aliqn
ut dns xpus fieret. et filius non erat nisi
ut aliqn dns xpus fiat. et filio no fiat. de
nob hoc dici pt Aliqn filij hoim eramo. fi-
lij dei no eramo Noa em filios dei gra fecit.
illu natura qua natu e Et no est ut dicas.
no erat anqua natu eat Nuqua em no na-
tus eat. qui patri coeternus erat Qui sapit
capiat. qui non sapit credat. nutriat. et ca-
piat. Verbum dei semp in patre. et semp

verbum: et quia verbum deo filius. Denq
ergo filius, et sp equalis. Non em aresien
sed nascendo equalis e. qui sp natus est
de patre filius. de deo deus. de eterno co
eterno. Pater aut non de filio deus. filiu
de pre deus. Ideo pater filio gignendo
dedit vt deus eet. gignendo dedit ut si
bi coetternus eet. gignendo dedit vt sibi e
qualis eet. Hoc est quod maio e omib
Quo uita filius et hns uita filius. Ex
habet. hoc est. Eu aliud es. aliud habes
verbi gra. habes sapiaz. Numquid tu es ipa
sapia. Denq quia non es tu ipe qd habes
si amiseris quod habes. redis ut habeas:
et aliqn resumis. aliqn amittis. Quo oclos
nr no inseipo habet inseparabiliter luce
aperuit et recepit. claudit et amittit. no
sit e deus. dei filius. no sit est ubu pris
no sit e verbum: quod no sonando trasit.
sed nascendo manet. Sit habet sapiam.
vt ipe sit sapia. faciatq sapiens. sit habz
uitam. ut ipa sit vita. faciatq viuentes
Hoc e quod magis e omnibus. Attendit
oculos ipe euangelista celu et terram
volens dice de filio dei. attedit et fiisse

§ 28. ℞ 10.

dit. cogitauit supra celum milia celorum angelorum cogitauit. et trāscendit omnia. Sicut aquila nubes. sic sua mente trāscendit magna ois: ꝑuenit ad illud qđ nia ig est omibus. et dixit. In ꝓncipio erat uerbu. Sed quia ille ang est uerbu. no est de uerbo: uerbu aut. de illo/cuius e ubum: deo air. quod dedit michi pater: id e. ut sim ubu eius. ut sim unigenitus filius eius. ut sim splendor lucis eius. maig e omibus Deo nemo rapit inquit oues meas de manu mea Nemo ꝓt rapē de manu pris mei. de manu mea. et de manu pris mei Quid e hoc. nemo rapit de manu mea. et de manu patis mei. Vtrū una manus e pris et filij? an forte ipe filius. manus e pris sui? Si manū intelligamus ptatem. una e pris et filii potestas. quia una diuinitas. Si at manū intelligamus sicut dictu est ꝑ ꝓphaz. et brachiū dni cui reuelatu e: manus pris. e ipe filius. Quod non ita dictu est. qđ deus habeat humana forma. et quasi corpis membra: sed quod ꝑ ipm facta sunt omnia Ita solent et hoies dicē manus suas esse alios hoies. ꝑ quos fiunt quod volunt

Aliqn et ipm opus hois manus homis
dicitur. quod fit p manu: sicut dicitur qsq
ignoscere manu suam. cu id quod sapsit ag
noscit. Cu ergo multis modis etiã hois di
catur manus. qui ppie manu habet in su
corpois membris: quato magis non vno
mo intelligendu est. ai legitur manus
dei: caui forma corpis nlla est. Ar p hor
melius hoc loco. manu pris et filij: intel
ligamq; patrem pris et filij: ne forte cu
hic manu pris ipm filiu dictu accipim.
incipiat carnalis cogitatio: etia ipmet fi
lij querẽ filiu. que simlr credat xpi ma
nu. Exego nemo capit de manu pris mei
hoc e. nemo capit michi. Sed ne forte
ad hur titubes. audi quod sequit. Ego
pater vnu sumꝰ. Hur vsq; iudei tolerare
potuerut. Audierut ego et pater vnu
sumꝰ. et no ptulerut: et more suo duri
ad lapides accurrerut. Tulerut lapides.
vt lapidarent eu. Duo quia no patieba
quod nolebat pati. et no est passus nisi
quod voluit pati: ad hur eos lapidare
cupientes alloquitur. Tustulerut lapi
des iudei ut lapidarent eum. Aut qua

· ℔ · 28 ·

Respondit eis ihus et dixit Multa bona opa ostendi vobis ex pre meo ꝓpter quod eoꝝ opus me lapidatis. Et illi respondert De bono ope no lapidamo te, sed de blasphemia: et qꝛ tu homo cꝝ sis, facis te ipm deu Ad illud hor responderut quod dixerat. ego et pater vnu sumo. Ecce in dei intellexerut, quod arriani no intelligunt Ideo cm irati sint, qm senserunt non posse dici ego et pater vnu sumꝰ: nisi vbi equalitas e prie et filii. Dus ac videte quid responderit tardis Vidit eos no ferre splendorem veritatis, et eos tranut in verbis Nonne scptum e in lege vra, id e vobis data, quia ego dixi dii estis. Dei dicit ꝓphram hominibus Ego dixi dii estis Et legem appellant dus gnaliter omes illas scptuas: quamis alibi specialiter dicat legem a ꝓphetis eam distinguens. sicuti est: lex et ꝓphete usq ad iohanem, et in his duobus pceptis tota lex pendet et ꝓphe Aliqn aut in tria distribuit eadem scpturas ubi ait, oportebat impleri oma que scpta sunt in lege, et ꝓphis, et psalmis de me, nur nec eam psalmos

legis nõe nuncupauit. Vbi scptu est. ego
dixi dij estis. Si illos dixit deos. ad quos
sermo dei factus est. et non pt solui scptura:
que pater sanctificauit et misit in mundum vos
dicitis quia blasphemat. quia dixit. filius
dei sum. Si sermo dei factus e ad quos
pt dicentur dii. ipm uerbum dei. quod e
apud deum. quo non e deus. Si p sermo
ne dei sunt quos dii. si participando sunt
dii. unde pticipant non est deus. Si lumia
illuminata dij sunt. lumie quod illuminat no
e deus. Si calefacti quodamo igne sa
lutari. dij efficiuntur. unde calefiunt no
e deus. Accedis ad lumie et illuminaris.
et inter filios dei numeris. si recedis a lu
mie obscuraris. et in tenebris computaris
Illud tamen lumen nec accedit ad se qn
no recedit a se. Si ergo vos deos fecit
sermo dei. quo non e verbum dei. deus
pater ergo sanctificauit filium suum. et misit
in mundum. forte aliquis dicat. Si pater
eu sanctificauit. ergo aliqn non erat sanc
tificauit. quo genuit. ut eni sic ect
figurando ei dedit. quia sm eu genuit
Nam si quod sanctificatur. an no erat factu.

aug dñmo

ſ 28. r 10

quo dicimus deo pri. ſuſcetur nome tm.
Si no faco opa patris mei. nolite credē
mihi. Si aut facio. et ſi mihi no vltis
credere. opibus credite. ut cognoſcatis et
credatis. quia in me no eſt pater. et ego
illo. No ſic dixit filius. in me ē pater. et
ego in illo. quo poſſumt hoies dicē. Si em
bn cogitemus. in deo ſumꝰ. et ſi bene vi-
uamus. deus in nobis eſt. fideles parti-
cipantes eius gra. illuati ab ipo. illo
ſumꝰ. et ipe in nobis ē. Sed no ſic vnige-
nitus filius. ille in patre. et pater in ille.
aqua equalis. in eo cui eſt equalis. De-
nīq nos aliqn poſſumꝰ dicē. in deo ſumꝰ
et deus in nobis. ego. et deus vnū ſumꝰ
nūquid poſſumꝰ dicē. In deo es. quia de
te cotinet. deus eſt in te. quia templū dei
factus es. Sed nūquid quia in deo es. et
deus eſt in te. potes dicē. qui videt me
videt et deum. quo vnigenitꝰ dixit. qui
uidet me. videt et prem. et ego et pater
vnū ſumꝰ. Agnoſce ꝓprīū dñi. et mūdꝰ
ſeruꝰ. ꝓprīū dñi eſt. eccliaꝰ pris. mūdꝰ
ſeruꝰ ē. participato ſaluatoris. Quebat

ergo eu apphendere. Prima apphendent sed
credendo et intelligendo. no seniendo et om
dendo. Na mo fres mei qn tlia loquor infir
mus fortia. parus magna. fragilis solida.
et vos tamqua ex cade massa vnde sum et
ego. et ego ipe qui vobis loquor. simil omes
apphendere volumo xpm. Quid e apphen
dere. Intelleristi. apphendisti. Sed no sic
iudei. Tu apphendis vt habeas. illi apphen
dere volebant vt non haberent. Et quia
sic volebant apphende. quid eis fecit. Exiit
de manibus eoru. Non eu apphenderut. q
manus fidei non habuerut. Verbu caro fac
tu est. sed non erat verbo magis. eiecte
carne suam de manibus carnis. Mente
verbu prendere. hoc e xpm prende. Et inde
abiit trasiordane. in eu locu vbi erat iohes
baptisans prmu. et mansit ibi. Et multi
venerut ad eu et dicebant. quia iohannes
quidem signu fecit nullu. Vlemstis vobis
dictu de iohe. quia lucerna erat. et diei tes
timoniu phibebat. Quid ergo isti apud
se dixerut. Iohes signu fecit nullu. Nullu
inquiut miraclu ostendit iohes. no demo
nia fugauit. no expulit febres. no ceros il

ſ. xl.ix. r. 11

uauit. no mortuos ſuſcitauit. no tot milia
hom de quiq; uel ſeptem panibus pauit.
no ſuper mare ambulauit. nec uentis et
fluctibus impauit. Nichil horu fecit ihs.
et totu quodq; dicebat huic teſtimoniu p
hibebat. p lucerna ueniamus ad eum. Ihes
ſignu fecit nullu. oia aut quecu dixit io
hannes de eo. uera ſunt. Ecce qui apphen
derunt. Non quo iudei uolebant prendere
diſcredentem. apphenderunt iſti p manentem
Deniq; quid ſequitur. Et multi crediderunt in eu

Sermo. xlix.

Tam xi

Nter omia miracla que fecit dus noſr ihs
xpus. lazari reſurrectio precipue pdicat.
Sed ſi attendamus quis fecerit. delectari
potiq; debemus qua miraci. Ille ſuſcitauit
hoiem. qui fecit homiem. Ipe eſt enim om
nus pris. p que ſicut noſtis facta ſunt oia
Si ergo p illu facta ſunt oia. quid mitu
e ſi reſurrexit. omnes p illu. cu tot totti
die naſcantur p illu. plus e hoies creare.
qua reſuſcitare. Dignatus e tame creare
et reſuſcitare. creare omes. reſuſcitare quos
dam. Nam cu multa feciſſet dus ihus. no oia
ſcripta ſunt. ſicut idem ipe ste ioh̄es euāge

restatur, multa dum xpm et dixisse et
fecisse. que no sunt scripta Electa sunt aut
que scriberentur. q salutis credentiu sufficie
videbantur, Audistis enim quia duo mortu
um suscitauit, Sufficit tibi vt scias: quia
si vellet omes mortuos suscitaret Et hoc
unde sibi ad finem certi reseruauit Viz
audistis eu magno miarco quatriduanu
mortuu resuscitasse de sepulchro, Veniet
hora sicut ipe ait: qui ome qui i monume
tis sut. audient vocē eius et procedent
Ie suscitauit putente. ad hui forma eat
membroru: ille in nouissimo die ad vna voce
cmes e cadauerib in carne Sed oportebat
vt no aliqua faceret, quibus dare velut
sue veritis indiciis credamus in eu: et ad illa
resurrectoz sperem ur que sit ad vitam
no ad iudiciu Ita quippe ait Venit hora. qu
omes qui i monumetis sunt audiet vocem:
et procedent qui bene egerut ad resurrec
coz vite. qui male egerut ad resurrectoz iu
dicii Tres tm mortuos a duo suscitatos in
euangelio legimus, et forte no frustra. Qui
quippe facta, no sunt tm facta, sed signa
Si ergo signa sunt, pter id qd ma sunt

aliquid profecto significant: quorū factore
significatorē mveue aliquato ē fur oposi.
qua cam legere nl audie Ammiranter
audiebamus. tamqua magni miracli spec
tacld ante oclos nros constituto. cu evan
gelin legeretur: queadmodu reuixit laza
rus Si attendamq mirabilia opa xpi.
oīs qui redit resurgit Si attendamus
omes et intelligamq detestabiliores mor
tes, omis qui peccat moritur Sed mortem
carnis oīs homo timet. morte anime pau
ci pro morte carnis que qz sine dubio ve
nia est. curant omes ne veniat Inde ē
quod laborat ne moriatur homo morte;
et non laborat ne peccet homo meterna
vitia Et cu laborat ne moriat. sme ca
laborat Sd eni agit vt mlti mors disse
ratur. non vt euadatur Si aut peccare no
lit. non laborabit et viuet meterna O
si possemq excitare hoies mortuos. et ai
pis pariter excitati: vt tles cernq ama
tores vite ymanentis. quales sut hoies
amatores vite fugientis Quid no facit
homo sub mortis puto costituto: Gladio

impendente rerum ruinis. ꝓ̄dixerunt hoc eis q̄
quid sibi vnde viuerent reseruabant. Cui
no rotimus ꝓ̄dixit pecunia ne paueretis. Et
post ꝓ̄dictionem fortasse pressius e. Cui no
vt viuet. rotimus ꝓ̄dere voluit vnde viuet.
eligens vita mendicante qua relere morte.
Cui dictu est. nauiga ne moriaris. et dis
tulit. Cui dictu est labora ne moriaris. et
piger fuit. Hec nia deus iubet vt meten
tes viuamus. et obedire negligimus. Nonti
si deus diceret ꝓ̄dic q̄ habes. vt vnas q̄
igne tpe in labore sollicitus. sed da paupi
vnde habes vt viuas sp sine labore seam
Accusant nos amatores vite tpalis. qua ner
cu volunt. ner qua diu volunt habent. et
nos mirtem. non accusamus. tam pigri ta
tepidi ad acquirenda vitam eterna. qua
si voluerimus habebimus. cu habuerimus
no amittemus. Hac ar morte qua timeg.
etia si nolueri habebimus. Et ergo deus
magna sua gra. et magna sua misericordia
alias suscitat ne moriantur meterim. bene
intelligimus tres illos mortuos quos tri
poribus suscitauit. aliquid significare. et

§ 29.

figuãte de resurrectoibꝰ aiarũ. que p
fidem fiut Resuscitauit ~~p fidem~~ filia ar
chisinagogi ad hũr in domo iacente. re
suscitauit iuuene filium vidue ext̃ portã
ciuitatis elatu. resuscitauit lazarũ sepul
tu quatriduanu Intuet̃ quisq; aiaz sua
Si peccat moritur. quia prim mors aie
e. Sed aliqn in cogitatoe peccat̃. Delecta
uit quod malu est Consensisti. peccasti Co
sensio illa credidit te Sed minus est mors. p
cogitatu. malu nondu processit in factu
Tale aiam resuscitare se significans duo.
resuscitauit illam puellam que no dum
erat foras prolata. sed in domo mortua
iacebat. quia prim latebat. Si aut non
solu male delectatoi consensisti. sed etiã
ipm malu fecisti. quasi mortuu tui ext̃
portã extulisti Iam foris es. et mortuꝰ
elatus es Tamen et ipm dus suscitauit.
et reddidit vidue matri sue. Si peccasti
peniteat te vt et resuscitet te dus. et red
dat te ecclesie matri tue Tertio lazarꝰ
mortuus e. Grauis mortis in mae mala

cōsuetudo appellatur. Aliud e em peccare. aliud peccandi cōsuetudine facere. Qui peccat et cotinuo corrigitur. quia nodu e implicatus. cito reminiscit. cōsuetudine no e sepultus. Qui aut peccare cōsuevit sepultus e. et bene de illo dicitur. fetet. Incipit em habe pessima fama. taqua odore reterrimu. Talēs sunt omes assueti sceleribus. pdiri moribus. Dicis ei. noli flere. Quando te audir. que terra sic pmittet. et tabe corrupitur. et mole cōsuetudis pgrauat. Nec ad ipm tame resuscitandu. minor fuit virtus xpi. Nouimus. videmus. cotidie videmus hoies pessima cōsuetudine pmutata viuere melius. qua viuut qui reprehendebant. Vere sororia hoiem. Ecce ipa soror lazari. si tame ipa est que pedes dni unxit unguento. et terxit capillis suis quos lauerat lacrimis. melius sustinuit e qua frater eius. de magna morte cōsuetudinis mole liberata e. Erat em famosa peccatrix. et de illa dictu e. dimittunt ei pcta multa quo dilexit multu. Videmus multos. nouimus multos. nemo desperet. nemo de se pesumat. Et desperare malu est. et de se pesumere. Ergo dns lazaru suscitauit

Hic noli despare. vt eligas de q° debeas pesumere

f 29

Audistis. qualem id est quid significet la
zari resurrecto/ Regamus itaq; iam. et qm
multa in hac loe manifesta sunt/ exponem
in singlis non geamo. vt materia pñtem
" Erat aut quida lagwens lazarus abetha
" nia. de castello marie et marthe sororis
In superiore loe memistis. quod dus exiret
de manibo eorum/ qui lapidare illu volebant.
discessit trasiordane: vbi ioh's baptizabat
Ibi ergo dus constituto/ infirmabat3 in betha
nia lazarus. quod castellu erat primu the
" rosolomis/ Maria aut erat que unxit
" unguento dñm. et extersit pedes eius capil
" lis suis. cuius frater lazarus infirmabat3
" Miserunt ergo sorores eius ad eu/ dicentes
Iam intelligimus/ quo miseret. vbi erat
ihus: quo absens erat trasiordane silicz
miserut ad dñm. nuntiantes quod egrota
ret frater eorum. vt si dignaretur veniret:
et eu ab egritudine liberaret/ Ille distu
lit sanae. vt posset resuscitare/ Quid er
go mutauerut sorores eius/ Duc. ecce
que amas infirmatur/ Non dixerut/ veni.
amati eni tanum° mutandu sunt/ Non
ause sunt dicere/ sibi iube et hic fiet/ Cur eni
veni et sana. Non ause sunt dicere.

no esset iste. si fides illius retinionis inde
laudatur dit em Non sum dignus vt intres
sub tectu meu. sed tantu dic vbo et sana
bitur puer meus Nichil horu iste. sed
tm ? deue esse que amas infirmatur. Infi
ficit vt nouis. no em amas et deseis di
cit aliq Quo p lazaru prior significabat
et a deo sic amabatur. Audi eu dicentem
Non vem vocare iustos sed priores Si em
priores deus no amaret. de celo ad terras
" no descenderet Audiens ar illius dixit eis
" Infirmitas hec no est ad morte sed pro
" gla dei vt glorificetur filius dei Talis
glorificato eius no ipm auxit. si nob gfuit
hec ergo ait. no est ad morte. q et ipa
mors no erat ad mortem sed potius ad
miam. quo facto recedent hoies impm.
et vitabent veram morte. Bene videte
queadmodu tanqua ex obliquo dns de
se dixit. ppter quosdam qui negant filiu
deu. dei ee. Nam sunt heretici qui hoc negat
quod filius dei sit deus. Esse audiant. Infir
mitas hec inquit no est ad mortem. sed
pro gla dei Qua gla. Cuius dei. Audi
quod sequit. vt glorificet filius dei Infir

ℍ. 29. c. n.

nitas ergo mgr ℍer no est ad mortem.
sed pro gla dei: vt glorificetur filius dei p
eam. Per quam: p illam infirmitate. Infi
gebat aut dns ihs martha. et sororem
eius mariā. et lazarū. Ille lagwens ille
tristet⁹ omes diligit: sed diligebat eos et
langwentiū saluator. immo eria mortu
orū suscitator. et tristiū consolator. Vt er
go audiūt quia infirmabatur. tr quide
mansit in eodem loco duobus diebus.
Numquamenit ergo ille. et mansit ille il
lic: tam diu tempus ductu est quousq; ḡ
tridūm completetur. Nam no frustra: nisi q
forte immo certe. et ipe numero dei dictu
mtimat aliquod sacramentū. Deinde post
ℍer dicit discipulis suis. Eamus in iudea
iterū. vbi pene fuerat lapidatus: qui ppter
inde discessisse videbatur ne lapidaretur.
Discessit em vt homo: sed in redemdo qsi
oblitus infirmitatem. ostendit pratem
Eamus inquit in iudeam. Deniq; hor dicto.
videte quēadmodū discipli territi fuerūt
Dicut ei discipli. Rabbi nunc querebat te
iudei lapidare. et iterū vadis illuc. Respo
dit ihūs. Nonne duodecim hore sunt diei:

Quid sibi vult ista responsio. Illi dixerunt.
no te lapidare volebant iudei. et in ea
dies illuc ut te lapident: et dns. none duo
" deñ hore sunt dei. Si quis ambulauerit
" in die non offendit. quia lucem huius mun
" di videt. si aut ambulauerit in nocte offen
" det. quia lux no est in eo. de die quide
locutus e. sed in nra intelligentia ssi
ad hnc noc e. Innotescat diem vt expec
tat noctem. et cor lumine illustret. Quid
eni dns dicere voluit. Quantumcunq;
videtur. quantu sublimet altitudo ysm
dicteq; sme. redargue voluit illoru du
bitatorem et infidelitatem. Voluerut em
consiliu dare dns ne moreretur. qui vere
rat mor. ne ipi morerentur. Dic etia
quodam alio loco. sancto petro diligeo
dum. sed ad hnc no plene intelligeo aut
veniret. timuit ne moreretur: et vite
dispexit. id e ipi dns. Ita cu indicaret
discipls. quod eet iheroslimis passurus.
respondit petrus inter ceteros et ait. Ab
sit a te dne. ppicius esto tibi. no fiet istud
Et cotinuo dns. Redi post me sathanas

f. 29 r. 11.

Non em sapis que dei sunt. sed q hominu
Et paulo an confitens filiu dei. laude me
ruerat / audierat em / Beatus es simo ba
riona. quia no tibi revelauit caro et sag
bis: sed pater meus qui in celis est / Cu dix
erat / beatus es. illi dixit / redi retro me
sathanas. quia bis a se no erat / Sed vn:
Quia non tibi revelauit cão et sanguis.
sed pater meus qui in celis e / Ere vnde
Beatus es. no de tuo sed de meo: no quia
pater ego. sed quia omia que habet pa
ter mea sut / Si bis ille petrus de ipio
dixi. sathanas de meo. Ideo dixit Rationem
quippe reddidit humanis. vt dicet: Non
cão et sanguis revelauit tibi hoc. sed pr
meus qui est in celis / Hec causa Beatu
dinis tue / Quod vero dixit. Redi post me
sathanas: audi etia huius rei causam
Non em sapis que dei sunt. sed que hois
sunt / Nemo ergo se palpet: de suo sathā
nas es. de dei bis es / Quid em de suo.
nisi de peto suo: Tolle pcm quod e tuum
Iusticia inquis de meo es / Quid em habes
quod no accepisti: Cu ergo vellent dare
consilium homines deo. apli magro / serui

duo ægroti medio corripuit eos et ait
Nonę duodecą hore sunt diei. Si qs ambu
lauerit in die. no offendit. Ide sequimur si nu
ltis offendere; nolite mihi consilium da
quos a me consilium oportet arripe. Duo
ergo ptinet. none duodecim hore sunt diei.
Quia vt die se ee ostenderet, duodecim
discipulos elegit. Si ego sum inquit di
es et vos hore: nunquid hore diei consi
lium dant. Hore diem sequuntur. no dies
horas. Si ergo illi hore, quid ibi iudas.
Et ipe inter duodecim. et ipa hora ꝑ
hora erat et lucebat. Si lucebat, quo
diem ad mortem tradebat. Quia dus in
hor vbo. no ipm iudam, sed successorem
ipius puidebat. Iuda em cadente, suc
cessit matthias. et duodenariꝰ nūs ma
sus. Non ergo frustra duodecim discipulos
elegit dus. nisi quia ipe spualis est
dies. Sequitur ergo hore diem, pdicet
hore diem. hore illustrentur a die. et
ꝑ horarū predicatione, credat mundus
in diem. Hor ergo ait de compendio. me
" sequimini si no vltis errare. Et post hꝰ
" dixit eis. lazarus amicus nr dormit.

§ .29.

c . 11.

" Sed vado ut a sopno exrite eu Vere dixit.
cordibus mortuꝰ erat. duo dormiebat: hoi
bus mortuꝰ erat qui eu suscitare no pote-
rant. Nam deus tanta facilitate exuitabat
mortuos de sepulchro. quata tu no exitas
dormiente de lecto. Ergo scdm potentiam
sua dixit dormientem. quia et alii mortui
sunt dicti in scptuis sepe dormientes. sic
aplus dixit de dormientibus at nolo vos
ignorare fres. ut no contristemi: sic et ceteri
qui spe non hnt. Ideo et ipos dormientes
appellauit. quia et resurrectios promitti-
ant. Dormit ergo omis mortuus. et bonꝰ
et malus. Sed quo mo inter e impios q
cottidie dormiut et exsurgut. quid quisqz
videat in sopnis: alii seruiut leta sopnia.
alii torquecia: ita vt euigilans dormire ti-
meat. ne ad ipa redeat iterꝫ: sic omnisqz
homo cu causa sua dormit. cu causa sua sur-
git. et inter e quali custodia recipiatur
ad iudice postea pducendus. Nam et re-
ceptiones in custodia. pro meritis causarꝫ
adhibentur. Alios inbentur custodie lictores
hominu. et mitte officiu atrox ciuile: alii di-
dunt3 optionibꝰ. alii mittutur in carcere

et in ipo mrio no omes equaliter. sed pro
meritis causaru in mia carceris cotruduntur. Sic
ergo dñs custodie agentiu in affice. sic dñs
custodie mortuoru: et dñsa medea resurgeau
Receptus e pauper. receptus est et diues: si
ille in sinu abrahe: ille ubi sitiret. et gut
tam no inveniret. habent ergo omes ac
cu de seclo exierint. diuersas receptiones
suas: habent gaudiu boni. et mali torme
ta. Sed cu sueta fuerit resurrectio. et bo
ru gaudiu ampliꝰ erit: et malorum torme
ta grauiora. qn cum corpe torquebunt
Recepti sunt in pace patriarche. pphe.
apli. mres. boni fideles: omes tamen
ad hue in fine acceptui sunt quod promisit
deus. promissa eni est resurrectio cuncta tri
nis. mortis rostipcio. vita eterna cu angelis
Hor omes simul acceptui sunt. Nam re
quiem que continuo post mortem datur si
ca digni sunt e. tuc accipit quisq; cu morit
Priores acceperunt patriarche videre eq
requieuerunt. posteriores pphe. recentio apli.
multo recentiores sc martires. cotidie boni
fideles. et alii in ista requie tam diu sunt
alii tam diu. alii pioribus annis. alii

ſ. 89 r. 11.

recenti que Cu nro de hor ſopno cuige
labunt ſimul omes quod primſſum e accep
tu ſint. lazarus amicus nr dormit. ſed
vado ut a ſopno exſuſcitem eum. Dixerunt
ergo diſcipli. Cno intellexerut ſic ceſpon
derunt. Due ſi dormit. ſalvus erit. Ho
let em eſſe ſompno egrotantiu. ſalutis in
dicu. Dixerat aut ihus de morte eg. illi
ar putauerut quia de dormitoe ſopm dicet
Tnc ergo dixit eis ihus manifeſte. Lazr
obſcure em dixerat. dormit. Tr ergo manif
te. lazarus mortuus e. et gaudeo ppt vos
ut credatis quia no eram ibi. ſed ſno ei
mortuus e. Eger em. no mortuo ſuerat
nutriatus. Sed quid latet en qui cauear.
et ad cuius manus aia morientis exierat.
Hor eſt quod ait. gaudeo ppter vos. ut ſi
atis quia no era ibi. vt ia incipiant amicu
quia ihus dire potuit mortuu. quod ner vi
derat ner audierat. Ubi ſane memſſe debe
mus. quod ad hui ecia ipoꝛu diſciploꝛum
qui in eu crediderant miracla edificabatur
fides. no ut caq no erat ee incipet. ſi ut ea
q iam ee cepat excrescat. quamis rei verbo
ſuus ſit. quaſi nr credere incipiant. Non

em air grandes ꝑter vos ut fides ura augeatur / sine firmetur / sed air vt credatis / quod intelligendu est / vt amplius robustius ꝙ credatis / Sed eam ad eu / dixit ergo thomas qui dicitur didimus ad condiscipulos / Eamus et nos / et moriamur cu eo / Venit itaq; ihus / et invenit eu quatuor dies ia in monumeto habentem / De quatuor diebus multa quide dici possunt / sic se habent ob scuia scriptuarum / que pro diuersitate intelligentiu / multos sensus pariut / dicamus et nos quid nobis videatur significare mortuus quatriduanus / Quo em in illo reco intelligimus quodamo genus humanu / sic forte / et in isto mortuo multos intellectus suma / Diuersis em modis / una res significari potest / homo qui nascitur iam cu morte nascitur / quia de adam peccatu trahit / vn dicit aplus ꝙ unus homo in peccatu intrauit in mundum / et ꝑ peccm mors et ita in omes homes ꝓtransiit / in quo omes peccauerunt / Ecce habes unu diem mortis / quod homo trahit de mortis ꝓpagine / Deinde crescit / incipit accedere ad rationales annos vt legem sapiat natalem quam omes habent in corde fixa / quod

ꝑ 29 r 11

tibi fieri non vis alij ne feceris Nunquid q°
de pagano dicatur et no in natura ipa q°
damo lege: furtu nie pari: vrigz no vis &
te lex in corde tuo quod no vis pari facere
noli Et hanc legem trisgrediuntur homines
Exte alter dies mortis Data est lex ecia
diuinitus p famulu dei moysen dictum
est illis non occides no me
chaberis no falsum testimoniu dices ho
nora prem tuu et matre no concupisces
rem proximi tui Exte lex septa e et ipsa
corrupitur Exte tertius dies mortis ad
cestat Venit et evangeliu predicatur
regnu celoru diffamatur vgz xps mina
tur gehenna vitam promittit eternam
et ipa contempnitur trasgredituur homines
evangeliu Exte quartus dies mortis
Adhuc iam fetet Nunquid et talibus negga
da e mia Absit Etiam ad tres dues exci
tandos no dedignatur accede Multi ac
exindeis uenerat ad martham et maria
ut consolarentur eas de fre suo Martha
ergo ut audiuit quia dus uenit occurrit
ei maria at domi sedebat Dixit ergo mar
tha ad ihm Dne si fuisses hic frater

meus no fuisset mortuus/ Sed et nur scio
quia quecuq; poposceris a deo dabit tibi deus
Non dixit/ sed et modo ego te/ ut suscites
frem meu/ unde em sciebat si fri eius re-
surgē utile fuerit/ hoc tantu dixit/ scio q;
potes/ si vis facis/ uep em tu facias/ iudicii
tui e/ no presumptois mee/ Sed et nur scio
quia quecuq; poposceris a deo dabit tibi deus
Dicit illi ihus/ resurget frater tuus/ hoc
ambiguu fuit/ Non em ait/ no resuscito
frem tuu/ sed resurget et frater tuus di-
cit ei martha/ Scio quia resurget in re-
surrectoe/ in nouissimo die/ de illa resurrec-
cione secuda sum/ de hac incerta sum/ Dr
ei ihs Ego sum resurrectio et vita/ Qui re
surget frater meus in nouissimo die/ uere
est/ sed p quem tur resurget frater tuus
potest et me/ quia ego sum inquit resur-
rectio et vita/ Audite fres/ audite quid di-
cat/ Certe tota exspectatio erat circumstantiu
ut reuiuiscet lazarus/ unus mortuus quanti
quanus/ Audiamus/ et resurgimus/ Cuna
multi sunt in hoc ppls quos premit grauis
tudis moles/ Afforte audiunt me quida/ qui-
bus dicitur/ nolite inebriari vino/ in quo

· ℔ · 29 · r · 11 ·

est luxuria / Sicut / Non possumus / forte au-
dierunt me aliqui in inuidi / lasciuis et fla-
gitiis inquinati / quibus dicitur / Nolite hoc
facere ne peatis / respondent / no possumus
tolli a cosuetudine nra / O duc / istos suscita
" Ego sum resurrectio et uita / Deo resurrecto
" quia vita / Qui credit in me / etia si mortuus
" fuerit viuet / et omis qui vivit et credit in
" me no morietur in eternu / Quid e hoc q
credit in me / etia si mortuus fuerit viuet
~~et ois qui vivit et credit in me~~ / Quia no
e deus mortuoru sed vivoru / de oli mor-
tuis patribus hoc e abraham / ysaac et
iacob / Non es deus mortuoru sed vivoru
Omes em illi viut / Crede ergo et si mor-
tuus fueris vives / Si at no credis / et tu
vivis mortuus es / ꝓbemus et hoc / quia
si no credis / et vivis / et mortuus es / Tri-
da duo ~~differenti~~ en et ~~sequenti~~ dicit. differeti sequi
ca prius et sepiliam patre meu / sine in-
quit mortuos sepilie mortuos suos / tu
veni sequie me / Erat ibi mortuos sepilie
dus / erat ibi et mortui mortuu sepultu
Ille mortuus in carne / illi in aia / vii mors
in aia / Quia no est fides / vide morte

Dñe respōsu indeis
dedit / Ego deus Ab
raha ysaac t iacob

in corpe Quia no est ibi aia Ergo uita
anime tue fides est Qui credit in me iquit
etia si mortuus fuerit in carne viuet in aia
donec resurgat et caro nuquia postea mo-
ritura hoc e qui credit in me licet moria-
tur Et omis qui vivit in carne et credit
in me et si moriatur ad tempus ppter mor-
tem carnis no morietur imeternu ppter
vitam spus et in mortalitate resurrectois
hoc e quod ait et omis qui vivit et cre-
dit in me no morietur imeternu Credis
hoc Ait illi vtiqz dne Ego credidi quia
tu es xpus filius dei qui in hunc mundu
venisti Quando hoc credidi quia tu es
resurrectio credidi quia tu es vita credidi
quia qui credit in te et si moriatur vivit
et qui vivit et credit in te no morietur
imeternu Et cu hoc dixisset abiit et voca-
uit maria sorore suam silencio dicens Mgr
adest et vocat te Adtendu est quemadmod
ewangelista no dixerit suppressa vocem
silencii nuncupauit Nam quo siluit q
dixit mgr adest et vocat te Adtendendum
etia quemadmodu ewangelista no dixerit
ubi uel qui uel quo dns maria vocaueit
vt in his ubis posimus intelligere nar-

cardis hereditas seruata Illa ut audiuit
cito surgit et venit ad eu Nondu em vene
rat ihus in castellu sed erat ad hūc mo
loco ubi occurreratei martha Iudei igitur
qui erat cum illa in domo et cōsolabantur
ea cu vidissent quia cito surrexit et exiit
secuti sunt ea dicentes quia vadit ad mon
mentu ut ploret ibi Quae hor ptinuit ad
evangelistam narrae vt videamus q occasio
fuerit ut plures essent ibi qu lazarus re
suscitatus est putantes em iudei ppter illa
festinae ut doloris sui solatiu quereret secu
ti sut eam ut tam grande miraclm quatdu
am mortui resurgentis testes plurimos in
ueniret Maria at cum uenisset ubi erat
ihus videns eu cecidit ad pedes eius et dixt
ei Dne si fuisses hic no fuisset mortuus fr
meus Ihus ergo ut vidit eam plorantem
et iudeos qui cu ea erat plorantes fremuit
spu et turbauit se ipm et dixit ubi posuis
tis eum Nostro quid nobis insinuat fremedo
spu et turbando se ipm Quis em eu posset
turbae nisi se ipm turbaret Itaq; frees mei
pmo hic attendite ptatem et sic inquirite
significatuem Turbaris tu volens turbatus

est xpus quia voluit Esurivit ihus quia ve
ru est sed quia voluit dormivit ihus veru e
sed quia noluit contristatus e ihus veru est
sed quia voluit mortuus e ihus veru est sed
quia noluit In illius prate erat sir ul sir
assiri uel non assiri verbum cu anima susce
pit et carnem totus homo sibi coaptatur
in psone unitate natura Nam et aia apli
petri ubo illustrata est aia deo pauli aliore
aplorum sctorum ecclesie uerbo illustrate sut
anime sed de nulla dictu est ego et pater
unum sumus aia et caro xpi cu uerbo dei una
psona e unus xpus est ar p hoc verbi su
ma ptas est sedm voluntatis natura turba
tur infirmitas hoc est turbauit semetipm
Dixi ptatem attende significatoem Magnus
e deus que mortis quatriduum et illa signi
ficat sepultura Quid e ergo quod turbat se
metipm xpus nisi ut significet tibi quo tur
bari te debeas cu tanta mole pri grauaris
et premeris Attendisti cu te vidisti te reu
coputasti te reu et dixi illud feci et pepet
michi deus illud comisi et distulit me cum
gelm audivi et corepsi baptizatus sum et ut
ad eade revolutus sum Quid faciu Quo
eo unde exado quando ista dicis iam fremit

uerbo ad sctos sum e et de nulla dubi e

xpus/ quia fides fremit/ In nocte frementis
apparet spes resurgentis/ Si ipa fides intus
ibi est xpus fremes. Si fides in nobis/ xpus
in nobis/ Quid em aliud air aplus habi
tare xpum p fidem in cordibus nris. Ergo
fides tua de xpo/ xpus est in corde tuo hic
est illud quod dormiebat in naui/ et cu
pcitarentur discipli/ iam iminete naufra
gio/ accesserut ad eu et excitauerut eu/ Sur
rexit xpus/ imperauit ventis et fluctibus
et facta est tranquillitas magna/ Sic
et tu/ Intrant venti cor tuu/ vbi vtiq; naui
gas/ vbi habes vitam tamquia procelloso
et piculosum pelagus transis/ intrant ven
ti/ mouent fluctus/ turbant naui/ Qui sut
uetti/ audisti conuicium irascris/ Conuicium uetti
e/ iracundia fluctus e/ pcitatis/ dispois/ res
pondere/ disponis maledictu pro maledco
redde/ ciam nauis ppiquat naufragio/ Ex
cita xpm dormientem/ Ideo em fluctuas/ et
mala pro malis redde paucas/ quia xpus
dormit in naui/ In corde em tuo sopitus xpi
obliuio est fidei/ Nam si excitas xpm id
e recolas fidem/ quid tibi dicit/ tamquam
vigilanc xpus in corde tuo/ Ego audiui

demonium habes / et pro eis oram / audit dns
et patitur / audit semp et indignat? Sed
vindictam vis / Quid em? Ego ia sum vindicta
tus / Cum tibi her loquitur fides tua / quasi
impat ventis et fluctibus / et fit tranquillitas
tas magna Quo ergo hor e excitat xps
in naui excitat fidem sic in corde homis
que parit magna moles et consuetudo pri
in corde homis transgressois etiam sn euan
gelij / conceptois penaru eternaru / fremit
xps / ut macipet se homo / Audi ad hur
fremit xps / fleat se homo / Quod em fle
uit xps / nisi quia fleri homine dcaut?
Quod fremuit et turbauit semetipm / n
si quia fides homis / sibi merito displicen
tis / freme quodamo debet in accusatione
malorn operu / vt violentie penitendi cedat
consuetudo petendi et dixit / vbi posuist
eum / Crisi quia martyris sit / et vbi sit
sepultus ignoras / Et ista significato sit
e / quia sit perditum homiez quasi nesciat
deus / Non ausus sum dicē nesciat / Quid
em ille nesciat / Sed ssi nesciat / vn hor pro
bamo / Dum audi dicturu in iudicio / non
noui vos / discedite a me / Quid est non

nouit uos / Non uos inde⁹ in hac mea / no
vos video in illa iustitia qua nouit. Sit et
hic tanqua nesciens illum petorem / dix⁹
vbi posuistis eum / Talis est etiam vox
dei in paradiso / postea quam homo peccauit
(Adam ubi es. Dicitur ei / duc veni et inde
Quid est inde / Miserere / inde⁹ eum dus
qn misereatur / vndè dicitur illi / vide hu-
litatem meam et labore meu et dimitte
omia pcta mea / lacrimatus e ihus / dixer
ergo iudei / Ecce quo amabat eum / Quid
e amabat eum / Non ueni vocare iustos
sed pctores ad pniam / Quidam at ex ipis
dixerunt / Non poterat hic qui aperuit oculos
ceci facè / ut et hic no moreretur / Qui no-
luit facere ut no moreretur / plus est
quod facturus e ut mortuus suscitetur
(Ihus aut rursus fremens in semetipo
uenit ad monumentu / fremit et inte / si
dispone reminiscere / Omi homini dicitur
qui pcipitur pessima assuetudine / venit ad
monumetu / Erat at spelunca et lapis
sup positus erat ei Mortuus sub lapide
reus sub lege Scitis em / quia lex que

Data e iudeis in lapide scpta e Omes aute
rei sub lege sint bene vinentes in lege sut
Iusto non est posita lex Quid est ergo la-
pidem remouere Gram predicate dplis
em paulus mistrum se dicit no testamen
no litta sed spu nam litta inquit occidit
spus aut vinificat litta inquit ocadens qi
lapis est pmens remouere inquit lapi
dem remouere legis pondus gram predi
cate Si em data est lex que posset viui
ficare ergo ex lege esset iustitia Sed conclu
sit omia scriptura sub pcto ut pmissio ex
fide ihu xpi daretur credentibus Ergo re
mouete lapidem Dicit ei martha sororis eius
qui mortuus fuerat Dne iam fetet qua
triduanus em est Dicit ei ihus Nonne
dixi tibi qm si credideris videbis gram dei
Quid est videbis gloriam dei? Quia et
putretem et quatriduanu resuscitat Omes
em peccauerut et egent gra dei et ubi
Rabundauit pcm sup Rabundauit et gra
Tulerut ergo lapidem Ihus aut elevans
sursu oculos dixit pater gras ago tibi
quo audisti me Ego aut sciebam quia semp
me audis sed pter plm qui circustat dixi

§ 29 r 11

ut credant quia tu me misisti/ hoc e dix-
isset uoce magna clamauit/ freemuit/ la-
cematus est/ uoce magna clamauit/ Cui
difficile surgit/ que moles male cosuem
dinis prinit/ sed tu surgit. occulta gra-
tus uiuificatur/ surgit post uocem magna
Quid est fratu/ uoce magna clamauit
lazare ueni foras/ Et statim prodiit qui
fuerat mortuus ligatus manus et pedes
et facies illius sudario erat ligata/ Quo
processit ligatis pedibus mãris/ et no
mãris quia surrexit quatriduanus/ Tan-
tocp potentia dñi erat/ non uires mortui
processit/ et ad hoc ligatus est/ ad hoc
inuolutus/ tamẽ ita foras processit/ Quid
significat/ Quando cotẽpnis/ mortuus ia-
ces/ et si tanta mora/ quãta dixi sepultu-
ra/ Tu confiteris/ procedis/ Quid ẽ em
procedẽ nisi ad occultis uelud exeundo
manifestari/ Sed ut confitearis deus fa-
magna uoce clamando/ id ẽ magna gra
uocando/ Deo cu processit mortuus ad
huc ligatus/ confitens/ et ad hoc ceus
ut solueretur eis/ prin/ ministris hoc

dixit ihus Soluite illu et sinite abire
Quid est soluite et sinite abie Que sol-
ueritis in terra soluta erut in celo Mul-
ti ergo ex iudeis qui venerant ad maria
et uiderat que fecit ihus credidert in eu
Quidam aut ex ipis abierut ad phariseos et dixerut eis que fecit ihus sine an-
nutiando ut ipi crederent sine prius
prodendo ut semeret Sed quolibet modo
et a quibuslibet ad phariseos ista profa-
ta sunt colligerunt pontifices et phari-
sei concilium et dicebant Quid faciemus
Hec tame dicebant credamus plus em
pditi homies cogitabant quo nocent ut
pderent qua quo sibi consulerent ne pi-
rent Et tame timebant et qi consulebat
dicebant ei Quid faciemus quia hic
homo multa signa facit Si dimittimus
eum sic omes credent in eu et venient
romani et tollent nem et locu et gentem
Templia pdde timuerut et uita eterna
no cogitauerut ac sic utrug amiserut Na
et romani post du passione et glorificatu
tulerut eis et locu et gentem Templia pe-
dere timuerut et uitam eternam no expug

f 29.

nando et trãsferende et illud eos sequi qd
alibi dictu est filij aut regni huius ibunt
in tenebras exteriores hoc at timuerat
ne si omes inxpm crederent nemo re
maneret qui aduersus romanos ciuitatem
dei templuq defenderet quo cõi ipm tem
plu et contra suas paternas leges doc
trina esse xpi seniebant Vnus at ex eis
caiphas tu erat pontifex anni illius dixit
eis vos nescitis quitquid nec cogitatis q
expedit nobis vt unus homo moriatur
pro pplo et no tota gens peat hoc at a
semetipo no dixit sed cum esset pontifex
anni illius pphauit Hic et docemur etia
malos homines pphie spu sutia predire
quod tu euangelista diuino tribuit sacra
mento quia pontifex fuit id e sumus sa
cerdos potest at mouit quo diceatur pon
tifex anni illius cu deus unu constituerit
sumu sacerdotem quo mortuo unus succe
dere Sed intelligendu p ambitores et
ocupatores inter iudeos postea ~~restitui~~ restitutu
plures essent et p annos singlos uicibus
ministrarent Nam et de zacharia hoc dicit

factu est aut cu sacerdotio fungeret3 in
ordine vicis sue ante deu / sdm consuetudi
sacerdotii / sorte exijt ut incensum poneret
ingressus in templu dni / Hinc apparet plu
res fuisse eos / et vices suas habuisse / Na
incensum no licebat poni / nisi summo sa
doti / Et sorte etiam vnu annu plures an
ministrabant / quibus alio anno alii sunt
debant / ex quibus cribat qs / ut incensum
ponet / Quid est ergo quod ppheauit ca
iphas / Quia ihus erat moriturus p gte
et no tantu pro gente / sed ut filios dei
qui dispersi erant congregaret in vnum
Hoc evangelista addidit / Nam caiphas
de sola gente iudeoru ppheauit / in qua e
rant oues / de quibus ait ipe dns / no
sum missus nisi ad oues que pierunt do
mus isrl / Sed nouerat evangelista ee
alias oues q no erant de hoc ouili quas
oportebat addici / ut eet vnu ouile / et
vnus pastor / Hoc at sdm predestinacem
dicta sunt / Nam nesc oues eius nec filii
dei ad hoc erant qui nec dum credidera
Ab illo ergo die cogitauerut ut interfice

§ 70.

cu Ihus ergo iam no in palam ambulabat apud iudeos, sed abiit in regione iuxta desertum, in ciuitatem que dicitur effrem, et ibi morabatur cu discipulis suis, ne qua potentia eius deferetur, in qua vtiq; si uel ter et palam iudeis ansaretur, et nichil ei fieret, sed in hominis infirmitate vnedi exemplu discipulis monstrabat, in qua appareret no esse ptm, si fideles eius qui sunt membra eius, ortis psequentiu se subtraherent et furorem sceleratoru latendo potius declinarent, q̃ se offerendo magis ardescerent.

Sermo. l.

Esterna hodiem sc̃i euangelii de qua locuti sumus, quod dns dedit, hodierna sequit̃, de q̃ locuturi sumus quod dns dabit. Quedam in scptura tam manifesta sunt vt potius auditorem qua expositore desiderent in eis nos immorari non oporteat, ut necessario, quibus immorandu est tempus suffragat. Proximus ergo erat pascha iudeoru illu diem festum iudei cruenta hore dn sagacissime voluerunt illo die festo occisus

tam viii

est agnus qui nobis eudem diem festu
sue sagine coseruauit Consilium erat ne
inter iudeos de ondendo ihu Ille quide
ele venerat pati pinquare volunt lo
co passionis Ascenderunt ergo multi ie
rosolema de regione an pascha ut sifi
carent se ipos hor faiebant iudei sdm
preptu dui p stm moisen in lege man
datu vr die festo quo pascha eat ons vn
diq; queuet et illius diei celebratoe sifi
carentur Sed illa celebratio vmbra erat
futui Quid e vmbra futui ppha xpi ue
tui ppha pro nobis illa die passuri ut
tnsiret umbra et hic ueret ut tnsiret
significato et veitas teneretur Habebat
ergo iudei pascha in vmbra nos in lure
Quid em opus erat ut dns eis praet
p ipm diem festum ouem ocide nisi qua
erat ille de quo ppbatu est sicut ouis ad
immolandu ductus e Sangine omi
peccris iudeoru postes signati sunt sagine
xpi frontes nre signant Et illa significo
q erat significato dicta e ab omibus sa

pi imminebat hora passois

ℏ · 10 · · c. 12 ·

natio exterminatore prohibē signū xpi
a nobis repellit exterminatore si cor nrm
recipiat saluatore Quāē hoc dixi Quia
multi postes habent signatos et intus ne
manet habitato Cogitatoēs facile hnt
in fronte signū xpi et corde no recipiunt
vbum xpi Deo dixi fices quod repeto sig
nū xpi a nobis repellit exterminatore si
cor nrm habeat xpm habitatoē Hoc dici
ne quis forte cogitaret quid sibi nellent is
ta festa indecta Venit ergo ihūs tamē
ad victimam ut verū pascha nos haberem
cū eio passionem tāquam ouis īmolator
celebraremus Quēbant ergo ihm sed
male Vn em qui querit ihm sed bene
Illi querebant ihm ut ner ipi herent en
ner nos sed ab ipis absedentem suscepi
mus nos Reprehendūt qui querit lau
dantur qui querit Animo em querentis
aut laudem meret aut dapnatoē Habe
mus em et in psalmis Confundant et
reuereant qui querit aiam meā Isti
sunt qui malē quebant Alio at loco dr

Pit a me fuga / et nō est qui requirat
aiam meam / Culpantur qui qrebant
culpantur qui nō querebat Ergo qram
xpm ut habeamus / queramq; vt teneam
et nō ut occidamus / Nam et illi nō ideo
querebant ut teneret / sed ut fato nō ḡrent
Querebant ergo et loquebant3 inter
se / Quid putatis / quia nō venit ad di-
festu / dederat aut pontifices et phari-
sei mandatum / ut si quis agnouerit vbi
sit / indicet / ut apprehendat eu / Nos in-
dicemq; nō indeis vbi sit xpus / vtinam
uelint audiē et apphende / quicūq; sint
ex semiē illoꝝ qui dederat mandatu
vt indicaretur eis vbi eet xpus / Veniat
ergo ad ecclīaz / audiant vbi sit xpus /
et apphendant eu / a nobis audiant / et
ex evangelio audiant / Occisus est a pn-
tibus eoꝝ sepultus e / resurrexit a dis-
ciplis agnitꝰ / an oculos eoꝝ ascendit
in celu / ibi sedet ad dextera pris / qui in-
dicaturus e / venturus e / index / audiat et
teneat / Respondet / Quē teneo / Absente

§ .70. r .72.

Cuo in celu mitta manu ut ibi sede
rem teneam/ assidem mitte/ et remisti
parentes tui remerunt carnes/ tu rene
orde/ quo xpus absens eciam pns est
Nisi presens esset/ a nobis ipis teneri
no posset/ Sed quo vetu est/ quod scit
ente ego vobiscum sum/ usq ad cosumacoz
seculi/ et abiit/ et hic est/ et redit/ et nos
non deserit/ Corpus em sum intulit ce
lo/ maiestatem no abstulit mundo/ Cuius
ergo an sex dies pasce venit bethania
vbi fuerat lazarus mortuus/ q suscitauit
ihus/ fecerunt aut ei cena ibi/ et martha
ministrabat/ Lazarus ueo unus ex discube
bat/ Ne putarent hoies fantasma factu
se quia mortuus resurrexit/ uno erat
ex recumbentibus/ viuebat/ loquebatur/ ve
ritas ostendebatur/ infidelitas iudeo
rum confundebat/ Discumbebat ergo ihs
cu lazaro et ceteris/ ministrabat martha u
na ex sororibus lazari/ maia vero altera
soror lazari/ accepit libra unguenti nardi
pistici preciosi et unxit pedes ihu/ et exsic

capillis suis et domus impleta est odore
unguenti Istiactu audiamus misterium requiamus Quesumus aia fidelis vis ee cu maia
unge pedes dni preciosso unguento unguentum
istud iustitia fuit ideo libera fuit Erat aut
unguentu nardi pistici pretiosi Quod aut
pistici hoc aliquem reddere debemo unde
hoc erat unguentu preciosum hoc tu va
cat et sacramento optime resonat Pistis g
ce dicitur fides Quebas operare iustitiam
iustus ex fide vivit unge pedes ihu bene
vivendo duca sectare vestigia capillis tergere Si habes superflua da pauperibus et
dni pedes terisisti Capilli enim superflua cor
pois videntur Habes quod agas de superfluis tuis tibi superflua sunt sed dni pedibus necaria Iforte in terra dni pedes indigent De quibus enim nisi de membris suis
in fine dicturus est cu uni ex minimis meis fecistis michi fecistis Superflua ura
impendistis sed pedibus meis obsequi est
Domus aut impleta e odore mundus
impletus est fama bona Ita odor bonus

f 70 r 72

fama bona est Qui male viuit et xpiana vocantur minuria xpo faciunt de qualibus dictu est quod p eos nome dni blasphematur Si per tres nomen dni blasphematur p bonos nome dni laudat Audi aplm xpi bonos odor sumus inquit in omi loco dicitur et in tabernaculis iustorum ingentu essi sum nome dni tui Audi aplm reuoca intencione xpi inq bonus odor sumus in omi loco et in his qui salui fiunt et in his qui pereunt Aliis sumus odor vite ad vitam aliis odor mortis in mortem Et ad her quis tam idoneus Occasionem nobis prebet pne loco sc euangelii de odore isto ita loqui ut et a nobis sufficienter dicatur et a vobis diligenter audiatur aplo ipo ita dicente et ad her qs idoneus Ecce ut inde tenemur loqui inquid idonei sumus aut vos her audie idonei sumus estis her audie nos idonei no sumus sed idoneus e ille qui per nos dignetur dice quod vobis prosit audie Ecce aplus bonus

odor est sicut dicit ipe sed ipe bono odo
alijs est odor vite in vitam alijs est o
dor mortis in mortem tamē bonus odor
Vnquid em sumus alijs bonus odor ad
vitam alijs malus odor ad mortē Bonu
odorem se dixit no malu et eūde bo
nu odorem alijs dixit ad vitam alijs
ad mortem Felices qui bono odōe vnt
Quid aut infelicius illis qui bono odōe
morūtur Et quis est alius ait aliqs
quem bonus odor audit Hoc e quod ait
apls Et ad hec qs ydoneus Quod em
facit deus multis modis vt bone odōe
et boni vivant et mali moriantur Tame
sit quantū dus inspirāt dignatus osten
dam Vlam fortassis ibi latet alcior intel
lus qui a me no potest penetrāi tame
quousq penetrare potuēo vob no de
bet denegari Paulu apls bene agen
tem bene vivētem iustitiam predicare
ope demostrantem doctore mirabilem
fidelem dispensatore fama vsquēq
disseminabat Quidam diligebant qui

§ .7°. r .12.

dam inuidebant Nam ipe quoda loco aut
de quibusdam quod no caste sed p inuidiam
xpm annunciarent existimans inquit tribu
lacrem susitate vnctio meo Sed quid ait
Sine occasione sine veritate xpus annuciet
Annuntiant qui me amant annuciant qui me
inuident illi bono odore vnt et illi bono
odore moriuntur In vrisq predicantibus nome
xpi annunciatur odore optimo maius im
pleatur Amasti bene agentem vixisti bo
no odore inuidisti bene agenti mortuo es
bono odore Numquid quia mei voluisti ideo
odorem illu malu esse scisti Noli inuidere
et no te occidet bonus odor Denicq audi
et hic ex vngento isto quo alius erat odor
bonus in vitam alius bonus odor in morte
postea qua hor sedit religiosa maria ad du
obsequiu continuo unus ex discipulis eius iu
das scarriothis qui eu erat traditus ait
Quare hoc vngentu no uenundat trecentis
denariis et datu est egenis Ve tibi miser
bonus odor te occidet Quae em hor dixerit
euangelista sto aquit putaremo aut et nos
si mens ipius nobis p euangeliu no ydere

pauperu nra hor illu dice potuisse Ho ita
est Sed quid Audi testem veracē dixit
aut hor no quia de egenis primebat ad eu
sed quia fur erat et loculos hns ea que
mittebantur exportabat portabat an expor
tabat Sed misterio portabat furto exporta
bat Erre audite quo indas iste no tm pfi
factus e qn corrupto a indeis dim tradi
plerisq em in euāgelio existimant
aut pisse indam qn accepit a indeis pecu
am vt dum tradet Non tm pfit iam fur
erat et dum pditus sequebatur quia no cor
de sed corpore sequebatur Duodenai aplor
um implebat aplicam trinitatē no habe
bat ad ymagine fuerat intra duodecim q
decedente et alio succedente supplēta e aplica
veritas et mr pmansit integritas Quid
ergo voluit dus ns ihus xpus fres mei
ammonē ecclīam suam qn vnu pditu mr
duodecim hre voluit nisi ut malos tolera
ne corpo xpi duidant Erre inter sctos e
indas erre fur est indas et ne contemnat
quod fur et sacrilegus non qualiscūq
fur sed fur loculor sed dn corp loculor

ſ 70.

ſed ſacrameteru / Si enim diſcernuntur in
foro qualiſcuq furti et peculatus / pecula
tus em dicitur / furtu de re publica / et no
ſic iudicatur furtu rei priuate / quo publice
quo vehemeniq iudicandus eſt ſur ſacrile
gus / Non vndecunq tollere / hoc eſt et de ecclia
tolle / Qui aliq de ecclia furatur / inde pdi
to vocatur / Dic erat iſte iudas / et tu nun
ſtis diſciplis vndecim imecabat / et exiſtbat
ad ipam cenam magnam diuitem piter
accessit conuersai cu eis potuit / eos inquinar
no potuit / de vno pane et petrus et iudas
accepit / et in que pe fideli cu infidele pe
trus em accepit ad vitam iudas ad morte
Quo em ille bonus odor / ſic ille cibus bonus
Sic ergo odor bonus / ita et cibus bonus
bonus vinificat / malos mortificat / Qui em
manducauerit indigne / iudicu ſibi manducat
et bibit / Iudicu ſibi non tibi / tolla malum / ſi iudicu ſibi
bonus / ut venias ad pmia bonoru ne mitta / ne tibi
ris in penam malorum / Exemplu dni acci
pite / conuersantis in terra / Quare habet lo
culus / cui angli miſtrauerut / niſi quia ec
clesia ipis loculos ſuos habitura erat

Quare furem admisit / nisi ut crtia eius
fures tolleret / Sed ille qui consueuerat de
sacculis pecunia tollere / no dubitauit accep-
ta pecunia ipm dum venderet / videamus quid
ad ista dns respondeat / videre fures / no illi
ait / prter furta tua dicis ista / furem nouerat
et prodere nolebat / sed potius tolerabat / et
ad pferendos malos in crtia nobis exem-
plu patientie demonstrabat / dixit ergo ei
ihus / Sine illam / ut in diem sepulture mee
seruet illud / Moriturus se demonstrauit / Sed
quid e quod sequitur / pauperes enim sp habe-
tis vobiscum / me aut non semper habebitis
Intelligimus quid est / pauperes sp habebis
Quod dixit / verum est / Nam crtia sine pau-
peribus e / Me aut non sp habebitis / quid sibi
vult Quo intelligendum est / me aut no semp
habebitis / Nolite expauescere / inde dictum
e / Quare ergo non dixit / habebis / sed habe-
bitis / Quia no vnus est iudas / Iudas malo
corpus malorum significabat / quo petrus om-
nes bonorum / immo corpus ecclie / sed in bonis
Nam si in petro no esset ecclie sacramentu / non
ei diceret dns / tibi trado claues regni celorum

Quecuq; solue in terra/ soluta erut et in
celis/ et quecuq; ligaueris in terra/ ligata erit
et in celis/ Si hoc tantu petro dictu est/ no
facit hoc ecclia/ Si ar et in ecclia fit/ ut que
in terra liganture/ ligantur in celo/ et que
soluntur in terra/ soluantur in celo/ quia cu
excommunicat ecclia/ in celo ligatur excommu-
catus/ cu reconciliatur ab ecclia in celo sol-
uitur excommunicatus ut reconciliatus/ si hoc ergo in ecclia fit
petrus qui claues accepit/ ecclia sca sig-
nificauit/ Si in petri psona/ significati sut
omes in ecclia boni/ in Iude psona/ signi-
ficati in ecclia mali/ pis dictum e/ me ar
non semper habebitis/ Quid est non semp
et quid est semp/ Si homo es si ad corpo
xpi ptines/ quod significat petrus/ habes
xpm/ et in pnti/ et in futuro/ in pnti p fidem
in presenti per signu/ in pnti p baptisma/
sacramentu/ in pnti p altaris cibum et potu
habes ergo xpm in pnti/ sed habebis sp
quia cu hinc exieris/ ad illu venies/ qui dixit
latroni/ hodie mecu eris in paradiso/ Si autem
male quesieris/ videris in presenti hoc xpm
quia intras ecclia/ signas te signo xpi

baptisari baptismo xpi / misteo te mebris
xpi / anteq ad alteare xpi / in priti habes xpm /
sed male viuendo / non sp habebis / Poest
er sic intelligi / pauperes sp habebitis vob
cu / me aut no semp habebitis / Accipiam
et hoc boni / sed non sint solliciti / Eloquebat
eni de pricia corpia sui / Nam scdm maiesta
tem suam / scdm pronidencia / scdm ineffabi
lem et invisibilem gram impletur quod ab
eo dictum e / ecce ego nobiscum sum omnibus
diebus / usqz ad consummacem seculi / scdm car
ne neq quam ibum assumpsit / scdm id quod
de ligne natus e / scdm id quod a iudeis co
pbensus est / quod in ligio confixus / quod
de cruce positus / quod linthcis involutus
quod in sepulcro conditus / quod in resurrec
coe manifestus / no sp habebitis vobiscu / Quae
Quo conuersatus est scdm corpis pricam
quadraginta diebus cu discipulis suis et
eis deducentibus videndo non sequendo as
cendit in celum et no est hic / sbi est enim
ibi sedet ad dexteram pris / et tamen hic e
Non em recessit pricia maiestatis / Scdm
presenciam maiestatis sp habemus xpm

ſecm̃ preſentia mortis rte dictu eſt diſcipulis me aut non ſp̃ habebitis / habuit em illu cerca ſecm̃ preſentiam mortis paucis diebus modo fide tenet / oculis non videt / Ergo ſi ita dictum e / me aut non ſp̃ habebitis / queſtio ſicut arbitror iam multa e / que duobus modis ſoluta eſt / Cetera que pauca remanent audiamus Congregauit ergo turba multa ex iudeis quia illic eſt / et venerunt non ꝓpter ihm tantum / ſed vt lazarum viderent que ſuſcitauit ihus a mortuis / Curioſitas eos adduxit / non caritas / Venerunt et viderunt / Audite miabile conſilium vanitatis / viſo lazaꝝ ſuſcitato / q̃ tm multm dnm / tanta erat euidencia diffamatu / tata manifeſtatoe declaratu vt no poſſent ul oculis quod factu eſt uel negare / quid muenerent videre / Cogitauerunt aut pncipes ſacerdotu / vt et lazarum interfirent / quia multi ꝓpter illu abibant ex iudeis et credebant in ihm / o ſtulta cogitatio / et cerca ſeruicia / Dus xps qui ſuſcitare potuit mortuu / non poſſet occidi / Cm lazaꝝ inferebatis nete / iniquid auferebatis dno pcte / Si aliud vobis videtur mortuus / aliud erasus / ecce vtrumq; dus fecit / et lazarum mortuum et ſe ipm ſuſcitauit occiſum

Sermo. li

Postea qua dns quatriduanu mortuu suscitauit: stupentibus iudeis. et aliis eoru videndo credentibus. aliis inuidendo pcuntibus. pter odorem bom qui est alis ad vitam. aliis ad mortem: postea qua discubuit in domo su cente lazaro. qui fuerat mortuus suscitatus: post vngentu diffusum sup pedes eius. vnde domus odore impleta est: postea qua vanam semiam et stultissimu et dementissimu sce lus iudei etiam de occidendo lazaro corde pe dito conceperunt: de quibus omnibus vt po tuimus. quod dns dedit supeioribus sermoibo lcuti sumus: nc intendat caritas vra. an du passionem. quanto fructus apparuerit predi catois sui. et quanto grex ouiu. ex hys qui pierant dominus iscl: vorem pastois audiem Qui cm loquitur euangelium. quod no cum recitaretur audistis. Tu crastinu aut turba multa que conuenerat ad diem festum. cu au disset quia venit ihus ihersolima. acceperut ramos palmaru. et processerut obuia ei. et clamabant. osanna. Benedictus qui venit in nomine domini. rex isrl. Rami palmarum

§ .71. r. 12

laudes sunt: significantes victoria. qua ēar
dus mortē moriendo superatus. et trophęo cru-
cis diabolū mortis principē triumphatus. Vox
aut obstrantis ē. o sama: sic no illi dicit
q ebrea lingua nouerūt. magis affectu im-
petrans/ qua rem aliqua significans: sic sunt
in lingua latina qđ interiectiones vocant. ve
lut cum dolentes dicimꝰ heu. uel cū delecta-
mur/ dicimꝰ eua. uel cū miramur dicimus
o rem magnam/ Tūr enī. o. nichil signifi-
cat. nisi mirantis affectum/ Quod deo ar-
gendum ē uta ēē. quia neqꝫ grecus neqꝫ latinꝰ
interpretari potuit. sicut illud qđ dixerit fri
suo racha Nam et hoc interiectio esse phibet
affectu indignantis ostendens/ Benedictus
aut qui venit in noīe dni/ ecce ipse. sic potius
accipiendū est. vt in noīe dni in noīe dei pris
intelligatur: quamus possit intelligi etiam
in noīe suo. quia et ipe dus est. vnde ali-
bi scptu est. plenit dus a duo/ Sed verba
eius melius meum dirigunt intellm q ait.
ego veni in noīe patris mei. et no suscepistis

nat / alius veniet in nomine suo / huic suscipiet / humilitatis em magr est xpus qui humiliauit semetipm / factus obediens usq ad mortem / mortem aut crucis / Non itaq amittit diuinitatem / qn nos docet humiliare / Tu illa est pris equalis / in hac nobis humilis similis / per quod patri e equalis / nos vr essemus creauit / p quod nobis e similis / ne pereremus redemit / Has ei laudes turba dicebat Benedictus qui venit in nomine dni rex isrl Una erat mentis / inuidentia principu iudeorum / ppti poterat / qn rege sum expm tanta multitudo clamabat Sed quid sibi dno rege esse isrl / Quid magnum sibi regi sctorz regem fieri homm / Non em rex isrl xpus ad exigendu tributa / nec ferro exercitu armandum / hostes p visibiliter debellandos / sed rex isrl / quod mentes regat / qd eternu consulat / quod in regnum celorum credentes / sperantes amantes p perducat / dei ergo filius / equalis patri / verbu p quod facta sunt omia / quod rex ee voluit / dignato est non promoto miserationis indicium est non potestis augmentum

ℌ. 71.

Cum eñ appellatus ē in terra rex iudeoꝝ
in telis est dns anglorum Et inuenit ihc
asellum, et sedit sup eu Hic breuiter dic
tu est Nam quēadmodū factu sit, apud alios
euangelistas plenissie legitur Adhibemr
aut hoiē facto ꝓphīcum testimū, vt appare
ret quod maligni p̄cipes iudeoꝝ no intel
ligebant in quo implebantur que legebat
Inuenit ergo asellum et sedit sup eu sic scr̄
ptū est Noli timere filia syon ecce rex tuꝰ
venit sedens super pullū asine In illo er
go ꝓplo erat filia syon Ipa est ihrlm q syon
in illo inquā ꝓplo reprobo et vetero erat tame
filia sion, cui dicitur noli time, ecce rex tuꝰ
venit, sedens sup pullū asine hec filia syon
cui diuinitus ista dicuntur in illis erat om
nibus que vocem pastoris audiebant in illa
erat multitudine que dum veheme tanta
deuotione laudabat tāto augmie deducebat
ei dictu est noli time sclīt agnoscr qui a te
laudatur, et noli trepidare cū pascitur, qua
ille sanguīs fundetur, ꝙ que tua delictum
deleatur, et vita redimat Sed pullū asine

in quo nemo sedeat hoc em euangelistas apud
inveniatur intelligimus pplm gentiu qui lege
dm no accepat asina vero qui veruq; inuenu
dno adductu est plebem eiq que veniebat
ex pplo isrl non mdomita plane ꝙ ꝙ pre
sepe agnouit hec non cognouerunt discipli
eius pmu sed qn glorificatus est ihus id e
qn virtutem sue resurrectionis ostendit tur
recordati sunt quia hec erant scripta de eo et
hec fecerunt ei id est non alia fecerunt ei quam
illa q erant scripta de eo Recolentes quippe scm
scripturam que an passionem uel in dni passi
one completa sunt ibi et hoc inuenerunt q
sedm eloquia pphetarum in pullo asine sedet
Testimonium ergo phibebat turba que erat
cu eo qn lazarum vocauit de monumento et
suscitauit eu a mortuis ppter et obuia venit
ei turba quia audierunt eu hoc fecisse signu
pharisei ergo dixerunt ad semetipos vide
tis quia nichil proficimus ecce totus mundus
abiit post eum Turba turbauit turbam Quid
aute invides tota turba quia post eu vadit
mundus ꝙ quem factus est mundus Erant
aut gentiles quidam ex his qui ascenderant

ut adorarent in die festo Hii ergo accesserunt ad philippu qui erat a bethsaida galilee et rogabant eu dicentes Dne volumus ihm videre Venit philippus et dicit andree Andreas rursus et philippus dicunt ihu Audiamus quid dns ad ista respondeat Ecce volunt eu iudei occidere et gentiles uidere Sed ecca illi et iudeis erat qui clamabat benedictus qui venit in noie dni rex isrl Ecce illi ex accessione illi expuncto veluti duo parietes de diuso uenientes et in una fidem xpi pacis osculo tangentes Audiamus ergo nre lapidis angularis Ihus aut iam respondit eis dicens venit hora ut glorificetur filius hois hic ait quam forsitan putat ideo se dixisse glorificandum quia gentiles eum volebant uidere Non ita est sed videbat ipos gentiles post passione et resurrectionem suam in omnibus gentibus credituros quia sicut dicit aplos cecitas ex parte contigit in isrl donec plenitudo gentium intret Ex occasione igitur istius gentilium qui eum videre cupiebant annunciat futura plenitudinem gentium et promittit ea iam ipe ad esse hora

glorificacois sue/ qua facta in celis gentes
fuerant credidit/ unde predictu est Exalta
sup celos deos/ et sup omem terram gloria
tua/ hoc est plenitudo gentiu/ de qua dicit
aplus Cecidit ex parte cecitas facta est donec ple
nitudo gentiu intraret/ Sed aliud me glorifica
cois/ oportuit ut preder humilitas passionis
Deo secutus adiuuante Amen ame dico vobis ni
si granu frumenti cadens in terra mortuu
fuerit ipm solu manet/ Si aut mortuu fuerit
multum fructum affert/ Se aut dicebat ihm
mortificandu et multiplicandu mortificandu
infidelitate iudeoru/ multiplicandu fide plore
Tam deo exhortans ad passionis sue sectanda
vestigia/ qui amat inquit animam suam perder
eam/ Quod duobus modis potest aliter intel
ligi/ Qui amat perder/ id est/ si amas pdes
Si cupis vitam tenere in xpo/ noli timere mo
ri pro xpo Item alio modo/ Qui amat aiam
suam/ perder eam Noli amare ne perdas No
li amare in hac vita/ ne perdas in eterna vi
ta/ Hoc at quod posterius dixi/ magis vider
Habere evangelicus sensus Sequitur em
Et qui odit aiam suam in hoc mundo/ vita

ꝑ 71 r 12

eterna custodit eam Ergo quod supra dictu ē
qui amat subintelligitur in hoc mundo ipe
vitaꝫ perdet qui aut odit vitaꝫ in hoc mundo
in hoc mundo in vita eterna ipe custodiet eam
Magna er mia sentia quēadmodu sit hoi
in aiam sua amor ut peat oden ne peat
Si male amaneis nr odisti si bene oderis
nr amasti ffelices qui oderut custodiendo ne
perdant amando Sed vide ne tibi surrepat
ut te ipm velis interimo sic intelligendo qd
debes odisse aiam tua in hoc mundo Hmr
em malignu quidam atq; puersi hores er
in semetipos crudelides er sceleraciões ho
minde flamis se donat aquis pfocant pcipi
o colludut er peunt Hor xpus non docuit
ymo eria diabulo pcipiu suggereti respon
dit Redi retro inquit sathanas Scptu est
Non tēptabis dum deu tuu Petro aut dixit
significans qua morte clificatus erat deum
Cu esses iunior cingebas te et ambulabas
quo volebas cu aut senueris alter te ciget
et feret quo tu non vis Vbi satis expressit no
a se ipo sed ab ao debe occidi qui vestigia se
quitur xpi Cum ergo trause arrides veneit

vt hec condicio ꝓponatur aut faciendu esse
contra dei preceptu aut ex hac vita emigra
dum quoru quoru homo rogatur alteru elige
dominate morte ꝓsecutoe ibi eligat deo di
lecto mori qua offenso viue ibi odeit in hoc
mundo aiaz suam vt in vita eterna custodiat
eam Si quis michi ministrat me sequat Quid
e me sequatur Ide imitetur xpus em pro
nobis passus e ait aplus petrus relinques
nobis exemplu vt sequamur vestigia eius
Ecce quid dictu est si qs michi ministrat me
sequatur Quo fructu Qua mercede Quo p
mio Et vbi sum inquit ego illic et minister
meus erit Gratis amittur vt opis quo mis
tratur illi pau sit esse cu illo vbi em bene sit
sine illo aut qn male esse cu illo poterit An
di euidenius Si quis michi ministrauerit ho
norificabit eu pater meus Quo honoe insi ut
sit cu filio eius Quod cu supius ait vbi
ego sum illic et minister meus erit hoc intelli
gitur exposuisse cu dicitur honorificabit eum
pater meus Nam que maiore honore acque
poterit adoptatus qua vt sit vbi est vnicus

no equalis fratris diuinitati sed consortis
eternitati. Quid sit aut ministrare xpo uide
pe merces tanta promittitur hor potius de
bemus inquire. Si enim hor putaueris ee xpo
ministrare ea que sunt corpori necessaria ꝑparare
ꝙ cenati tibum coque uel apponere uel pon
li dare potuisse ministrare fatearis hor illi qui po
tuerunt eu in corpore hre presente sic mar
tha et maria qui lazarus dni earu ex conbe
tibus. Sed eo mo xpo etia iudas ꝑditus min
trauit. Nam et loculos ipe habebat et q̃ius
ex eis que mittebant² sceleratissime furaretur
ꝓ illis tame etia necaria parabantur. Hinc
est illud quod au ei dicet dus quod facis fac
celerius arbitrari sit quida quod eu misset ꝙ
diem festu necessaria ꝑparare uel indigentibus
aliquid dare. Nullo mo igitur de huiscemodi
ministris dicet dus. vbi ego sum. ibi minister
meus erit. et si quis mihi ministrauerit hono
rificabit eu pater meus. quo iuda talia min
tratem reprobatu potius qua honoratu vide
vt quid ergo alibi querimus quid sit ministrare
xpo. et non potius in istis ipis verbis agnoscis

Cum em dixisset Si qs michi ministrat me
sequatur hoc intelligi voluit ac si diceꝫ Si qs
me no sequitur michi no ministrat Ministrat
ergo ihu xpo qui non sua quesuit sed que ihu
xpi hoc est em me sequatur vias ambulet
meas no suas sicut alibi sꝑtum e Qui se
dicit imꝰ manere debet sicut ille ambulauit
et ipe ambulare Debet em si porrigit esuri
enti panem de mia non de iactantia non
aliud ibi qrē qua opus bonu nesciente si
nistra quid faciat dextera id e vt alieneꝫ
mentem cupiditatis ab ope caritatis Cui si
ministrat xpo ministrat recte qꝫ illi dicitur cu
vni ex minimis meis feristi michi feristi Mer
ca nu que ad misericordiam ptinet corpalem
sed omia opa bona ꝓpter xpm faciet nul
em erunt bona quo finis legis xps ad iusti
ciam omi credenti Minister est xpi usqꝫ
ad illud opus magne caritatis quod e aiaꝫ
suam pro fribus ponē hoc e em et preꝰ
ponē quia et hoc ꝓpter sua membra dicturꝰ
e cu istis feristis pro me feristis De tali
quippe opere ecia si ministru face et ap

face

§ 71. r. 52.

pellae dignatus e vbi ait Sic filius hoie
non venit mistrari/sed mistrare/et aiat sua po
ne pro multis Hinc ergo e vnusquisq; mis
ter xpi vnde e mister et xpo Sic mistran
te xpo honorificabit pater eis honoe illo
magno vt sit in filio eis ner vnquia defi
ciat felicitas eis Cu ergo audiris fres dum
dicentem vbi ego su illic et mister meus ert
Voluit tmino honos xpos et clenos rogare
Etiam vos pro me vro bene viuendo ele
mosinas faciendo mistrate xpo nome dor
nare eis/quibus potuentis pdicando Et v
nusqsq; ecia pater familias hoc noie agnos
cat paternu affectu sue familie se debe pro
xpo et pro vita eterna suos omes monc
at doceat hortetur/corripiat impedat ben
uolencia/exerceat disciplina Sta in domo sua
cathiasticum/et quodamodo epale implebit
offin ministras xpo vt interim sit in ipo
Vla et illam maxima passois mistracoes
mihi ex vro munere mistrarit mihi no epi
uerit tredici/innenes et vgines/semoes in

ciscoribus. multi conuersi et coniugate. multi
patres mresq; familias mistrares xpo. etiam
acias suas in ea martirio posuerut. et honorifi
cante patre coronas gloriosissimas receperut

Sermo lxj

Ost qua dns ihus xpus hoc
verbis hesterne mistros suos
vt se ipm sequent hortatus e:
ea ita pdixisset passione suam.
quod nisi granu frumenti cadens i terra mor
tuu fuerit ipm solu manet. si aut mortuu fuit
multu fructu afferet: vbi exeitauit eos qui eos
ad regnu celoru sequi vellent. vt aiam sua
dissent in hoc mudo si eam in vitam eterna
custodire cupiebant. ad eam rursus infirmi
tatem suu temperauit affectu. et ait. unde loc
hodierna cepit. Nunc anima mea turbata est
Unde turbata e dne anima tua. Nempe pau
lo ante dixisti. qui odit aiam suam in hoc mudo.
in vita eterna custodit eam. Ergo ne aia tua
in hoc mudo amatur. Deo turbatur. veniente
hora qua ex hoc mudo egrediat. Cum hoc

§ .72. ℔ .72

de anima dñi audeat affirmare. Sed nos
in se tñstulit. nos in se cepit. nrm suscepit. me
brorū suorū suscepit affectu. et ideo ab aliquo
no est turbatum. sed sicut de illo dictū est cū
lazarū suscitaret. turbauit semetipm. Oportebat em
vt vnus mediator dei et hoim homo
xpus ihus. sicut nos exaltauit ad summa. ita nob
copateretur ad infima. Audi superius dicente.
venit hora ut glorificetur filius homis. Si
mortificatū fuerit granū. multū fructū affert
Audio. qui odit aiam suam in hoc mundo in vi
tam eternam custodit eam. Nec pmittor em
mihi. sed iubeor imitari. Dem sequentibus vbis
si qs mihi ministrat me sequatur. et vbi ego sum
ibi et minister meus erit. mundum cotepnere arte
dor. et in conspectu meo nichil e vite huius tot
quatulibet fuerit prolixus vapor. Pamore eter
norū temporalia cuncta in vilescunt. et rursus cpm
dñm meū. qui me illis vbis ab infirmitate
mea rapuit ad firmitate suam. audio dicente.
Nunc anima mea turbata e. Quid est hoc. Quo
sequi iubeo aiam meam. si turbat video aiaz

nia: Cruo sufferā quod graue tante firmitas
sentiat: Quale fundamentum gram. si petra sur-
cubit: Sed videor michi audire cogitatione
mea respondentem michi dum meu. et quoti-
mo dicentem. magis sequēris. quia sic me
vt sufferas pono. Audisti ad te voce fortitu-
mee dinis. Audi in me vocem infirmitatis tue. Vires
suggero vt curras. nec reprimo qt arteleas.
sed mīsceo in me quo trepidas. et substerno
qua transeas. O due mediator. deus sup̄ nos.
homo ꝓpter nos. agnosco hrām infirmitatem
tua. Nam qui tu tatus. tue tātatis voluntate
turbāis: mbros in corpe tuo. qui sue infirmi-
tatis necessitate turbantur. ne desperando peant
consolāis. Demqi homo qui sequi et hr. audiat
qua sequatur. Accessit hora forte terribilis. q
ponitur optio aut sustinende miquitatis. aut
subeunde passionis: turbatur anima infirma.
ꝓpter qua sponte turbata e anima iuncta. ponc
tue voluntati. voluntatem dei. Attende enī. quid
dem subiungat creator tuus. et mgr tuus qui
te sanat: et vt te doceret. factus e et ipe quod

f. 72.

f. 72.

scar. Non em factus est qui homiez fecit.
sed deus incommutabilis mansit. et homiez mine
bus commutauit. Audi ergo quid de subiungat. nde
Cu dixisset. nur anima mea turbata est.
et quid dicam inquit. pater saluifica me ex
hora hac. Sed pptea veni in horam hac. Pa
ter clarifica nome tuu. Docuit te quid optes.
docuit te quid dicas. que invoces. in quo spes.
uig voluntate certa atq; diuina. nec voluntati
humane atq; infirme ponas. Non ideo tibi
videatur ex alto desice. quia te oblit ab ymo
pfecte. Nam et temptari dignatus e a diabolo.
a quo si vtiq; nollet non temptaretur. quo ad modu
si nollet non pateretur. et ea respondit diabolo
que tu in temptando debes respondere. Et ille qui
dem temptauit e. sed non pfecit. vt doceret
te intemptando pficientem. temptatori respondere.
et post temptatore non ire. sed de pte temptatoris
exire. Dicunt aut hic dixit. Nur anima mea
turbata e. ita ecia ubi dicit. tristis est anima
mea vsq; ad morte. et pater si fieri potest trans
eat a me calix iste. ostendit homem suscepti

infirmitatem. vt doceat sic contristatu et ven
batum / quod sequitur dicere: verumptame non quod
ego volo. sed sicut tu vis pater. Fit em homo
ab humanis in diuina dirigitur. cu voluntate
humane / voluntas diuina ponitur. Quid est
aut clarifica nome tuu. nisi in sua passione et re
surrectione. Quid est ergo aliud. nisi vt pater
clarificet filiu. qui clarificat suu nome etiam
in filiis passionibus seruatu suoru. Vnde sptm
e de petro. quod deo de illo dixerat altera te cinget
et feret quo non vis: quia significare voluit
qua morte clarificatus est deum. Ergo et in
illo deus clarificabat nomen suu. quia etiam
sit in membris eius clarificat xpm. Venit ge
vox de celo. Et clarificaui. et iterum clarificabo
Et clarificaui aliqua facere mundu. et ite clari
ficabo cu resurgere a mortuis et ascendet michi
Et aliter michi legi potest. Et clarificaui. cum
de virgine natus e. cum virtutes operatus e. cu rele
uauit ? stellam a magis adoratus est. cu a
cis spu sco plenus apparuit e. cu descenden
te spu in specie columbe declaratus. cu voce
de celo sonante monstratus. cu in mote tri

fegnatus. cu mirabilia multa fecit. cu mulieres
amauit atq; mundauit. cu de paucissimis panibus
tatam multitudinem pauit. cu ventis et fluc
tibus imperauit. cu mortuos suscitauit. et ipse
clarificabo cu resurgeret a mortuis. cu mors ei
ultra no dominabitur. cu exaltabitur super
celos deus. et sup oem terra gla eius. Turba
aut que stabat et audiebat. dicebat tonitruu
factu ee. Alij dicebant. Angls ei locutus e
Respondit ihus et dixit. Non pter me vox
hec venit. sed pter vos. hec ostendit. illa ve
ce non sibi indicatu quod iam sciebat. sed eis
quibus indicari oportebat. Sicut at illa vox
no pter eu. sed pter illos. Q̃ mutitate facta
e. sic anima eius non pter eu. sed pter illos
voluntate turbata est. Attende et cerea. Nunc
inquit iudiciu est mudi. Quid ergo exspecta
du est in fine mundi. Sed in fine quod exsper
tatur. iudiciu est. iudicandoru viuoru et mortuo
oru. iudicium est primoru. penaruq; eternaru
Quale ergo nuc iudiciu est. Iam in superci
bus hoibus quantu petri temonii cautate

vram. dia etiam iudicia no dapnacois. ſ diſcre
cois vnde ſqtu eſt Iudicia me deus et diſcer
ne causam de gente Multa ſut aut iudicia
mea" dei vnde dicitur in pſalmo. Iudicia tua ſicut
abiſſus multa dicat etia aplus. O altitudo
diuiciarꝫ ſapientie et ſcientie dei. quā incō
phensibilia ſut iudicia eius Et quibus indi
cijs etia hoc eſt quod hic ait dus. nunc iudi
cium eſt mundi: ſcruato illo iudicio in fine ſcli.
vbi nouiſſime viui et mortui ſut iudicandi poſ
ſidebat erepte diabli gentes humanas. et eos
ſupplicijs tenebat ꝙ recognoſce poterāt in
cordibus infidelium: ad creatura colendam
deſerto creatore. deceptos captiuosq; tenebat
ꝓ xpi aut fidem que morte eius et reſur
rectione firmata e. ꝙ eius ſanguine qui in remiſ
ſione fusus e peccatorum. multos credentes a
dnatu diabli liberauerunt. xpi corpori copulat:
et ſub vno capite. vno eius ſpū fidelia me
bra vegetantur. hoc vocabat iudicium. hanc
diſtinctionē. hac a ſuis redeptis diabli expul
ſionem. Denicꝫ attende quid dicat. Quaſi

f 72 r 12

quæremus. quid esset quod ait nunc iudicium est mundi. secutus exposuit dixit enim. Nunc princeps huius mundi eiicietur foras. Audiuimus quale dixerit esse iudicium. Non ergo illud quod in fine venturum est. vbi vivi et mortui iudicandi sunt. alios ad dextera alios ad sinistram separans. sed iudicium quo princeps huius mundi eiicietur foras. Quo ergo modo erat. et quo eum dixit eiiciendum foras. Aliquid nam in mundo erat. et extra mundum missus est foras. Et cum de illo indicto dicit quod in fine venturum est. posset aliquis opinari etenim ignem. quo mittendus est diabolus et angeli eius. et omnes qui sunt ex parte eius. non natura sed vitio. non quia creauit aut genuit. sed quia prauitate et reliquit. Posset ergo aliquis opinari illum ignem etenim extra mundum esse. et hoc esse dictum. eiiciendum foras. Quia vero ait nunc iudicium est mundi. et exponens quid dixit. nunc inquit princeps huius mundi eiicietur foras. hoc intelligendum est quod nunc fit. non quod tanto post futurum sit nouissimo die. Premebatur ergo dns. quod sentiebat

post passione et glorificacionem sua p̄ vniuersum
mundum mlcos p̄los credituros. in quoz cordibꝫ
diabls manus erat. cui quando et fide renunciat
eiicietur foras. Sed dicit alicꝫ. Nūquid de ar
cubus patriarchaꝝ et ꝓphaꝝ vereq; inuenire
no est eiectus foras. Eiectus est plane. Cuo
ergo dictum est. non eiicietur foras. Cuo pu
tamus. nisi quia tur quod in hominbus paruis
simis factu est. nunc in milꝫ magnisq; pl̄is
iam mor futuru esse p̄dictu est. Sic illud
quod dictum est. Spus aut nondu erat datus.
quia ihus nodum fuerat glorificatus. pt
silem hre questionem. et simile solucionem
Non em sine spu sco futua p̄nuntiarentur
ꝓphe. Aut non erat dum infante in spu sco
Symeon senex et anna vidua agnouerut.
et zacharias et elizabeth. qui de illo nodum
nato sed iam concepto tanta p̄ spm̄ sm̄ prediceꝝ
Sed spus nudum erat datus. id e illa habu
dancia gre spialis. qua congregati lingulis
oim gentiu loquerentur. ar sic in lingulis oim
gentiu futura p̄nuntiaretur ecclia. q̄ gra

ſ 72. r 72.

ſpuali ppli congregarentur. qua longe la
rep pcul dimitterentur. et milia milium de
ceromiliarentur. Quid ergo ait quispiam.
quia diabls de credentiu cordibus eiciatur
foras. iam fidelium nemiem temptat? Immo
deo teptac non ceſſat. Sed aliud eſt intrinſecus
rgnare. aliud forinſecus oppugnare. Nam et
multiſſima amitate quando hoſtis oppugnat
nec expugnat: et ſi aliqua tela eis miſſa pe
ueniunt. amonet apls vide non ledanti re
memorat hortam et ſcutu fidei: et ſi aliqs
vlneratur. e qui ſanat: quia ſit pugnantibs
dutu eſt. Hec ſcribo vobis ut no peccetis.
ita qui vlneratur quod ſequitur audiant:
et ſi qs peccauer. aduocatu habemus ap
prem ihm xpm iuſtu: ipe eſt ppiiatio pro
tu nrozum. Quid em oramus cu dicimus. dimit
te nobis debita nra: niſi vt vlnera nra ſa
nentur? Et quid aliud petimus cu dicimus.
ne nos inferas intemptacione: niſi vt ille qui
inſidiatur. vel retrat extrinſecus. nulla intrigat

er parte nulla nos frande. nulla nos possit
vnte superare. Quatastibeth in adrsus nos
exigat machinas. quando non tenet lorū
cordis vbi fides habitat. eiectus est foras
Sed ñ dns custodierit ciuitate. in vanum
vigilabit qui custodit eam. Nolite ergo de vo
bis ipis presume. si no illis foras eiectu
diabolm intro ut̄u reuocate. Absit aut vt dia
bolu mudi pncipe ita dictum existimemus.
vt eu velo et alios duari posse credamo. Sed
mundus appellatur in malis hoīb⁹ qui
toto orbe terraru diffuse sunt. sic appellat̄
domus in his a quibus habitatur. sdm qd
dicimus. bona domus e. uel mala domus e.
no quando reprehendim⁹ sine laudamus
edificium pariet̄ atq tectorū. sed quando
mores uel bonorū uel malorū. Dic ergo dic
tu est pnceps hui⁹ mudi. id e pnceps ma
lorū hoīm qui habitant in mudo. Appellat̄
ecia mundus in bonis. qui sibi per totū orbe
terraru diffusi sunt. Inde dicit Apls. Deꝰ
erat in xp̄o. mundum reconcilians sibi. His sut

ꝑ. 72. r. 72.

er quorū cordibus princeps mundi eiicetur foras
Cū ergo dixisset nunc princeps huius mundi eicie
foras. et ego inquit si exaltatus fuero a terra
omnia trahā post me. Quē omnia. nisi ex qbꝫ
ille eiicetur foras. Non aut dixit omnes. sed om
Non em oim est fides. Non itaq; hoc ad uni
uersitate hoim retulit. sed ad creature integrita
te. id ē spm. et aiam. et corpus. et illud quod
intelligimus. et illud quod uiuimus. et illud
quod uisibiles et cōtrectabiles sumus. Qui
em dixit. capillus capitis ui non pibit.
omnia trahā post me. Aut si omnia ipi hoies
intelligendi sunt. omnia predestinata ad sa
lute possimus dicē. ex quibus omibus aut
nichil ee pitur. ut supra de suis ombus
loqueretur. aut certe omnia hoim genera. sine
in linguis omibus. sine in etatibus ombus.
sine in gradibus honorū omibus. sine indi
uiduis ingeniorū oibus. sine in artiū
licitarū et uitiū professionibus oibus. et
quicquid aliud dici pt. sedm immutabiles

differencias / quibus inter se preter sola pia
homines distant / ab excelsissimis / vsq; ad hu-
milimos / a rege vsq; ad medium / omnia mgt
trahamt post me / ut sit caput eoꝝ et illa
membra eig / Si exaltatus inquit fuero a ter-
ra / hoc e cu exaltatus fuero / no em dubitat
futuꝝ esse quod venit implere / hoc referꝫ
ad illud quod supius ait / si aut mortuꝫ
fuerit granꝫ / multꝫ fructu afferet / Na exal-
tatione suam quid aliud dixit / qua in cruce
passionem / Quod et ipe euangelista no
tauit / subiuxit em et ait / Hoc aut dicebat
significans qua morte eet morituros / Respo-
dit ei turba / Nos audiuimus ex lege / qma
xpus manet imeternuꝫ / Et quo tu dicis
oportet exaltari filiuꝫ hoiis / Et qs est iste
filius homis / Memoriter tenuerut / quod
dns dicebat assidue / filiuꝫ homis se esse
Na hoc loco non ait si exaltatus fuerit a
terra filius homis / sed supius dixerat
quod hesterno die lectuꝫ atq; tractatuꝫ est

f .72. r .12.

quando nuciati sunt illi gentiles qui eu vide
rupiebant venit hora vt glorificetur filius hois
hor itaq; isti ne retinentes et quod nuc ait
tu exaltatus fuero a terra morte crucis in
telligentes quesierut ab illo et dixerut Nos
audiuimus ex lege quia xpus manet ternu
et quo tu dicis oportet exaltari filiu hominis
Quis est iste filius hominis Si enim xpus
e inquiunt manet meternu Si manet me
ternu quo exaltabitur a terra id e quo cu
cis passione morietur hor enim eu dixisse in
telligebant quod facie cogitabant Non em
eis verboru istoru obscuritate aperit infusa
sapia sed stimulata consciencia Dixit ergo
eis ihus Ad hur modicu lumen in vobis est
Hinc est quod intelligitis quia xpus manz
imeternu Ergo ambulate du luce habetis
vt ne tenebre vos coprehendant Ambulate
attendite toti intelligite et morituru xpm
et victuru meternu et sanguine fusuru
quo redimat et ascensuru in sublimia q
pdicat Tenebre ante vos coprehendent

si eo modo credideritis xpi eternitate vt re-
getis in eo mortis humilitate. Et qui ambu-
lat in tenebris nescit quo vadat. Sic pr in la-
pidem offensionis offendere et petra scandali
quod fuit dns ihus eis indeis. sic credentib9
lapis quē reprobauerunt edificantes factus
est in caput anguli. Hinc dedignati sunt cre-
dere in xpm. q eorū impietas cotempsit mor-
tuū. irrisit occisum. Et ipa erat mors. qui
multiplicandi. et exaltato trahetis p9 se ora
Du lucem inquit habetis. credite in lucem
vt filii lucis sitis. Cum aliquid veri au-
ditū habetis. credite in luce vt filii luc sit.
Cū aliquid veri auditu habetis. credite in
veritatem vt renascamini in veritatem. Her lo-
autus est xpus ihus. et abiit. et abscondit
se ab eis. no ab eis quia crede et diligere
cupiant. no ab eis quia cū ramis palmaru
et laudibus obuia venerat. sed ab eis qui
videbant et invidebant. quia nec videbant
sed in illu lapidem scandale offendebant
Cum aut se abscondit ihus ab eis qui cū

¶ crede et intelli
ge cupiant no
ab eis

§ 73.

ocadē aspiebant quod sepe ꝓpter obliuio-
ne cōmonendi estis nrē infirmitati cōsuluit
no sue ꝓtati derogauit

Sermo liij

℣ renūciatu dns xpus passioe
sua et morte fructuosa i ex-
altatoe crucis vbi dixit se
omia tractuꝝ ee post se cū
intellexissent iudei quod de sua morte dix-
isset et ꝓposuissent ei qstione quo diceret
se esse moriturū cū ex lege audierut quod
xpus manet imeternū hortatus ē eos vt
du ad hut modicū lūme in eis eet quoxpm
eternu esse didicissent ambularet vt non
discerent ne cōprehenderent3 a tenebris
Et cū hec locutus eet abscodit se ab eis
hec in supioribus duobus locis vbi ꝙ
didicistis Deīn inuenit euangelista vnde
hodiernū capitū exordiū est et ait Cū aut
tāta signa fecisset cora eis no credebant
in eum vt sermo ysaye ꝓphe impleretur
quem dixit Dne quis credidit auditui nro

er brachiu dni cui reuelatu est vbi facie ostendit brachiu dni ipm filiu dei nuncupatu non quod deus pater figura determinetur carnis humane Brachiu dni filius quod omnia p ipm facta sunt ideo brachiu dni dictus e Sicut em cui brachiu p quod opatur sic dei brachiu dictum e eius vbum quia p vbu opatus est mundum Cur em homo brachiu vt aliquid operet erendit nisi quia non totum fit quod dixerit Si aut tanta prate ualet vt sine vllo motu corpis poss fieri quid dicet fieret brachiu eius vbum eius esset Quia verbu non est cogitabile uel sonabile sed dns ihus pris unigenitus filius sicut non e paterm corpis membru ita no est cogitabile vel sonabile ar instituim verbum quia cui omnia p ipm facta sunt dei verbum erat Cum ergo audimus brachium dei pris ee filiu dei ne nobis obrepat corpalitudo carnalis sed quantu illo donante possumus dei virtute et dei sapiam cognoscamus p qua facta sint omnia Ille igit pe brachium ner porrectu extenditur ner

§ 73 c 12

rollectu contrahitur Nec em ipe qui pater
sed vnu sunt ipe et pater / et equal pat
vbiq; totus e sicut pater / ne aliq; pateat
occasio detestabili errori eoru / qui dicunt
solu esse patre / sed pro dubitate causarum
ipm dei filiu / ipm dei spum sm / et in hiis
vbis audeant dice / ecce videtis quia solus
e pater / si brachiu eius est filius / no em due
sed vna est psona homo et brachiu eius
no intelligentes / neq; aduertentes / quo vba
de rebus aliis / ad res aliae trasferantur
p̄ter aliqua similitudine / ecia in locutionibus
cottidianis de visibilibus et notissimis re
bus / quatomagis vt nobis in effabilia q̄s
tertiuq; dicantur que dii sicuti sunt oino
no possint Nam et homo alterius homicz
p̄ que solet agere quidq; agit / brachiu
sum appellat / et si ei auferatur / dolens dr
perdidi brachiu meum et ei qui abstulerit
dicat / brachiu meu michi abstulisti / Intelli
gant ergo quo dictus sit filius brachiu

pat̃s / ꝑ quod pater ꝓpatus ē omia / nchō
ne intelligendo et in sui erroꝝ tenebris
ꝑmanendo / similes sint ipis indeis / de quibꝫ
dctum est / Et brachium dñi cui revelatū est
hic oriet altra questio / de qua quide vt
ꝓpetenter aliquid disputetur / et omes eius
latebosissimi sinꝰ ꝑscrutentur / et exoriant
vt dignū est / ner meam virtm ee arbitror
ner angustiam tpis / ner vre capacitatis Cū
quia trasire ad alia via expectatoe no sim̃
nisi vt aliquid inde dicamus / accipite quod
ponēimus / et vbi vre exspectatoi no fuisse
ceimus / ab illo mcmetum poscite / qui nos pla
tatē posuit et rigare / quia sit aplus dnt
neqꝫ qui plantat est aliquid / neqꝫ qui rigat
sed qui incrementū dat deus / Quida ergo
miter se musitant / et vbi possint aliqui procla
mat / et turbulenta disceptatoe contendūt
dicentes / Quid fecerunt indei aut que culpa
eoꝝ fuit / si nre erat vt sermo ysaye ꝑfice
impleretur quem dixit Dne quis credidit
auditui nro / et brachium dñi cui revelatum

f 73 c 12

est. Cui bus respondemus dum pscia futurorum p ppham pdixisse infidelitatem iudeorum predixisse tm non fecisse. Non enim ppter quecunq ad peccandu deus coegit quia summa hoīm iam nouit. Ipōrum em presciit pcta non sua. nō cuiusqua alterius. sed ipōrum. Qua ppter si ea que ille pscīit ipōrum non sunt ipōrum. non vere ille presciit. Sed quia illius pscientia falli non pt. sine dubio nō alius sed ipi peccant. quos deus peccaturos ee presciit. ffecerunt ergo prim iudei. quod eos facere no compulit. cui prim non placet. sed facturos ee predixit. que nil latet. Et ideo si nō malu sed bonu facere voluissent. nō prohibent. et hoc factu preuidentur ab eo. qui nouit quid sit quisq facturus. et quid ei sit pro eio ope reddituru. Sed que sequuntur elbangelii dba plus vrgent. et ppfudere faciut questione. Adiecit em et dixit ppter hoc poterant credē. quia iterū dixit ysayas Excecauit oculos eoru et indurauit cor eoru vt non videant oculis et intelligat

orde et conuertantur et sanem eos dicatur
em nobis Si ~~nobis~~ no potuerut arede quod
pcm est homis non facientes quod ne pt
facē Si aut non credendo peccart potuer
ergo credere et no fecerut Si ergo potuer
quo dicit ewangelium qpter no poterat
credere quia itm dixit ysaias excecauit
ocles eorm et indurauit cor eorm vt quod
e gramo ad deu referatur causa quia no
crediderut quando quidem ipe excecauit
ocles eorm et induranit cor eorm Non em
saltem hoc de diabolo dicitur sed de deo qd
ipa qpria sptia testatur Nam si arbitre
mur hoc dictu de diabolo quod excecauit ocles
eorm et induranit cor laborandu est quo illoz
culpam quia no crediderut possumus estende
de quibus dicitur no poterat credere Dem
quid respondebimus de alio qpbe ipius testi
nio quod qposuit paulus aplus dicens qd
quecebat isrl hoc non est consecutus elcio
aut consecuta e Ceteri aut excecati sunt
sicut scptum est dedit illis deus spm

ꝯpunctoris oculos vt no videant / et aures vt
no audient / vsq; in hodiernu diem Audistis
fres mei ꝓpositam qstionem / nepe qua pro-
funda sit scripturis / sed respondemo vt possim
non poterat credere quia hoc ysayas ꝓpha
ꝑdixit / hoc aut ꝓpha predixit / quia deus
hoc futurum ꝑscivit esse / Quare aut non
poterat Si a me queratur / dico respondeo
quia nolebant / Malam qppe eoru voluntatem
ꝑuidit deus / et ꝑ ꝓpham ꝑnunciauit / ille aut
abscondi futura non possunt / Sed alia causa
mihi dicit ꝓpha / non voluntatis eoru Qua
causam dicit ꝓpha / Quia illis deus dedit spm
ꝯpunctionis / oculos vt no videant / et aures vt
no audiant / et exacauit oculos eoru et indu-
rauit cor eoru / Ecce hoc eoru voluntatem ne-
cessisse respondeo / Sic cum excecat / sic obdu-
rat deus deserendo / et non adiuuando / quod
occulto iudicio fact potest / iniquo non potest
hoc vino pietas religiosoru inconcussum
inviolatumq; debet seruare / sicut explus

ait ad eandem ipam tractaret difficillima qſtione
Quid ergo dicemus inquit Nunquid iniquitas
est apud deu Absit Si ergo absit vt sit iqui
tas apud deum sine quando adiuuat miserico
diter facit sine quando no adiuuat iuste facit
quia omnia non temutate sed iudico facit Ve
ro si iudicia eorum iusta sunt quatenus sa
nctificantis et iustificantis dei Iusta ergo
sunt sed occulta Ideo in qualibet huiusmodi
in medium veniunt quae altus sit altus aut
sit quae ille deo deserente excecatur ille deo
adiuuante illuminetur no nobis iudicia de iudi
cio tanti iudicis vsurpemo sed contremiscen
exclamemus cu apto O altitudo diuitiarum
sapie et scientie dei qua inscrutabilia sunt
iudicia eius et inuestigabiles vie eius Vn
dicta est in psalmo Iudicia tua abissus mul
Vo ergo me stes ad hanc penitrandi altitu
dine ad hanc abyssum discutiendi ad in scru
tabilia pscrutanda expectato vte caritate
inspiciat Agnosco modulu meu sentio multi
videor et iam modulu vtm altius est hor

f 73 r 12

in arementis meis puto quia et vnis/ Simil
ergo audiamus amnonetem scripturā atq;
dicentem/ Aleiora te ne ssieris/ et soraora te
ne pseruaueris fueris/ non quia iste negata
sunt nobis/ cu deus mgr dicat/ nichil est or
tiuum quod non reuelabitur/ sed si in d ad
quod pueimus in eo ambulemus sicut dicit
apūs/ non solu quod nesamus et scie debea
sed et iam si quid aliter sapimus d quoq;
nobis deus reuelabit/ Pueimus aut in via
fidei/ hanc pseueranti ssie teneamus Ipa p
ducit ad tubrickm regis/ in quo sut omes the
sauri sapie et scientie absconditi/ Ho em
ipe dns ihus xpus sue illis magnis et
paipue electis discipulis mridebat/ qn dice
bat eis/ Multa habeo vobis dicere/ sed non
potestis illa portare modo Ambulandu est
proficiendu est/ crescendu est/ vt sint corda
nra capacia eaz rez quas capere no non
possumo/ Quod si nos vltimus dies psenen
tis mreneit ibi discemus quod hic no po
tuimus/ Si quis aut istam questionem

requiduis et melius nouit se posse et re
spidir exponē absit vt non sim paratior dis
cē qua docere tantu ne audiatur quisqua
liberum arbitriu sic defendere vt nobis
oratione qua dicimo ne nos inferas inep
tacoez tonetur auferre Rursus ne quis
qua neget voluntatis arbiteriu et audeat
excusare pectatu audiamus dum et pi
pientem et opitulantem et iubente quid
facē debeamus et adiuuante vt impleē
possimo Nam et quosdam nimia sue vo
luntatis fiducia extulit in superbiam et
quosdam nimie sue diffidencia voluntate
deiecit in negligenciam Illi dicut quid
rogamus deu ne vincamur tepratione
quod in nra est prate isti dicunt vt quid
conamur bene viuere quod in dei e prate
O due o pater qui es in celis ne nos
inferas in quakiber istatu temptacionem
sed libera nos a malo Audiamo dum di
centem Rogaui pro te petre ne deficiat
fides tua Et sic existimemus fide nram

ſ 75 r 12

esse in libeo arbitrio vt diuio no egeat ad
iutorio Audiamus et euangelistam dicente
dedit eis ptatem filios dei fieri ne omino
existimemus in nra ptate no esse quod ag
dimus Verum in vtroq illius beneficia q
nosamus Nam et agende sunt gre quia
data est ptas et oranda ne succumbat infir
mitas Ipa est fides que p dilectione operat
sicut eius mensura vnicuiq; dus partitus
e vt qui gloriatur non in se ipo sed in duo
glorietur Non itaq; mirū est quia non
poterat credere quoꝝ voluntas sit superba
erat vt ignorantes dei iustitia suam velle
t constituere sicut de illis dicit aplus Iusti
tie dei non sunt subiecti Quia eni non
ex fide sed tamqua ex opibus timuerunt
ipo suo tumoe cecati offenderunt in lapide
offensionis Sic aut dictu est no poterant
vbi intelligendu est quod nolebant quia
ad modum dictu est de duo deo nro si
no credimus ille fidelis pmanet ne
gare se ipm non pt De operete dictu

est no potest. Sic ergo quod deus neque
se ipm non potest, sans est voluntas di
vine, ita quod illi non poterat credere
culpa est voluntatis humane. Ecce di
co et ergo quod tam supbe sapiut, vt sue
voluntatis viribus tm existimet esse
tribuendum, vt negent sibi esse necessa
dininum adiutorium ad bene viuendu, non
possut credere in xpo. Non enī aliquid
prosunt sillabe nois xpi et sacramēta
xpi, vbi resistitur fidei xpi, s fides aut
xpi, et sacramenta, e crede m eu qui
iustificat impiu, credere in mediatorem
sine quo inter posito, nō reconciliamur
deo, credere in saluatore, qui venit qre
qui pierat, atq; salnae, crede m eu
qui dixit, sine me nichil potestis face
Quin ergo ignorat dei iustica qua ius
tificatur impius, et suam vlt costitue
qua cōmunicatur superbus, in hac no
pt credere, hinc et illi nō poterant

f 73 c 2

rede no quia mutari hoicē in melius
non possunt, sed quamdiu talia sapiunt
no possunt credere, hinc execrantur
et indurantur, quia negando diuinū adm-
torū non adiuuantur, hec de ideis qui
execrati et indurati sunt, deus pfanit
atq; in eius spū pphā predixit, Quod
vō addidit, et conuertantur et sanē cor
vtrū subaudiendū sit non, id ē no conuer-
tantur, conuersa ē desuper sententia vbi
dictū est, vt non videant oculi, et intel-
ligant corde, quia et hic vtiq; dictum
ē, vt non intelligant, et ipa eius conuer-
sio de illius gra ē cui dicitur, Deus vtu-
tum conuerte nos, An forte et hoc de su-
perne medicine mia factū intelligendū
ē, vt qui peruerse et superbe voluntarie
erant, et suam iustitiam constituē vole-
bant, ad hoc deserererentur vt execra-
tue, ad hoc execrarentur, vt offenderet
in lapidem offensionis, et implerentur

facies eorū ignominia atq; ita humiliati
quezerent nomen dñi et non suam qua
inflatur superbus sed iustitiam dei qua
iustificatur impius hoc enī multis eorū
ꝓfecit in bonū qui de suo scelere reputi
in xpm post ea crediderunt pro quibus
ipe orauerat dicens Pater ignoste illi
quia nesciunt quid faciunt De qua eorū
ignorantia et aplus dicit Testimonium
illis phibeo quia zelū dei habent sed
non secm sciencia Cunc et enī hoc
subiunxit atq; air Ignorantes enī dei
iusticiam et suam volentes constituere
iustie dei non sunt subiecte Hoc dicit
ysayas qui vidit gloriam dei et locutus
est de eo Quid videt ysayas et hoc
quo ad dum xpm ꝓtineat in libro eni
legendu et intelligendu e Vidit et
enī non sicuti est sed mō quodam signi
ficatiuo sicut ꝓphe visio fuerat inser
manda Nam vidit et moises et mici

quem videbat dicebat / si inveni gram
ante te / ostende te ipm michi manifeste vt
videam te / quia non videbat sicuti est Cu
autē hor nobis futurū sit idem iste sanc
Johes evangelista in epla sua dicit / Dile
ctissimi nūc filij dei sumus / et nondū appa
ruit quid erimus / Scimus qm cū apparu
erit similes ei erimus / qm videbimus eum
sicuti e / poterat dicere qm videbimus eū
et no addere sicuti est / Sed quia sciebat
a quibusdam patribus et pphis vsu / sed
no sicuti e / ideo cū dixisset videbimus eū
addidit sicuti est / Nemo enī vos fallat
fres eorū / qui dicunt invisibilem patre
et visibilem filium / Hij enī hor asserunt
qui putant eū esse creatura / nec intelli
gut secdm quod dictum est / ego et pater
vnū sumus / prefus in forma dei / inq̄
equalis e patri / et iam filius invisibilis
est / Vt autē ab hominibus videretur / for
mam serui accepit / et in similitudinem

hom factus visibilis factus ē estendit
ergo se et iam an qua suscipet carnem
ortis homi sicut voluit insubiecta sibi
creatia non sicuti est Mundemus corde
p fidem vt illi ineffabili et vt ita dicam
invisibili visioni ꝑparemur Beati em
mundo corde quia ipi deum videbunt
Verum ex principibus multi crediderunt
in en sed propter phariseos no confitebant
vt de synagoga non eicerentur Dilexe
runt em claram hominu magis qua glam
dei Videre quemadmodu notauerit euan
gelista et improbauerit quosda quos
ni in en credidisse dixit qui in hor ingres
su fidei si proficerent amore quoq huius
ne gle proficiendo superarent que superi
nerat aplus dicens Michi aut absit
gloriari nisi in cruce dni nri ihu xpi p
que michi mundus crucifixus est et
ego mundo Ad hor em et ipe dus cru
cem suam vbi en clemencia superbe

impietatis irruit in eorū qui in illū
rederent scandalis fixit vbi est quoda
mō sedes verecundie vt de nobis eius fi
des non erubescat et magis dei gloria
quam hominū diligat

Sermo liiij

Q Quente dño duo nro ihu
xpō apud iudeos et tanta
miraculorum signa faciente
quidam crediderūt predestinati in vita
eternam quos et iam vocauit oues su
as quidam vō non crediderūt nec pote
rant credere eo quod occulto nec tame
minus iudicio dei fuerat extremati et in
durati deserente illo qui superbis re
sistit humilibus aut dat gram Eorū
aut qui crediderūt alii usq adeo confite
bantur vt palmaru ramis acceptis
venienti occurrerēt in eadem laudis
confessione letantes alii vō ex principi
bus non audebant confiteri vt de

synagogis non eiicerentur quos notauit
euangelista dicens quod dilexerunt gloriam
hominum magis quam gloriam dei eorum et ira
qui non crediderunt alii erant postea rece
dentes quos prenidebat vbi aut ni exalta
ueritis filium hominis tunc cognoscetis quia
ego sum alii ueo in eandem infidelitate
mansuri quorum minatrix e et iam gens
ista indecora qua postmodu debellata ad
testimonium ecclie que de xpo scripta est m
toto pene orbe dispersa est hinc ita se
habentibus et sua iam imminuante
passione ihus clamauit et dixit qui
credit in me credit in me sed in eum qui me misit
et qui videt me videt eum qui misit
me Iam dixerat quodam loco mea doc
trina non e mea sed eius qui misit me
vbi intelligimus eum dixisse doctrina
suam verbum patris quod est ipse
et hoc significasse deinde mea doctrina

non est mea sed eius qui misit me quod
a se ipo ipe non erat sed haberet aq̃
esset Deus em de deo filius patris pa
rer aut non deus de deo sed deus pater
filij Nunc aut quod ait qui credit in me
no credit in me sed in eu qui misit me
quo mo intellectu sumus nisi quia ho
apparebat hominibus eu latere deus Et
ne putarent hoc eu ee tm̃ quod videbant
tm ar tkem se volens credi qualis er quan
tus est pater qui credit in me inquit non
credit in me id est in hoc quod videt sed
in eum qui misit me id est in patre sed
qui credit in me necesse est deu credat ee
patre qui aut credit eu patrem nunc est
ut credat eu hre filiu ar ꝑ hoc qui cre
dit in patrem nunc est vt credat in filiu
Sed ne quispz hoc credat de vnigenito
filio quod de hijs qui dicti sunt filij dei
sdm gram non naturam sicut ait euã
gelista Dedit eis pratem filios dei fieri

vnde et illud est quod ipe dns comemorauit
in lege dictum ego dixi dii estis et filii ex
celsi omes ppter dixit qui credit in me no
credit in me ne totu quod de xpo crederet
secm hominem crederetur Ille ergo inquit
credit in me qui no credit in me secm id
quod me videt sed in eu qui me misit vt
qui credit in patrem credat eu hre filium
sibi equalem et tut vere credat in me Nam
si putauerit eu non hre nisi filios secm gram
qui sunt eis vtiq creatria non verbum
sed facta p vbium nec hre filiu sibi eq
lem atq coeternum semp natum piter
in comutabilem ex nullo dissimilem atq im
parem non credit in patre qui misit illu
quia non est hoc pater qui eu misit Et
dco cum dixisset qui credit in me non
credit in me sed in eu qui misit me ne
putaretur sic voluisse intelligi patre
taquia patre multoru filioru p gram re
generatoru no vnici verbi equalis sibi
continuo subiecit Et qui videt me videt

f. 71. c. 12.

videt eum qui misit me. Nunquid ait qui vi-
det me non videt me sed eu qui misit me
sicut dixerat qui credit in me non credit
in me sed in eum qui misit me Illud nagz
dixit ne sicut videbatur crederetur tm̃
filius homis hoc aut dixit vt patri cre-
deretur equalis Qui credit in me inqt
non credet in hoc quod videt me sed cre-
dit in eũ qui misit me aut cu credit in
patrem qui sibi equalem gemit me
no quo me videt sed sic credat in me
quo in eu qui misit me vsqz adeo nichil
distat inter eum et me vt qui videt
me videat eum qui misit me Aplos
suos recte ipe dns xpus misit quod
eorũ et iam nomen indicat nam sic
grece angli latine nuncii vocantur ita
grece apti latine missi appellantur
nunquam tn aliqs aplorum dre ausus
est qui credit in me non credit in me
sed in eu qui misit me eiue eũ non

diceret / qui credit in me / Credimus eni
apło / sed non credimus in aplm / Non em
aplus iustificat impiu / Credenti enim
in en qui iustificat impiu / deputatur fides
eius ad iustitiam / Posset dicere aplus
qui recipit me / recipit en qui misit me /
vel qui audit me / audit en qui misit me
Hoc em eis ipe dns ait / qui vos recipit
me recipit / et qui me recipit / recipit
eum qui me misit / quia dns honorat
in seruo / et pater in filio / sed pater tam
quam in filio / dns tamquia in seruo / filio
aut vnigenitus vtte dice potuit / credite
in deum / et in me credite / et quod mox
ait / qui credit in me / non credit in me
sed in eum qui misit me / Non a se abstulit
credentis fidem / sed nolunt in forma ser
in remanere credentem / qm nun quis
credit in patre qui en misit / profecto
credit in filiu / sine quo patrem no esse
cognoscit / et ita credit / vt credat eiem

f 71. r 12.

qui sequitur et qui videt me videt et eu
qui misit me Attende retrā Ego lux in
mundu veni vt omis qui credit in me in
tenebris no maneat Dixit quoda loco
discaplis suis vos estis lux mudi Non pt
ciuitas abstondi super montem costituta
neq; accendut lucerna et ponut eam sb
modio sed sup candelabru vt luceat omi
bus qui in domo sunt Sic luceat lux vra
coram hominibus vt videant opa vra bona
et glorificent patre vrm qui in celis e
Non tn dixit eis vos lux in mudum ve
nistis vt omis qui credit in vos in tene
bris non maneat Nuquam hoc lege
posse cofirmo lumina ergo sut omes
sc sed credendo ab eo illuminatur a quo
si quis recesserit tenebrabitur lumie at
illud quo illuminantur a se retrō nonpt
quia incommutabile omino e Credimus
ergo lumi illuato sicut ppbe sic apls
sed ideo illi credimus vt no in ipsu

credamus quod illuminet/ sed in illo credat/
in illud lumen a quo illuminat/ vt et nos
illuminemur/ non ab illo/ sed in illo a quo ille
Cui aut dicat/ omis qui credit in me inte/
nebris non maneat/ satis manifestat oes
in tenebris se inuenisse/ sed ne in eis
tenebris maneant/ in quibus inuenti sr
debent credere in lucem que venit in hu
mundum/ quia p illam facte e mundus
Et si quis audierit inquit verba mea/ et
non custodierit/ ego non iudico eu/ Memi/
tote que vos audisse in superioribus locis
nouit/ et qui oblin forte estis recolite/ et q
non affuistis/ sed adestis audite/ Cuo dicit
sakus/ ego non iudico eum/ cu dicat alio
loco/ pater no iudicat quequam/ sed om
iudicium dedit filio/ nisi quia intelligendu
e/ modo non iudico eum/ Cuat modo no
iudicat/ Attende quod sequitur/ Non en
veni inquit vt iudicem mundu/ sed vt sal
uificem mundu id est vt sakum faciam
mundum/ Nut ergo est tempo misericordie

ß · 7e · c · 12 ·

postea eīr iudiciū / quia miam inquit et
iudiciuum contrario tibi dne / Sed de ipo
et iam futuro nouissimo iudico videte
quid dicat / Qui spernit me et no acci-
pit verba mea / habet qui iudicet eum
Sermo quem locutus sum / ille iudicabit
eū in nouissimo die / Non ait / Qui spernit
me / et no accipit verba mea / ego eum
no iudico in nouissimo die / hoc eum si dix-
isset / no ideo quo posset no esse contrari-
um illi sententie vbi ait / pater no iudi-
cat quequā / sed omē iudiciū dedit filio
Cū vero dixit nō qui spernit me / et no
accipit verba mea / habet qui iudicet eū /
expectatibus aut qs nam ille est / secuto
adiūxit / sermo quē locutus sum / ille iu-
dicabit eum in nouissimo die / satis mā-
festauit se ipm iudicaturu in nouissimo
die / Se ipm quippe locutus e / se ipm
amittiant / se ipm iamnā posuit / qua
ipe ad omes pastor intraret / Aliter itaq

¶ Aliꝝ q audiet

udicabuntur qui non audierut et obtep
serut Qui em sine lege peccauerut aut
aplus sine lege pibunt et qui in lege pec
cauerunt ꝓ lege udicabuntur Quia ego
mqnit ex me ipo non sum locutus ideo
se dixit non locutu ex se ipo quia non est
ex se ipo Nam hoc sepe diximus ia hoc
tamqua notissimu non docere sed ammo
nẽ debemus Sed qui misit me pater
ipe michi mandatu dedit quid dicam et
quid loquar Non laborauimus si cu eis
nos loqui sciemus cu quibus supeciora
locuti sumus et cu eis ipis no omibus
sed qui audierut me memoia retinentibꝰ
Hur vẽo quia fortasse aliqui assint qui
non audierut eisq similes sunt qui ob
liti sunt quod audierut ꝓpter illos per
ferat moras meas qui audita meminerut
Quo dat mandatum pater vnico filio
Quo ubo loquitur vbo cu sit ipe vnige
nitus filius verbum Nunquid ꝓ angelm

fi 7e r 12

ri per ipm ream sunt angli Nunquid per
nubem que non qn sonuit ad filium/ no
pter ipm sonuit/ quod alibi dicit et iam
ipe sed pter alios quos ita oportebat
audie Nunquid p sonu labiq emissum
qui non habet corpus ner aliquo loco
interuallo filius a patre sepatur vt sit
inter illos aer medius/ quo pcusso vox
fiat/ et in aure venat/ Absit vt talia
de illa incorporea et in effabili subsia
suspicemur/ zfilius vmans est verbum
patris/ et sapia patris In illa sur ova
mandata patris/ neqz em mandatum
pris filius aliqn nesciebat/ vt ea mte
esset ex tpe hre quod antea no habebat
Ita ém a patre quod habet accepit/ vt
nascendo acciret/ dedit qz gignendo
illi Nam et vita e/ et accipit vitam
vtiqz nascendo/ non pus sine vita ex
istendo/ quia et pater habet vitam
et quod habet est/ ner accepit tame

quia no ex aliquo ē filius aut accepit
vitam dante patre a quo ē et ipe quod
habet ē habet eñ vitam et vita est Ipm
audi loquentem Sicut inquit pater habz
vitam in semetipo sic dedit et filio vi
tam habere in semetipo Quid existenti
et non habenti dedit Sed eo dedit quo ge
nuit qz vitam genuit et vita genuit vita
et quia patrem genuit non impare genuit
vitam Ideo dictum ē sicut habet ipe vita
in semetipo sic dedit filio vitam hre in se
metipo Vitam dedit quia genuendo vita
quid dedit nisi vitam esse Et coeterna est
ipa natuitas Unquam no fuit filius q
ē vita unqua fuit filius sine vita Et sic
est natuitas eterna sic est qui natus est
vita eterna ita et mandatum no quod
filius non habebat pater dedit sed sic
dixi in sapia pat quod est verbu patris
omia mandata sunt patris Dicitur ante
mandatum datum quia non ē a se ipo cui
dicitur datum et hoc est dare filio sine q

f 71 r 12

nuquam filius fuit / quod est ginge filiu
qui nuqua non fuit / Sequitur aut Et sic
quia mandatu eius vita eterna e Si ergo
vita eterna est ipe filius / et vita eterna
e mandatu pris / quid aliud dictum est qm
ego sum mandatu pris / Pro inde et id quod
adiugit et dicit / que ego loquor / sicut dixit
mihi pater sic loquor / no accipimus dixit
mihi / quasi pater verba lorutus sit vnto
verbo / aut egebat dei verbis dei verbum
Dixit ergo pater filio / sicut dedit vitam
filio / non quod nescebat / uel no habebat
sed quod ipe filius eat / Quid e autem
sicut dixit m pater sic loquor / nisi verbu
loquor Ita dixit ille vt verax / ita iste loqr
vt veritas / verax aut genuit veritatem / Ad
ergo iam dicet veritati / Non em imperfecta
erat veritas cui verū aliquid adderetur
Dixit ergo veritati / quia genuit veritate
Porro ipa veritas sic loquitur vt ei dictu
e sed intelligentibus quos docet vt nata
est vt autem crederent homies quod m

relligi nondu ualent exore tamen verba so
nuerunt et abierunt transuolantes som sre
puerut ꝑtis morulis teporu suoru sed
ces ipe quaru signa sunt ꝑsoni traiecte
quodamo meoru memoriam qui audierunt
et ia ad nos ꝑ litras que visibilia signa sur
pueneruntNon sic loquitur veritas Intelli
gentibus mentibus loquitur intus sine sono
instruit intelligibili luce ꝑfundit Qui ꝑ
potest in ea videre naturitatis eius eternitate
ipe illam sic audit loquentem sicut dixit
ei pater quod loqueretur Excitauit nos
ad magnum desiderium interioris dulcedis
sue sed recedendo apiamus ambulando
restamus proficiendo ambulemus vt
ꝑuenire possimus

Sermo. lv.

Tam xiii

Ena die sedm Iohannem ad
uenante ipo debitus est ex
plicanda tractantibus vt et
nobis posse donaretur explananda Ante
diem ante festum pasche sries ihus ꝑ

venit hora eius / vt trãseat ex hoc mundo
ad patrem cũ dilexisset suos qui erat in
mundo / in fine dilexit eos / pascha ait fres
no sicut quidam existimant / greco nomine
e sed hebreum / Opportunissime in octa
vis in hoc nomine quedam contrariorum
rugas lugubrarum / Quia enim passio greece
paschi dicitur / ideo ꝑ passio ꝑ pascha dicit
putata e / nec hoc nomine a passione sit
appellatum e / In sua ergo lingua hoc e
in hebrea / pascha transitus dicitur ꝓpter
quia tunc ꝑmum pascha celebrauit ꝓles dei
quando ex egypto fugientes rubreu mare
transierunt / Hunc ergo figura illa ꝓphe
tica in veritate completa est / cũ sicut ouis
ad immolandu ductꝰ xꝓs cuius sanguine
illitis postibus nris / id est cuius sanguis cru
frontibus nris signatis / a perdicoe hui⁹
secte / tanquã a captiuitate / nec in recep
tione egyptia liberamur / et agnum
salubertimus transitum / cũ a diabolo trãsig

ad xpm et ab isto instabili ſeclo ad eius
fundaſſimu eglm Deo qppe ad deu ymane
tem trasimus ne ñ mudo transeunte tñ seaq
De hac nobis collata gra deum laudans
aplus dicit Qui eruit nos de poteſtate
tenebraru et transtulit in eglm claritatis
sue hoc itaq nomē d e paſcha quod latine
vt dixi transitus interpretatur velud interp
tans nobis elbangelista an diem inquit
festum paſche sciens ihūs quia venit hora
eius vt transeat ex hoc mudo ad patrem
Ecce paſcha ecce ñ ſistunt Vide et quo De
hoc mundo scilicet ad patrem Spes me
bris in capite data e quod eent illo tñ sen
te sine dubio securtia Quid ergo infideles
et ab hoc capite atq ab eius corpe alieni
None et ipi transeunt quia non ymanet
Transeunt plane et ipi Sed aliud trasie
de mudo e aliud transie ñ mudo aliud ad
patre aliud ad hostem Nam et egipcii tra
sierut Non eni persequendo manserut non
tamen transierut persequendo mare ad eglm

ſ .77. r .13.

ſed in mā maſerur ad inteitu. Sciens ꝯ
ihus quia venit hora eiꝰ vt trāſeat ex
hoc mundo ad patre cū dilexiſſet ſuos qui
erat in mundo in finem dilexit eos. vnde
ve et ipi de hoc mundo vbi erant ad ſum
raput quod hinc tranſiſſet eiꝰ dilectone
tranſirent. Quid eſt em in finem inſi in
xpm. finis em legis xps aplus ait. ad
iuſticiam omi credenti. finis ꝓficiens no
interficiens. finis quo uſq; eamus non
vbi peamus. Sic ſic omino intelligen
du eſt. paſcha nrm immolatus eſt xps
Ipe eſt finis nr. in illu eſt tranſitus nr
Nam video poſſe iſta v̄ba euangelica quo
da humano modo cta ſic accipi. tamq̄ uſq;
ad mortē xps dilexerit ſuos vt hoc vide
atur in finem dilexit eos. humana ē hr
ſententia non diuina. Neq; em nos hinc
uſq; ille dilexit qui ſp et ſine fine diligit
nos. Abſit vt dilectorem mortē finierit
qui no eſt morte finitus. Etiam poſt
mortem quinq; fres ſuos dilexit duos

ille superbus atq impius et vsq ad mor
tem nos dilexisse putandus est vnus ille
tm Nequaqua nos ille diligendo vsq ad
mortem veniret si dilectem nram morte
finiret nisi forte ita sit intelligendu in fine
dilexit eos vsq ad mortem dilexit eos
quia tantu dilexit vt moreretur pter e
os hoc em testatur dicens Maiore hac
caritatem nemo habet qua vt anima
suam ponat pro amicis suis Ita sane non
phibemus intelligi in finem dilexit vsq ad
mortem dilexit id est vsq ad mortem illu
dilectio ipa perduxit Et cena inquit facta
cu diabolus iam misisset in cor vt traderet
eu iudas symonis scariothis sciens quia
omia dedit ei pater in manus et quia
a deo exiuit et ad deu vadit surgit a
cena et ponit vestimenta sua Et cum
accepisset linthea precinxit se Deinde mittit
aquam in pelui et cepit lauare pedes dis
cipulorum et tergere linthEo quo erat precinctus
Non ita debemus intelligere cena facta

veluti iam consuptam atq; trasacta dl
hur cui tenabatur cui dus succepit et
lauit pedes discplis suis Nam postea
recubuit et buccellam suo traditori postea
dedit vtiq; cena nondu finita hor e dum
ad hur panis cet in mesa Cena ergo sita
dictu est ia parata et ad cotinuandu me
sam vsumq; perducta Quod aut ait Cu
diabolus iam misisset in cor vt traderet
eu iudas simonis scariothis si queis qd
missum sit in cor unde hor vtiq; vt trader
eum Missio ista vtiq; spalis suggestioe
non fit p aure sed per cogitatoes ar p
hor non corpaliter sed spualiter Neq; eu
spale quod dicitur sp in laude accipiendum
est Nouit aplus quedam spualia nequae
inspualibus celestibus aduersus q nobis
colluctatione esse testatur Non aut essent
et ia maligna spualia si non cent et iam
maligni spus A spu eni spualia norant
Sed quo ista fiant ut diabolice suggestiones
mittantur et humanis cogitationibus

miscreantur vt eas tanqua suas deputet
homo vnde fit homo Ner dubitandu est
et iam bonas suggestiones a bono spu ita
latenter ac spualiter fieri Sed inter est
quibus ina earu mens humana tosen
tiat diuio auxilio nel deserta p meritu
ul adiuta p gram affectu ergo ia ficat
in corde iude p immissione diabolica vt
traderet magrm discipls sed que no dis
cerat deum Iam this veneat ad comunio
explorator pastois insidiator saluatois
veditor redemptois iam this veneat
et videbatur et tolebatur et se ignoa
ri arbitrabatur quia in eo que volebat
fallere fallebatur At ille isto in ipo tor
de intus inspecto nesciente sciente vti
batur sciens quia omia dedit ei pater
in manus Ergo et ipm traditore Nam
si eum in manibus non haberet no vtq
illo vteretur ut vellet Pro in iam tradi
tor iam traditus erat ei quem tradere
cupiebat atq ita malu tradendo faciebat

vt de illo tradito bonu faceret quod nes-
ciebat Sciebat enī dns quid faceret pro
amicis qui patienter vtebatur inimicis
ac sic omia dederat pater in manu eius
et in vsum mala vel in effectu bona Sci-
ens et iam quia a deo exiit et ad deum
uadit ne deum ru inde exiret ner nos
deserens cum rediret hor ergo faciens sur-
git a cena et posuit uestimenta sua Et
cu accepisset linteu precinxit se De in
misit aqua in pelui et cepit lauare pedes
discipulorū et extergebat linteo quo e-
rat precinctus Debemus dilectissimi sen-
sum elbangelistę diligenter attendē hom-
tiens quippe de tanta dne humilitate po
eius celsitudinem voluit comendare Ad hoc
primet quod ait Sciens quia omia dedit
ei pater in manus et quia a deo exiit et
ad deum uadit Cum ergo illi pater de-
disset omia in manus ille discipulorum
no manus sed et pedes lauit Et cu se
sciret a deo exisset et ad deu pgere

no dei dui sed hominis seruii implenit offici
Ad hoc pertinet aut quod et iam de traditore
ipius qui iam his veneat qui nec ab illo
ignorabatur preloqui voluit vt hoc quo
q ad maximu cumula humilitatis accedet
quod et iam illi non dedignatus e pedes
lauare cuius manus iam pudebat mistere
Quid aut mirum si surrexit a cena et po
suit vestimenta sua qui cu in forma dei
cet semetipm exinanuit Et quid mirum
si primeit se lintheo qui formam serui ac
cipiens habitu inuentus e ut homo Quid
mirū si misit aquam in pelui vnde la
uaret pedes discipuloru qui in terram
sanguinem fudit quo in mundiam di
luceret pctorum Quid mirū si linthco
quo erat precinctus pedes quos lauerat
tersit qui carne qua erat indutus elec
tis euangelistaru vestigia confirmauit Et linthco
quidem vt se precingeret posuit vestime
ta que habebat vt aut forma serui as

ſ. 76. r. B.

ripet, qui ſemetipm exinanit, non quod
habebat deposuit, sed quod no habebat ac-
cepit. Crucifigendus sane suus expoliat
e vestimentis, et mortuus inuolutus est
linteis, et tota ista eius passio, nisi pur-
gatio est. Passurus igitur exuta primi-
sit obsequia non solu eis pro quibus erat
subiturus morte, sed et iam illi qui eum
fuerat traditurus ad morte. Tanta e ipse
humane humiliatis vtilitas vt eam suo
comendaret exemplo, et ia diuina sublimitas, quia homo superbus metum piret
nisi eum humilis deus inueniret, venit
em filius homis querē, et salum facere
quod pierat, pierat aut superbiam decepto-
ris secutus, ergo humilitatem redemptoris
sequamur inuentus.

Sermo lvj

Vm lauaret pedes discipulor
dus, venit ad simone petru
et dixit ei petrus, Dne tu mi
lauas pedes. Qs em no ex-
pauesret lauari sibi pedes a filio dei. Qm

uis utrq magne fuisset audacie cotradice
seruu dno / hominem deo / m hor petrus fa
ce maluit qua ꝑpetri / vt sibi pedes laue
rentur a dno et a deo / Ver putare debe
mus hor petru inter ceteos formidasse
atq reuisasse cu ad alu au ipm libenter
ul equanimiter sibi fri ꝑmisissent / fa
cilius qppe scr accipiuntur fista vba elba
gelu / quia cum dictum esset / cepit lauare
pedes discipuloru et extergere linthleo quo
erat ꝑcinctus / Dem subiungtu est / venit
ergo ad simone petru / quasi aliquibus
iam lauisset / et post eos venisset ad ꝑmu
Quis eu nesciat / ꝑmu aplorum esse be
atissimu petrum / Sed non ita intelligē
du est / quod post aliquos ad illu venerit
sed quod ab illo repcit / Cu ergo pedes
discipulorum lauare cepit / uenit ad eum
a quo cepit / id est ad ꝑmu petru et ait
petrus / qd et ia quilibet eoru expauisset
expauit atq ait / Dne / tu mi lauas pedes
Quid e tu / quid e iu / Cogitada sut prio

qua dicenda ne forte quod ex his vbi
aliquatenus dignu tonuerit anima no expli-
cet lingua. Sed respondit ihus et dixit
ei. Quod ego facio tu nescis nunc scies aut
postea. Ait ei petr. Non lauabis mihi pedes
in eternum. Quid est in eternum. Nulla hora sera nul-
la parte. nulla die. Hoc quippe in
eternum non fit. quod nunq̃ fit. Tu salua-
tor egrum reluctantem. de ipius salutis
periculo exterrens. si non lauero te inquit
non habebis partem mecum. Ita dictum est. si
non lauero te tu de solis pedibus ageres
quo diu assolet. calcas me. qui sola plata
calcatur. At ille amore et timore perturba-
et plus expauescens xpm sibi negari qm
usq ad suos pedes humiliari. Due ait. Ne
tm pedes meos. sed et manus et caput.
Quippe si ita minatis. lauanda tibi

membra mea/ nō solū mīa nō subtrahō/ verū
et iam ꝑma substerno/ ne ī necesse habeā
terū parte/ ei ullam ībi necesse ablucnda mei
corpis ꝑtem/ Dicit ei ihūs/ Qui lotus est
non habet opus nisi pedes lauare/ sed est
mundus totus/ Hic moneatur qs forsassis
et dicat/ Immo si mundus est totus/ quid
ei opus e uel pedes lauare/ Duo aut no
neat quod dicebat/ et ia si mea infirmitas
eius secreta nō penetrat/ Veruīn quatn
nos erudie et ex lege sua docē dignatus
e/ pro captu meo/ pro modulo meo/ aliq
et ia ego de huiq̄ ꝙstionis ꝓfunditate ille
adiuuante respondeam/ ar primu ꝓpt locu
tionē/ no sibi esse contrariam facillime osten
dam/ Quis em nō ita loqui rectissie possit
mundus es totus ꝓter pedes/ Elegantius
ar loquit̄/ si dicit/ mundus es totus/ nisi
pedes/ quod tamūde valet/ Hoc ergo ait
Dus/ non habet opus nisi pedes lauare
sed est mundus totus/ Totus vtique
preter pedes/ ut nisi pedes quos habet

lauare / Sed quid est hoc / Quid sibi vult
Quid ad rem nostram est vt quetamus /
Dns dicit / veritas loquitur / quod opus ha-
bear pedes lauare / et iam ille qui lotus
est / Quid fres mei / quid putatis / in qua
homo in sede quide baptismo totus ablu-
no preter pedes / sed totus omino / Verum
in in rebus humanis pcea vinitur / vtq;
terrea calcatur / Ipi igitur humani affec-
sine quibus in hac mortalitate no vivit
quasi pedes sunt / vbi ex humanis rebus
afficimur / et sic afficimur / vt si dicamus
quia pctm non habemus / nos ipos dece-
piamus / et veritas in nobis non sit / Cottidie
ergo pedes lauat nobis qui intrpellat
pro nobis / et cottidie nos opus habemus
vt pedes lauemus / id est vias spualium
gressuu dirigamus / In ipa oroe dnica con-
fitemur / cu dicimq; dimitte nobis debita
nra sic et nos dimittimq; debitoribo nris
Si eni confiteamur sic septu est pcta

ura profecto ille qui lauit pedes discipulo
rum suorum fidelis e et iustus qui dimittat
nobis pcta et mundet ad omi peccato ad
e vsq; ad pedes quibus conuersam in terra
Pro inde ecclia qua mundat xps lauacro
aque in verbo non solu in illis est sine ma
cla et rugta qui post lauacru regenera
tois cotinuo et huiq vite cotagione tollu
ner calcant terram vt opus habeant pedes
lauare verum et iam in his quibus misericor
diam pbens deus fecit eos de scelo isto leue
et iam pedibus emigrare Nn hns aut
qui hic demorantur et ia si munda sit
qm iuste viut opus in habent pedes la
uare qm sine pcto vtiq no sunt Propter
hoc dicit in cantico cantico lani pedes
meos quo inquinabo eos Dicit em hoc
tu cogitat ad xpm venie et terra calcare
conuenit Alia questio rursus exoritur No
ne xpus surrexit est Nonne ascendit in celu
et sedet ad dextra pris Nonne aplus cla
mat et dicit si ergo cosurrexistis cu

xpo que sursum sunt sapite vbi xpo e
ad dextra dei sedens, que sursu sunt gra
te non que sup terram. Quo ergo ut ad xm
eamus terram calcare compellimur, cu po
tius nobis sursum cor habendu sit ad dum
vt cu illo possimus ee. videtis fres hodi
erna quis angustias istam coartare ssione
Quod er si vos minus videtis, ego vt mgr
video quante dispitois indigeat vnde
peto vt eam possus suspendi qua negli
entius ul angustiis ptractui non fram
data sed dilata expectatione patiamur
Id eit eni dns, qui nos debitores fecit ut
faciat et iam redditores

Sermo lxvij

11 On in memor mei debiti et
iam reddendi tps agnosce, do
net vide reddam, qui dona
uit ut debeam. Donauit eni dilectionem
de qua dictu e, nemi quitq debeatis, nisi
vt inuice diligatis, donet et ia sermone
que video me debe dilectis Expectatoz

vram ad hor nempe destituta vt expli-
tatem sint possum quadmodu et ia pe
terra veniatur ad xpm cu potius inde
amur que sursu sunt qrē no que sup
terram Sursum em xpus est sedens
ad dextra pris sed profecto et hic est
pter quod saulo in terra seniem dixit
Quid me psequeris Vt aut hor quere
dum suscipemus hic tractabatur quod
pedes dns discipulis lauit cu iam ipi dis
apli loti essent ner opus haberet nisi
pedes lauare vbi visum e intelligendu
quod baptismo quidem totus homo ablu
sed du isto postea vivit in seculo humanis
affectibus terra velut pedibus calcamus
ipa stulta conversatoe vite huius contrahi
vnde dicat Dimitte nobis debita nra
at sit et iam inde mundetur ab eo qui
pedes lauit discipulis suis ner desinit
interpellare pro nob hic ostenderunt
ex canticis canticorum ecclie vba dicens

ſſ · 7A · r · 13 ·

cani pedes meos quo inquinabo eos / si
vellet ire / et aperire ei qui veniat ad eam et
pulſauerat / sibi q aperi proposuerat / ille spe-
cioſus forma p filios hom / hinc astio nata
e qua coartare noluimus angustijs qie / ideoq
dissimulamus / quo na mo ecclia timeat inquae
pedes du pergit ad xpm quos baptismate
lauerat xpi / Sic em ait Ego dormio / et
cor meu vigilat / Vox fratruelis mei pul-
sat ad ianua / Deus et ia dicit qe / Aperi
mi soror mea / columba mea / pfecta mea / quia / et pxia mea
caput meu repletu est roze / et crines
mei guttis noctis / Et respodit illa / Exui
me tunica mea / quo induam ea / laui pedes
meos / quo inquinabo eos / O amiabile
sacramentu / o grande misterium / Ergo ne
timet inquae pedes / veniendo ad eu / q
lauit discipulorum suoru pedes / Timet etc
quia p terra venit ad eu / quia et ia in
terra est quia suos hic constitutus no
deserit / An no ipe ait videbitis celos
apertos / et angelos dei ascendeñ et desce

dentes ad filiu hominis Si aſcendit ad eu
ꝓꝛea quia furſu e quo ad eu deſcendit ſi
no et ia hic e Dicit ergo ecclia Iam pedes
meos quo inq̃nabo cos In eis hor dicit
q̃ predicat xp̃m et apiunt illi oſtiu vt
habitet p̃ fidem in cordibus hoim in eis
hor dicit cu deliberat vtu inſtrin tle
ſuſcipiant cu ſe mino idoneos exiſtimat
vt ſine culpa impleant ne forte alios p̃
dicantes ipi reprobi fiant Tuto em
veritas auditur qua predicat̃ qui cu au
ditur humilitas cuſtoditur cu aut predi
catur vix no ſubripit cui vis hom quatula
cuq̃ iactantia in qua vtiq̃ inq̃nantur pedes
Ergo ut aplus iacobus dixit ſit omis ho
velox ad audiendum tardus aut ad loquendu
Dicit et alios homo dei Auditu meo dab
gaudiu et letitiam et exultabunt oſſa hu
liata hoc e quod dixi cu veritas auditur
humilitas cuſtoditur Dicit et alius amico
aut ſponſi ſtat et audit eum et gaudio
gaudet ꝓpter vocē ſponſi Afruamur auditu
ſine ſtrepitu nobis loquente intuſim veritate

quaq; et iam forinsicus insonat plegere
p anutriante p pdicatem p disputatem
p propicetem p consolante p exhortantem
p ipm et ia cantatem atq; psallentem
Ipi qui her agut miqtiae pedes suos time
ant cu placet hominibus subripiente amor
humane laudis affectat eterni qui eos au
dit libenter et pie no habet lotu iactan
di se in laboribus alienis et no inflatus
ossibus humilitatis gaudio gaudet ppt
vocem dulce veritatis pro inde ineis qui
libenter et humiliter audie nouerut et
vitam eterna in studio dulcibus et salubri
bus agunt catholica ecclia dicit Ego dor
mio et cor meu vigilat Quid e ego dormio
et cor meu vigilat nisi ita q̃ desco vr audia
cu meu no impedit nutriende desidie
sed propiende sapiene Ego dormio et cor
meu vigilat vaco et video qm tu es deus
qm sapiam scribo inque otii et q̃ immora
atu ipe propiet eam Ego dormio et
cor meu vigilat et requiesco a negociosis

actibus et animus meus diuis intendat
affectibus Sed in his qui ista modo suauiter
et humiliter requiescunt du oratio se obla
tatur cetera ecce pulsat ille qui ait Que
dico vobis in tenebris dicite in lumie et
qd in aure auditis predicate sup tecta Vox
ergo eius pulsat ad ianua et dicit Aperi
mi soror mea et proxima mea columba
mea perfecta mea quia caput meu reple
tu est rore et cincies mei nocte gutta
rubi si dicer Tu vacas et cotidie me claus
e tu studes oratoriu et habundante
iniquitate refrigescet caritas in plurib Vox
igit iniquitas est vos vero ego et gutte
hi sut qui refrigescunt et tepescunt et sicut
refrigescere caput xpi hoc e vt no amet
deus Caput em xpi deus Sed portant
in cribus id e in sacramentis visibilibus
tolerantur nequaq̃ interiora sensa attigit
pulsat ergo vt exaudiat quiete sue oratio
et clamat Aperi mi de sacrificio meo soror
mea de accessu meo proxima mea de spu
meo columba mea de sermone meo que

ſ 71 r 13

plenus er ecce dñs aſtra mea aperi
ri predicame ad eos qui clauſerat cor
me quo intrabo ſine apiente Deus em au
dier ſine pdicare hmr ſit vr et ia hi qui
amat otiu ſtudiosu bonozu et nolut pti
laboriosaru molestias actionu eo q̄ mi
doneos ad hec mistranda et ſine reprhen
ſione agenda ſe senserut malleſ ſi fi poſſi
tos aplos et pdicatoes veritatis antiquos
exeitat aduerſus habundatia miquitatis
q̄ feruor frigdit caritatis Sed ueris q̄
tam de corpe exierut et carnis indumēto
exspoliati ſut neq̄ em ab ea ſepati ſut
respondet ecclia Eeni me mica mea quo
indiam ea Recipietur em illa tuica et n̄ q̄nde
eis qui ia eeni ſut rursus carne vestiet
ecclia no n mur qi taleſacedi ſumt frigidi
ſed tur quando resurrectiu ſut mortui
passa ergo difficultatem pter mopiam
pdicatoz et recolens illa ſua membra ſa
na sermonibus ſiu moribus ſed ia exura
corpibus ingemit et dicit ecclia Eeni me
tuica mea quo indua eam Membra mea

illa que ~~que~~ xpo apie elvangelizando eccl
lentissime potuerut quo ad opa ꝑfectus ex
uta fuit redie nr possit Dem respi
ciens ad eos ꝙ predicare et ꝑfectos acquire
acrescę ac sic xpo afferre vt nuq possit
sed in his difficultatibus actionu pericl
metuit lauī inquit pedes meos quo in
quinabo ~~eos~~ illos Quisqs em in vbo no
offendit hic ꝑfectus est vir Et qs est p
fectus Quis est qui non offendit in tan
ta habundantia migtatis tanto frigore
caritatis lauī pedes meos quo inq̄nabo
eos Sed erre sucęs et apeio xpe lauā
eos dimitte nobis debita nra qui no est
extincta mitas nra quia et nos dimittim
debitoribus nris Cū te audimus exultant
terū mtelestibus ossa ~~b~~ humiliata sed qn te
pdimus terecam calcamus ut tibi apiam
et ideo si reprehendimur ꝑturbamur
si laudam inflamur lauā pedes meos
an mudatos sed cū ad apiendū tibi m
terra ꝓximo inquinatos hoc vobis hodie
satis sit dilectissimi si quid secus ꝯ opinit

Cū qde lego et audio nolire mihi mgri fastres
qm ego iudiciū suminis in mlris eis offendimq
omes lauī pedes meos quo inq̄nabo eos

Dicentes forsassis offendimus/ ut laudibus
iris immoderatis qua oportuit elevatis
sumus/ impetrate mundatione pedibus
nris/ deo placentibus oribus vris

Sermo lxvij

Am illa ꝝba evangelij ubi dus la-
uans pedes discipulis suis ait/ qui
lotus est semel/ non habet necesse
nisi pedes lauare/ sed est mundus totus
dilecti vre/ ut dus ~~dignatus~~ donare dignatus
e exponimus/ nunc quod sequitur videa?
Et vos inquit mundi estis/ sed ne omes
hoc quid sit ne queramus/ ipe evangelista
patefecit adiungens Sciebat em quis na
ret qui traderet eum/ propea dixit/ non estis mun-
di omes Quid hoc aptius/ pro in ad se-
quenda trascamus/ Postquam ergo lauit
pedes eoꝝ et accepit vestimenta sua cꝝ
recubuisset iterum dixit eis Scitis quid fe-
cerim vobis Nunc est ut beato petro reddat
illa promissio Dicatur em fuerat/ quado
expauescenti et dicenti/ non lauabis mi
pedes meos rursum respondit ei/ quod ego face

tu nesrs modo sries ar postea Erre e ipm
paca in ipo est vr dicatur quod paulo an
dilatum est Illemor intrpt dus se ꝓmisisse
ia dudum sciencia facti sm tm in opinati va
riabilis tam expauescendi et nisi veheme
ter ipe terruisset a nullo sinedi ut mthe
no tm iporum sed et anglorum et dus no
tm iporum sed vetu oim lauaret pedes
discipulorum et sernoru suoru hmo ergo
tantifacti qm promiscat sciencia diuina
sries aut postea quid sit quod scat doce
nur incipit Vos inquit vocatis me ma
et dne et bene dicitis Sum etenim Bene
dicitis quia vetu dicitis sum qppe qd dicitis
Homi preceptu est no te laudet os tuum
sed laudet te os primi tui pcthosum est
em placere sibi cui cauendu est supbie
Ille aut qm sup omia est quatuscunqt
se laudet non se extollit excelsus ner
pr rete dici arrogans deus Nob nanqt
expedit eu nosse no illi ner eu quisqua
cognoscit si non se indicet ipe qui nouit
Si ergo non se laudando quasi arrogantiam

f .78. c .13.

ritate volucit nos sapiam de negabit Et
ingenium quidem quod se ee dicit nemo re
prehenderet et iam qui michi eu esse laud
qua homies videt qui profitetur qd
et ipi homies ingbusliber artibus usq;
a deo sine arrogantia profitentur ut pro
fessores vocentur quod vero dum et ipe
se dicit discipulorum suorum tu sint illi et ia
rebm serm ingenui qs ferat in homie Et
deus loquitur Nulla est hic elate tante
celsitudinis nlim mendacium veritatis No
bis subiacte illi vile e celsitudini nobis
sermie est vile e et veritati Quod se dum
dicit non illi vitio est sed nobis bisticu
Cuiusdam scriptis auctois vba laudantur
qua dicit tu omnis arrogantia odiosa e
tu illa ingenuitas eloquecie multo nio
lestissima et tu ide ipe tu de sua eloque
tia loquezeme dicere ingt profita si ita tu
dicatem nec in veritate ulme arrogantie
ptimescere Si igitur ille homo eloquentissio
in veritate arrogantiam no timet quo ar
rogantiam ipa veritas timet Dicit se

dum qm dns est dicat verū qui vēnus est
ne non dicam ecce qđ vile e, du tacet ille
quod e Beatissima paulus ne vtiq; venisse
mus dei filius sz vinigemm dei filij seruꝰ
et aplus non vēnus sed prireps vēnare
ait libere et constanter Et si voluco gla-
no ero insipiens veritate em dicam Nec
em inscipo sed in ipa vēnate que superi
or e ipso et humiliter et veraciter glaz
qm et ipe precipit ut qui gloriaz in dno
gldiet3 Ira ne no timeret insipientiam
si gldiari vellet amator sapiente et in
gla sua timeret insipientia ipa sapia lo
timinit arrogantia qui dixit in dno landa
bitur aia mea et in laude sua timeret ar
rogantiam potestas dm in qua laudat3
aia serui Vos inquit vocatis me mgr
et dne et bene dicitis Sum et em Ideo
bene dicitis quia sum Nam si no essem
quod dicitis male dicetis et iam si me
laudaetis Duo ergo negauer vēnas qđ
dicut discipuli veritatis Duo quod dicit
qui dicebeant negauer ipa vide dicebat

ſ 78 r 13

Quo ſono neget qđ bibens pđmat
Quo lux oculiter quod videns indicat
Si ergo inquit ego iam vros pedes dns
et magr deberis et vos alter alteri⁹ lauare
pedes Exemplu em dedi vob vt qđadmod
ego feci vobis ita et vos faciatis hoc e
beate petr quod nesciebas qđ sit no si
ebas hoc tibi sciendu postea promisit qn
ur simō reuerit reuerit te magr tuus et dns
tuus lauans pedes tuos Discimus ꝙ
humilitate ab excelso fariamus humilem
invicem humiles quod humiliter fecit
excelsus Magna e hec cōmendatio hu
militatis et ꝙ facit hoc sibi invicē fres
et iam ope visibili cu se invicem hospi
cio recipiunt Est em apud plebem cō
suetudo huius humilitatis usq ad factu
quo cernatur expssa Vnde et apls cu
bene meritam vidua cōmendaret si hos
pitio inquit recepit si sctorum pedes la
uit Et apud stos obtinuit hec cōsue
tudo no est quod non e quod manu no
faciunt corde faciunt sed in illozu mē

sur q̄bus dicitur in ympno beatorū trium
virorum benedicite fm et humiles corde
dñe Multo aut est melius et sine coitu
usia vetus vt et iam maibus fiat nec
dedingnetur quod fecit xp̄us facē ypiam
Cum em̄ ad pedes fcis inclinatur corpus
et iam corde ipo ut excitatur ut si ia ineat
cōfirmatur ipius humilitatis affectus Si
excepto isto nobili intellectu ita nos hūs
dñi facti altitudinem comendasse memin
q̄d lauado pedes iam lotorū atq̄ mundā
discipulorum significaueit dns ꝓpter humanos
quibus interra vsamur affectus quatu
liber ꝓfecimus in apphensione iustitie sa
anus nos sine peccato no esse quod subin
ablunit interpellando pro nobis cū oramus
patre qui in celis e ut debita nra dimit
tat nobis sicut et nos dimittim debito
bus nris Quo ergo ad hunc intellectum po
teit ꝓtinē hoc q̄d ipe postea docuit vbi
sui fcti exposuit racionem dicens si ego
lauī pedes uros dns et mgr debetis et
vos alter alteri lauare pedes exempla

§ 78. c 13.

em dedi vobis ut qđ admodu ego feci
vobis ita et vos faciatis. Nunquid possmo
dicē quod et iam frater fratrem adeo
potest a contagione mundāe Immo vēo id
et iam nos ee admonitos in huius diui eccle
altitudine nouimus ut confessi mutue de
licta nra oremo pro nob sic et eps mt
pellat pro nob Audiamo aplm iacobu
hor ipm evidentissime sapiente et dice
tem. Confitemini mutuum delicta vra et
orate pro vobis quia et hor nob dns et
emplum dedit. Si em ille qui vltum
peccm non habet nec habuit nec habe
bit orat pro peccis nris quatomagis nos
mutuum pro peccis nris orāe debemo
Et si dimittit nobis ille cui no habemo
qđ dimittamus quato magis nos di
mitte nobis debemo mutuum qui sine
pcto hic viuē no valemus. Quid enim
videtur in hac altitudine sacramenti
dns significāe cum dicit. Exemplū em
dedi vobis ut quēadmodu ego feci vob
ita et vos faciatis nisi quod aptissime

dimit aplis donantes vobism et ipis si
qs aduersus aliqne haber querela sicut
et dns donauit vobis ita et vos inuicem
Itaq nobis delicta demem et pro nris
delictis inuicem oremus atq ita quodā
inuicem pedes nros lauemus Hem e
donante ipo misterm critatis et humi
litatis adhibē illius est exaudire ar nos
ab oni pteritorum ogitatione mudare
p xpm et in xpo ut quod alijs et iam
dimittimus hoc est in terra soluimus
soluatur in celo

Sermo. lix.

Audiuimus sanctu euāgelm
loquente dno atq dicente
amen amen dico vobis no
e seruus maior dno neq apls maior eo
q misit illum Si hec scitis beati eritis
si feceritis ea hoc ideo dixit qua lauerat
discipulorum pedes mire humilitatis et
ibo et exemplo Sed potem ea q sut
operiosius disserenda ipo adiuuante
dissereree si non inteis q manifesta sit memoriā

ſ. 79 r 15

Cū ergo hec dīs ꝑmisisset et adiuxit
no de omibus vobis dico ego scio q̄s ele
gerim Sed ut impleatur scriptura qui
manducat panem meū leuabit sup me ca
lcaneū suū hoc quid est aliud nisi con
sultabit me Non est de quo loquitur
iudas ille traditor eius attigit. Ergo ꝑm
no elegerat vnde ab eis quos elegit
isto sermone secerint Quod ego dico igr
beati eritis si feceritis ea No de omibꝫ vob
dico ē inter nos q̄ non sit beato negs
facias ea et ego scio quos elegerim Quos
nisi eos qui bti erant faciendo que ꝑcepit
ar faciendā monstrauit qui efficit bros
pr Non est igr traditor iudas eius Ad
e ergo quod alio loco dicitur nōne ego
vos duodecim elegi et vnus ex vob diabol ē
An et ipe ad aliquid est electus ad q̄
erat vtiq; necessarius no aut ad beatitudi
de qua nō ait bti eritis si feceritis ea
hoc no de omibus dixit sed eis quos
ad secretate beatitudis huius elegerit

Non est hic iste qui pane eius sit edebat
ut sup eum lanaret calcaneu / Illi mad
cabant pane dum / ille pane dni et dum
illi vitam / ille pena / Qui cu manducat
indigne ait aplus / iudiciu sibi manducat
Amino inquit dico. vobis p̄ qua fiat ut
credatis cu factu fuerit qua ego su / id e
ego sum de quo illa sptia pressit / vbi dic
tu est / qui maducat pane meu leuabit
sup me calcaneu / Dem sequitur et ait
Ame ame dico vob / qui accipit si quē misero
me accipit q̄ at me accipit / accipit eu q
me misit / Tantu ne distare intelligi voluit
inter eu que mittit / et se ipm / quatu mit
se et prem den / Ihor si isto mo accipimus
nesio quos gradus q̄ absit arrianoru mor
faciem / Illi qppe cu audiunt hec euāgelica
vba sine tegut / statim ad illos gradus su
dogmatis currunt / quibus no ascendit ad
ascendit ad vita / sed p̄cipitant ad mort
Continuo qppe dicit / Quatu aplus filij
distat a filio / quanto dixit q̄ aut me accip

ſ 79 r 13

me accipit eu qui miſit/ tm diſtat a pre filius
Sed ſi hoc dicis/ oblitus es hereticе gradus
tuos/ Si eiñ tanto internallo ꝓpter hoc dm
verba filiu a pre/ quatum aplm diſtinguis
a filio/ vbi poſituruus es ſpm ſcm/ Exaudit
ne tibi/ Cum vis ponē ſpm poſt filiu/ eit
ipe inter aplm et filiuum/ et mlto amplius
diſtabat filius ab aplo/ qua pater a filio
Vl in forte ut inter filiu et aplm/ atq; inter
filiu et prem maneat paūbus inter vallis
iſta diſtincto equalis eit ſps ſcus filio
Sed nec hoc Vlris/ vbi ergo eu poſitiu eſt
ſi quata filiuum patri/ tata aplm filio diſ
creto ſupponitis/ Cohibete itaq; vre p
ſuptuois audacia/ et in hus vbis nolite
ce quata filio et apli/ tanta prius filiuq; diſ
tantia/ Ipm filiu audite potius dicentem
Ego et pater vnu ſumus/ vbi vēritas vob
inter genitore et vnigenitu/ nulla diſtan
ſuſpitionem reliquit/ vbi gradus uros elisit
vbi ſcalas petra confregit/ Sed hereticо
rū calumpnia refutata quo na/ modo nos

accepit sumq; her riba dicta q̃ accipit si
que misẽ me accipit q̃ at me accipit acci
pit eu qui me misit Si em voluẽmus
intellige ideo dictum qui me accipit accipit
eum qui me misit qd vnus natue pr sit
et filius cosequens videbitur ex eozde
vbozum regula qua dictu est q̃ accipit si
que misẽ me accipit vt vnus natue
sit filius et aplius posset quide et hoc
no meneienter intelligi qm gemie si
gas e ille subd q̃ erubuit ad audienda
viam verbum em tõ factu est hoc e deꝰ
homo factus e pro in ita dixisse posset
videre qui accipit si que misẽ me sed
hominem accipit q̃ at sedm deu accipit ac
cipit eum q̃ me misit Sed cu ista dicebat
no ab illo natue vnitas sed in eo q̃ mitti
mittentis comendabatur auctoritas Sic
vtiq; vnusquisq; eu qui est missus accipi
at vt in illo eu qui misit attendat Si
ergo attendas xpm in petro vnues discipli
pli preceptore si aut attendas petrum in filio
inuenies vnigeniti genitore at sic in eo

f 60 c 13

q̄ missus e sine vllo antipis errore mittēte
Ea que sequuntur i ewāgelio no sut tpis
hui⁹ necessitate tractanda et ideo sermo iste fies
hui⁹ velud sturu omiū rebus si sufficiat sa
lubriter capiat⁹ si exiguus e desiderabili
ter rumineturSermo lx

In parua q̄stio fres ex elbā
gelio ba hodie nobis ꝓpon⁹
vr aut Cū hec dixisset ihūs
turbatus e spū et protestatus e et dixit
Amen amen dico vobis quia vnus ex vob
tradet me Hinc ne turbatus e ihūs no
carne sed spū quia dicturo fuerat vnus
ex vobis tradet me Nunquid na illi hoc
tur ꝑmū venit in mente ut tur ꝑmū ei
subito reuelatu est cuiq; repentina tanta
malā nouitate turbaut Nōne hinc pau
lo an loquebatur dicens q̄ manducat pa
nē meu leuabit sup me calcaneu Nōne
et iam ea supius dixerat et vos mundi estis
sed no omes vbi elbangelista subiunxit
trebat eni quisnam eet qui tradet eum
quem iam et ante significauerat dicens

nonne ego vos xii elegi et vnus ex vob
diabolus est Quid est ergo quod nunc
turbatus e spu tu protestatus est spu
et dixit amen amen dico vobis qr vnus
ex vobis tradet me In quia eu iam fuerat
expssurus ut non lateret in cetis ꝙ dis
cerneretur a cetis ideo turbatus e spu
Et quia ipe traditor ita fuerat traditurꝰ
ut indeos quibus dus ab eo tradetur ad
ducet turbauit eu imminens passio et pcul
pximu et traditoris impendens manus
tua fuerat progenitus animus Tle qppe
e quod ihus turbatus e spu quale et ia
illud quod ait Nunc anima mea turbata
e et quid dicam Pater salua me ex hac
hora sed ppterea veni in hanc horam Sunt
ergo tres eiꝰ anima turbata e ppinqua
te passionis hora ita et ia nunc exitus
iuda atqꝫ ventus et ppinquare tanto
srelꝫ traditois turbatus e spu Turbatꝰ
e ergo pratem hus ponendi aiaꝫ suam
et pratem hus iterum sumendi eam
Turbatur tam ingens pras turbatꝫ

petre firmitas an potius in ea nra turbatur infirmitas Ita deo nichil indigni credant serui de dño suo sed congnoscat se membra in capite suo Cui mortuus e p nobis pus turbatus e de ipe pro nob Qui ergo prius mortuus e prius conturbatus e Qui transfigurauit corpus humilitatis nre conforme corpoe glie sue transfigurauit et eam in se affectum infirmitatis nre copatiens nobis affectu aie sue pro in qu turbatur magnus fortis certus timet no ei timeamus quasi desperet Non pit sed nos quedit nos inquia nos omio sit quedit Vos ipos in illum pturbatoe videam ut qui turbamur non desperatoe peamus Cui turbatur q non turbaret nisi voles eu consolatur qui turbatur et noles pe ceant argumenta philosophoru qui ne sant insapiente radere pturbatoes aiore Stultam fecit deus sapiam huius mu di et deus nouit cogitatoes hoim qu vane sunt Turbetur plane animus epiaq no miseria ꝑ misericordia timeat ne peant

homies xpo contristetur ñi pr aliqs ꝙ
contingat acquirere homies xpo letetur
cu acquirunt homies xpo timeat ne ei
sibi pcat xpo contristetur pegrinari se ꝙ
contingat regnare cu xo letetur pi spat
se regnaturu et cum xo Iste sunt octo
quatuor qbꝰ pturbatoes vocat timor et
tristicia amor et letricia Habeat eas in fine
dcausis animi xpiam nec philosophoꝝ
stoicoꝝ ulli quoꝝ sublimi cosentiat3 errori
Cum xpo ferto quēadmodu vanitate existimat
veritatem sic stuporem deputat sanitate
ignorantes sic homo animu qdmodu
corpis membrum desparatus efficitur qui
et doloris amisit sensum Sed dicit alig
qs Nunquid animꝰ xpiam debet et ia mor
te impedente turbari vbi est em quod aut
aplus contristentia se hre dissolui et ee
cu xpo si illud quod contristat pt eum
turbare cu videat2 facile equidem istis
ad hec respondeo qui et ipam letitiam
pturbatione vocant Quod si qs propterea
mortem iminere turbatur quia mortem

imminete teantur Sed hec inquiunt gaudiu
no letitia nomianda e Quid e hoc nisi eas
dem vces sentie et vetu noia velle mutae
vetu nos sacs litteis accomodemus audi
tus et sedm ipaa potius istam gstionem
duo adimiate soluamo Vnde qui septum
e au hoc dixisset ihus turbatus e spu dicas
tu letitia fuisse turbatum ne vbis suis nos
ipe commitat vbi dicit tristis e anima
mea usq ad morte tale aliquid et ia hic
intelligendu e qm suo traditoe ia tue solo
exitus et tu finis socius animo redituro
ihus turbatus e spu afflictissimi quide
sunt xpiani si qui sut qui nequaq̃ mote
imminete turbantur Sed nuquid xpo fe
miozes Quis hoc insanissim dixerit Quid
e ergo quod ille turbatus e nisi quia in
firmos in suo corpe hoc est in sua ecclia
sue infirmitatis voluntaria sibitudine cos
latus e ut si qui socioz ad hue morte
imminete turbantur in spu ipm mitue
antur ne hoc ipo se putantes regibos

peiore desparois morte sorbeant. Cuius
itaq; bonu de principatoe diuinitatis eis
expectare et sperare debemus, cuo nos et
perturbatio tranquillat et infirmitas fir
mat. Cme ergo isto loco ipm nuda pen
tem miserando turbatus e, no est in vllo
no dubitandu, no en animi infirmitate
sed pprie turbatu, ne nob desparo salutis
oriatur, qi no pprie, sed infirmitate tur
batur. Carnis qppe ille gerebat infirmi
tate que infirmitas resurrectoe cosup
ta e. Sed qm no solu homo verus et ia
deus erat ineffabili distantia vnius si
gemus humanam animi fortitudie superat
bat. Non ergo aliquo e modo turbatus
sed turbauit semetipm, quod de illo e
uidenter expssum e, qm lazaru suscitauit
Vlam ibi septum e, quod turbauerit semet
ipm, ut hoc intelligatur, et vbi no le
gitur septum, et in eu legitur fuisse tur
batu affirm, quippe humanu qm expertusse
uidebatur, se ipo prius admonuit, q hoiem
totu prius susceperit

|| sme sua morte ppi
quare turbatus e

Sermo Lxj

or euangelii capitulu fres
ita nobis exponendu hat hoc
portuit e ut iam et ia de
hoc dñi ℔ pane tristu eig
pertractu satisq; euidenter expsso aliquid
dicere debeamus Et de illo quidem qd
eu iam demonstratus ihus turbatu e
spu pcito sermone disserui Sed fortassis quod ibi non dixi et ia hoc nobis
dns significare sua pturbatoe dignatus e
quod sc̃a ecclesia fres et dilti agricultura ita
nte est vsq; ad messis tps inter frumenta toleranda ut qui ex eis aliqua separari et
ia an messem vrgens causa compellit fi
ne certe pturbatione non possit hac
pturbatoes storum suoru p̃sumptuosos et
hereticos fructu quodamo pmicias dns
pfigurauit in se ipo ut exitio inda malo
homie et commixtione frumenti in qua
diu fieri toleratus separatoe aptissima
relictio turbatus e no carne sed spu
Spualeo emi eig in huiusmodi scandalis

no ꝓsitate / sed cautate turbant ne forte
in sepatioe aliquoꝝ tiraniorꝝ sint / aliq
eradicetur et triticum Turbatus e ihus
itaq; spu / et protestatus e / et dixit Ame
amen dico vobis / quia vnus ex vobis me
trader / Vnus ex vobis / vnus ex numero
no merito / vnus ex specie non virtute / co
mixione corpali / non vinculo spuali / carnis
adunxione / no cordis socius vnitate / p in
q̃ no ex vobis e / sed qui ex vobis exiuis
e Nam quo ẽit verum quod prestatus e
dus / et dixit / vnus ex vobis / si verũ e quod
ait / de ipe in epla sua / cuiꝰ & hoc evan
geliũ / ex nobis exierunt / sed no erat ex nob
na si fuissent ex nobis / mansissent vtiq; no
biscum / Non erat igitur ex illis iudas / Ma
sisset em cum illis / si eet ex illis / Quid e
ergo vnus ex vobis trader me / nisi vn
ex vobis exiturus e / q̃ trader me / Quia
et ille qui ait / si fuissent ex nobis man
sissent vtiq; nobiscũ / iam dixerat / ex no
bis exierunt / Ar p hoc vtiq; verum
e / et ex nobis / et non ex nob / Sedm aliud
ex nobis / sedm aliud non ex nobis / Sedm

ſ 91 r 13

ministrone sacramentorū ex nob sedm suam
ꝑsentiam eximinui non ex nobis aspi
ebant ergo ad invicē discipli hesitantes de
quo diceret Sic ꝙppe in eis erat erga inferi
ores pia karitas vt in eos humana alius
de alio similaret infirmitas Nota ꝙdem
sibi ēat cuiq; conscia veritatē quia
primi erat ignota ita sibi vnusq;q; erat
certus ut incerti essent et certi singuli et in
singulis certi Erat ergo recūbens vnus ex
discipulis eius in sinu ihu que diligebat ihus
Quid dixit in sinu Que ꝙ est ꝙ tradet
te Paulopo hor ait ubi dicit sup pectus
ihu Ipe est iohes cuiꝰ ē hor evangelium
sic postea manifestat Erat eiꝰ eorū ostē
tudo qui sacras kras nob ministrarent
ut qui ab aliquo eorū divina narrabat
historia cū ad se ipm veniret tacū de aliq
loqueretur et sic se inseret ordini nar
rationis sue tanqua rerū gestarū scriptor
nō tanquam sui ipius ꝓdicator Ita et hor
sanctus matheus facit dicit cū in textu
narrationis sue venisset ad se ipsum

vidit inquit in theloneo sedente quendam
publicanu nomine matheu / et ait illi. Se-
gre me / Non ait vidit me / et dixit mihi
Hor bis scrip et bis moyses / ita et de se
ipo taqua de alio / recta narrauit / ut ait
Dixit dns ad moysen / Inuisitabis aplos pau-
lus / no in historia / ubi rerū gestarū suscri-
ptur explicanda narrauo / sed in epla ho
scrit / Nam utiqz de se ipo ait / Sao homiez
in x^o an annos quatuordecim / sine in cope
sine extra corpus nescio deus scit / raptu
huiusmodi usqz ad tertiu celum / Cuo era
quod et ia hic bis euangelista no ait
eram recumbens in sinu ihu / sed ait / erat
recubens unus ex discipulis / meritū auctore
assuetudine affectuosimo / potius qua inue-
nitur / Quid enim deperit veritati / qn et res
ipa dicatur / et no quoda dicendi iactā-
cia denitatur / Hoc ppe narrabat qd ad
eiq laude maxima ptinebat / Quid e
aut que dilegebat ihm / quasi alios no
diligeret / de quibus de ipe usde ipe

Tobes supēus ait / in fine dixerit eos
Et ipe dns / Maiore hac dilone nemo
habet / qua vt aiam sua ponat pro amī
cis suis / Et qs enumet omia diuinarū
testimonia paginarū / quibus dns ihūs no
illius neqt eorū / que tūc erat tm fr et
ia post futurorū membrorū suorū / et tocā
ecclie sue / dilector ostendit / Sed profecto
latet hic aliquid et ptinet ad sinū in
quo recubebat q ista ducebat / p sinū qppe
quid significat aliud qua secretū / Sed a
e opertumor locus / vbi nobis dns aliquid
doucr de hoc secreto / quatum sufficit di
ci / Innuit ergo simon petrus / et dicit ei
Notanda locutio est / dici aliquid no soā
do sed tm nio innuendo / Innuit inquit
et dicit vtiqt innuendo dicit / Si enī cogi
tando aliq dicit sic septua loquit dice
ent apud semetipos / quatomagis timedo
vbi ia fetas aliquibus suspia gemitus
quod fuerat corde receptū / Quid ergo dic
innuendo / Quid nisi quod sequit / qs e

de quo dixit hec uba petrus timuit quia non sono uocis sed motu corpis dixit Itaq; cu uerubuisset ille supra petrus ihu hic e unus petroꝝ smus sapiencie secretu dixit ei Dne quis e Respondit ihus Ille e cui ego intinctu pane porrexero Et cu intinxisset pane dedit inde simonis scarioth Et post pane intrauit in illu sathanas Expressus e traditor nudate sunt latebre tenebraru Bonu est quod accepit p̄ malo suo accepit quia male bonu malus accepit Verū de isto pane tinctu q̄ porrecto e sitto et de his que sequuntur nulla dubia sunt q̄bus nullus est plus tpis quā nunc habemus iam in istius sme sermois

Sermo xcij

Cio em mouet posse no illos sine pios ut requirat sine impios ut reprehendat q̄d poca

quia pane tinctu suo traditoꝝ dns dedit intrauit in illu sathanas Sic em scptum e Et cu intinxisset pane dedit inde simonis scarioth et p̄ pane tinctu intrauit in

illu sathanas Dimir enim ne hor me
rent panes xpi porrectus de mesa xpi
ut post illu intraret in eiq discipulu sathā
nas Cuibus respondemq; hmt nos poss
dorē qua sit tenendu male accipe bonū
illatu appe inter e no quod accipiat sed
qs accipiat ner quale sit quod dat sed qlis
sit ipe cui datur Na et bona obsunt et mala
prosunt sic fuerunt qb̄ dantur Peccatu mgt
aplius ut appareat pcm p bonū michi opa
tu est mortem Erre p bonū factu est mali
du male accipitur bonū Ireq ipe ait In
magnitudie reuelatorū meaū ne extollar
datus e mi stimulo carnis mee angelus
sathane ut me colaphizet pter qd ter
dum vocam ut auferet illu a me et dix
in sufficit tibi gra mea na virtus infir
mitate pficitur Erre p malu factu est
bonū du bene accipitur malu Quid ergo
miris si datus inde panis xpi p qd diabolo
accipaetur cu videas ecclesiis datum
panis angelu diabli p qd prosterer xpo

Iuit et malo bonu obtulit / et malu bono p
fruit / Recordam unde sit scptum / quicunq
manducauerit panē aut biberit calicē dñi
indigne / reus erit corpis et sanguinis dñi / Et
de hijs sermo erat / in hor aplis dicens /
qui dñi corpus velut alius quelibet cibu
indiscrete negligenterq sumebant / hinc
ergo si corripitur / qui non diudicat / hoc
e qui non discernit a ceteris cibis dñicu
corpus / quo dampnatur qui ad eius mensam
fingens amicu / accedit minister / Si repre
hensione tangitur negligentia communis
qua pena punitur venditor inuitatus
Quid erat aut panis traditori datus / nisi
demostrato eius grē fuisset ingratus / in
trauit aut post hūc panē sathanas in
dñm traditorem / ut sibi iam traditu plenius
possideret / in quē prius introierat ut de
ciperet / Neq; em no in illo erat qui ad ideos
precit / et de prio tradendi deū patre e
in hor aptissime lucas euangelista teste
et dicit / Intrauit aut sathanas in ipsa

q̄ nominabatur scariotis vnus de duodecim et abijt et locutus ē cū principibus sacerdotum. Ecce vbi ostenditur q̄d iam introierat iudas sathanas in ipsa p̄dicatione mīnebat in mittendo in cor eius cogitatum q̄ tradet xpm. Dic ei iam venerat ad cenandum nunc aut post panem introiuit in eū no vt ad hoc alienū reperiret sed vt q̄ prium possideret. Non aut ut quidam putat negligenter legentes tūc iudas xpi corpus accepit. Intelligendū est ei quod ia cibo eis distribuebat dns sacramentum corpis et sanguinis sui vbi et ipe iudas erat sicut ipse lucas euidentissime narrauit. Ordinem ad hoc venit est vbi sedm narrationē illius aptissime dns p̄ scutellam tinctū atq̄ porrectam sibi expulit traditore fortassis p̄ panis tinctione illic significans futurū. Non em omia que nigrum⁹ abluim⁹ q̄ ut inficiam⁹ nos nulla tingim⁹. Si aut bonum aliquid hic significat tinctio cibi bono ingratum non immerito secuta ē dampnatio

Ad hur tame iuda possesso no a dno sed
a diabulo in hominu mgrato intrasset pa
nis in ventrem hostis in mente ad hur
inqua tanti in corde corepti plenus resta
bat effetu cuo iam presserat dapnando
assen Itaq in duo panis unu pane mar
tuo tradidisset et pane nadedo panis ra
dtore ostendisset qd facis inquit fac cito
Non prepit facinus sed predixit in ma inde
lum nobis bonu Quid em iuda pcio
Et qr nobis melius qua traditus ab
illo xpus adiuuus illum q nobis per
illu Quod facis fac cicius O iudu li
bentius pati qua tradi O iudu no tam
pena experimens q dditoris qua merce
dem significans redeptoris Dixit em
qd facis fac cicius no tam impietie per
fidi semendo quam ad salutem fidelu
festinando qua traditus e q̄ prer delicta
mea et dilexit ecclam et se ipm tradi
dit pro ea unde et de se ipo dicit apls
Qui me dilexit et tradidit se ipm pme

ſ. 62. r. 13.

Niſi ergo ſe tradet xpus nemo tradet xpm
Quid habet iudas niſi pmm Neq; em in
tradendo xpo ſalute nram cogitauit ppt
qua traditus e xpus ſed cogitauit pe
nnie lucru et inuenit anime detrimtu
Accepit mercede qua uoluit ſed volenti
data e qua meruit Tradidit iudas xpm
tradidit ſe ipm Iſte agebat negotiu
ſue venditionis iſte nec redemptionis
Quod facis fac citius no quia tu potes
ſed quia hor urit q totu poteſt hor at ne
mo ſciuit diſcubentiu ad quod dixerit ei
Quidam em putabant quia loculos habe
bat iudas quia dixit ei ihus eme ea que
opus ſunt ad diem feſtum ut ue eroge
nis aliquid daret habebat ergo et duo
loculos et a fidelibus oblata coſeruab
et ſuozu meritatibus et alis indigentibus
tribuebat Cur pmu ecclieſtice pernime
forma e inſtituta ubi intelligimus quod
precipit non cogitandu ee de craſtino non
ad hor fuiſſe preceptum ut nichil pernie

ſeruente a ſtis ſed ne deo pro iſta ſerua
et ꝓter inopie timore iuſticia deſeratur
Nam et apls in poſteru prenides ait Si
ḡs fidelis habet uiduas ſuſſiciter tribuat
eis ut non grauentur eccla quo veis u
duis ſuffice poſſit Cu ergo accepiſſet hu
ceſſam exit cotinuo Erat aut nox Et
ipe qui exit erat nox Cu ergo exiſſet
nox ait ihus Nuc clarificatus e filius
homis Dies ergo dici exercitauit ꝓbum
id e xpus diſcipulis fidelibus ut audiret
eu et amarent ſequendo et nox noctis an
nuciauit ſciam id e iudas iudeis infi
delibus ut venirent ad eu et apphendent
ſequendo Sed iam hiit in ſermone du
qui e frts ad pios anq̃ tenetur ab ipius
inemicis ſtituitur auditor et ic eum
pcipitare non debet ſz differre pono diſputatet

Sermo xcvii

Attendamus uictis obtutu et aduiate
quo deum requiramus Dimitt cetici rex
e Querite ꝙ ꝙ eſt deus et viuet anima

ſſ · 92 · r · 13 ·

ꝑa Quęamus inveniendu qramꝰ ſue
tu vt inueniendus quęratᵗ ocultus eſt
vt iuentus quęratur imenſus e vnde
alibi dicitur Quęrite faciem eiꝰ ſemp
Gaciat eū quęretem in quatu capit et
inueniente capacitate facit ut cursꝰ que
rat impleꝝ vbi plus capę cepit No ergo
ita dictum e qęrite faciem eiꝰ ſemp q
admodū de ꝓbusdam ſſ discentes et ad
ꝯitatis ſcientia miqua ꝓuerentes ſed
potius ſit ille aut ei ꝯſummanēt homo
tuꝰ incipit donec ad illa vita veniamꝰ
vbi ſit impleamur ut capricꝯ no efficia
mur quia ita ꝓfecti ſimꝰ ut ia no ꝓficiaꝝ
Cur em oſtenderetur nobis qd ſufficit nob
hic aut ſſ qramꝰ et fructus iuctioꝝ
no ſit finis inquiſitoꝝ Neq em ꝓptea
no ſſ quia hic tatum ſed ideo ſſ dicꝰ
eſſe quęrendu ne aliqn hic putemus
ab iqſitione ceſſandu Na et de quibus
dictum e ſſ discentes et ad ꝯitatis
ſcientia miqua ꝓuenientes hic ſit ꝯiqꝫ

ſp discentes Cu veo de hac vita exierit
iam no erut discentes ſed erroꝛis ſui mer
cedem recipientes Sic eni dictu eſt ſp dis
centes et ad veritatis ſcientia nuqua pueri
entes taqua dicetur ſp ambulantes
et nuqua ad viam puenientes Nos at ſp
ambulemꝰ in via doner eo veniamꝰ qꝫ
duat via Nuſqua in ea remaneaꝰ donec
pducat ubi maneamꝰ atq ita et qeꝛi
rendimus et inveniendo ad aliquid pue
nimus et ad id quod reſtat qrendo et
inueiendo tranſimꝰ quouſq ibi fiat finis
qrendi ubi pfectioꝛ no ſuꝑ e intento
pficiendi Iher pdicto dilaſſimi ſtenta
veam ſeret tacitate ad iſtu dni ſermone
que ad diſcipulos habuit an paſſionem
Pfundus e eni et vtiq ubi nichil labo
raturus e diſputator no remiſſus deſi
ce auditor Quid ergo ait dns poſtea
qua iudas exiit ut icio faceꝛ qd erat
facturo hoꝛe dum traditurꝰ Quid ait
dies cum eriſſet noꝛ Quid ait redep
toꝛ cum eriſſet venditus Nunc inquit

ſ 62 r 13

clarificatus e filius homis / Quare ne
liquid quia erit qui tradat / qm̄ timuer
q̄ teneant et occidant / Ita ne ic clari
ficatus e / quia ppe e ut amplio humi
lietur / quia impedet ut affligat̄ ut in
figatur / ut colaqueetur / ut irrideat̄ ut
crucifigat̄ / ut interimatur / Hectine e clari
ficato / an potius humiliato / Nōne qui ma
cula faciebat / ait in de illo iste ipe / tollet
spus no erat datus / quia ihūs nudum
erat glorificatus / Cur ergo nonda erat
glorificatus / ut mortuos suscitaret / et ne
e glorificato tu mortuus ppiquaret / Modo
erat glorificatus faciens diuina / et glo
rificatus e passurus humana / Miruſ
hor deus ille mgr suggerebat / et do
cebat hic ubis / Altius e pscrutandum
altissimi dictu q̄ se aliquatum manifestat
vt inveniamus / et cum cognitat vt iquia
mus / et de tuentis ad mutuenda / tacq̄
passibus mittetur / Video hic aliquid qd
ptinuet magnū aliquid / Erit mdat

et clarificatus e ihus / Exeint filius pdi/
tionis / et clarificatus e filius homis / Ille
qppe exierat / ppter que dictu eis erat /
et uos mundi estis / sed no omes / Exeun/
te itaq; i mundo / omes mundi remaser/
et tu suo mundatoe manserut / Ille aliq
eur / tu victus a xpo / trasciit hic mudus
et nemo in ppio ei remanebit i mu/
dus / tu zizaniis a tritico sepatis / insti
fulgebut sic sol in regno pris sui ho
futuru prudens dus et nur significatu
ee costantes / discredente exda / taqua zi/
zaniis sepatis / remanentibq taqua tritu/
co aplic stile / nur inq clarificatus e filius
homis / Tanqua dicer / Ecce in illa mea
clarificatoe quid est / vbi illius malorum
est / vbi bonoru ille peut / Sic at no est
dictu nur significata e clarificato filius
homis / sed dictu est / nur clarificatus est
filius homis / qadmodu no est dictum
petra significabat xpm / sed petra erat
xpus / ner dictum e / bonu semne signifi/
rabat filios regni / aut zizania significabat

f 62 c 13

filios maligni/ sed dictu est bonu seme
nis sunt filii regni/ zizania aut filii ma
ligni/ Cur ergo solet loqui scptura res
significantes/ taqua illas q̃ significant
appellans/ ita dicitur e dns deus nr
clarificatus e filius hominis/ postea q̃ se
pato inde neqnissimo/ et secu remanentib
stis/ significata e glorificato eo/ qui sepa
tis iniqs/ manebit mternitate cu stis Cu
aut dixisset/ nr clarificatus e filio hois/
adnire it/ et deus clarificatus e in eo Si
cm no ipe in se ipo/ sed deus clarificat
in illo/ tur illu deus in se clarificat/ Denq;
taquam ista exponens/ adiungit et dicit
Si deus clarificatus e in eo/ et deus cla
rificabit eu in semetipo/ hoc e/ si deus cla
rificatus e in eo/ quia no venit facere
voluntate suam/ sed voluntate eius q̃ misit
illu/ et deus clarificabit eu in semetipo
ut natiua humana in qua e filius hois
q̃ a verbo eterno susrepta e/ et ia immor
tali eternitati donetur/ Et continuo sqr

clarificabit eū resurrectionem sua sicut
sit nram in fine scli sed continuo futura
hac attestatione pdicens Ipa ē eni cla
ficata de qua euangelista iam dixerat
quod paulo an cōmemorauit qz ppter
nondum spūs datus erat illo vtiqz nouo
mō in eis quibus fuerat eo mō post
resurrectionem credentibus dandus qua
ritus nūdū fuerat clarificatus id ē mōdū
fuerat mortalitas in mortalitate vestita
et in eternā virtutem tpalis infirmitas
cōmutata potest et de ista clarificatione
dictū videri nunc clarificato ē filius hois
ut qd ait nunc non ad imminentem passi
onē sed ad vitiuam resurrectionem ytri
nē credatur tanqua fuerit factu quod
erat tam prime ia futurū hodie dilatū
pre ista sufferentia cū donauerit dns
de consequentibus disseremo postea

Sermo xxiiii.

A Direnda est hmi dominice
vborū ordinata conexio Cū
em supius dixisset postea qua iudas

ecfressus est et ab illa siorum corpali
et iam conuersatoe seuerus e nunc clari
ficatus e inquit filius homis et deus clari
ficatus e in eo quod sine futuru regnum
significas dixit qui mali separabuntur a
bonis sine quod eius resurrectio tunc
futura esset id e differenda non est sit
in fine sti ura differtur ar de in addi
disset si deus clarificatus est in eo et de
clarificabit eu in semetipo et cotinuo clari
ficabit eu qd sine ulla ambiguitate de
sua resurrectioe cotinuo futura restatus
e adiecit et ait filioli ad huc modicu
vobiscu sum tle putarent ergo quod sit
eu clarificaturus est deus ut no eis
ingereretur vltiu ea gusatoe qua intra
e ad huc modicu inquit vobiscu sum
taqua diceret cotinuo de resurrectione
clarificabor et no tu cotinuo ascensuro ti ecclu
sed ad huc modicu vobtum su cu em
septu est in actibo aploru scrit cu eis po
resurrectoz quadraginta dies intras et

exiens manducans et bibens no quide
habens esuriendi et sitiendi egestate sed
usq ad ista carnis infimas veritate que
tibandi ac potandi iam no habebat nat
mre sed pratem hos ꝙ quadraginta di
dies significauit dicendo ad hur modiu
vobistrum sum an aliud aliquid pr em
et sit intelligi Ad hur modiu vobistu su
ad hur sicut vos in hac infirmitate ramo
et ia ipe su dener ꝙ moriture atq ꝛsur
gen qua poca qua resurrexit cu ill q
de fuit diebus ut dictu est q̄dragita ex
hibitoe corpalis ~~fuit~~ pntie sed no cu
ill fuit consortio infirmitatis humane est
et alia diuina pntia sensibus ignota
mortalibus de qua ide dicit Ecce ego
vobiscu sum usq ad cōsumacoē sti Aut
si ~~hor modiu~~ e hor certe no e ad hur
modiu vobiscum sum no em modiu est
usq ad cōsumacoē sti Aut si hor modiu
e volat em etas et in octis dni mille
anni sit dies unus aut sit vigilie unius

no tñ hoc significare voluisse credendo e mi/
qñ quide scriptu adiecit Quereris me et si/
dixi iudeis quo ego vado vos no poteſtis
venire Vtiqz post hoc modicñ qd vobiscum
su querit me et quo ego vado no poteſtis
venire Nunqd post assumptionem quo ipe
vadit venire no poterunt Et vbi e qd ali/
quanto po in hoc ipo sermone dicturo e pa/
ter volo ut vbi ego sum et ipi sint mecñ
Non ergo de illa sua cñ suis pñtia q
illis e usqz ad assumptionem sed nunc loquitur
e vbi ait ad hunc modicñ vobiscñ sum
Vt ~~putaret ergo~~ sed de infirmitate
mortali qua cñ illis erat usqz ad passione
suam aut de pñtia corpali qua cñ illis
futurus erat usqz ad ascensione sua Ad
libet horñ qs eligat cñ fide no litigat
Ne cñ aut videatur ab hoc re ipse sensu
a nobis quo dicimo dum mortalis tamen
communione in qua cñ discipulis usqz ad pas/
sione fuit significare potuisse dicendo
ad hunc modicñ vobiscñ sum apud alium

quoq; euangelistam pq̄ resurrectiõ ihu eu
attendat ubi ait hor tempꝰ sm vob cu ad hũc
eem vobcu q̄ tũc no eet cu ipis sil assistentib⁹
videtib⁹ tagentibus colloquentibus ēt ego
cu ad hũc eem vobcu mi cu ad hũc eem i carne
mortali mq̄ estis et vos Tũc em i eadē carne
qdem resuscitatus fuerat si ai ihs in eadē mor
talitate carnis induto veraciter ait cu ad hũc
eem vobiscu ia nõ erat Qua ꝓpter sicut
ibi ia immortalitate carnis induto veaci
ter ait cu ad hũc eem vobiscu vbi nichil
aliud intelligẽ possumꝰ nisi cu ad hũc eem
in carnis mortalitate vobiscu ita et hic
non absurde dixisse intelligitur ad hũc
modicu vobiscu sum tanquã dicẽt ad
hũc modicu sicut vos estis mortalis su
ego Ergo sequentia videamꝰ Quereꝫ
me et sic dixi iudeis quo ego vado vos
no potestis venire Quid vob dico modo
hor e no vos no potestis Iudeis at cu
hor dicẽt no addit̃ no Isti itaq; veniẽ
no poterant tũc quo ille ibat si poterat
postea Nam hor aplo petro aptissime

pauloper ait / Cū em dixisset ille / Dne
quo vadis / respondit ei / Quo ego vado no
potes me mo sequi / sequēris aut postea / Sed
hoc quid sit / no negligenter e prevendu
Quo em sequi nūc no poterat discipli dum
sed postea poterat / Si dixeimo ad mōte
homi nato quōd inciatur tps quo ad morien
dum no sit idoneus / qm quidem ths est
in corpe corruptibili hominu sorte / ut non
sit in ea facilior vita qua mors / Non igit
ad hoc mio idonei erat sequi dum ad mō
te / sed mio idonei erat sequi dum ad vita
que no habet mortem / Ille qppe ibat dus
ut resurgens a mortuis ia no moreret
et mors ei ultra no dnaretur / Mortuus
qppe dum pro iustitia / quo ia fuerant
secutu / ad hoc martirio no matu / Aut
itu dum ad īmortalitate carnis / quo ia
fuerat secutus / sed in fine scli resurrectui
Aut itu dum ad suum pris / ner relictis
eos / unde ner recessit cū venisset et ad
eos / quo iam fuerant secutu / cum esse

quōdlibz mortuū

nemo possit in illa felicitate nisi prius
in caritate Ideoq; dicens quo idonei esse
possint pfici quo ille antecedebat mada
tu inquit nouu do vobis ut diligatis in
vicem hiis sunt gressus quibus sequendus
e xpus Sed de his sermo uberior in a
lind tpus e differendus

Sermo. lxv

Dominus iesus mandatu nouu
se discipulis suis dare testat
ut diligat invice Mandatu
inq; nouu do vob ut diligatis invice Mone
ia hoc erat mandatu in antiqua dei lege
vbi scptu est Diliges primu tuu sic
te ipm Cur ergo nouu appellatur adhuc
quod tam vetus esse dinoscit An ideo e
mandatu nouu quia exuto vete induit
nos hominem nouu Innouat qppe au
dientem ut potius audiente no omis
sed ista dilectio qua deus ut a carnali
dilectoe distingueret addidit sic dilexi
vos Nam diligunt invicem uxores et
mariti parentes et filii et quamq; a

ſ · 67 · r · 13 ·

inter ſe homies neceſſitudo humana deuꝛ
eſt vt taceamꝰ de dilcone caritabili atq; fra
nabili/ qua diligunt inuicem adulteri/ et adul
tere ſcortatores et mẽtrices/ et quoſcũq; alios
no humana inimicitia/ ſed humane vite
noxia turpitudo coniũxit/ Mandatu ergo
nouũ nobis dedit xpus/ vt diligamꝰ inuice
ſic et ipe dilexit nos/ Dilectio iſta nos i
nouat/ ut ſimus homies nou/ heredes teſ
tamẽti nou/ catatores cantici nou/ her
dilectio fecit eos antiquos et ia iuſtos pa
triarchas et pphas/ ſic poſtea vos apli
innouauit/ ipa et nũc innouat/ fecit
et ex vniuſo genẽ humano/ quod diffun
dit̃ toto orbe terrarũ/ facit et colligit ipm
nouũ/ corpus noue nupte/ filii dei vnige
niti ſponſe/ de qua dicitur in cantico can
torũ/ que e iſta que aſcendit de albata/ de
q; dealbata/ quia innouata/ Vnde niſi ma
dato nouo/ ꝓpter quod pro tuitate mea ſol
licitata ſut membra/ et ſi patitur vnũ
membrum/ compatiũtur omnia membra

et si ꝺꝛeiſcat² vnu membꝛu ꝯfaudet cꝛa
membꝛa/ audiut em atq; ꝛeſtodiut mada
tu nouu do vobis ut vos inuice diligatis
no ſicut ſe diligunt qui ꝛeꝛꝛupiut/ nec
ſic ſe diligut homes qm homies ſut/ ſ ſic
ſe diligut qm dii ſut/ et filii altiſſimi omꝫ
ut ſint filio eiꝰ vnico fꝛes/ ea dilectoe
inuice diligentes/ q̄ ipe eos dilexit
ꝑduꝛuros eos ad illiꝰ finem q̄ ſuſſiciat
eis/ vbi ſatietur in bonis deſideꝝ ecce
Tur em aliquid bono deſiderio no deeſt
qꝫ omnia in oibus deus eſt/ Tlis finis
no habet finem/ Nemo ibi moꝛitur/ qꝛa
nemo ꝓcreat/ niſi huiꝰ ſeꝛo moꝛiat³ no
mꝛte omniu/ qꝛa coꝛpus ab aia deſeꝛit²
ſed mꝛte eteꝛna qꝛa et ia tum ī carne
mꝛtali ad huc manet³/ coꝛ ſurſu poſt³
De q̄ mꝛte dicit apꝰs/ Mꝛtui em
eſtis/ et vita vꝛa abſcondita e/ cu xpo
in deo/ hinc fꝛtaſſe dictu e/ valida e
ſic moꝛs dilectio/ hac em dilone fit
ut in iſto ad huc cꝛuptibili ꝯpoe aſſimuꝫ

f 67 c 13

moriamur huic scio / et vita nra absconditur cu xpo in deo / immo ipa dilectio est mors nra scio / et vita nr deo / Si enim mors e / qn de corpe aia exit / quo non e mens / qn de mundo amor noster exit / valida est sic mors dilectio / hac em dilectione fit vir iustus / Quid ea validius ea qua vincitur mundus / Nolite itaq putare fres mei / hor qd aut dus / mandatu nouu do vobis / ut et vos invicem diligatis / illud magis premissum ee mandatu / quo precipitur ut diligamus dnm deu nrm / ex toto corde / ex tota anima / ex tota mente / Tanq̃ em hor premisso videretur dictu ut diligatis invicem / ideo hor ad illud alcm̃ ꝓtineat qd dictu e / Diliges proximu tuu tanq̃ te ipm / In his em duobus preceptis inquit totalex pendet et ꝓphe / Sed bn intelligentibus vnusq inveniunt in singlis / Nam et q diligit deu / no ei ꝓ contemne ꝓprietem ut diligat proximu / quid in eo diligit nisi deum / Ipa est dilectio ab omi mundana dilectione q sic ar spualit diligit proximu

discreta / qua distinguendo addidit dns / sic
dilexi vos / Quid em nisi deꝰ dilexit nos
no quod habeamus / sed vt haberemus
ut ꝓducat nos sic paulo an dicit / vbi sit
deus omia in omibus / Sic et ia ire medi-
us dicitur egrotos diligere / Et quid inei
diligit nisi salute / qua cupit vtiq; reno-
uare non morbu que venit expellē / Sic
ergo et nos inuicem dilectas / ut quantu
possum / muire ad habendu in nob deu dia
dilectois attrahamur / hoc dilectꝰ nob donat
ipe qui ait / Sic dilexi vos / ut et vos iuice
diligatis / Ad hoc ꝙ nos dilexit / ut et nos di-
ligamus inuicem / hoc nobis ꝓferes dilige nos
ut mutua dilectoe constringamur inter nos /
et tam dulci vinculo conexis membris / cor-
pus tam aptis sim⁹ / In hoc cognoscet mgt
omes quia mei discipli estis / si dilectꝰ habue-
ris inuicem / Tamꝫ dicit / Alia munda mea
sunt vobiscu et iam no mei no solu natura /
vita / sensu ratꝫ / et eam salute que homi-
bus pecoribusꝫ omnib⁹ est / veru et iam
legebas sacramenta / ꝓphetia / scietia fidem

distributorem veru suaru pauperibus et
traditione corpois sui vt ardeant si qm
caritate non habuit ut timbula correpat m
sut michil illis pdest Non ergo in illis
quamis bonis muneribus meis gbre pos
sunt et iam non discipli mei sed in hor
cognoscent omes quia discipli mei estis
si dilexez habuerit mvicem O sponsa
epi pulchra inter mlieres o dealbata
ascendens et inclubens sup fratruelem
tuu qm cuig lumie illustraris ut cadeas
eig adiutorio fulcaris ne cadas O qua bn
tibi cantatur in illo cantorn velut epitha
lamio tuo quia caritas in delicijs tuis
ecclpa no corrpdit tu impijs diaz tuam
ipa discernit causam tua et sit mors va
lida e et in delicijs tuis e Qua mundi
gnis mors e tui patu fuit no ee impijs
ni eet insup in delicijs Sed hec sermo ia
laudatur ab alio exordio tractada sut
q sequuntur Sequit Cam xviii

Sermo lxvj

ℓ

ꝝ dus ihus cena dilexem
qua se muitem dilexit dis
cipulis ondedaret dixit ei Sy
mon petrus Dne quo vadis
Sic vnqꝫ hoc dixit magro discipulꝰ et duo
seruus taqua sequi patus ꝓpter qꝫ dus
q eiꝰ animu vidit quae hic interrogauit
sic ei respondit Quo ego vado no potes
me mo sequi Tamꝫ dicit ꝓpter quod in
terrogas no potes me Non ait no potes
sed no potes mo Dilexem mundi no spe
rnit sed potius dedit sequeti vote firma
uit addedo atꝫ dicedo Segris at postea
Quid festinas petre Nondu te suo spu soli
dauit petra Noli extolli ꝑsumendo no po
tes mo Noli deum despando sequeris postea
Sed ad hoc ille quid dixit Quae no possu
te sequi mo Anima mea pro te ponā Ād
in animo eiꝰ cet cupiditatis videbat quid
uerum no videbat voluntatem sua iacta
bat infirmo sed inspiciebat valitudine
medicus Iste promittebat ille ꝓnoscebat
Qui nescebat audiebat q ꝑsciebat dorebat

et eaꝫ spe q̄ꝫ
non tulit

h .66. r .lr.

Quatn sibi assupserat petrus inuedo quid
vellet ignorando quid posset qm sibi assup
serat ut tu dns venisset aiam sua ponere
pro animis suis ac p hor et pro ipo rlle
hor dns offerre vndeat et nodu pro se pos
ta aia ei anima sua poliretur poturu se
ee p ei respondit ergo ihus Anima tua
pro me pois pure pores q sequi no pores
Quid tu psumis Quid de te sentis Quid
esse te credis Audi quid dio Ame ame dio
tibi no cantabit gallus donec ftin hoies
ter me neges Ente quo tibi ato apparebie
q magna loquebis et te penitu nesse Qui
in promittis morte tua ter negabie
vitam tuam Qui te iam putas mori
posse pro me pius vine pro te Na inuedo
morte carnis tue morte dabis aie tue
Quata eni vita e confitei xpm tata mors
e negare xpm An aplus petrus sic en
quidam stulte piso excusare nitunt
xpm non negauit quia interrogatus ab
ancilla homie se nesse respondit sic

ita ne finias p me
qd nodu ego pro
aia mia p me pois

ukis euangeliste contestant expssus dr
uēo q̄ homiez xpm negat non xpm negat
et hoc in eo negat quod fere est ppter nos
ne piret quod ferebat nos / Ergo qui ita
cōfitetur xpm deum / ut homiez neget
no pro illo mortuo ē xpus q̄ secm homiez
mortuus ē xpus / Qui negat hoiem xpm no
iustificatur reconciliatur p mediatore dei
vnus em deus / et vnus mediator dei et hoim
homo xpus ihus / Qui negat homiem xpm
no iustificatur / quia sic p inobedienciam
vnius hominis / pctores constituti sunt mlti ita
et p obediencia vnius hominis / iusti constituē
tur mlti / Qui negat homiem xpm / non
resurget in resurrectionez vite / quia p hoiez
mors / et p hoiem resurrectio mortuorum
Sic em in adam omes moriuntur / ita et in
xpo omes viuificabuntur / p quid aut capd
ē ecclie / nisi p homiez / quod ubi cās frim
ē / id ē dei pris vnigenitus deus homo
factus ē / Quo est igitur in cōpe xi / q̄ ne
gat homiez xpm / Qui em negat caput
quis est membrum / Sed quid mlti immorer

ꝑ 66. ꝛ 12.

ñ ipe dñs abstulerit omnes humane argu
mentacois ambages / Non enim ait nō tan
tabit gallus donec filium ter neges ꝑ ait
donec nr ter neges / Quid ē me nisi quē
erat / Et quid nisi xpus erat / Quidq ergo
eis negauit / ipm negauit / xpm negauit
dnm deu sm negauit / quia et ille ꝺ discipulos
eis thomas / qñ exclamauit / dns meus et
deus meus / nō ibm sed carne tetigit / nō
incōpabile dei natura / sed hoīs corpo nūc
sic manibus cōtrectauit / hoīem itaq te
tigit / et m deum cognouit / Sic ergo qd iste
tetigit / hoc petrus negauit / qd iste excla
mauit / hoc petrus offendit / Non tantabit
gallus / donec ter me neges / Dicas licet
nescio hominem / dicas licet homo nescio
quid dicis / dicas licet non sum ex eis dis
cipulis / me negabis / Sed quod dubitare
nephas ē / xpus hoc dixit / qui dubio pe
trus xpm negauit / Non accusemus xpm
ñ defendimus petrū / peccatū agnoscat
infirmitas / Nam mendacium nō hz veritas

hoiez neges a fir
cog semtipōe m
hoīe dignatoe
assumpt nō tantū
gallū donec filiū hoīs

agnouit ipse primu suu infirmitas petri
prorsus agnouit et quantu mali xpm ne
gando cōmiserit plorando mostrauit ipe
suos redarguit defensores et vnde eos ar
guntur producit lacrimas testes Nequ nos
cū ista dicimus primū aplorum accusac de
lectat sed hinc intuendo admonēi nos op
tet ne homo quisquā de humanis viribo
fidat Nam quid aliud ptinuit ad dominū
saluatorem nrm nisi ut nobis nequaq
de se quemq; deberet psumē in quo primo
aplorum demonstraret exemplo Nu anima
nrāq; cognit petri qđ offerebat in corpore
no in pro duo ut temē psumebat pcessit
ꝛ aliter quia putabat Namq; an mortem
et resurrectionem dni mortuus e negan
et veniret plorando Sed mortuus e quia
supbe ipe presumpsit venire aut quia
demgne ille desperit

Sermo. lxxiij

Vigilanda e nobis fides ad deu
maiē intenc ut vba sci euāgelii
qne nō in uris aurib semper

§ 61 r 12

et ta mente rapt ut nisi possimo aut em
duo ibus Non turbetur cor vrm Credi
tis in deu et in me redite Ne mortem
taqua homies timerent et deo turbaret
cosolator eos et iam se deum ee contestans
Creditis inquit in deu et in me redite
Cosequens est em ut si in deu redire
et in me crede debeatis qd non eet gnis
si eps non eet deus Credite in deum
et in eu redite cui natia e no rapina
ee equalem deo Semetipm em exinaui
uit no tame forma dei amittens sed for
mam serui accipiens Morte metuit hui
forme serui non turbetur cor vrm sustu
tabit illam forma dei Sed quid e quod
sequit in domo pris mei mase mite st
n qua et sibi metuebant Vide audie
debuerut no turbetur cor trem Qs em
eoru non metuet cu petro dictu eet si
denadi atq; pnicidi no tamabit gallus
donec ter me neges Tanq; ergo ceut ab
ille pcuti merito turbabant Sed cu

audiunt in domo pris mei mansiones multe
sunt si quo minus dixissem vobis q vado
parare vobis loc a pturbatione retrahantur
tem ar fidentes et ia pg pusilla tepta
se apud deum ꝫ expo esse mansuros q
et si alius e alio fortior alius alio sapi
entior alius alio instructior alius a° sactior
in domo pris mei mansiones multe sunt
illis eorū alienabit3 ab illa domo vbi
mansionem q sus q̄sq; accepturo e mer
to denario quidem illis equalis e omnib
qui paterfamilias eis q̄ operati sut in
vinea iubet dari obus no inco distenes
q̄ mino er qui amplius laborauerut
Uno vtiq denario vita significat3 e ma
vbi amplius nemo vivit qui vinendi
non e diuisa meternitate mesura sed mul
te mansiones diuisas meritoru in vna vita
eterna significant dignitates Alia em
gla solis a° gla lune a° gla stellaru
Stella em a stella differt in gla sic et
resurrectio mortuoru Tanq̄ stelle sancti

dñsas masiones dñsas clãitates tacꝫ
in celo sortiuntur in ẽgno sed ꝑter vnu
denariu nullus separatur a ẽgno atqꝫ ita
deus ẽit omia in ombus ut qm deus
caritas e ꝙ caritate fiat ut qd hnt singli
gnue sit ombus Sit em quisqꝫ et ia
ipe habet ci amat in alio qd ipe non
habet Ilo ẽit itrqꝫ aliqua inuidia ipaꝫ
clãitatis qm ẽgnabit in ombꝫ vnitas
caritatis Pro in ẽsquendi sunt a corde
xpiano q putant deo dictu multas ee ma
siones quia extra ẽgnu celoꝝ ẽit aliqd
vbi maneat bꝫ innocẽs q sine baptismo
ex hac vita emigrauit quia sine illo in
ẽgnu celoꝝ intrae no potest Ver fides no
e fides qm non e vea et catholica fides
ita ne tadem stulti homies et carnalibꝫ
et cogitacoibus exercitati cu ꝓbandi
certis si masionem no dico petri pauli
ut cuilibet aplorꝫ sed corupꝫ puerli
baptizati a ẽgno celoꝝ separaretis no
vos putatis ee reꝓbandos q domꝫ dei

pris mde sepatio Non em ait dns in
vnius mundo atq; in vniuſa creatura
aut invita ut brietudine sempiterna ma
siones mlte sunt sed in domo inquit pa
tris mei masiones mlte sunt Vnde ista
e domus vbi edificatoz habemo ex deo
domu no manufactam etna in celis Vn
ne ista ē domus de qua tatang dns
bn qui habitat in domo tua dne in sla
sloꝝ laudabut te Ergo ne vos no domu
ainoqua baptizati seis sed domu ipiq dei
pris cui omes sncs dns pater pnoster
q̄ es in celis a regno celoꝝ separē aut
eam sit dnde audebitis ut alique ma
siones eoꝝ sint in regno celoꝝ alique aut
extra regnu celoꝝ Absit vt qui volut
habitare in regno celoꝝ in hac sanctitia
velint habitare vobiscu absit inqua vt ni
sis domus regnantiu filioꝝ no sit alibi
nisi in regno ipius cuiꝰ domus pars alīq̄
no sit in regno Et si abiero inquit et ppara
uero vobis locu iterū veniam et accipiam
vos ad me ipsu vt ubi ego sum et vos

ſ 68 r

ſitis Et quo vado ſcitis et viam ſcitis Dr
dixit ihū quo vadis patrē tuū ſi ia ma
ſiones mlte ſunt in domo pris tui aut
ſi accipis eos ad te ipm quo itm venis q
no ceredis Ista ēm ſi breuiter explicare
conemur quatn videtur hodierno ſatis ee
ſermoi tractata vidim no tdarebur et cur
ipa breuitas altea obſcuitas pro in hoc de
bitum differamus quod opportunis vob pat
familias uno largiente reddamus

Sermo xxviij

Eberi vobis fres ēm iam
esse reddendu quod diſtrica
mus anxioſissimis quo in
telligi possint no ee inter
se duo ista rotraria qm cum dixisset dus in
domo pris mei masiones mlte sunt si q
mia dixisse vobis quia vado pare vobis
locu vbi satis ostendit ideo se hoc illi dixis
se quia iam vbi sunt masiones mlte et
no e opus aliqua pparare rursus dixit
et si abiero et pparauero vobis locu itm
itm veniam et accipiam vos ad me ipsum
vt ubi ego sum et vos sitis Quo vadat et
parat locum si iam mlte mansiones sunt

Si quo minus / dixisset et vado paratę / sut
si ad sut parandus e / tur no merito dix /
isset vado paratę / An no iste masiones sunt
et parande sunt / Si quo mis em set / dix /
isset vado paratę / et in quia ita sunt / vt
parande sint / no eas uadit parae sit sut
Sed si abiet et ꝑparauiet sit sume sut
itm veniens arripiet eos ad se ipm / vt
ubi ẽ ipe sint et iam ipi / Quo ergo ma /
siones in domo pris no alie sed ipẽ et
sine dubio iam sunt / sicut parande nt
sunt / et nudum sit sunt parande sunt
Quo putamꝰ nisi quo et iam ꝑpha pre /
dicat dum qui fecit q futria sunt / No em
ait q facturus e q factua sut / sed q fecit
q futria sunt / Ergo et fecit ea et fictu /
rus ẽ ea / Nam neq; facta sut / si ipe non
fecit / neq; futua sut si ipe non fecit se /
cit ergo ea ꝑdestinando facturꝰ e opan
sut discipulos qu elegeit / satis indunt ellu /
gelin / Tur vtiq; qu eos vocauit / et in
apls ait elegit nos an mudi rosticuꝰ
ꝑdestinando utiq; non vocando / Quos
aut ꝑdestinauit illos et vocauit / Elegit
ꝑdestinando an mudi rosticuꝰ / elegit

vocando ad mtdi cōsummatōem Sic et
masiones ꝓparauit et ꝓparat ner alias
sed quas ꝓparauit has ꝓparat q̄ scrit q
futura sunt Quas ꝓparauit p̄destinan̄o
ꝓparat operando Iam ergo sunt in p̄destia
cioe Si quo mins dixisset ibo et ꝓparabo
id e predestinabo Sed quia mudum sut in
opatione et si adhuc inquit et ꝓparauero
robis dm̄ iterum veniam et accipiam vos
ad me ipm Parat aut mansiones masio
bus parando mansiones Quippe cu dicat
in domo pris mei mansiones mlte sunt
quid putauimus in domo ee dei n̄ templu
dei Quid ad sit interrogetur apls et
respondeat Templu eni dei sum est
quod estis vos Hoc est et iam regnu
dei q̄ filius traditurus e pri Vnde di
cit idem aplus Initiu xpus Deum qui
sunt ē in pnīa ei Deum finis cu tra
dideit regnu deo et patri id e quos rede
mit sanguine suo tradideit contemplan̄o
et iam patri suo Hoc est regnu celorum
de quo dicitur Simile est regnu celoru
homi seminanti bonu semē in agro suo

Bonu at semē hñ sūt filij regni. Cū
et si mr habent primitia zizania, mittet
in fine rex ipe angelos suos et colliget
de regno eius omnia scandala. Tur iusti
fulgebunt sic sol in regno pris sui.
Regnū fulgebit in regno, tu regno venit
regnū quod nūr oramus et dicim. Adue
niat regnū tuū. Nūr iam ergo regnū no
catur, sed ad hūr vocatur. Si enī
regnū no vocatur, colligent de regno
eius omnia scandala no dicetur. Si nū
dī regnat hūr regnū pro in sūr est ia
regnū, ut cū de illo colletu fuēnt omnia
scandala, tūr pueniat ad regnū, ut no
solum regnū nomē, sed et ia regnādi ha
beat pmiū. Hinc ipe regnū ad dextra
sanctī in fine dicetur. Venite benedicti
pris mei pcipite regnū, id e q regnū
erāmus et no regnabimus. Venite regnate
vt quod in spe fidēles et iam mte esse
possimus. Her ergo domus dei, hor templū
dei, hor regnū dei, regnūq; celoz ad
hūr edificamur, ad hūr paramur, ad hūr
congregamur. In illo enī mansiones sūt

f 78 r 12

eas ad hoc parat dns / in illo iam sut
sic pdestinant et iam dns / Sed quid est
qd ut pararet dns abiit / an pfecto nos
ipos pararet / quod non faciet si relig
erit / Adhuc ergo dic ut possum limitu
significas / quia ut putamur iste ma
siones / vide debet nostre ex fide / Cum
enim a suo pegrinam / opus hut exsi
de vide / quia p hanc ad spez ateplanda
parantur / Tu enim mundo corde / qr ipi
deu videbut / et fides mudat corda eoz
Illud in evangelio / hor in actibo aploz
legitur / fide aut qua eoru q deu visu
sunt / qua diu pegrinatur / corda mundat
qd non videt homo credit / Nam si vides
no est fides / Credenti / colligit mentu
videnti redditur pmiu / Cur ergo dns
et paret homi / cur ne videatur / lateat
ut credatur / Tut enim locus parat / si ex
fide vivatur / Creditur ut desideretur
ut desideratus habeatur / Desiderii di
troie / pparato e mansione / sta dne para qd
paras / nos enim tibi paras / et te nobis
paras / qui loru paras / a tibi / nob / a inte

nobis Tu eni dixisti manete in me et ego
in vobis Quanto ꝙsq; fuerit princeps tm
alius minus alius amplius Her erit diu
sitas pmioꝝ pro diuersitate meritoꝝ Her
erit mltitudo mansionm pro disparilitate
mansoꝝ sed tm omium in eternitate vnoꝝ
et sme fine btorum Quid e quod vadis
Quid est quod venis Si bene mtelligo
ner vnde vadis ner unde venis ecredis
vadis latende venis appatende Sed mi
maneas vegende ut profitiamus bene tu
uendo que parabitur locus vbi possimo
mane pfruiendo Her de tribus q recitata
sunt euangelicis satis dicta sunt quousq;
air dns itm veniam et accipiam vos ad me
ipm Quid aut sit quod sequit vbi ego su
et vos sitis et quo ego vado scitis et via
scitis post interrogatoꝝ que sequitur
a discipulis sntiam tanquia ꝙ eos et nos
interrogemus melius audiemus oportu
nius ꝙq; tractabimus

Sermo Lxix

Vnr est dilectissimi vt quatu
valemus intelligamus de tri
bus dnm posteriorib; pcta

et ꝯsequentibus ꝓdentia in eo qđ audistis apl̃o
thome nr̃o ꝓfanti et responsu. Dixeat em si-
pẽus dus cum de mãsionibus loquẽtur quas
et ee dixit in domo pris sui et ie se ut ꝓpara-
ret eas vbi mellerimus et ee iam masio-
nes ipas in ꝑdestinatione et ꝓparai eas
in eoꝝ qui ibi masiũ sunt ꝑ fidem corda
mudantur qm ipa dei domus ipi sunt
Et quid e alud mane in domo dei quam
ee in ꝓplo dei cu idem ꝓplus e indeo et
deus in eo hoc ut ꝓparaet dus abijt
ut credendo in eum q non videtur eaq
in spe sp futura e nur ꝑ fidem masio
ꝓparetur ꝓpter hoc ergo dixeat et si abiero
et ꝓparauero vobis locu iterũ veniam et
accipiam vos ad me ipm vt ubi ego sum
et vos sitis et quo vado scitis et viam
scitis Ad hec dicit ei thomas Due nesciꝰ
quo vadis Et qđ possumꝰ viam scie vtiqꝫ
illos dus dixerat scie vtiqꝫ dicit iste nes-
cie locu quo itur et viam qua itur Sed
nescit ille metiri Ego isti sciebat et se
scie nesciebant cõmunat eos iam scire
quod se putant ad hoc usqꝫ nescie Dicit

ei rñs Ego sū via vēritas et vita Quid
e frees Ette audiuimꝰ dēsiplm intrōga
tem audiuimꝰ et nigrem dorente et nuḋ
rapima et ia post vore sonante sniaz ta
tiantem Sed quid no possumꝰ rapē slu
quiḋ poteant ei dicē apli eiꝫ cū quibus
loquebatur nesciꝰ te Pro in si eu sciebat
et via ipa est viam sciebant Si eu scie
bant et vēritas ipe est vēritatem sciebat
Si eu sciebant et vita ipe est vita sciebat
Ette scie conicti sunt quod se scie nesci
ant Quid igitur et nos in isto sermõe
non repimus Quid putamꝰ frees mei
ñ quia dixit et quo vado scitis et viam
scitis Ette quod cognoimꝰ quod sciebat via
quia sciebat ipm q̄ est via Sed via est
qua itur Aliquid via e et quo itur Vtruꝫ
aut illos dixeat scie et quo vadit et via
Opus ergo erat ut dicēt ego sum via ut
ostenderet eos cū eu sciret viam scie q̄
putauerunt se nescie Quid aut opus erat
ut diceꝫ ego sum via et vēritas et vita
cū via cognita qua iēt restaret nosse
quo iēt nisi quia ibat ad veritate ibat

ad vitam Ibat ad se ipm ergo p se ipm Et
nos quo img nisi ad ipm et qua img nisi
p ipm Ipe igitur ad se ipm p se ipm nos
~~ante~~ p ad ipm p ipm immo veo ad prem
et ipe et nos Nam et de ipo alibi dicit
ad prem vado et hoc loco ppter nos ne-
mo inquit venit ad prem nisi p me ar
p hoc et ipe p se ipm et ad se ipm et ad
prem et nos p ipm et ad ipm et ad prez
Cuius hoc capit nisi qui spualiter sapit Et
quatu est quod hic capit ecia q̃ spualit
sapit frres quid a me ista Altis vobis expos
Cogitate qua excelsa sunt videtis quid sim
vides quid sitis In omnibus nob corpus q̃
corrumpitur aggrauat aiam et deprimit ter
rena inhabitatio sensum multa cogitante
putamus ne possimus dicẽ ad te leuani aiam
meam qui habitas in celo Sed sub tanto
ponderе vbi ingemiscimus granati quo
leuabo aiam meam nisi meam leuet qui
posuit pro me suam Dicam ego quod
possu capiat vim q̃ potest Cuo dona
te dico eo donante capit q̃ capit et
eo donante credit qui mundum capit

Nisi cū credideritis inquit ꝓpta no intelligetis Dic mihi dne mi quod dicam seruis tuis conseruis meis Thomas apls ut interrogaret habuit te an se nec tm intelliget si haberet in se Ego interrogo te quia scio te ee sup me Interrogo at in quatu possum sup me effunde uiaz mea ubi non sonante et tm dormientem audiam te Dic mihi obsecro quo vadis ad te Nunquid uia tua erit veniēs ad nos reliqueras te maxime quia no ate ipse veneras sed pater te misit Scio quidem quod te ee manifesti sed quia forma serui assumpsisti no quia forma dei nec ad qua redires dimisisti ut qua recipes amisisti et tm venisti et no solū usq; ad carnales oculos ue cu et iam usq; ad manus homm pueri Deus nisi in carne ꝑ hanc venisti una mens ubi eras ꝑ hanc rediisti non celi quens quo ueneras Si ergo ꝑ hanc venisti et rediisti ꝑ hanc procul dubio no solū nobis es qua veniēs ad te peru et ita tibi qua veniēs et rediees via fuisti Cū veo ad vitā quod es ipse isti

f 69 r 12

cande profecto carnem tuam de morte ad vitā
duxisti Aliud qppe vbum dei e aliud homo
Sed vbum caro factu e id e vbo itaqz ā homo
vbi alia hoīnis est psona qm vtrumqz e
xpus vna psona ar p hor queadmodu cāo
cu mortua e xps mortuus e et cu care se
pulta e xpus sepultus e Sic em corde
credimus ad iustitiam sic ore confessione
fit ad salutem Ita cu caro a morte re
uit ad vitam xpus venit ad vitā Et quia
vbum dei xpus est xpus est vita Ita mo
quodam et in effabili modo q nūqua dimisit
uel amisit se ipm venit ad se ipm veneat
aut ut dictu est p carne deus ad hoīnes
veritas ad mendaces Deus em verax omis
aut homo mendax Cum itaqz ab hoīnibus
abstulit atqz illius vbi nemo mentit carne
suam tenuit id e ipe quia vbum cāo fctm
e psemetipm id e p carnem ad veritatem
quod est ipe remeauit qua quidem veritate
quanis inter medaces et in morte fermauit
Aliqn em xpus fuit mortuus sed numqua
fuit falsus Accipite quanis diffusum et lon
ge impar exemplum in ut cuiqz ad intelligen

deū ex hijs q̄ ꝑpere ſubiecta ſunt deo Ego e°
ipe quantū attinet ad animā meā tutuli ꝛ
hor ſim quod eſſe et vos Si tacuero apud
me ipm ſum ſi aūt loquor vobis quod mel
ligatis quoda mō ad nos procedo ner me re
linquo ſed ad vos accedo et no recedo vnde
procedo Cum aut tacuēo quada mō ad me re
dio et quoda mō vobiſcum maneo ſi teneāt
quod audiſtis in ſermone que dixi Si hor
poteſt maius quam fecit deus quid poteſt
non a deo facta ſed ex deo nata ymago dei
deus nus illud quo ad nos egreſſus e et in
quo a nobis regreſſus ē corpus nō ſic me
elapſus e ſomnus ſed manet ibi vbi iam no
mortuus et mors ei ultra no dnabitur Multa
de hijs euangelicis verbis ad hui dia formā
ſe poterat et debebant ſed non ſuſt corda va
ſpualibus nbis onerandā quālibet ſuauib⁹
maxime qm̄ ſpus ꝙpitus e cāo at infirma

Sexto kȳ

Verba ſc euangelij ſpes ita tte
mtelligunt̄ ſi cum ſuperioib⁹
repetuntur hre concordiam
Conuertre em debet predemia

v

ſ 10 r 12

ſequentibus qñ veritas loquitur Sup̃ea
dixerat dns et ſi abiẽo et ꝑparauero vobis
locum iterũ veniam et accipiam vos ad me
ipm ut vbi ego ſum et vos ſitis dem addi-
derat et quo ego vado ſcitis et viam ſcitis
michiq; aliud oſtendit ee quod dixit miſi q̃
ipm ſciebant Quid ergo eet ire ꝑ ſe ipſu
ad ſe ipm quod et iam diſcipulis preſtat
ut eant ꝑ ad ipm ꝑ ipm ut poſtmodũ ꝑſtio
ſermone iam diximus Quod itaq; ait ut
vbi ego ſum et vos ſitis vbi erat futuꝝ
niſi in ipo Ar ꝑ hoc etiam e ipe miſe ipo
et ideo vbi illi vbi et ipe id eſt in ipo ipe
e igitur vita ẽna in qua futuꝝ ſuꝝ nem
anteꝑit nos ad ſe et ipa vita eterna q̃d
ipe eſt in ipo eſt ut vbi e ipe nos ſimꝰ
hoc eſt in ipo Sic ẽm pater habet vitam
in ſemetipo et vnde non aliud e vita q̃
habet in quod e ipe qui habet ſic dedit
filio vitã hre in ſemetipo ut ipe ſit ea
dem vita qua habet in ſemetipo Aliquid
aut nos vita q̃d eſt ipe hoc ẽſtꝰ ut in
illa vita hoc e in ipo eſſe repiamus

Non vtiq; quia ipe existendo vita habet
vitam et ipe est quod habet et quod vita
e in ipo ipe est in se ipo nos aut no ipa
vita sed ipius vite pticeps sumꝰ atq; ibi
ita eimus ut in nobis ipis non quod ipe e
ee possimus sed nos ipi non vita ipm habe
amus vitam qui se ipm habet vitam eo
qđ ipe sit uita Semiq; ipe et in se ipo e im
mutabiliter et in patre inseparabiliter Nos
neo tum in nobis ipis esse voluissemus ad
nos ipos turbati sumus vnde illa vox est
ad me ipm turbata e anima mea atq; inde
reius cōmutati neq; id quod fuimꝰ manere
potuimus Cum aut venimus p ipm ad pm
sicut ait nemo uenit ad prem nisi p me ma
nentes in illo nec a pre nos eq̄quam potu
separe nec ab illo Connectes itaq; cosequē
tia pcedentibus si cognouissetis me inquit
et prem meu vtiq; cognouissetis hoc est
quod ait Nemo venit ad prem nisi p me
Dein subiungit Et amodo cognoscetis eu
et vidistis eu Sed philippus vnus ex apīis
gaudiet no intelligēs Dne inquit ostē
de nobis patre et sufficit nobis Cui dns

f 10 r

tato inquit tpe vobiscū sum et no cognouisti
me philippe qui videt me videt et pret men
Erre increpat quod tanto tpe cū ipis erat
et no cognoscebatur Nonne ipe dixerat et
quo ego vado scitis viam scitis et se nesci
entes eos hoc scire coarguat addendo atq
dicendo ego sum via et veritas et vita Quo
niā dicat tato tpe vobiscum sum et no cog
nouistis me cū profecto et quo ēt scirent et
via scirent no ob aliud nisi quod ipm vi
tē scirent Sed facile ista soluuntur qstio
si dicamus quod eū aliqui eorū scirent
aliqui nescirent atq; in his q̄ nesciebat
et philippus erat ut quod aut et quo vado
scitis et viam scitis illis dixisse intelligat
q̄ sciebant no philippo cui dictū est tanto
tpe vobiscū sum et no cognouisti me phi
lippe dns ergo qm filiū iam nouerat et
ia illud de pre dictum est et amo cognoscetis
eū et uidistis eū Dictū est enī ppter amo
da filiū vt discat q̄ illi cū pre est ut ideo ama
dicentur nosse pren quia nouerat filiū
sui filiū Ergo ia sciebat filiū et si no oēs
certe quida eorū quibus dicitur et q̄ vado

ſcitis et via ſcitis Ipe eſt em via Sed pter
neſciebant ideo audiut ſi cognouiſſes me
et et prem meu cognouiſſes p me vtiq; illu
alius em ego ſum alius ille Sed ne puta
rent diſſimlez et amo inquit cognoſcetis
eum et vidiſtis eum videtur em eis ſimul
limu filiu Sed amonendi fuerant illem ee
et iam patre que nudum videbant q̄lis
e filius que videbant Et ad ſter vult q̄
poſtea pfilippo dicitur q̄ videt me videt et
prem no quod ipe eet pater et filius quod
in ſabellianis qui vocantur et iam pater
paſſiani catholica fides damnat ſed q̄ tam
ſiles ſunt pater et filius vt q̄ vnū nouit
ambos nouit Solemnis em de ſimillimis
duobus ita loqui eis q̄ vnū illoꝝ videt et
qualis e alius volunt noſſe vt dicamus
vidiſtis iſtum illum vidiſtis Sic ergo dm
e qui videt me videt et prem no vtiq; q̄
ipe ſit pater q̄ filius ſed quod a pris ſi
nidie in nullo prſus diſcrepet filius Ita in
duo eent pater et filius no dictu eet ſi
cognouiſſias me et prem meu cognouiſ
ſetis vtiq; em quia nemo nigt venit ad pz

nisi p me / Si cognouissetis me et pr̃em meū
cognouissetis / qm̃ ego p̃ quē venio ad pr̃em
p̃dicta vos ad eū ut ipm̃ et iam cognoscatis
Sed qm̃ ille sit omino similis / amo cognos-
cetis eū ut cognoscetis me / et vidistis eum
si oculis cordis vidistis me / Quid ē ergo qd
dicis philippe / ostende nobis patrē et suffi-
cit nobis / Tanto inquit tpe vobiscū sum
et no cognouistis me philippe qui videt me
videt et pr̃em / Quod si a te nūcium ē hoc
audire / saltem quod non vides hoc crede
Quia eī inquit dicis / ostende nobis pr̃em
Si me vidisti q̃ omino similimus sum / vidisti
illū cui similis sum / Quod si vidē non potes
no saltem credis / quia ego in patre / et pr̄
in me ē / Poterat hic dicē philippus / video
quidem te / et credo te similimum esse patri
sed nūquid acquiendus et obtemperandus est
q̃ eū talem videt et iam illū cui filius ē vide-
vidē / talem quidem nouī / sed ad hoc alium
si alio no noui / Ille in sufficit / mi et illū cui
ē iste filius noueri / ostende nobis vtiq; pr̃em
et sufficit nobis / Sed ideo meū discipulū
arguebat / qm̃ hoc postulantis videbat tam

em melior pater est qua filius ita philippo
patrem nosse rapiebat / et ideo ne filium
frebat / q̃ metus ee rre aliquid redebat
d̃ aut sensum corrigendu dictu est / q̃ vidit
me / videt et patrem / Quo tu dias osten
de nobis patrem / Video quo tu dnie / Non
alteru q̃ris videre simile / sed illu putas et
meliorem / Non credis quia ego in patre
et pater in me est / Cur in similibus distantia
rapis terne / Cur inseparabiles / separatim desi
deas nosse / Dem non ad solu philippu / sed
ad eos plenaliter loquitur / qua no st man
gustias tractanda / ut adiuuante illo dilige
tius exponamus

Sermo xxxi

Vdite audibus / accipite mentibus di
lectissimi loquentibus quide nob
sed ipo docente qui non recedit
a nobis / Dns dicit quod mo tu legebat audis
tis / verba que ego loquor vobis / a me ipso
no loquor / Pater aut in me manes / faci
opa ipe / Ergo et opa sunt iba / plane ime
Nam profecto qui primu loquendo edificat
boni opus operatur / Sed quid e a me ipso no
loquor / nisi a me ipo non sum q̃ loquer / Ei

ꝗppe tribuit quod ſant de quo ē ipe qui
ſanat Pater em deus non e de aliquo ſiliꝰ
aut deus e patri quidem equalis ſed de
patre deo deo ille deus ſed non de deo er
lumen ſed non de lumine iſte vēo deus de
deo lume de lumie Nam in hiis duabus
ſnīs vna qua dictu eſt no a me ipſo loquor
alia qua dictu eſt pater aut in me manes
facit opa ipe ſmgla tenentes duūſi nob
aduſantur hēsi qui no ex vna parte ſed
in cotraia tonantes a via veritatis exorbi
tat Arriani ꝗppe dicut Ere inequal eſt
filiꝰ patri no a ſe ipo loquitur Dicit ſa
bellliani contra idem patri paſſiam Ere
ꝙ pater e ipe er filiꝰ Quid eſt em pa
ter in me manens ipe facit opa ni in me
maneo ꝙ facio Contraia dicitis ſed non eo
mo ſic eſt ſm contrauum vēo ſed ſic ſut
inter ſe duo ſla cotraia Errando in duūſa
iſtis in medio ē via qua reliquiſtis Inter
vos ipos longioē intervallo ſepati eſtis
qua ab ipa via cuig deſertoēs eſtis Vos
hinc vos aut illinc hinc retro altꝰ ad altꝰ

nisi nolite sed hinc atq illic ad nos venien
do muniem nos inuenite Sabelliam aquos
cite quem pter mittitis arrianu equate q
subditis et in via nra nobiscum ambulatis
Est enī quod muniem ex vobis altēi ex alijs
amonēi vtriq debeatis Audi sabelliane
vsq adeo nō ipe pater sed alter est filius
ut eu arrianus mequalem asserat patri Au
di arriane vsq adeo filius equalis e patri
ut sabellianus eundem ee dicat et patrem
Tu adde que tollis tu adimple que minuis
et nobiscu ambo consistitis quia ner tollit
ner tu minuis eū qui et alter ē a patre
ut cōuincas sabellianū et equalis ē patri
ut cōuincas arrianū Vtriq enī clamat Ego
et pater vnū sumus Quod ait vnī audiant
arrianī quod ait sumus audiat sabelliani
et ner illi equalem ner illi alium negando
sint vani Si ergo qm dixi verba q ego
loquor vobis a me ipo non loquor ppter
pmittitur usq adeo impiis ptatis ut non
quod ipe velit faciat audiatur quod dixit
Sic pater suscitat mortuos et viuificat
sic et filius quos vult viuificat Ite si qm
dixit pater in me manens facit opa ipse

ꝓptea putatur nō alius ee pater alius
ipe audiatur quod dixit quumq; pater fuit
ber et filius similiter fuit et intelligat
no bis unus sed duo unt Uerū quia sic eq
lis est alter alti ut in alter ex altero ideo
no loquitur a semetipo quia nō est a se
ipo et ideo pater in illo manens fuit opa
ipe quia et ꝑ que et in quo fuit nō est
n ad ipo Denq; adiecit et dixit Non credis
quia ego in patre et pater in me e Alioqui
ꝓpter opa ipa credite Antea solus philip
pus arguebatur nunc aut non ibi solū fuisse
q̄ cet arguendus ostenditur ꝓpter opa ipa
inquit credite quia ego in patre et pater
in me e Neq; em si separari ēemus inse pa
biliter opari ulla ratione possemq; Sed
quid est quod sequitur Amē amē dico vob
q̄ credit in me opa q̄ ego faco et ipe faciet
et maiora horum faciet quia ego ad patre
vado et quicq; petieritis in nōie meo hoc fa
ciā ut glorificetur pater in filio Si quid pe
tieritis in nomie meo hoc faciam ergo et
illa maiora opa se ipm facturū ee ꝓmisit
Non se extollat seruꝰ super dnm et discipl

supra nigrum Maiora q̄ ipe faciet dicit eos
ee faturos sed in eis ut p̄ eos se faciente
no ipis tanq̄a ex se ipis Ei quippe tant⁹
Diligam te dne virtus mea Sed que sunt
tandem ista maiora An forte quod egros
ipis reasentibus et ia earu vmbra sanabat
Maig e emi vt sanet vmbra ꝓfundant ꝙ
illud ꝓ se hoc ꝓ ipos sed vtrumq̄ ipe veru
in quando ista dicebat verboru suoru opa
to mendabat Sic em dicebat verba q̄ ego
loquor vobis a me ipo non loquor Pater at
in me manes ipe facit opa Que opa hec
dicebat n̄ vba q̄ loquebatur Audiebant
et credebat illi et eoru dem vboru fructu
erat fides illoru Verum elbangelizantibus
discipls no tam pauci qua illi erat ꝑ gentes
et iam crediderut cher sut su dubitatue ma
iora Ner tn ait maiora horu facietis ut
solos aplos ea putaemq̄ ee facturu ꝑ qui
credit in me inquit opa q̄ ego facio ipe sanct
et maiora horu faciet Ista ne quis credat
in expm facit q̄ xps ut maiora qua xps Non
prerecunt ista trmnda sunt ner dne festinare
precipitu sed ea rogit concludedus ia sermo
isti differri

Sermo lxxii

vid sibi velit et quo accipiendus
sit quod dns ait q̄ credit in me
opa q̄ ego faco et ipe faciet no
e facile coprehendere. Et cu hor
ad intelligendu difficillimu sit adiecit aliud
difficilius et maioa horu faciet. Quid e hoc
Qui faciet opa q̄ xp̄us fecit no inverecabamq
q̄ et iam maioa faciat inventu suma. Sic
dixeamus sermone ꝓstino quia maiq sint
umbre sue transitu quod discipli fecerut
qua fimbrie sue tactu quod ipe dns fecit
sanae languentes et quia pluēs aptius q̄
ipo p̄ os ꝓpriu predicante dno crediderut
vt hoc videremur opa intelligenda esse
maioa no quo maior eet mgro discipulo nl
duo sermus nl adoptamus vnigenito nl
homo deo sed quod p̄ illos ipe dignaetur
eadem maioa facere qui dixit illis absq
loco sine me nichil poteatis facere ipe q̄ppe
vt alia omitta que sunt inmudicia sine
ipis fecit ipos sine ipis fecit hunc mundu
et quia homo et ia ipe fieri dignat e sine
ipis fecit ~~ipos~~ et se ipm. Quid aut e su
ipo nisi peccatu. Deniq̄ et hic q̄ de hac re

poterat nos mouē mor abstrahit / Cū em dix
isset qui credit in me opa q̄ fc ego facio et ipe
faciet / et maiora horū faciet / omino secuti
adierit / Quia ego ad prem vado / et quūq̄
petieritis in noīe meo hoc faciam / Cui dicat
faciet / post ait faciam / tanqua dicēt / No pot
impossibile hoc videatur / no em poterit esse
maior me / q̄ credit in me / sed ego su factus
et tūc maioa p̄ eu q̄ credit in me / q̄ pter
eum p me / ego em ipe per eu / pter eu ego ipe
Sed qn pretet eu faciet ipe / qn aut p eu
quauis no p̄sentialiter / faciet et ipe / porro
ar maioa facē p eu qua preter eu / no est
defectus sed dignatio / Quid em retribuant
seruī duo / pro omibus q̄ retribuit eis / qn
quidem inter retera bona / et ia hoc eis do
nāe dignatus e / ut maioa faciet pillos q̄
pter illos / Hone adore illius dues ille ipse
adtessit / q̄ vite eterne rosilia quesuit / audi
uit adierit / Et in postea q̄d ab illo audiui
no fecit vinus / fecerut mlti cū loqret p̄ disci
pulos mgr bonus / coteptibilis ei que dimi
te p̄ se ipm monuit / amabilis eis / quos ex
diuitibus pauperes p̄ paupes fecit Etre

§ 12. r 12

maiora fecit ꝓdicatus a credentibus qua loquentes audientibus Vem hoc ad hoc monet qd fecit maiora p̄ apl̄os fecit no aut ipos tantu significas ait opa q̄ ego facio et vos facietis et maiora horū facietis sed oes ad sua familiam ꝓmentes meliori volens q̄ credit in me inquit opa q̄ ego facio et ip̄e faciet et maiora horū faciet Si ergo qui credit fa et no credit vnq̄ q̄ non faciet simile est qui dilexit me madata mea custodit vide ꝓfecto q̄ ñ custodit non dilexit Item a° loco dnt Qui audit mḡt vba mea hec et facit ea similabo eu vio prudenti q̄ edificauit domu sua supra petram Qui ergo no est silis huic vio prudenti ꝓcul dubio aut vba hec audit et no facit aut oino non audit Qui credit in me inquit hec moriatur viuet Qui q̄ no viuet no vnq̄ credit Hec et iam hoc e q̄ credit in me faciet no vnq̄ credit q̄ no faciet Quid est hoc fecis Aliquid inter credentes in xp̄m no est copulandu q̄ no fecit opa maiora q̄a xp̄us Dictu est absurdu est facere no p̄t no toleatur no intelligatur Aplm ꝓfitear audiamus Credere inquit in eu q̄ iustificat impiu deputat fides eius ad iustitiam

In hoc epe fiduciamus opa ꝛ̄ quia et ipm ꝛ̄
dere in xpo opus xpi est hoc opatur in nob
no vrigt sine nobis audi ergo et iam et in
telligo Qui credit in me opa q ego faco et
ipe faciet Prius ego facio deu ipe faciet
quia ego facio ut faciat Que opa in ut et
impio iustus fiat Et maiora horum faciet Quo
tu obsecro aliquid na oim opm ꝛ̄ maiora
faciet q̄ ai timoꝛ et tremore sua ipius salutē
opatur Quod vrigt in illo sed non sine illo
xpus opatur Prorsus maiꝰ hic ee dicerim
quam e celum et terra et quumq; terminus
in celo et in terra Et celi ceni et terra trāss
ibunt pdestinatoꝝ aut idem eoꝝ qđ pfint
salus et iustificatio pmanebit In illis tm opa
dei in hijs aut et iam imagio dei Sed et in
celis sedes duatus principatus ptates archa
gli angli opa sut xpi aliquid et iam hijs
opibus maiora fiunt q̄ opante in se ipo coo
patur eternam salutem ac iustificationem suam
Non hic audio pripitare smiam intelligat qm
pr iudicet q̄ pr utrum maiꝰ sit iustos creare
qua impios iustificare Certe cum si equalis
utriusq; potencie e hoc maioris mie e hoc est
cum magnum pietatis sacramentum quod mā
festatum e in carne iustificatu est in spiritu

h 13 r 12

apparuit aūstris / pdicatu est inscribi / credi
ri est in mundo / assumptum est in gla / Sedet
ad pr̄i intellige ubi ait maiora horum faciet
illa nos uirtutes rogat / horū em forsitan dicit
q̄ illa hora faciebat / Tuc aut verba fidei
faciebat / et de hr̄is operib⁹ fiebat plenius di
cens / Verba q̄ ego loquor vobis / a me ipō non
loquor / pater aut in me manens ipe facit opa
Tuc ergo ūba eius erant opa eius / Et vnq̄
minus e ūba instrie predicāe / quod fecit ꝑ
nos / qua impios iustificāe / quod ita fecit in
nobis / ut faciamus et nos / Restat inq̄rere
quo accipiendu sit / q̄dcunq̄ petieritis in nōie
meo hoc faciam ꝑter multa em qua petunt
fideles eius nec accipiūt / non parua hmoi
oritur q̄stio / Sed qm sermo iste laudendus
e / ei cōsiderande atq̄ tractande tribuat⁹ satis
parua dilatio

Sermo tercii

Agniam spem dns suis pro
misit orantibus dicēs / quia ego
ad pr̄em vado / et q̄dcunq̄ pe
ieritis in nōie meo hoc faciā
Sit ergo prerit ad prem / ut no relinquēr
indigentes / sed exaudiēr petentes / Sed quid
e / quodcunq̄ petieritis ~~in nomine meo~~ cū vi
deamo plerūq̄ fideles eius pete et no accipe

An forte ꝓpter quia mala petunt / Ma et hꝰ ex
probrauit apls iacobus dicens / Petitis et nō
accipitis eo quod male petatis / ut cōcupiscē
cijs vris īsumatis / Male ergo vsi sunt eo
quod ꝑbt accipe / deo porius miserante non
accipit / Pro inde si ꝑtor ab illo petitur / vnde
homo ledatur erauditus / magis metuendū
e / ne quod posset non dare ꝓpitius / deretur
An no videmus israhelitas malo suo impetisse
quod culpabili cōcupiscentia petierūt / Con
cupierat em carnibus vesci q̄bus pluebat
mana de celo assasidiebat q̄ppe quod habe
bant / et quod non habebant imprudenter pe
tebant / si non melius peterēt / no ut cibus
qui de erat indecenti desiderio ꝑstaretur
sed ut ille q̄ aderat sanato fastidio sumeret
An em nos delectant mala / et no delectat
mala bona / rogare debemꝰ ꝑpius deū / ut
delectent bona / qua ut concedantur mala
no quia malu e carne vesci / tu de hac re
loquēs aplius dicat / dis celestia dei bona
e / et nichil abhorrendū / quod tu gratia amoe
accipitur / sed quia sit idem ipe cui / malum
e ꝑtor / qui p offensionem manducat / Et si
p homis offensionem / quato magis dei
Cuig in israhelitis no parua erat offensio

ℓ 13 r 12

repudiare quod dabat sapia et pete in quo
inhiabat concupiscentia quamus ille non petent
sed quia de erant murmuraret Sed ut scia-
mus no dei ee creatura culpabilem sed mobe-
dientia ctrimatem et inordinatam cupiditu-
te no ꝓpter pomu sed ꝓpter pomi mortem
homo ꝑmus invent et esau ꝑmatus suos
no ꝓpter gallina sed ꝓpter lenticula ꝑdidit
Quo ergo intelligendu est quodcuq petieri-
hor faciam si dene aliqua petentibus fide-
libus et iam cosulendo no sant An forte so-
lis aplis hor dicru debemus attipe Absit
vnde em ad hor venit ut diret Superius dixe-
rat q credit in me opa q ego facio faciet et
maiora horu faciet De qua re ꝑsrimo sermoe
tractauimus Et ne aliqua sibi hor tribueret
ut et iam illa opa maiora se ipm facere osten-
deret adiecit atq ait Quia ego ad prez vado
et quicumq petieris in nomie meo hor faria
Aliquid in eu soli aplis credidert Ad eos itaq
loquebatur dicendo q credit in me in quibus
eo donante et ia nos sumus q vtiq no quod
cuq petimus attipimus ipos q bnssimos si co-
gitemus aplos invenimus eu q plus omnibus
laborauit non aut ipe sed gra dei cum ipo
ter dicu cosasse ut ab eo discederet angelo

sathane ner in quod roganeat attepisse Rd
Dicimus Rmi putabimus ne hoc pmissum
vbi ait quodcuq petentia hor faciam ner
aplos copletu fuisse ab illo Et au tandem
quod promittit implebit si aplos suos in sua
pmissione fraudauit Euigila ergo homo fidel
et vigilanter audi quod illic potuime in noie
meo Qui promisit ergo tam ipm em qdcuq
no ait petentis ut aiq sed in noie meo Rt
pmisit ergo tam magnu beneficiu quid vo
catur vnq xpus ihus xpus significat rege
ihus significat salvatorem Non itaq nos
salvos faciat qcuq rex sed rex salvator ar
phor quodcuq petimus adiutus vtilitatem
salutis no petimus in nomie salvatoris et
in salvator ipe e non solum qui faciem quid
petimus verum etiam quando non facit qui qd
videt peti contra salutem non faciendo potius
exhibet se salvatorem Novit em medicus
quid pro sua quid contra salute sua posit
egrotos et ideo totidiu postponit no fit
vtilitatem ut faciat sanitate Cum igit qd
volumus ut non faciat quodcuq petimus no ut
cuq sed in noie eius petamus Non ergo ut
salutem veram petamus qd si fecerit no ut
salvator faciat quod e nome eius fidelibus eis

ihs e in noie sal. ut eis petam

Est qppe impius et dapnator q̄ dignatur
fidelibus esse saluator Qui credit ergo in
eu / quodcūq; petierit in eo nōie quod est ill
q̄ credit in eū hoc facit / qui hoc sit saluator
facit Si aut qui in eu credit aliquid p̄ ignō
rantia contra sua salute petit / no in nomie
saluatoris petit / quia saluator eiq̄ non erit
si quod eiq̄ salutem impedit fecerit Vnde
nr expedit potius ut non faciendo qppter qd
invocatur faciat qd vocat? qppter ea no solu sal.
uator / sed et iam mgr bonus ut faciat qd
cuq; petierimq; in ipa oroe quia nobis dedit
docuit quid petamus ut et ita sit intelligā
mus / no pete nos in nōie mgri / qd petimq
quia no statim in illo pter rēgulam ipiq̄ ma
gistri Sane quedam quamis in nōie eius
petamus id ē sedm saluatore / et sedm mgrem
petamus / no tñ qn petimq facit / sed n̄ facit
neq; eni quia et illud petimq vt veniat rē
nu dei qppter ea no facit quod petimq / quia ne
stan in illo meternitate zfruama Differtur e
in quod petimq / no negatur / veruntn orates
taquā semantes non defiriamq / qppe em
qpie metemus / et sunt petamq / qn bene
petimus ut no faciat qd male petimq

quia et ad hoc pmet / quod in eade oratoe
dnica dicimus ne nos inferas in tptatione
Neq; em pua e tptatio si contra tua sit cau-
sam tua postulato Non aut negligenter au-
diendu e quod dns ne dsquiam eum puta-
ret qd se promisit fate petentibus sme pte
esse factum em dicisset qdcumq; petieritis
in nomie meo hoc faciam totimus subie-
cit ut gloisficetur pater in filio si quid
petieritis in noie meo hoc faciam Ille me
igitur sme pte hoc filius facit qui quidem
vt in illo pater gloisficetur ppter ea facit
zfacit ergo pater in filio ut filius gloisfice
in patre et facit filius in patre vt pater
gloisficetur in filio qm vnu st pr̃ filius

Sermo. lxxxiii.

Vdiuimus fres nim euangelium
legeretur dum dicente Si dili-
gitis me mdata mea seruate
et ego rogabo pter et alium paraclitu dabit
vobis vt maneat vobiscum metnu spm
veritatis que mundus non pt accipe quia
no videt eu ner scit eu vos at cognoscetis
eum quia apud vos manebit et in vob
erit Multa sunt q in istis paucis verbis
dni requirantur Sed mltum est ad nos ut

f 12 r 12

omia q̃ hic q̃renda sut querē vel omia q̃
hic querimꝰ inuenīe / verum qñ nob dns
donāe dignatur / p̃ma et vra rapacitate /
quid dicē debeamus / et quid audiē debeam⁹ /
attendentes p̃ nob ēm q̃d possimus sumite /
et ab illo q̃d non possumꝰ postite / Spm pa-
clitu xpus promisit aplis / quo aut modo
q̃misēit adūtamꝰ / Si dilexitis me mādata
mea seruate / et ego rogabo p̃rem et alm̃
parclitu dabit vobis / vt maneat vobiscum
in ēternū spm veritatis / hic ē vitaꝫ in trini-
te spūs scūs / que patri et filio cōsubstantia-
le et coēternū fides catholica cōfitetur / spe
e de quo dicit aplus / Caritas dei diffusa est
in cordibus nris / p̃ spm scm q̃ datus ē nobis
Quo ergo dns dicit / si dilexitis me mandata
mea seruate / et ego rogabo p̃rem et alm
parclitu dabit vobis / cui hoc dicat de spu scō /
que nisi habeamꝰ / nec diligere deū possum⁹ /
nec eius mādata seruare / Quomo diligimꝰ
ut eū accipiamꝰ / que nisi habeaꝫ dilige
no valemus / Aut quo mandata seruabim⁹
ut eū accipiamꝰ / que nisi habeamꝰ mādata
seruare non possumꝰ / An forte predit in nos
caritas qua diligimꝰ xpm / ut diligendo x̃m

eius faciendo mandata / meamur amipe spm
strm / ut caritas non xpi que ia presserat / sed
dei pria diffundatur in cordibus nris p spm
strm / q datus e nobis / pisa e ista sma / Cum
em se filiu diligere credit / et prem no dili-
git / profecto nec filiu diligit / sed quid sibi
ipe confixit / Dem aplica vox e / Nemo dicit
Dus ihus / nisi in spu sto / Et qs dum ihm / n
q diligit eu dicit / si eo mo dicit / quo intelli-
gi voluit / Multi em voce dicit corde
aut et factis negant / sic de istis ait / Con-
fitentur se nosse deu / factis aut negat / Et
negatur factis / prudubio et ia dixit factis
Nemo itaq dicit dus ihus / nisi animo / vbo
facto / corde / ore / ope / Nemo dicit dus ihus / n
in spu sto / et nemo sic dicit / nisi q diligit / Iam
itaq apli dicebant dus ihus / et si eo mo
dicebat / ut no ficte diceret / ore confitetes / co
de et factis negantes / prursus si verasit
cor dicebat / prudubio diligebant / Quo
diligebant / nisi in spu sto / Et ni eis spus
impetrat / ut diligant eum / et mandata eius
coseruent ut attingat spm strm / que nisi ha-
benti profecto diligi / et mdata seruare
nio posset / Petat ergo ut intelligamus spm
strm istis qui diligit / et habendo mereri ut

plus habeat / et plus habendo / plus diligat
Iam itaq habebant spm discipli que dns
promittebat / sine quo eu dum non dicebant
ner ñi eu ad hur habebat / sicut eu dns p-
mittebat / Et habebat ergo et no habebat /
quia quatu habendus fuerat nodu habebat /
habebat itaq minus / dandus eat eis am-
plus / habebant omnia / antequ eranr
manifeste / quia et hor ad maiq dom sñi spe
ptinebat / ut eis innotesceret quod habebat
De quo mune aplus loques ait / Nos no
spm hui mundi accepimus / sed spm q ex deo
e / ut sciamus q a deo donata sut nob / Ma
et ipam manifestam inpone spus sancti
no semel sed bis mundo dns egit / Mor
em ut resurrexit a mortuis / insufflans ait
Accipite spm sm / Nunquid igitur quia nus
dedit / ideo non misit / et iam postea que
promisit / Aut no idem ipe est spus sus
q et hus e insufflatus ab ipo / et postea
ab ipo missus exelo / Dna pter aut ipa q
facta e euidenter donato eius / bis facta
fuerit / alia qstio est / fortassis em pter dns
precepta dicitois hor est gemmi et dei utro
mendacium / ad spm sm ptinē gemina
dilio / licet eiq gemina dilio e manifestum e

sarta donaro Et si alia causa q̃renda e no in
eig inq̃sitione in longiorem qua oportet modu
sermo iste mittendus e / du in constet sñi spūs sc̃
xpm nos dilige et eius mandata seruare non
posse et id nos posse atq̃ agere tanto minus
quato illu paucius minus tato ar amplius
quato illu pcipimꝰ amplius Pro in no solu
non habenti veru et iam habenti no in cassu
p̃mittitur no habenti quidem no vt habeat
habenti ar ut amplius habeatur Nam nisi
ab alio minus ab alio amplius habēt / spūs
helisei sto helie no diceret spūs est inte
duplo sit in me Ñri aut loches baptista non
em ad mensura dat deus spm / de ipo dei filio
loquebatur cui no est datus spūs ad mesura
quia in illo habitat omis plenitudo diuinitat
Neq; em sine gra spūs sc̃i est mediator dei
et hoim homo xpus ihūs Nam et ipe desi
derat fuisse ap̃hetica illud impletu / Spūs dñi
sup me ꝙpter quod unxit me / euangelizare
pauperibus Quod e em unigenito equalis
patri no est gre sed nature / q̃ ar in unitate
p̃sone unigeniti assumptus e homo gre e no
nature / asserete euangelio ait dicente / puer
aut crescebat et cofortabat̃ plenus sapia
et gra dei erat in illo Cetꝰ aut ad mesura
datur et datus adiuuat donec unicuiq;

pro mo sue pfrōis ꝙia mensura ꝛopleat
vnde monet apls no plus sape qua opor
tet sape / sed sape ad temperantia / vnicui
q̄ sit deus ptius e mensura fidei / Neq; em
ipe diuidit spūs / sed dona ꝑ spm / Nam
diuisioes donatiom sunt / de aut spū / etd
vō ait rogabo prem / et aliu paraclitu dabit
vobis / ostendit et se ipm ee paraclitu / paracly
em the dicitur aduocatus / et dictu est de xpo
Aduocatu habemus apud prem ihm xpm iust
tu / Sit aut mundu dicit non posse accipe spm
scm / sit et iam dictu est / prudentia carnis
mica est in deu / Legi em dei no est subiecta
ner em pt / vclud si dicamus / in iustitia insta
ee non pt / Mundum ergo aut / hoc loco mun
significas dilectores / q dilo non e apte / et
ideo dicit hui mundi / de qua satis agim
ut minuat et ꝛsumatur in nobis / ctraria
e dilo in nobis dei / q diffunditur in cordib
meis ꝑ spm scm q datus e nobis / Mundus ergo
eu accipe non pt / quia no videt eu / neq;
scit eum / Vo em habet in visibiles oculos
mundana dilo / ꝑ quos videt spūs stus / ni
visibilit no pt / Vos at inquit cognoscetis
eu / quia apud vos manebit / et in vobis
cit / Cit in eis vt maneat / no mactit vt sit

Prius ē em esse alicubi qua mane Qne
putaret quod dictum ē apud vos manebit
ita dictu quadmodum apud homies hospes
visibiliter mane rosdebenit exposuit quid
dixerit apud vos manebit ri adiuxit et dit
in vobis Ergo invisibiliter videtur ner si no
sit in nobis potest ee in nob eis sciencia
Sit em a nobis videtur in nob et nra ofcia
Nam faciem videmo alterig nram vide non
possumus rosciaz vēo nram videmo alterig
no videmo Sed rosciencia nigz ē nisi in nob
spus aut spus pt esse sine nob Datur ergo
vt sit et in nobis sed videri et sciri quead
modū videndus et sciendus ē no pt a nob
si non sit in nobis

Sermo. lxxv.

Ost promissionē spus sci me
dsquam putaret qd ita eum
quis daturo fuerat velud pro
se ipo vt non et ipe ri eis
eet futurg adiecit atqz ait Non relinqua
vos orphanos veniam ad vos Orphani pu-
pilli sunt Aliud em greca eigdem rei nome
ē hoc latinū Nam et in psalmo vbi legi-
mus pupillo tu eis adiutor greca habet
orphano Quanuis ergo nos filigdei suo pa-
tri adoptauerit filios et eundem patrem nos

ß 17 r 12

voluerit habe ꝑ gram ꝙ eig pater ē pna
tra tn et iam spe nra nos paternum
quodamo demostrat affectu ai dicit no re
linqua vos orphanos veniam ad vos hinc
ē quod sposi filios nos appellat vbi dicit re
miet hoc ut arsc̃atur ab ēis sponsꝰ et tur
ieunabut filii sponsi Qs aut sponsꝰ nisi
ihs xpus Dein sequitur et dicit Ad hut
modicu et mudus iam me no vider Quid
ei Tue ei videbat mudus qn qde nomie
mudi ebat intelligi eos de qbus supeꝝ
t loquutus dicet de spu sto que mudus ac
cipe no pt quia non vider ei neq; scit ei
videbat ei plane mudus carneis oculis
carne cospicuu no aut videbat quod in car
ne vbum latebat videbat hominem no vi
debat deu videbat indumentum no videbat
indutu Sed qm post resurrectione et iam
quam carne suam qua non solu videnda
veru et iam cotrectanda demostrauit su
is nolunt demostrae no sim hinc fortas
se intelligendu est esse dictu Ad hut modicu
et mudus me iam no vider vos aut videbis
me quia ego vivo et vos vivetis Quid
ē ego vivo et vos vivetis Cur de presen
te vivere dixit illos aut de futuro esse

victuros / nisi quia vitam et ia trans vnq̃
resurgentis qualis in ipo preredebat / etn
illis e postinitus scriptura / Et quia ipius
mor futura erat resurrectio / pritis posuit
pis vbum ꝓter significandam refectatem
illoꝝ aut qui scti differtur in finem / non
ait viuitis sed vinetis / Quas ergo resurrec
tos / suam mbr futura / et nram in fine scti re
nuam / duobus vbis pritis tpis et futu
eleganter breuiterq̃ pronusit / quia ego m
ꝗ viuo / et vos vinetis / Quia vinit ideo
et nos vinemus ꝓ hoiem ꝗppe mors / et
ꝓ hoiem resurrectio mortuoꝝ / Sic em
in adam omes moriuntur / sic et in xp̃o omes
viuificabuntur / qui nemo ad illu nisi ꝓ mortem illu
nemo ad vita nisi ꝓ xp̃m / Quia nos vivim
mortui sum / quia vinit ipe / vnemo nos
Mortui sumo illi qui vivimo nobis / quia deo
ille mortuus e pro nobis / et sibi vinit et
nobis / Quia em vinit ille / et nos vine
mus / Nam sicut ꝓ nos mortem habere
potuimo / non sic et vitam ꝓ nos hre possu
In illo die inꝗ vos cognoscetis / quia ego
su in pre meo / et vos in me et ego in vo
bis / In quo die / nisi de qᵒ ait / et vos vinetis
Cur em ait / ut possimo vide qd credimus

ß 17 r 12

Nã et nũc ẽ in nobis et nos in illo ß hoc ne
credimus tũc et ia cognoscemꝰ quianis et
nũc credendo nondũ ma ſed tũc cõtẽplando noſ
cemꝰ Quã diu em ſumꝰ in corpe quale
nũc eſt id ẽ cõruptibili quod aggrauat aiã
peregrinamur a dño p fidem em ambulamꝰ
nõ p ſpem Tũc ergo p ſpem qñ videbiꝫ eñ
ſicuti eſt Nam ſi eſt et iam nũc xpus no cẽt
in nob no dicẽt aplus Si aut xpus in nobis
corpus quidem mortuũ eſt ꝓpter pam ſpus
aut vita ẽ ꝓpter iuſticiam Quia vẽ et nos
et iam nũc in illo ſumꝰ ſatis oſtendit vbi
dicit Ego ſum vitis vos palmites In illo ꝙ
die qñ vinemꝰ vita qua mors abſorbebitur
agnoſcemus quia ipe in pte eſt et nos in ipo
et ipe in nobis quia tũc pficietur hoc ipm
quod et nũc inchoatũ eſt iam p ipm vt ſit
in vobis et nos in ipo Qui hꝫ inquit manda
ta mea et ſeruat ea ille ẽ qui diligit me
Qui habet in memoria et ſeruat in vita
q̃ habet in ſermonibus et ꝙſeruat in moribꝰ
q̃ habet audiendo et ſeruat faciendo a q̃
habet fruendo et ſeruat ꝓſeuerando ipe
ẽ inqt qui diligit me Qꝛe ẽ demoſtranda
dilectio ne ſit infructuoſa nois appellatio Et

q̃ diligit me mꝰ diligetur a pre meo et ego
diligam eu et manifestabo ei me ipm Ihc
e Diligam Tamquã nr dilectus sit et nr
no diligat Absit Quo em nos pater sine
filio aut filius sine patre diligeret Quo
em rum inseparabiliter operntur separabiliter
diligut Sed ad hoc dicit diligam eu ad q̃
sequitr et manifestabo ei me ipm Diligam
et manifestabo id e ad hoc diligã et mani
festem Hinc em ad hoc dicerit ut credas
et mandatu fidei teneamus tr ad hoc dili
gat vt videamus et ipa visione mercede
fidei capiamus quia et nos nunc diligimus
credendo quod videbimus tunc aut diligemus
videndo quod credimus

Sermo lxxxvj

Interrogantibus discipulis et eis mgro
respondente ihu et iam nos taqua
cu illis distimus qn sim evangelia
ut legimus ut audimus Quia ec
go dixerat dns ad hoc modicum et mi
dns me iam non videt vos aut videbis
me interrogauit eu de hoc ipo iudas no
ille traditor eius q̃ scariothis agnoscamus
e sed nrs et ecclia inter scripturas canoi
cas legitur Due quid factu est q̃ nobis

ß 16 r 12

manifestaturꝰ eꝰ te ipm et no mudo / Sunt tu
ipis tanqᵃ interroganꝫ discipli / tamen
magistꝝ audiamus et nos / Iudas eꝫ sᵉus
no in mundo / nec imitator dñi sed sectator
causam qsiuit / quae se no mudo / sed suis ma-
nifestaturꝰ eet ihus / quae ad hor modicu / et
mundus no videt eum / ipi aut uideret eum
respondit ihus / et dixit ei / Si qs diligit me /
sermone meu seruabit / et pater meus dili-
get eu / et ad eum ueniemus / et mansione
apud eu faciemus / Qui no diligit me / sermo-
nes meos no seruat / Ecce exposita ē causa /
qre se suis manifestaturus ē no alienis qs
mudi nomie appellat / Et ipa causa ē / quod
qui diligant / illi non diligant / ipa causa ē
de qua pater insonat psalmus / Iudica me deꝰ
et discerne causam mea de gente no sancta
Qui eꝫ diligunt / quia diligut eligunt /
q vero non diligunt / si singulis hoim edqua-
tur et angelorum / sint eraneti sonas / et cy-
balu tinniens / et si habuerint ꝓphetiam / et sci-
erit omia sacramenta / et omem scientia / et
habuerint omem fidem vt montes trasferant
nichil sunt / et si distribuerint omem substantiam
suam et tradiderint corpus suu vt ardeant
nichil eis prodest / Dilectos suos discernit a mudo

q̄ fuit vnanimes habitare in domo ꝙfuit pater
et filius mansione q̄ donat et ipam dilexit
q̄bus donat infine et ia ipam suam maiesta-
tem. De qua discipulus interrogabat magis
tr nō solum illi q̄ tm audiebat ꝙ os eius, sed
et ia nos ꝙ euangeliū eius hor nosse posset
Cruciuerat em de xpi maiestate, et an-
diuit de dilexe atq̄ mansione. Est ergo que-
dam dei maiestas interior qua priuilegiis im-
pii nō nouerunt q̄bus dei pat̄ et spūs scī mai
festata nulla est, filij vō potuit ee, sed in natu
q̄ner this est qualis illa ~~nec filio deo pr~~
ner sp illis ad esse pr qualisumq̄ sit, sed ad
modicum tps et hor ad iudiciū nō ad gaudiū
ad supplicium non ad premiū. Hinc est ergo ut m
relinquamus quatum ille capite dignatur, quo
mō dictu sit, ad hor modicū et mundo me
ia non videt, vos aut videbitis me, verū e
quidem q̄ post passionē et iam corpus suū
in quo poterat eis et impiis videre oculis eor
fuerat subtracturo, q̄n quidem post resurre-
ctionē nemo eū vidit eorū, sed qm dictu est
testantibus angelis, sic veniet quēadmodū
vidistis eū euntē in celū, ner aliud credimus
quā eū in eode corpe ad iudiciū venturū et

§ 16. r 12.

mortuorū esse nemmū / protinꝰ dubio nūr eum
videbit mundus / quo nōie significati sūt a dño
eis abiemi / ar ꝓ hoc longe melius intelligitur
illud ia ipus significare voluisse in eo quod ait
ad hūr modicum / et mundus me iam no videt
qn infine sibi auferetur ab oculis dapnatorū
ut illi eu de cetco videant apud quos dilige-
eu / facit pater atq ipe mansione / Modicū
aut dixit / quia et id quod prolixū videtur ho-
minibus brevissimū est an oculos dei / De hoc
ipe modo / iste ipe ioānes euangelista / fili-
oli inquit / novissima hora e / Ne qs petro ex-
istimet prem tm et filiū / sine spū sto apud di-
scipulos suos facere mansione / revocat qd su-
pius de spū sto dictū est / quem mundus non
pt accipe / quia non videt eum / ner scit eum /
vos aut cognoscetis eu / quia apud vos mane-
bit et in vobis erit / Esse facit in suis tu pat-
et filio / suus et iam spūs mansione / mtq vtiq
taquam deus in templo suo / Deus trinitas / pa-
ter et filius / et spūs sanctus / veniunt ad nos /
du veninq ad eos / venit subveniendo / veq
obediendo / veniunt illuminando / veninq imbu-
endo / venit implendo / veninq capiendo / ut
sit in nobis cotu no exquisita exquisita visio

sed in terna / et in nob eerū ne trīsitoria masio
sed eterna / Sic mudo no se sīkus manifestat
Mundus em dictus e hor loro de qbus vi-
nuo subinxit / Qui no dilīgit me sermones
meos non seruat / hīj sunt qui prem et filiū
et spm sctm / inqua vident / filium at ut bn
ficiantur / sed ut iudicentur / ad modū vident
ner ipm in forma dei vbi est num pre et
spū sc̄o patrē invisibilis / sed in forma hois
vbi ee voluit mudo patiendo reprehībilis /
iudicando terribilis / Quod vēo adiunxit et ser-
mo que audistis no est meus / sed eius q̄ misit
me pris / no mīemur / no pauceamus / Non e
minor pre / sed no est nisi a pre / no est inqua
ipi / sed no est a se ipo / Neq; em metuimus e
dicendo q̄ non dilīgit me / sermones meos
no seruat / Eos suos dixit esse sermones
Nūquid sibi e ipe cōtrarius / vbi cursus dix
et sermo que audistis no est meus / Et fo-
rasse ppt aliqua distinctiones / vbi suos dix
pticulariter hor e sermones / vbi aut sermone
hor e vbum / no suū dixit ee sed pris / se
ipm intellīgi voluit / In pncipio em erat v
bum / et vbum erat apud deum / et deus e
rat vbum / Non vtiq; suum sed pris est vbi
quo ner sua imago / sed pris / ner suus filiꝰ

ꝺ ·ʌʌ· ꝛ ·lꝛ·

ꝺ ē ipe sed pris ꝓcte ihīm ꝺ tbuit auctoi
quitꝫ fuit equalis a quo habet hoc ipm
ꝙ illi est indifferenter equalis

Sermo. lxxxvij.

In predem tpe sc̄i euangelij cuꝰ sequ[n]
ista q̄ mo recitata est dns ihūs dixerat
se et patre ad discipulos suos esse venturos
et apud eos mansionem esse facturos ista
vō supi9 dixerat de spu sco vos aut cognos
cetis eū quia apud vos manebit et in vobis
erit vnde intelligimꝰ in sctis tanquia in templo
suo sunt manē trinitatem dm̄ nūc aut dr
hoc locutꝰ sū vobis apud vos manes Illa v-
tiq̄ manifo alia e qua promisit futura hoc
vō alia quia putem ē testatur Illa spualr
e atq̄ intrinsecus mentibus redditur hoc ex
teriꝰ alis formosus oculis atq̄ ambus exhibet
Illa meretur beatificari liberatos hoc in tpe
visitari liberandos Secm illam dns a suis
discipulis non recessit secm hanc ir et redit
hoc nūc locutꝰ sum vobis apud vos ma
nens vtiq̄ pncia corpali qua cū illis visibi
liter loquebatur paracl⁹ aūt spūs
nūc quē mittet pater in noīe meo ille
vos docebit omia et commemorabit vobis
omia quecūq̄ dixero vobis Nuquid nam

dicit filius / et docet spus stus / ut dicte
filio verba rapiamus docente aut spu sto
eadem vba intelligamus / quasi dicat filius
in spu sto / aut spus stus doceat sine filio et
vce non et filius doceat / et spus stus dicat
et tu deus alig dicit et docet / trinitas qa
dicat et doceat / Cz qm trinitas e / oportebat
eis singlas insinuare psonas / earumq nos dis-
tincte audire / inseparabiliter intelligere / audi
patre dicente ubi legis // omnis qui audivit
a pre et didicit venit ad me / filiu vo di-
centem mi audisti / De se ipe ait / Que
cuq dico vobis / Quem et si docentem
nos nosse / magrem scrole / unus e magr mr
vester xpus / Spm porro sm / que modo
audisti docentem // ubi legis in actibz apls
bto petro dixisse spm stum / vade tu illis /
quia ego misi eos / Omnis igitur dicit / et
et docet trinitas / Sed nisi et iam singlis
tim comendaretur / eam nullo mo humana
rape ut cuq posset infirmitas / Cu ergo sic
sit inseparabilis / nuqua trinitas dr fuisse
si sp inseparabiliter diceretur / Nam cu deus
patre et filiu et spm stm / non eos utiq
dicimus simul / cu ipi non possint ee no sit

dua dixt ad me // filius meq es tu
audi et docet // ubi legis

ubi dnus e ipe // vos docebit oia
audi etia dicte //

ſ .11. r .12.

Quod vō addidit rememorabit vos/ intelligere debemus et iam/ quod iubemur no obſtituiſti ſalubertimus monitu/ ad gratiā ꝑtinē qua nos rememorat ſpūs/ Pacē miquit relinquo vobis/ pacem meā do vobis/ hoc at eſt quod legimus ꝑ ꝑphetam/ Pacem ſup pacem/ Pacem nobis relinquit ituq/ pacē ſuam dabit in fine ventuq/ pacem nobis relinquit in hoc ſclo/ pacem ſuam nobis dabit in futuō ſclo/ pacem nob relinquit/ in q̄ manentes/ hoſtem vincimq/ pacem ſuam dabit nobis/ qn ſine hoſte regnabimq/ Pacē relinquit nobis/ vt et iam hic invite diligamus/ pacē ſuam dabit nobis/ vbi miquia diſſentiē poſſimus/ pacē relinquit nobis ne de oriētis nris invicem iudicemq/ in hoc ſumq mundo/ pacem ſua dabit nobis/ in manifeſtabit cogitatioes cordis/ et tūc laus eit vnicuiq a deo/ In illo in atq ad illo nobis e pax/ ſiue quia nob relinquit ituq ad ꝑtem/ ſiue quia nobis dabit/ nos ꝑdeuntq ad ꝑtem/ Quid at nobis relinquit aſcendens a nob niſi ſe ipm/ dū non recedit a nobis/ Ipe eſt em pax nra/ q̄ fecit vtraq vnū/ pax ergo ipe nobis e/ et in recedimus qz e/ et in vi

debimus eum sicuti ē / Si enī quadā firma
incorruptibili spe quod affirmat nra ni
p fidem ambulamus nō per spem / nō deficit
pegrinantes a se quato magis nī ad ipam spē
venēmus / nos implebit ex se / Sed quid est
qđ vbi ait / patrem relinquo vobis / nō addi
dit meam / vbi uerō ait do vobis ibi dixit mea
Vtrū subaudiendū est meam / et ubi dixit nō
est / quia dictū pt referri ad vtrūq; et nam
quod semel dictum ē / An forte et hic aliquid
latet quod petendū est et prendum / et ad
quod pfectibus apiendū / Quid enī pax
sua eam voluit intelligi / qualem habet ipe
pax vērō ista quia nobis relinquit in hoc sēlo
nra potius dicenda ē quia ipius / ibi qppe
nichil repugnat in se ipo / q nullū vio habet
pnī / Nos aut trem patrem nrm habemus
in quia ad hūr dicamus / dimitte nob debita
nra / Est ergo nobis pax aliqua qm rōnde
lectamur lege dei / sdm interiore hominē / sed
nō est plena / quia videmus alia legem in
membris nris / repugnantem legi mentis nre
Tremq; inter nos ipos ē pax nobis / quia in
vite nobis credimus / quod invicem diligamus
sed nec ipa plena est / quia cogitatiōes vdis

§ 11. c 12.

ri mortem no videmꝰ / et qdam de nobis
q̃ no sunt in nobis / nl in melius mutꝫ / nl m-
detius opinamur / tragꝫ ista et iam si ab
nobis relicta ē / pax mea est / Nisi ergo ab illo
no haberemus et illam / sed ipe non habet
illam / Si tenuerimꝰ usqꝫ in finem / qualem
accepimus / illam habebimꝰ / vbi nichil nob
repugnet ex nobis / et nichil nos inuitem
luteat in cordibus meis / Ver ignoro ista dn̄
verba et iam sic accipi posse / ut eiusdem sniē
repetitio videatur / pacē relinquo vobis / pa-
cem meam do vobis / ut qd̄ dixerat pacem /
hoc repetēs dicens / pacem mea / et qd̄ dix-
erat relinquo vobis hoc repetiens dicens
do vobis / vt voluerit qsqꝫ accipiat / me in delec-
tat / Credo et vos fres mei dilectissimi tenē
istam pacem / vbi aduersarium contradicere vmia
vt desidēmus pacem vbi aduersarium no habeā-
bimus / Quod vō dns adiecit atqꝫ ait / no
quo mundus dat ego do vobis / quid est aliud
nisi no quo homines dant q̃ diligunt mun-
dum do vobis / Qui pecunia dant sibi pacem /
ut sine molestia litiū atqꝫ bellorū / no deo
sed amico suo mundo pfruantur / et qui iustis
dant pacem / ut non eos psequantur / Pax

esse non pt vera vbi non est vēa cōcordia
quia disiuncta sunt corda Quo enī consors dr
q̄ sortem iungit ita ille contors dicendus est
q̄ corda iungit Vos ergo ēm q̄bus xpus pa
cem relinquit et patrem suam nobis dat no
lit mundus sed sicut ille p quē factus ē mu
dus ut concordes simꝰ iungamus mutue corda
et cor vnū sursum habeamus ne conteripa
tur in terra

Sermo lxxxviij

Vdiuima fres verba dñi dice
tis ad discipulos Non turbet
cor uestrum neq̄ formidet Audi
stis quia ego dixi vobis vado et venio ad
vos Si diligeretis me gauderetis vtiq̄ q
uado ad patrem quia pater maior me est
Timet ergo turbat et formidat poterat cor
illorū quod ibat ad eos quanto venturos
ad eos ne forsitan gregem suum lupus mor mitt
nullo inuaderet pastoris absentia Sed a
q̄bus homo abscedebat deus non derelin
quebat et ide ipe xpus homo et deus Ergo
et ibat p id quod homo erat et manebat
p id quod deus erat Ibat p id quod vnus cor
erat manebat p id quod vbiq̄ erat Turbatq̄
turbaretur et formidaret cor q̄ ita dese
rebat orbos ut non desereret cor Quanto

ℓ 18 r 18

deus et iam q̃ nullo continetur loco / discredat ad eum cordibus qui eū relinquūt moribus no pedibus / et veniat ad illos q̃ renituntᵘ ad eum / non facie sed fide / et accedit ad eu mente no carne / vt aut intelligerent secundū quod homo erat eū dixisse / vado et venio ad vos adiecit atq̃ ait / Si diligeretis me gauderetis vtiq̃ quia ego vado ad patrē / quia pater maior me e / per quod ergo filius non est equalis patri / q̃ hoc erat iturq̃ ad prem / a quo et venturus est viuos et mortuos iudicaturus / q̃ illud aut in quo e equalis vnigeniti vnigenitos / nunquam recedit a prē / sed cū illo est vbiq̃ totus / pari diuinitate / qua nulla continet locus / Cum in forma dei cet / sicut aplus loquitur / no rapina arbitratus e esse equalis deo / Deus em rapina posset esse natiā / que non erat vsurpata sed nata / Semetipm aut exinaniuit / forma serui accipiens / no amittens illam / sed accipiens istam / eo modo se exinanies / quo hic minor apparebat / quia apud prem manebat / forma q̃pe serui accepit accessit / no forma dei recessit / hec assumpta / no illa consumpta / propter hoc dr pater maior me e / propter illam vero / ego eq̃ et pater vnū sumus / hoc accedat

nerviamus et hac attentione sit sanus ne re
tentione sit vanus aut quod est peius insanus
Iher est em forma serui in qua dei filius mior
e non patre solo sed et ia spu sto neq id
tm sed et iam se ipo quia idem ipe in forma
dei maior est se ipo Neq em homo xpus
non dicitur filius dei quod et iam sola cão
eiq in sepulchro meruit appellari Vla quid
aliud confitemur ni dicimus credo nos vm
genitum filiu dei q sub pontio pylato crucifix
us est et sepultus Et quid eiq nisi caro sepul
ta e sine anima Ar p hoc ni credimus in dei
filiu q sepultus e pfecto filiu dei mus et
carne que sola sepulta e Ipe ergo xpus
filius dei equalis patri in forma dei quia
semetipm exinaniuit no forma dei amittes
sed formam serui accipiens maior est et se
metipo quia maior e forma dei q amissa
no est qua serui que accepta e Quid itaq
mirum nil quid indignum si sdm haut forma
serui loquens ait dei filius pater maior
me e et sdm dei forma loquens ait idem
ipe dei filius ego et pater vnu sumus vnu
sut em sdm id quod deus est vbm et ma
ior est pater sdm id qd vbm cão factum est

f 18 c 12

Dinam et iam quod arriam et eunomiam ne-
gare non possunt / Sdm hanc formā serui
puer xpus et iam pntibus suis minor erat /
qn parvus manibus sir sputum e subditus
erat / Quid igitur hereticē nī xpus sit deꝰ
et homo / loquitur ut homo et blasphemat de
deo / Tale in se natiā commendat humanā /
ni in illo audes deformāe diuina / Infidelis /
ingrate / ideo ne tu minuis eū q̄ fecit te q̄
dixit ille / quid facturus sit pter te / Equa-
lis eū patri filius / p quem factus e homo
vt minor eet patre factus est homo / Quid
nisi fieret / quid esset homo / Dicat plane
deus et mr nr / Si diligeretis me gau-
deretis vtiq; quia vado ad patre / quia pater
maior me e / Cum discipulis audiamꝰ dñi
nr̄is verba no rum alienis sequamur as-
tutiam deceptoris / Agnoscamus geminam
substam xpi / Diuinam sc̄z qua eq̄lis est patri /
humana qua maior e pater / Vtrumq; aut
simul no duo / sed vnus xpus ne sit q̄ternitas
no trinitas deus / Sic eū vnus ho / aia cauet
et carne nō / sit vnꝰ e xpus / deus et homo
at p hoc xpus est deus / aia rōnis et nō
sit vnus e xpus / deus et homo / at per hoc
xpus est deus / anima racionalis et caro / xpm

in hys omibus xpm in singlis cofitemur
Anie est ergo p quem scitis est mundus xps
ihus. sed in forma dei dr est sub pomo
pilato crucifixus. xpus ihus. sed in forma ser
ui. Item de singlis quibus homo constat. dr
no est derelictus in inferno. xpus ihus. st
in aia sola dr resurrecturo triduo iacuit
in sepulchro. xps ihus. sed in carne sola. dr
ergo et in hys singlis xpus. Vera hor oia
no duo ut tres. sed vnus e xps. Deo ergo dr
si diligetis me gaudetis vtiq. quia vado
ad patrem. quia natura humana gratulandu
e. eo quod sit assupta est a vbo vnigenito.
vt in mobilis costituezetur in celo. atq ita si
eret trea sublimis. vt in corruptibil puluis
sederet ad dextra pris. hor eni no se tm
eu dixit ad patrem. Nam prosito ad illu ibat
q rum illo erat. sed hor erat tre ad eu. et re
cedere a nobis. mutae atq immortale fae
quod mortale susrepit ex nobis. et leuare
in celu p quod fuerat in terra pro nobis.
dr non tm gaudeat. q sic diligit xpm.
vt et sua natura ia in mortale glorietur
in xpo. Atq ad se speret futuru esse p xpm
Deum nrm q tu pre et spu sto vnit. et rg
nat deus p oia scula seculorum Amen.

Sermo xxxix

Dominus et saluator noster ihesus xps. dixerat discipulis suis. Si diligeretis me gauderetis utique quia vado ad patrem quia pater maior me est Quod ex forma serui eum dixisse no ex forma dei in qua equalis est pri. nouit fides que religiosis e sixa mentibus no ruinosis et dementibus ficta Dem subiecit Et nunc dixi vobis priusquam fiat ut cum factum fuerit credatis Quid est hoc. cui magis homo credere debeat. an quod fiat id quod credendum est. Fides est enim bona fides si quod non videt credatur Nam quid magnum est si creditur quod videtur. secundum illam eiusdem dni sententiam discipulum arguentis dicens. quia vidisti me credidisti. Beati qui non viderunt et crediderunt. Et nescio. utrum credendus dicendus est quoniam quod videt Nam ipsa fides in epla que scribitur ad hebreos ita est definita. Est autem fides sperandarum substantia rerum argumentum non apparentium Quapropter si fides est rerum que creduntur. eademque fides eorum est que non videntur. quid sibi vult quod dns ait. et nunc dixi vobis priusquam fiat ut credatis cum factum fuerit credatis Nonne potius dicendi fuit.

et nūr dixi vobis ꝓus quā fiat ut credatis ꝙ
cū factū fuerit videatis Nam et ille cui dictu e
quia vidisti credidisti nō ꝺor credidit quod vidit
sed aliud credidit / aliud vidit / Vidit em homem
credidit deum / Cernebat ꝙppe atq; tangebat
carnē viuentem / qua viderat morientem / et ere
debat deum in carne ipa latente / Credebat
ergo mente quod nō videbat / ꝑ ꝺor ꝙ sensib⁹
corpis apparebat / Sed et si dicatur credi quod
videtur / sit dictū vnusq;q; ortis suis se credi
disse / nō tn ipa est que in nobis edificatur fides
sed ex rebus que videntur / agitur in nobis / vt
ea credantur q nō videntur / Quo cta dictissimi
vnde nūc in sermo e quo dns ait / et nūr dixi
vobis ꝓus quā fiat / ut cū factū fuerit credatis / id
vtiq; dicit cū factū fuerit / quod eu post mortem
visuri erant viuentem / et ad prem ascendente /
quo viso illud fuerat creditū / quod ipe esset
xp̄us filius dei / q potuit ꝺor fare / cū predix
isset / et ꝑdire aliquam faret / Creditur aut
ꝺor nō fide nona / sed aucta / aut certe cū mortuꝰ
est deserta / cū resurrexisset reserta / Neq; em
eū filiū dei nō et ante credebat / sed tū in illo fitu
est quod ante ꝑdiderit / fides ia q tū qui illā ꝺoꝝ
fuit parua / et cū moretur pene ia nulla / et reuixit
et creuit / Dem quid dixit / Iam nō multa loquar

vobiscu venit em princeps mundi huius Quus
nisi diabolus Et in me no habet quicquam
nichil scilicet omnino prius Sic em ostendit no
creaturam sed principem principe diabolu quos
mos nomine mundi huius appellat Et quotiescu
mundi nome in malo significatoe ponitur non
ostendit nisi mundi istius amatoes De quibus
alibi scptum e Quicuq voluerit amicus esse
huius seculi inimicus dei constituet Absit ergo
vt sic intelligatur diabolus princeps mundi
taqua creatrmissi mundi id est celi et terre
atq omnium q in eis sunt principatu de qua
li mundo dictu est ni de xpo verbo sermo est
Et mundus p ipm factus e Minusus itaq
mundus a summis celi usq ad infima terra
creatoi est subditus no desertoi redemptoi
no interptoi liberatoi non captiuatoi dor
mitoi no decptoi Quecadmodu aut sit in
telligendus princeps mundi diabolus eunde
cius apuit apostolus paulus Qui cu dixisset
no est nobis colluctatio aduersus carne et
sanguine id e aduersus homines subiecit atq
ait Sed aduersus principes et potestates et rcto
res mundi tenebraru harum Sequenti
em verbo exposuit quid dixisset mundi

ri subierit tenebrarū hui ne quisquā mudi
noie intelliget omissam recapitra cuig illo
mō sunt rectores angli desertores Tenebrarū
inquit huius id est mudi istius amatorum
Et quibus ip electi sunt non p suū meritū
sed p dei gram quibus dicit scriptis em
aliqn tenebre nūc aut lux in dño Omes
em fuerunt sub rectoribus tenebrarū huius
d e hoīes impiorū tanquā tenebre sub te
nebris sed gras deo qui eruit nos sunt dr
ide aplus de ptate tenebrarū et trastulit
in regnū filii dilectionis sue In quo princeps huius
mundi hoīe tenebrarū huius no habebat
aliquid quia neque in pte deus venerat nr
eig causa de pte p[at]ne virgo prepeat
Et tanquā ei dicerentur cur ergo morieris
si non habes p[ec]m cui debeatur mortis sup
plicium rōnmo subierit Sed vt cognoscat
mundus quia diligo patrē et sicut mandā
tū dedit michi pater sic facio Surgite eam
hinc Discumbens discumbentibus loquat
Eamus aut dixit quo nisi ad illū deum
unde fuerat tradendus ad mortē q̄ nullū
habebat meritū mortis sed habebat vt mō
tenere mandatū pris tanquā ille de quo

dictu erat q̄ non rapuit tut exsoluedam
mortem sine debito solueret et nos a morte
debita redempturus caput aut adam primi q̄
manu in arborem psumptione deceptus exten-
dit vt in cōmunicabile nomen ironcasse diuini-
tatis inuaderet quam filio dei natiā cōmu-
lerat no rapina Ca^m xv^m

Sermo lxxx.

Iste dñs euangelicus frcs vbi se dicit dñs
vitem et discipulos suos palmites sēm hor
dicit quod est caput ecclie nosq̄ membra eiq̄
mediator dei et hoīm homo xp̄us ihūs
Vnig̃ ēnim natuē sue vitis et palmites q̄pt
quod tu esset deus tuig natie non sumo
factus est homo vt in illo eet vitis humā
ne natie tuig et nos hoies palmites ee
possimus Quid est ergo ego sum vitis vēa
Nūquid vt adderet vēa dor ad eam vitem
ecclie vnde ista similitudo trasłata ē Sic
em dicitur vitis p̄similitudine no p̄prietate
q̄dmodū dicitur ouis agnus leo petra
lapis angularis et cetā huiusmoi q magis
ipa sūt sūt vēa ex q̄bus dicuntur iste simili-
dines no p̄prietates Sed cū dicit ego su

vine vēa ab illa vtiq; se discernit qui dicit
Quo modo conuersa es in amaritudinem vinea
liena Nam quo pacto e vitis vēa q expecta
ta facēt e ut facēt vuas fecit aut spinas Ego
sū inquit vitis vera et pater meus agricol
la est Omem palmite in me no ferente fructu
tollet eu et omem qui fert fructu purgabit
eu vt fructu plus afferat Numquid vnu sut a
gricola et vitis Sedm hoc ergo vitis xpus
sedm hoc qd ait pater maior me e Sedm aut
id qd ait ego et pater vnu sumꝰ et ipe agri
cola e ner tlis quales sunt qui ecclīsiā edificando
exhibēt misterium sed tlis vt det et ia incre
mentu mēmentu Nam neq; q̄ plantat e aliq
neq; q̄ rigat sed qui mēmentu dat deus Sed
et vtiq; deus est xpus quia deus erat vbu
vnde ipe et pater vnu sut Et si verbu caro
factu est qd non erat manet qd erat Demiq
tu de pre tamq; de agricola diuisset qd infructuo
sos palmites tollat fructuosos aut purgat
vt plus afferat fructu totmuo et ia se ipm
mudatore palmitu ostendens iam vos inquit
mundi estis p̄pter sermonem que locutus sum
vobis Ecce et ipe mudator e palmitu quod
e agricole no vitis officiu quia et iam palmites
ꝓprios suos fecit Nam et si non dant fructu

tu impendit tu aliquod adiumentum sed no de
suo quia sine me inquit michil potestis facere
mudi et iam ipos confitemur Quid ar est ap
pollo Quid vero paulus Ministri p quos credi
distis Et vnicuiq sicut dus dedit Ego plata-
ui apollo rigauit Et hor ergo sit dus vnicuiq
dedit non itaq de suo Iam vero quod sequitur
et dus incrementu dedit no per illos sed p
se ipm fecit Qcredit hor humana humilitate
excedit angelicam sublimitatem ner dino ptinet
nisi ad agricolam trinitatem Iam vos mundi es-
tis mudi sc atq mudandi Neq enim nisi mudi
essent fructu ferre potuissent Et in omem
qui fert fructu purgat agricola ut fructu plus
afferat affert fructu qui mundus e atq ut plus
afferat purgatur ad hoc Quia enim est in
hac vita sic mudus vt no sit magis magisq
mudandus vbi sic dicimus quia penm non
habemus nos ipos seducimus et veritas in
nobis non est Si aut confessi fuerimo pecta
nra fidelis est et iustus qui dimittat nobis
pcta nra et mudet nos ab omi pcto Mundet
itaq mudos hoc est fructuosos vt tanto sit
fertilissiores qn fuerint mudiores Iam vos
mudi estis ppter vbu quod locutus su vob

Quãe no aũt mudi estis ꝓter baptismu quo
lon estis sed ait ꝓter verbu quod lotum sum vob
nisi quia et maqua ẽbum mudat Detrahe vbu
aqua" et quid "est" nisi aqua Sed accedit verbu ad ele
mentu et fit sacramentu et iam ipm tamqua
visibile verbu Nam de hoc vtiq dixerat qi
pedes discipulis lauit Qui lotus e no indiget
nisi ut pedes lauet sed est mundus totus vn
de ista vermis tm aque vt corpus tangat et
ut abluat nisi faciente verbo no quia dict
sed quia creditur Nam et impo verbo aliud
est sonus transiens aliud vnus manes hoc
est verbum fidei quod predicamus ait aplus
quia si confessus fueris in ore tuo quia dus est
ihus et credideris in corde tuo quia dns suscita
uit illum a mortuis salvus eris Corde em cre
ditur ad iusticiam ore aut confessio fit ad salute
vnde et in actibus aplorum legimus fide mu
dans corde eoru Et in epla sua ꝑ beatus petrus
sit et vos niquit baptisma saluos facit non
carnis depositio sordis sed conscientie bone
interrogatio hoc e verbu fidei quod ꝑdica
mus sine dubio vt mundare possit consecrat
et baptismus xpi ꝙppe nobiscum vitis in
patre agricola dilexit enim et se ipsu

tradidit pro nobis lege aplm et unde qd adiu
gat vt eam sinificaret inquit mudas eam la
uacro aq in verbo Mundacio igit nequaq̃
fluuo et labili tribuenda elemento nisi adue
nit in vbo hoc vbum fidei mi valet in ecclia
dei vt p ipm credentem offerente benedicente
mergente et iam tenellu muder infantem qm
uis nondu valentem credere corde ad iustica
et ore confitei ad salutem Totu hoc fit p verbu
de quo dns ait iam vos mundi estis pter v
bu quod locutus sum vobis

Sermo lxxxj

Item se dixit dns esse ihus et
discipulos suos palmites et agri
colam pem vnde iam perdem
sit potuimus disputare est In hac ar bore
tu ad huc de se ipo qui est vitis et de suis
palmitibus hoc e discipulis loqueret manete
mgr in me et ego in vobis Non eo modo
illi in ipo sicut ipe in illis Utrug aut pdest
no ipi sed illis Ita qppe sunt in vite palmi
tes vt viti no conferant sed inde accipiant
vnde viuat ita vco vitis est in palmitibus
vt vitale alimentu subministret eis no sumat
ab eis ar p hoc et maneremus in se hoc xpm

et manē in xpo discipli prodest vtrūq; non
xpo ⁊ iam priso palmite potest de viua radice a
pullulāe qui aut prisus est sine radice no pt
viuē demq; adiugit et dicit Sit palmes no
pt ferre fructū a semetipo nisi manseīt in vite
sic nec vos nisi in me manseritis Magna ḡre
comendatio fecs mei Corda mstrauit humiliūm
ora obstruit superboꝝ Ecce tui si audent respo
deant sibi placentes et ad opa bona facienda
dū sibi ntram non punītes Nonne huic resist
uēitati homies mente corrupti reprobi acta
fidem qui respondent et loquutur iniquitate dicentes
a deo habemus quod homies sumus a nob
ipis aut quod iusti sumꝰ Quid dicitis q̄ pos
xpo decipitis no assertores sed pcipitatores li
bri arbitrij et alto elatois ꝑ mania psumptois
in profunda submersiois Nempe voc vra est
quod homo ex semetipo sanat iustitiam hoc
e altum elatois vre Sed veitas contradicit
et dicit palmes non pt ferre fructū a semet
ipo nisi manseīt in vite Ite nūc ꝑ abruptā
et non habentes ubi figamini uentosa loqua
citate iactamini hier sunt mania psumptois
vre Sed quid vos sequamur videte et si est
in vob vllus sensus horrete Citi em a semet

q̄ ignoraⁿᵗes dei
iustāa ⁊ suaꝫ volenᵗes ⁊stituere
iustie dei no sūt subiecte
erūt si audent
respondeant

xpo se sertm existimat ferre in vite no est Q'
in vite non est in xpo non est Cum in xpo no e
epianus non est Her sunt pfunda- submer
sionis vre Et iam atq; et iam considerare
quid ad hec vrtas adungat et dicat Ego sū
mp vitis vos palmites Qui manet in me et
ego in eo hic fert sertm multu quia sine me
michil potestis facere Ne qsquam putaret sal
tē alique pmū fructu posse a semetipo palmi
te ferre tu dixisset hic fert fructu multum
no ait quia sine me pmū potestis facē sed
sine me michil potestis facere Sine ergo pmū
sine multu sine illo fi non pt sine q' michil
fieri pt quia et si pmū attulerit palmes eu
purgat agricola ut plus afferat tm nisi in
vite manserit et vixerit de radice quatum
libet sertm a semetipo non pt ferre Cum
nus aut xpus vitis non eet nisi homo no eet
tm istam gram palmitibus no ptberet nisi et
ia deus eet Verū quia ita sine ista gra no
pt vlli vt mors imptate sit liberi arbitrii si
qs in me mēt no maserit mittetur foras sic
palmes et arescet et colligent eu et in igne
mittent et ardet Ligna itaq; vitis tanto sunt
contemptibiliora si in vite non manserint quito

gloriosiora si manserint Denique sicut de hijs
et iam p ezechielem ppham deus dicit pisanlibs
agricolaru vsibus ptsut nlkis fabrilibq opib
deputantur vnu de duobus palmiti rongrunt
aut vino aut igni Si in vite non e in igne
cit vt ergo in igne no sit in uite sit Si ma
nseritis in me inquit et verba mea in vobis
manserit qdcunq voluerint petetis et fiet
vobis Manendo qppe in xo quid velle possit
mi quod ronueit expo Quid velle possit mihi
manendo in saluatore nisi qd no alienu est a
salute Aliud qppe volumq quia sumq me
et aliud volumus quia sumus ad huc in hac
sclo De masione namq sancti huius nob aliqn
subrepit ut hoc petamus quod nob non ex
pedit nescimq Sed absit vt fiat nobis si
manemus in expo qm non facit qn petimus
nisi quod expedit nobis Manentes in eo et
ba eius in nobis manent quodcunq voluerimus
petimus et fiet nobis quia si petimus et
no fiet no hoc petimus quod habet masio
in eo ner quod habet verba eius que ma
net in nob sed quod habet cupiditas et in
firmitas animi que no est in eo et in qua
non manent verba eius Nam vnigq ad verba

eiꝰ ꝑmer gram illa qua docuit / vbi dicmꝰ
pater noſter q̄ es in celis / ab huiꝰ ocois dibis
et ſenſibus non recedamus petitionibus nris
et q̄q̄t pericl̄mus fiet nob / Tur em dicenda
ſunt vba eiꝰ in nobis mane / qi ſtatiꝰ que
ꝓcepit / et dilighmꝰ que ꝓmiſit / Cm ante
vba eius maneant in memoia / nec inveniunt̄
in uita non computantur palmes in vite / quia
vitam non attrahit a radice / Ad hanc differe-
niam valet quod ſcptum ē / Et memoia teti-
nentibus mandata eiꝰ ut faciant ea / Multi
em memoia retinet et cotemnit / ut et ia
deridet et oppugnant ea / In hns vba vpi
no manent / qua tanghunt quodamo no cohe-
rent / et ideo illis non erunt in ſuſtentum /
ſed in teſtio nꝝ / et quia ſit inſut eis / vt non
maneant in eis / ad hoc tenentur ab eis
vt inditentur ex eis

Sermo lxxxiij

Adhis magiꝰ ſaluatoꝛ / gram
qua ſaluamur / diſcaplis loqué-
do cōmendans / in hoc inquit
glꝛificatus ē pater meus / ut fructum plu-
ſſerate / et efficiami mei diſcapli / Sine glo
rificatus / ſine clarificatꝰ dicatur / ex vno

verbo greco vtrumq; nūciatu est qđ est doxaete
Doxa em que grece dicitur latine gla est etd
ideo cōmemoratiu existimam quia dixit aplus
Si abrahām ex opibus iustificatus ē haberet
gloriam sed non ad deum hec ē ad deum gla qua
gloificatus non homo sed deus si non ex opibus
si ex fide iustificatur vt ex deo illi sit quod et
iam bene optatur qui palmes sit superius dei
no pt ferre fructu a semetipo Si ergo in hor
tulanicato ē deus pater vt fructu plus affea
mus et efficiamur xpi discipli A quo efficiā
no hoc gle nec tribuamus taqua ex nob ipis
habeamus Cuius est em hec gra et ideo in hoc
no nra sed eius ē gla vnde et alibi ut diceret
sit luceat lume vrm coram hominibus vt vi
deant bona vra opa ne a semetipis putaret
ee bona opa sua mox addidit et gloificent
pcm vrm qui in celis est In hoc em gloifi
catur pater ut fructu plus m asseramus et effi
ciamur xpi discipli A quo efficimur nisi ab io
tuig nia preuenit nos Ipius em sumus figmē
ti creati in xpo ihu in opibus bonis Sicut
dilexit me pater inqt et ego dilexi vos Ma
nete in dilcoe mea Ecce vnde sunt nob bona
opa Nam vnde nobis ecent nisi qnia fides

ℓ 82 c 17.

p dilcionem optatur vnde aut diligemus nisi
prius diligeremur Aptissime hoc in epla sua ide
ℓ ista euangelista dixit Nos diligamus eu qm
ipe prior dilexit nos Quod at ait sic dilexit
me pater et ego dilexi vos no equalitate na-
me ostendit nre et sue sic est prie et ipis sed
gram qua mediator dei et hoim est homo xpc
ihus Mediator appe monstratur cu dixit me
pater et ego vos Nam pater vtiq diligit et
nos sed in ipo quia in hoc glorificat pater vt
fortm asseramus in vite hoc est in filio et effica-
mur eius discipli Manete inquit in dilcõe mea
Quo manebimus Audi qd sequitur Si precep-
ta mea seruaueritis manebitis in dilcõe mea
Dilcõ fuit precepta seruãi an precepta seruata
facuit dilcõem Sed qs ambigat qd dilcõ
precedit vnde em precepta seruet non habet
qui non diligit Quod ergo ait si precepta
mea seruaueritis manebitis in dilcõe mea oste-
dit non vnde dilcõ teneatur sed vnde mostre-
tur Tamqua diceret Nolite vos putare mane
in dilcõe mea si no seruaueritis precepta mea
Si em seruaueritis manebitis hoc e hinc
apparebit quod in dilcõe mea manebitis si
mea precepta seruabitis vt nemo se vallet di-

rendo quod eu diligat si eius precepta no seruat
lam mtm eum diligimus in quatu eius precepta
seruamus In quatum aut minus seruamus mis
diligimus quanis quod ait manete in dilcoe mea
no appareat qua dixerit dilcoem vtru qua eum
diligimus an qua nos ipe nos dilexit sed er
vbo superiori dmostatur Dixerat ppe et ego
dilexi vos nti vbo rotinuo subiunxit manete
in dilcone mea Illa ergo qua dilexit nos Qd
e ergo manete in dilcone mea nisi manete
in dilcoe mea Et quid est si precepta mea seruа
ueritis manebitis in dilcoe mea nisi ex hoc
sciatis qd in dilcone mea qua vos diligo ma
nebitis si precepta mea seruabitis Non ergo
vt nos diligat prius eius precepta seruamus
sed nisi nos diligat precepta eius seruare no
possumus hoc est dcm que humilibus patet
superbos latet Sed quid illud est qd adiungit
sit et ego precepta pris mei seruauī et ma
neo in eius dilcone Vtiq; et iam hic ham
dilconem pris intelligi voluit qua eu dili
git pater Ita ppe dixerat sicut dilexit me
pater et ego dilexi vos Atq; hinc vbis illa
subiunxit manete in dilcone mea illa procul
dubio qua dilexi vos Ergo quod ait et ia

f. 82 r. 17.

de pre maneo in eiq dilcone illa sc ampienda
e qua dilexit eu pater Sed nuquid et hic gra
melligenda e qua pater diligit filiu sic gra
e qua nos diligit filius cum simus nos filii gre
no natura vnigenitus aut natura no gra An
hoc et iam in ipo filio ad homiez referendu
e Ita sane Nam dicendo sic dilexit me pater
et ego dilexi vos gram mediatois ostendit Me
diator aut dei et hoim no in quatum deus f
in quatum homo e xpus ihus Et pfecto sdm
id quod homo e de illo legitur Et ihus pro
ficiebat sapia et etate et gla gra apud deu
et homies Sdm hoc igitur vere possumq di
cere qd cum ad natura dei no pmeat humana
natura ad psonam vnigeniti filii dei p
gram dei pmet humana natura et tanta gra
vt nulla sit maior nulla prorsus equalis Nec
em illa susceptione homis vlla merita presse
cur sed ab susceptoe merita eius cuncta cepe
rut Manet ergo filius in dilcoe qua eum
dilexit pater et ideo servat pcepta eius Qd
e em et ille homo nisi qd deus susceptoe
e eiq Deus em erat vbu vnigenitu genetri
cem Sed vt mediato daret nob pfectabile
gaudiu vbu tuo sctm e et habitauit in nobis

Audistis cum dum diceret discipulis suis: Hec locutus sum vobis, ut gaudium meum in vobis sit, et gaudium vestrum impleatur. Quod est gaudium xpi nisi quo dignatur gaudere de nobis. Et quod e gaudium vestrum, qd dicit implendum, nisi eis habe consortium, propter quod petro dicebat: Si no lauero te, no habebis partem mecum. Gaudium ergo in nob gra ei e qua prestitit nobis et ipa est gaudi ium nrm. Sed de hac ille et iam exultabat gau debat, qui nos elegit ab constitutione mundi. Ver erte possuma dice qd gaudium eius no ple nu erat. Non em duo deus impsite gaudebat aliqn, sed illud eius gaudium in nobis non erat quia nec nos in quibus esse possit, ia eamq; nec qm esse cepimus tu illo esse cepimo. In ipo aut sp erat q nos suos futuros ctissima sue pscientie veritate gaudebat. Pro in iam gaudiu ipe pfectu de nobis habebat, qui nos pscendo et predestinando gaudebat. Neq; em vellus in illo eius gaudio metus ee poterat ne forte non fieret, quod se facturu ee psci ebat, sed neq; tu id fiete cepit qd se factur ee psciuit, gaudiu eius quo btus exultat. Ali equin beatior fiet est, quia nos fiet. Abst

ſ 83 r 174

hor ſres dei gaudio quia nec ſ minor fuerat
ſme nobis non ſit maior ex nob. Gaudiu
ergo eis de ſalute nra quod in illo ſp fuit
cu preſtinuit et predeſtinauit nos / cepit ee
in nobis qn vocauit nos / et hor gaudium
merito nem dns / quo et nos bn futui ſumus
Sed hor gaudiu nem ceſſit et pſicit / et ad
ſuam pfectionem pſeuerando p̄ crediderit / Er
go inchoatur in fide renaſcentiu / implebit
in pmio reſurgentiu / Ecce vnde dictu exiſtio
Ger tristis ſum vobis / vt gaudiu meu in vob
ſit / et gaudiu veſm impleatur / In vobis ſit me
u / impleatur vrm / Sp em cat meu plenu
et aliquam vocatiu / tu vocandi a me pſue
nu / Sed ſit et in vobis / tu hor effici qd p
ſaiu de vobis / impletur aut vrm / quia bn
eritis quod nondu eſtis / ſic creati eſtis / q
nondu fuiſtis / Hoc eſt inquit / preptu meu
vt diligatis invicem / ſic dilexi vos / Si
cut vos dicatur preptu ſiue mandatu / ex
uno igitur verbo vtrumq; intelligatur qd eſt
entoan / Iam vos ſuos iſtam / et antea dixerat
de qua me vobis vt potui diſputaſſe me
miſſe debetis / Ibi em ſic ait / Mandatu nouu
do vobis / ut diligatis invicem ſic dilexi

vos / vt et vos inuicē diligatis / Huius itaq; ma
dati repetitio cōmendatio est / nisi quod ibi mada
tu mḡt nouū do vobis / hic aut hoc e inquit
mandatum meu / Ibi itaq; non fecit an tle
mandatu / hic tamq; non sit aliud eid mandatu
Sed ibi dictum est nouū / ne inueterate nra
psuescamus / hic dictū est meū ne cotepnendi
putemus / Quod aut hic ita dixit hoc e man
datu meum / velud non sit aliud / quid putamus
fres mei / Nūquid nam solum eis de ista dilcōe
madatu est / qua diligamus inuicē / None est
et aliud maiꝰ / vt diligamus inuicē / Deu aut
vēo de sola deus nobis dilcōne mandauit vt
alia no requiramus / Deia hic cōmendat aplꝰ
dicens / Manent aut / fides spes / caritas / tri
hec / maior aut horū caritas / Et si in caritate
hoc e in dilcōne / cōtinuitur illa duo precepta
maior in dicta e esse non pōta / De fide igit
nobis / quia multa mandata sut / qua multa de
spe / qs potest tanta colligere / qs enumerādo
suffice / Sed inuestigemus quod ait de aplus
plenitudo legis e caritas / vbi ergo caritas
e / quid e / quod possit de ee / vbi aut no est
quid e / quod possit prodesse / Demon credit
nec diligit / Nemo diligit / q no credit

c 171

ꝛfrustra quem sed in pt speare veniam q̃ nõ di
ligit nemo aut pt desperare q̃ diligit Itaq; vbi
dilecto est ibi necario fides et spes et vbi dilec
to primu ibi necario et iam dilecto dei Qui
em non diligit deum quo diligit primu tam
quam se ipm qm quidem non diligit et sepm
Est qppe impius et iniquus Qui at diligit
iniqtatem non plane diligit sed odit aiam
suam Hor ergo preceptum dni teneamus
vt nos in vicem diligamus et quidq̃ aliud p̃
cepit sectemur qm quidq̃ e aliud hic habet
Discernimur qppe iste dilecto ab illa dilectione
qua se in vicem diligut homes sic homes Nam
vt discernamur adinuicem e sicut dilexi vos
vt quid em dilexit vos xpus nisi vt possig
ẽgnac in xpo Ad hoc ergo et nos invice
diligamus ut dilectionem nram discernamus a
cetis q̃ non ad hoc se invice diligut quia
nec diligunt Qui aut se ꝓt habendu deu
diligunt ipi se diligunt Ergo vt se diligat
deu diligut Ille est cui dilecto in omibus homi
bus se ꝓpter diligut vt sit deus oia ĩ omibus

f 18

Sermo lxxxiiii

Benignitatem dilectionis qua nos
mutuo diligere debemus fratres

karissimi desiniuit dns dicens Maiorem hac dilectionem nemo habet vt aiam suam ponat qs pro amicis suis Quia ergo scripsimus vobis ut hoc mandatum meum vt diligatis inuicem sic dilexi vos qbus vobis addidit quod nunc audistis maiorem hac dilectionem nemo habet vt aiam suam ponat qs pro amicis suis sic ex hoc assequimur qd ide ste euangelista ioquens in epla sua dixit vt quemadmodum xpus pro nobis aiam suam posuit sic et nos debemus pro fribus animas ponere diligentes vicissim inuicem sic ipe dilexit nos q pro nob aiam suam posuit Nimiru hoc est quod legitur in prouerbijs salomonis Si sederis cenare ad mensam potentis diligenter attende q apponitur tibi et sic mitte manum tuam scriptum quia te talia oportet parare Nam q mensa potentis nisi vnde sumitur xpus et sanguis eius qui aiam suam posuit pro nobis Et quid est ad eam sedere nisi humiliter accede Et quid est diligenter attende et intellige que opponuntur tibi nisi dilige tamquam gratis cogitare Et quid est sic mitte manum vt scias quia talia oportet te parare nisi quod iam dixi quia sic q nobis xpus aiam suam posuit Sic et nos debemus pro fribus animas ponere Sic enim ait et iam apls petrus xpus pro nobis passus est relinquens

nobis exemplu vt sequamur vestigia eius hor
te tria ꝑparãt hor bri matries ardenti dilone
ferebat quoꝫ si no mainter mendias celebra
mus atq in quinio quo et ipi saniati sunt ad
mensam dñi accedimꝰ oportꝫ vt qadmodu ipi
et nos tria ꝑparemus ideo q̃ppe ad mensam
ꝑam nos sic eos nomemoramꝰ no qadmodu
alios q̃m pace requestunt vt et ia pro eis
oremus sed magis ut ipi pro nobis vt eoꝝ
vestigijs adhereamus quia impleuerit ipi rã
tatem qua dñs dixit ee non posse maiorem
Talia cñ suis fratribus exhibuerunt qualia de
dñi mensa pariter acceperunt Neq hoc ita dñs
sit quasi ꝑtrea duo epi parcs ee possimꝰ
si pro illo usq ad sangbem matricu dureamꝰ
Ille pratem habuit ponendi aiaꝫ suaꝫ et ita
sumendi eam nos aut ner quatu volumꝰ
viuimꝰ et morimur et iam si nolumꝰ Ille
morieno mox in se ostendit morte nos eius
morte liberamur a morte Illiꝰ eꝝ no vidit
corruptionẽ nra po corruptione in fine sti
pillu induetur in corruptoe Ille nob no in
dignat ut nos salnos faciat nos sine illo
nr̃ possumꝰ fiate Ille se nobis prebuit pal
mitibus vitem nos habere preter illum

no possumus vitam. Postremo et si fres p fribꝰ
moriantur in infernum pcm remissionem
nullus sanctis martiris fundit quod fecit
ille pro nobis. Neq; in hoc quod imitaremur
sed quod gratularemur in nobis gr̃a dedit. Cur
ergo meos pro fribus sanctissime sim fidem
hactenus talia exhibuerit qualia de mensa
dñica preperunt. In cereis eoꝝ quedam qua
nus nec omnia que dicte potui martir xpi lo
ge impar ẽ xpo. Quod si q̃squa non dixo po
tentie xpi sed in noxie se reparabit. non di
rum et alienu se putando sanaꝫ sed sum
saltum nullum hic pcm. etia si audeor est
quam vacio salutis exposuit. nullum ẽ ad illu
no rapit tm. et bene sc̃q̃ quod ista pro
obiorꝝ sua commonetur q̃ animo subin
git et dicit. Quod si audior ego noli con
tupiscꝫ cibos eius. Satius em̃ est vt m̃
inde sumas. qua vt tibi plus qua oporteat
assumas. Hoc em̃ inquit fuit vitam falla
cem. hoc est vyporisim. Dicendo em̃ se sa
pere esse iustum no pt exhibere. sed singꝫ
deo dictu est. Hoc em habent vita fallacie
vnus ẽ em̃ solus q̃ et carne homis hic et
pcm hic non potuit. Merito q̃ sequitur

nobis precipitare et tñi vbo atq; pubio hua
na infirmitas conculcare eiq; dicitur Noli ex
tendere te ne sis pauꝑ contra dñm / dines e
m est q̃ner hereditario ner ꝓprio vnqua de
bito obnoxius et ipe iustus est et alios
iustificat xpus Noli enim contra te exten
dere in tantu pauꝑ vt remissionis p̃cio
appareas cotidianus in oꝛe medicꝰ tuo
aut ꝙsilio inquit abstine te vide / nisi a
ꝑsuasione fallari ille q̃ppe quia no tm est
homo sed etia deus ideo nuqua rems Si
em direxeris oꝛem tuu ad illum nusq̃ pa
rebit Oꝛem tuu oculu videlicꝫ humanu
quo tmis humana si direxeris ad illu nusq̃
parebit / qm videri non ꝓt / quemadmodum
videri tm non ꝓt potes / Parauit em sibi pen
nas sicut aqle et vadit in domu ꝓpria sua
vnde ad nos vniq; venit ner illes qualis
venit inuenit Diligamꝰ ergo inuicem
sic et xpus dilexit nos et tradidit semet
ipm̃ pro nob Maiorem q̃ppe hac dilectionem
nemo habet vt aiam suam ponat quis
pro amicis suis / eiq; sit imitemur pia
obedientia / vt ei nos coꝑare nulla p̃
sumamus audacia

vm deus ihus commendasset ha
tatem quam exhibuit nobis mo
endo pro nobis atq dixisset ma
iore hac dilcoem nemo habet vt
aiam suam ponat qs pro amicis suis vos
mgr amici mei estis si fecerit q ego precio
vobis Magna dignatio Cu seruus bonus
ee non possit nisi precepta dni sui fecerit
hinc amicos suos voluit intelligi vn ser
ui bom possunt reprobari Sed vt dixi sta
dignatio est vt deus quos nouit seruos suos
dignetur dne amicos suos Nam vt sciatis
ad officiu seruoru pine mandata dni sui
fuit alio loco seruos vtiq obiurgat dnes
Quid aut vocatis me dne dne et no fa
citis que dico Cu ergo dicitis mgr dne dne
iussa faciendo quid dicatis ostenditis None
seruo obedienti ipe dicturo e euge serue
bone et fidelis quia sup pauca fuisti fide
lis super multa te costituam intra in gau
dm dni tui potest igitur seruus ee et ami
cus qui seruus e bonus Sed quod sequitur
attendamus Iam no vos seruos quia ser
uus nescit quid faciat dns eius Quo ergo
intellectu sui et seruu et amicu esse

seruu bonu tu dicat iam non dica vos ser-
nos quia seruus nesit quid faciat dus eius
Ita nome constituit amicii vt auferat seru
no vt in vno vtrisq; maneat sed vt alt alteri
decedete succedat Quid e hoc Ita ne tu pre
cepta dui fecimus seruii no cimus qui bom
seruii fuimus et qs pt contradice veritati
q ait iam no dicam vos seruos Et cur hoc
dixit docet quia seruus nqt nesit quid fa
ciat dus eius ~~vero~~ est nesit quid faciat dus
eius Numquid nesit eius quid propiat Nam
et si hoc nesit quo seruit aut quo seruus
e qui non seruit Et in dus loquitur vos
amici mei estis si feceritis que ego pcipio
vobis Iam non dicam vos seruos O re mia
bilem Cum seruire non possimus nisi pcepta
dui fecerimus quo precepta faciendo seruii
no cimus Si seruus no ero pcepta faciendo
et nisi pcepta fecero seruire non potero ergo
faciendo seruus non ero Intelligamus fres
intelligamus et hoc in nobis deus faciat ut
intelligamus faciat eius vt intellectu faciamus
hoc aut si scimus pfecto scimus quid faci
at dus quia nos ipos ikes non facit nisi
dus et per hoc ad eius amicicia ptinemus

Numquid ia suo bo
no et pbato dus
eius no ero sua se
rtem amittit ergo
ero ergo ait seruus
nesat quid faciat
dus eius

timẽ ẽm sic dne
sup seruitutes q
faciunt dne gra

Sic em duo sunt timores q faciunt duo genera
seruoꝝ. Est timor que pfecta caritas foras
mittit et e alius timor castus p manentes
sclm sclo. Alium timentem q non est in caritate
attendebat aplus cu dicebat. Non em accepistis spm
seruitutis iterꝙ in timore. Ad hanc
seruitutis seruum timentem sed accepistis spm
adoptionis. Alium aut timore castu attendebat
cu dicebat. Noli alm sapẽ sed time. Cum illo
timore que foras caritas mittit. ecia est seruitus
simul cum ipo timore foras mittenda. Verum
ꝙ em merit aplus hoc e seruitute et timore
dicendo. Non em accepistis spm seruitutis iterꝙ
in timore. Ad hanc seruitute seruum timente
mtuebatur dns et dixit. Iam non dicam
vos seruos. quia seruus nescit quid faciat
dns eius. Non vtiqꝫ ille seruus ad timore
timens castum cui dicitur. euge serue bone
intra in gaudiu dni tui. Sed ille seruus
timens ad nocem foras a caritate mittendus
de quo alibi dicitur. Seruus no manet in
in domo imeternu. filius aut manet imer
nu. Cum itaqꝫ dedit nobis ptatem filios
dei fieri. non serui sed filii sumus. vt mio
quodam ac mesurabili sed in vero modo seruu
non seruu esse possimus. Seruu sic timore

rastio ad que ptinet rastius seruꝰ intrans in
gaudiu dñi siu no serui aut timoꝫ foras mit-
tendo gd quem ptinet seruꝰ no manet in do-
mo metuum vt aut tres serui non serui simꝰ
dum fatē sriamꝰ hoꝝ aut seruꝰ ille nesit
q̄ nesit quid faciat dus eiꝰ et in aliquid
boni fuit sit extollitur quasi hoꝝ ipe non
~~in eo~~ dus eiꝰ faciat et in se no in dus gd
eatur in se ipe decepit quia sit gloriat² q̄
no attepeit Nos aut timi vt amici dñi ed possi-
mus quid nr dus faciat sriamꝰ Non solum
em homines veru etia iustos ipe facit nos et
no ipi nos Et vt hoꝝ sriamus q̄s nisi ipe fuit
Non em spm huiꝰ mudi accepimꝰ sed spm
q̄ ex deo est vt sriamꝰ que a deo donata sunt
nobis ab ipo quidꝫ boni est donatur Ergo
quia et hoꝝ bonu est ab ipo vtiq; donatur
vt sciatur a quo bonu ome donetur vt om
bonis mo qui gloriat² in duo gloriet̄ur Quod
vēo sequit̄ vos at dixi amicos quia omia
quecuq; audiui a patre meo nota feci vobis
ita ē profundu vt nullo modo sit isto sermo-
ne coartandum sed in alium differen-
dum

De oib⁹

Sermo xxxvj

Scito quęritur quo accipiendū
sit quod ait dns vos aut dixi
amicos quia omia quecuq audi
ui a pre meo nota feci vobis
Qs aut audeat affirmare ut credē vllu hom
ne omia quecuq via a pre audiuit vni
genitus filius qn ner hor quidem recipit qsq
quo audiat a pre vllum vbum tu ipe sit pris
uniū vbum Quid est qd aliquanto post in
hor ipo tame sermone quē post cena ante
passionem ad discipulos habuit multa mgr
habeo vobis dicere sed non poteritis illa por
tare modo Quo igitur pacto intelligi sus
oia cum nota fecisse discipulis quecuq audi
uit a pre tu ppter quem multa no dicat quia
scit eos modo portare non posse Sed minim
quod facturus e fecisse se dicit q ea q futura
sunt fecit Sicut em dicit p ppham fodert
manus meas et pedes meos ner ait fossi
sunt velut preterita dicens et ea tu futura
predicens Ita et hor loco ait oia se nota feci
se discipulis que se nouit ee facturu milla
plenitudine scientie de qua dicit aplus Cu
aut venerit quod pfectum e euacuabitur q
ex parte est Ibi quippe dicit vltur sio ee

parte tñr aut rofnrm̃ sicut et rofnibus
sum et nur p̃ speculu menigmate tñr aut
facie ad faciem Nam et ipe aplꝰ salnos nos
dicit eē p̃ lauacrū regenerationis Qui tñ alio
loco dicit Spe salui facti sumus Spes aut
q̃ videtur non ē spes Quod em̃ videt quis
quid speat Si aut quod non videmꝰ sperama
p̃ patientiam exspectamꝰ Vñ etiã eiꝰ reapls
petrus In quem mo inquit nõ videtes
redditis que tñ videntes exultabitis gaudio
in enarrabili et glorificato ꝓpientes mercē
dem fidei vre salutem aiarum vrarum Si
ergo nur tps ē fidei salus aut aiarum mer
ces ē fidei qꝫ dubitet in fide q̃ p̃ dilationem
opatur pagendu diem atq; in fine dieī ꝫ
ipiendu esse mercede Non solu redepnone
corpoꝝ nri de qua dicit idem aplus paulꝰ veru
etiam salutem aiarum de qua dicit aplus
petrus Vbiusq; em̃ rei felicitas isto tpe aīe
in ista mortalitate in spe ponus habetur q̃
in re tenetur Verū hoc int̃ est quod exteri
or nr homo id ē corpus ad hūc corripit̃
melior aut id est aia iam renouat̃ de die
in diem Itaq; sit in mortalitate animꝰ sit
et salutem animarū futurā exspectaō

quauis iam pigrioe accepto salui fieri esse di-
camur/ Ita oim noticiam quecuiqz vnigenitus
audiuit a pre futuram speraare debemus
quauis hoc iam se fecisse dixerit xps/ Non
vos me elegistis inquit/ sed ego vos elegi
hoc est illa ineffabilis ~~dei~~ gratia/ Quid em
eramq/ qn xpm nondu elegeramq/ et ideo
non diligebamq/ Nam qui eum non eligit
quo mo diligit/ Numquid iam in nobis erat
quod in psalmo tamen/ elegi abiectq/ esse
in domo dei mei/ magis quam habitare
in tabernaculis peccatorum/ Non vtiqz/ Quid
ergo eramq/ nisi impij et perditi/ Neqz em
iam credideramq in eum/ ut eligeret nos/ Ita
si iam credentes elegit/ electos elegit/ Cur
ergo dicit/ Non vos me elegistis/ sed ego
elegi vos nisi quia misericordia eius preuenit
nos/ hic tre vacat/ vana illorum ratiocinatio
q̄ presciam dei defendunt/ contra gratiam dei
et ideo nos dicit electos ante mundi constitu-
tionem/ quia prescit nos deus futuros bonos
no se ipm facturum nos bonos/ Non hoc
dicit/ q̄ dicit no vos me elegistis/ qui si
ppterea nos elegisset/ quia bonos futuros
esse prescierat/ simul etiā prescit q̄ eum

nos fuiſſemus ꝓ̃ electiõ Non enĩ aliter
ee poſſemus boni niſi forte dicendus eſt
eſſe bonus qui non eligit bonũ Quid ergo
eligeret non bonus Non enĩ electi ſunt quia
boni viderunt qui boni non eſſent niſi elec-
cent Alioquĩ gra iam no eſt gra ſi preſſiſſe
rorendimus merita hĩc ꝗppe electo gratia
e de qua dicit aplus Sic ergo et in hoc tpe
reliquie pelectionem gratie ſalue facte ſunt
Vnde ſubingit Si aut gratia iam no ex
opibus Alioquin gra non e gratia Audi
ingrate ingrate audi Non vos me elegiſtis
ſed ego elegi vos Non e vt dicas ideo electus
ſum quia iam redebam Si enĩ redebas me-
ta elegeras eum Sed audi Non vos me ele-
giſtis ſed ego elegi vos Non eſt vt dicas an-
quia redevem iam bona opabar ideo elec-
ſum Quid enĩ eſt bonũ opus an fidem aut
dicat aplus ome enĩ quod non e ex fide pec-
catũ eſt Quid ergo dictũ ſumꝰ audiendo
non vos me elegiſtis niſi quia mali eramꝰ
et electi ſumꝰ vt boni pgeram nos elegent
ẽmus Non e enim gratia ſi preſſerant
merita Eſt aut gratia Ner igitur no mere-
mit ſed eſſent merita Et videte rariſſimi

que admodu non eligit bonos / sed quos eligit faciat bonos / Ego inquit elegi vos / et posui vos vt eatis et fructum afferatis / et fructus vr maneat / Nonne iste est fructus de quo iam dixerat / sine me nichil potestis facere / Elegit ergo et posuit vt eamus et fructum afferamus / Nichil itaq; fructus vnde nos eligeret habebamus / vt eatis inquit et fructum afferatis / Imus vt afferamus / et ipe est via qua imus / in qua nos posuit vt eamus / Pro im in omibus miserere / dia eius puenit nos / Et fructus inqt vr maneat qdcumq; petieritis patre in noie meo det vobis / Maneat ergo dilectio / ipe est enim fructus / Que dilectio mit est in desideio / nudum in saturitate / et ipo desideio / quodcuq; petimus in nomie vnigeniti dat nobis pater / Quod at attipe saluandis no expedit nob no existimemus nos pete i noie saluatoris / si hoc no petimus i noie saluatois qd pmet ad ratione salutis

Sermo lxxxvij

In lectione hanc euangelica q hac ante cedit dixerat dus non vos me elegistis sed ego elegi vos / et posui vos vt eatis et fructus afferatis / et fructus vr maneat / Et

vr quodcūq petieritis patrē meū in noīe meo
det vobis / de quibus vbis ia nos qđ dedit
dus deseruisse memistis / hic ait dixit / sequē-
ti sz lrone / qua modo nō recitaretur audistis
hoc mando vobis / vt diligatis inuicē / Ar
p hoc intelligē debemꝰ / hoc esse frūm nem
de quo ait / Ego vos elegi / vt eatis et frūc-
tū affeātis / et fructus vester maneat / Et quod
adiecit / ut quodcūq petieritis patre in noīe
meo det vobis / Tunc vtiq dabit nobis si
diligamꝰ invicē / nō hoc ipm ipe dederit
nobis / q nos elegit non habentes fructum /
quia nō ei nos elegeāmus nō habentes
et posuit nos ut frūm afferamꝰ hoc ē
invicē diligamus / Quē frūm sine illo hre
nō possumus / sicut palmites facere sine
vite nichil possunt / Caritas ergo ē fructus
noster qua dñs definiuit aplus de corde
puro et conscientia bona et fide nō ficta
hac diligamꝰ invicē / hac diligamꝰ deum
Neq; ei vere diligēmꝰ inuicem / nisi dili-
gēmus deum Diligit ei vnusq; proximū
suū tamquā se ipm / si diligit deum / Nam
si nō diligit deum / non diligit se ipsum
In hns ei duobꝰ preceptis caritatis tota

lex pendet et ꝓphe hoc est preceptum ne de
preceptu itaq; mandans nobis hoc mgt man
do vobis vt diligatis invicem Vn et aplus
paulus cui contra opa manis comendare scrip
spus vellet a capite hoc posuit ꝙ fructus mgt
spus e caritas ac de in reteꝝ tanqua ex isto ca
pite exorta et veligata protexuit q sunt gau
dium pax longanimitas benignitas bon
tas fides mansuetudo tmentia Quis
aut bene gaudet Quis bonum no diligit
vnde gaudet Qs patrem veram nisi crimi
ꝓ hoc quem veraciter diligit Quis e lon
ganimis in bono pseueranter teneudo nisi
ferueat diligendo Quis salubriter fidelis
nisi ea fide que p dilconem opatur Quis
mansuetus humiliter cui non dilco epet
moderetur Quis ab eo tinet vnde tur
patur nisi diligat vnde honestatur Meito
itaq; mgr bonus dilectorem sit sepe ame
dat tanquam sola pripienda sit sine qua
non possunt prodesse retea bona et q non
ꝓ hoc sine tetis bonis qbus homo effiat
bonus pro har aut dilcone patienter de
bemus etiam mudi odiu sustine Necesse
e eim vt nos odeat quos tmit nosse quod

diligit / Sed plūmū nos deus de seipo gsolat[ur]
qui cum dixisset / Hec mando vobis vt diligatis
inuicē / adiecit atq; ait / Si mundus vos
odit / scitote qm me priorem vobis odio habuit
Cur ergo se membrum sup verticē extollat
Tentas ee incorpē / si non vis odiū mundi
sustinere cū capite / Si de mundo essēt fuis-
setis / mundus qđ suū esset diligeret / Vnuse v-
tiq; hoc dicit ecclie / quā plerumq; etiā ipaz
mudi nomie appellat / sic est illud / Deus erat
inx̄o / mundū reconcilians sibi / Itemq; illud / Nō
venit filius hominis vt iudicet mundum / sed
vt saluetur mundus p ipm / Et in epla io-
hannes ait / Aduocatū habemus apud patrē
ihm xpm dm iustum / et ipe ppiciator est
pctōrum nrōrum / Non solū aut nrōrum sed
etiā totius mundi / Totus ergo mundus est
ecclia / et totus mundi ecclesiam odit / Mundus ergo
ergo odit mundum / inimicus reconciliatū /
dampnatus saluatum / mūdatus mundatum
Sed iste mundus que deus in xpo reconci-
liauit sibi / et qui p xpm saluato / et cui
p xpm pctm omne dimittitur / de mundo e-
lectis est inimicus / dapnatus / cōtaminato / Ex
ea quippe massa / q tota in adam periit

frut vasa misericordie / in quibus est mundus
ptinens ad reconciliationem quia mundus o-
dit / ex massa eadem ptinens ad vasa ire que
ptecta sunt ad perditionem / Denig cum dixis-
set si de mundo esstetis mundus quod sui erat
diligeret / otinuo subiecit / Quia veo de mundo
no estis / sed ego elegi vos de mundo / ppter ea
odit vos mundus / Ego et ipi erant de
unde ut non ecent electi sunt / Unde no meritis
suis quoru nulla bona opa precesserant / no
natia / q tota fuerat p libeu arbitriu / in qua
radice viciata / sed gratuita / hoc est vea gra
Qui em de mudo mundum elegit / ferit quod
eligeret non invenit / quia reliquie p electio
gre salue facte sunt / Si aut gra iam
non ex opibus / Alioquin / gra iam no est gra
Si aute quereatur quo se diligat mundus
pdivis / qui odit mundum redemptionis / di-
ligit se vtique fla dilectoe / non vera / pco
in feo se diligit / et vere odit / Qui em dili-
git iniquitatem / odit aiam suam / Sed diligere
se dicitur / quonia iniquitatem qua iniqua est
diligit / Et ecclesiam odisse se dicitur / qm qd
ei noceat hoc diligit / odit ergo in se naturam
diligit vitiu / odit quod fuit e p dei hoc

tutem / diligit qđ in eo factum est p libera
voluntatem / vnde nos quoq illum diligę
et prohibemur / et si rete intelligimus et in
bemur / prohibemur stultiz vbi nobis dicit
Nolite diligę mundum / Iubemur at vbi nob
dicitur / Diligite inimicos vros / Ipi sunt mudi
qui nos odit / Ego prohibemur diligę in eo
quod ipe odit in se ipo / dei sc̃z opificiu / et diu
sas bonitatis sue consolatores / vicium quippe
in illo diligę prohibemur / iubemurq diligę
natura / cu ipe in se diligat vicium odeitq
natura / ut nos eum et diligamus et odeimus
rete / cum se ipe diligat odeitq pueŕse

Diligite in se ipo et
inbemur diligę
in eo qđ ipe odit

Sermo lxxxviij

Exhortans dns seruos suos ad mu
di odia perferenda patienter / nullu
manus eis et melius qua de se
ipo ponit exemplum / qm sicut dicit apls
xpus pro nob passus e / relinquens nob
exemplu ut sequamur vestigia eiq / Quod
vniq si facimus / ipo adiuuante facturi q dicit /
Sine me nichil potestis facę / Deniq quibꝫ
ia dixerat / si odit vos mudus / scitote qm
me priorem vos odio habuit / et mox in eo
quod audistis cum legerentur euangelium

Memento inquit sermonis mei quē ego
dixi vobis non est seruus maior dño suo Si
me pſecuti sunt et vos pſequentur Si ser-
monem meu seruauerunt et vrm seruabunt
Dicendo aut non est seruus maior dño suo
none euidenter ostendit quēadmodū intel-
ligi debeamus quod superius dixerat iam
non dicam vos seruos Ecce em seruus eius
dicit Nam quid est aliud non est seruus
maior dño suo quam qđ sequitur si me
pſecuti sunt et vos pſequentur Manifestum
est igitur illum seruum qui no ma-
net in domo mētrum ad illum ptinente
timorem que foras cās mittit ee intelli-
gendum vbi dictum est iam non dicam
vos seruos Hic aut vbi dicitur non est
seruus maior dño suo si me pſecuti sunt
et vos pſequentur illum puto significari
seruum ptinentem ad timorem castum qui
pmanet in sēcm sēcl Hic em seruus e au-
ditus cuius serue bone et fi intra in
gr. dñi. Sed hec inqt omnia facient vob
propter nomen meum quia nesciunt eum
qui misit me Que omnia facient nisi que
dixit odio habebunt scīpos et pſequent
sermonem inqt contemnent qm si sermonē

non seruauer eorū ner tame odisset eos
ner psequerentur / vel etia si odisset ner
tamen psequerent̄ no omia facerent / hr
at omia inquit facient vobis ꝓpter nome
meum / Quid est aliud dice / quam me i
vobis odio habebunt / et psequentur / et
sermonem vrm quia meus est ideo non
seruabut / her em omia facient vobis
ꝓpter nomen meum / no vrm sed meū Ca
to ihīt̄ miserēs q̄ ꝓpter hor nome ista
fiunt / quanto beatiores q̄ ꝓpter hor no
men ista patiuntur / sic ipe alio loco dicit
Beati qui persecutoes patiuntur ꝓpter
iustitiam / hor est em ꝓpter me / nl ꝓpter
nomen meum / Quia sicut apls doct
factus est nobis sapia a deo / et iustitia
et sanctificatio et redemptio ut quemadmodū
scptum e / qui gloriatur in dno gloriet
ꝙfiunt q̄ppe ista mali malis / sed non ꝓpt
iustitiam / et ideo miseri vtiq; / et q̄ faciūt
et qui patiuntur / ꝙfiunt et boni malis
vbi et si faciunt isti ꝓpter iustitia / non
tame illi ꝓpter iustitiam patiuntur / Si mali qui persequuntur bonos ꝓpter nome

Si dicet aliq̄

xpi ꝓpter iustitiam boni patiuntur ꝓfecto
ꝓpter iustitiam her eis mali faciut Quod
si ita est ergo et quando boni malos ꝓpter iu-
stitiam ꝓsequuntur ꝓpter iustitiam etia mali
patiuntur Si em possut mali ꝓsequutione
facē boni ꝓpter nome xpi nec no possut
mali ꝓsequutione pati a bonis ꝓpter nome
xpi Et quid est nisi ꝓpr̄ iustitiam Ita si
non ꝓpter quod bon faciut ꝓpter hor nia
si patiuntur quia faciut bon ꝓpter iu-
stitiam patiuntur mali ꝓpter iustitiam
Her mali ergo ꝓpter hor possunt facere
ꝓpter quod bon patiuntur quia faciut
mali ꝓpter iustitiam patiunt bon ꝓpr̄
iustitiam Quo ergo est verum her oia
facient vobis ꝓpter nomen meum cum
illi non ꝓpter nomen xpi faciut id est ne
ꝓpter iustitiam sed ꝓpter iniquitate suam
Her q̄stio ita soluitur si eo modo intellexe-
mus dictum her omia facient vobis ꝓpr̄
nomen meu vt totu referatur ad iustos
tamq̄ dictu sit her omia patiemi ab eis
ꝓpter nomen meu ut hoc sit faciunt vob
quod est patiemi ab eis Si aut ꝓpter nome
meum sic accipitur tamquam dicatur ꝓpr̄

nomen quod in vobis odierit / Ar p hoc et
boni num psecutorem faciunt malis possit
rte dni et ppt iustiniam face / qua diligendo
psequuntur malos / et ppter miquitate qua
oderunt in ipis / Ira ergo et ipi mali possint
dni pati et ppt miquitate que in illis pu-
nitur / et ppter iustiniam que in illoru pena
exercetur / Item queri potest / si etiam mali
faciunt psecutorem malis / sicut impii reges
et iudices cu essent psecutores piorum / uxo
et homicidas et adulteros / et quoscuq ma-
lefactos quos contra leges publicas se-
isse conuincebant puniebant / quo intel-
ligendum e quod ait dns / si de mundo es-
sis / mundus quod suu erat diligeret / Neq; em
quos punit diligit mundus / a quo videmus
supra dicta scelerum genera plerunq; puniri
nisi quia mundus e in eis a quibus talia sce-
lera uel puniuntur uel patiuntur / Mundus
t in eis a quibus talia scelera diligunt / Mu-
dus itaq; ille q intelligitur in malis atq;
impiis et odit quod suu est / ex ea pte hoim
qua sceleratis nocet / et diligit quod suu
est / ex ea pte hoim qua ipis consceleratis

fuuet / Ergo hec omnia facient vobis ꝓpter nomen meum / nil ita dictu est ꝓpter quod vos patimini / nil ita ꝓpter quod ipi faciunt quia et hec in vobis dum persequuntur odiet Et addidit / Quia nesciunt eum q̄ me misit Hoc sedm eam scientiam dictu intelligendu est / de qua et alibi scptum e / Scie aut te sensus est consumata / Hac ꝑpe scientia qua scuit prem a quo missus xpus nullo mo ꝑsequuntur eos quos collegit xpus / q̄ et ipi cum eis collegunt a xpo

Sermo · lxxxix ·

Vpēus dicebat dus ad discipulos suos / si me ꝑsecuti sunt et vos ꝑsequentur / si sermonem meum seruauerunt et vrm seruabunt Sed hec omnia facient vobis / ꝓpter nomen meu / quia nesciunt eum q̄ me misit / de q̄ bus aut hoc dixit / si queramo / in veniꝫ eum ad hec vba venisse ab eo quod dicat si mundus vos odit / scitote quia me ꝓrem vobis odio habuit / Nunc vō qui addidit / si non venissem et locutus eis fuissem prm no haberet / in deos ostendit expssius

De his ergo illa dicebat. Nam hoc indicat contextus verborum. De his ergo dicit, si non
venissem et locutus eis fuissem peccatu non
haberent. de quibus dicebat. Si me pſequun-
ti sunt et vos persequentur. si sermonem meu
seruauerunt et vestrum seruabunt. Sed hec omia
facient vobis propter nomen meu. quia nesciunt
eum qui me misit. His enim verbis ista sub-
iunxit. Si non venissem et locutus eis fu-
issem. peccatum non haberent. Iudei ergo pſequu-
ti sunt xpm. qd euidentissime indicat euange-
lium. Iudeis locutus est xpus. non aliis gen-
tibus. In eis ergo intelligi voluit mundum
q̃ dixit xpm et discipulos eius. Immo vero no
eis solis. sed hos quoq; ad eundu mundum
primere monstrauit. Quid est ergo si non
venissem. et locutus eis fuissem. peccatum non
haberent. iudeos ostendit expressius. Ubiqd
sine peccato erant iudei. antequam xpus ad e-
os in carne venisset. Quis hoc uel stultis-
simus dicit. Sed magnu quoddam peccatu
no omne peccatum. quasi sub quali nomine debet
intelligi. hoc est enim peccatum. quo tenentur
cuncta peccata. quod commissa si non ha-

bear dimittunt ei nisi pna hor ē aut quia
non rediderunt m xpm ꝓtrea quia venit vt
redarue eum hor prm si non venisset no vi
q haberent Adiungitus ꝗpe eius quantu re
dentibus ē salutare tantu non redentibꝫ exin
abilis fatuis est tanqua ex ipe caput et pn
cepe aplorum quod de se ipi dixerut exitet
quibusdam quidem odor vite in vitam quibꝫ
dam odor mortis in mortem Sed qd adiuuat an
ait nuir aut excusatoem non habent de pno
suo potest mouc quetentes veru hi ad quos
no venit xpus ner locutus eis est habeant
excusatoem de pno suo Si em non habent nue
hic dictum ē ꝓtrea istos non hte quia venit
et locutus est eis Si aut habent vtru ad
hor habeant vt a penis alienentur Ad hr
mquisitu pro meo captu duo donante respo
deo hec illos excusatoem non de oni pno suo
sed de hor pno quo m xpm non rediderunt
ad quos non venit et quibus non ē locutus
sed non in eo sunt numero hi ad quos m dis
cipulis venit et quibus venit p discipulos
ē locutus quod et nuc facit Nam et p ecclam
suam venit ad gentes et p ecclam suam
loquitur gentibus Ad hor em ptinet qd aut

a minꝰ puniet

Qui vos recipit me recipit / et q̃ vos spernit
me spernit / An vltra inquit aplus pauld ex-
perimentu capie eu q̃ mi me loquit̃ xpus Res-
tat inquire vtru hꝝ qui ꝓus quia xpus p
eccliam venit ad gentes et ꝓus qua euangeliu
eius audirent / vite huia fine pueniri sunt
seu pueniuntur possint habere haut exi-
sauem / possut plane / sed non ideo possut
effugie dampnauem / Quicuq; em sine le-
ge peccauerut p legem iudicabunt̃ / Que
quidem apli verba qm id quod ait / peibut
terribilius sonat qua quod ait iudicabunt̃
no solum michi adimuae haut exisauem
videtur ostende / vere eia plus grauare
Qui em se quia non audierit exisabat /
sine lege pibunt / Sed vtru hꝝ qui tuman-
dicent contempserut / ut eia resistetut / nr
tantu contradicendo / sed eos a quibus au-
dierut odio ꝓsequendo in eis deputandi
sunt / de quibus aliquid leuius videtur fe-
cisse / quod dictu est p legem iudicabunt̃
merito grauat / Sed si aliud e pie sine lege
aliud iudicari p legem et illud est grauius
illud aut leuius / procul dubio non sunt

sine lege et pibunt

q̃ in legem peccauerunt

ssti mihat pena leuiori ponendi quia neq; in
lege permanerunt sed omnino legem xpi atq;
noluerunt et eam quantu ad ipos attinet
omo nllam esse voluerut Illi aut permant in
lege qui sunt in lege id est qui eam suscipiut
eamq; sanctam et mandatum sanctu et iustu
et bonu fatentur sed infirmitate non impler
quod ab ea rctissime precipi dubitare non possu
Hii sut qui aliquo forsitan possunt ab eare
qui sunt sine lege perditione discretu Sed
tn quod aplus ait p legem iudicabuntur sr
attendendum est tamquia dixit non pibut
Quod mitu si ita est Neq; em de infidelibus
et fidelibus erat sermo vr hoc diceret sed
de iudeis et gentibus q certe vtriq; nisi in
eo saluatore saluentur q venit quere quod
perierat ad pditione sine dubio ptinebunt
quanis dici possit alios grauius alios leuius
puniros id est alios grauiores alios leui
ores penas in sua pditione passuros Ille
em pie dicitur deus qui ab illa eternitate
quam dat sanctis suis p supplicia separat
Tanta e em supplicioru distantia qua
ta e diuisionis permaroru que quo se habe
at alius iudicat sapientia diuina qua

em

cietnia scrutantur aut essanur humana
ssi certe ad quos venit et quibus locutus e
xpus non magnu habent de magno infideli
tatis peccato illam excusationem qua possint dice
re no audiuimus no vidimus siue no intelle
xerunt ista exquisita Deo nuq inscrutabili
a sunt iudicia siue attemptarentur et si non
ut ab omi dapnatoe liberarentur certe a
aliquanto leuiq dapnarentur Qui me odit
inquit et patrem meu odit Heu nobis forsan
se dicatur Quis potest odisse quem nesciat
Et vtiq anquam diceret si non venissem et
locutus eis fuissem peccatum no haberet
Dicerat discipulis suis Heu facient vobis
quia nesciunt eum q me misit Quo ergo
nesciut et oderut Si em quod non e ipe sed
aliud nescio quid de illo opinantur no vtiq
ipm sed illud inuenimur odisse quod fingi
aut errando pocius suspicantur Et tamen
nisi possent homines odisse quod nesciunt
no veritas vtiq dixisset quod eiq prem
et nesciut et oderut Sed quo id dei possit
si adiuuante deo p nos demonstrari potest
quia Heu disputatio est iam reddenda ne
non potest

vidistis deum dicentem Qui me o-
dit et patrem meu odit Qui su-
pêus dixerat hec facient vobis
quia non nouerut eum q̃ me misit

Non utiq; dissimulanda nascitur qstio quo pos-
sint odisse quem nesciut Si em deum no q̃
e ipe sed nesrio quid aliud eum suspicantur
aut credut et hoc oderut no vtiq; ipm oder
sed quod sua mendax suspitione ul vanitate
dilitate cõcipiut Si aut quod e hoc de illo
sentiut quo eum nesciẽ dicuntur Et de hoc
bus quidem fieri potest vt eos sepe quos mi
quia vidimus diligamus ar p hoc ner illud
eouerso impossibile est vt eos quos mi
vidimus oderimus Nam qpe de aliq̃ se
motinante seu malo seu bono fit no immer
to ut amemq; ul oderimo ignoram Sed si fu
ma sit verax quo est de quo vera dicimus
dicendus ignotus Im quia eius faciem no vi
dimus Quam tu et ipe non videat ulli m
pt notior ee quam sibi Non igitur in eius
facie corpali nobis nuntiatur miser nomina
sed tunc nobis ad cognitionem patet qu
eius mores et vita non latet Alioqui ner
se ipsum nosse quisquam potest qm vide

ſaciem ſuam no pt Sed vrigz tanto certius
quam notius eſt alijs ipe nouit ſe quanto
certius melioze oſpitu poteſt videre qđ ſapit
videre qđ ſapit videre q̄ viuit Que cum
aperiuntur et nobis tūr vere ſit cognitus
nobis Her itaqz quonia pleruqz ad nos de
abſentibus ūl etiam mortuis ūl fama ſue
ris pferuntur ſimr ſit vt ſepe quos nu
qua facie corpis vidimus no tame quos
omnio neſcimus ūl odimus homies uel
amemus Sed pleruqz in eis nra credu
litas fallitur quia non miquam et hiſtoria
et milo machs fama mentitur ymer ar
ad nos ne pitiosa opinione fallamur vt
quia non poſſumus hoim indagare con
ſcientiam de ipis rebus habeamus vera
certamqz ſinat hoc e vt ſi ille ūl ille ho
mo vtru ſit impudicus pudicusne neſcimus
odimus tamen impudiciam et pudicia
diligamus Et ſi illum ūl illum iuſtum in
iuſtu ue neſcimus amemus tame iuſticia
miuſticiam ue deteſtemur non qđ nobis
ipi errando conſpiciamur ſed quas fidelit
ad hanc appetendam illaqz vitanda indei

ritate conspicimus vt ea de ipis rebus qd
appetendum est appetimus quod vitandu
e detestamur ictrioscamur nobis quod de or
nibus hoim aliqi immo assidue no vera
sentimus Hoc ein ad humana tptatione
prine arbitror sine qua dum ista non pt vi
ta vt aplus dicit Cptatio vos no appre
hendat nisi humana Quid em tam humanu
nu quam non posse inspice cor humanu
er deo non eius latebras pscrutari sed ple
rugz aliud qua id quod agitur ibi suspicari
Quamqua et in hac vera tenebris humana
tu hoc est cogitationi alienatu et si suspicer
intelligi non possimus quia homines sum
iudicia tamen id est definitas firmasqz sen
tentias comme debemus ner an tempus
quitqua iudicare donec veniat dus qui et illu
minabit abscondita tenebraru et manifestabit
cogitationes cordis et tunc laus erit vnicuiqz a
deo Cm ergo non erratur in rebus vt rta
sit probatio victoru vtriusqz pbatio pro
fecto si erratur in hominibus venialis e hu
mana tptatio per has aut humanoru cor
dium tenebras res multum mirandas et in lu
dolenda continuit vt cum no inquam
quem iniustum putamus et in iustus est

et iustitiam in eo nescientes quia diligimus
deuitemus auertamur a uero prohibeam
amessu communem cu illo vitam victumq habere nolumus eumq etiam si discipline
imponende necessitas cogit siue ne alios
noceat siue vt fiat ipe correctior assistat
salubri psequamur et homiez bonam
tanquam malum affligamus que nescie-
res amamus hoc fit si qs verbi gra tum
sit pudicus a nobis creditur impudicus su
dubio em si pudicum diligo hoc e ipe quod
diligo Ergo etiam ipm diligo et nescio Et no ipm odi qm no
si impudicum odi et tame dilecto in eo cu q° est q° di
sit in caritate pudicie habitat aia mea fir-
mo ignarus manebam non erraus in discre-
tione vitiorum atq vicioru sed in ordine re-
tenebris humanoru pro in simul siei pt
vt homo bonus homiez bonu odeit nescies
ut potius diligat nescieno ipm em dili-
git cu bonu diligit quia id quod e ille
hoc iste diligit odeit aut nescieno no ipm
sed quod putat ee ipm ita siei pt ut e
cu homo iniustus homiez odeit iustum
Jum estimat se sili similem in iustu dilige

nesciens diligit iustum / et in dum eu credit
iniustum / diligatur non ipsum / sed quod putat
ee ipsum / Quemadmodum at homies / sit et
deum / deinqz si interrogetur iudei / utru di
ligant deum / quid se aliud qua diligre respo
derent / ler ex animo mentientes / sed errant
do potius opinantes / Quo em diligent pmu
veritatis / qui haberet odio veritatem / Nolunt
em sua facta dapnari / et hoc habet veritas
vt illa facta dapnentur / Tantu igitur ode
runt veritatem / quantu oderunt suas penas
quas talibus irrogat veritas / Nesciunt aute
illam ee veritatem / que tales qualES ipi sut
dapnat / Oderunt ergo quam nesciunt / et cum
illam oderunt / profecto et eu de qua natas e
nisi odisse non possunt / Ar p hoc quia veritate
qua iudicante dapnantur / de patre deo natam
nesciunt / vtiqz cta ipsum et nesciunt et oderunt
O miseros homies qui cu esse volunt mali veri
tate qua dapnantur mali nolunt / Nolut em
eam esse qd est cu ipi debeant nolle ee qd st
ut ipa manete mutentur ne ipa iudicante
dapnentur — Sermo xvi

Qui erat dus qui me odit / et prez meu
odit / vtiqz enim q odit veritatem
necesse est et oderit et eum a quo

ueritas nata e vnde ẽna quantu dam est
locuti summus Deꝫ addidit vnde nunc nobis
loquendu est Si opa no fecissem in eis que
nemo alius fecit pctm non haberet Pecta
tu scilicz illud magnu de quo et supeius aut
Si non venissem et eis locutus fuissem pctm
no haberent hoc pctm quo in colloquiete
et opantem credere noluerunt Neqꝫ ẽm nullm
habebant pctm antquam loquerer eis et
oparetur in eis Sed hoc pctm quo in eu
non crediderunt ideo sic cōmemorat quia
ipo permto teneantur et retenta Hoc em si
no haberent et meum crederent dimittend
et retenda Sed quid est hoc quod tu dixisti
si opa non fecissem in eis ait addidit que
nemo alius fecit Nulla qppe in opibus xpi
videntur ee maiora qua suscitare mortuos
quod fecimus etiam antiquos fecisse pphas
legim etiam helias fecit heliseus et cum
in hac mne viueret et cu in suo monume
to sepultus iaceret Nam quidam portantes
mortuu cu irruentibus hostibus eo refu
gissent eumqꝫ ibi posuissent continuo re
surrexit legim tamen aliqua xpus que
nemo alius fecit quod quinqꝫ milia hoim

de quinq et quatuor milia de septē panibus
panit / quod sup aquas ambulauit et pet⁹
vt hoc faceret prestitit / Quod aqua mutauit in vinū / quod aperuit celos ceu nati et
alia multa q̄ cōmemorare longu est / Sed
respondetur nobis et alios fecisse / q ipe
non fecit / et q nemo alius fecit / Quis enim
nisi moyses egyptios plagis tot tantisq
pressit diuiso mari / ppl'm pauit Manna de
celo esurientibus impetrauit / aqua de pe-
tra sitientibus fudit / Quis nisi ihūs mare
ppl'o trasituro iordanis fluenta diuisit / et ue-
nēte solem emissa ad deū oroe freuauit et
fecit / Quis preter samson ppter sua sitim
maxilla mortui asini cruditate sanauit / e
Quis pter heliam curru igneo in altū
subuectus / e Quis pter heliseū quod su-
pra cōmemoram / sepulto suo cadauere ca-
dauer alterius reddidit vite / Quis preter
danielem inter ora inclusorū leonū esurientiū vixit inmotus / Quis pter
tres viros ananiam azariam misahelem
in flamis ardentibus et no urentibus de-
ambulauit ihesus / Preterea tota qm hec
satis ee arbitror q̄bus demōstretur et

alios ſctos quedam opa mirauda fecisse q̃
nemo alius fecit Sed quia nam multa uina
et malas ualitudines uexationesq; mortu-
lor tanta ꝓnꝰ sanauit nullis omnino lectꝭ
antiquorū ut em taceamꝰ quos iubendos
ſic omnes erebant ſalnos ſingulos fecit ma-
nus euangelista quodam loco ait Vespe au-
tem cū occidisset ſol asserebant ad eum ma-
le habentes et demonia habentes et erat
omnis ciuitas ad ianua congregata et cu-
rauit multos a uarijs languoribus et demo-
nia multa eiciebat Id aut cum memora-
ſſet marcus etia testimoniū ꝓphetarum ad-
didit dicens ut adimpleret quod dictum
e ꝑ ysayam ꝓphetam dicentem Ipe infirmi-
tates nras accepit et egritudines portā-
uit Idem alio loco dicit marcus Et quo-
cūq; introibat in uicos uel in uillas aut
in ciuitates in plateis ponebat infirmos
et deprecabantur eū ut uel fimbriam ueſ-
timenti eius tangerent et quotq̃ tangebat
eū ſalui fiebant Her nemo alius fecit m
eis Sēm intelligendū est qd ait in eis
nō inter eos uel coram eis ſed prorſus in
eis quod ſanauit eos Her ꝓpe intelligi

voluit q̄ non solum fatent̄ animatoꝛ ꝛe-
ꝛu etiam maiestatem confitent̄ salute pro quibꝫ
beneficiis vicꝫ amorem non odium ꝛetribue
debuerut/ Omia quidem ꝛetorum miracla
supat quod est natus ex v̄gine mirabꝫ mi
gritatem solus potuit nec conceptus vio
labꝫ nec natus/ Sed hoꝛ nec ꝛora eis factu
m̄ nec in eis ad agnoscendam ꝗpe huiꝰ mia
cli veritatem/ non tenuit ex eis assensu/ sed
discreto ab eis discipulatu apli pueneuit/ Tam
vero quod die tercia in carne in qua omisꝫ
fuerat de sepulchꝛo se reddidit vium/ et nu
quam deinꝫ moꝛituꝛus ex illa ascendit inte
lium supat cetia cuncta que fecit/ Sed neqꝫ
hoꝛ frm ꝛora iudeis neqꝫ in eis/ et nodum
hoꝛ fecerat/ qn dicebat/ si opa no fecissem
in eis que nemo alius fecit/ Minꝰ ergo
fuit illa que in eoꝝ/ valitudinibus tanta
miacla salutis ostendit/ quanta in illis an
tea nemo donauit/ Hoꝛ em viderut/ et ho
eis expbeans adiuncit et dicit/ Nunc autꝫ vi
derut/ et oderunt et me et pꝛem meum
Sed vt impleatuꝛ sermo q̄ in lege eoꝝ
scꝑtus est/ quia odio habuerut me gratis
Eoꝝ legem dicit non ab ipis inuentam
s̄ ipsis datam/ Sic dicimꝰ panem nrm

ꝟ .92. ꝛ .16.

rrtidiam/ que ñ a deo petimus/ addendo da nobis/ Gratis aut odit/ q̃ nullū ex odio commodū quēit nl incommodū fugit/ Sic oderut dñm impii/ sic diligit iusti/ hoc e gratis/ vt alia preter illum no exspectet bona/ qm ipe est in omibus omia/ Quisq; vēo alterus adrenderet xpm dicentem/ si opa no fecissem in eis q̃ nemo alius fecit/ sed hoc est si pater/ aut spūs sctus fecit nemo alius fecit/ quia totius trinitatis vna substantia e/ invem et ipm fecisse/ Si qn q̃spia dei homo rte aliquid fecit/ pt q̃ppe ipse ipo carta p ipm/ nemo aut pt aliquid sine ipo/ xpus namq; ñ pce est spūs sctō non sunt/ tres dñi/ sed vnus deus/ de quo sptum e/ Benedictus deus isrl/ qui fac miabilia solus/ Nemo igitur alius fecit quecunq; in eis opa fecit/ qm quisq; alius homo aliquid eorum fecit/ ipo faciente fecit hoc aut ipe non illis facientibus fecit

Sermo xvij.

Tam xvi

ius ihus in sermone que locu-
tus e discipulis suis post re-
nam premius passionem tamqua
iturus et relicturus eos presentia corpali

ri omnibus aut suis usq; in consummacionem
seculi futuris puria spiritali exhortatus est
eos ad perferendas persecuciones impiorum
quos mundi nomine nuncupauit Et quo
ni mundo etia ipos discipulos se lectisse dix
it vt scirent se dei gra esse quod sunt su
is aut viris fuisse quod fuerunt demp
secutores et suos et iporum iudeos eviden
ter expressit vt omino appareret etiam ipos
mundi dampnabilis appellatione concluses
q persecutur sos Cumq de illis diceret
quod ignorarent eum a quo missus e et
m odissent et filium et prem hor e vt
eum qui missus e ita et eum a quo misso
e De quibus omnibus in aliis sermoni
bus iam disseruimus ad hor pruenit vbi
ait vt adimpleatur sermo qui in lege scru
ptus est quia odio habuerunt me gratis
Deum tanquia consequenter adiunxit vnde mo
dispute sussepimus Cum aut venerit pa
raclitus que ego mittam vobis a pre spm
veritatis qui a pre procedit ille testimoni
phibebit de me Et vos testimonium phi
bebitis quia ab mico mecu estis Quod
hor pinet ad illud quod dicebat nunc aut
et viderunt et oderunt et me et pres meu

sed vt impleatur sermo q̄ mi rēcte corusp̄
tus est quia odio habuerunt me gratis q̄
quia paracletus q̄n venit spūs veritatis eos
q̄ viderunt et oderunt testimonio manifestā
re tenuerit Immo vēs etiam aliquos ex
illis qui viderunt et audierunt testimonio hūt
oderant ad fidem que p dilectos opatur spūs
manifestatoe tenuit hoc ut ita intelligam
ita factu esse recolimus Venit enī die pen
tecostes spūs sanctus interius viginti homines co
gregatos in quibus et apli erant omes q̄
illo ad implendū tm sanctū oim gentiū lo
querent plures ex hīs qui aderant tanto
miraculo stupefacti qui quidem viderunt loquente
petro tam magnū atq̄ diuinū testimoniū phi
bēt de xpo ut ille qui omissus ab eis int mortu
os deputabatur resurrexisse et viue proba
retur compuncti corde conuersi sunt et tam sacri
legis tam impie atq̄ immaniter fusi indul
gentiam percepērunt ipo redempti sanguine q̄
fuderunt Vbi enī sanguis sit in remissione
peccatorum oim fusius est vt ipm etiā patrem
posset delere quo fusius e vt ipm etiam
peccatū posset delere hoc ergo intuens dns
dicebat odio habuerunt me gratis Cū aut

veneit paraclitus que ego mittam vobis a
pre spm veritatis qui a pre procedit ille
testimoniu phibebit de me Et vos testimo
phibebitis de me Tamqua diceret Odio habu
erut me et occidetut videntes sed tñ de
me paraclitus testimonium phibebit ut eos
faciat in me credere non videntes Et vos
inquit testimoniu phibebitis quia ab initio
mecu estis phibebit spus suis phibebit
et vos Quia em ab initio mecum estis po
testis pdicare quod nostis Quod ut me no
seriatis illig spus plenitudo nondu adest
vobis Ille ergo testimoniu phibebit de
me et vos testimoniu phibebitis Dabit em
fiducia testimoniu phibendi caritas diffusa
in cordibus vris p spm sm qui datus vobis
Que virgi petro ad hanc defuit qu mulie
ris ancille interrogatione pterritus non
potuit verū testimonium phibe sed contra
suam pollicitatore timore magno compulsus
est ter negare Timor aut non est in caritate
sed perfecta caritas foras mittit timore Dem
q ante passione dñi seruilis timore eius
interrogatus e a femina seruitutis postre
surrectior vero dñi liberalis eig amor ab

ꝑ 92 ꝯ

xpo p̄ncipe libertatis / et ideo ibi nutrebat²
hic tranquillabat² / Ibi q̄ diligeat negi
bat hic q̄ negauerat diligebat / Sed ad
hur erga tur amor ipe infirmus fueat et
angustius doner eu roboraret et dilataret
spus sus q̄ postea quam illi est habunda
ria largiõi infusus sit ad pbibendum de
xpo testimonium / quondam eius feruidu
petrus attendit / atq illa ꝑus trepida q
ueritatem suppresserut era reseranit / et au
onies in quos venerat spus scus linguis
oim loquentem / indeorum tumultuantiu
turbis / solus ad testimoniu de xpo pbiben
dum / p ceteris prompcius emicuit / cuius
infectores de illius resurrectoe confunder
Si quem delectat nam suauiter sum tle sper
tacim intuei actus apl̄orum legat ibi bm
petrum quem negantem doluerat stupe
at predicantem / Ibi linguam illam vide
at ad fiduciam a dissidentia et ad liberta
tem a seruitute translatam / tot linguis
ministeriu q̄ntre ad xpi confessione / quatu
no valendo vnam ferre vsa fuerit in ne
gationem / Quid plura Tantus in illo fer

fulgor / tanta plenitudo spūs sc̄i apparebat / tanta de ore predicantis preciosissime ve-
tatis pondera procedebant / vt in gentis
multitudinis aduersarios infectores xpi ue-
deos / faceret pro illo paratos mori / a qui-
bus tum ille formidebat occidi / hoc sentit
spūs sc̄us / tur missus / an p̄missus / sic
deus magna atq; miranda sua beneficia
putebat / qui dicebat / Et viderunt et odert
et me et p̄rem meum / vt adimpleatur
sermo qui scr̄ptus est in lege eor̄ / quia o-
dio habuerunt me gratis / Cum aut vene-
rit paracletus quem ego mittam vobis a
pre spūs veritatis qui a pre procedit /
ille testimonium phibebit de me / et uos
testimonium phibebitis / sic eppe testimo-
nium phibens / et testes fortissimos fames
absoluit xpi animo timorem / et inim-
cum odiu remittit in amorem

Sermo xxiii

In hijs que precedunt hoc euangelij capitulum / duo discipulos suos ad ministerij odia perferenda con-
firmans / sic quoq; parauit exemplo
cir cum minando fierent fortiores / dicens

et promittens eis q̃ venturus est spꝰ
sanctus qui de illo testimoniū perhiberet
adiciens quod et ipi fierent testes eius
hoc utiq; in eis expanie spu sco. Sic enim
ait ille testimoniū phibebit de me et vos
testimoniū perhibebitis utiq; quia ille tes-
timoniū perhibebit etiam vos perhibebi-
tis. Ille in cordibus veris vos in moribus
veris. Ille inspirando vos insonando. ut
possit impleri in omem tram exiuit sonꝰ
eorum. Patu quippe fuerat eos ad homi ex
emplo suo nisi implet spu sancto. Denig
aplus petrus cu iam vba eius audisset ubi
dixerat non e seruus maiꝰ dño suo si
ne pserui sui et vos psequentur et ho
in illo iam videret impleri in quo patien-
ciam dñi sui si exemplo sufficet debuit
imitari sustinuit et negauit non utiq; se
rens quod illum ferre cernebat. Cum ue
accepit donu spus scī que negauerat p
dicauit et quem confiteri timuerat non
timuit profiteri. Prius ei exemplo quid
fuerat edoctus ut quod sevi tenuerat
uosset. sed nondum fuerat virtute sublimis

vr quod nouerat facer/ Instruxit eat vr sta-
ret/ sed non erat firmatus vt raderet/ Ad
postea quam p spm sm factum e/ annun-
ciauit usq ad mortem/ que nescirent times
mortem/ ideo dns in hor vrsequenti euglo
de quo nur vobis loquendum e/ hec inqt
locutus sum vobis vt no scandalizemi/ Ca-
nitur qppe inpsalmis/ Pax multa diligentibo
legem tuam/ et nor est illis scandalum
Merito itaq promisso spu sto/ quo in eis opa-
re fierent testes eius/ subiunxit/ hec locutus
sum vobis/ vt non scandalizemini/ Cu em
caritas dei diffundit nre in cordibus nris
p spm sm qui datus e nobis/ fit multa
pax diligentibus legem dei/ et non sit eis
scandalum/ deim que passiu essent iam ex
pmens ait/ Extra synagogas facient vos
Quid aut mali erat aplis expelli de si-
nagogis iudaicis/ quasi non inde se facer
separ eciam si eos. nullus expelleret/ Et
inimicum hor voluit demicriae/ quia iu-
dei xpm non fuerant receptu/ a quo isti
no fuerat recessu/ et ideo futurum erat
vt foras mitteremur/ tu illo ab eis qui ee
nolent/ illo/ chii qui esse non possent

sine illo Nam prosit quia non est ullus
alius ꝑphus dei quam illud semen habe-
he si agnoscent et reciperent xpm nunq̃
rami naturales molea ꝓmanerent nr̃ alie fient
ecclie xpi alie synagoge iudeoꝝ Eadem ꝑsse
cent si in eadem esse voluissent Quod quia
noluerunt quid restabat nisi vt remanen-
extra xpm extra synagogas fierent eos q̃
non relinqueret xpm Accepto ꝑsse spu sto
restes eius effecti non vtiq; tles est de qbꝫ
dicitur Multi principes iudeoꝝ crediderunt
in eum sed ꝓpter metu iudeoꝝ ne repel-
lerent̃ de synagogis non audebat confiteri
eum dilexerunt em gloriam hominu ma-
gis quam dei Crediderunt ergo in eum
sed non sic quo eos volebat crede q̃ glam
dicebat Quo potestis vos credere qui
gloriam ab inuicem accipitis et gla que
a solo deo est non quritis Discipulis ergo sic
in eum credentibus vt impleri spu sancto
hor e dono gre dei ne sint de numero eoꝝ
qui ignorantes dei iustitiam et sua vole-
res statuẽ iustitie dei non sunt subiecti
ller de illoꝝ de quibus dictu est dilexer

gloriam hominu magis quā dei illa con-
grunt ꝓphetia que de ipsis inueniunt ꝓdicta
Que in luminē vltus tui ambulabunt et in
nōie tuo exultabunt tota die et in iustitia
tua exaltabuntur qm gloria virtutis eoꝝ
tu es Merito ergo eis dicitur extra sina-
gogas facient vos Illi enim q̄ zelum dei
habent sed non secm scientiam ꝓpter quod
ignorantes dei iustitiam et suam volentes
statuere eos expellunt qui non in sua
sed in dei iustitia exaltabuntur nec expul-
si ab hominibus erubescent qm gloria vir-
tutis eoꝝ ipe est Demq; cum hoc eis di-
xisset adiecit Sed venit hora vt omis qui
interfecit vos arbitretur obsequiū se ꝓstare
deo Et hec facient vobis quia no nouer-
unt patrem neq; me hoc e non cognouerit
patrem nec ego filium sed se in vobis omnes
ꝓstare arbitrantur obsequium Que vba
dns ut subiecit tanquā ex hoc roboret
suos qui de synagogis iudaicis expellent
ꝓnuntians eis que mala erant pro eius
testimonio ꝓpssiri extra synagogas inq̄t
facient vos Nec ait et venit hora vt

ois q̄ interficit vos arbitretur obsequium se
p̄stare deo Quid ergo ait / Sed venit hora
Cui admodū diceret si aliquid boni post
mala iste p̄dicaret / Quid sibi ergo vult
extra synagogas facient vos / sed venit
hora / Tanquam hoc dicturus fuisset /
Separabunt quidem illi vos / sed ego vos
colligam / aut separabunt quidem illi vos /
sed veniet hora letitie vre / Quid ergo
ibi facit hoc verbum quod ait / sed venit
hora / quasi consolationem sibi premittet
post tribulationem / cū magis dicere debu-
isse videatur indicatiuo modo / et venit
hora / Sed non ait et venit / cū tribulatōez
sup tribulationē / non consolationem post
tribulationem ventuream / illi esse p̄dicet
Cum forte sit eos illa de synagogis separa
fuerat turbatura / ut mori mallent qua
in hac vita sine indecori congregacione
memorari / Vbi sit vt sit turbaturus / qui
dei non homi / flam regrebat / Quid
ergo extra synagogas facient vos sed ve-
nit hora / cū potiq̄ dicere debuisse vide-
atur / et venit hora / vt ois q̄ interficit vos

arbitretur obsequiu se pstare deo Nequ em
salvem dictum est sed venit hora vt inter
ficiant vos quasi vt eis mors pro vsola
tione illius sepationis arrideret Sed
venit hora inquit vt omis qui interfi
cit vos arbitretur obsequiu se prestare
deo prorsus non invidetur aliud sig
nificare voluisse nisi vt intelligeret atq
gauderent tam multos se xpo acquisituros
tu de iudeoru congregationibus pellerent
vt eos non sufficerent pellere sed no si
nerent vnie ne omes ad nomen xpi sua
pdicatoe conuiterent et ab observatione
iudaisim tamquia divine veritatis auteret
Hor em de iudeis dictum debemus attri
pere de qbus dixerat extra smagogum
facient vos Nam testes id est mres xpi
etiam si ortisi sunt a gentibus no tamu
illi arbitrati sunt deo sed dns suus stis
obsequiu pstare tu hec facent iudeoru
aut omis qui odit predicatores xpi deo
se putauit pstare obsequiu credens quod
deseceret deum isrl et quomq conuiteret
ad xpm vt em et ipsum xpm odiret

ista ratione remoti sut. Nam eoru de hac
re etiam dba sic consepta sunt, videtis quia
totus mundus post eu abiit, si dimiserimus eu
uiuu, venient romani, et tollent nobis
et locu et gentem. Et qd caÿphas dixit
expedit vt vnus homo moriatur pplo
et nō tota gens pereat. Et in hoc ergo
suos discipulos suo exemplo qbꝫ
dixerat. Si me pſequuti sunt, et vos p-
sequentur. Et quemadmodu illu occidendo
obsequiu se pstitisse deo putauerut,
sic etia illos. Iste itaq; sensus e in hiis
libris. Extra synagogas facient vos, sed
nolite solitudinem formidare. Separati ap-
pe a congregatione eoru tam multos
in nomine meo congregabitis, vt illi mem-
entes ne templu quod erat apud eos
et omia legis veteris sacramenta dese-
rantur interficiant vos, sic fundentes
sanguinem vrm, ut deo arbitrent se pſ-
tare obsequiu. Ecce e illud, quod de hiis
dixit apls. Zelum dei habent, sed non
secdm scientiam, obsequiu se putant pſ-
tare deo, interficiendo famulos dei.

errore horrendos / Ihm ne uir placeas de-
uirus placentem deo / Et dei templum uiuu
te ſciente proſtituitur / ne dei templu lapideu
deſeratur / O execrabilis ceitus / Sed ex
parte iſrl facta eſt / vt plenitudo gentium
intraret / Ex parte inquia facta e / non ex tow
Non enī omes / ſed aliqui ex ramis frāti ſut /
vt inſereretur oleaſter / Nam ſpūs ſc impleu
re diſcipulos xpi / nō linguis oim gentium
loquerentur / nō p eos diuina mirabilia frequē
tarentur / et diuina eloquia ſpargerentur /
etiam omnibus ita dilectus eſt xpus / vt eiꝰ
diſcipli expulſi a congregationibus iudeoꝝ
et ipis quoq; uideis in gentem multitudine
congregaret et nullam ſolitudine formidaret
Hinc ergo attenſi reprobi ceteri / et ceteli
dei habentes / ſed non ſcdm ſcientia / et ob
ſequiū ſe pſtare deo credentes / offendebat
eos / ſed pro illis omnibus colligebant eos / q
de hiis futuris anquam offenderet / inſtruxeat
eos / ne ignaros atq; impatos aios malos
mala inopinata et improuiſa quaſi ſub
to tranſitria turbarent / ſed pcongrua
et patienter accepta ad bona ſempiterna
perduxerent / Hanc enī fuiſſe cauſam / vt

cher eis pnunciaret / etia ipe demostrauit
adingens / Sed cher lonuntis suum vob / vt
cu veneit hora eorum / reminiscamini / q
ego dixi vobis / hora eoru / hora tenebrosa
hora nocturna / Sed in die mandauit d.
miserirordia et in nocte declarauit / qn nos
iudeoru sepatu a se diem xpianoru / nulla
effusione sustinuit / et qn anime oride potu-
it / fidem tenebre no potuit

Sermo xxxiij

Cum dns ihus predixisset discipulis
suis persequiones quas passu
erant / post eius abscessu / sub-
iunxit atq ait / Cher aut ab mico no dixi
vobis / quia vobistum eram / Nunc at vadi
ad eum q me misit / Vbi pnus videndum
e / vtru eis futuras non pdixerit an pas-
siones / Sed alij trees evangeliste satis
eu predixisse ista demostrant / anqua ven
eet ad penam / qua pacta / sdm ioh em
ista lonuntis e / vbi ait / Cher aut vobis ab
mico non dixi / quia vobistu eram / An
forte hmt ista soluitur qstio / quia et illi
eum narrat passioni premiu fuisse cu hr
diceret / Non ergo ab mitio qn eu ill eat

quia iam discessurus erat / iamq; ad patrem
precessurus hec dixit / Et ideo etia sedm
illos .s. evangelistas / verū est quod hic
dictum ē / hec aut vobis ab initio no dixi
Sed quid agimus de fide evangelii / sedm
matheū / q̄ hec eis a duo no solum ni iam
cū pascha cū discipulis celebraturus / im
minente passione / verū ab initio denuncia
ta cē cōmemorat / vbi primū noiatim duode
cim exprimitur apli / et ad opa diuina mit
tuntur / Quid sibi ergo vult quod hic ait / hec
aut vobis ab initio non dixi / quia vobiscū
eram / nisi quod ea q̄ hic dixit de spū sco
quod sit venturus ad eos / et testimoniū p̄
hibiturus / quando mala ista passiōi sunt
hec eis ab initio non dixit / quia cū ipsis
erat / Consolator ergo ille / ut aduocatus
vterq; eē interpretatur / quod e greco para
tus / xpō absēte fuerat necessarius /
et ideo de illo non dixerat ab initio / qui cū
illis erat / quia eis p̄sentia consolabantur /
absēssurus aut oportebat / vt diceret illum
cē venturum / p̄ quē futurū erat / vt mis
te dissipsa in cordibus suis / verbum dei

cu fiducia pdicarent et illo missente a
pud eos testimoniu phibente de xpo ipi
quoq testimoniu phibent neq; cru
cifixerentur cu minimi iudei absq; ma
gnis facerent eos et nisi crederent arbi
trantes obsequiu se pstare deo qm cari
tas omnia tolerat que diffundenda erat
in cordibus eoru p spiritu sancti donu hinc
ergo iste tonus dicitur sensus quia fratru
eo eos erat mres suos id e testes suos
p sptm scm vt illo in eis opante psecu
tionu quetuq; aspa tolerarent nec fei
gerent a caritate pdicandi illo diuino
igne succensi Iher ergo inquit lotum su
vobis no tm quia passiu estis ista sed q;
cu venerit paraclitus ille testimoniu phibebit
de me ne ista timendo tractetis vnde fiet
vt etiam vos testimoniu phibeatis Iher
at vobis ab initio non dixi quia vobiscum
eram et ego vos consolabar mea pietia ter
poali exhibita humanis sensibus veru
quia primu capi potratis Nunc aut vado
ad eum qui me misit et nemo inquit ex
vobis interrogat me quo vadis Signifi

nat sic se inuen vt nullus introgruet quo pa
lam fieri visu corpis reuerent Nam supe
introgauerant eu quo eet inuenis et res
poderat se ee inuenu quo ipi nir venie
non possent Huic vo ita se pmittit inue
vt nullo eoru quo vadat interroget Nubes
eu suscepit eu quando ascendit ab eis
et cuntem in celum no verbis ascenit
sed ocls deduxerut Sed quia her lorum
sum vobis inquit istria implent ver vm
videbat vtiq quid illa sua verba in eoz
cordibus ageret Spiritualem qpe non
dum habentes intus consolatoem qua
p spm sm erat habitu id quod exteius
in xpo videbant amitte metuebant Et quia
se amissuos illo denuntiante dubitare non
poterant contristabatur humanus affec
quia carnalis desolabatur aspectus Nesci
erat aut ille quid eis potius expediret p
visus interior ipe est vtiq melior quo eos
gsolatuq fuerat spus sanctus no exte
riu ocls ingressurus corpus humanu
sed se ipsum credentiu pectoribus in
fusurus dempt admonit Sed ego vera

tem dico vobis expedit vobis vt ego vadā
Si em no abiero parcletus no veniet ad
uos Si aut abiero mittam eū ad vos Cap̄
quarto Expedit vobis vt hec forma sermo au
feratur a vobis Caro quide fuctu verbi
habito in vobis sed nolo ad hec me car
naliter diligatis et isto lacte teneri sp̄
infantes ee cupiatis Expedit vob vt ego
vadam Si em non abiero parcletus non
veniet ad vos Si alimenta teneā q̄bus
vos alii no subtraheo solidum tibi non
esurietis Si carnaliter esurieritis ma
pares spūs no eritis Nam quid e si no
abiero parcletus no veniet ad uos si aut
abiero mittā eum ad vos Nuquid hic
positus eū non poterat mittere Quis
hoc dixerit Ubiq̄ em vbi ille erat iste
inde recesserat et sic venerat a pce
vt no maneret in pce Postremo quo eū
etiam hic constitutus no poterat mit
te quē scimus super eū baptizatum
venisse atq̄ mansisse immo veo a quo
scimus eum inquā separabilem fuisse

Quid est ergo si ego abeo paracletus non
veniet ad vos/ nisi ego potestis capere spm
quia diu secm carne nosse psistit xpm/ Vn
ille mgr qui iam accepat spm/ Et si no
uerāmus xpm inquit secm carne/ sed nu
la non nouio/ Quippe etia ipam xpi car
nem no secm carnem nouit/ qui vbu car
ne factu spualiter nouit/ Hoc nimiru
significare voluit mgr bonus/ dicedo
si enim non abiero paracletus no veniet ad
vos/ si aut abiero mittā eum ad vos/ xpo
discedente corporaliter/ no solu spus scām
sed et pater et filius affuit spiritualiter
Nam si ab eis sic abcessit spus xpus/ ut
pro illo non in illo in eis esset spus sc̄s/
vbi est eius promissio dicentis/ ecce ego
vobiscu sum vsq; ad consumatōm sēcli/ et ve
niemus ad eum ego et pater et masionē
apud eu faciemus/ in spm sm ita se pro
miscēt esse missuru/ vt in eum eis ipe eet
metu/ Ar p hoc in ex carnalibus ut alia
libus eent spuales futuri/ profecto et pret
er filiu et spm sm erant corpalia habi
turi/ In nullo ergo credendus e esse pr

ſine filio et ſpu ſto / aut pater et filius
ſine ſpu ſto / aut filius ſine pre / et ſpu ſto
aut ſine pre et filio ſpus ſtus / aut pat̃
et ſpus ſtus ſine filio / ſed vbi eoꝝ q̃libz
vnus / ibi tota t̃nitas vnus deus / Oporte
bat aut ita inſinuari t̃nitatem / vt quauis
nulla eet diuſitas / ſubſtantiaꝝ ſingillati
in tommedaret̃ diſtincto pſonaru / vbi
eis q̃ recte intelligut nequam videi poteſt
ſepato naturaru / Quod aut ſequitur
et cu venerit / ille arguet mundum de pto
et de iuſtitia et de iudico / de pto quidem
quia no crediderut in me / de iuſtitia veo
quia ad patrem vado et ia no videbitis me /
de iudico aut quia princeps huiꝰ mudi
iudicatus e / tamqua ſolu ſit pctm non
credẽ in xpm / et taquam ipa ſit iuſtitia
no videre xpm / et taqua ipm ſit iudiciu
q̃ princeps huiꝰ mudi hoc eſt diabolus
iudicatus e / valde latebroſum / ner iſto
ſermone tractandu / ne fiat obſcurius
breuitate / ſed alio potius quatꝰ dus
adiuuerit explicandum 7

Sermo · xxv·

Paracletus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo ille vos docebit omnia et suggeret vobis quecumque dixero vobis. Et cum venerit ille arguet mundum de peccato et de iustitia et de iudicio. Quid est hoc Numquid nam dus xpus non arguit mundu de pcto nisi ait si no venissem et locutus eis fuissem pctm non haberet nunc autem excusationem non habet de pcto suo Sed ne forte qs dicat hec ad iudeos tpe primere non ad mundu nonne alio loco dicit si de mundo essetis mundus quod suum erat diligeret Numquid no arguit de iustitia vbi ait pater iuste mundus te no cognouit ego aut cognoui te Numquid non arguit de iudicio vbi se ministris ee dicturu promisit ire in ignem eternu qui paratus est diabulo et angelis eius Et mlta alia repiunt in sto evangelio vbi de hijs xpus arguit mundum Quid est ergo quod tanta tpe tribuit hoc spui sto An forte quia xpus in iudeorum tantu tempe locutus est mundo no videt arguisse vt ille intelligatur arguisse q̄ audit arguentem Spūs aut sctus in dis-

pulis eius toto orbe diffusis no tm̃ gentem intellexisse arguisse sed mundum tam hoc illis ait asserturus m celum tlon t̃ verū nosse tempora uel momenta q̃ pater posuit in sua pte sed accipietis virtutem spūs sc̃i supvenientis in vobis et eritis mihi testes in ierlm et in tota iudea et in samaria et vsq̃ ad fines terre Hoc est arguē mundū Sed quis audeat dicere quod discipulos xpi arguet mundum spūs sc̃us et no arguat ipe xpus tu clamet apl̃us an vltis experimentū capē eius q̃ in me loquitur xpus Quos itaq̃ arguit spūs sc̃us arguit vtiq̃ et xpus Sed quantū mihi videt̃ p spm̃ sc̃m diffundenda erat caritas in cordibus eoꝝ que foras mittit timorem quo impediri possent ne arguē mundū q̃ persequutoribus frenebat audirent prea dixit ille arguet mundum tanq̃ diret ille diffundet in cordibus veis caritatem Sic enī timore depulso arguendi habebitis libertate Sepe at diximꝰ

inseparabilia esse opa trinitatis, sed singilla
tim cōmendatas psonas vt nō solu sine
separacione, verū etiam sine confusione
et vnitas intelligatur et trinitas. Expo
nit deinde quid dicerit de peto et de iu
stitia. De peccato quidem inqt, quia no
recedente me, hoc erit primū quasi
solu sit p̄ retrib⁹ posuit, quia hoc ma
nente retrā detinentur, et hoc discede
te retrā dimittuntur. De iustitia vō inqt
quia ad p̄rem vado, et iā nō videbitis
me. Hic p̄mū videndum e, si rte q̄sq
arguitur de peto, quō rte arguitur et
de iustitia. Nunquid si arguendus e p̄ter
p̄trea quia peior est, arguendus q̄q
putabit et iustū p̄trea quia iustus est
Absit. Nam et si aliq̄n iustus arguitur
ideo rte arguit⁹ quia sc̄ptus est. Non
e iustus interea q̄ faciat horū et nō
peccet. Quo tm̄ etiā tu iustus arguit⁹
de peto, nō arguitur de iustitia, quo et
in illo quod legimus diuinitus dictū
noli esse nimium iustus, nō est notata

iustitia sapientis sed superbia psumentis
Ecce qui sit multu iustus ipo nimio sit
minus iustus Multu enī se facit iustu q̄ dnat
se pcm nō habere aut qui se putat no ēre
dei sed sua voluntate sufficiente effin iust
ū Vter erit viuendo iustus est sed potius
inflatus putando se esse quod non e Quo
pacto igitur mundus arguendus e de iustitia
nisi de iustitia credentiu Arguitur itaq; de
pcto quia in xpm non credit et arguitur
de iustitia eoru qui credut Ipa quippe fide
lium comparato infidelium est vituperato Hor
et ipa exposicio satis indicat Volens enī
aspice quid dicat de iustitia vēo inquit
quia ad pcm vado et iam no videbitis me
Non ait et iam no videbit de quibus dic
erat quia no credut in me sed pcm quid
vocat exponens de illis loquitur e dicens
quia no credut in me Exponens aut
qua dicat iusticiam de qua dixit quod
mundus arguitur ad ipos quibus loque
batur se conuertit atq; ait Quia ad pcm
vado et iam no videbitis me Qua xpc

mundus de pcō qđem suo / de iustitia vō
arguitur aliena / sicut arguitur de luce
tenebre / Omia em que arguuntur vrait
aplō / a luce manifestantur / Quantu em
malu sit q̄ non credunt / no solu ꝑsemet
ipm / verū etia ex bono potest eorum
cuare qui credit / Et qm ista vox infide
liu esse consuevit / quo credimus quod
non vidimus / ideo q̄ credentiu iustitiam
fir oportuit dicime / quia ad pr̄em va
do et iam non videbitis me / Bn em qui
no vident et credunt / Nam et q̄ videntur
xpm no in eo laudata e fides eoru quia
credebant quod videbant / id e filiu hois
sed quia credebant quod no videbant
id e filiu dei / Cum vō et ipa forma
serui subtracta est eoru aspectibus tur
ex omi parte impletum e / iustus ex fide
vivit / Est em fides sic in epla que ad he
breos e diffinitur / sperandaru substan
tia rerū nō apparentū / Sed
quid e iam no videbitis me / vt tps int
vallu quo no videbitur significasse intel
ligeretur sive breue sive longu / tame

f 97 r 10

vrigz tmiam / sed dicendo iam no videbi-
tis me / velut minia eos de cetero visuros
xpm veritas promittauit / hec ne iustitia
est nunqua xpm videre / et in eum tame
credere vn ppea laudetur fides ex qua
iustus vivit / quo credit qué modo non
videt / xpm se aliqn esse visurum / Postre-
mo sedm hanc iustitiam / miqd dictum
sumus paulu aplm non fuisse iustu con-
fitentem se xpm vidisse post assensione
cia in celum / de quo vrigz iam repoe die-
erat / iam no videbitis me / Nunquid sedm
hanc iustitia iustus non erat gloriosissi-
stephs / q vn lapidarer ait / Ecce video
celu apertu et filiu hoim stante ade-
ad dei / Quid ergo e ad prem vado / et
iam no videbitis me / nisi quo sum vo-
bisu sum / Tunc em ad hue erat mortal
in filiitudine carnis pne / qui esurire po-
terat atqz sitire / fatigari atqz dormire / hue
ergo xpm / id e rlem xpm cum trasisset
de hoc mundo ad prem no erat iam vi-
sum / Et ipa est iustitia fidei de qua dixit

aplus / Et si nouerimus xpm̃ secm̃ ca-
nem / sed nūc iam no nouimus / Scat ita
q̃ inquit vera iustitia qua mundus argu-
etur / quia vado ad p̃rem et ia no vide-
bitis me / quo in eu quem no videbitis
credetis in me / et q̃n me videbitis quod
nūc ero / non videbitis me quod sū vobis-
cū mo / Non videbitis me humilem sed
excelsum / non videbitis mortalem sed
etm̃ / non videbitis me iudicandū sed
iudicatore / Et de hac fide vera / id ē ius-
titia vera / arguet spūs sc̃us in credulu
mudum / Arguet etiam de iudicio quia p̃-
ceps huiꝰ mundi iam iudicatus ē / Quis
ē iste nisi de quo alio loco ait / ecce venit
princeps huiꝰ mundi / et in me no habet
q̃qua / id ē nichil iuris sui / nichil quod
ad eum ꝑtineat / nllm sc̃z omino p̃cm / p̃
hoc enim est diabolus p̃nceps mundi
Non em̃ reli et retrce et oim̃ que in eis sūt
ē diabolus p̃nceps / qua significatoe in-
telligitur mundus vbi dictum est / et
mundus p̃ eu factus ē / Sed mundi ē
diabolus princeps / de quo mudo / ibi no

tinuo subiungit atq; ait / Et mundus eum
non cognouit / hoc est homines infideles
quibus toto orbe terrarum plenus est mundo
m̄ quos venit fidelis mundus / quem
de mundo elegit p quem factus est mundus
De quo ipe dixit Non veni filius homis
vt iudicet mundu / sed vt saluet3 mundu
p ipm / Mundus eo iudicante damnatur /
mundus eo subueniente saluatur / quo sicut
arbor foliis et pomis / sic area paleis et
frumentis / ita infidelibus et fidelibus
plenus e mundus / P̄nceps ergo mundi huius
hoc e p̄nceps tenebraru hanc id est infi-
delium de quibus venit3 mundus / de quo dicit3
fuistis aliqn tenebre / nūc aut lux in dño /
p̄nceps mundi huius // missus e foras / vnde in
diuinis e / quo indice ignis etnū irreuoca-
bilit3 destinatus e / Et de hoc itaq; iudice //
quo p̄nceps mundi iudicatus e / arguitur a
spū sco mundus / qui cum suo p̄ncipe iudi-
catur / que scripsus atq; impius imitatur
Sic em dicit apls petrs / Petrantibus
angelis non pepercit / sed rapientibus talionis

// de q° alibi dixit
sit p̄nceps mun-
di huius

misi retinentis / tradidit in iudicio primien-
dos reseruat / Quo non a spu sto de hoc mu-
dio mundus arguitur / qui in spu sto her aplo
loquitur / Credant itaq homies in xpm /
ne arguamur de pcto infidelitatis sue /
quo pna omia detiment[a] / Transeat in nume-
ru fideliu / ne arguant[a] de iustitia eoru
quos iustificatos non imitantur / Caueant
futuru iudiciu ne cu mundi pncipe dap-
nentur que indignatu minantur / Et em
ne sibi estimet parui superbia dua mor-
talitu / de supboru supplio terrenda e angsto
eu

Sermo xxvi

In isto sto euangelio aplo vbi dus uir
discipulis suis ad huc multa habeo vob
dicere / sed non potestis modo portare /
pus querendum illud ostenderit / quo supe-
rius dixit / omia que audiui a pre meo
nota feci vobis / et hic dicit multa ha-
beo vobis dice / sed ne potestis portare mo
uerbu illud quo dixit quod nondu fecerat
taqua fecerit / sic ea q futura sut deum
feriss ppha testatur dicens / Cui fecit q
futura sunt / iam ru ipa verba retractem

vt potuimꝰ exposuimꝰ Huic ergo q̄ ista sit
que apli tuc portare nō poterant vltiꝰ for-
sitan scīe Sed quis vīm audeat eorū se
dicē iam capacem que illi capere nō vale-
bant tc y hoc ner a me exspectanda fuit
vt inditentur q̄ forsitan non capere si m
ab alio dicentur ner vos ea portare posse
nis etia si ego tamus ceni vt a me ista que
vobis vltiora sunt audietis Et fieri quide
potest vt sint aliq̄ ex vobis ad ea capienda
iam idonei q̄ alii capere nondū valent et si
nō omia de quibus mgr deus illis dicebat
ad huc multa habeo vobis dicē ni forsit
se eorū nō nulla Sed que nam sint ista q̄
ipe nō dixit temerariū est velle psume
re dicē Ista et mei pro xpo nondū erant
idonei tuc apli quibus dicebat nō potest
me sequi mo Vnde primus eorū petrus q̄
hoc se iam posse psumpserat aliud exitus
e quam putabat Et ni postea et viri et
mulieres pueri et puelle iuuenes et
vgines seniores ni iuuenibus inuiabiles
martirio coronati sut et posse inuenire

sunt oues / quod tur qn ista dns loque-
batur nondum poterant portare pastores
Numquid ergo debuit illis ouibus dici
illo tepiacionis articlo quod tertie vsq
ad mortem / pro veritate oportebat et pro
xpi nois ut doctrina sanguinis fundere
Numquid etiam debuit eis dici / Quis vir
audeat ydoneum matrimio se putare / cui petro
ydoneus nondu fuerat qn eum os ad os
ipe dns instruebat / Sic itaq dixit aliqs
no debere dici populis xpianis audire
rudibus que sint de quibus dns tur
dicebat / ad quos multa habeo vobis dice
sed no potestis portare mo / Si apli nondu
poterant / multominus vos potestis / quia
forte sic multi possunt audire / quod tunc
nondu poterat petrus / Sic multi possunt
matrimio copulari / quod tunc nondu poterat
petrus / psertim iam missa spus sco qui ut
nondu erat missus / de quo cotinuo subdit
it atq ait / Cum aut venerit ille spus ve-
ritatis docebit vos omem veritatem / sic
utiq demonstrans / ideo illos que habebat
dicere non posse portare / quia nondum

veneat ad eos spus sctus / Ecce rone dam
vr ita sit / multos ano patre iam misso spu
sto que tur nondu misso no poterat portre
discipli / Numquid ideo stimus q sint q dice
noluit / q tur sciemus si ab eo dicta legem
us audissemus / Aliud est em scie / vtru a
nobis ulla vobis portari possint / aliud aut
scie que sint que portari possint siue no pos
sint / Que cu ipe tacuerit / quis vnq dicat
q ista ulla sint / aut si dicat audeat / vnde
probatur / Quis em est tam vanus aut te
merarius / Qui cu dixerit etiam vera q bus
voluerit q voluerit / sine vllo testimonio di
uino affirmet ea esse q tur dus dice no
luit / Quis hoc nem faciat / et no maxi
ma culpam temeritatis meuerat / in quo
ner aplica ner aplm excellit auctoritas
Nam profecto si eoru aliquid legissemus
in libris nouoru auctoritate firmatis / q
post ascensione dni scpti sunt / paru fuerat
hoc legisse / nisi illic id etiam legeremur /
Nec ex eis esse q tur dus noluit discipls
dicere quia non poterant illa portare /
tanquam si verbi gra ego dicere illud

quod legimus in huiq̃ euangelij capite
In p̃ncipio erat verbum, et verbum erat
apud deum, et deus erat v̄bum, hoc erat
in p̃ncipio apud deum, et alia que sequun
tur, q̃m postea sc̃pta sunt, nec ea dum ihm
dixisse narrauit est cum hic esset in carne
sed hoc vnus ex aplis eius ipo at spu eo
sibi reuelante conscripsit, et hiis esse q̃ nolu
it tur dus dicere quia ea discipuli por
tare nō poterant, q̃s me audiat tā teme
ria dicentem, Si aut vbi hoc legimus, ubi
hoc etiā legerimus, q̃s nō tanto aplo ac
cet, Sed id quoq̃ mihi videtur absur
dissime dici ea tur non potuisse portare
discipulos, q̃ de inuisibilibus et altissis
rebus inveniūq̃ in aplis libris que post
modum sc̃pta sunt, nec ea dum quando il
lis visibiliter erat dixisse narrator, cui
enī ea tur ferre nō poterant, que nun
q̃ in eoī libris, q̃s non ferat, etiā si non
intelligat, Non nulla quidem homines in
fideles in sc̃ptuis sctis et nō intelligut cū
legunt, ut audiut, et lecta ut audita fer
re non possunt, Sicut patam quod per
eum qui cruciens est factus est mundus,

q̃s no legat

ſ 90 r 10

ſic iudei quod filius dei ſit q eo modo quo
ipi celebrant ſabbatum ſoluit Sic ſabel-
liani quia trinitas eſt pater et filius et
ſpus ſtus Sic arriani quia equalis eſt
patri filius et patri ar filio ſpus ſanctus
Sic fotiniani quia no homo tm filius nob
ſed etiam deo pri equalis eſt xpus Sic ma-
nicheei quod ihus xpus p que libeari ſumꝰ
naſci eiꝰ in carne et de carne ſit dignatus
et ceteri omes pfani ar diuſatu ſentiendi
homies vtiq ferre no poſſut qui ſpm
tm ſtm et in fide catholica tenitur quod
contra eoꝝ pferuntur errores ſic nos ferre
non poſſumus ſacrileges eoꝝ vaniloquia
et inſanias mendaces Quid e enim ferre
no poſſe niſi equo animo non habe Sed oia
q de aſcenſione dni tanopere veritate atq
auctoritate roſpta ſunt qs fidelis ul etia
rarius cunctis aliquam ſpm ſtm baptiſatus
ampliat no equo animo legit atq audit
etia ſi nondum ſit oportet intelligit Quo
ergo aliquid eoꝝ que poſt aſcenſionem
dni ſcripta ſunt non poſſent ferre diſcipli
etiam nondum miſſo ſpu ſto cum omia

nur ferunt tarde enim nondu accepto spu
sto Et quia et si non eis fidelium sua
menta produntur non ideo fit quod ea fer
re no possunt sed vt ab eis tanto ardentius
concupiscantur quanto eis honorabilius or
nantur Qua ppt hmi non a nobis exspec
tetis audiê que nûr noluit dus dicê quia
nondu poterant illa portarê sed postmodû
caritate proficite que dissentitur mor
dibus meis p spm sctm qui datus est nobis
vt spu fervetes et spiritalia diligentes
spualem luce spualem quoq; vocem qua
carnales homines ferre non possunt no
aliquo signo corporalibus oculis apparente
ner aliquo sono corporalibus auribus instrepe
te sed intetiore consortio et audiri nosse pos
setis Non em diligitur quod penitus ig
noratur sed cum diligitur quod ex quan
tulacuq; parte cognoscitur ipa efficitur
dilectio vt melius et plenius cognoscat
Si ergo in caritate proficiatis qua dis
dit in cordibus vris spus sanctus doce
bit vos omem veritatem ut sicut alij
codices habent deducet vos in oem veritate

vnde dicitur / deduc me dñe in via tua / et
ambulabo in veritate tua / Ut fiet / vt no
a doctoribus exterioribus illa discatis / que
noluit tuus dus dicere / sed sitis omes doc
biles deo / vt ea ipa que p lectiones atq;
sermones extiseros adhibitos didicistis
atq; credidistis de natura dei / no corporea
ner loco aliquo inclusa / ner p infinita spa
cia locorum quasi mole distenta / ꝑ vbiq; to
ta et ꝑfecta et infinita / sine motibꝫ volo
cu / sine figuris liniamentorum / sine voca
libꝫ / sine serie syllabarum ipa mente
cospice valeatis / Etsi dixi aliquid quod
forte inde sit / et mi anticipistis / et no solu
ferre potuistis / veru etia libenter audistis
Sed ſiuſtus / inqt / interior q mi ad hui disci
plis exteris loquetur ait / ad hui mlt
ta habeo vobis dicē / sed no poteſtis po
mē modo / veller nobis id quod de incor
porea dei natura diximus ita dicere
sic stis angelis dnt q̄ ſſ vident faciem
patris / nondu ea portare possemus / Pro
m quod ait docebit vos omem veritatem /
ut deducat vos i dm veritate / nō arbitror

in hac vita intrinsecus quia mente posse cōplec
Quis enī viuens in hoc corpōe qd cor
rūpitur et aggrauat aiam possit omem
cognoscē veritate / nī dicat apīus / ex pte
scimus / Sed quia ꝑ spm scīm fit / vide ne
pingimus asserimus / vt ad ipam quoq; ple
nitudine veniamus / de qua ide dicit / nūc
aut facie ad faciem / et nūc scio ex pte /
nūc aut cognoscam sicut et cognitus su
no quod in hac vita / sed quod tota vita
ad illam ꝑfectionē futurū est / nob⁹ deus
ꝓmisit pro caritate spūs dicēs / docebit
vos omem veritatem / ill deducet vos in
oīa veritate / Que cū ita sint / dilectissimi
moneo vos in caritate xpi / ut seductores ca
ueatis impuros / et obscene turpitudis
sectas / de quibus apīus ait / Que aut
omnia fiunt abeis / merito ē et dicē / ne
cū horrendas immundicias doce cepimꝰ
q̄ humane aures qualesq; sint pos
re nō possint / dicant ipa esse de quibus
ꝑus ait / ad hoc multa habeo vobis di
ce / sed non poteritis portare modo / et ꝑ
spm scīm asserant fi / ut possint illa in

munda et nefanda ꝓhibi/ alia sꝫ mala
q̃ ꝓhibere nō potest qualisꝫcꝫ pudor hu-
manus/ et alia sunt bona q̃ portare nō
potest ꝓnus sensus humanus/ Ista fa-
ciunt in rēporibus humanis et impudicis/
illa remota sit a rēporibus vnius/ hr
impudā carne cōmittunt̄/ illa pudā me-
re vix reperiuntur/ Renouamī ergo spū
metis vre/ et intelligite q̃ sit voluntas dei/
quod bonū et bnplacitū et ꝑfectū/ vt in
caritate fundati et radicati possitis cōp-
hendere cū oībus sctis q̃ sit longitudo
latitudo altitudo et ꝓfundū/ cognoscere
etiā supereminentem sciē caritatem xpi/
ut impleamī in omem plenitudinem
dei/ isto eīm modo docebit spūs omem
veritate/ cū magis magisq̃ diffundit in
cordibus vris caritatem/

Sermo xxviij.

Pus sc̃s quem ꝓmisit dus
se discipulis esse missurū/ q̃ eos
doceret omem veritatem/ qua-
re qui cū eis loquebatur̄ por-
tare non poterant/ de quo spū sco scitd

dicit aplus nūr pfectus arripimus/ q°
verius intelligēmus eiq nobis plenitu
dinem in vita alia reseruāt/ Spē ergo spus
trus et nūr dirigat fideles bonos quata
qsq; potest rapē spualia/ et eoru petora
desiderio maioē sumendit/ si qsq; in ea cāi
tate proficiat qua et diligat cognita et
cognoscenda desidēt/ ita vt ea quoq; ipa
que nūr q nūr quotumq; cognoscit/ nodu
se sciē sciat/ sit scienda sunt in ea vita qua
ner oculs vidit/ ner auris audiuit/ ner in
cor hoīs ascendit/ Quo sciendi mo si nūr
ea vellet mteior mgr dicē/ id e nre mēte
apēire atq; mostrare/ humana infirmitas
portāē non posset/ vnde me vra dilcto me
minit iam loquitu cū sti euangelij verbaīr
tare/ vbi dns ait/ ad hūr multa habeo vob
dicē/ sed no potestis portāē modo/ no vt in
his dni verbis/ nescio q secreta nimis ab
dita suspitemur/ que cū dici adoctente pos
sint/ portāi a discente no possit/ sed ea ipa
q in doctna celigiores in quocūlibet hoīm
notiāa legimus/ et scribimus/ audiuimq
et dicimus/ Si vellet eo mo nob xps dice

sic ea dicit anglis suis / mse ipo vnigenito
pris verbo patri coetno / q̃ nã possint homines
possent / etia si iam essent spuales quales ad
hur apli non fuerut / qn ista eis dns loqbat̃
qualesq; postea vemente spũ sc̃o facti sunt
Nam vrisp quitquid de creatura scriri pt minꝰ
e ipo creatoe / qui summus et vetus et imm̃u-
tabilis deus e / Et q̃s eum taret / vbi no a le-
gentibus / q̃entibus / respondentibus / lauda-
tibus / cantatibus / quoquomo sermocinatibus
postremo ab ipis etia plasphemantibus noia-
tur / Et cũ eũ nemo tateat / q̃s e qui eu sit
intelligendus est rapiat / cũ de oribus et au-
bus hoim non ceredat / Quis e aug aries
ad eum mentis attedat / Quis e qui eũ tri-
tatem ee fisset / nisi ipe sit innotesce volu-
isset / Et quis hoim iam istam / sileat trina-
tem / Et q̃s hoim tame sit anglꝰ sapiat trina-
tem / Ea ipa ergo que de dei ẽtnitate / vẽ-
tate / sctitate / impmtu et prakam / sine cessatoe
dicimur / ab aliis bene / ab aliis male in-
telligimur / ab aliis no intelligim̃ / Qui
em male intelligit / bene intelligit / ab eis
ipis a quibus bene intelligim̃ / ab aliis
minus / ab aliis amplius mens vicissitate

rerunitur / et a nullo hoīm sīr ab anglis hoīm
rapiuntur / In ipa ergo mente / hor est in in
teiore homie quotidiano restitutur / non solu vt
ad tibum a latte transeatur / verū etiā vt
amplius atq; amplius tibus ipe sumatur
Non aut restituit spaciosa mole / sed intelli
gencia luiosa / quia et ipe tibus intelligibi
lis hui est / vt ergo restratis et utriq; ra
piatis / et quatomagis q̄ rapiatis / no ab eo
dortōr q̄ vris anubus sonat / hor ē ferinse
tus opando plantat et rigat / sed ab eo qui
dat incremenu petē ar sperare debetis / Pro
in sīr in preito sermone tomonui / cauete
maxime q̄ pruui estis et ad hui alimetis
latis indigetia / no hoībus sub hac or
tasione decreptis ar decreptoibus / quia dus
ait / ad hui mukū habeo vobis dicē / sed no
potestis portare modo / autem miosam ꝓbe
atis ad in cognita scienda / cū mentes inva
lidas habeatis ad vēa et sta iudicanda / max
ime ꝓpt obscenissimas inepitudines quas
dorm vanitas animas instabiles atq; cā
nales / ad hor deo sinente / vt cig vbiq; sint
tremenda iudicia et in comparoe impure ne
quitie dulcestat purissima disciplina / atq;

vt illi det honorem / timore aut vl pudo-
rem sibi qui in illa mala illo regente nō red-
dit / vl illo inde lenante surrexit / Cauete
timendo et orando ne incurratis in illud enigma
salomonis / vbi mulier insipiens et audax in-
qua panis effigia quonā pigrentes dicens /
Panes occultos libent attingite / et aq furti-
ue dulcedine / hec em mulier vanitas e / im-
pioru Cu em sint impiissimi / alīq se scie
opinantiu / sic de ista muliere dictu est inqua
panis effigiatur / Que cu sit inqua panis pro-
mittit panes / id e cum sit ignara veritatis oc-
cultos in panes promittit / quos ni dant libent
attingi / et aque furtiue dulcedine / vt ea sic
libentius et dulcius audiantur et agantur /
q palam in ecclia dici credigi prohibentur / ipa
igne occultatoe condunt quodamo nefarios doc-
tores sua venena tuēsis / vt ideose existimet
aliquid disse magnu / quia meruit hec secreta /
et suauius hauriant insipientiam qua putat
scientiam nugprohibitam quodamo furant
audientia / hinc et nefarios vitq suos ho-
minibus sacrecta curiositate deceptis vl deri-
piendis magicarū artiu doctina tomedat

hmr ille illicite diuinationes / inspectis pecu-
dum visceribus oriseru / aut vocibus et vola-
tibus auium / aut signis niltiformibus demo-
nu insusurrantur / ambus hoim pniciosu
p colloquia perditoru / ppter hec omia illi-
cita atq; punienda secreta / mulier illa no
solum insipiens / verū etiam audax nimis
patur / Sed hec non solum a se ipa / verum
et a nomie nre religionis aliena fuit / quia
quod mulier hec insipiens et audax sub noie
xpiano tot scelestas hereses condidit / tot ne-
fandas fabulas finxit / vt iam tales quales
aduersus deum theatr̄ sue cantant² sue sal-
tantue / sue inimica sauericitate ridemur
et no quasdam tales quales adūsus deum
fingē potuisse / Sic illam doleamus insipi-
entiam / vt miremur audaciam / Omes aut
insipientissimi hetici / q̄ se xpianos volunt ve-
audacias figmentoru suoru quas maxime
exhortet sensus humanus / hac occasione eva-
gelice sententie colorāe tentantur / vbi dns ait
Ad huc multa habeo vobis dicē / sed non pote-
tis pdtae mode / quasi hec ipa sint que tūc
discipuli portae non poterant / et ea docuit
spus sctus que palam docere aut predicare

quamlibet ferantur audacia spūs erubescit
immundus / Hos aplūs in spū sco prenūdens ait /
Erit em tps quo sanam doctrinam no sustine-
bunt / sed sdm desideria sua ingros sibi con-
gregabunt prurientes auribus / Et a veritate q̄-
dem auditum sui āuertent / ad fabulas aut
conuertentur / Illa em scripti frugiq̄ cōmone-
rato qua dicitur / panes occultos libenter
attingite / et aque furtiue dulcedinem / pruri-
ti sunt audientibus in auribus spualiter
formatibus / sic quoda prurītu libidinis
etiā in carne concupiscitur integritas castita-
tis / Audire itaq̄ aplm talia prudente / et
ea vitanda salubriter ammonētem prophā-
nas inq̄t verborū nouitates deuita / Illud
ni em proficient ad impietatē / et sermo eo-
rū sicut cancer serp / Et no ait vborū nouita-
tes / sed addidit ꝓphanas / Sūt et em doctri
religionis congruentes vborū nouitates /
sic ipm nostre xpianorū / qm dia repat / sic
scīptum e / In antiochia em primum post ascē-
sionē dñi appellati sunt discipli xpiani / sic
legitur in actibo aplorū / et xenodochia et
monasteria postea sunt appellata nouis no-
minibus / Res ni ipe et ante nota sua erat

et religiosis vēnate sm̄ant̄ qua etiā
contra improbos defenduntur / Aduersus
impietatem quoq; arrianorū hereticorum
nomen nouū prēs homousion tradiderut
sed non rem nouam tali noīe significarent
Hoc em̄ vocatur homousion / quod ē ego et
pr̄ vnū sumus / vnio videlicet eiusdem ꝙ ſbe
Nam si ois nouitas profana eet / ner a dño
dictum / mandatū nouū do vobis / ner testa-
mētum appellaret̄ nouū / ner cantaret vni-
uersa terra cantiū nouū / Sed ꝓfane sut vbera
nouitates / vbi dicit / mulier insipiens et
uidax / Panes occultos libenit attingite / et
aq furtiue dulcedine / Ab hac politicitate
sle scientie / phibet etiā illo loco aplus / v-
bi dicit / O thimotheē depositū custodi / de-
uitans ꝓfanas vocum nouitates / et cotra-
dictos fls noīs scientie / qua quidam pmit-
tentes circa fidem exciderut / Nichil em̄ sic
amant isti qua scientiam promitte et fide
cere veritatis quas credē puuli patiuntur
velud impitia deridere / Dic aliqs / Nichil
ne spūales viri habent in doctrina quod
carnalibus tradant / et spūalibus eloquia

Si respondeō nō habent minus in dicer
ex epla ad corinthios apli pauli no potui vo
bis loqui quasi spūalibus sed quasi carna
libus quasi puulis inpo lat vobis potu de
di non estam Modū em poteatis sed ner du
ad hur quidem potestis Id hur em estis ca
nales Et illud Sapientiam loquimur in
t pfitos Et illud Spūalibus spūalia cōpa
rantes Aialis aut homo nō pcipit ea
q sunt spus dei stultitia enim est illi ho
totu quale sit ne rursus ppt hec vba apli
pfanis vocū nouitatibus sectetur queram
et ea q debet astoru spus cōpugē vincē
dicatur carnales sustinē non posse sermo
ne alio si dus donauerit disputandū est
vt ia aliquando ista claudam

Sermo xxvm nōt

t vbis dū nri vbi ait ad hur mul
ta habeo vobis dicē sed no pote
tis pōtē modo exortam difficile
qstionem me retro distulisse vt de spaw trac
taretur quia illu modus competens cōpelle
bat finē sermonem Hur ergo qm tempa
est promissa reddendi pcurretur vt dus

ipe dnauerit q̃ corde nro vt proponier3 migeſ
ſit Her aut̃ queſtio / vtru ſpuales homies
habeant in doctrina aliquid quod carnalibo
taceant / et ſpualibus dicant / q̃ ſi dixerim
no habent / reſpondetur nobis / Quid eſt er
go quod dicebat aplus ſcribens ad corin
thios / no potui vobis loqui quasi ſpualibꝫ
ſed quasi carnalibus / quasi puulis in xpo
lac vobis potu dedi no eſcam / Hondu em
poteatis / ſed nec ad hur quidem poteſtis / ad
hur em eſtis carnales / Si aut̃ dixerimus hnt
timendum et cauendum ē / ne ſub occaſione
in emulis neſcia dbeamur / et ſpualiu noie
velud ea que carnales capē non poſſit / no
ſolū excuſatione de albanda veru etia pre
dicatione laudanda videamur / Primu ergo
debet ſcīe vra caritas / quod ipe xpus cru
fixus / quo velud lacte puulos aluiſſe dr
aplus / Ipa vēo caro eius / in qua fuit eſt
vera mors eius / et vlnēa vera crucifixi
ſanguis fusꝫ pciſſi / no eo mo a carnalibus q̃
a ſpualibus cogitatur / et illis ē lac / et iſtis
cibus ē / quāuis no audiant amplius / Ho
em equaliter mente ꝓpitur / etia q̃ in

fide pariter ab vtroq; teneantur. Ita sit. vt p̄
dicatus ab aplis xpus reuisuros. et iudeis
esset scandalum. et gentibus stultitia. et
ipis vocatis iudeis et grecis dei virtus et dei
sapia. Sed carnalibus paulis id tantu credē
do teneritibus. spualibus aut capacioribus
id etia intelligendo tenentibus. Illis ergo ta
qua lacteus potus istis tanqua solidus
cibus. no quia hoc illi aliud in ipis. isti aliud
in cibariis cognouerut. sed quod eodem mo
vtriq; ni palam diceretur audiebant pro suo
modo quiq; capiebant. Cuem xpus ppter ea sit reu
isurus. vt misericordie precium sanguine
fundet. quia eius virgineum passione diuina gra
commendatur. vt nemo in homie gloietur. quo
intelligebant xpm reuisurum. q̄ ad hoc dice
bant. ego su paulus. Nuquid quo ipe paulus
q̄ dicebat. mihi aut absit gloriari. nisi in cru
ce dni mei ihu xpi. de ipo itaq; reuisuro.
et ipe cibu pro sua capacitate sumebat. et
illos lacte pro eoru infirmitate nutriebat.
Denicq; illa q̄ scripsit ad corinthios aliud vtiq;
ab ipis paulis. aliud ab capacioribus posse
intelligi sciens ait. Si q̄s inter vos ppha

nuit spūalis / agnoscat q̄ scribo vobis / quia
dñi est mandatum / Ei q̄s aut ignorat / ig
norabitur / Solidam profecto voluit ee scien
tiam spūalium / vbi non sola accommodaret³ fides /
sē ꝛa cognitio teneretur / ar̄ hoc ibi ea ipa
credebant / q̄ spūales insuper cognoscebat
Ignoratur aut ait q̄ ignorat / quia nondū
ei reuelatū est vt q̄d credit sciat / Quod tū
fit in hoīs mente ipe dicitur cognoscī a
deo / quia deus illū cognoscente facit / sicut
ait alibi / Nunc aut cognoscentes deum im
mo cognīti a deo / Neq; enī nunc primo cognouē
rat illos deus prorsus ignotos et peregrinos an cog
nitores mundi / sed nūc eos se ipos cognos
cē fecerat / hoc igitur primus cognitio q̄d
ea ipa que simul audiunt spūales atq; ra
nales pro suo quisq; modulo capiunt / illi vt
pueli / isti vt maiores / illi vt lacteu alimentu
isti vt nibi solidamentu / Nulla videntur ee ma
gas / vt aliqua secreta doctrine tacerant³ et ab
scondant³ fidelibus pueris / seorsum dicenda
maioribus / hoc est intelligentioribus / Et hoc
ideo faciendū putetur / quia dixit apls / ne
potui vobis loqui quasi spūalibus / sed q̄

cānalibus / hoc ipm̄ ēm quod nō iudicauit
se ſcīe inc̄is nisi ihm̄ xp̄m et hūc crucifixū /
ipis non potuit loqui quasi ſpūalibus / sed
quasi cārnalibus / quia id ſit ſpūales tāpe nō
valebant. Quitūq; aūt ſpūales nīt eos cānt /
id quod illi tantū audiebant / ſpūales intel-
lētū ipo capiebant / vt ſit intelligēnr quod
ait / nō potui vobis loqui quasi ſpūalibus / q̄
dicēt / nō potuiſtis quasi ſpūales / ſed quasi
cānales tāpe quod loquebar / Animalis ēm
homo / id eſt qui ſēdm hominē ſapit / Animal
dictus ab anima / cānalis a cārne / quia ex
aia et cārne conſtat totus homo / nō ꝓpit
q̄ ſunt ſpūs dei / id eſt quid ḡre credentibꝰ
conferat crux xp̄i / et putat hoc illa crucē
actū eſſe minimū / vt nobis vſq; ad mortem
p veritate ꝓtantibus imitandū ꝓbeatur
exemplū / Nam ſi ſciant huiusmodi homines
q̄ nolunt ee nisi homines / queadmodū xp̄s
crucifixus factus ſit nobis ſapia adeo et iuſ-
titia et ſtificatio et redēptio / vt queadmodū
ſcīptū e / qui gloriatur in dño gloriet̄ / procul
dubio nō gloriarentur in homie nec cārna-
liter dicerent / Ego quidem ſum paulꝰ ego

aut appollo / ego aut cephe / sed spiritus ego
sum epi / verū illud ad hui⁹ assertionem facit
quod in epla ad hebreos legit⁹ cū iam debe-
tis pro tpe ipo esse doctores / itq doctrina indi-
geris que sint elementa sermonū dei / et
facti estis cpus habentes lacte / no solido
cibo / Omis enī qui lactat⁹ / inexpertus ē vbi
iustitie / infans est enī / pfectorum aut est
solidus cibus / eoꝝ qui p habitū exercitatos
habent sensus ad sepandū bonū a malo
Hic enī videmus tamqua diffinitū esse / q
pfectorum cibum solidum dicit / et hoc ē illud
quod ad corinthios scptum ē / sapientia lo-
quimur inpfectos / Quos aut pfectos volu-
erit hoc loco intelligi / subiecit atq aut / Cum
p habitum exercitatos hnt sensus / ad sepan-
dum bonū a malo / Hoc ergo q invalida et
inexercitata mente no possunt / pfecto nisi fi-
dei lacte quodam teneantur / et vt invisibi-
lia q non vident / et intelligibilia q nondū
intelligūt credant / facile adducuntur et sac
legas fabulas promissione sitie ducuntur / vt
et bonum et malum non nisi incorporalibo
imaginibus cogitent / et ipm deum no nisi

aliquod esse ꝯpris cristiment et malu non
nisi substantiam putare no possent nu sit pu
rus ab immutabili substancia mutabilium sba
rum qdam defectus quas fecit ex nichilo ipa
immutabilis et suma substancia que est deus
Quod procsto qsqs non solum credit veru
etiam exercitatis intellectoribus ai sensib⁹ intel
ligit cupit nouit no est iam metuendu
ne sedducatur ab eis q̄ malum putando esse
substanciam qua non fecit deus mutabile sbam
faciut ipm deum sic mancipet illi si que alie
pestes eu decipiut sed mente ad hec pumbos
quos dicit aplus carnales lacte nutriendos
Omis de hac re sermo agitur vt no solum
credatur veru etiam intelligatur striamus
q̄ deus prope talia non valentibus honeroso
est facilios q̄ putat qua patit et quo sit vt
spuales ista mutabilibus no omnino uideant
ꝓ catholicam fidem q̄ in ombus ꝑtranda
et nec tame sic deserant vt volentes ea ad discant
ꝑdiscere ad intelligenciam non capacem
facilius fastidiri fiant inveritate sermone
qua in sermone cupiti veritatem ꝙpter dicit
scribens ad colosenses Et si corpore absum

sed spū vobiscum sum gaudens et videns ordi
nem vrm et id quod deest fidei vre impo Et
ad tessalonicenses ylotte ar die inqt abundanc
orantes vt videamus faciē vram et supplea
ea q̄ desunt fidei vre intelligendi sit virg ita
pnūs caterizan vt latte alereminr no solid ci
bo Cuig lactis ad hebreos cōmemorat3 vber
tas eis quos volebat tibi soliditate ia pasce
ꝑ quod aut deoq̄ mīnistrantes inisti xpi
verbu ni cōsummatorem respiciamus no rurs
iacentes fundamentu penitentie a mortuis
opibus et fidei in deum lauacri doctrie impo
sicois manus resurrectois mortuoꝝ eria et iudi
ci eterni her e lactis vbertas sine quo non
viuit q̄ iam quidem roē vtuntur vt possint re
dere sed bonū a malo non reddendo tantu
verū eria intelligendo quod ꝓfuit ad soli
dum cibum se pare no possit Quod aut in
lactis cōmoratione posuit et doctria et
ipa est que p simbolum traditur et orone
dnicam Sed huic lacti absit vt sit coretus
ribus veteꝝ spualiū sicna intelligeria re
piendus Qui coloseñsibus adest thesalo
nicensibus defuit et supplendis fuit Qui

em supplet̃ quod defuit / no improbat̃ qđ fuit / Nam et ipis que summis alimentis usq; a deo no est tam contrariꝰ solidus cibus / ut ipe latesset quo posset ee aptus infirmis ad quos p̃ mat̃ ill̃ nutris prodeit carne / Sic fecit etiam mater ipa sapia / que tu sit inexcelsis anglorum solidus cibus dignata e quo damo latesce paulis / tu vbum no factu est et habitauit in nobis / Sed ipe homo ypus / q vea carne / vea cruce / vera morte / vea resurrectioe / smonem tam dicit̃ paulorum / tu bene ad spualibus capitue / invenit̃ dus anglorum Sed iam istum sermonem hoc fine claudam / q̃ que vos ee sapio sapientes quidem in bono simplices aut in malo

Sermo xcix

Vid est quod dus ait de spu sco cui eum venturu esse promittet / et docturu discipulos eus / omem veritate ul eos deducturu / in omnem veritatem / Non em loquetur a semetipo / sed quecuq; audiet loquetur / Simile e ei hoc quod de semetipo aut Non possum a me ipo facere quicq̃ / sed sicut audio iudico / Sed illud cu exponem̃ / sdm

hominem accipi posse dicemus / vt obedientiam
suam qua filius est obediens vsq; ad mortē mortis
crucis / prenunciasse filius videretur / et iudicium
futurum quo vivos et mortuos iudicabit / q̄ hoc
p id facturus est quod filius hominis e / Ppter
quod dicit / pater non iudicat quenquam /
sed iudicium omne dedit filio / quia in iudicio no
forma dei qua equalis e patri / nec ab impijs
videri pt / sed forma hominis apparebit / qua in
moratus e etiam modico minus ab angelis / Qua
uis iam in claritate no in pfecta sit humili-
tate venturus / aspicing tu futurum / bonis et
malis / Hinc ait et illud / Et potestatem dedit ei
iudicium facē / quia filius hominis est / In q̄bus
verbis eius manifestatur / nec eam formam
p̄sentandam ee iudico / in qua tu esset / non
rapina arbitratus est esse se equalem deo /
sed illam qua tu semetipm exinaniisset ac-
cepit / Semetipm enī exinanuit forma ser-
ui accipiens / in qua videtur cuia ad faciendū
iudicium obedientia suam commendasse / cum
dicit / Non possū facē a me ipo q̄q̄ / sed sic
audio iudico / Adam namq; p cuius vnius hois
inobedientia peccatores constituti sunt multi / no
sicut audiunt / induxerunt / quia q̄d audiunt

pricatus e et a semetipo scit nullu quod
facat quia no dei voluntate sed suam scit
spe aut p nullu vinis hois obediencia eus
tr constituentes mlti no solu non nit nulli
mit obediens fuit vsq ad mortem crucis in
qua e vnus iudicatus a mortuis sed obe
dientem se futuru p̄mittens in ipo q̄ iudico
quo e de vnus iudicatus et mortuus No
possum nigt a me ipo facē quicqua sed sic
audio iudico Ipsona veo spus sc quo dic
anticipamus quod ait no em loquetur a
semetipo sed quecūq audiet loquetur cu
in eo no sit alia diuinitatis alia humanita
tis ut altera creatue cuiuscūq substia mag
na exoitur difficultas Illud em quod simil
columba spus sc̄us apparuit spe corporali
visio fuit ad horam facta atq trnsacta Si
cut etia quando sup discipulos venit vise
sunt illis linguis dimise ueluti ignis qui
et insedit sup vnumquemq eoru Cum ergo
dicit columbam ad veritate psone spus sc̄i
fuisse similitudinem vt et illi et deo quia spus
sc̄us deus e vna spus sc̄i psona ostenderet et
hoc etia de illo igne expellit dicē vt

intelligatur nichil horū debe ſe dice / Iſta
em que de ſubſtantia dei quo vr opus eat
ſignificanda corporeis hoīn ſenſibus / ſeſe in
tulerut / atq; tranſierut / ad hoza diuinitus
ſcta ſunt de creatia ſeruiente / no de ipa do
minante natia / que in ſemanes qđ vlr
induit / et quod vlr iumutabilis manet /
Et quia id quod habet eſt / ar p hoc ſit no
habet ſcientia / vt aliud illi ſit ſcia qua ſcit
aliud eſſentia qua eſt / ſed vtrūq; vnū eſt
ner vtrūq; dicendū eſt quod ſimpliciat vnū
e / ner vtrumq; dicendum e quod ſipliat
vnū eſt / Sic habet pater vita in ſemetipo /
ner aliud eſt ipe quam vita q in ipo eſt /
et dedit filio hre vitam in ſemetipo / hoc
e genuit filiū qui et ipe vita eet / Sic
itaq; debemus atrīpe qđ de ſpū ſto dicitu
e / non em loquetur a ſemetipo / ſed q̄cūq;
audiet loquetur / vt intelligamus no eum
eſſe a ſemetipo / Pater q̄ppe ſolus de alio
non eſt / Nam filius de pre natus e / et ſpūs
ſcs de pre et filio q̄redit / pater aūt ner
natus e de alio ner q̄redit / ner ideo ſane
aliqua diſpariras in ſūma illa trinitate v

ſtratiõi humane ostenderat. Na et filius ei
de quo natus ẽ, et ſpus ſctus ei de quo p-
cedit est equalis. Quid aut illis nt sit nt
prede et nasi, longu est querendo discute
et tenendu ẽ dissereis dissime, quia ho
et mente vt nigz reprehendere, et si quid
forte mens inde reprehenderet, lingue
difficillimu est explicare, quatuslibz ꝑsit
doctꝰ, quinusliber adsit auditor. Non ergo
loquetur a semetipo, quia nõ est a semet-
ipo, sed quecuqz audiet loquet, ab illo audi-
et a quo procedit. Audiet illi, scie ẽ, sine
veõ esse sit superius disputatu est. Quia
ergo non ẽ a se ipo sed ab illo aq̃ predit,
a quo illi ẽ ccia, ab illo vtiqz audientia,
ab illo et scia, quod nichil est aliud qua
essencia. Ner moueat quod verbu futi tpis
positu est, quecuqz audiet loquetur, illa
ipse audientia eterna ẽ, quia sempiterna scia
In eo aut quod sempiternu est, sine inicio
et sn fine cuiuslibz tpis verbum ponatur,
sine preteri sive presentis sive futi, no men-
daciter ponitur. Quanis enim natura illa
in mutabilis et ineffabilis no recipiat

fuit et ēit / sed tantu est / ipa ēm veritas
est / quia mutari non pt / et ideo illi tantum
conueneat dicē ego sum qui sum / et dices fili
is isrl qui est misit me ad vos / in gpter mu
tabilitatem temporu in quibus usq; nra
mortalitas / et nra mutabilitas / no mendat
ait dicens fuit / et ēit / et est / fuit in pte
ritis seculis et in pnitibus e / ēit in futuris
ffuit quia nuqua defuit / ēit quia nuqua
de ēit / est quia semp e Vbq; em veluti qui
iam no sit tu preteritis ostendit / aut tu pri
bus veluti q̄ no maneat labit² aut tu futuris
veluti q̄ no fuerit ostendit / Pro in tu sedm vo
lumia tpm locuto humana variatur / qui
p nulla de esse potuit / aut pt / aut poterit
ipa / vere de illo dicunt² nuqbz tpis vba
Ex itaq; audit spūs sctus / quia sp sit / Er
go et fuit / et sit et erit / dr p hor et au
diuit audit et audiet / quia sit iam dix
imus hor e illi audie quod scie / et scie illi
hor e quod esse / ab illo igitur audiuit au
dit et audiet a quo e / ab illo e a quo pcedit
Hic aliqs forsitan queret vtru et a filio pce
dat spūs sctus / vtrūm em solius e pat̄ filii
et pater solius filii e pater / spūs aut sctus

no est vnus eorū spūs sed amborū / Habes
ipm deum dicentem / Non em vos estis q̄ loq̄
mi sed spūs pris vri qui loquit̄ in vobis / Ha
bes et aplm dicentem / Misit deus spm filij
sui in corda nra / Vnquid duo sunt alius
pris alius filij / Absit / vnū em corpus ait a
postolus cū significaret ecclām / mox addi
dit et vnus spūs / Et vide quo ille impleat
trinitate / Sic vocati estis in vna spe vocationis
vre / vnus deus / Hic magis xpm intelligē vo
luit / Restat vt etiam prem nominet / Sequit̄
vna fides / vnū baptisma / vnus deus et pr
ēm q̄ sup omes est et in omnibus nobis
Cū ergo sit vnus pater / vnus dus id est
filius / ita sit et vnus spūs sc̄us / q̄ sīto am
borū est / qui quidem dixit ipe ihūs xp̄us /
spūs pris vri qui loquitur in vobis et di
xplius / misit deus spm filij sui in corda
vra / Habes et alio loco eundem aplm di
centem / Si aut spūs eius q̄ suscitauit ihm
ex mortuis habitat in vobis / Hic vtiq̄ spm
pris intelligi voluit / de quo in alio loco
dixit / Quisq̄s aut spūm xpi non habet / hic
non est eius / Et multa alia sūt testimonia

ꝑbus hoc euidenter ostenditur et pris et
filii ipm esse spm qui in trinitate dicit spus
to Ver ob aliud existimo ipm ꝓpie vocari
spm stm nun etiam si de singulis introgetur
nur no possimus nisi prem et filiu spm
dice qm sps est deus id est no corpus est
sed spus est deus Quod ergo communiter
vocantur et singli hoc ꝓpie vocari oportuit
eu qui non e vnus eoru sed in quo comunitas
apparet amboru Cur ergo no credas
pd etia de filio procedit spus stus ni filii
quoq ipe sit spus Si em non ab eo procedet no post resurrectionem se repsentans
discipulis suis insufflauit et dicit accipite
spm stm Quid em aliud significauit illa
insufflatio nisi quod procedit spus stus et
de ipo ad hoc primet etiam illud quod de
mliere q fluxum sanguis patiebat ait
Tetigit me aliqs Ego em sensi virtutem
de me exisse Nam virtus noie appellari
etiam spm stm et eo loco clarius est vbi
angls dicte maiꝝ quo fiet istud qm vire
no cognosco respondit Spus stus superveniet inte et virtus altissimi obumbra

bit ubi / Et ipe dns ymittens eis discipulis
ait / vos aut sedete in ciuitate / quo adusq;
induamini virtute exalto / Et itq; / Accipietis
inq̃t virtute spūs si supuenientes in vos /
et eritis mihi testes in iherlm / de hac vir-
te tredendus e dicit euangelista / virtus
de illo exibat / et sanabat omes / Si ergo
et de pre et de filio procedit spūs sūs / nec
filius dixit / de pre procedit / Cur putas nisi
quia modu solet ad eu referre / et q̃d prig
e de quo et ipe est / Unde et illud e q̃d ait
Mea doctrina non est mea / sed eius q̃ me
misit / Si igitur intelligitur hic eig doctrina
qua ñ dixit · no suam sed pris / quato
magis intelligendus e et de ipo predere
spūs sūs / ubi sic ait de pre procedit / vt
no diceret de me non procedit / Aliquo aut
habet filius / vt sit deus / est em de deo dei /
ab illo habet vtiq; vt etiam de illo proce-
dat spūs sūs / Ac p hoc eria spūs sūs de
filio procedat sic procedit de pre / ab ipo
habet pre / Hic vtiq; erit illud intelli-
gitur / quatenus a nobis quales nos sumo
intelligi potest / nec no diuat̃ natus esse /

sed potius procedē ſps ſtus / qm ſi et ipe
filius dicetur / quod absurdissimū est / Se-
quitur aut̄ vba dñi dicentis / et q̄ ventura
sunt annūciabit vobis / Ille me clarificabit /
quia de meo accipiet et annūciabit vob
Omnia quecūq; h̄t pater / mea sunt / p̄rea
dixi quia de meo accipiet / et annūciabit
vobis / Sed quia ista iam prolixa sunt /
in alium sit differenda sermonem /

Sermo .r.

Cum promittet dñs venturū
ſpm ſcm docebit vos omem in-
quit veritatem / nil quod in non
nullis codicibus legitur / deducet vos in
omem veritatem / Non em̄ loquetur a semetipo /
sed quecūq; audiet loquetur / de q̄bus euā-
gelicis vbis iam quod donauit disputauim⁹ /
Hinc ea q̄ sequitur attendite / Et quecūq;
ventura sunt / annūciabit vobis inq̄t / Me
p̄ e hic quo planū est immorandū / Nichil
em̄ habet q̄stionis / nichq a nobis exposicō
flagitetur / Sed q̄d adiecit ille me clari-
ficabit / quia de meo accipiet et annūci-
abit vobis / nō negligenter est transeundū

abom vbq
filiq dicet

Quod enī ait ille me clarificabit / potest
intelligi / quia diffidendo in credentiū cor-
dibus caritate spūales q̄ faciendo / declarabit
eis quo filius pri esset equalis / que sedm
diuinitatem pius tm mo nouerant et homiem
sic homines cognitabant / ul rte quia y ipaz
diuinitatem fiducia repleti / et timore depulso
amicissimi erunt hominibus xpi / Ar sic eius
fama diffusa est in toto tractu / vt sic dixerit
ille me clarificabit / taquā dicat / Ille vobis
auferet timore / et dabit amore / quo me ca-
dentius p̄dicantes gle mee y toti mudo
dabitis odorem / cōmendabilis honorem /
Quod enī futurū erant in spū sto / hoc ei-
dem spūm dixit esse futurū / Quale est
enī illud / Non enī vos estis q̄ loquimini / sd
spūs pris vri qui loquitur in vobis / verbū
q̄pe grecū quod ē doxa / alius clarificabit /
alius gloificabit / latini interpretes in sua
q̄q̄ translatoe posuerūt / qm ipa q̄ grece
dicitur doxa / vn dictū est vbum doxari
et clarificari interpretamur et gla / vera ergo
eiq gla in ecclia catholica / sic apphs ait

Exaltare sup celos deus / et sup omem tram
gla tua / Quia itaq; post eiq exaltatoem sum
ventureus erat spe stus / et eu gloificaturus
hoc fatet psalmus / hoc ipe vnigenitus pmi
sit futurum / quod videmus impletu / Quod at
ait de meo accipiet et annunciauit vobis / ca
tholicis audire audibus / catholicis prepite
nentibus / Non emgpter ea sit quidam hereti
ci putauerit minor est filio spe stus / quia
filius accipit a pre / et spus stus a filio qbus
dam gradibus natuarum / Absit hoc credere /
absit hoc dicere / absit a xpianis cordibus cogi
tare / Denigq; omnino soluit qstione ipe / et aue
hoc dixit explanauit / Omnia migq; quecunq;
habet pater mea sunt / Propter dixi / quia de
meo accipiet / et annunciauit vobis / Quod
vobis amplius / Ergo de pre accepit spe sc
unde accepit filius / quia in hac trinitate de
pre natus e filius / de pre et filio procedit
spus stus / Qui at de illo natus e sit / de
illo procedat / pater solus e / Quo circa dix
it filius vnigenitus / omnia que habet pa
ter / mea sunt / Quia vnigq; non sit quecadmo
dum dictu est illi filio no vnigenito / sed ex
duobus maioi / Tu meus es semp et oia mea

mea sunt / Eo loco si deus voluerit diligen
ti consideratione tractabitur vbi dicit patri
vnigenitus / et mea omnia tua sunt / et tua
mea sunt / vt hic sermo claudat / qui que
sequuntur aliud postulant / quo discussa exordiu

Sermo ri

Et diu verba vbi ait modicu et
et iam non videbitis me / et itu
modicu et videbitis me / quia va
do ad patrem / ita obscura erant discipulis / anqua
id quod dr esse impletum / vt quererent
int se quid esset quod diceret dns se faciens
nescie / Sequit enim euangelium / Dixerut er
go ex discipulis eius ad invicem / Quid est
hoc quod dicit nobis modicum et non vide
bitis me / et itu modicu et videbitis me / et qr
vado ad patrem / Dicebant ergo / Quid est
hoc quod dicit nobis modicu / Nescimus qd
loquit / Hoc em est hoc quod ad eos mo
uebat / quia dixit modicu et iam non videbi
tis me / et itu modicum et videbitis me / Ma
in precedentibus / quia no dixerat modicu / sed
dixerat ad patrem vado / et iam no videbitis
me / tanquam apte illis visus sit loquum

ner int se aliquid de hor qsierut / hui ergo
quod illis obscurū tñ fuit / et mox manife-
tatū est / Iam em nobis vtiq manifestatu est
Post paululu enim passus est et no vide-
eum / et rursus post paululu surrexit et
viderunt eum / Illud aut quod ait et iam
non videbitis me / quia isto vbo id̄ iam in
relligi voluit / quod eu vltiq non videret
ibi exposuimus quo accipiendum sit vbi
dixit / de iustitia arguit mundum spūs sc̄i
quia ad p̄rem vado / et iam no videbitis me /
quia sancta mortalem xpm vltiq no videret
Cognouit aut ihūs sine sequel euāgelis-
ta dixit / quia volebant eu interrogare / et
dixit eis / De hor queritis int̄ vos quia dixi
modicum et iam non videbitis me / et iter
modicu et videbitis me / Ame amen dico vob /
quia plorabitis et flebitis vos / mundus aut
gaudebit / vos aut contristabimini / sed tristicia
vra vertetur in gaudiu / Et hor sic accipit
quia contristati sunt discipli de morte dni
et cōsestim de resurrectione letati / Mundus
aut quo nōie significatī sunt inimici a qbo
xpus crucifixus est / tūc vtiq letati sut et
ideo xpc / qn sunt discipli contristati / Mundi

ℏ 101 c 16

ꝯpe noīe / malicia poteſt huiꝰ mundi intelligi
id ē homi mundi huiꝰ amatores / vnde Iacobus
aplus / in epla ſua dicit / Quicūq; voluerit a
micus eſſe ſeculi huiꝰ inimicꝰ dei conſtituet
Quibus miſeriis dei factus eſt / vt ner vni
genito dei pareret / dem ſubiugat atq; ait
Mulier cū parit triſticiam habet / quia venit
hora eius / Cū aut peperit filiū puerū / ia nō
meminit pſſure ꝓter gaudiū / quia natus
ē homo in mundum / Et vos igitur / nr qui
dem triſticiam habetis / iterū aut videbo vos /
et gaudebit cor vrm / Et gaudiū vrm nemo
tollet a vobis / Her iſta ſilitudo ad intelligē
dū videtur ee difficilis / qm comparo eius
in ꝓmiſſu e / eodem ipo exponente nr dicta
ſit / ꝓtulerō ppe triſtie / parū at gaudio repa
rat / Quod tūr magis ee conſeruit / qm no
puella / ſed puer naſcit / Quod veō ait Et
gaudiū vrm nemo tollet a vob / quia gaudi
u ipoꝝ ipe ē xps / ſignificatiu eſt quod
ait aplus / Xpus reſurgens a mortuis / ia
no moritꝰ / mors illi vltra no dnabitur /
Hur vſq; in iſto euangelii ꝛpto vnde ho
die diſputatiuꝝ / velut facili intellectu cia

rnurrexerit / aterior nntia in hns qsequit
intentio / Quid est enī quod ait / et in illo
die me nō rogabitis quitquia hor vbū quod
e rogāe nō sōm pete / verū enīa introgūe
signisicat vt greci euangelistā vide hor
translati e tale habet vbum quod vtrūq
possit intelligi / vt her ambiguitas / ner in
hor translatum e soluetur / Quamquia et si
soluetur nō ideo nulla qstio remanet / dum
enī xpm postquia resurrexit / et introgatu
legimus / et rogatu / Nam introgatus e adhuc
mortalis asensurus in celum / quando presen
rerur / et qn regnū esset isrl / Cui deo iam erat
in celo / rogatus e a sto stephano / vt spm suū
acciperet / Et qō audeat aliq negare aliq dicē in ce
lo sedente xpm rogandū non esse / intra manere
rem rogandū fuisse / Rogandū fuisse nō esse in
mortalem / rogāi debuisse mortalem / Immo tm
rogemus eū / vt nodū qstionis hui⁹ ipe dissol
uat / Iuuendo in cordibus nris ad videnda ea
q dixit / Puto enī quod ait itr at videbo vos et
gaudet cor uestrū et gaudiū vestrū nemo tollet
a vobis / non ad illud tpus ee referendū
quo resurrexit eisq suam tūc tenendam

trangendam q̄ monstrauit/ Sed potius ad illud
vnde iam dixerat q̄ diligit me diligitur a pre
meo/ et ego diligam eum et manifestabo ei me
ipm/ Iam q̄ppe resurrexerat/ iam se illis in ca
ne manifestauerat/ iam sedebat ad dextra pris/
qm dicebat et de ipo aplus ioānes mag et hoc
euangeliu est in epla/ Dilectissimi nūc filii dei
sumus/ et nondū manifestū est quod erimus Scis
quia cū manifestatus fuerit/ similes ei erimus/ qm
videbimus eum sicuti est/ Ista visio no vite hu
ius sed future/ no temporalis sed eme/ hec e
at vita ema dicente ipa vita/ vt cognoscant te
me vnū verū deum/ et quē misisti ihm xpm
de hac visione et cognitione dicit aplus/ Vide
mus p speculu in enigmate/ tūc aut facie
ad faciem/ Nunc cognosco exparte/ tūc aut cog
nosam sicut et cognitus sum/ Hinc tonus labo
ris sui fructum/ certa nūc pmerit desiderata/ nūc
et patria tenendo/ Patmerit gaudendo ge
mendo/ patria letando/ Patmerit orando/
patria laudando/ Et ideo magnū/ quo ad
istu fructu cotemplacois/ tanta officia recreat
cogitatois actionis/ Solus ens liber/ qm
propter se appetitur/ et non referitur ad aliud

huic seruit anno Adhuc em referatur quid
quid bene agitur quia ppter hunc agitur ipe
aut no ppter aliud sed ppter se ipm tenetur
et habetur Tbi ergo finis qui suffitat nobis
Finis igitur erit Ilecte em non sufficit finis
nisi cuius nullus est finis Hoc inspirauit erat
philippo qui dixit Die ostende nobis prem
et suffitat nobis Tu quia ostensione se premi
sit et filius dixens Non credis quia ego in
pre et pater in me e De hoc itaq quod suf
fitat nobis crebrissime audiuimus Paululum tem
nemo tollet a vobis De his et q supeq
dicta sunt melius existimo intellecti Modi
cu et ia non videbitis me et itq modicum
et videbitis me Modicu est em hoc tem spa
tiu quo pius priolat scitu vn dicit ide ipe
euangelista in epla sua Nouissima hoa est
Deo namq addidit Quia vado ad prem
Quod ad pcte sententiam referendu est vbi
ait Modicum et iam non videbitis me no
ad posteiorem vbi ait et itq modicu et vi
debitis me Eundo qppe ad prem factum
est vt no em videant ita p hoc no ideo dictu
est quia fuerat mortuus et donec resurgeret

ab eoꝝ aspectibꝫ retrahitur/ sed quod erat
imutus ad prem/ Quod fecit postea qia re
surrexit/ et in eis p xl dies quasi ascendit
in celu/ Illis ergo ait adhuc et ia non vide
bitis me/ qz eu ꝓpalit nō videbat/ quia im
mutus erat ad prem/ Et eu dentes mortale
visui nō erant/ qualem in ista loquentem
videbant/ Quod vō addidit/ et iterū mo
dicū et videbitis me/ omnino promisit enim
sic omnino promisit enim/ esse ego nobiscū
sū vsqz ad consumacōem scī/ Non tardat
dns promissis/ Modicū et videbitis eu/ vbi
ia nichil interrogemus/ quia nichil interro
dum remanebit/ et nichil querendū late
bit/ Cor modicū longū nobis videtur/ qm
ad huc tm̄/ qz finitū fuerit tm̄ sentiemꝰ
qua modicū fuerit/ Non ergo sit gaudium
nr̄m quale habet mundus de quo dictū est/
mundus aut gaudebit/ Ver tamē in huc
desiderij parturitione/ sine gaudio tristes
sumꝰ/ sed sicut ait aplūs/ spe gaudentes/
in tribulacōe patientes/ quia pturiens cui
ꝰpiam sumꝰ plus gaudet de nox fructu
prole/ quam tristis ē de pnti labore Sed

huiq̄ sermonis iste sit finis / habent em̄ qs̄
nonem̄ molestissimam sequētiam nec bre-
uitate tractanda sunt / vt possint cōmodius
si dūs voluerit explicari

Sermo c ij.

Nomo nūc ista vba trattanda st
amen amen dico vobis si quid
petieritis patrem in noīe meo dabit
vobis Iam dictū est in superioribus huiq̄du-
ū sermonibus ꝓpter eos q̄ nihil no nisi
petūt a pre in noīe xpi nec accipiunt / nec
petitur in noīe saluatoris quicquid petit
contra vtilitatem salutis / Non em̄ sonū litte-
rarū ac syllabarū / sed quod sonus ipe sig-
nificat / et quod eo sono rite ac veraciter
intelligitur / hoc accipiendū est se dicere
cū dicit in noīe meo / Vnde q̄ hoc sentit de
xpo quod non ē de vnico dei filio sentien-
dum / nō petit in eius noīe etiā si nō taceat
in litteris ac syllabis xpm / qui in eius noīe
petit / q̄ cogitat nō petit / Cui vēo quod ē
de illo sentiendū sentit / ipe in eius nomie pe-
tit / et accipit quod petit / si nō contra salutem
suam sempitrna petit / accipit aut q̄ debet

§ 102. 10

ampe / Quedam enī non negauit / sed vt rogetis
demur ꝙe differamur / Ita sane intelligendum
e quod ait dabit vobis / vt ea beneficia sig-
ficata striantur / hinc vbis q ad eos q petunt ꝑ-
tinet / Exaudiuntur quippe homines sī pro se
ipis / no tn pro oīnibus / Exaudiuit pro ami-
cis uł pro inimicis suis uł quibuslibet alijs /
quia non vtiq dictu est dabit / sed dabit vo-
bis / vsq nc inqt no petistis quitquia in noīe
meo / petite et accipietis / vt gaudiū vrm sit
plenū / hoc quod dicit vt gaudiū vrm sit ple-
nū / profecto no carnale sed spuale gaudiū
intelligendu est / Et qn tamn erit / vt aliq
ei iam no sit addendū / protnl dubio tc erit
plenū / Quitquid ergo petitur quod ꝑtineat
ad hoc gaudiū cōsequendū / hoc e in noīe
xpi petere / Si diuinam intelligimus gratia /
si veo beata posimus vitam / Quidq at aliud
petitur nichil aliud petitur / no quia nihil
oīno res e / sed quia collatum ei apatione
quidq aliud cōtupiscitur nichil est / Neq
prorsus nilla res e homo / de quo aptius
ait / Qui se putat aliq ee cū nichil est sit

In comparoe ꝗppe ſpualis homis / q ſrit
ꝺm dei ſe eſſe quod eſt / ꝗſq; vana preſcuit
nichil eſt / Etiam ſicrete intelligi pt / Ame
amen dico vobis ſi quid petieritis patrem
in noie meo / dabit vobis / vt hoc quod ait
ſi quid / no quid liber intelligat̃ / ſed aliquid
quod in hac vita coparatoe ſit nichil / Et qđ
ſequitur / vſq; modo non petiſtis ꝙquia in noie
meo / duobus modis intelligi pt / Vel quia in
noie meo petiſtis / quod nomen no ſit aptus
ptum eſt ꝙhoniſtis / vel non petiſtis quitpia /
qm in coparatione rei qua pete debuiſtis / pro
nichilo habendu eſt quod petiſtis / vt ſcit̃ in
eiq; noie no nichil ſed gaudiu plenu petatur /
qm ſi aliud aliq; petit / idem aliq; nichil eſt /
exhortatur dicens / Petite et accipietis vt gau-
dium vrm ſit plenu id ē in noie meo hoc pe-
tite vt gaudiu vrm plenu ſit et accipietis / ſi
to cui bono impetrado pſecutantes ſtos ſuos /
nequaqua mia diuina fraudauit / hec mſt
in quietibus locutus ſum vobis / Venit hora
cum iam no in proubiis loquar vobis / ſed
palam de pre meo annunciabo vobis / Poſſu

ſ. 102. r. 10.

dic hanc de qua loquit[ur] horam futurum
oportere ſitum intelligi, vbi videbimus pala
quod bis paulus dic ſume ad ſanem, vt quod
ait hec in ꝓbis locutus ſum vobis, hoc ſit
quod ab eodem apło dictu eſt, videmus nr
p ſpeculu in enigmate tr ait ſume ad fa
ciem, Annunciabo aut vobis ait quia p filiu
pater videbitur, iuxta illud quod alibi ait
nec ꝑ patrem qs cognouit nisi filius, et cui
voluerit filius reuelare, Sed iſtum ſenſum
videtur impedire quod ſequitur, Ado die in
nomie meo petetis, In futuro em ſcō non per
uenimus ad regnu vbi ſules ei erimus
qn videbimus eu ſicuti eſt, quid petitu ſu
mus, qn ſatiabitur in nobis deſideriu nrm
vn et in alio pſalmo dicitur, Satiabor
cu manifestabitur gla tua, Petico nunqd
alicuius eſt indigentie, Que ibi nulla erit
vbi her ſurietas erit, Relinquit[ur] itaq; qn
tu ſape videt, vt intelligatur ihus diſ
ciplos ſuos de carnalibus ut carnalibus ſe ſpua
les ꝓmiſiſſe factum, quamus non tales
quales erimus qn ſpuale etia corꝑ habebim

sed qualis eat q dicebat / Sapientia loq
mur inf pfectos / Et no potui vobis loqui q
spualibus / sed quasi carnalibus Et no spm
huius mundi accepimus / sed spm qui ex deo e
vt sciamus q a deo donata sunt nob / q et
loquimur / no in sapie humane doctis vbis
sed in doctrina spus / spualibus spualia co
parantes / Animalis aut homo no percipit ea
q sunt spus dei / Homo animalis sit audit
quisq; audit de dei natura / vt aliud quam
corpus cogitare presumat no possit / qualibet
amplissimu ut immensum / qualibz lucidu
ac speciosu corpus / in ideo prohibia illi sit
quisq; dicta sapientie de incorporea im
mutabilisq; substantia / no quod ea tanqua
pubia deputet / sed qua sic cogitat quo q
pubia solent audire nesq; intelligere / Cu vero
spualis cognit oia diiudicat / ipe aut ab
omne diiudicari / etia si in hac vita ad hui
velud p speculu ex parte pspicuat / nq no
ullo corpis sensu nio ulla ymaginaria co
gitatione que capit aut fingit qualiuscu
q; similitudines corpm / sed mentis tristia m

tellisentia aphendit deu no corpus esse
sed ipm / tra patam de pre annunciante filio /
vt eiadem substantie consppiat3 et ipe
q annunciatur in eiq noie petunt q petunt /
quia in sono eiq nois no aliud quia res ipa
e que in hoc noie vocat3 intelligitur / Ver
animi vanitate uel infirmitate cofingitur /
taquia in alio loco patre in alio filiu an pzes
stantem / et pro nobis rogante / spatia sunt
quoq amboru ocupantibus motibq / et
vbum ad eiq nuq e verbu fact / Verba pro
nobis intriaklo posito int os loquens et au
res audientis / et alia tkia que sibi anima /
les idemq carnales in cordibus fabricant
Quidq enim tle spualibus de deo rogitantibq
ex corporu cosuetudine occurrit / negando
atq respuendo tanquia importunas imissas
ab interioribq otkis abigunt / et sincerum eq
lucis adquiescunt / quia teste ar iudice has
ipas imagines coporu suis intimis aspectu /
bus occurentes falsas omino ee conuincit
chs possunt vt nuq cogitie deum nem ihm
xpm in quatu homo e pro nob appellare

patrem / in quantu ait deus e nos exaudie
tu pre / Quod eum significasse arbitror
vbi ait / Et non dico vobis quia ego roga
bo prem de vobis Ad hoc qppe intuendu
quo no rogat filius prem / sed simul exau
diunt rogantes patrem et filium / no nisi
spualis oculus mentis aprendit / Ipe em
pater nqt amat vos / quia vos me amastis
Ile ꝓfecte / Ideo amat ille q nos a
mamus an potius quia ille amat / ideo nos
amamus Ex epla sua evangelista ide ipe
respondeat / Nos diligamus inquit quia
ipe prior dilexit nos / Hinc ergo factu est
vt diligamus / quia dilecti sumus / Proxsus
donu dei est diligere deum / quo ipe vt dilige
retur dedit / qui non dilectus dilexit / Displi
centes amari sumus / vt eet in nobis vnde
placemus / Non em amaremus filiu / nisi
amaremus et prem / Amat nos pater / quia
nos amamus filiu / tu a pre et filio accipis
vt et prem ames et filiu / Diffundit em
caritate in cordibus nris amborum spus / p que
spm et prem amamus et filiu / et que spm
sum pre amamus et filio / Amore itaq et

rem pñ quo relinq dñm fecit deus / et vi
dit quia bonu est / deo quippe amauit ip̃e
quod fecit / sed non in nobis fuit quod a
maret / nisi aliquam id faceret nos amaret
Et recedidistis inq̃t quia ego a deo exiui / Et
ui a pre et inveni in mundu / nc̃ relinq̃o
mundum / et vado ad prem / plane credimus
nec̃ eim ꝓpter̃a debet incredibile videri / quia
fit ad mundu veniens exiuit a pre / vt no
desereret mundum / et sic vadit ad prem re
licto mundo / vt no deseq̃erat mundu / Exiuit
eim a pre quia a pre est / mundu venit / q̃
mundo sim corpis ostendit / quod de vgine as
sumpsit / relinq̃ mundum corali discessione
pregrit ad prem / hoc ascensione / n̄r mu
du deseruit psentie gubernatoe

Sermo xiij

Vales erat discipl xpi q̃n cum eis
de passionem loquebat̃ magna
ni patius / sed sic oportebat vt
magna dicentur et pius / quia nodu accep
to spu sco quēadmodu ni post resurrexer
eio ait ipo insufflante / ait desip accepit

humana magis quia diuina sapiebat/ nil
nis indignis p̄ceu euangelium declarat/ Vn
et hoc ē quod ni ista hoc dixerit/ ait eni
ebangelista/ Dicit ei discipli eius/ Ecce nr
palam loquris/ et p̄uerbium nullm dicis
Numquid iam/ scim̄us quia nosti omia/
et no opus ē vr q̄s te interrogет/ In hoc
credimus quia a deo existi/ spe dns paulo
ant dixerat/ Qer in p̄ubis locutus sum vob
Venit hora cu iam no in p̄ubis loq̄r vob
Cum ergo isti dix/ ecce nr pala loqris/ et p̄ubi nl
cu dic̄s/ Numquid hora iam venerat/ qua
no iam in p̄ubis se promiserat locuturu
Prorsus quod nudum illa hora veniss̄et/
q̄uinato verboru eius ostendit/ q̄m se se
habet/ Qer inq̄t in p̄ubis locutus sum vob
Venit hora cu iam non in p̄ubis loq̄r vob
sed palam de pre annuntiabo vobis/ Illo
die in noie meo petetis/ Et no dico vobis
quia ego rogabo prem de vobis/ Ipe enim
pater amat vos/ quia vos me amastis et
credidistis quia a deo exiui/ Exiui a pre
et veni in mundum/ Iter relinquo mundu
et vado ad prem/ Cum per Qer verba

omia ad ḡtur illam promittat hora qua no
n proḃijs loquitur sed palam de pre annun
ciauit vobis eis in qua hora dicit eos no in
noie suo petituros ner se patre de illis roga
turu eo quod ipe pater amat eos quia ipi
amauerut xpm et crediderut quod a patre
exierit et veneit in mudum iterū relinquo
mudum et iturus ad prem tu ergo ad ḡtur
promittatur hora illa in qua sine proḃijs lo
quturus e tue isti dicunt ecce nr pala loq
eis et ꝓuerbiū nullū dicis nisi quia q̄ sūt ipe
no intelligentibus ꝓuerbia sunt q adeo non
intelligunt vt ner saltem no se intelligē
intelligant Paruuli em erant et nodū spūa
liter diiudicabant q de rebus no ad corpus
sed ad spm ptinentibus audiebant denīq
de ipa eorum etate ad ḡtur spm meliorem
hominem parua et infirma eos amonens
respondit eis ihūs Modo creditis Ecce veit
hora et iam venit vt dispgamini vnusq̄sq̄
in ꝓpia et me solū relinquatis Et no solū
solus quia pater metu e Paulo an dixerat
Relinquo mundum et vado ad prem nūt
dicit pater metum est Quis vadit ad

eū qui nō illo ē / Sed hoc intelligenti ē ver-
bum / non intelligenti prōbiū. Sic hī quo
a ꝓuulis intelligitur vt nīgz / Si igitur et
eis erīa si nō prebet quia nodum eū cepit
solidum eiam nibum saltem lacteū dē de-
negat alimetū / Et hoc alimenta est quod
sciebant eū nosse omia / nec opus ei esse vt
eū qs īrroget / Quod quidem nec dixerit
qz potest / Videtur eī potius fuisse dicendū
nō opus ē tibi vt quēquā interroges / quia
vt quis te interroget / dixerit quippe / Nc
scimus quia scis omia / Et vtiqz q nouit
omia magis a nescientibus īrrogari solet
vt interrogantes audiant quod velit ab
eo q nouit omia / nō ipe īrrogare taqua
volens aliqd scīe qui nouit omia / Quid si
bi ergo vult quod ei que sciebant nosse oia
eū dicē debuisse videant̄ non opus ē tibi
vt quēquā interroges / dicendū potius puta-
uerint non opus ē tibi aut qs te īrroget
Quid quod vtiqz legimus factū et inter-
rogasse sz dm et interrogatū fuisse / Sed hō
facto soluit̄ / quia hoc non ei sed illis potiꝰ
opus erat / quos interrogabat / vt a quibus
interrogabatur / Nequ eī aliquos ille in-

rogabat ut ab eis aliquid disceret / ꝛ eos po-
nus vt doceret qui interrogabant eū volentes
ab illo aliquid discere / Illis ꝑfecto id opus
erat / vt scirent aliqua ab illo qui nouerat
omia / Minime ergo ꝓpter hoc opus erat
vt qs eū interrogaret / qm nos cū interrogam⁹
ab eis q̄ volum⁹ aliq̄ a nobis scīe / ex ipsis
interrogatoribus eoꝝ cognoscimus quid velit
discē / opus ē ergo nobis ab eis interrogā
quos doce aliquid volumus / vt mḡ sciāt
eoꝝ quibus respondendū est nouerimus
Illi aut ne id quidem opus erat q̄ omia
nouerat / Ne opus habebat / quod ab eo qs
scīe vellet / ꝛ eiq cognoscē interrogatione /
quia ꝑ⁹ quia interrogaret⁹ interrogā none-
rat voluntatem / Sed ideo se patiebat⁹ in-
rogari / vt ul eis q̄ ibi aderant / ul qui hr
sue dictu fuerat auditū sue scīpm haberi /
quales essent a quibus interrogaba⁹ osten-
derer / Eoq̄ mo nosse⁹ ul quibus no
inveniret⁹ scrandibus / ul qbꝫ apud eum
ꝑficerent amessibus / ꝓinde aut cognitores
homi erideo no opus hre vt qs eū interro-
get / magnū deo non erat / sed magnum

puulis erat q̃ ei dicebant In hoc credimꝰ
quia a deo existi Multo aut maius erat
ad quod intelligendu eos volebat extendi
et crescẽ Quod ai illi dixissent verumꝫ
dixissent a deo existi at ille pater metu
e ne sit a pre filiu cogitaret exisse vt pu-
tarent eu recessisse dem sermone istum
magnu plurumꝫ volvens Her inqt lo
quor sum vobis vt in me pace habeatis in
mundo pssuram habebitis Sed confidite q̃
ego vici mundu dum illud minu fuerat
habitia ista pssura quo suprus ut eos of-
tendẽ puulos quibus ad hoc no intelli-
gentibus et aliud pro alio sentientibus
pudia quodamo esset quꝫ magna et diui-
na dixisset ait Modo creditis Ea ecce veit
hora ecce venit vt dispgamini vnusqsq; in
pria Ecce minu pressure sed no eo mo pe-
seuerate Quod em adhuc et me soli
relinquatis no vlt eos tres ee in tosequẽ-
re pssua quia pp eiꝰ ascensione in mude
fuerant habitu vt relinquat eu solum
sed vt in illo pacem habeant pmanentes
in eo Non em quando coprehensus est

ß . 103 r . 10

tm̃o mane sua eis mane / veru etia mere reli-
quunt fidem / Ad hoc primer quod ait / Ille sedo
redino / Ea ene venit hora / ene venit vt dis-
ptamni in ꝑpia / et me relinquatis / magna di-
cet / ir ista ptrubam̃ / vt etia quod mo credi-
ta relinquatis / Venerut em ad tanta desspa-
tionem et sue ꝑstine fidei / vtra direrim mar-
tem quanta appatuit in illo sleopha / q̃ post
eiꝰ resurrectione su illo seloqui nesciens /
et quid contigerit nesc narrans / nos mgr spra-
bamus quod ipe fuerat redemptur isrl / Ene
quo eu reliquerant / deserendo etia ipam fi-
dem qua in eu ante crediderant / In ea veo
pssura qua post eiꝰ sclificationem accepto sco
spu ptulerut no eum reliquerut / et quamus
fugerent de ciuitate in ciuitatem ab ipo no
fugerunt / Sed vt habentes pssura in mu-
do in illo pace teneret / no ab ipo refugert /
sed ipm refugiu potius habuert / dato qpe
illis sco spu / scrtu est in eis / quod nr dictu
e eis confidite / quia ego vici mundum / cofisi
sunt / et vicerunt / In quo nisi in illo / Vbi
em vicisset ille mundum / si membra eius
vincer mundus / Vnde ait apls / Gras

deo q̃ dat nobis victoria Continuoq; subie
rit p dñm nrm ihm xpm q̃ dixerat suis to
fidite ego vici mundum

Sermo cxv

Hec ista que modo sumus adu
cante dño tractatui dixerat ihs
Her locutus sum vobis vt in
me patem habeatis Que no retetiora pau
lo supius ab eo dicta sed omia debema ar
ripe siue q̃umq; illis locutus e ex quo illos
repit hec discipulos siue certe ex quo post
renam exorsus e hunc amabilem plurimq;
sermone Talem q̃pe annemorauit causa
tur eis sit locutus vt ad eu fine extissime
referant̃ al omia que locutus e eis nil ea
maxime q dixit iam moriturus pro eis tanq̃
vba nouissima postea qua de rotinuo sto ille
q̃ eu fuerat traditurus expressius e / hanc
ergo causam comendauit sermones sui vt
in illo pace hrent̃ p̃pter quod ~~nrm~~ totu agi
t̃ quod expiam sumq; / her em pax fine tpis
no haber / et omis pie nre mentionis ar
cisq; finis ipa eit / p̃pter hanc sacrame
nis eius imbuimur p̃pter hanc miabilibq;
eiq; opibus et sermonibq; eruditmur / propt

hanc spūs eiꝰ pignus accipimus ꝑ quē hāc
in eum credimus et speramus et eius amoꝝ
quatim donat accendimur / hac pace i ꝑsecu-
cionibus consolamur / hac ꝑsecucionibus
libeamur / ꝓpter hanc omem tribulacoēm fortiter
sustinemus / vt in hac felicit sn vlla tri-
bulacoe refrenemus / Merito ergo ad ea clau-
sit vba q̄ parū intelligentibus discipulis
erant prouerbia / intellectuis ea qui eis de-
disset promissum spm sūm / de quo superius
ait / Hec locutus sum vobis / apud vos ma-
nens / Paracletus aut spūs sc̄us quē mittet
pater in noīe meo / ille vos docebit oīa que
cūq̄ dixero vobis / hec nimirū futura fuerat
hora illa / qua se promiserat no iam ꝓ-
bis locuturū / sed palam de pre annūti-
aturū / Eadem ꝙppe illius vba reuelante
spū sc̄o intelligentibus iam no erat futura
p̄bia / Ueꝝ cū loquente in eoꝝ cordibus
spū sc̄o tacuerus erat vnigenitus filius
q̄ dixit in ea hora palam se eis annūciatu-
rū esse de patre / Quod eis vtiq̄ ia intelli-
gentibus no erat p̄bium / Sed hoc quoq̄
ipm quo simul loquent̄ in suoꝝ spūalium

cordibus et dei filius et spus scs mmo
ipa trinitas que mseparabiliter operatur / intelli
gentibus est verbum / nō intelligentibus pro
rubium / Cum ergo dixisset ꝓpter quid omia
sit locutus / vt in illo scilicz pace hrent in
mundo habentes pssuram / exhortatus que
fuisset vt viderent qm ipe finit mundum / eoq;
sermone ab eo finito de īm ad prem verba
direxit / et orare iam cepit / Sic em evan
gelista sequitur dicens / Her locutus est his
et sublevatis oculis in celu dixit / Pater ve
nit hora / clarifica filiu tuu / Poterat dus ne
unigenitus et coeternus patri in forma ser
ui et ex forma setui si hor opus esset orare
sub silencio / Sed ita se patri exhibēi voluit
ꝓ actorem / vt memisset se ee doctore / Pro
īm quia sent orationem pro nobis / nota sent
et nobis / qm tanti mgri / non solum ad ipos
sermocinato / sed ea pro ipis ad prem ora
discipulorū esset edificato / Et si illorū qui
her dicta erant audituri / ꝓfecto et nra qui
fuerāmq; rospta leuiri / Qua ꝓpter hor quod ait
pater venit hora clarifica filiu tuu / vt filius
tuus clarificet te / ostendit ome tempo / et
quid qm faceret ut sp sineret ab illo esse

ff 102 r 11

Dispositum q̄ repoi subditus no est/ qm que
futura fuerant p singla tpa in dei sapiē tia
sas effluentes habent inqua nulli sunt tpa
lon ergo credatur her hora fato vigente re
misse/ sed deo potius ordinante/ Her ei fidei
nitas xpi conenit passione/ Absit enim
vt fidei xpi mori rogent siderū conditore
lon itaq; xpm tempus vt moreret impe
dit/ sed qs xpus quo morerur elegit/ Cui
cūa tps quo de v̄gine natus e nu pre consti
tuit/ de quo sine tpe natus e/ Sdm qua vera
sanaq; doctrinam/ cūa paulus aplus ait/ Cu
aut venit plenitudo tpis/ misit deus filiū
suu/ Et dus p ysaiam/ Tpe acceptо ex
audiui te/ et in die salutis adiuui te/ Et eccē
aplus/ Ecce nūc tps acceptabile/ ecce nūc dies
salutis/ Dicat ergo/ pater venit hora qui
nu patre disposuit omes horas/ qua ꝑter
homies/ et apud homies/ ad me clarifican
dum simul constituimus/ venit hora/ clarifi
ca filiū tuu/ vt filius tuus clarificet te/ Cla
rificatu a pre filiuum no ulli accipiūt/ in ho
quod ei non peperit/ sed pro nobis omnibus
tradidit eum/ Sed si passione clarificatus dn̄

quātomagis resurrectōe / Nam in passiōe magis eis humilitas quia claritas cōmendat apls teste qui dicit humiliauit semetipm factus obediens usq; ad mortem / mortem autē crucis / Deinde sequitur et de eis clarificatōe / et dicit / ppr qd et deus illū exaltauit et donauit illi nomē quod ē sup omne nomē / vt in nōie ihu omne genu flectatur celestiū terrestriū et infernōz / et omis lingua confiteatur / quia dus ihus xps in gloria est dei pris / Her est glorificatio dui nri ihu xpi / que ab eis resurrectōe suscepit exordiū / Humilitas ergo eis incipit in sermone apli ab eo loco vbi ait / Semetipm exinaniuit forma serui accipiens / et pducit usq; ad mortem / crucis / Claritas vero eis incipit ab eo loco / vbi ait / Propter quod et deus illum exaltauit / et pducit usq; ad illud / quia dus ihus xpus in gla ē dei pris / Nam et ipm nomē si inspiciant codices grece / ex qua lingua epla translata st in latinam / quod hic legitur gloria / ibi legit dora / vnde verbum derivatu est in greco / vt dicerent doraσσοντε Δ ΨΧΑCCΩ qd interpres latinus ait clarificem / cu possit eam glorificem dicē quod itidem valet / Et ideo posset etiam in epla apli / vbi est gla / claritas poni

f 108 c 1A

Quod si fiet tamtudem valet / Vt ait non
recedatur a verborū sonis / quēadmodū a clā
rate clārificato / sit a glā glorificato derivat⁹
Vt ergo mediator dei et hōm homo xpus ihs
resurrexit clārificatus / ut glorificaret⁹ pus
humiliatus e passione / Non em a mortuis re
surrexisset si mortuus fuisset / Humilitas clā
tatis e meritum / clāritas humilitatis e pmiū
Sed factum e in forma serui / in forma deo de
fp fuit / et fp erit clāritas / Immo no fuit mā
tas quasi iam no sit / nec erit quasi nondum
sit / sed sine initio sine fine fp e clāritas / Ait
ergo ait / pater venit hora clārifica filiū tuū
sic intelligendum e tanquā diceret / venit hora
seminande humilitatis fructu / no differas clā
ritate / Sed quid sibi vult quod sequit⁹ vt filiꝰ
tuus clārificet te / Numquid em deus pater
humilitatem tulit nr̄is sine passionis /
et qua illum clārificari oportet / Quo ergo en
clārificatury erat filius / cuꝰ clāritas sempiter na
nec ex forma humana potuit videri minor nec
in diuina posset ee amplior / Sed istum qsti
onē in hui sermone nolo tractare / aut hinc
cum facere longiorem

clarificatus a pre filius sdm formā
serui qua pater suscitauit a mor-
tuis et ad suam dextram collocauit/
res ipa indicat/ et nulls ambigit
xpianus/ Sed quo non tantu ait pater clari-
fica filiu tuu/ sed addidit etiam vt filius tuus
clarificet te/ meiu querit quo pater clarifica-
uerit filius/ cu sempitna claritas pris ner
diminuta fuerit informa humana/ ner auctu
poterit in sua pfoe diuina/ Sed in se ipa
claritas pris ner minuta ner auctu pt/ apud
homies aut proculdubio minor erat/ qui in iudea
tm notus deus erat/ Mundu a solis ortu vsq ad
occasum/ laudabant nome dni/ Hoc aut quia
p euangelia epi fratuum e vt p filiu pater m-
notesceret gentibus/ profecto patrem clarifica-
uit et filius/ Si aut tm mortuus fuisset fi-
lius ner resurrexisset/ proculdubio ner a pre
clarificatus eet/ ner prem ipe clarificasset hr
aut resurrectione clarificatus a pre/ resurrec-
tois sue predicatoe clarificauit prem/ Hoc ipe
cepit ordo ipe verboru/ Clarifica mqt filiu
tuum/ vt filius tuus te clarificet/ Tamquia di-
cet/ Resuscita me/ vt innotescas in toto orbe
p me/ Dem magis magisq prudens/ quo

clarificet prem filius/ Sicut dedisti mgt ei
potestem omis carnis/ vt omne quod dedisti ei/ det
eis vitam eternam/ Omem carne dixit/ omem
hominem a parte totum significamus/ quemadmo
dum econtrario a parte superiore significatu est
totus homo/ vbi ait apls/ Omis aia potestati
bus sublimioribus subdita sit/ Quid enim
dixit omis anima/ nisi omis homo/ Et hoc aut
quod potestas xpo a pre data e omis carnis/
sdm homines intelligendu est/ Nam sdm deu
omnia p ipm facta et in ipo condita sunt/ sive
in celo et in terra visibilia et invisibilia/ Si
cut ergo dedisti ei potestem mgt omis carnis/
ita te clarificet filius tuus/ id e notu faciat
omi carne quia dedisti ei/ Sic em dedisti ei/
vt omne quod dedisti ei det ei vitam eternam/
Hoc e aut vita eterna inquit/ vt cognoscat
te solum verum deum/ et que misisti ihm xpm/
Ordo verboru est/ vt te et que misisti ihm
xpm cognoscant solum verum deum/ Con
sequenter em et spus sms intelligitur qe
spus est pris et filii/ tamquia caritas substa
cialis amboru/ qm non duo dii/ pr et filius/
nec tres dii/ pater et filius et spus sanctus

sed ipa trinitas vnus solus verus deus Ner
idem tame pater qui filius ner idem filius
q pater ner idem spus sanctus q pater et filius
quo tres sunt pater et filius et spus sanctus
sed ipa trinitas vnus est deus Si ergo eo
mo te glorificat filius sic dedisti ei potestem
omis carnis vt ome quod dedisti ei det eis vi
tam eternam et hec est vita eterna vt cognos
cant te Sic ergo te glorificet filius ut om
bus quos dedisti ei notum te faciat Porro sicut
nico dei e vita eterna tanomagis vite tendi
mus quatomagis in hac cognitoe proficimus
Non aut moiemur in vita eterna Cur ergo dei
cognitio pfecta erit qn nulla mors erit Summa ir
dei clarificato quia summa gloria que greece dicit
doxa vnde dictu est doxaste quod latini qui
dam interpretati sut clarificas quidam gloificas
a veteribus at gloria qua gloriosi homies
dicunt ita e diffinita Gloria est frequen
de aliquo fama cu laude At si homo laudat
tu fame redditur quo deus laudabit cu
ipe videbit Propter quod scptum e Be qui
habitant in domo tua in scla scloru laudabunt te Ibi erit dei sine fine laudato vbi erit

ß 107 c 11

plena dei cōfunio / Et quia plena cōfunio
ideo suma clarificato nil glorificato / Sed pius
hic clarificatur deus / du annunciatus homib⁹
innotescit / et p fidem credentiu predicat⁹ ppt
quod dicit / Ego te clarificaui sup terram / opus
cōsumaui / quod dedisti mi vbi scripta / Non ait
iussisti sed dedisti / vbi cōmendat⁹ euidens
fides / Quid enim habet quod no accepit / ecia
in vnigenito humana natura / An no accepit
vt nichil mali sed bona faceret oia / qn in vnita
te psone susceptu e a vbo p quod facta st oia
Sed quo consumauit opus quod accepit / vt fa
ciat ni ad hur testet passionis experimentu / vbi
maioribus suis maxime pbuit exemplu quod
sequerent / vn ait apls petrus / xpus pro nob
passus est nobis relinquens exemplu / vt se
quamur vestigia eiq / misi quia cōsumasse se dr
quod se cōsumaturu rectissime nouit / Sic lon
ge an nuptias ptein tpis usus est verbo qn
post annos plurimos futuru fuerat quod dice
bat / fodert manus meas et pedes meos di
numerauerut oia ossa mea / Non ait / fodient
et dinumerabunt / Et in hoc ipo euangelio
oia mgt que audiui a pre meo / nota feci vobis

Quibus ait postea Multa habeo vobis di-
cere, sed non poteritis portare modo. Cum ven
erit ille spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem. Non enim loquetur a semetipso, sed quæcumque audiet loquetur, et quæ ventura sunt annuntiabit vobis. Ille me clarificabit, quia de meo accipiet et annuntiabit vobis. Omnia quæcumque habet Pater mea sunt. Propterea dixi vobis quia de meo accipiet et annuntiabit vobis. Modicum et jam non videbitis me, et iterum modicum et videbitis me, quia vado ad Patrem. Dixerunt ergo ex discipulis ejus ad invicem: Quid est hoc quod dicit nobis: Modicum et non videbitis me, et iterum modicum et videbitis me, et quia vado ad Patrem? Dicebant ergo: Quid est hoc quod dicit modicum? Nescimus quid loquitur. Cognovit autem Jesus quia volebant eum interrogare, et dixit eis: De hoc quæritis inter vos quia dixi: Modicum et non videbitis me, et iterum modicum et videbitis me? Amen, amen dico vobis, quia plorabitis et flebitis vos, mundus autem gaudebit; vos autem contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium. Mulier cum parit tristitiam habet, quia venit hora ejus; cum autem peperit puerum, jam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo in mundum. Et vos ergo nunc quidem tristitiam habetis, iterum autem videbo vos, et gaudebit cor vestrum, et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. Et in illo die me non rogabitis quidquam. Amen, amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis. Usque modo non petistis quidquam in nomine meo. Petite, et accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Hæc in proverbiis locutus sum vobis. Venit hora cum jam non in proverbiis loquar vobis, sed palam de Patre annuntiabo vobis. In illo die in nomine meo petetis, et non dico vobis quoniam ego rogabo Patrem de vobis, ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis, et credidistis quia ego a Deo exivi. Exivi a Patre, et veni in mundum; iterum relinquo mundum, et vado ad Patrem. Dicunt ei discipuli ejus: Ecce nunc palam loqueris, et proverbium dicis nullum. Nunc scimus quia scis omnia, et non opus est tibi ut quis te interroget; in hoc credimus quia a Deo existi. Respondit eis Jesus: Modo creditis? Ecce venit hora, et jam venit, ut dispergamini unusquisque in sua, et me solum relinquatis; et non sum solus, quia Pater mecum est. Hæc locutus sum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo pressuram habebitis, sed confidite, ego vici mundum.

Hæc locutus est Jesus, et elevatis oculis in cælum dixit: Pater, venit hora, clarifica filium tuum, ut filius tuus clarificet te, sicut dedisti ei potestatem omnis carnis, ut omne quod dedisti ei det eis vitam æternam. Hæc autem est vita æterna, ut cognoscant te solum Deum verum, et quem misisti Jesum Christum. Ego te clarificavi super terram, opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam. Et nunc clarifica me tu, Pater, apud temetipsum claritate quam habui prius quam mundus esset apud te. Manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo. Tui erant, et mihi eos dedisti, et sermonem tuum servaverunt. Nunc cognoverunt quia omnia quæ dedisti mihi abs te sunt. Quia verba quæ dedisti mihi dedi eis, et ipsi acceperunt, et cognoverunt vere quia a te exivi, et credidérunt quia tu me misisti. Ego pro eis rogo. Non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt, et mea omnia tua sunt, et tua mea sunt, et clarificatus sum in eis. Et jam non sum in mundo, et hi in mundo sunt, et ego ad te venio. Pater sancte, serva eos in nomine tuo quos dedisti mihi, ut sint unum sicut et nos. Cum essem cum eis ego servabam eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi custodivi, et nemo ex eis perivit nisi filius perditionis, ut Scriptura adimpleretur. Nunc autem ad te venio, et hæc loquor in mundo, ut habeant gaudium meum impletum in semetipsis. Ego dedi eis sermonem tuum, et mundus eos odio habuit, quia non sunt de mundo, sicut et ego non sum de mundo. Non rogo ut tollas eos de mundo, sed ut serves eos a malo. De mundo non sunt, sicut et ego non sum de mundo. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus veritas est. Sicut me misisti in mundum, et ego misi eos in mundum. Et pro eis ego sanctifico meipsum, ut sint et ipsi sanctificati in veritate. Non pro eis autem rogo tantum, sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me, ut omnes unum sint, sicut tu, Pater, in me, et ego in te, ut et ipsi in nobis unum sint, ut credat mundus quia tu me misisti. Et ego claritatem quam dedisti mihi dedi eis, ut sint unum sicut et nos unum sumus. Ego in eis, et tu in me, ut sint consummati in unum, et cognoscat mundus quia tu me misisti, et dilexisti eos sicut et me dilexisti. Pater, quos dedisti mihi, volo ut ubi sum ego et illi sint mecum, ut videant claritatem meam quam dedisti mihi, quia dilexisti me ante constitutionem mundi. Pater juste, mundus te non cognovit, ego autem te cognovi, et hi cognoverunt quia tu me misisti. Et notum feci eis nomen tuum, et notum faciam, ut dilectio qua dilexisti me in ipsis sit, et ego in ipsis.

Cum hæc dixisset Jesus, egressus est cum discipulis suis trans torrentem Cedron, ubi erat hortus in quem introivit ipse et discipuli ejus. Sciebat autem et Judas qui tradebat eum locum, quia frequenter Jesus convenerat illuc cum discipulis suis. Judas ergo cum accepisset cohortem, et a pontificibus et Pharisæis ministros, venit illuc cum lanternis et facibus et armis. Jesus ergo sciens omnia quæ ventura erant super eum, processit, et dixit eis: Quem quæritis? Responderunt ei: Jesum Nazarenum. Dicit eis Jesus: Ego sum. Stabat autem et Judas qui tradebat eum cum ipsis. Ut ergo dixit eis: Ego sum, abierunt retrorsum, et cecidérunt in terram. Iterum ergo interrogavit eos: Quem quæritis? At illi dixerunt: Jesum Nazarenum. Respondit Jesus: Dixi vobis quia ego sum. Si ergo me quæritis, sinite hos abire, ut impleatur sermo quem dixit: Quia quos dedisti mihi non perdidi ex eis quemquam. Simon ergo Petrus habens gladium eduxit eum, et percussit pontificis servum, et abscidit ejus auriculam dexteram. Erat autem nomen servo Malchus. Dixit ergo Jesus Petro: Mitte gladium tuum in vaginam. Calicem quem dedit mihi Pater non bibam illum? Cohors ergo et tribunus et ministri Judæorum comprehenderunt Jesum, et ligaverunt eum, et adduxerunt ad Annam primum, erat enim socer Caiphæ, qui erat pontifex anni illius. Erat autem Caiphas qui consilium dederat Judæis quia expedit unum hominem mori pro populo. Sequebatur autem Jesum Simon Petrus et alius discipulus. Discipulus autem ille erat notus pontifici, et introivit cum Jesu in atrium pontificis. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exivit ergo discipulus alius qui erat notus pontifici, et dixit ostiariæ, et introduxit Petrum. Dicit ergo ancilla ostiaria Petro: Numquid et tu ex discipulis es hominis istius? Dicit ille: Non sum. Stabant autem servi et ministri ad prunas quia frigus erat, et calefaciebant se. Stabat autem et Petrus cum ipsis, et calefaciebat se. Pontifex ergo interrogavit Jesum de discipulis suis, et de doctrina ejus. Respondit ei Jesus: Ego palam locutus sum mundo, ego semper docui in synagoga et in templo quo omnes Judæi conveniunt, et in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? Interroga eos qui audierunt quid locutus sim ipsis. Ecce hi scient quæ dixerim ego. Hæc autem cum dixisset, unus assistens ministrorum dedit alapam Jesu, dicens: Sic respondes pontifici? Respondit ei Jesus: Si male locutus sum, testimonium perhibe de malo; si autem bene, quid me cædis? Et misit eum Annas ligatum ad Caiphan pontificem. Erat autem Simon Petrus stans et calefaciens se. Dixerunt ergo ei: Numquid et tu ex discipulis ejus es? Negavit ille, et dixit: Non sum. Dicit unus de servis pontificis cognatus ejus cui abscidit Petrus auriculam: Nonne ego te vidi in horto cum illo? Iterum ergo negavit Petrus, et statim gallus cecinit. Adducunt ergo Jesum a Caiphan in prætorium. Erat autem mane, et ipsi non introierunt in prætorium ut non contaminarentur, sed manducarent Pascha. Exivit ergo Pilatus ad eos foras, et ait: Quam accusationem affertis adversus hominem hunc? Responderunt et dixerunt ei: Si non esset hic malefactor, non tibi tradidissemus eum. Dixit ergo eis Pilatus: Accipite eum vos, et secundum legem vestram judicate eum. Dixerunt ergo ei Judæi: Nobis non licet interficere quemquam, ut sermo Jesu impleretur quem dixit significans qua morte esset moriturus. Introivit ergo iterum in prætorium Pilatus, et vocavit Jesum, et dixit ei: Tu es rex Judæorum? Respondit Jesus: A temetipso hoc dicis, an alii tibi dixerunt de me? Respondit Pilatus: Numquid ego Judæus sum? Gens tua et pontifices tradidérunt te mihi. Quid fecisti? Respondit Jesus: Regnum meum non est de hoc mundo. Si regnum meum esset de hoc mundo, ministri mei utique decertarent ut non tradar Judæis, nunc autem regnum meum non est hinc. Dixit ergo ei Pilatus: Ergo rex es tu? Respondit Jesus: Tu dicis quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati. Omnis qui est ex veritate audit vocem meam. Dicit ei Pilatus: Quid est veritas? Et cum hoc dixisset, iterum exivit ad Judæos, et dicit eis: Ego nullam invenio in eo causam. Est autem consuetudo vobis ut unum dimittam vobis in Pascha. Vultis ergo dimittam vobis regem Judæorum? Clamaverunt rursum omnes dicentes: Non hunc, sed Barabbam. Erat autem Barabbas latro. Tunc ergo apprehendit Pilatus Jesum et flagellavit. Et milites plectentes coronam de spinis imposuerunt capiti ejus, et veste purpurea circumdederunt eum, et venientes ad eum dicebant: Ave, rex Judæorum! Et dabant ei alapas. Exivit iterum Pilatus foras, et dicit eis: Ecce adduco vobis eum foras, ut cognoscatis quia nullam invenio in eo causam. Exivit ergo Jesus portans coronam spineam et purpureum vestimentum, et dicit eis Pilatus: Ecce homo! Cum ergo vidissent eum pontifices et ministri, clamabant dicentes: Crucifige, crucifige eum! Dicit eis Pilatus: Accipite eum vos, et crucifigite; ego enim non invenio in eo causam. Responderunt ei Judæi: Nos legem habemus, et secundum legem debet mori, quia filium Dei se fecit. Cum audisset ergo Pilatus hunc sermonem magis timuit, et introivit in prætorium iterum, et dicit ad Jesum: Unde es tu? Jesus autem responsum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus: Mihi non loqueris? Nescis quia potestatem habeo crucifigere te, et potestatem habeo dimittere te? Respondit Jesus: Non haberes potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui tradidit me tibi, major peccatum habet. Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Judæi autem clamabant dicentes: Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris. Omnis enim qui se regem facit, contradicit Cæsari. Pilatus ergo cum audisset hos sermones, adduxit foras Jesum, et sedit pro tribunali in loco qui dicitur Lithostrotos, Hebraice autem Gabbatha. Erat autem parasceve Paschæ, hora quasi sexta, et dicit Judæis: Ecce rex vester! Illi autem clamabant: Tolle, tolle, crucifige eum! Dicit eis Pilatus: Regem vestrum crucifigam? Responderunt pontifices: Non habemus regem nisi Cæsarem. Tunc ergo tradidit illis eum ut crucifigeretur. Susceperunt autem Jesum et eduxerunt. Et bajulans sibi crucem exivit in eum qui dicitur Calvariæ locum, Hebraice autem dicitur Golgotha, ubi eum crucifixerunt, et cum eo alios duos hinc et hinc, medium autem Jesum. Scripsit autem et titulum Pilatus, et posuit super crucem. Erat autem scriptum: Jesus Nazarenus rex Judæorum. Hunc ergo titulum multi legerunt Judæorum, quia prope erat civitatem locus ubi crucifixus est Jesus. Et erat scriptum Hebraice, Græce, Latine. Dicebant ergo pontifices Judæorum Pilato: Noli scribere: Rex Judæorum, sed quia ipse dixit: Rex sum Judæorum. Respondit Pilatus: Quod scripsi, scripsi. Milites ergo cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta ejus, et fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem, et tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad invicem: Non scindamus eam, sed sortiamur de illa cujus sit, ut Scriptura impleatur dicens: Partiti sunt vestimenta mea sibi, et in vestem meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabant autem juxta crucem Jesu mater ejus, et soror matris ejus Maria Cleophæ, et Maria Magdalene. Cum vidisset ergo Jesus matrem, et discipulum stantem quem diligebat, dicit matri suæ: Mulier, ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo: Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua. Postea sciens Jesus quia omnia consummata sunt, ut consummaretur Scriptura, dixit: Sitio. Vas ergo erat positum aceto plenum. Illi autem spongiam plenam aceto, hyssopo circumdantes, obtulerunt ori ejus. Cum ergo accepisset Jesus acetum, dixit: Consummatum est. Et inclinato capite tradidit spiritum. Judæi ergo, quoniam parasceve erat, ut non remanerent in cruce corpora sabbato, erat enim magnus dies ille sabbati, rogaverunt Pilatum ut frangerentur eorum crura, et tollerentur. Venerunt ergo milites, et primi quidem fregerunt crura et alterius qui crucifixus est cum eo. Ad Jesum autem cum venissent, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura, sed unus militum lancea latus ejus aperuit, et continuo exivit sanguis et aqua. Et qui vidit testimonium perhibuit, et verum est testimonium ejus. Et ille scit quia vera dicit, ut et vos credatis. Facta sunt enim hæc ut Scriptura impleretur: Os non comminuetis ex eo. Et iterum alia Scriptura dicit: Videbunt in quem transfixerunt. Post hæc autem rogavit Pilatum Joseph ab Arimathæa, discipulus autem Jesu occultus propter metum Judæorum, ut tolleret corpus Jesu, et permisit Pilatus. Venit ergo et tulit corpus Jesu. Venit autem et Nicodemus, qui venerat ad Jesum nocte primum, ferens mixturam myrræ et aloes quasi libras centum. Acceperunt ergo corpus Jesu, et ligaverunt illud cum aromatibus sicut mos est Judæis sepelire. Erat autem in loco ubi crucifixus est hortus, et in horto monumentum novum in quo nondum quisquam positus fuerat. Ibi ergo propter parasceven Judæorum, quia juxta erat monumentum, posuerunt Jesum.

Una autem sabbatorum Maria Magdalene venit mane cum adhuc tenebræ essent ad monumentum, et vidit lapidem sublatum a monumento. Cucurrit ergo et venit ad Simonem Petrum et ad alium discipulum quem amabat Jesus, et dicit eis: Tulerunt Dominum de monumento, et nescimus ubi posuerunt eum. Exivit ergo Petrus et alius discipulus, et venerunt ad monumentum. Currebant autem duo simul, et discipulus ille cucurrit velocius Petro, et venit prior ad monumentum. Et cum se inclinasset, vidit linteamina posita, non tamen introivit. Venit ergo et Simon Petrus sequens eum, et introivit in monumentum, et vidit linteamina posita, et sudarium quod fuerat super caput ejus, non cum linteaminibus positum, sed separatim involutum in unum locum. Tunc ergo introivit et discipulus alius qui venerat prior ad monumentum, et vidit et credidit. Nondum enim sciebant Scripturam quia oportet eum a mortuis resurgere. Abierunt ergo iterum ad semetipsos discipuli. Maria autem stabat ad monumentum foris plorans. Dum ergo fleret, inclinavit se et prospexit in monumentum, et vidit duos angelos in albis sedentes unum ad caput et unum ad pedes, ubi positum fuerat corpus Jesu. Dicunt illi mulieres: Quid ploras? Dicit eis: Quia tulerunt Dominum meum, et nescio ubi posuerunt eum. Hæc cum dixisset, conversa est retrorsum, et vidit Jesum stantem, et non sciebat quia Jesus est. Dicit ei Jesus: Mulier, quid ploras? Quem quæris? Illa existimans quia hortulanus esset, dicit ei: Domine, si tu sustulisti eum, dic mihi ubi posuisti eum, et ego eum tollam. Dicit ei Jesus: Maria. Conversa illa dicit ei: Rabboni, quod dicitur Magister. Dicit ei Jesus: Noli me tangere, nondum enim ascendi ad Patrem meum. Vade autem ad fratres meos, et dic eis: Ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum, Deum meum et Deum vestrum. Venit Maria Magdalene annuntians discipulis quia vidit Dominum, et hæc dixit ei. Cum ergo sero esset die illa una sabbatorum, et fores essent clausæ ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum, venit Jesus et stetit in medio, et dicit eis: Pax vobis. Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus et latus. Gavisi sunt ergo discipuli viso Domino. Dixit ergo eis iterum: Pax vobis. Sicut misit me Pater, et ego mitto vos. Cum hoc dixisset, insufflavit, et dicit eis: Accipite Spiritum sanctum. Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, et quorum retinueritis, retenta sunt. Thomas autem unus de duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando venit Jesus. Dicebant ergo ei alii discipuli: Vidimus Dominum. Ille autem dixit eis: Nisi videro in manibus ejus fixuram clavorum, et mittam digitum meum in fixuram clavorum, et mittam manum meam in latus ejus, non credam. Et post dies octo iterum erant discipuli ejus intus, et Thomas cum eis. Venit Jesus januis clausis, et stetit in medio, et dixit: Pax vobis. Deinde dicit Thomæ: Infer digitum tuum huc, et vide manus meas, et affer manum tuam, et mitte in latus meum, et noli esse incredulus, sed fidelis. Respondit Thomas, et dixit ei: Dominus meus et Deus meus. Dicit ei Jesus: Quia vidisti me, Thoma, credidisti; beati qui non viderunt, et credidérunt. Multa quidem et alia signa fecit Jesus coram discipulis suis, quæ non sunt scripta in libro hoc. Hæc autem scripta sunt ut credatis quia Jesus est Christus Filius Dei, et ut credentes vitam habeatis in nomine ejus.

Postea manifestavit se iterum Jesus discipulis ad mare Tiberiadis. Manifestavit autem sic. Erant simul Simon Petrus, et Thomas qui dicitur Didymus, et Nathanael qui erat a Cana Galilææ, et filii Zebedæi, et alii ex discipulis ejus duo. Dicit eis Simon Petrus: Vado piscari. Dicunt ei: Venimus et nos tecum. Et exierunt, et ascenderunt navem, et illa nocte nihil prendidérunt. Mane autem jam stetit Jesus in litore, non tamen sciebant discipuli quia Jesus est. Dicit ergo eis Jesus: Pueri, numquid pulmentarium habetis? Responderunt ei: Non. Qui dicit eis: Mittite in dexteram navigii rete, et invenietis. Miserunt ergo, et jam non valebant illud trahere præ multitudine piscium. Dicit ergo discipulus ille quem diligebat Jesus Petro: Dominus est. Simon Petrus cum audisset quia Dominus est, tunicam succinxit sibi, erat enim nudus, et misit se in mare. Alii autem discipuli navigio venerunt, non enim longe erant a terra, sed quasi cubitis ducentis, trahentes rete piscium. Ut ergo descenderunt in terram, vident prunas positas, et piscem superpositum, et panem. Dicit eis Jesus: Afferte de piscibus quos prendidistis nunc. Ascendit Simon Petrus, et traxit rete in terram plenum magnis piscibus centum quinquaginta tribus. Et cum tanti essent, non est scissum rete. Dicit eis Jesus: Venite, prandete. Et nemo audebat discumbentium interrogare eum: Tu quis es? Scientes quia Dominus est. Et venit Jesus, et accipit panem, et dat eis, et piscem similiter. Hoc jam tertio manifestatus est Jesus discipulis suis, cum resurrexisset a mortuis. Cum ergo prandissent, dicit Simoni Petro Jesus: Simon Joannis, diligis me plus his? Dicit ei: Etiam, Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Joannis, diligis me? Ait illi: Etiam, Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei tertio: Simon Joannis, amas me? Contristatus est Petrus quia dixit ei tertio: Amas me? Et dixit ei: Domine, tu omnia nosti, tu scis quia amo te. Dicit ei Jesus: Pasce oves meas. Amen, amen dico tibi, cum esses junior, cingebas te, et ambulabas ubi volebas; cum autem senueris, extendes manus tuas, et alius te cinget, et ducet quo tu non vis. Hoc autem dixit significans qua morte clarificaturus esset Deum. Et cum hoc dixisset, dicit ei: Sequere me. Conversus Petrus vidit illum discipulum quem diligebat Jesus sequentem, qui et recubuit in cœna super pectus ejus, et dixit: Domine, quis est qui tradet te? Hunc ergo cum vidisset Petrus, dicit Jesu: Domine, hic autem quid? Dicit ei Jesus: Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te? Tu me sequere. Exiit ergo sermo iste inter fratres quia discipulus ille non moritur. Et non dixit ei Jesus: Non moritur, sed: Sic eum volo manere donec veniam, quid ad te? Hic est discipulus ille qui testimonium perhibet de his, et scripsit hæc, et scimus quia verum est testimonium ejus. Sunt autem et alia multa quæ fecit Jesus, quæ si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere eos qui scribendi sunt libros. Amen.

dit nisi supeius vbi ait ego te clarificaui sup
terram ita locutu fuisse tanqua fecisset q̄
facturus erat Hic ait poposisse vt pater
faceret p̄ quod illud filius facturus eet id est
vt pater clarificaret filium p̄ quia filii clari
ficatorem etia filius eet clarificatuꝰ patre
Denigꝫ si de re que futura erat ponamꝰ etia
futuri tpis vbum vbi pro tpe futuro posuit tpe
preteritum nulla sentetie remanebit obscuritas
veluti si diuisset Ego te clarificabo sup terra
opus cōsummabo quod dedisti mi vt faciam Et
nr clarifica me tu pater apud temetipm nempe
ita planum e sicut illud vbi ait Clarifica fi
lium tuu vt filius tuus clarificet te et ipa est
oio sima nisi quia et hic dictus e eiusde clari
ficatois modus Ibi at tantus tanqua illud
isto exponeret eos quos potrat ꝑmouē quo
pater filiu et maxime quo patrem clarifi
caet filius Dicendo eu clarificari a se prem
sup terram se aut a pre apud eumde pre
modum profito utriqꝫ clarificatois ostendit
Ipe igr pre prem clarificauit sup tra eum ge
tibus predicando pater vero ipm apud se
metipm ad suam dextra collocando Sed
deo postea de clarificando pre vbi ait ego te

clarificauit super terra ꝟbum ꝓtem tpis pone
maluit vt monstraret in predestinatione iam
factum et pro iam facto habendum qd certis
sime fuerat futuru id est vt a pre apud
prem glorificatus patre sup̃ eam glorifica
ret et filius Sed hanc predestinatoem in sua
clarificatoe manifestius aperuit qua eu clarifi
cauit pater in eo quod adiunxit claritate qua
habui pus qua mundus esset apud te Ordo
verborum e quam habui apud te pus qua
mundus eet Ad hoc valet qd ait et in clari
fica me hoc e sit tunc et nunc sit eni pre
destinatione tuc et nunc pfectioe fac in mun
do quod apud te iam fuerat an mundi effec
in suo pe quod an omia tpa statuisti hoc q
dam sic intelligendum putauit tamq̃ natura
humana q susceptu e a ꝟbo contineret in ꝟbu
et homo mutaret in deum Immo si diligentius
quod opinati sunt requiremus homo maneret in
deo Non eni quisquam ex ista mutatione hois
in duplicem dei verbum dictum e ut angeli
ait Duo sit quod vnum fuit aut amplius sit
quod minus fuit Porro si natura humana in
verbum mutata atq̃ conuersa verbum dei quan
tum erat et quod erat hoc erit ꝟbi ad est
homo si non fuit Sed hanc opinione qua

ℌ 107 r 1ª

veritati psus no video rovemᵉ / michil nos vr
get ſi filio dicente / et nūc clarifica me tu pat
apud temetipm / claritate qua habui p̄ius qua
mundus esset apud te / intelligimus p̄destina
cone claritatis q̄m illo ē humane nature ex
mortali ministralis apud p̄tem fuisse / et hō ia
p̄destinando factum fuisse antequa mudus eet
quod in mundo etiā suo tpe fieret Si em de
nobis dixit aplus ſm elegit nos in ipo ante
mundi constitutionem / nūr abhorrē putat̄ a veo
ſi nūr pater natur nem glorificauit / qm nos
in ipo vt membra eiq essemus elegit / Sic em
nos etiā quo ipe clarificatus / quia prius quā
mundus esset nr̄ nos eamq / ner ipe mediator
dei et hoim homo xpus ihus / Sed ille qui
p ipm in quatum verbum eiq ē / etiā q̄ fiūa
sunt fecit / et vocat ea que non sunt tanqua
sint / profecto ſdm id quod mediator dei et
hoim homo ē / an mundi constitutoez pro
nobis deus pr̄ glorificauit ipm / sed nūr ele
git etiam nos in ipo / Quid em dicit aplus /
Scimus aut qm diligentibus deū omnia
cooperant̄ in bonū / hūs q̄ ſdm p̄positū vocati
sunt ſti / Quos enim p̄scivit et p̄destina
vit conformes fieri ymaginis filii sui ut

sit ipe pmogenitus in mltis fribus/ Quos
aut pdestinauit illos et vocauit/ Nisi forte ipm
pdestinatum dicere formidabimus/ quia de nob
tm vt efficiamur conformes imagini eius hoc
dixisse videtur aplus/ quasi vero quisquis regulā
fidei fideliter intuens/ filium dei negaturus
e predestinatum qui eum negare homine no
pt/ Vite quippe dicitur non predestinatus/ sdm
d quod est verbum dei deus apud deum/ vt qd
em predestinaretur/ ni iam est quod erat/ sine
initio sine termino sempiterno/ Illud aut predesti-
nandu est quod nondu erat/ vt sit suo tpe
fiet/ quēadmodu an oia tpa/ predestinatum est
vt fiet/ Quisqs ergo igitur dei filiu predes-
tinatu negat/ hūt eundem filiu hois negat
Sed qpter contentiosos etia hmt audiamus
aplm in situatu exordio litteraturi/ Nam et in
pma epistarum eius que est ad romanos et
ipius epla principiu est/ vbi legitur/ Paulus
seruus ihu xpi vocatus aplus/ segregatus
in euangelium dei qd ante promiserat p ppetas
suos in scripturis sis de filio suo qui factus
e ei ex semine dauid sdm carne/ q predestinat
e filius dei in virtute/ sdm spm sanctificatois
ex resurrectione mortuoru/ Sedm hoc qd pre-

f 106 r 18

destinacionem etiam clarificatus e[st] a[n]tequa mu[n]dus e[st]et ut e[st]et clarius eis ex resurrexione mortuorum ad p[re]m ad mag dextram sedet Tu ergo videt illius p[re]destinate sue clarificacois venisse iam tps ut et nu[n]c fiet m[od]o dicte quod fuerat in p[re]destinacoe iam factum oravit dicens et nu[n]c clarifica me pater apud temetipm claritate qua habui pus qua mundus e[st]et apud te id e illam claritate qua habui apud te in p[re]destinacoe ma tps est ut apud te habeam etia veniens in dextera tua Sed q[uo]m dm nos tenuit huius disputacio q[uo]stois alio q[uo]sequu[n]t sermoe tenenda fuit

Sermo Cvj

D

E his verbis dni sic ipe dns venit sermone isto disputari[n]t q[uo]m se habent Manifestavi nomen tuu hominibus quos dedisti mihi de mundo Quod si de his tantu dicit discipulis tu quibus tenuit et ad quos anquam orac[i]o[n]em mittet tam multa locutus e[st] non pti[n]et hoc ad illam clarificacione sue ut alii interpretati sunt glorificacez de qua supius aut loquebat quia filius cla

ficat ut glorificet patrē. Quanta ē enī ut qua-
lis ista dūderim ut videretur potius mouis-
se mortalibus. Si aī quod ait manifestauī nomē
tuū hominibus quos dedisti mihi de mundo
ocs hīc intelligi voluit etiā q̄ in eū fuerant credi-
turi ad eius magna que futura erat ex omnibus
ad ecclīam ptinentibus. de qua in psalmo canit
in ecclia magnā confitebor tibi. Est plane ista
manifestare qua filius manifestat patrē tu eius
nomē notū fecit omnibus gentibus et in mul-
tis generationibus hoīm. Et ita est quod ait
manifestauī nomē tuū hominibus quos dedisti
mihi de mundo. quale illud quod paulo ante dix-
erat. ego te clarificaui sup terrā. opus fe-
cisti et illic et hīc preteritum ponens. sicut
q̄ sciret predestinatum esse ut id fieret. et ideo
fecisse se dixerit. quod erat sine vlla dubitatione
facturus. Sed de illis qui iam erant discī-
puli eius. non de omnibus qui fuerat in eum
credituri eū dixisse quod dixit. manifestauī
nomē tuū hominibus. quos dedisti mihi
de mundo. eaq̄ secutā credibilius esse de-
monstrat. Cum enī hoc diceret. aduertit
tuī erant et mihi eos dedisti. et sermo

f 108 r 11

re tuu seruauerr / Nur cognouerr quia oia
q dedisti michi abs te sunt / qua verba que
dedisti michi dedi eis / ipi acceperunt / et cogn
nouerunt vere quia a te exiui / et cognouerr
quia tu me misisti / Quaqua et hec via de
obus futuis fidelibus dn ponerur / spene
pfrta tuu ad hur eent tuua / Sed vt de ipis
solis quos tur habebat discipulis hec lex
intelligat / illud magis vrget quid paulo po
ait Cu eem tu eis ego seruabam eos in
noie tuo / Quos dedisti michi custodiui / et
nemo ex his perit / nisi filius pditois / vt scp
tua impleatur / iudam significans q tradidit
eu / Ex isto ipse duodenario numero / aplore
solus pit / Dein subiunxit / Nur aut ad te
veno / Vnde manifestum e eum de corpali
sua dixisse psentia / tu eem tuu eis ego ser
uabam eos / veluti iam tu eis ea psentia
no eet / Eo mo em significare voluit assen
sione suam mox futuram / de qua dixit / Nr
at ad te venio / Vn manifestius magis migr
ad dexteram patris / vnde venturu e ad vivos
et mortuos iudicandos psentia eadem ro
pali / sedm fidei regulam sanaq doctrina

Nam pncia spuali nr eis vsqꝫ ẽat futurus
etiam post ascensionem suam. Et nr tota ecclia
sua in hoc mundo vsqꝫ ad cõsummandũ sclm. Illo
itaqꝫ tẽpe intelligitur de quibus dicit. tu
eẽm cum eis ego seruabam eos. nisi quos
in se redemptos seruare iam reparat pncia cõ
pacti. deinde adiungit et reteros suos. vbi di
cit. Non pro his aut rogo tantu. sed et pro
his qui credituri sunt p verbum eorũ in me
vbi manifestius ostendit. quod non de omnibus
ad eum pmanabus superius loquebatur. ab
eo loco vbi ait. Manifestaui nome tuu hom̃i
bus quos dedisti mihi. sed de his tantum
qui eum tu illa dicẽ audiebant. vbi ipo itaqꝫ
oronis eius exordio vbi sublenatis oculis
in celu dicit. pater venit hora clarifica filiu
tuu. vt filius tuus clarificet te. vsqꝫ ad illud
qd paulo post ait. et nũc clarifica tu me pr
apud semetipm claritate qua habui. pus q̃
mundus eet apud te. omes suos volebat intel
ligi. quibus notu faciendo patrem clarificat
eos. Cu eni dixisset. vt filius tuus clarifice
te. mox quemadmodu fieꝫ id fieret demostrauit
dicens. Sic dedisti ei potestate omis carnis
vt oẽ quod dedisti ei det eis vita eternã

ſ 100. c 1A

Hec e aut vita etna / vt cognoſcat te / ſolu
verum deum et q miſiſti ihm xpm / Non em
pateſt cognitione hom creaturi patere / niſi
et ille cognoſcatur / p que creatus est / id eſt
p quem pphis innoteſcit / hec e glorificatio pris
q non ma soloꝝ illoꝝ aplorꝝ ſancta e / ſed ma
omes hoies ſit / qbus suis membris caput
e mendax xpus / Neq em de ſolis aplis pt
intelligi illud / quod dediſti ei / ded eis vitam pmte oibs ca
etnam / ſed vniq de omibus qlibus in eum me vt de qd
credentibus vita etna datur / Iam nr ergo dediſti ei
videamus quid de illis a qbus nr audieba
diſcipulis ſuis dicat / Manifeſtaui nome tuu magt
hominibus quos dediſti mihi / Non ergo none
cant dei nome nun cent iudei / Ubi e illud
quod legitur / notus in iudea deus in iſrl
magnu nome eiꝰ / Ergo manifeſtaui nome
tuu hominibus iſtis quos dediſti mihi de mu
do / qui me audiut hec dicentem / non illud
quo vocaris deus / ſed quo vocaris pater meꝰ
Quod nome manifeſtari ſine ipius filii ma
feſtarꝰ non poſſet / Nam illud quo deus
dicitur / vnuſe creatue et omibus gentibꝰ
antqua in xpm crederent / non omino eſſe po
tuit ignotum / Hec eſt enim vis vere diuinitat

vt creature rationali iam tote vtens non
omo ar penitus possit abscondi/ Excepto
eni paucis in quibus natia nimiu deprauata
ta est/ vniuersum genus humanu deu mun
di. Hinc fatetur auctorem/ In hoc ergo qd
fecit huiusmodi rebus transgressionis/
et antiquam imbuerent in fide xpi nostris
omnibus gentibus deus/ In hoc aut quod
no est in mineris suis/ et ni dns sps volen
dus nostris in iudea deus/ In hoc vero qd pater
e huius xpi per que tollit pcta mundi/ hoc no
men eius prius omnibus omibus/ nr ma
festauit eis quos dedit ei pater ipe de mu
do/ Sed qro manifestauit/ si nondum venit
hora de qua superius diserat/ quod veniet
hora ni iam non in proverbiis inquit loqr
nobis/ sed palam de pre meo annuntiabo
vobis/ An vero annuntiato manifesta putabi
in pubis/ Cur ergo dictu est/ pala annu
ntabo vobis/ nisi qnia in proverbiis no est pa
lam/ Quod aut non proverbiis omittitur
sed verbis manifestatur/ procul dubio pala
loquitur/ Quo ergo manifestauit qd modo
palam dicit/ Pro in sic intelligendu est
pro qe futuro pteritum positu/ queadmo

dum illud / Omia q̄ audiui a pre meo / nota
feci vobis / Quod nondū fecerat / sed loque
batur quasi fecisset / quod immobilit esse
ptm fiebat vt fieret / Quid ē aut quos
dedisti michi de mundo / Dictum ē em de illis
quod non erant de mundo / sed hoc eis regna
to ptinet / Quid ē aut quod sequit tui
erant et michi eos dedisti / An aliqn erat
pris qn non erant vnigenti filii dei / Et
habuit aliqn pater aliquid sine filio Absit
verum habuit aliquid aliqn deus filius
quod nondum habuit idem ipe hoc filius
quia nondum erat homo factus ex mre / qui
tame habebat vnitate tu pre / Quia ppt
q̄ dicebat / tui erant / no se in separant deo
filius / sine quo michil vnqua pater habuit
sed solet ei tribuere oime quod pt / a quo
e ipe qui potest / a quo em habet vt sit
ab illo eoa habet vt possit / Et simil vnu
q̄ ſſ habuit / quia nūqua fuit et no po
tuit / Quo ēra quidq̄ potuit pater / ſſ tu
illo filius potuit / quo ille q̄ nūqua fuit et
no potuit / Quo ~~ēra quidq̄ potuit pater~~
~~semp tu illo filius potuit~~ / quo ille qui

nuquam fuit et no ~~potuit~~ nuqua sine pre
fuit nuquam sine illo pater fuit ar pa
ter sit pater est eternus et omps ita filiꝰ
eet eternus et omps Et si omps vnꝰ ois te
nens Id em verbum potius e verbo interpretemꝝ
si ꝓpie volumus dice quod a grecis dicꝝ pa
ta eos qd viri non sit interpretantꝝ vt omps di
cent tu sit patacratos e omitenens mi
nunquam valere sentirent Quid ergo dae
unqua potuit eternus omitenes quod non
simul habuerit eternus omitenens Quod
itaqꝫ ait et michi eos dedisti homiez se ar
repisse hanc ptatem vt eos haber ostendit
quo qui ſp omps fuit no ſp homo fuit
Quaobrem tu pri potius tribuisse videatꝝ
vt ab illo eos acepit qui ex ipo est quid
q est de quo est etiam ipe sibi eos dedit
dor e tu pre deus epo homi epo qui tu
pre deus homies fecit Denicꝫ qui dor lo
co dicit tui erant et michi eos dedisti ia
supeius eisdem discipulis dixerat ego vos
de mundo elegi Conteratur hic carnalis
cogitatio atqꝫ dispeat de mundo sibi datos
dicit a pre homies quibus alio loco dicit
Ego vos de mundo elegi Quos dei filios

de mundo elegit ñ pr̃e / de ip̃e hoīs filiꝰ
de mundo eos accepit a pr̃e / Non em illos pa-
ter filio dedisset / nisi elegisset / Ar p hoīs filiꝰ
sit non inde separauit prem qui dixit / tui e-
rant / quo et ip̃ius filij pariter erat / Vnus
aut homo idem ip̃e filius accepit eos q̃
no erant ipius / quia et formam serui ac-
cepit deus / id ē quod non erat ipius / Se-
quit̃ et dicit / Et sermone tuu seruauerūt
Nunc cognouerunt quia oia que dedisti mi
abste sunt / id ē cognouerūt quia abs te
sum / Sic em pater dedit omia ñ genuit
qui habēt omia / Quia vba mīst̃ que de-
disti michi dedi eis / et ipi acceperunt / id est
intellexerunt atq; tenuerunt / Tunc em ver-
bum accipitur / qñ mente percipitur / Et cog-
nouerunt mīst̃ vere quia a te exiui / et cre-
diderunt quia tu me misisti / Et hic subau-
diendum ē vere / Quod em dixit cognou-
erunt vere / exponē voluit / adiungendo et
crediderunt / hoc itaq; crederet vere / qđ
cognouerunt vere / Idem ē a te exiui / quod
ē tu me misisti / Cum ergo dixisset cog-
nouerūt vere ne quisquam putaret ista
cognitionem / tamquā p̃ spem facta no

p fidem / exponendo addidit / et rediderunt / vt subaudiamus vere / Et intelligamus ho
dictum esse cognouerunt vere / quod est re
diderunt vere / non ego mo que significauit
paulo an tum dixit / Modo redime / Venit
hora et iam venit / vt dispergamini vnusquisq in
sua / et me solum relinquatis / Sed redide
runt vere id est quo redendu est / introisse
firme / stabiliter / fortiter / no iam in ppia re
dditu / et xpm relictu / Id circo ergo discipli
non erant tles quales eos dixit / verbis p
teritj qis / quasi iam essent / premittens quales
futuri essent / accepto sc spu sco / qui eos fir
missimos et docturi omia / Que prius
p̄ acceperat quo seruauerunt eig sermonem
quod de illis quasi iam fecerunt dixit / qm
primus eorum ter eu negauit / nisi ex ore eius
audisset quid futurum esset homi q̄ eum
coram hominibus negauisset / Dedit ergo
eis verba sic dixit que dedit ei pr / Sed
qm illa non foris in auribus / sed intus in
cordibus spualit acceperunt / Tunc vere
acceperunt / quia tunc ve cognouerit / Vere
aut cognouerunt / quia vere rediderit / Spi
aut filio quo pater ea vba dedit / q̄bus

verbis homo poterit explicare / ssanibiorz
sane ssto videtur / si scdm id quod filius e
hominis accepisse a pre illa verba credat?
quaqua natus de virgine qui et quo ea
didicerit qo enarrabit / Si vero scdm id qd
e de pre genitus patriq; noscitur / accepis-
se a pre ista vba cogitatur / nichil ibi ipis
cogitetur quasi pius fuerit q ea no habuerit
atq; ut haberet que no habebat / antiper-
quo quidq; deus pater deo filio dedit / dici-
endo dedit / hra enī dedit filio pater sine
quo filius esse non posset / sic ei dedit
vt esset / Nam quo aliter verbo vba dare
aliqua / in quo ineffabiliter dixit omnia / Et
iam q sequitur alio st exspectanda sermo

Sermo Cvii

Vm de his quos iam discipulos
habebat dns loquitur / ad pres
nit alia dixit enim hor / Ego
pro eis rogo / no pro mundo / sed pro ipis
quos dedisti mihi / Illudum velit intelli-
gi / q viuunt scdm concupiscentia mundi /
et non sunt in ea sorte gre vt ab illo elī-
gantur ex mundo / Non itaq; pro mundo

sed pro his quos dedit ei pater rogat se
dicit/ per hoc enim quod eos illi pater iam
dederat/ factu est vt non pmeant ad eum
mundum pro quo no rogat/ Dein subiungit/
Tui sunt/ Hoc enim quia pater eos filio de
dit amisit ipe quos dedit/ tu ad hoc filius
sequatur et diuat/ Et mea omia tua sunt/
et tua mea/ vbi satis apparet/ quo vnige
niti filii sit omia que sunt pris/ P hoc
vnigt quod eria ipe deus e/ et de pre pri
e natus equalis/ non quo dictum e vni
ex duobus filiis maioi salis/ tu meu es
semp/ et omia mea tua sunt/ Illud dictu
est de his omibus creaturis/ que infra re
aturam stam rationabilem sunt/ Que
vnigt subduntur enthie/ In qua vniusa entia
et illi duo intelligunt filii maioe et mior
in omibus suis amicis quibus dimus eq
les in regno xpi et dei/ hoc aut ita dictu
e/ et mea omia tua sunt/ et tua mea sit
vt hoc sit etiam ipa creatia rationalis/
q non nisi deo subdituc/ vt ei que infra
illa sunt/ tucta subdatur/ Per ergo tu
sit dei pris/ no sit eq eet et filii/ in pri

eet equalis / de ipa qppe audebat / tu dicet
Non pro mundo rogo / s pro his quos de
disti mihi / quia tui sunt / Et mea dia tua
sunt et tua mea / Neq; hoc e vt sti de ab
bet loquitus e tuisq; sint / nisi eis a quo cre
ati et sanctificati sunt / Ac p hoc et omia que
ipsorum sunt / necesse est vt ipius sint
rius et ipi sunt / Ergo tu et pris et filii
sunt / equales eos esse demonstrat / quo
cum equaliter sunt / Illud adit quod ait
tu de sco spu loquerentur / omia q habet
pater mea sunt / qpter dixi quia de meo
accipiet et annuntiabit vobis / de his dixit
q ad ipam pris primet diuinitate / in
bus illi est equalis omia que habet ha
bendo / Neq; enim spus sctus de creatua
que pris est subdita et filio fuerat accep
turus / quia dit / de meo accipiet / sed virg
de pre de quo procedit spus / de quo est
natus et filius / Et clarificatus sum inqt
in eis / Huc suam clarificaturez tanquam
iam facta sit dixit / tu ad huc eet futura /
superius aut a pre postebat vt fieret
Sed vtrum ipa sit clarificatio / de qua

dixerat / et nūc clarifica me tu pater apud
temetipm / claritate qua habui priusquā mun
dus esset apud te / vtique requirendum est si
ei apud te / quo in eis / an ei hoc ipm in
notescit in eis ac ꝑ ipos omnibus q̄ credit
eis testibus suis / possumus plane sic in
telligē dixisse dm de apīis / quod clarificat
tus sit in eis / dicendo ei esse iam factu
ostendit iam fuisse ꝓdestinatu / et rectu habe
voluit quod esset futurū / Et iam nō
sum in mundo / et hi in mundo sunt / si ho
rum prorsus illam attendamus qua her
loquebatur / vtique ad hoc in mundo erat / et
ipe filius et illi de quibus hoc dixerat /
Non em sēm proiectu cordis et vite id ac
cipē possumus ut debemus / ut illi ꝓpterea
ad hoc ee dicantur in mundo quod mundana
ad hoc sapiant / ille ac iam no esse in mun
do sapiendo diuina / Positum e hic enim
vnū verbū / quod nos ita intelligē omnino
no sinat / quia no ait non sum in mundo /
sed iam no sum in mundo / ꝑ hoc ostendes
fuisse se in mundo / iam no esse / Aliquid ergo
fas est vt eum credamus aliqn munda
na sapuisse / et ab hoc exoꝛe libeatu iam

illa non sapere Quis tam impio sensu
se induet Restat igitur vt secm id quod ipe
riam in mundo prius erat in mudo se dixerit
iam no esse Qpferto prima corpali a mundo sz
absentiam suam iam nto futuram illoq; ar
tadius p hor ostendens quod se iam no hir
ee illos ait hir ee dixit tu et ipe hir et
illi ad hur essent Sir em loquutn est ho
ngruens homibus vt nos loquendi se
se habet humanu An no rottidie dicimus
iam no est hir de aliquo quatorius abiuio
Et marie de mditiis hor solet dici quasp
et ipe dus tanqua prenidens quid fmtos
mouere posset adiecit ego ad te veno sir
exponens quodamo aut direit ia no sum
in mundo Comendat ergo eos patri quos
corpali absentia relicturos e dicens Pater
sc serua eos in noie tuo quos dedisti mihi
Nempe sic homo deu rogat p discipulis suis
quos accepit a deo Sed attende quod sequt
Vt sint inquit vnu sic et nos Non ait vt
nobiscum vnum sint aut minus vnu ipi
et nos sic vnu sumus nos sed ait vt sit
vnum sic et nos ipi vtiq; in natura sua sit
vnum sicut et nos in ura vnum sumus

Quod pronti libro veritatem dicet / nisi sedm
hoc diceret quod eidem nature deus e trinus
et pater / sedm quod alibi dixit / ego et pater
vnu sumus / non sedm id quod etiam homoe
Nam sedm hoc pater maior me e dixit / Cz
qm vna eademq; psona est deus et homo
intelligamus hominem in eo quod rogat
intelligamus aut deum in eo qd vnu sut
et ipe et ille qui rogat / Sed est ad hoc m
sequentibus locus / vbi de hac re diligenti
disputandum e / hic aut sequitur / Cum es
sem tu eis / ego seruabam eos in noie meo
tuo / Ille inquit veniente ad te seruabam eos
in noie tuo / in quo eos qm eram tu eis et
ipe seruabam / In noie pris seruabat dis
cipulos suos filius homo / tu eis humana
puitia tolerantes / Sed etiam pater in noie
filii seruabat / quos in noie filii petentes
grandiebat / cuius qppe idem filius dixerat
Ame ame dico vobis / si quid petieritis pre
in noie meo dabit vobis / Neq; hoc tame
nemo dubitat debemus arripe / velud virtutem
nos seruent pater et filius / ambor in
nobis custodiendis alternante custodia / qua
si succedat alius / qm discesserit alius

f. 101 r 11

Sicut enī nos custodiunt pater et filius et
spūs sūs qui est vnus verus et beatus deus
Sed scptura nos nō leuat nisi descendat
ad nos sīc verbū nō factū est descendit vt
leuaret nō tenidit vt iaceret Si descendente
cognouim⁹ nū leuante surgamus et intelli
gamus nū ita loquit⁹ psonas ēt distīguēte
nō separe naturas Cū ergo seruabat dis
cipulos suos filius pūia corpali nō exper
tubatur pater ad custodiendum sucrede filio
discedente sed eos ambo seruabat potetia
spūalis Et qui ab eis abstulit filius pn
ciam cōpalem tenuit tū pre custodia spi
ritalem quia et custodiendos qui filio ho
mo arrepit custodie patrie nō eos absti
lit Et cū eos pater filio custodiendos dedit
nō dedit sū ipo cui dedit Sed dedit homi
filio non sine deo eodem ipo vtiq filio
Sequitur ergo filius et dicit Quos de
disti mihi custodiui et nemo ex his pit
nisi filius pditionis vt scptia impleatur
filius pditionis dictus ē traditor xpi pdi
tom predestinatus sīm scptūa que de
illo psalmo septesimo octauo marie ppha
liur aut inqr ad te veno Et hec loquor

in mundo / vt habeant gaudiu meu impletum in semetipis / Ante in mundo loq̃s se dicit
q̃ paulo an fuerat / iam non sū in mundo
Quod aut dixerit ibi exposuimus / immo ipm
id exposuisse dicimus / Ex eo et quia nodu
abierat hic ad hūc erat / et quia mox fuerat
abiturus / hic quodamo iam no erat / Quod
sit aiut hoc gaudiu de quo ait / vt habeat
gaudiu meu impletum in semetipis / ia su
pius expssum e vbi ait / vt sint vnu sic et
nos / hoc gaudiu suu id est a se in eos col
latum in eis dic implendu / ppter qd hoc
tu se dicit in mundo / hoc est pax illa et
tranquillitudo in futuro seculo / ppter quam cosequie
dam temp̃anter et iuste et pie viuendu
est in hoc seculo

Sermo CVIII

Q uiens ad hūc dns ad pr̃em et erat
pro discipulis suis / dicit / ego dedi eis
sermone tuu / et mundus eos odio ha
buit / Nondu id expti fuerant pas-
sionibus suis q̃ illos postea sunt secute / Sed
more suo dicit ista / verbis p̃teritis tpis futura
p̃nuntians / dem causam subiciens nec eos
odeit mundus / quia no sunt mḡr de mu
do / sic et ego non sum de mundo / hoc eis
regenerative collatum e / Nam generative

de mundo erāt / ꝓt quod ia eis dixerat
Ego vos de mundo elegi / Donatu est ergo
eis / vt sit ipe ita ner ipi eent de mundo
eos ipo liberāte de mudo / Ipe aut de mu-
do nuquam fuit / quia erant sedm formā
serui de spu sco ipe natus e / de quo illi
renati / Nam si ꝓtea illi iam no de mudo
quia renati sunt de spu sco / ꝓtea ille nu-
quia de mundo / quia natus e de spu sco
Non ergo mgr vt tollas eos de mundo /
sed vt serues eos ex malo / Id hut enim
necessariū habebat quāuis ia no eent
de mundo / ee tame in mudo / ꝛepetit eam
dem sententiam / De mundo mgr no sunt sic
et ego de mudo no sum / Sanctifica eos in
veritate / Sic eni seruatur ex malo / quod su-
pius orauit vt fiet / Quēi aut potest
quo de mudo ia no erant / si sanctificati in
veritate nodum erat / aut si iam erat aut
potest vt sint / An quia sanctificati in veritate
eadem profitent sanctate fruntq; sanctes / Ne
q; hoc sine adiutorio gre dei / sed illo eoq
sanctificante quicquid ꝙ sanctificauit inceptu / Vide
et aplius dicit ꝙ in vobis opus bonū cepit
ꝓficiet vsq; in diem ihu xpi / Sanctificantur

itaq; in veritate heredes testamenti novi nisi
veritatis umbre fuerunt significatores veteris
testamenti / Et in significantur in veritate / ut
q; significantur in xpo qui veraciter dixit
Ego sum via veritas et vita / Item qui ait ve-
ritas liberabit vos / paulo p9 exponens quid
dixerit / si vos ms filius liberaverit / tunc
vere liberi eritis / ut ostenderet se hoc supera
dixisse veritatem quod postmodum filium
Quid ergo aliud et hoc loco dixit / significa
eos in veritate / nisi significa eos in me / Dein
q; sequit / et hoc apertius insinuat no dicens
Sermo mus tuus veritas e / Quid aliud dixit
nisi ego veritas sum Greca quoq; eloquia
lium logos habet / qd etiam ibi legitur ubi
dictum e / In principio erat vbum / et vbum
erat apud deum / et deus erat verbum / Et v-
tiq; vbum ipm nominans unigenitu dei filiu
qd caro factu e et habitavit in nob / unde
et hic posuit pom / et in quibusdam codicib
positum est / verbum tuum veritas e / sic in
quibusdam codicibus etiam ibi scptm est
In principio erat sermo / In greco autem sine ulla
varietate et ibi et hic logos e / Sanctifica
itaq; pater in veritate / id e in vbo tuo in

f 108 c 11

unigenito suo suos heredes suosq; roberet
des Sed nūr de aplis ad hūr loquit. Ha
benitus adiūgit Sīr n; me misisti in mū
dum et ego misi eos in mundū Quos mi
sit nisi aplos suos Nam et ipm nomen
aplorum quo gretu est nichil nisi missos
significat in latino Misit ergo deus filiū
suū non nāne pm sed in similitudie carnis pcti
et nos sanctificauit a labe pcti Sed quo per
hor quod mediator dei et hom homo xps
ihus factus ē caput ecclie illi membra sut
eq ideo ait qd sequit. Et pro eis ego sā
ctifico me ipm Quid ē enī et pro eis ego sā
ctifico me ipm nisi eos n; me ipo sanctifico
um et ipi sint ego Quo de quibus hor ait ut
dixi membra sunt eq et vnus ē xpus caput
et corpus dorente apło atq; dicente de semie
abrahe Si aut vos xpi ergo abrahe se
me estis Cum dixisset superius non dixit
et semibus tāquā in multis sed tāq; in v
no et semi tuo qui ē xpus Si ergo seme
abrahe hor ē xpus quid aliud dictu est
q̄bus dictum ē ergo seme abrahe estis n
ergo xpi estis Istius iude est quod alio loco
idem ipe aplus ait Ut gaudio i passionib

pro vobis / et ad impleo ea q̄ de suis passuris
xpi in carne mea / Non dixit passuras mea
cu sed xpi / quia membrorum erat xpi / et m
suis psequendibus quales xpm in toto suo
corpore pati oportebat / ea ipe passuras eius
pro sua portione adimplebat / Quod ut
hoc enam horum sit / attende sequena /
Cu enim dixisset et pro eis ego sanctifico me
ipm / ut intelligemus hoc cum dixisse q̄
eos sanctificaret sic in se ipe / mox addidit / ut
sint et ipi sanctificati in veritate / Quod quid
e aliud / qua in me sedm id quod veritas
e verbu illud in principio deus / in quo et
ipe filius hominis sanctificatus e ab initio ne
atois sue / qn verbum factum e caro / quia
una psona facta e verbum et homo / Cur
ergo sanctificantur se in se hoc e homiez se in
verbo / Sed quia unus xpus verbu est et
homo sanctificans homiez in verbo / pro sua
seo membra / et pro eis inq̄t ego id quod
pfui enam ipis quia et ipi sunt ego / sic
pfuit mihi in me / quia homo sum sine
ipis / et ego sanctifico me ipm / hoc e apos in me
tamqua me ipm sanctifico ego / quo in me ena
ipi sunt ego / ut sint et ipi sanctificati in ver
tate / Quid e et ipi / nisi quicadmodu et ego

f 109 c 11

in veritate quod ipe sum ego/ dem ia non
solu de aplis/ sed etiam de suis mebris in
tipit dicere/ Quod donante ipo alio sermoe
rrtandum est

Sermo Cxviij

Dominus ihus iam sua ꝑpinqua
te passione nu oraret pro discipulis
suis quos et aplos nominauit
nu quibus renascat ultima rena de q̃ ra
ptor eius ꝑ buccella manifestatus erierat
et nu quibus post eius egressu antqua pro
eis oraret mota fuerat iam lonitus aduxi
it et ortos qui in eum fuerat redituri et
ait ad prem/ Non pro his aut rogo tm
id ē pro discipulis qui nu illo tur erant/ ꝑ
et pro eis inquit q̃ redituri sut ꝑ vbu eoꝝ
in me/ vbi omes nos intelligi voluit/ no
solu qui tur erant in carne/ sed etia q̃ futuri
erant/ Quodq̃ eni post ea redidicerut in eu
ꝑ ubum aplorum sine dubio redidicerut et
doner venirent q̃ redituri sunt/ Ipis eni di
cebat/ Et vos testimoniu ꝓhibebitis/ quia
ab initio mecu estis/ Et ꝑ hos euangeliu
ministratu est/ et antiquam scriberetur/ Et
vnusq̃ quisquis in xpm credit/ ꝑ euangeliu
credit/ Non itaq̃ his tantuni intelligendi st

quos ait in se credituros p̃ uerbu eorū q̃ per
ū in carne viuerent audierunt apl̃os / Sed
et post obitū eorum et nos longe post
nam p̃ uerbum eorū credidimq̃ in xpm / qm ipi
q̃ cum illo tūr erant qđ ab illo audierunt
retei3 pdicauerūt atq̃ ita uerbum eorū vere
nos credēmus ad nos vsq̃ puenit / vbiq̃ e ecc
ia et puerituru est ad posteros q̃umq̃
vbicumq̃ credituri sunt postea / Potest itaq̃
videri ihūs in gar one non orasse pro q̃bꝫ
dam suis nisi diligenter seruemur in eius
orone uba eius / Si em̃ pro eis pus ora
uit sic iam ostendimq̃ q̃ cū illo tūr erant
postea vero etiam pro eis q̃ p̃ uerbum eorum
in illum fuerat credituri / Potest dici no oasse
se pro eis q̃ neq̃ tūr erant cū eo qui iste
dicebant / neq̃ p̃ uerbū eorū postea / sed mer
sue p ipm sive quolibet mo cū eo credi
derant / Nūquid em̃ cū illo tūr erat nathā
nael / Nūquid ioseph ille ab armathia / q̃
corpus eius a pilato petit / que iam discipulꝰ
eius fuisse iste ipe iohes euangelista testat
Nūquid maria tūr eius et alie femine / quas
eius discipulas in euangelio iam ir fuisse
didimus / Nūquid cum illo tūr erat de
quibus sepe dicit dem iohes euangelista

nichi crediderunt in eu/ Nam vnde erat mul-
tudo illa eoru qui nu ramis patrim prebebat/
patrim sequebantur insidentem iumeto di-
centes/ benedictus q̄ venit in noie dñi/ Et
nu eis pudi de quibus ipe ait fuisse pre-
dictu/ ex de infantiu et lactentiu pferisti laude
Vnde quingentis fribus quibus simul post
resurrectionez no appariisset/ nisi in eu an
credidissent/ vn illi centu et nouē q̄ nu istis
vndecim centu et viginti erant/ qui simul
congregati post eig ascensum expectauerūt
et anteperuit promissum spm sctm/ vn erat
ista oms/ nisi ex illis de quibus dictu e/ mul-
ti crediderunt in eum/ Non ergo pro eis tm
saluator orauit/ qui pro eis orant q̄ nu illo
tm erant/ et pro alijs q̄ p uerbum eoru in
eu iam no crediderant/ sed futuri credum
Ista aut net nu illo tm erunt/ et in eu iam
an crediderat/ Omitto dice de symeone sene
q̄ in infantulu credidit/ de anna pphissa/ de
Zacharia et elizabeth/ q̄ eu pphauerunt an-
qua de virgine nascetur/ et de filio eorum
Johanne precursore eig amico sponsi/ q̄ eu
et in spu sco agnouit/ et absente predica-
uit/ et alijs agnoscendum nu pno esse et
ostendit/ hos omitto/ qui respondu pt

orandu pro ritibus mortuis no fuisse / q̃ tu magr
nis suis meritis hmr abierat / et retepti q̃
efrebant / hor etiam et de antiqs iustis fiat
respondetur / Quis em eoru a dapnatione
tota masse pditionis / q̃ p vnu hominẽ factu
e / salus esse potuisset / nisi in vnu mediatore
dei et hom in carne venturu reuelante spu
credidisset / Sed nuquid ei pro aplis orandu
fuit / Quis hoc dixerit / et pro tm iustis q̃
in hac vita ad hmr erant nec tu illo tur e
vasti / et an iam crediderat orandu no fuit
Quis hoc dixerit / Intelligendu e igit̃ quod
nondum in eu sic crediderat / quo in se cre
di volebat / qñ quidem et ipe petrus tui co
fitenti et dicenti / tu es xps filius dei viui
tam multum testimoniu phibuerat / magis
eu moi nolebat / quẽ mortuu resurrecturu
ee credebat / vnde mox ab eo appellatus e
satanas / 2ffideliores itaq̃ reperiuntur qui
defuncti iam fuerat / et resurrecturu xpm
reuelante spu no vtiq̃ dubitabat / qua illi
q̃ tu credidissent ipm redepturu isrl / visa
eis morte / spe totam qua de illo habuerat
pderent / Nichil itaq̃ melius credim / qua
pq resurrexisse / inspirato spu scto et doctis et
confirmatis aplis / eisq̃ in cunctis premissus

dortoibus ꝝstituis p eoꝝ vbum sic alios
rediisse quēadmodum mxpm redi opōte
bat id ē vt fidem resurrexois eig tenerent
ac p hoc et illos omes qui iam in eu
rediisse videbantur ad eoꝝ numeꝝ p-
timuisse pro quibus orabat dicens Non p
his aut rogo tm sed et pro his q̄ credi-
tu sunt p vbum eoꝝ in me Sed restat
nobis ad istam ōnē ad hur soluendā
bis paulus et latro ille crudelis in fide
fidelis in cruce paulus q̄pe aplus non
ab hominibus neq; p homiē sed p ihm xpm
se prim dicit aplm et de ipo suo evangē-
lio loquens ait Neq; em ego ab homie
accepi illud neq; didici sed p revelatiōē
ihu xpi Quo igitur erit in eis de q̄bus
dictū est credituri sunt p vbum eoꝝ in
me latro vēo ille tm credidit qui in eis
dortoibus fides q̄ fuerat qualisuq; defecit
Ver ipe itaq; p vbum eoꝝ credidit in xpm
ihm et tm sic credidit vt quē viderat
crucifixū confiteretur no solū resurrexisse
vēm etiam regnaturū dicendo Memento
mei dū veneris in regnū tuū pro inde
relinquitur vt si dns ihus hac hora pro
suis omnibus quirumq; in hac vita que

teptato est sup tram ul nr erat / ul sunu
erant / orasse credendus e / sic intelligtam
quod dictu est p verbum eoru / vt ipm vbu
eorum fidei quod pdicauerut in mundo hor
significatu esse credamus / Dictu aut esse v
bum eorum qm ab ipis est primitus ar pri
pue pdicatum / Iam em ab ipis predicabat
in trea / qm p reuelatoez ihu xpi ipm vbu
eoru paulus accepit / vnde et scribit ni
eis euangelium / ne forte in vanum nutrisset
set / aut nutret / et dextras ei dederut / pt
et in illo qmanis no p eos illi datu tame
vbum sum quod iam pdicabant / et in quo
fundati fuerat inuenerut / De quo vbo re
surrectionis idem dicit aplus / Sine ego
sine illi sit pdicatum / et sic credidistis Et
iterum / hoc e magt vbum fidei / quia si confes
fueris in oe tuo quia dus est ihus / et re
ideris in corde tuo quia deus illu suscitauit
a mortuis salvus eris / Et in aplorum actibus hoc lectitur / qd in xpo deus defuncti
fidem omnibus suscitans illum a mortuis
hoc vbum fidei quia principalit ar primitus
p aplos q ei cohesserant pdicatu est / ideo
vbum eoru dictu est / Neq em ppter eo no
est verbum dei quia dictu e verbu eoz

ß · 109 r · 11

ni dicat idem aplus thessalonicenses accepisse
a se no vt verbum hoim, sed sic est mgr vere
verbum dei, Deo ergo dei, quia deus id donauit
eoru verbum vero dictum e, quia hor pdica-
tum deus illis primitus ac principe tomedam
ac p hor ille latro in fide sua verbu eoru ha-
bebat, quod eoru gratia dictu erat, qui pdi-
catum ad eoru officiu primitus ac principe pti-
nebat, Denigz ni murmur sitim esset de mis-
terio messam a viduis grecoru, aliqua parui
redidisset in xpm, respondetur apli q dno
an reliquerut, non e bonu nos relinque
verbum dei, et ministrae, Tur ordinandos di-
aconos pruderet, ne ipi a pdicandi vbi va-
carent officio, vnde merito dictu est verbum
eoru qd est verbum fidei, p qd omes in xpm
vndecunqz id audierut crediderut, ut auditui et
reditui sunt, Ego illa oroe pro omibus
quos redemit, siue tur in carne viuentes
siue postea futuros redeptor nr orauit, ut
rogamus pro aplis q tum illo tur erat, ad-
iecit etiam illos q p eoe verbu fuerant
reditui, Quid aut admittis illis dem diat
alia disputatoe tractandum est

Sermo Cx

Cum dns ihus oraſſet pro diſcipulis
ſuis quos tm ſecum habebat/ atq;
adunaſſet ſuos alios dicens non
pro his aut rogo tm/ ſed et pro eis
q̄ credit̄ ſunt p̄ uerbum eorū in me/ velud
precemus quid ill quae pro illis rogaret/
animo ſubintulit dicens/ Vt omes unu ſit
ſic tu pater in me/ et ego in te/ vt et ipi in
nobis unu ſint/ Et ſuperius tu ad hoc pro
ſolis quos ſecū habebat oraret/ pr ſte in-
quit ſerua eos in noie tuo quos dediſti mi/
vt ſint unu ſic et nos/ Hoc ergo erga nos
et pro nob orauit quod nr̄ pro illis/ vt oes
hoc e et nos et illi unu ſimus/ Vbi diligen-
ter aduertendu e/ no dixiſſe dm/ vt oms
unu ſimus/ ſed vt omes unu ſint/ ſic tu
pater in me/ et ego in te/ ſubintelligitur unu
ſumus/ quod aptius dictum poſtea/ quia et
pus dixerat de diſcipulis q̄ in illo erant/
vt ſint unu ſic et nos/ Quaobrem trae
pater in filio et filius in pre vt unu ſint/
quia unius ſubſtantie ſunt/ Nos vero ee
in eis quidem poſſumus/ unu tn nos eis
ee non poſſumus/ quia unius ſubſtantie nos
et ipi non ſumus/ in quantum filius tu pre
deus eſt/ no inquantu homo eſt/ eiuſde

substantie e nrig et nos sumus/ Sed mir illud
potius voluit tomendare/ qd alio loco ait e
go et pater vnu sumus/ vbi eandem pris
et suam significauit ee natura/ Ar p hoc et
ai in nobis sunt pater et filius ul etia spus
stus/ no debemus eos putare natie vnius
ee nobisa/ Sic itaq; sunt in nobis/ ul nos
in ipis/ vt illi vnu sint in natura vna sua nos
vnu in nra/ Sut qppe ipi in nob. taqua deus
in templo suo sumus aut nos in illis/ taq;
creatura in creatore suo/ Dem tu dixisset/ vt
ipi in nobis vnu sint adiuxit vt mundus cre
dat quia tu me misisti/ Quid e hoc/ Nuquid
na credimus e mundus/ qn in pre et filioes
vnu sumus/ None ista e pax illa ppetua
et potius fidei merces qua exspectat fides
Vnu em etimus no vt credamus/ sed quia
credimg/ Sed et si in hac vita ppter ipam
omune fidem omes q in vnu redimg/ vnu
sumus/ iuxta illud apli/ omes em vos vnu
estis in ipo ihu/ etia sic non vt credamg/
sed quia credimus vnu sumg/ Quid e ergo
omes vnu sint vt mundus credat/ Ipi qppe
homies omes/ mundus e credens/ Vbiq em
alii sut q vnu etut/ et alius e mundus

ꝓtea redimur quia illi vnū erūt / tu pro
nobis de hīs dicat / vt omes vnū sint de
quibus dixerat / no pro his aūt rogo tm / sed
et pro eis q̄ credituri sunt ꝑ verbum eorū in
me / totimo subiūgens / vt omes vnū sint /
Isti aut omes quid ē nisi mundus / Ho hosti
bus vtiq; sed fidelis / Nam erre q̄ dixerat no
pro mundo rogo / pro mundo rogat vt credat /
quis est mundus de quo scptum ē / ne tu mū
do dapnemur / pro isto mundo no rogat / Ne
q̄ enī q̄ sit ꝑdestinatus ignorat / Et ē mūn
dus de quo scptum e / Non enī venit filius
homis vt iudicet mundum / sed vt saluetur
mundus ꝑ ipm / vnde et aplus / deus mat
erat in xpo mundum reconcilians sibi / Pro
isto mundo rogat dicens / vt mundus credat
quia tu me misisti / Per hāc enī fide mun
dus reconciliatur deo / tu credit in xpm q̄
e missus a deo / Quo ergo intelligi sumꝰ
quod ait vt et ipi in nob vnū sint / vt
credat mundus quia tu me misisti / nisi quia
no in eo causam posuit vt credat mundus
quia illi vnū sunt / ta quia ideo credat
quod eos esse vnū videt / tu ipe mundus
sint oīes qui credendo vnū sint / Sed ora

ꝺo ꝺixit vt mundus credat/ sic orando
ꝺixit vt oms vnu sint/ Orando ꝺixit vt
et ipi in nobis vnu sint/ hoc e em omes
vnu sint quod e mundus credat/ quo cre
dendo vnu fiant/ et yste vnu/ q tu natura
essent vnu/ dissentiendo ab vno no erant
vnu/ Denigz si verum quod ait rogo/ tuo sp
audiamꝰ ut potius qd plenius fiat vbigz
ponamus/ Est hug expositio sententie ma
festior/ Rogo vt omes vnu sint/ sic tu pater
in me et ego in te/ Rogo vt ipi in nob vnu
sint/ rogo vt mundus credat quia tu me missi
ti/ Deo qppe addidit quod dixit in nobis/
vt q vnu efficimur fidelissima unitate gre/
deo noscimus venendu ee non nobi/ Sic
aplus ut dixisset/ fuistis em aliqn tenebre/
nc aut lux mgt/ Et ne sibi hoc tribuerent/
adiecit/ in dno/ Deinde saluatore ne rogando pre
se hominem demostrabat/ ne de mestras et
se ipm quo ut pce deus e facer vt rogat
Et ego mgt claritatem qua dedisti michi
dedi eis/ Qua claritate/ nisi in mortalitatem
suam qua natura humana in illo fuerat
assumpta/ Nam nec ipe ad hoc assumpsit ea
sp more suo ppter immobilitatem p desiderio

prem pis vbis futura significat / Quod nr
resurrectionis hor e sustitutus a pre / et ipe
sit nos ad eam resurrectionem sustitutus in fine
Simle est hor ei quod alibi ait / Sic pater
suscitat mortuos et vivificat / sic et filius qs
vult vivificat / Et quos nisi eosdem qs et
pater / Quemadm em pater facit no alia sed
hec et filius facit / nec alit sed sibi facit
Sic y hor sustitutus et se ipm exia ipe sla
inde e Soluite templm hoc mgt et triduo
suscitabo illud / pro inde immortalitatis glo
riositatem qua sibi a pre datam dixit exia
se sibi dedisse intelligendum est / et si non
dixit / Ideo qppe sepius solum prem facere
dixit quod et ipe facit ni pre / vt quidq e
ei tribuat a quo e / Sed et aliqn exia se tan
to pre dixit facere quod ipe facit ni pre / vt
intelligamus ita filiu no esse a pris ope
sepandum / qn se tanto prem dixit aliquid
opari / quead modu nec pater ab ope fili
sepatur / qn ipe tanto filius opari dixit
quod nichil homis pater opantur / Cum
ergo tacet filius in ope pris opanoez sua
humilitate remendat / vt sit nob salubrior
ni vero vicissim in ope suo tacet opatione
pris / paritatem suam remendat / ne creda

inferior. Isto mo igitur et hoc loco ner se
facit alienum a pris ope quamus dixerit na
turem qua dedisti michi, quia et ipe dedit
eam sibi, ner prem facit alienu ab ope
suo quamus dixerit dedi eis, quia et pater
dedit illam eis. Inseparabilia naq; sut opa
no solu pris et filii, verum etia spus sancti
dic aut exeo quod prem pro suis omibus
rogauit, hoc fieri voluit, vt oms vnu sint
ita ex hoc etiam suo beneficio quod ait clarifi
ce qua dedisti michi dedi eis, id fieri mgis
homis q̄ voluit. Nam optimus subnixit, vt
sint vnu sic et nos vnu sumus. Deinde addidit
Ego in eis et tu in me, vt sint consumati in vnu
vbi se mediatorem int deum et homine
breuiter manifestauit. Nec em hoc ita dictu
e tanquia pater no sit in nobis, aut nos in
pre no simus. Tu et alio loco dixerit, veni
emus ad eu et masione apud eu faciemq;
et hic paulo an non dixerit ego in eis et tu
in me. Quod dixit me aut ipi in me et ego § tu in me et ego in te
in te, et ipi in nobis. Quod ergo nunc ait
et ego in eis et tu in me, ita dictu ex pso
na mediatois, sic illud qd apls ait, vos
xpi, xps aut dei. Quod veo addidit, vt
sint consumati in vnu, ostendit eo se pdine

cōliatione / q̄ fit p̄ mediatore / vt p̄fina bri-
tudine tui mihi / iam possit adiri p̄seuerantior
Vn id quod sequitur vt cognoscat mundus /
quia tu me misisti / non sic accipiendū puto
taqua dixerit iterū vt credat mundus / Aliqn e-
ni er cognoscē pro eo quod ē credere ponitur /
vt e quod dr aliqi supēius / et cognouerut
vē quia a te exiui / et crediderut quia tu me
misisti / Hoc dixit posteius crediderut / qd p̄us
dixerat cognouerut Sed hic qn quidem de eo /
sumatoe loquitur / this est intelligenda cog-
nitio / qualis erit p̄ spem / no qualis nūc est p̄
fidem / Nam videtur ordo ee seruatus / in eo
qd paulo an dixit / vt credat mundus / hic ar
vt cognoscat mundus / Ibi em quatus dixit
vt omes vnū sint / et in nobis vnū sint / no
dixit / tī sint cōsumati in vnū atq ita subnec-
tit vt credat mundus / quia tu me misisti /
~~Quia diu em credimus quod ne videmus /~~
~~nodum sumus ita cōsumati~~ / hic vō vt sint
ingt cōsumati in vnū / ar deīn no addidit vt
credat mundus / sed vt cognoscat mundus quia
tu me misisti / Quia diu em credimus qd no
videmus / no du sumus ita cōsumati quēad-
modum erimus / tū meruerimus vide qd credi-
tissime igitur vt credat mundus / hic vt
cognoscat mundus / tu er ibi et hic quia tu me

missisti vt noscerimus quatu pinet ad pris
et filii inseparabilem naturam / hor nos modo
credere / quod contendimus credendo cognoscere
Si aut dicet vt cognoscant quia tu me missisti /
tantudem valet / quatu hor qd ait / vt cognos-
cat mundus / Ipi sunt em mudus no ꝓximanes
inimicus / qualis e mudus dapnatoꝝ pdestinatoꝝ /
sed ex inimico amicus effectus / ꝓpter q deꝰ
erat in xpo mudum reconcilians sibi / Ideo dixt
Ego in eis et tu in me / Tamꝫ diret / Ego in
eis ad quos misisti me / et tu in me mudum
reconcilians tibi ꝓ me / Ideo sequit3 ena illud
quod ait / et dilexisti eos / sic et me dilexisti /
In filio qppe nos pater dilexit / quia in ipo
nos elegit / an mundi costituvem / Qui em
diligit vnigenitu / profecto diligit et membra
eiꝰ / q adoptauit in eu ꝓ eu / Per ideo pates
sumus vnigenito filio ꝓ que creati et recre-
ati sumus / quia dictum e / Dilexisti eos / sic
et me dilexisti / Vbiq em ꝑ equalitate sit
insinuat / qui dicit / Sicut illud / ita et illud / ut sit et illud / Quis em dixerit eo ꝓsus
modo in mudu a xpo aptos missos / quo e
missus ꝑ pre / vt em alias taceam differ-
entias quas commemorare longu e / missi sut
certe illi tu ia homines esset / missus e xpus

aliqn qd e et illud a qd e illud

vt homo esset / et tu superius ait / Sicut tu me
misisti in mundum / et ego misi eos in mundu /
Tamquã diceret / Quia misisti me / misi eos /
Tu et hoc loco / dilexisti eos sic et me dilexi-
isti / quod mirũ est aliud / quia dilexisti eos /
qm et me dilexisti / Non em membra filiũ no
diligit pater qui diligit filium / aut alia ca-
sa est diligendi membra eiq / nisi quia di-
ligit eum / Sed diligit filiũ sdm diuini-
tatem / qua genuit cũ equalem sibi / Diligit
eũ etiã sdm id quod homo est / quia ipsũ vni-
genitũ verbum caro factũ est / et ppt verbũ
est eiq ubi caro dilecta / Nos aũt diligit / qm
sumus eiq membra que diligit / Et hoc vt
essemus / ppt hoc nos dilexit antequã essemꝰ
Quia ppter in ꝯprehensibilis est dilectio q̃
diligit deus / neq; mutabilis / Non em ergo
ei reconciliati sumus p sanguinẽ filii eius
nos repit diligẽs / sed ante mudi costitutiõez
dilexit nos / vt tu eiq vnigenito eiq nos fi-
lii eiq essemus / sine qua omino aliquid fie-
mus / Quod ergo reconciliati sumꝰ deo ꝑ mor-
te filii eiq / no sic audiatur / no sic accipiat
quasi ideo nos reconciliauerit ei filiq / vt ia
miserẽ amaret quod oderat / sic reconciliat
inimicꝰ inimico / vt deinde sint amici / et iuste

f 110 r 111

diligat / q̃ oderant invicem / sed iã nos dilí-
genti reconciliati sumus ei tu quo ꝑ prius in
inimicicias habebamus / Quod vtiq; vt ve-
ru dicam attestat aplus paulus / Cõme-
dat aut dilectionem suam in nobis deus / quo
tu ad hoc ꝓfectos essemus / xps pro nob
motuus e / Habebat itaq; illa extra nos
caritatem / etiã tu inimicicias aduersus eu
exercetes oparemur inigitate / et tu ei ve-
rissime dictu est / Odisti oẽs q̃s operãt
iniqtate / Pro in mito et diuino ordine mõ et
qñ nos oderat diligebat / Oderat enĩ nos q̃-
les ipe no fecerat / Et quia iniqtas nra opus
eius no omi ex parte ꝛsumpserat / nouerat sil
in vnoquoq; nrm et odisse quod fecerãmus /
et amare quod fecerat / Et hoc quidem in eis
intelligi pt de illo qui vẽrãt dicit / Vnusq; odi-
ri eorũ que fecisti / Non enĩ quodq; odisset
esse voluisset / aut oio esset quod omps esse
noluisset / nisi et in eo quod odit eet etiam
q̃d amaret / Vbi ergo ipe odit et veluti a re-
gula sua artis aliena / improbat vnũ / amat
tñ suũ etiã in uitiosis nãl sanatoris beneficiu
nãl dãpnatoris iudiciu / Tm deus nichil odit
eorum que fecit / Naturam enĩ non vitiose
est conditor / mala q̃ odit ipe non fecit

er de malis eisdem ut sanando ea p̄ miser-
diam ut ordinando p̄ iudiciu bona sint ipe
q̄ facit. Cum igitur eorū q̄ fecit nichil odeat
qs digne possit eloqui quanto diligat me-
bra vnigeniti sui Et quanto amplius ipsum
vnigenitum in quo redita sunt oia visibilia
et invisibilia q̄ in suis generibus ordinata or-
dinatissime diligit Membra q̄pe vnigeniti
ad angelorum sorum equalitatem gre sue
largitate p̄duxit Vnigenitus aut ni sit deus
oim procul dubio e deus angelorum natura
qua deus e no angelis sed pri poris equat
gra veo qua homo e quo non exredit excelle-
tiam uiskiber angeli ni sit vna p̄sona carnis
et verbi Quaqua non desint q̄ dicta nos an-
gelis p̄ferant quia pro nobis incarnat no pro
angelis mortuus e xp̄us Quid e hoc aliud ni
si de impietate velle gloriari Et cm xp̄us si-
mit aplus secm xp̄us pro impiis mortuus e
Hic ergo non meritu uem sed dei misericordia
commendat Iam quale est ideo se velle lau-
dari quia vitio suo tam dete stabiliter egre
tauit vt no possit aliter qua media morte sa-
nari Non e hoc meritum gre meritum sed
medicina morboru An ideo nos p̄feimur an-
gelis quia et ni angeli permanerit nichil

eis ihc vnde sanarentur impensu est / quasi
aliquid eis ihc parū fuerit impensū et nob
amplius / Quod et si et hoc factu esset /
ad hur quēi posset / vtiq; ideo fuisset factu
quod sceleramus erubescimus an quod despan
timus latebamus / Cu vēo nouerimus bonore
dim creatore repandis angelis malis nichil
gre contulisse / ut no potius intelligimus
quod tanto deprauabilior eorū iudicata sit cul
pa quato erat natura sublimior / Tanto enī
minus qua nos petrae debuerunt / quato me
liores nobis fuerunt / Ut aut in offende
do creatore / tanto execrabilius cupiūo eis
ingrati exstiterunt / quato beneficiis sunt
ditati Ut er eis sanc fuit desertores esse
illius / nisi et mici essent detractores / hoc
itaq; magnū bonū nobis conferat q dilexit
nos sic dilexit nos xpm / vt ppt xpm nimis
membra ee nos voluit equales angelis suis
simus / quibus et natura inferiores creati sumus /
et pene indigniores facti / q eorū fieri quales
tuq; sorti deberemus Sermo CXI

In magna spem dns ibs suos erigit
qua maior esse non possit / Audite et
estote insipe gaudentes / Propter quod
vita ista amanda sed tolerada sit

vr esse possitis in tribulatõe patientes / Audite
inquam / et quo spes nra leuet attendite / Ipe
ihus dixit filius dei vnigenitus q̃ pri vere
e et equalis dixit q̃ pter nos homo factus e
sed sic omis homo mendax no factus est
Dix via vita veritas / Dixit q̃ mundu vicit / de
hijs quibo vicit dixit / Audite / credite / spate
desiderate quod dixit / pater mi quos dedisti
michi / volo vt vbi sũ ego et illi sint ego meu
Qui sunt isti quos ait a pre datos sibi / bene
illi de quibus alio loo dixit / nemo venit ad
me nisi pater q̃ misit me traxerit eũ / Iam quo
ea q̃ fieri dixit a pre / faciat et ipe cum pre /
si quid in hoc evangelio q̃stionis nouimus
Ipi sunt ergo quos a pre accepit / quos et
ipe de mundo elegit / atq; elegit vt ia no
sint de mudo / sic no est ipe de mudo / vt sit
in eaa ipi mundus credens / et rogniscens
qd xpus a deo pre sit ~~mundo~~ missus / vt
mundus ~~a~~mundo liberaretur / ne mundus ~~deo~~
deo reconciliandus eu mudo inimicissio dap
naretur / Sic eni ait in huius oracois exor
dio / Dedit ei potestatem omis carnis / id ẽ oes
homies / vt ome quod dedisti ei det eis vi
tam eternam / vbi ostendit potestate se q̃dem

omis homis ampisse vt liber qs voluerit
dapnet quos voluerit q vivos et mortuos
iudirabit sed eos sibi datos qbus omnibus
det vitam eternam sic em ait vt omne
quod dedisti ei det eis vitam etna pro
in no ei dati sunt qbus non dabit vitam
etnam quamis et ipotum potestas ei data
sit nisi potestas data e omis carnis id est
omis homis tra mundus reconciliatus
ex mundo inimis liberabitur a mundo
ni in illum exercerit pratem sua vt eu in
mortem mittat etnam hinc aut fant sum
nii vitam donet etnam Qua ppt omibus
mebris suis magnu caput pmisit hoc pmi
um vt vbi est ipe et nos tum illo sim
ller potuit non fieri quod omipotenti se
velle dixit omps filius Tbi est em et ips
sus patiter eternus paiter deus spus
vng diuinu et substantia voluntatis ambe
Nam illud quod dixisse legitur ppinquan
te passione vtrum non quod ego volo sed
qd tu pater quasi alia pris alia filii
sit voluntas aut fuerit omnis misericordia
tis quamis fidelis quamis in se rapud
nrm transfiguratur qui etiam petrata

nra ꝓtraxit / vna vō esse patr̄ et filij
voluntatem quam etiam spūs vnus ē / quo
aduerto agnoscimus trinitatem / et si intel-
ligē nondum ꝑmittit infirmitas / credat
pietas / Sed quo quibus ꝑmiserat / et qua
firma sit ꝑmissio ꝑ sermonis breuitate
iam dicimus / hoc ipm quatn valemus
quid sit quod dignatur ꝑmittē videa-
mus. Quos dedisti michi inqt volo vt vbi sū
ego / et illi sint mecū / Quatn attinet ad
creaturam in qua hō est ex semine dauid
secm carnē / nec ipe ad hoc erat / vbi futurus
erat / Sed ec mō dicere potuit vbi ego sum
quod intelligimus quod scīm fuerat asce-
surus in celum / et iam ibi esse se dicit vbi
futurus mox fuerat / potuit et illo modo
quo an iam dixerat loquens ad nichodemum
Nemo ascendit in celum / nisi q descendit
de celo / filius hoīs qui est in celo / Nam et
si ibi nō dixisset / tm in celo erat ꝓpt vnitatē
ꝑsone in qua et deus homo ē / et homo deus
In celo ergo nos futuros ee ꝑmisit / Ille em
formā serui leuata ē qua suppsit ex vgine
et ad pris dexteram collocauit ꝓpt spe-
tati hui bom / et apius ait / deus ar q

ß · 111 · c · 11 ·

dnes ē in miserōrdia ꝓpt nimiam dilectz
qua dilexit nos et cū essemꝰ mortui pec
cōmisticauit nos xpo cuiꝰ gra sumꝰ sal
ui facti et simul exitauit et cōsedere fecit
in celestibus in xpō ihu chor ergo potest
intelligi dixisse dūs ihs vt vbi sū ego
et illi sint mecū Et ipe quidem de se
dixit quod iam ibi esset de nobis at vel
le se dixit vt essemus ibi cū illo no quod
iam essemꝰ ostendit aut aplus qd dns
vel de se dixit vt fiet taqua factū fuerit
e locutus non enī ait exitaturus est
nos et in celestibus sedere futurus sed
exitauit et cōsedere fecit in celestibus q
no manifeste sed fidelit iam deputat fctm
qd deum factutu esse no dubitat Quod
vō attinet ad formam dei in qua equal
e patri si sedm eam velimꝰ intelligē qd
dictū est volo vt vbi ego sum et illi sint
mecū absredat ab aia omis ~~magnū~~ cō imaginū
peraliū cogitatiō quicquid mēti ocurrere
rit longitudinatum crassum qualibz luce
corporea coloratum q quelibz locoꝝ spa
cia uel finita uel infinita diffusa ab his
oībus quantum potest aciem sue

cōtemplacionis ut intentionis adiuuat / et no inq̄
ratur equalis patri filius vbi sit / quo nemo
inuenit vbi non sit / sed qui vult q̄rere q̄rat
potius vt cū illo sit / Non vtiq; sit ille / sed
vbicunq; esse potuerit / Qui enī homi pe
naliter pendenti et salubriter cōfitenti
ait / Hodie mecū eris in padiso / Secm id q̄d
homo erat aia eiq; ipo die futura fuerat
in inferno caro in sepulchro / Secm id ar
quod deus erat / vtiq; et in padiso erat Et
eo latronis aia a pestimis flāmoibus ab
soluta / et illiq; nūne iam bta / quāuis v
biq; sit ille esse no poterat / in cria ipo
die cū illo in padiso esse poterat / vnde
ille q̄ vbiq; e sp / non cotesserat / ppea
mmētū non ei satis fuit dicē / volo ut vbi
ego sum et illi sint / sed addidit mecū sint /
Cum illo enī esse / magnū bonū est / hīa
et miseri esse possunt vbi est ille / que qui
q̄q; vbicunq; fuerit / e et ille / Sed bti
soli sunt cū illo / quia bti esse no potuerūt
nisi ex illo / Immo ideo verarit dictum e /
si ascendero in celum tu illic es / si descen
dero ad infernum ades / Aut vero ppe
non est dei sapia que attingit vbiq

ꝑ 111 r 11

ꝓpt̄ ſuam mundiciam / Sed lux lucet in
tenebris nec eam tenebre cōprehendūt
ar ꝑ hoc vt de rebus viſibilibꝫ quamuis lo-
ge diſſimie qualecuiꝫ ſumamus exemplū
ſit tetre etiam ſi ibi ſit vbi lux eſt / no
e tn ipe tum lucet / ſed abſens eſt ꝓtin⁹ tra
infidelis atq; impius / aut etia ſi fidelis
et pius / nodū tn ad intuendū ſapientie
lumē idoneus / etia ſi eſſe muſquā poſſit
vbi non ſit et xp̄us / no eſt tn ipe tn xp̄o
dum tꝛahat ꝑ ſpem / Ita hominē pie fidele
no eſt dubitandum tn xp̄o eſſe ꝑ fidem
ꝓpter quod dixit q̄ non e metu / adiſum
me e / Sed tn pri deo dicebat / quos dediſ-
ti mihi volo vt vbi ego ſum et illi ſint
metu / de ſpecie illa omino dicebat in q̄
videbimꝰ cum ſicuti eſt / Nemo ſereniſ-
ſimu ſenſum nubiloſa cōtradictioe p̄-
turbet / Conſequētia ꝓhibent teſtioniu
prędentibus vbis / Nempe cum dixiſſet
volo vt vbi ego ſum et illi ſint metu
totimo ſeruitus adiunxit / vt videant cla-
ritatem meā quā dediſti mi / quia di-
lexiſti me ān mundi conſtitucionem

vt videant dixit / nō vt credant / ꝙ fidei mer-
res est ista / non fides / Si em fides in epla
ad hebreos rerū diffinita est q̄rto rerum
q̄ non videntur / nec nō meres fidei desmatr
visio rerū q̄ creditur et sperat / Cū videmꝰ
em claritatem qua dedit pater filio / etia
si eam dei chor loco intelligamus / nō qua
pr equali filio genuerit eum dedit / sed
qua filio hominis filio dedit post mortem
resurrō / Cū ergo videbimus illam filij cla-
ritatem / ꝙ filio tuo fiet iudiciū vivoꝝ atq;
mortuorum / Cur tolletur impius ne vide
at claritatem dei / Qua nisi illam qua deꝰ
e / Dei em mundo corde / qui ipi deum vide
bunt / Ver mundicordes sūt impii / ideo non
videbunt eum / Cum ibunt ipi in suppliciū
eternum / Sic em tollet̄ impius ne vide
at claritatem dei / iusti aut ibunt in vita
eternam Et q̄ est vita etna / vt cognoscant
teꝫ te solum verū deum / et quē misisti
ihm xpm / Non vtiq; sic eum cognoscent /
q̄ hij no mundicordes / tm in forma serui
claritatis sua / indiamtem videre poterūt / sed
sic cognoscendus e a mundicordibus solꝰ
verus deus tu pre et spu sto filius / ꝙ
ipa trinitas est solus verus deus / Si

ergo sedm id quod filius dei deus e pat
equalis atq; coeternus / arripiamus hoc
dictum / volo vt vbi ego sum / et illi sint me-
cum / cu xpo in pce erimus / Sed ille sicut
ille / nos sic nos / vbicumq; corpore fuerimq;
Si em loca dicenda sunt ex q̃bus no corpea
cotinentur / et locus e cuiusq; rei / vbi est
locus xpi eternus / vbi ꝑ est ipe et pater
e / et locus prie filius est / quia ego inhr
in pre / et pater in me e / Et in hac oroe / sic
tu pater in me / et ego in te / et locus interea
ipi sunt / quia sequitur / vt et ipi in nobis u-
nu sint / Et nos locus dei sumq; quo tem
plu eiq; sumus / sic orat p nobis q̃ mortuq;
e pro nobis / viuitq; pro nobis / in ipis vnu
sumus quia sic est impare locus eiq; / et
habitatio eiq; in syon q̃ nos sumus / Sed qs
idoneq; loca ista illa que sunt in locis istis ꝑ
spaciosis capanatibus / et sine corporeis
molibus cogitare / Non paru in profitetur /
si saltem quidq; tle ortu cordis occurrit / ne-
gatur / respuitur / improbatur / et lux q̃dam
in qua ista neganda respuenda improban-
da cernuntur / sic potius cogitatur / et qua
sic certa cognoscitur / et amatur / vt inde
furgatur / atq; ad interiora tendatur / Que

et patient

ñ penetrae mens invalida et minus qua illa
sunt pura nequiuerit ñ sine amoris gemitu
et desideri lacrimis inde pellatur, speret qua
diu fide mudetur, atq; vt illius habitae valeat
sanis moribus ppetur. Quo ergo no erimus
ñ xpo vbi est, qñ in pre tum illo erimus in
quo est, vbi q; em hic aplus nobis quamus
nondum eem teneritibus, sed ñ spem gene-
ribus tantum, ait em, Si resurrexistis ñ
xpo, que sursum sunt qrite, vbi xpus est
in dextra dei sedens, q sursum sunt sapi-
te, non que sup terram. Mortui em estis
inquit, et vita vra abscondita est cum xpo
in deo. Ete interim fide ar spe vita nra
vbi xpus est tum illo est, quia ñ xpo in
deo est. Ete velud iam factum e, qd era
tuit vt fiet dicens, Volo ut vbi ego sum,
et illi sint mecu. Sed nūc p fidem, qn at
fiet p spem. Cum xpus inquit apparuerit
vita vra, tūc et vos apparebitis ñ xpo
in gloia. Tūc apparebimus quod tūc erimus,
quia tūc apparebit no inaniter nos id re-
didisse ar sperasse anquam essemus, effa
ciet hoc, cui psalmus cum dixisset vt videat
claritatem meam quia dedisti michi, con
tinuo subiunxit, Quia dilexisti me ante

ſ 111 c 11

constitutionem mundi / et predestinauit qd in fine
ſ[illegible] in illo eni dilexit nos an constitutionē mun-
di / et predestinauit quod in fine futurus est
mundi / pater mgr eius / quia iustus es / ideo
te no cognouit mundus / Mundus qppe ille
damnatorii predestinatus / merito no cognouit /
mundus veo quem p xpm reconciliauit sibi
no merito sed gra cognouit / Quid e eni eu
cognosce / nisi vita etiam qua mundo vitā
damnato non dedit / reconciliato dedit / qppter
vitā mundus te non cognouit / quia iustus
es / meritis eius vt non cognosceret tribuisti
Et qppter mundus reconciliatus cognouit qz
misericors es / et vt cognosceret no ei merito
sed gra subuenisti / Denigz sequitur / Ego at
te cognoui / Ipe fons gre est / deus natura /
homo at de spu sto et virgine inestimabili gra /
Denigz qppter ipm / quia gra dei p ihm xpm
dnm nrm / Et hi cognouerunt inquit quia tu
me misisti / Ipe est mundus reconciliatus / sed
quia tu me misisti / ideo cognouerunt / Ergo
gra cognouerunt / Et notu feci eis mgr nome
tuu / et notu faciam / Notum feci per fidem /
notu faciam p spem / Notu feci tu fine per
egrinatibus / notu faciam fine fine egrinatibus

Et dilecto mgr qua dilexisti me in ipis
sit / et ego in ipis / Non est vsitata locucio /
dilecto quam dilexisti me in ipis sit et ego
in ipis / vsitate qppe diceret / dilo qua dilex-
isti me / de greco quidem iste translata est /
Sed sunt similes et latine / sic dimno / fide-
lem seruitutem seruiuit / strenua milicia mi-
litauit / Qualis ar ista locuco est / dilecto
qua dilexisti me / tu et aplius vsus e / Bonu
tranie rectum / Non ait bono tranie tran-
qd vsitacius eciaq rectius diceret / Quo
aut dilo qua dilexit pater filiu e et in
nobis / nisi qua membra eiq sumus / et in
illo diligimur cum ipe diligitur toto / id
e capud et corpus / Ideo subiunxit / Et ego
in ipis / Tanqua diceret / quo ego sum et
in ipis / Alit em est in nobis taqua inte-
plo suo alit ar quia et nos in ipo sumus /
tu scim id qd vt capud mem esset homo
factus e et corpus eiq sumus / finita est
saluatois oro / incipit passio / Ergo et iste
sermo finitur / vt de passione quod ipse
donauerit aliis sermonibus disputetur

Sermo. Cxij.

11 tu dñe debuisse
videar fideli-
ssimte seruire
strenua milicia
militauit
11

Terminato magno predixoq; ser-
mone qui post resurrectionem dñi sunde-
do pro nobis primo sanguine
ad discipulos habuit q̄ in illo
tuc erant aduntu oroe qua direxit ad pres
deinceps eius passione iohes evangelistru
sit ortus est / her cu diuisset ihus egres-
sus e cum discipulis suis transitorrente
cedron / ubi erat ortus / in quem introuuit
ipe et discipli eius / Sciebat aut et iudas
q̄ tradebat eum locu / q̄ frequenter ihus co-
uenerat illuc cu discipulis suis / her q̄d
narrat ingressum dum nim discipulis in
ortum / Non otimo stim est / cu eiq illa sim-
ta eet oro / de aliq verbis ait / her cu dixis-
set ihus / sed alia quedam sunt intposita /
q̄ ab ipo pretermissa apud alios evangelis-
tas legunt / sic apud hunc inveniumue
milia / que illi similiter in sua natiuitate tacue
runt / Quo aut inter se omes conueniant
ner veritati q̄ p alium promitur / ab alio
expungit / q̄s nosse desiderat / no in hus
sermonibus / sed in aliis labdiosis litteris
grat / ner stando et audiendo / sed potius
sedendo et legendo / ut intelligeriam meteq

intentissimam pbendo illa distat / Credat
tu anquam fiat / sine id etiam sine in hac
vita possit / sine p aliqua impedimenta no
possit / nichil ab aliquo evangelista ee ron
ceptum quantu ad hos attinet qs in amici
tatem dulcem nonnulla cepit etica / qd
nil ipius nil alterius no minus verari nat
rauri possit esse tortarium / Nur itaq; christ
bn Johis narratorem vt suscepimq tractu
dam sine aliorū comparoe videamq / in eis
q manifesta sunt non immorantes / vr ho
vbi est opus musa posciente faciamus
Non ergo sic accipiamus qd ait her cu
dixisset ihus / egressus est cum discipulis
suis transtorrentem cedron / vbi erat ortus
in quem introivit ipe et discipli eiq / tacq
tolimus post illa verba in illum ortu fuerit
egressus / sed ad hoc valeat / qd dictum
est / her cum dixisset ihus / vt non eum
an opinemur ingressum qua illa vba sim
uet / Sriebat inquit et judas q tradebat
eu locum / Ordo verborum e / Sriebat locu
q tradebat eum / Quia frequent ihus in
qr tonenerat illuc cu discipulis suis Ubi
ergo lupus ouina pelle tonertus / erat

uues alio patrifamilias gsilio tolerata
didit vbi ad tpus exercitu disponet grece
» insidiis appetendo pastorem / Iudas ergo cu
» inquit ñi accepisset cohortem et a principibz
» et phariseis ministros / venit illuc cu lucer
» nis et facibus et armis / Cohors no mi
lcorũ / sed militum fuit / A pside itaq; in
telligatur accepta tamquã ad tenendum
reum / Seruato ordine legitime pacis / vt
illis tenentibus auderet subsiste / quaqua
et manus tanta fuerit congregata / et sic
armata veniebat / vt nl timeret nl etiam
expugnaret / si ssqua xpm defende auderet
hat Ita qpe eis abstrondebat potestas et
obtundebatur infirmitas / vt her inimicis
matia viderentur / adhuc eum / in quem
nichil valuissent / nisi quod ipe voluisset /
bene vtens / bonis malis / et faciens bo
na de malis / ad faciendos bonos ex mal
et discernendos a malis / Ihs itaq; sicut
» euangelista sequutus adiecit / sciens cia
» q ventura erant sup eum / processit et
» dixit eis / Quid queritis / Responderut ei /
» Ihm nazarenum / Dixit eis ihus / Ego sum
» Stabat aut et iudas qui tradebat eu

ne ipso / vt ergo dixit eis ego sum abierunt
retrorsum et ceciderunt in terram / vbi nr
militum cohors / et milites principum et phi
seorum / vbi terror et numinum armoru
clempe vna vox dicentis / ego sum / tanta
turbam odio ferorem / armis terribilem
sine telo ullo prussit reppulit sternit / deo
em latebat in carne / et sempiternus dies ita
nebris occultabat humanis / ut laternis et
facibus quererentur ondendus a tenebris / E
go sum dixit / et impios deiit / Quid iudi
caturus faciet q iudicandus hoc fecit / Quid
regnaturus poteit q moriturus hoc potuit /
Et mit vbiq ꝑ euangeliu ego su
epus dixit / et a iudeis expectat aduentu
vt retro redeant et in terram cadant / qui
deserentes celestia / terrena desiderat / Ce
te ad coprehendendu illum ꝑsequutores
su reditue venerant / quem querebat in
venerut / audierut / ego sum / quae non
coprehenderunt / Sed abierut retro et
ceciderunt / nisi quia hoc voluit q potuit
quidq voluit / Verum si inqua se ab eis
permitter coprehendi / no quidem illi facer
vt qd venerat / sed ner ipe faceꝫ ꝑter
quod venerat / Ene qppe illi ondendum

quebant seuiendo sed grebat nos ipe moi-
endo / pro in quia tenē volentibus ner va-
lentibus ostendit pratem suam iam tene-
ant eum vt faciat de nascientibus voluntā-
tem suam / Ite ergo interrogauit eos / Qd
queritis / Illi aut dixerunt / Thm nazarenum
Respondit ihūs dixi vobis / quia ego sum
Si ergo me queritis / sinite hos abire / vt
impletur sermo quē dixit / quia qs dedisti
mihi non pdidi ex eis quequa / Si me mgr
queritis / sinite hos abire / Inimicus iubet et
hor faciūt quod iubet / Signum eos abire
quos no erat pie / Hinquid aut nō erant
postea moritur / Cur ergo sinit morerent
pderet eos / nisi quia nudum in eis sic re-
bebant quo credunt quicuq non pcunt
Cymo ergo petrus hns gladiū eduxit eū
et percussit seruū principis sacerdotum / et
abscidit eig auriculam dextram / Erat aute
nomē seruo malchus / Solus hic euāge-
listā etiam nomē huic expressit / sic lucas
solus qd eig auriculā dus tetigit et sana-
uit ea Malchus aut interpretat regnatus
Quid ergo auris pro dño amputata / et
a dño sanata sanata significat nisi auditu

ampliatam veritatem renouatu / vt sit in
nouitate spus et no in veritate littē / Ad
cui pfectu fuerit a xpo / qs dubitet vgriatum
esse ni xpo / Quod at seruꝰ inventus e / et ho
ad illam primet veritatem q in seruitute
tenuit que est agar / Sed cum accessit fami
tas / figurata est et libertas / effectum in
dus petri improbauit et progredi vltra
phibuit dicens / Mitte gladium in vagina
talicem quem dedit mihi pater no bibā
illum / In suo qppe facto ille discipulus magrm
defendere volunt / no quod significatu est
cognauit / Et ille igitur ad pacientiam re
monendus fuit / et hoc ad intelligentiam
roscribendum / Quod at a pre sibi dari da
tum calicem passionis profito illud est qd
ait apls / Si deus pro nobis qs contra
nos / Qui filio pprio non pepcit / sed pro nob
omnibus tradidit illum / vere auctor calicis
huius e etiā ipe quilibet / vn id est dicit
apls / xpus dilexit nos / et tradidit se
metipm pro nobis oblatione et ostia deo
in odore suauitatis / Cohors at et tribunꝰ
et ministri comprehenderunt ihm / et ligā
uerunt eum / Comprehenderūt eū adque

non amesserit/ quo dies ille/ illi vero tenebe
pmanserunt/ ner audierunt/ Amedite ad eum
et illuminamini/ Si em sit amdent/ no eu maibs
omidendum/ sed recipiendum vide comprehen-
derent/ Hur aut qn eum illo nio coprehenderet/
it ab eo longius retesserunt/ et liquuerunt
eu a quo solui potius uelle debuert/ Et erant
fortasse in eis qui tur imposuerut ypo vincla
sua/ atq ab eo postea liberati dixerut/ Dirupis-
ti vincla mea/ cui hodie satis sint/ tractabur
deo volente sermone alio q sequitur

Sermo. cxiij

Postea qua psequtores tradente iu-
da comprehensum dnm liquuerut/
q nos dilexit et tradidit semetipm
pro nobis/ et qui pater no pepercit/ sed pro no-
bis omibus tradidit eum/ vt intelligat3 iu-
das non laudabilis/ utilitate traditois eius/
sed sceleris voluntate damnabilis/ Adduxert
eum sit iohes euangelista sit narrat ad an-
nam pmu/ Ner tacet causam cur ita factum
sit/ Erat em migt soter cayphe/ q erat pon-
tifex anni illius/ Erat at migt cayphas qui
consilii dedit iudeis/ quia expedit vnu hoiez
mori pro pplo/ Merito et matheus cu id bre-
uius narrare voluisset/ eum ad cayphan

durius fuisse rememorat / quia et ad amam
pus durius est eo qd sorer eq fuer / vbi intel
ligendum est / hor eundem cappham fieri volu
isse / Sequebant3 aut dixit mgr ihm simo petro
et alius discipulus / Quis nam sit iste discipu
no tenie affirmandum e quia taret3 / Solet ar
se idem iohes ita significare / et adde que di
gebat ihus / assortussis ergo et hic ipe est /
Quisqs in sit / sequenia videamus / discipu
ar ille mgr erat notus pontifi / et introiuit
cu ihu in atrium pontificis / Petrus ar stabat
ad ostium foris / Exiit ergo discipus ille q erat
notus pontifi et dixit hostiarie / et introduxit
petrum / dixit ergo petro ancilla hostiaria /
Numquid et tu ex discipulis es hois istius di
cit ille Non sum / Ecce est illa promittens au
dacia / et de se plurimu presumentis / Vbi sunt
vba illa qn ait / quae non possum te sequi mo
Anima meam pro te pona / hor ne e seq me
se negatu discipulum / Sic ne pro deo anima po
nitur / vt hor ne fiat vox ancille formidetur
Sed quid mirum si deus vera predixit / homo
aut falsa presumpsit / Sane in ista q iam cepta
e negatioe apli petri debemus aduertere / no
solum ab eo negari xpm / q dixit eum no esse
xpm / sed ab illo etiam q num sit negat se esse
xpianum / Dus aut non ait petro discipulu meu

te negabis/ sed me negabis/ Negauit ergo ipm
ru se negauit esse discipl̃m eius/ Quid aũt aliud
ipse mo quam se negant esse xpianum/ Quando
eni discipli xpi nondu appellarent3 hoc noie/
po ascensionem qppe eis in anthiochia pmu
repertu appellati discipli xpiani/ cum in erat
res ipa illo postea vocabulo nuncupanda/ ia
erant discipli q postea sunt appellati xpiani/ et
hoc tomune nomen/ sic tomune fidem etia ad
posteros trasmiserut/ Qui ergo se xpi negaue
runt esse discipulu/ ipam rem negauit cuiq
nome est vocati xpianum/ que mihi postea
no dico senes et anus/ in quibus huius vite
satietas facilius potuit mortem pro xpi con
fessione contemnere/ nec solum iuuenes v
trusq sexus de qua etate cuncta videt3
exigi fortitudo/ sed etia pueri puelle q ætati
potuerut/ et in numerabilis societas sexuum
martiriu in ipsum celoru fortiter et violenter
intrauit/ qd nunc iste non potuit q claues eccle
si accepit/ Ecce vnde dictum e/ finite hos abie
qui se pro nob tradidit/ q suo sanguine
nos redemit/ vt impleret3 sermo quem dixit/
quia quos dedisti mihi non perdidi ex eis
quemquam/ Vtiq enim petrus si negato xpo
hoc iret/ quid aliud qua piret/ Stabant

aut̃ serui et ministri ad prunas quia frigus e-
rat et calefaciebant se. Non hyemps erat
sed in frigus erat quod solet equinoctio uer-
no etiam contingere aliquando. Erat aut̃ in eis
et petrus stans et calefaciens se. Interro-
gauit ergo eum rogauit ihm de discipulis suis et de
doctrina eius. Respondit ei ihus. Ego pala
loquutus sum mundo. ego sp̃ docui in synago-
gis in templo quo omnes iudei conueniunt. et
in occulto locutus sum nichil. Quid me in-
rogas. Interroga eos q̃ audierunt quid locutus
sum ipis. Ecce hi sciunt que dixerim ego
non pretermitta nascitur q̃stio quo dixerit
dus ihus. ego palam loquutus sum mundo.
et maxime illud quod ait. In occulto locutus sum
nichil. Vnde in hoc ipo ceterioze sermone q̃
post cenam discipulis ẽ locutus. ait illis. Hec
in prouerbiis locutus sum vobis. venit hora cũ
iam no in prouerbiis loquar. sed palam de pre
meo annunciabo vobis. Si ergo ipis non
noribus discipulis suis non loquebat palã
sed horam promittebat q̃ palam fuerat lo-
cuturus. quo palam locutus ẽ mundo. dein
illis ipis suis sic actum quoq; euangelistis
testatur. auditas in eoz corpoze qui discipli
non erant. nichilo uigz manifestius loquebat
qui cum solis erat remotus a turbis. Tunc

em eis et parabolas apiebat / qs̄ clausas pro
ferebat ad alios / Quid est ergo in occulto lo
cutus sum nichil / Sed intelligendū est ita eū
dixisse / palam locutus sū mundo / ar si dixisset
Vbi me audierūt / Ipm ar palam no quoda
erat palam / no ar quoda no erat palam /
Palam q̄ppe erat / quia mlti audiebant / et
rursū non erat palam quia non intelligebat
Et q̄d seorsum discipls loquebat³ / no in oc
culto vtiq loquebat³ / Qs̄ nam in occulto lo
quit³ q̄ coram tot hominibus loquitur / cu scptū
sit in ore duorū aī trīū testiū stabit oīe vbū
presentī si hoc loquit³ paucis q̄d p eos vult
in notescere mltis / sic ipe ait illis quos ad
hoc paucos habebat / Quod dico vob in te
nebris / dicite in lumine / et q̄d in aure auditis
p̄dicate sup tecta / Ergo et hoc ipm q̄d ab eo
dicī videbatur occulte / quodamo non dicebat³
in occulto / quia non ita dicebat³ vt ab eis q̄
bus dictum fuerat taceret³ / sed ita potiꝰ vt
usq; quaq; p̄dicaret³ / Sic ergo dicī pt aliq
palam simul et no palam / ita in occulto sit
et no in occulto / quo dictum e / vt videntes
videant et no videant / Quo em videant
nisi qua palam / et no in occulto / Et econtra
quo idem ipi non videant / nisi qua no pala

sed in omnibus / Ea tu ipi q audierat no intelligebant / illa em erant vt non possent iuste et veraciter timari / et quotiensq; increpando reprehendit / vt inueniret vnde accusaret eu / vnde sic eis respondit / vt omes eorum retunderentur dicti et calumpnie frustrarent. / Ideo dicebat / Quid me increpas / Interroga eos q audierunt quid locutus sum ipis / Et hi sciunt que dixerim ego / Cui tu dixisset vnus assistens ministrorum dedit alapam ihu dicens Sic respondes pontifici / Respondit ei ihus Si male locutus sum phibe testimonium / si aut bene quid me cedis / Quid ista responsio verus manssuetus iustus / Cuius e em de quo ppheta vox presserat dicens / Intende pspe procede et regna / ppt veritate et mansuetudine et iusticiam / Si cogitemus qs accepit alapam / none velimus eu qui prussit aut celesti igne consumi / aut ira dehiscente sorberi aut correptu demonio voluntati / aut alterius huiusmodi quakiber pena ulcia grauiore puniri / Quid em horum p poterta no potuisset iubere p quem factus est mundus / si patientiam nos doce makuisset qua vincit mundus / Hinc dicit alius / Cur non fecit q ipe precepit / Prudenti em non sic respondere / sed maxillam debuit alteram sparae

Quid qđ et verauit et maſſebete inſtegz reſ-
pondit et non ſolu altera maxillam itze pre-
bio ſed totu corpus figendu ſparauit in ligno
Et hinc potius demonſtrauit qđ ſua ſit magis + demoſtrãdũ fuit
na illa patientie prepta no oſtentatioe corpo-
ris ſed cordis ꝑparatoe ſtatienda xpi poteſt
vr altera maxillam viſibilit homo ꝓbeat
et iratus Quanto ergo melius et reſpo-
der vra plaſtus et ad ꝓferenda grauioa
tranquillo animo ſit paratus Vir eſt enim qui
in omibus q minuſta pro iuſtitia patit poteſt
verauit dice patum cor meu deus patu cor
meu hinc ſit qppe quod ſequit cantabo et
pſallam Quod paulus et barnabas etia
in mutuis duriſſimis ſace potuerut Sed ad
narandis euangelice ſequentia redeamus
Et miſit eu amas ligatum ad caypham po-
tificem Ad illum enim ſic matheus euan-
geliſta dicit ad quez ducebat qui ipe erat
illius anni princeps ſacdotum illi nos qppe
intelligendi ſunt age ſolere amos ambo po-
tifices id e principes ſacdotum q erat illo tpe
amas et caypha quos et lucas euange-
liſta cõmemorat narrans quo tpe cepit dus
a ꝑtuſoe ſolue ꝑdicare regnu celoꝝ et con-
gregare diſcipulos Sic eiñ dic Sub

principibus sacerdotu anna et caypha factu est
verbum dñi sup iohem zacharie filium in deser-
to / et ceta / pro inde ista amplo pontifices viginti
suos annos agebant / et erat annus caypche qn
passus e xpus / Deo sdm mthm nu comphensi-
cet / ad illum ductus esset est / Sed pus ad an-
nan sdm iohem venerut cum illo / non qnia
collecta / sed quia socer eig erat / Et credendu
e sdm voluntatem caypche id esse factu ut
domus eoru ita fuisse poctas / vt no deberet
annas preferri a transeuntibus / Sed cu dixisset
evangelista qd eum ligatu remisit annas
ad caypham / reflexus e ad locu narrandis ubi
reliquerat petru vt explicaret qd in domo anne
de trina eig negatoe contigerat / Erat aut mgr
simon petrus stans et calefaciens se / hoc re-
capitulat qd ante iam dixerat / Dein que secu-
ta sunt ingrit / Dixerut ergo Numquid et tu ex
discipulis eius es / Negauit ille et dixit Non
sum / Iam semel negauit erat ire / Dein vt trina
negatio compleat³ / dic unus ex seruis pontifi-
cis cognatus eig cui abscidit petrus auriculam
Nonne ego vidi te in orto cu illo / Iterum ergo ne-
gauit petrus / Et statim gallus cantauit / Ite
medii e completa pdicto / egressi comita pfiqes
Non em factu est quod iste dixerat viaz mea
pro te ponam / sed factum e quod ille pdixerat

ter me negabis Sed tria petri negatione
repleta iam et iste sermo compleat vt de
inceps q de dño apud pontiu pilatu presi-
dente gesta sunt ab eo videremus exordio

Sermo. Cxvij

Ve tum dño ait de dño nro ihu xpo
apud pontiu pilatu gesta sunt qñ
su Lucas euangelista indicat reu-
sus ad tertia negationez petri vt assumaret
tm reuerit ad ordinem hystorie Adduxerunt ihm
magt ad cayphan in pretriu Ad cayphan ergo
ab anna colligata et forero eius direxat missi
Sed si ad cayphan tur in pretriu Quod mihi
il aliud videt intelligi qua vbi preses pilatus
habitabat Aut igitur aliqua vrgente causa
de domo anne quo ad videndu ihm ambo
conuenerat cayphas prexit ad pretriu presidis
et socio suo ihm reliqt audiendu aut in
domo cayphe pretriu pilatus intrepat et ita
ta domus erat vt seorsum dum suum habi-
tantem et seorsum iudicem ferret Erat at
mane et ipi id est qui dicebant ihm no in-
troierut in pretriu ne contaminarent
quia pilatus tenebat si ipa erat domus cay-
phe Tur aut non introierut in pretriu expe-
riens causam vt no contaminarent magt ꝙ vt

manducaret pascha / dies enī agē repat azimo
rum / quibus diebus cōtaminato illis ē ma
liengene habitatiōm intrāe / O impia cēnas
habitatiōe videliz cōtaminarent3 alieno / et
no cōtaminarentur sēcē ppio / Alienigene
inidine proio cōtaminati timebant et sic
innocentis sanguinem fundē nō timebat
vt hoc solū interim dicam vbi rea maloru
conscia tenebat3 Dixit ergo pilatus / Amipi
te eū vos / et sm legem vram iudicate eū
Dixerūt ergo iudei / Nobis nō licet occidē qq̄
Quid ē quod loquit3 in sana credebāt / An
no intelligebant / que mittendi offerebat
An nō crucē mittent / Cur desipiūt / qui no
sectantur / sed insectantur sapiaz / Quid
aut nobis no licet mittē quemquā / Crima
lesarū est nre quāe non liz / Hone lex eis prepit
ne maleficis p̄sertim qualem istū puta
bant a suo deo seductoribus parcat / Sed in
telligendum ē eos dixisse nō sibi licē inter
ficē quemquā ppt festi diei sanctitatē / que cele
brāe iam cepant ppt quem ingressu etiam
prorsus cōtaminari metuebant Ita ne obdu
ista fā / sclite Ita ne omem sensu mimica
malicia p̄didistis vt deo vos a sacrilegio
innocentis impollutos ee credatis / q eum

fundendum alteri tradidistis / Unquid et pe-
latus illum q̄ prati eis a vobis ingerit' om
dendus / suis est manibus omisurus / Si no eu
voluistis omdi / si no insidiati estis ei / si non
nobis tradendu petuma coparastis / si no com
phendistis / uinxistis / adduxistis / odistis / si no
omdendum manibus obtulistis / uocibq̄ popes-
citis / no eum a vobis infestu esse iactitate
Si ar illis omibus vris precedentibus fris /
etiā crucifige crucifige clamastis / audite
q̄ contra vos ipsa clamat / & filii hom
dentes eoꝝ arma et sagitte / et lingua eo-
rum machēa acuta / Cine q̄bus armis q̄bus
sagittis / qua machēa iustum interfecistis / qui
vobis iniuriā quequam no fecē dixistis / hic
e quod ad apphendendu ihm cum sacdo-
tum non venissent pincipes / sed missent /
lucas in euangelistā ait in eode narratois
sue ordo / Dixit aut ad eos ihūs q̄ vene-
rat ad se pincipes sacdotum / et magistratus
templi et seniores / Quasi ad latronem
existis et cetā / Cic ergo pincipes sacerdotu
et magistratus templi et seniores / Quasi ad
latronē existis / no p se ipos / sed p eos q̄s
miserant ad comprehendendum ihm / quid
aliud quam ipi in sue iussionis platē venerr

Sir omes q̃ crucifigendu ihm impijs vocib⁹
clamauerut/ no quidem p se ipos eu/ sz in
p eum q̃ eorum clamore ad hor nefas im/
pulsus e ordeuit/ Quod vo iohes elban/
gelista subiugit/ vt sermo ihu impleretur
que dixit/ significans qua mote eet moritu⁹
si morte crucis hir velimg ampe/ faḡ ideo
dixerut nobis/ nobis no licet ocide quequa
quia missi aliud e aliud crucifigi/ no vide
quo id possit cosequent intelligi/ nu hor ad
pilatu vba responderet/ q̃bus eis dixerat ac
cipite eu vos/ et sdm legem vram iudicate
eu/ Nunquid ergo no eum poterat ampe/ et
ipi eum crucifige/ Si p tle genus supplicij int
fectoz eig vitae cupiebant/ Qs aut no vide
at qua sit absurdum/ eis licet quequa crucifi
ge/ q̃bus no licebat quequa occidere/ Quid
quod ipe dus eandem mortem suam/ id e morte
crucis cta misericorz vocat/ sic legim apud
matum ubi ait/ Ecce ascendimg ieroslimia
et filiꝰ hois tradetur principibꝰ sacerdotu/ et
scribis/ et tradent eu gentibus/ et illudet ei
et gspuent eum et flagellabut/ et mittent
eu/ et tertia die resurget/ Nimiru ergo p ista
significauit dus qua eet morte moriturus
non quod hir mortem crucis voluerit intelligi

sed quod eu iudei fuissent gentibꝫ traditus
hoc est romanis/ Nam pilatus romano erat
eiusq; imudeam romam pfidem miserant/ vt
ergo iste sermo ihu impleretur/ id e vt eu
sibi traditum gentes mitterent/ qd ihus fieri
pdixerat/ Ideo pilatus q romanus iudex erat
eu vellet vedde iudeis/ vt sdm legem sua
iudicarent eu noluerunt eum arripe dicentes
nobis no licet mittere quemquam/ Ar sic impleto
e sermo dni quem de sua mote pdixit vt eum
a iudeis traditum mitterent gentes mmoe fidei
qua iudei/ q se isto modo ab eiq miserrioe re
liud alienos facq voluerut/ no vt eoru inno
centia sed vt clementia demonstraret

Sermo Cxv

Vid pilatus dixerit vpo quid ue pi
lato ille responderit/ isto sermone
ꝑsiderandu atq; tractandu est Cum
em dictu esset iudeis/ arripite eu vos/ et sdm
legem vram iudicate eu atq; tu illi respondisset/
nob no licet mittere quemquam/ Intrauit iterꝫ
in pretoriu pilatus/ et vocauit ihm et dixit ei
Tu es rex iudeoru/ Et respondit ihus/ A temet
ipo hoc dicis an alii dixerut de me/ Erebat
vtiq; et quod ipe intrauit/ et qd ille respon
surus fuit/ Sed ni diu noluit non quod

ipe nesciet / sed vt scribetur qđ nos scie nolunt
respondit ei pilatus / Numquid ego iudeus sum /
Gens tua et pontifices tradiderunt te mi / Quid
fecisti / respondit ihus Regnum meu no est de hoc
mundo / Si ex hoc mundo esset regnum meu / minis-
tri mei decertarent vt non traderer iudeis / nunc
aut regnum meu non est hinc / hoc e quod dicit
nisi scie nos voluit / Sed pius nob demostrada
fuerat vana hoim de regno eius opinio / siue
gentiu / siue iudeoru / a quibus pilatus audie-
rat quasi ppter ea morte fuerit plectendus quod
illiciu affectaueri regnum / tu qm solet reg-
natus mundi regnantes / et videbis rauendu
eat ne eis regnum sine romanis sine iudeis
esset aduersum / poteat aut dus hoc qđ aut
regnu meu non e de hoc mundo et cetra ad p-
ma pfidis interrogatoem respondi / vbi ei dixit
Tu es rex iudeorum / Sed cum vltimum interroga-
ret vtru hoc a semetipso diceret / an audisset ab
alijs / illo respondente / ostende voluit / hoc
sibi apud illum fuisse a iudeis velut
obiectum / patefaciens nobis cogitatu eri hoim
quas ipe nouerat / qua vane sut / cuius pq
responsione pilati etiam iudeis et gentibus
oportuno aptuseq respondens / regnu meu
no est de hoc mundo / Si interrogatum pilato

ormio respondisset no era iudeus, ꝑ solis
gentibus, nor de se opinantibus respondisse
videtur. Unde ergo respondit pilatus. Numquid
ego iudeus sum. Gens tua et pontifices tradi-
derunt te mi. Quid fecisti. Abstulit a se opinio-
ne qua suspicari posset. putari a semetipso dix-
isse. quod ihm regem dixerat esse iudeorum.
id se a iudeis audisse demonstrans. Sed inde
discendo. quid fecisti. satis ostendit illud ei ꝙ
crimine obiectum. Tamquam diceret. Si regem te
negas. quid fecisti ut tradereteris michi. Quia
si mihi non esset si puniendus iudeis tradet-
q se diceret regem. Si aut hoc non diceret. que
rendu ab illo esset. quid aliud forte fecisset.
unde tradi iudeis dignus esset. Audite ergo in-
dei et gentes. audi crucifixio. audi ypocrita. audi-
te oia christa. non impedio duarum veram in
hoc mundo. regnu meu non e de hoc mundo
Nolite metuere metu vanissimo. quo herodes
ille maior cu xpus natus nunciaret. expauit
et tot infantes ut ad eum mors ueniret or-
dit. timendo magis qua irascendo crudelior
Regnu mei meum non e de hoc mundo. Quid
celius amplius. Venite ad regnu qd no est
de mundo. venite credendo. et nolite semi
metuendo. Dicit quidem in ypchia de deo pze

Ego aut constitutus sum rex ab eo sup syon / Gz
syon illa et mons ille non ē de hoc mundo / qđ
est enī eccl̃ regnum / misi credentes in eū / Qui
bus ipe dicit de mundo non estis / sic et ego
non sum de mundo / Quamis eos velit esse mū
do / propter quod de illis dicit ad pr̃em / Non
rogo vt tollas eos de mundo / sed vt conser
ues eos a malo / Vn et christ nō ait / regnum
meū non ē in hoc mundo / sed nō est de hoc mundo
Et ni hoc probaret dicens / si ex hoc mundo
esset regnum meū / misit vtiq; mei detinere
vt non traderer iudeis / nō ait / mūr at reg
nū meū non ē hic / sed non est hinc / Est enī
regnū eccl̃ usq; in finem scli habens inter se
comixta zizania usq; ad messem / Messis enī
finis scli / qñ messores venient id est angeli
et colligent de regno eius omnia scandala / quod
vtiq; non fier̃ / si regnū eius non esset hic / Gz
tū nō est hinc / quia peregrinat̃ in mundo / Chs
nō ppe suo dicit / de mundo non estis / sed ego
elegi vos de mundo / Erant ergo de mundo /
qñ regnū eius non erant / sed ad mundi pri
cipem pertinebant / de mundo ergo ē / quod
hom̃ aucs quidem deo creatu / sed ex adam
viciata atq; depnata stirpe gñatum ē / christ
ē aut regnum non iam de mundo / quod mō
in xpo regñatum ē / Hic enī nos deus erui

de pate tenebraꝝ et trastulit in regnu fi
lij dilectois sue / de quo regno dicit Regnum
meū non est de mundo hoc / si regnū meum
non e hinc / Dixit itaq; pilatus / Ergo rex es
tu / Respondit ei ihūs / tu dicis quia rex sum
ego / Non quia regem nimirū confiteri / sed
tu dicis / ita libertatū est / vt neq; se regem ne
get nec fatiat / Rex est enim cuiq regnu no
est de hoc mundo / neq; regem tkem se esse
fateatur / cuiq regnū putetur ee de hoc mundo
Ideꝫ ppe sentiebat q̄ dixerat / Ergo rex es
tu / Cui respōsū est / tu dicis quia rex su ego
Ac si dictum esset / Carnalis carnaliter dias
Deinde ait / Ego in hoc natus sum / et ad hoc veni
in mundum / vt testimoniū phibeam veritati / Ho
e pdurenda cuiq pnomis sillaba qua ait /
In hoc natus sum / taquam dixerit / in hac re
natus sum / sic ad hoc natus sum / sic ait / ad
hoc veni in mundum / In greco itaq; etbagelio
nichil est cuiq loquendi ambiguū / Vnde mani
festum e / eū ipsum in natiuitate sua hoc tēpe
morasse qua intānatus venit in mundū / no
illam sine me quia deus erat p quē pater
fecit mundum / In hoc ergo se dixit natum
id e ppt hoc natū / et ad hoc venisse in mundū
vtiq nascendo de virgine / vt testimoniū phi
beat veritati / Sed quia nō oīm est fides

aduixit atq; ait / Omis q̄ est ex veritate audit meam vocem / Audit vtiq; interioribus auribus id ē obaudit mee voci / qđ tantundem valet si dicat credit mihi / Cum itaq; ipse testimonium phibeat veritati / profito testimoniu phibet sibi / Eius q̄pe vox est / Ego sum veritas / Et alio loco / Ego testimoniū phibeo de me ipso / Qđ vō ait / Dis qui est ex veritate audit meam vocem / gratiam cōmendauit / qua sicut ipse posuit vocauit / Ar p hoc nō ideo ex veritate audit vocem / sed ideo audit / quia ex veritate ē / id est quia illi dono ex veritate collatu est / Quod quid ē aliud quā donante ipso credit mepm / Dixit ei pilatus / Quid est veritas / Nec expectauit audire responsu / sed cū hoc dixisset exiit iterū ad iudeos et dixit eis / Nullam inuenio causam in hoc homine / Est aūt consuetudo vt vnū dimittam vobis in pascha / Vultis ergo dimittam vobis regem iudeorū / Credo cū dixisset pilatus quid est veritas / in memoriā illi venisse geminā cōsuetudinē iudeorū / qua soleret eis dimitti vnū in pascha / et ideo nō expectauit vt respondēt ei ihūs / qđ ē veritas / ne mōa fieret cum recoluisset mente quo posset eis p pascha dimitti / qđ eum valde voluisse manifestum ē / a quibi in ea eis vtrde non potuit ihm rege esse iudeor

ß 116 c 19

tamq̃ hoc ibi sit in titulo ipa veritas sicut
de qua quid esset interrogauit / Sed hoc audito
clamauerut rursum omes dicentes Non hunc
sed barraban / Erat aũ barrabas latro / Non
reprehendimꝰ o iudei qđ ꝙ pascha libeatis no
rentem / sed quod occidistis innocentem / Quod
in nrm fuit vt fieret / Sed vmbra veritatis a iu
deis errantibus tenebat̃ / et mirabili dispensa
coe diuine sapietie ꝙ hoies fallaces / eiusdem
vmbre veritas implebatur / quia vt verũ pascha
fieret / xpus velut ouis immolabat̃ / hinc ea se
quitur q̃ in iniriosa xpo pilatus et cohors eiꝰ
ingessit / sed alia disputatoe tractanda sunt

Sermo. Cxvj.

Cum pr

Cum iudei clamassent no nrm sibi
a pilato dimitti velle ꝙ pascha / ꝙ
barraban latrone / non saluatore
sed interfectore / no datore vite sed adempture
tur apprehendit pilatus nrm et flagellauit / cꝰ
pilatus no ob aliud fecisse credendus e / nisi vt
eiꝰ in iuriis iudei saciari / suffire sibi existima
rent / et vsq ad eiꝰ mortem semꝫ desisteret
Ad hoc pertinet qđ idem preses eria cohorte
suam remisit facere que sequuntur / aut fortassis
et iussit quamus hoc euangelista tacuerit
Dixit enim quid deinde fecerint milites pilato

m id iussisse non dixit / Et milites mgr̃ plectentes coronam de ſpinis / imposuerunt capiti eiꝰ / et veſte purpurea circumdederunt eum et veniebant ad eum et dicebant / Ave rex iudeorum / Et dabant ei alapas / Sic implebantur q̃ de se predixerat xpus / sic martires informabantur / admiã que ꝓsequtores habuisset fortẽ perferenda / Sic paulisper omnia tremenda potentia / tomendabatur ꝑ̃ mira da patientia / Sic ẽ̃ quod de hoc mundo no erat superbum mundum nõ attronitate pugnandi / sed patiendi humilitate vincebat / Sic illud granu multiplicandum seminabat / hẽ̃ tibi tantamelia / vt mabili pullularet in gla Exiit ergo pilatus foras et dixit eis / Ecce adduco eu vobis foras / vt cognoscatis quia in eo nullam causam inuemo / Exiit ergo ihus / portans spineam coronam et purpureu vestimentum / et dixit eis Ecce homo / Sic appareret nõ ignorante pilato hec a militibꝰ fieri / sine iussẽ ea sine p̃miseũ / Illa ẽ̃ causa qua supra diximus / vt hec eis fidibria minima libentissime biberent / et vltrei eis sanguine non sitirent / Egreditur ad eos ihus portans spineam coña et purpureu vestimentu / non clauus impẽdio / ꝑ plenꝰ op

probrio / Et dixit eis Ecce homo / Ci regi mi
nideris / iam parcite / quia decretu videtis / fla
gellatus e / spinis coronatus e / lubricosa veste
amictus e / amaris omnibus illusus e / alapis
cesus e / ferner ignominia / fregerat mundia
Sed non fregerat mundia / maluerat pono et
mercrat / Cum em vidissent eum pontifices
et ministri / clamabant dicentes / Crucifige cru
cifige eu / dixit eis pilatus / Accipite eum vos
et crucifigite / Ego em no invenio in eo causa
Responderunt ei iudei / Nos legem habemo / et secm
legem debet mori / quia filium dei se fecit / Ecce
altera maio mundia / parua quippe illa videbat
velud effertate illicito ausu regie pilatus et in
neutru sibi rhus mendatu usurpauit / sz utru
qz verum est / et vnigenitus filius dei est / et
rex ab eo constitutus sup syon montem sm eu
et utriqz nut demonstraret / nisi quato pote
rior / tanto mallet esse patientior / Cu ergo
audisset pilatus hoc iudeum / magis timuit / Et
ingressus e prorsum ite / et dixit ad ihm / Vnde
es tu / Ihus aut responsum no dedit ei / hoc
silentiu diu mri ihu xpi / no semel factu col
latis oim euangelistaru narrationibus reperit
et apud principes sacerdotum / et apud herodem /
quo eum sicut regem indutum miserat pilatus

ludibriosa

audiendum / et apud ipm̃ pilatu / vt no frustra
de illo ꝓphia preeresserat / sicut agnus coram ton-
dente / sine voce sit non aperuit os suu / Cum
vigz / qn̄ interrogantibus non respondit / Quā-
uis em̃ quibusdam interrogatibus sepe respon-
deit / tn̄ ꝑ illa in ꝗbus noluit respondē / adhe
dita ē de agno similitudo / vt in suo silentio no
reus sed innocens habēnr / Cum ergo iudica-
retur vbiuigz no aperuit os suu / sit agna non
aperuit / id ē non sicut male sibi cōscius q̄ de prio
conuincebat⁹ suus / sed sit manseuetus q̄ pro prio
immolabatur alienis / dix̄ ei pilatus in non
loq̄ris / Nescis quia ptatem habeo crucifige
re / et ptatem habeo dimittē re / respondit
ei ihūs / Non haberes aduersum me ptatem
ullam / nisi tibi eet datu desuper / ꝓpter q̄
me tradidit tibi / maius peccatum habet / Et
re respondit / et in vbiumq̄ no respondit no
sit reus ut sicut dolosus / sed sit agnus hor
e sicut simplex / atq̄ innocens no aperuit os suu
Pro in vbi no respondebat / sit omis silebat /
vbi respondebat sit pastor docebat / Dicamꝰ
ergo quod dixit / qd et ꝑ aptm̃ dixit / quia
no est ptas nisi a deo / et quia plus peccat
q̄ ptam innocente occidendum huic tradit /
quam ptas ipa si tu timde alienus maioris

ptatis ondit/ Talem qppe deus pilato dede
rat ptatem/ vt etiam sub rsaris eet ptate
Qua qpt non habes inquit adiusum me pta
te vllam/ id est quatulacuq; habes/ nisi ho
ipm quidq est tibi esset datum desup/ Sed
quo sno quatum sit/ no em tantu est ut tibi
omimodo libem sit/ qpter q tradidit me tibi
maius ptm habet/ Ille qppe me me ptate
tradidit inuidendo/ tu uero eandem ptatem
in me exercituus es metuendo/ Ner[illegible] qui timede
dem pserim innocente homo homez debet
ondere/ sed tu id zelando face nitro maig ma
lu qua timendo/ Et ideo no ait verax mgr
q me tibi tradidit ipe habet ptm/ taqua ille
non habet/ sed ait maius habet ptm/ vt
etiam se habe intelliget/ Neq; em qpter il
lud nichil est/ quia hor maius e/ Et ex in que
bat pilatus dimitte eum/ Quid e hor quod
dictu est ex inde/ quasi ant non quebat/ lege
superiora/ et inuenies iam dudu eu qre dimit
te ihm/ Ex in itaq; intelligendu est/ qpter hor
de ex hac causa/ ne habet ptm ondendo
innocente sibi tradituum/ quamus mig peccas
qua iudei q eum illi tradiderat ondendu
Ex in ergo ide ne hor ptm faceet/ Vio nr ptm
sed ab inicio quebat dimitte eu/ Iudei at

clamabant dicentes / Si hunc dimittis nō es a-
micus cesaris / Omis qui se regem facit contradi-
cit cesari / Illaiorem timore se ingerie timuerunt
putauerr" pilato / terrendo de cesare vt ostender xpm / qua
supbus ubi dixerunt / Nos habemq regē / et
sdm legem debet mori / quia filiu dei se fecit
Eorum rege qppe ille nō timebat unde / sed ma-
gis filium dei timuit ne ostender / Hunc veo non
sic potuit cotepnē cesarem auctore pilato sue
qđadmodum regem gentis alīene / ad hunc in
ewangelista sequit' et dixit / Pilatus ar cu au-
disset hos sermones / adduxit foras ihm / et se-
dit pro tribunali in loco q dicit' lithostratos
hebraice ar gabatha / Erat ar parasceue pasche
quasi hora sexta / Qua hoa sit dus remissius
xpi euangeliste alterius testimoniu qui dixit
ar" erat hoa tertia et remisserunt eum / qm mach-
na discepnēi solet oboriri cu adipm locum
ubi remissius narratur ventum fuerit / vt
potiemus si dus voluerit disserenius / Cum
ergo pro tribunali sedisset pilatus / dixit iu-
deis / Ecce rex vester / Illi ar clamabat / tolle
tolle remissge eum / dix eis pilatus / regem
vrm remissgam / ad hunc teorem que de cesae
mgesserant supbe conat' de ignominia eoru
voles eos frangē dicendo / rege vrm remissga /
qs de ignominia xpi mitigare no potuit sz timor
mor vincit' / Respodert pontifices / Non habemus

regem nisi cesarem / Cur ergo tradidit eis
illum vt crucifigeret? Aptissime quippe tota
cesarem venie videretur / si regem se no ht
nisi cesarem profitentibus actu regem vellet
ingere / dimittendo impunitu que ppt hos
ausus ei tradiderat omidendum / Tradidit
ergo eis illu / vt crucifigetur / Sed unquid a
et an rupiebat / qn dicebat / accipite eu vos
et scdm legem vram iudicate eu / Cur ait
illi tatope noluerut dicentes / nob non licet
omidere quemquam / et omo instantes / vt no
ab eis sed a pside omideretur / et ideo eum
omidendum ampe recusantes / sed mur eum
ampiut omidendum / Aut si hoc no fiet / nue
dictu est / cur ergo tradidit eis illum ut cru-
cifigeret / An aliquid interest / plane interest / No
est em dictu e / sed vt crucifigeret? id e vt iudi- tr qd tradidit eis
cio a pcte psidis crucifigeret? / Sed ideo illud tu actu vt crucifigeret
traditum dicit euangelista / vt eos finie
implicatos a quo alienu esse tonabant? osten-
deret / Non em faceret hoc pilatus / nisi vt id
qd eos rupe tenebat implet / Quod ergo
sequitur / Susceperut aut ihm et eduxerut /
potest ad milites iam referri / apparitores
psidis / Ita euidemus postea dicit? milites
ergo eum crucifixissent eum / quamis elba-

etiam si vnus iudeis venit meritu sanit ipi
enim susceperunt qd a nidissime flagitauer
et ipi fecerunt quodq ut fieret exortati sunt
Et hec sequencia alio sermone ia tractada sut

Sermo Cxvii

f. 111.

Vdicante atq dapnante pilato pro tribunali dum
ihm xpm hora quasi sexta susceperint et edux
erunt Et baiulans sibi crucem exiuit in eu
q dicitur calualie locum hebraice golgotha
vbi eu crucifixerunt Quid est ergo qd marcus
euangelista dicit erat aut hora tercia et cruci
fixerunt eum nisi quia hoa tercia crucifixus
e duos ligabis iudeorum hoa sexta manibus
militum vt intelligamus horam quitu iam
fuisse trasactum et aliquid de sexta reptu
quando sedit pro tribunali pilatus q dicta
e a iake hora quasi sexta et cu duceretur
et in ligno cum duobus latronibus cofigeret
et iuxta eig crucē gererent q gesta narrat
hora sexta narrantur integra completur ex
qua hoa usq ad nona sole obscurato tenebras
factas trium euangelistarum matthei marci
et luce cotestatur auctoritas Sed que iudei
facinus missu xpi a se in romanos id e pila
tum et eig milites transferre conati sunt
postea matrus ea hora qua xpus a militibus
crucifixus est que agi sexta iam repat tria

potius horam se recordatus exposuit / q̃ hor̃
intelligunt̃ apud pilatum / clamare potuisse
crucifige crucifige / vt non illi tm reprehendat̃
crucifixisse ihm / id est milites q̃ eum circa sexta
hora suspenderunt / verū etiā iudei q̃ vt crucifi-
gerent̃ hoā tertia clamauerūt / Est et alia quae
solui⁹ assimis / vt nō anticipat̃ hoā sexta diei /
quia nec iohes ait / erat aūt hora diei quasi
sexta aut hoā quasi sexta / sed ait erat autē
parasceue pasche / hora quasi sexta / parasceue ar
latine ꝑparatio est / Sed isto ritu greci liben-
ius vtunt̃ iudei in huiusmōi obseruatoribus /
etiā q̃ magis hic qua greci loquunt̃ / Erat
aūt ꝑparatio pasche / pascha vero nem sit dit
aplus immolatus ē xpūs / cuius pasche ꝑpa-
ratoēs / si ab hora nocturna nona computemus /
tūc enī videntur principes sacerdotū ꝑmur-
riasse dñm immolatoēs dicentes / reus est
mortis / tū ad hūc in domo pontificis audie-
tur / cōgruenter anticipitur inde repisse ꝑpa-
ratoēs dei pasche / cuius umbra erat pascha
iudeorū / id est immolatois xpi / ex quo a sa-
cerdotibus pnūciatū est immolandus / pro
frio ab ea nocturna hora q tūc nona fuisse cō-
iungitur usq ad horam diei tertiam / quatenus
ifirmum esse xpm marcus testatur / Hore sūt
tres nocturne / tres diurne / vnde in hac

pascue pasche / id e ꝓparatoe immolatois ypi/
que ab hora noctis nona repat / quasi sexta a/
gebatur hoa / id est quarta quintu / iam sexta a
curre repat / qn pilatus tribunal ascendit / ad
hoc enim erat ipa ꝓparato / que ab hoa noctis no/
na repat / quasi doner fiet que ꝓparabat ypi
immolato / q tra est hoa scdm matu tertia / no
ꝓparatois / sed dei sexta / eademq non diei / ꝓ
paratois / Ser vinq horis a noctis nona / vsq
ad diei triam computatis / hanc duarum solutom
istius diffinitis qstionis / eligat qsq qua volet
Illeius ar quid eligat iudicabit / q de ascensu
evangelistaru que opossime dispuata fuit le/
gent / Quod si et alie solutoes eig ponerint
inuenirj / cumulatiq evangelice veritatis vesta/
ria defendetur / aduersus caliginias infideles
atq impias vanitates / Hinc ad narratoq iohis
ebangeliste post ista breuit taxtata rede/
amus / Susceperunt aut ihm / et edux
erunt / Et bajulans sibi crucem / exiuit in eu
dicit calualie locum / ebraice golgotha / u
bi eum crucifixerunt / Ibat ergo ad locu ubi
fuerat crucifigendus / portans crucē sua ipe
ius / Grande spectaculu / Sed si spectat im/
pietas grande ludibriu / si pietas grande
misterium / Si spectet impietas / grandis ig
nominie documentu / Si pietas / grande

fidei mummentu / Si spectet impietas / videt
regem pro uirga ligni lignu sibi poste supplici
ii / si pietas videt regem baiulante lignum
ad semetipm figendum / qd futurus erat exia
in frontibus regum / in eo sprnendus erat opis impio
ru / in quo erant gloriantia corda stolti / Dictus
enim paulo / mihi absit gloriari / nisi in cruce dni
mi ihu xpi / quam crucem suam suo gestas chri
mo comendabat / et lucrne ausue / que sub mo
dio ponenda no erat / candelabru ferebat / Ba
iulans ergo sibi crucē / exiuit in eu q dicitur
caluarie locu / ebraice golgotha / ubi eum crucifixe
runt / Et cu eo duos alios / hinc et inde / medium
aut ihm / Isti duo latrones erant / sic aliorum
euangelistaru narrante didimus / cu quibus
crucifixus / et mr quos crucifixus e xpus / De
quo prmissa diceat ppheta / Et mr migs xpm
tatus e / Scripsit aut titulum pilatus / et posuit
sup crucē / Erat aut scptum / Ihus nazarenus
rex iudeoru / Hinc ergo titulu / multi legerunt iu
deoru / quia ppe erat ciuitatem locus ubi cruci
fixus e xpus ihus / Et erat scptum / hebraice
grece et latine / Hec ppe tres lingue ibi preteris
eminebat / Hebrea ppter iudeos / in dei lege glo
riantes / latina ppter romanos / militis ar pene
omnibus iam tūc gentibus imperantes / Greca
gentiu sapientes / Dixerunt ergo pilato principes

iudeorū. Noli scribe rex iudeorū. sed quia ipe
dixit rex sum iudeorum. Respondit pilatus
Qd scripsi scripsi. O messalem vim diuine ora
cois. etia in rebus ignorantiu. Hone vmica
uor quedam pilato nūtus quodam si diu potest
tiamoso sitentia psonabat. qd tanto an pscis
motu fieis ꝓphanum e. Ne corrupas tinuki in
spionem. Nō corrumpitur qd scripsit scripsit. Sed
etia pontifices qui hoc corrupi volebant. quid
dicebant. Noli scribe rex iudeorum. sed quia
ipe dixit rex iudeorum. Quid loquimur iusam
quid fieri contradimus. qd minae nullo pacto po
testis. Nūquid em ꝓtea non erit verū. quia
ihus ait rex sum iudeorum. Si corrupi no pot
qd pilatus scripsit. corrupi pt quod veritas dixit
Sed iudeorum tm rex xpus est an et gentiu
Imo et gentiu. Cum em dixisset in ꝓphia. ego
aut constitutus sum rex ab eo sup syon monte
sm eius. ꝑdicans ꝓceptum dni. ne ꝓpt monte
syon solis iudeis eum regem ꝙsqua diceret
constitutu. cotinuo subiecit. Dus dixit ad me
filius meus es tu. ego hodie genui te. postula
a me et dabo tibi gentes hereditate tuam
et possessionem tua. terminos terre. vñ et ipe
iam ꝑ os ꝓphe loquies apud iudeos. habeo mgt
a de ones que no sunt de hoc ouile. oportet me
et ipas adducere. et vocem meam audient. et
fiet vnus grex et vnus pastor. Cur ergo magnu

voluerunt intelligi in ꝯ titulo sacramentu in
quo scptum erat rex iudeorum / sed rex ē xpus
et gentiu / Quia sc oleaster silvus est particeps
pinguedinis olee / no olea pticeps silva est amp-
zinudinis oleastre / Nam in eo qđ de xpo verauit
scptum ē in titulo / rex iudeorū / qui sunt intelli-
gendi iudei nisi semen abrahe filii promissois /
qui sut etiam filii dei / quo non qui filii carnis /
ait aplus hii filii sunt dei / sed qui filii pmissois
deputantur in semie / Et gentes erant quibus
dicebat / Si aut nos xpi / ergo abrahe semen
estis / scdm promissionem heredes / Rex vero
ergo iudeorum xpus / sed iudeoꝝ ꝯmissioe ꝺi
dis spū non tra / Quoꝝ laus no ex hominibus
sꝫ ex deo est / ptinentiu ad ihrlm libera mem-
ram / etiam in reliꝯ feram spualem / amilla
et filiuꝫ eius foras de domo libertatis eiciente
Et ideo em pilatus quod scripsit scripsit / quia dus
quod dixit dixit

Sermo. cxviii.

a que gesta sunt iuxta crucē dñi
cu iam crucifixus esset isto quatu
dus adiuuat / sermone tractemus /
Milites ergo cu crucifixissent eu / acceperūt uesti-
menta eiꝰ / et fecerut quatuor partes / unicuiq;
militi parte / Et tunica / Erat aut tunica inconsuti-
lis / desuper contexta per totu / Dixerut ergo ad
inuicem / Non scindamus eam / sed sortiamur

de illa nuq̃ sit / vt sc̃ptura impleret dicens
partiti sunt vestimenta mea sibi / et in vestem
meam miserunt sortem / factum e qđ voluerat
iudei crucifixerunt ihm / non ipi sed milites qui
parebant pilato iudicante ipo / et ni si volun-
tates / si insidias si opam / si treadicioez / post-
mo si extorquentes clamores eoꝝ rogitemq
magis vnq̃ iudei crucifixerunt ihm / Sed de
ptitioe et sermone vestimetoꝝ eiq̃ no pter-
untur e loquendu / Quatuis em omes etbante
quatuor huiq̃ rei memmerunt / tetei in breui
qua tolles / et caute illi iste ueꝝ aptissime ma-
matheus ait / postq̃ aut crucifixerunt eu diui
serunt vestimenta eiq̃ / mittentes sortes super
eis / quis quid tollet / sunus ait / diuidentes ueꝝ
vestimenta eiq̃ / miserunt sortes / Tolles ait
et qt̃ pres de vestimentis eiq̃ fecerunt / dixit /
ide quatuor / ut singlas tollent / vn apparet
quatuo fuisse milites / q̃ in eo crucifigendo p
sidi paruerunt / Manifeste qppe ait / Milites
ergo cu crucifixissent ihm eu / accepserunt
vestamenta eiq̃ et fecerunt quatuor pres
vnicuiq̃ militi patte / Et tunicam / subaudien-
dum est accepserunt / ut iste sit sensus / Accepe-
runt vestamenta eiq̃ et fecerunt quatuor partes
unicuiq̃ militi prem / Et tunica accepserunt
Et sic locutus est vt de cteis vestimentis nulla
sortem missam esse videamus / si de tunica

℔ 118 c

quia simul tu reteris accepezut / sed non simil
diuiserunt / de qua eni sequit' exponens / Erat
aut tunica in textilis / desup contexta p totu
Cui aut de illa sorte miserunt narrat / Dixer
inquit / ergo ad inuicem / Non scindamus illam /
sed sorciamur de illa cuius sit / Apparet itaq
in aliis uestibus equales eos habuisse ptes /
ut sortiri necesse no fuerit / In illa ueo una ne
eos habere potuisse singulas ptes / nisi scinde
tur / ut pannos eig inutilit tollent / Quod
ne facerent / ad unum eam quemq sortione ma
luerut / Cuig euangeliste narrato / consonat e
cia ppheticum testimoniu / Quod et ipe animo
subingens / vt sepius iniqr impleuit dices / Par
titi sunt uestimenta mea sibi / et sup uestem
mea miserut sortem. Non eni ait sortiri / sed
partiti / nec ait sortientes ptiti sunt / Sed in
textis uestimentis sortem omino non nominas /
postea dicit' / et in uestem meam miser sorte /
ppt illum reliquam tunicam / de qua re dica
qd ipe donauerit / cui prius eam que obtigit
pt supra euangeliste int se discrepet / talis
ma ppulsaneo / demonstras illius textoru
uba narratoi iobis esse contraia / Matheus
eni dicendo / diuiserunt uestimenta eig / sorte
mittentes / ad totam diuisione uestimentoru
uoluit intelligi / etiam illam tunicam prime
de qua sortem miserut sortem miserunt / qua

vnq; omes uestes diuidendo in qbus et illa
fuit / de ipa sortiti sunt / Tale est em qd ait e
ria lucas diuidentes uestimenta eo mittens
sortem / Diuidentes em uenerut ad tunicam
de qua statu e sorte / ut int eos uniusa uesti
mentoru eius diuisio completeretur / Quid ait
mt est uteru dicatur / diuidentes miserunt
sortes qd ait lucas / an diuiserut sortem mittes
qd ait matheus / misi qd lucas dicendo sortes
pluales pro singlari numero posint / q forsitan
septuis stis insolita non e / Quamus no illi to
dices sortem reppiant hre / no sortes Illas mis
itaq; solus uider aliqua intulisse qstione dice
do em mittetes sortes sup eis quis quid tollet
raqua sup omibus uestimentis no sup sola
tunica sors missa sit lucanus uider / Sed hic
eria breuitas obscuritate parit / Sic em dictu
e / mittentes sortem sup eis / ac si diet mit
tetes sortes num diuidentur qd et factu / est
Omn qppe uestimentoru eius diuisio apta no
eet / misi sorte tentasset qs eria illa tunicu
tollet ut sic totemo diuidenau finiret ut
illa potius crizetur / Quod ergo ait qs quid
tollet qu quidem thor sorti deputat no ad ora
q diuisa sit uestimenta expendum e / Sors
enim missa e qs illa tunica tollet / de q quo
natrae pretermisit qualis fuerit / et qualiter
equaliter stitis prbq sola remanserit / q ne

f. 118. r

rescinderetur vemet in sorte ppterea potius est
qd ait qs quid tollet id est qs eam tolleret
taqua si tota sua ira dicetur diuisset vesti
menta eis mitteres sorte sup eis qs tunica
q̄ tribus equalibus sufficerat tollet Que
rat forte aliqs quid significet mitor pres nes
timentore facta diuisio et de tunica illa sortito
Quadriptita vestis dñi nri ihu xpi q̄driptita
eis figurant enim tota scs q quatuor rostat
pribus tractu orbe diffusam et orbi eisdem
pribus equaliter ide contexit distributam
ppt quod alibi dicit missurus se angelos suos
ut congregent electos eius a quatuor ventis Ad
quid est nisi a quatuor pribus oriente occide mundi
te aquilone meridie Tunica vro illa sorti
ta olim ptim significat vnitate q caritas vnito
retinetur De caritate aut locutus apls sup
eminente mgtr uiam uob demonstro Et alio
loco ait Cognoscet omia sup eminente scientie
caritate xpi Itez alibi Sup omia aut hec
caritate habemini qd est vinculu pfectionis
Si ergo caritas et sup eminentiorem habet uia
et sup eminet scientie et sup oia precepta e
merito uestis q p eam significatur desup con
texta phibetur Intextilis aut ne alicui dis
suatur Et ad vnu uenit quia in vnu oes
colligit Sit in apls tum esset etiam ipe
numerus duodenarius id est quadriptitus

nir nos / et omes cent interrogati / solus petr̃
respondit / Tu es xp̃s filius dei vivi / Et ei dic̃
Tibi dabo clanes regni celoꝝ / tamq̃ ligandi
et soluendi solus accepit potestatem / tu et illud
unus pro omnibus dixit / et cui tu omnibus
taqua psonam gerens ipius unitatis accepit
Deo unus pro omnibus / quia unitas e in omnib
unde et hic tu scripsisse / desup reserta / addidit
p totu / Quod si referamus ad id quod signi
ficat / nemo eoꝝ e expers q̃ primo inuenitur
ad totum / a quo toto sit grecia indicat ligeba
catholicu uocatur ecclia / In sorte aut quid
nisi dei gra comendata e / Sit ergo ad omes
in uno uenit / tu sors ergo omnibus placuit /
quia et dei gra in unitate omes uenit / Et
tu sors mittit̃ no psone alicuiꝰ sed meritis / sed
occulto iudicio dei redditur / Per deo ista non
aliquid boni significasse qs dixerit / quia per
malos scta sunt / no sq̃ p eos qui xpm sequun
sed qui sunt psequti / Quod enim de ipa ar
ce dictum summus / que rte similr ab inimicis
atq impijs xpo facta et impacta e / Et tu
es significat rte intelligit̃ qd erit apls
Que sit latitudo longitudo et altitudo / et
pfundum / lata e ergo in transuerso ligno quo
extendunt̃ pendentes manus / et significat
opa bona in latitudine caritatis / longa est

ꝑ 118.

a trāsuso lingno usq; ad tram, ubi dorsum
pdeoꝝ figuitur, et sūnificat ꝑseuerantiam
in longitudine tpis, usq; in finem. Altae in
caumie qđ ꝑ transfixum lignu sursuꝫ ipsus ex
redit, et significat supnum sine quo nulla opa
ꝛferuntur. Cum nutriq; latitudine ac longitu-
dine bene ac ꝑseuerant fiunt, ꝑ altitudine
diuinoꝝ facienda sunt primoꝝ. ꝑfunda est
inea ꝑte qua in tram figitur, ibi qppe et omnia
e, ner videi potest, sed tanta eiꝰ apparetia et
eminetia inde consurgunt, sic bona mea de pro-
funditate gre dei que coprehendi ac iudicari
no ꝑt uniuersa proedunt. Sed et si acus xpi
hor solum significret quod air aplus, q aut sit
ihu xpi, tame suam reunifixerit cu passioibus
et coupiscentiis, qua magnu bonu est. Ver
tu sant hor nisi coupiscens adiuuas tamen
spus bonus, cu illam reuerem xpi ferebat inimi-
cus, id e spus malus. Postremo quid e omes
qđ noceant, signu xpi, nisi cruc xpi. Quod sig-
nu nisi adscribeat3 sine frontibus credentiu,
sine ipe aque ex qua regnantibus, sine oleo
quo ꝛsmate virgum3 sine sacrificio quo alium-
tur, nichil eoꝝ cruc ꝑficitur. Quo ergo per
id qđ malu scribitur, nichil bom significatur
qui ꝑ crucem xpi, quam ferebat malus in cele-
bratione sacramentoꝝ eiꝰ bonum nobis

onie signat3 Sed hec hactenus Que aut
sequuntur alias ut deus opitulabitur disse
enda videbimus

Sermo Cxix

Crucifixo dño postea qua diuisio nes
mentorum eig etiam missa sorte
completa e que dem narret iohes
ewangelista uideamus Et milites quidem
ingt hec fecerut Stabant aut iuxta crucē
ihu matre eig et soror meris eig maia cleo
phe maia magdalene Cum vidisset ergo
ihus matre et discipm quē diligebat stare
dicit meri sue Mulier ecce filius tuus deīn
dicit discipło Ecce mater tua Et ex illa hora
accepit eam discipulus in sua Per mirabi
e illa hora de qua ihus aqua quasurg ruinu
dixerat meri Quid mihi et tibi est mulier Non
du venit hora mea hanc itaq hora pdixerat
q tm nondu veneat in qua deberet agnosce
moiturū de qua fuerat mortalit natus Cur
ergo diuina fruēs no diuinitatis sī infirmi
tatis matre velut incognitam repellebat
Nisi ut humana iam patiens ex qua fuerat
fctus homo affectu cōmendabat humano Cur
eni q maria creatore intuebat ecce
Mulier nēo qđ maia pepererat pendebat cruce
Horatis igitur infirmatur locus rfectis qđ
faciendum ammonet Exempto suo suos

f 119

instruxit preptor bonus ut a filiis pius im-
pendebantur tua puribus tacy lignum
illud vbi erant sua membra moientis eria
kathedra fuerit magri docentis Et hac doctrina
sana didicerat paulus aplus qd docebat
qui dicebat Si qs aut suis et maxime do-
mesticis no prouidet fidem negauit et est
infideli deterior Quid aut tam tuqz domes-
ticum qua puntes filios aut puntibus filii
huiq itaqz salubernimi prepti ipe magr sto
rii de se ipo constituebat exemplu qn no
ut famule dei qua creauerat et regebat
sed vt mri homo de qua creatus fuerat
et qua relinquebat alim pro se quodamo
filiu prouidebant Nam nur hor fuerit qd
sequr indicat ait eni euangelista Ex illa
hora accepit eam discipulus in sua Her minu-
tu est illa hora de se ipo dicens Sic qppe
rememorare se solet quod eu diligebat ihs
q utiqz oms diligebat sed ipm preteris fa-
miliarius diligebat ita vt in convivio sinu pec-
tus suu discumbe soleret credo ut istius elba-
telu qd p eum fuerat pdicatuq diuina
excellentiam q de me altius comendaret Et
in qua sua iohs matre dni accepit Hegz em
no ex eis erat qui dixerunt ei Ecce nos dimi-
simus oia et secuti sumus te Sed ibi

quoq audierat / Quicuq ista dimiserit ppter
me accipiet in hoc seclo centies tm habebat
ergo discipulus ille centuplum plus qua di
miserat mq susceperat eig mercem qui illa do
naueat / Sed in ea societate bus iohes re
cepat centuplu / ubi nemo dicebat aliquid
suum / sed erant illis oia communia / sic in aplo
tu actibus scptum e / Sic em apli erat qua
si nichil habentes / et oia possidentes / Cuo
ergo mercem mgri et dui sui discipls et famls
accepit in sua / ubi nemo aliquid suu esse
dicebat / An quia paulo post in eodem libro
legitur / quotq em possessores pdioru ul do
moru erat / uendentes asserebant pria illo
rum / et ponebant ad pedes aplorum dis
tribuebatur aut vnicuiq / pro ut vnicuiq
opus erat / Intelligendum e sic distributu
fuisse huic discipulo qd opus erat / ut illius
eria bre maie taqua mris eig porro ponet
Magisq sic debemus accipe qd dictu / ex
illa qoa susceptt eam discipls in sua / ut
ad eig curam qq ei esset ncaria ptineret
Susceptt ergo eam in sua / no predia q nulla
ppie possidebat / sed officia q pria dispensa
toe exequenda curabat / dem subiugit /
Postea scies ihus qria oia cosummata st
ut cosummaet scptua dicit / Cicio / vas ergo

positis erat aceto plenus. Illi ergo spongiam
plenam aceto, hysopo circumponentes, obtulerunt ori
eius. Cum ergo accepisset iesus acetum, dixit,
Consummatum est. Et inclinato capite, tradidit
spm. Quis potest que fecit ista disponere, quo
disposuit homo iste q̄ passus e. Sed homo me
diator dei et hoīm, homo de quo pdictu tes-
t̄, et homo e. et q̄s cognoscet eu, qm homines
p quos hec fiebant no agnoscebant deum
hominem deu, homo nanq̄ apparebat, q̄ deq̄
latebat, patiebat hec omia q̄ agebat, et
idem ipe disponebat hec omnia qui latebat.
Vidit ergo quia consumata sunt oia q̄ oportebat
vt fierent, atq̄a accepat acetu et tra-
deret spm. Atq̄ ut hoc etiam q̄ sumaretur
q̄d scriptura predixerat, Et in sitim meam potaue-
runt me aceto. Sitio inq̄t. Tamq̄a dicat
hoc minus scripsit, date quod estis. Iudei q̄p-
pe ipi erant acetum, degenerantes a vino pa-
triarchare et apostatarum. et tanq̄a de pleno
vase de inq̄tate mundi huius impleti, vo-
habentes velud spongiam, tanquosis quodamo
atq̄ tenosis latibulis fraudulentum, hysopu
aut, cui circumposuerunt spongiam aceto plena,
qm herba est humilis, et pectus purgat, ipiq̄
p̄ humilitate congruenter attribuimus, quia
circumdederunt et se circumvenisse putauerunt.
Unde est illud in psalmo, Asperges me ysopo

et mundador / xpi vlacq humiliare mudam³
quia nisi humiliasset semetipm sits obedies
usqz ad mortem crucis / no vtiqz satisfcis eis
in pcoꝝ remissione / hor est in veram mudam
fuisset effusus / Iter moneat quo sponcia ori
eis potuit admoueri qui in cruce fuerat exal
tatus in aera / Sic em apud alios euangelis
tas legitur / qd hic pmisit in arundine est
factum / vt in sponcia illis potus ad cruris ſſ
timia leuaretur / p arundine veꝰ sacra scpta
significabat² que implebat³ hor sito / Sic em
lingua dicitur greca vt latina vl alia qlibet
sonu significans / q lingua promit² / sit aru
do dicti pr tra que arundine scribit³ / Et song
significantis voris humane / usitatissime dicu
lingoras / Scpturam vero arundine dici quo
minus est vsitatum / eo magis e mistice fi
guratum / q faciebat ista ꝑplus impius / patie
batur ista miseros xpus / Qui faciebat / qd
facer nesciebat / q paciebat³ aut non solum
quid fier et aut fiet sciebat / vetu etiam de
malefacientibus bene ipe faciebat / Cum
ergo accepisset acetu / dixit / Consumatu est
Quid nisi quod ꝑphia tanta an predixerat / de
in qua remanserat / qd aliqua moreretur fie
ad hur opoter / taqua ille q pratem habebat
ponendi aiam / et ite sumendi eam / patie
entibus que ut pageremur expectabat / in

rimato rapite tradidit spm Qs ita dormit
qn voluerit sic ihus mortuus e qn voluit Qs
ita nestem ponit qn voluerit sic se carne exu-
it qn voluit Qs ita cu voluerit abit quo cu
uoluit obit Quata spanda ut imeda ptas
e iudicantis et sic apparuit tanta morientis

Sermo Cxx

Ostea quam dus ihus p carnis oibus
que an suam mortem pchi opōte-
re pstiebat qn voluit tradidit spm
Que dem sequuta sint euangelista narrate
uideamus Iudei ergo magr qm parasceue erat
ut no remanerent in cruce corpa sabbto erat em
magnus dies ille sabbati rogauerit pilatu
ut frangerent² eorū crura et tollent² illo qa
tollentur sed in quibus ideo frangebant² ut
morerent² et auferrent³ ex ligno ne pendentes
in cruribus magnu diem festum sui diurni cru-
ciatus horrōe sedarent Venert ergo milites
et pmi quidem fregerit crua et alteius q
crucifixus e tum eo adhuc uiuente cu venissent
ut viderent eu iam mortuu no fregerit eius
crua sed unus militum lancea latus eius aperuit
et cotinuo exiuit sanguis et aqua Vigilan
tibo euangelista vsus e ut no dicet latus eius
pcussit aut vulnerauit aut aliquid aliud sed
aperuit ut illic quodamo uite ostium pdet²

vnde sacramenta ecclie manauerit / sine quibus
ad vitam que nec vita e no intratur / Ille sanguis
tbis in remissione peccatu fusus e / a qua illa
salutare repat poculum / Quer et lauacru pstat
et potu / Quor primitiabat quod noe in latere ar-
che ostiu factu iussus est / qua intraret alalia
et non erant diluuio perita / quibus prefiguabat
ecclia / qui quor prima mulier facta e de uiri late
dormientis / et appellata e vita / mater viuo-
rum / Magnu quippe significauit bonu / an magnu
peccatoris malum / Quir fides adam inclinato
capite in terra dormiuit vt in formaret ei quic
qd de late dormientis effluxit / O mors / vnde
mortui reuiuiscut / Quid isto sanguine mundius
Quid vbere isto salubrius / Et qui vidit mgr
testimoniu perhibuit / et verum e testimoniu eius
Et ille scit quia vera dicit / ut et uos credatis
Non dixit ut et uos sciatis / sed ut credatis / Scit
enim qui videt / cuius credat testimonio q audit
Magis aut ad fidem regula pertinet qua inde
Nam quid e aliud crede qua fidem accommodae
scripta sunt enim mgr quer ut scriptura impleretur
Os no comminuetis ex eo / Et ite alia scriptura
dicit / Videbunt in quem conspexerunt / duo
testimonia de septuis reddidit singlis rebg
quas factas fuisse narrauit / Nam quia dixe-
rat ad ihm aut cu venissent / ut viderunt
eum iam mortuu / non fregerunt eius crura

ad hor primet testimoniu os no commune ereo
Quod preceptu est eis q celebrare pascha iussi
sunt ouis immolatoe in veteri lege q in diuine
passionis umbra presserat Unde e pascha
nrm immolatus e xpus de quo ysaias ppha
predixerat Sic ouis ad immolandu ductus e
ste quia subiturear dires sed unus militum
lancea latus eius aperuit ad hor primet alium
testio m videbit inque respiceret ubi prmissa
e xpus in ea qua crucifixus e carne uenturq
post hec aut rogauit pilatu ioseph ab ari-
mathia eo q esset discipulus ihu occulte
aut ppt metu iudeoru ut tolleret corpus ihu
Et prmisit pilatus Venit ergo et tulit corpus
ihu Venit aut et nichodemus q veneat ad
ihm nocte primu ferens mixtura mirre et aoes
quasi libras centum Non ita distingebendu
e ut dicamus primu ferens mixtura mirre
sed hor quod dictum e primum ad superiore
sensum pineat Veneat eni nichodemus noc-
te primum quod ait idem ioles in coribus
euangelii suis ptibus Hic ergo intelligendu
e ad ihm non tm solum sed tm primu venisse
nichodemus uenisse aut postea ut fiet audien-
do discipulus qd recte mo in reuelatoe corpis
Crucifixi stephani fere omibus gentibus declar
Ampetrunt ergo corpus ihu et ligauerut illud

linteis cū aromatibus/ sic mos ē iudeis sepelire
Non mihi videtur euangelista frustra dicere
voluisse/ sic mos iudeis est sepelire/ Ita q̄pe
ni sallor admonuit in huiusmodi officiis q̄ mor-
tuis exhibent/ more cuiusq; gentis ee seruando
Erat aut in loco ubi crucifixus est ortus/ et
in orto monumentu nouu/ in quo nondū q̄squa
positus erat/ sic in maria vrginis uteo nemo
ante illum/ nemo post illum sepultus e/ Ibi
ergo p̄pter parasceue iudeoru quia iuxta erat
monumentu posuerunt ihm/ ut nec aut ebsit
intelligi sepultura/ ne aduesperasceret/ qn iam
p̄pter parasceuen qua cena putam iudei lati-
ne vsitatiq apud nos vocant sere ite aliqd
no licebat/ Vna aut sabbati maia magda-
lene venit mane cū ad huc teneb̄e cent ad
monumentu/ et uidit lapidem sublatu a mo-
numento/ Vna sabbati e que iam die diuini
p̄pter dñi resurrectionē nos xpianus appellat
que matheus solus in euangelistis prima
sabbi nominauit. Cucurrit ergo et venit ad
simone petrum/ et ad aliu discipulu quem
amabat ihus/ et dic eis/ Tulerunt dñm
de monumento/ et nescimus ubi posuerunt
eu/ Ilo illi rodiues cria greci ihm tulerunt
dñm meum/ quod videl dictu p̄pter spem
futurae/ uel simulatus affectu/ Ex h̄o in plebe

Sam 20

traditionis quos in primo habuimus no fuerimus
Exierunt petrus et ille alius discipls et ve-
nerunt ad monumetu/ Currebat aut duo simul
et ille alius discipls prurrerit citius petro/ et
venit primus ad monumentum/ aduitenda scr
et emendanda scripturarum/ quo reditu e ad
id qd fuerat prermissum/ et tu quasi hor seq
uetur aduentum e/ Cum em iam dixisset ve-
nerut ad monumetu/ regressus e ut naaret
quo nio venerint/ et ait/ Currebat aut duo
simul et retu/ vbi ostendit qd prurres ad mo-
numetum por venit/ alius ille discipulus que
se ipm significat/ sed tamqua de alio narra na-
rat/ Et tu se inclinasset inqt/ vidit posita linthe-
amina no tu introiit/ venit ergo simo petrus
sequens eu/ et introiit in monumetu/ Et tu
dit linteamina posita/ et sudarium qd fuerat sup
caput eius/ no cum linteaminibus positu/ sed
seperatim involutu in unu locu/ Putamus ne
mahil ista significant/ Nequaquia qd putame
nim/ sed ad alia festinamus/ in quibus immorari
questionis aut obscuritatis alicuius nimirate repel-
limur/ Nam ista q p se ipa manifesta sunt
quid singula etia significet queric/ ste quide
dekiae sunt/ sed otiosoru/ quod non sumus nos
Tur ergo introiit et ille alius discipulus/
qui venerat prius ad monumetu/ prior

venit / et posteor intrauit / Nec hoc vtq; va-
tat / sed michi ad ista no vacat / Et vidit mgr
et rediit / hic no nulli patu attendentes pu-
tat hoc iocem rediisse quod ihus resurrexit
Sed quod sequitur hoc no intuat / Cis sibi em
ois ad stadium adiuxit / Nondu em sciebant
scripturas quia oportet eu a mortuis resurgere
Non ergo eu rediisse resurrexisse / que nescie-
bat oportet resurgere / Quid ergo vidit / Quid
redidit / Vidit sc̃z in ane monumetu / et redi-
dit ad dixerat mlier eu de monumeto ee sblatu
Nondum em sciebant scripturas quia oportet eu
a mortuis resurgere / Et ideo qn id a duo ipo au-
diebant / quamis aptissime dicer̃ / q̃ sedulo ad
audiendi ad illo parabolas no intelligebant
et aliquid aliud eu significare credebat / Cz
ea q̃ sequit̃ in sermone alio differam

Sermo. CXXI.

De sblatum esse dum de monumeto
discipulis eq petro et iohe murra
uerat marie magdalene / Ad illi ve-
nientes inuenerut sola linteamina / quibus corp
fuerat involutu / et quid aliud rede potuerut
nisi quod illa dixerat / quod eria ipa rediderat
Abierunt ergo itaq discipli ad semetipos / id e
ubi habitabant et unde ad monumetu uenie-
rerunt / Maria aut stabat ad monumetu foris

plorans / viris eñ se redentibus / infirmiorem
sexum in eodem toro sortior figebat assertus / et
illi qui dñm quesierat et non inuenerat lar-
mis narrabunt / amplius dolentes qđ fuerat
ablatus de monumeto / qua quod fuerat omissus
in ligno / quo mstri mdi tui eis vita subtracta
fuerat / ner memoria manebat / Itaq; ad monu-
mentu tenuit dolor iste mulierem / Cu ergo
fleret / inclinauit se et pspexit / se monume-
tum / Cur flet fertur nesno / Non eñ nesci-
bat / no ibi esse iam quem qrebat / quando
qdem in sublatu discipulis ipa mulierauerat /
et ipi ad monumetum uenerat / et no solu
intuendo sed etiam intrando topus dñi que
sierut / ner inuenerat / Quid sibi ergo vult qđ
ista cu fleret vursus in monumetum inclina-
ta pspexit / Vtiq; quod minim dolebat / ner suis
ner illoru oculis fuit facile putabat se rede-
dum / an potius diuino instinctu in animo eius
effectu est vt pspicet / Aspexit eñ et vidit
duos angelos in albis sedentes / unu ad caput
et unu ad pedes ubi positu fuerat corpus ihu
Quid est quod unus ad caput / et ad pedes
alter sedebat / An qm qđ grece angli dicuntur
facie sut nutui / Ista mo ypi euangeliu velud
a capite usq; ad pedes / ab initio usq; in fine
significabant esse mediandum / Dicut ei illi

Mulier quid ploras / dicit eis / Quia tulerunt
dum meum / et nescio ubi posuerunt eum / Angeli
lacrimas prohibebant / ubi quid aliud / qua
futuru quod amo gaudium mutabant / Ita
em dixerunt / Quid ploras / Quasi dicerent /
Nobi ploras / At illa existimans eos interrogasse
nescientes / causas prodit lacrimaru / Quia tu-
lerunt mgr dum meum / dum sui voluns corpo
dni sui ex anime / et toto pctem significans /
sic omes confitemur ihm xpm filiu dei vivu
dum nrm / quod vrisq; sumul est et ihuma et
anima et caro resurrexirum et sepultum / tu tu
sola eiq sepulta sit caro / Et nescio mgr / ubi
posuerut eum / Quer erat causa maior doloris /
quia nesciebat quo iret / ad consolandu dolore
Sed hora iam veneat / qua quod mutatum
qd amo fuerat qb angelis flere prohibentibo
gaudiu sumeret fletibus / Dumq; tu quer dix-
isset / quisa est retrorsum et vidit ihm stante /
et no sciebat quia ihus est / dic ei ihus / Mu-
lier quid ploras / Que queris / Illa estimans
quia ortolanus eet / dicit ei / Dne / si tu sustu-
listi eum dicito mihi / ubi posuisti eu / et ego
eum tollam / dic ei ihus / Maria / Confusa ia
dic ei Rabboni / quod dicitur mgr / Nemo relinq-
uet⁹ mulieri / qd ortolanu dixerat dmi et ihm
mgrem / Ibi em rogabat / quer agnoscebat / Ibi em
honorabat hominē et beneficiu postulabat

hic retrolebat dorsum / a quo discrne humana
et diuina discrebat / appellabat dum cui animi-
lam no erat / ut p eu veniret ad dum cui erat
alit ergo dum dixit / sustulerunt dum meum /
alit aut due si tu sustulisti eum / Nam et ipse
appellauerunt duos eos qui duos erant hores /
sed alit eum de quo scptum e dus nome eis
Sed ista inlier q iam fuerat rousa retrorsum
vt uideret ihm / qui eum putauit ee ortolanu /
et cu illo vnde loquebatur / quo cursus gusa
dicitur vt ei dicet rabboni / nisi quia tur gusa
corpe / quod no erat putauit / nur rorde gusa
qd erat agnouit / dixit ei ihus / Noli me tange /
nondu eni ascendi ad prem meu / Vade at ad
frres meos / et dic eis / Ascendo ad prem meu
et prem vrm / et ad deum meu et deu vrm
Est in his vbis quod bcuit quidem / sed in at
tentius ptractre debemus / Ihus quippe inlie
remq illum ngrem agnouit et appellauit /
cu ille ei respondet / fidem dorebat / et ortola
nus ille in eis rorde nunqua in orto suo granu
sinapis seminauit / Quid e ergo noli me tage
Et taqua huic prohibitionis causa qrere / ad
uix ur / Nondu eni ascendi ad prem meum
Quid est hoc / Si staus in terra no tangit /
sedens in celo quo ab hominibus tangeretur
Qui ctc antiquam ascendet discipulis se tan

gendum obtulit dicens/ sic fuit et vbi ante
fista restituur/ palpate et videte quia spus
carnem et ossa no habet sic me videtis habe
re/ qui dixit discipulo infer digitum tuu huc
et vide manus meas/ et affer manu tuam
et mitte in latus meum/ Quis enim tam sit
absurdus ut dicat eum a discipulis quidem
antequa ad patrem ascenderet voluisse se tangi
a mulieribus aut noluisse/ nisi cum ascendis
set ad patrem/ Sed ne sit qui velit despe
imeretur/ legunturq; inde etiam femine post
resurrectionem aliquam ad patrem ascender
tetigisse ihm/ in quibus erat etiam maria mag
dalene narrante matheo qd oscularet illius
pedes dicens/ Avete/ Ille aut accesserut mgr
et tenuerut pedes eius/ et adoraverut eum/
Hor a iohe pretermissum e/ sed a matheo vezu
dictum/ Restat ergo vt aliquod in his verbis
lateat sacramentum/ qd sine invidia/ sine
invidie nime possimus valeamus/ in qe in nullo
modo dubitare debemus/ Aut ergo sic dictum e
noli me tangere nondu enim ascendi ad patrem
meu/ ut in illa femina figuraret ecclia de gen
tibus q in xpm no credidit nisi tu ascendis
ad patrem/ aut sic ni se credi voluit ihus/ qa
e sic se spualiter tangi/ qd ipe et pater unu
sunt/ Eig ipe inimis sensibus quoda mo
ascendit ad patrem/ que sic in eo profecit
ut qui

vt pr̃i agnoſcat equalem. alit̃ nõ erit tanq̃ id eſt aliter meũ non erit credit. poteãt aſſir erit rede. Maria vt eũ putaret m p̃rem pr̃i. quod vtiq; prohibetur cum dicitur. Noli me tangere. id eſt noli in me ſic credere qđ ad modum ad hũc ſapis. Noli tuũ ſenſum hũc uſq; prendẽ quod & te frẽ ſum. ne nõ trahat ad illud quo fcta eſt. Cuo em nõ cumulat in eum ad hũc credebat. que ſic homez flebat Non em aſcendi nq̃ ad p̃rem meũ. ſed me tangito. qñ me credideris pr̃i non mpabe deũ vade aut ad frẽs meos. et dic eis. aſcendo ad p̃rem meũ. et p̃rem vr̃m. Non aut prez nem alit̃ ergo meum. alit̃ vr̃m. Maria meũ gra vr̃m. ad deum meũ et deum vr̃m. Neq; hic dixit deum mr̃m. Ergo et hic alit̃ meũ alit̃ vr̃m. Deũ meũ ſub quo et homo ſum. deum vr̃m mr̃ quos et ipe mediator ſum. Venit maria magdalene annũtians quia vidit dñm. et hec dixit mihi.

Sermo. cxxiij.

Vm eſſet ergo ſero die illa vna ſabbatorũ et fores eent clauſe vbi erant diſcipli congregati ppr metũ iudeorũ venit ihũs et ſtetit in medio. et dixit eis. Pax vobis. Et cũ hoc dixiſſet oſtendit eis manus et latus. Gauisi em mantis

fixeam / lancea latus eius aperuit / vbi ad
dubitantiu corda sananda / oblatem sunt ser-
uata uestigia / Ulsi aut ostis / vbi dominus
erat ostia clausa non obstiterunt / Ille qppe no
eis aptis intrare potuit / quo nascente virgi-
tas matris inuiolata permansit / Gauisi sunt
ergo discipli viso dno / dixit ergo eis iterum
Pax uobis / Treatio confirmato est / Ipe quippe
dat p qphaam promissam pace sup patrem /
Sicut misit me pater mqr / et ego mitto vos
Equalem pri et sibi nomq / sed chirographa medi
atoris agnoscimus / Medius se qppe ostendit
dicendo / ille me et ego vos / Hoc at cu dixis-
set insufflauit et dixit eis Accipite spm scm
Insufflando significant spm scm no pria soli
us esse spm / sed et sui / Quoru remiseritis pcta
remittu eis / et quoru retinueritis retenta
erut / Ecclie datas q p spm scm diffunditur
in cordibus ncis principum suoru pcta dimittit
Cetu aut qui non sunt eig principes tenet / Ideo
postea qua dixit accipite spm scm / hoc nimirum
de remissione peccatorum ac detentione subiecit
Thomas aut vnus ex duodecim q dicit dydimus
no erat cu eis qn venit ihus / dixerut ergo
ei alii discipli / vidimus dnm / Ille aut dixit
eis / Nisi videro in manibus eius fixura clauoru
et mittam manu meam in latus eius no credam

Et post dies octo iterū erant discipuli eius intus
et thomas cum eis. Venit ihesus ianuis clau-
sis et stetit in medio et dixit. Pax vobis deinde
dixit thome. Infer digitum tuum huc et vide ma-
nus meas. et affer manū tuam et mitte in latus
meum. et noli esse incredulus sed fidelis. Respon-
dit thomas. et dixit ei. Dns meus et deus meus.
videbat tangebatq; hominē. et confitebat3
deū quem non videbat neq; tangebat. sed p
hoc quod videbat atq; tangebat. illud iam
remota dubitatione credebat. Dixit ei ihesus. Quia
vidisti me credidisti. bti qui non viderunt et
crediderunt. Non ait tetigisti me. sed vidisti me.
quo spiritalis quodammō sensus est visus. Nam
p alios quatuor sensus nonnisi solet. velut
cū dicimus. audi et vide. quam bene sonet. so-
net. olfac et vide quā bene oleat. gusta et
vide quā bene sapiat. tange et vide quā be-
ne rideat. vbicq; sonuit vide. cū visus proprie
nō negetur3 ad orbes primē. Vide et hic ipe dns
infer digitum tuum huc et vide manus me-
as. Quid aliud ait quā tange et vide. Nisi
cū orbes ille habebat in digito. Ergo sive
intuendo sive etiam tangendo. quia vidisti me
mgt credidisti. Quamus dici possit non auso
fuisse discipulum tangere. cum se offerret

ille tangendu/ non em sptum e et retinuit tho-
mas sed sine aspiciendo tantum/ sine etia tan-
gendo videit/ et credidit/ illud qd sequit3 ma-
gis genaū fidem predicat/ atq; cōmendat/ Bti
qui non uidetur et crediderut/ Preīti ipis vsq
e uerbis/ taqua ille q̄ quod erat futurus in
sua noueat predestinatoe/ iam factu/ Sed iam
sermo iste a prolixitate cohibendus e/ dona-
bit dus/ ut de his q restant a tis disputem⁹

Sermo. Cxxiij.

Ost narratione rei geste in qua
thomas oblatis sibi tangendis in
xpi carne ebtinem loris vidit quod
crede nolebat/ et credidit/ mtponit hec ebha
gelista iohes et dicit/ Multa quidem et a
signa fecit ihus in cōspectu discipulorū suoru/
que non sunt scpta in libro hoc/ hec aut scpta
sunt ut credatis qm ihus xps est filius dei/
et ut credentes uitā etnam habeatis in noīe
eiq; hoc tandem velut libri huiq; indicat fine
Subnarrat hic. deīm quēadmodu se manife-
stauerit dus ad mare tyberiadis/ et in captura
piscīū qmedauerit ecclie sacramentu/ quales
futura est ultima resurrectioe mortuoru/ Ad ho
itaq; cōmendandu vale arbitror qd antiquam
finis est mtpositus libri/ quod eet etia scri-
ture narrationis quasi procemium/ qd ei quoda
modo faciet eminentiorem locum/ Cum narra-

ff. 123 c

incipit ita/ Postea maifestauit se ihc ihus ad
mare tyberiadis/ maifestauit at sic/ Erat at
simt simon petrus et thomas qui dicit didi-
mus/ et nathanael q erat a galilea/ et filii
zebedei/ et alii ex discipulis eius duo/ Dicit
eis simon petrus/ Vado piscari/ Dicut ei/ Veni-
mus et nos tecum/ Queri solet de hac pisca-
tõe discipulorũ/ nũ redierint petrus et filii
zebedei ad id quod fuerant/ prius qua a dño
vocarent/ Erat em piscatores qñ dixit eis/ Ve-
nite post me/ et faciam vos fieri piscatores hom
Tũc eum appe illi sequuti sunt/ vt magisterio
eius relictis omibus adhereret/ intantu vt su
ab eo ille diues ẽstis abstrederẽt/ nũ dixerat
vade vende omia que habes et da paupẽribꝫ/
et habebis thesaurũ in celo/ et veni sequẽ
me/ dicẽt petrus/ Ecce nos dimisimus omia/
et sequuti sumus te/ Quid est ergo quod nr
quasi apostolatu relicto fiunt qd fuerat/ et
qd dimiserant repetunt/ tamqua obliti qd
audierunt/ nemo ponens manũ sup aratrũ
et respiciens retro aptus ẽ regno dei/ Quod
si sensissent defuncto ihũ/ primo quia surrexiss
a mortuis/ qd quidem no poterat/ quo dies
quo crucifixus est totos eos habebat tene
bat attentos/ usqz ad eius sepultura/ que
an uespm facta est/ Sequies aut dies erat
sabbatum/ qñ eis patrium morem seruantibꝫ

opati utiq; no lrebat / Tertio veo die dns re-
surrexit / eosq; vertauit ad spem qua de illo
no habere iam repant / Tamen si nr ferisset
putaemus eos illa que animos eoru strupaueat
desperatoe ferisse / Hiur veo post eum sibi de se-
pulchro redditu vitu post oblatam suis orbis
et manibus no solu videndam / uetu etia tan-
gendam palpandamq; rediuiue carnis eviden-
tissimam ueritate / post mperta ablatu lora-
usq; ad apli rhome confessionem q se aliu re-
diturn non esse predixerat / pq; arreptu eiq; m-
sufflatoe spm scm / pq; iba in suas aues eiq;
bre prolata / sic misit me pater / et ego mitto
uos / quoru remiseritis pta remittu eis / et
quoru retinueritis retenta sunt / subito fiunt
sic fuerut / no homines / sed piscium piscatoes
Unis ergo quos hor monet / respondendum
est / non eos fuisse prohibitos arte sua lucra
si atq; uictu ex illa uitu querê mtitu / sui apla-
tus integritate seruata / si qn vnde viuerent
aliud non haberent / nisi forte qspiam putae
audebit aut dicê aplm paulum non primu
isse ad eorum pfessione qui relictis omnibus
xpm sequuti sunt / quo ne quequa eoru gra-
uaret quibus euangelium prediabat suu uictu
suis manibus trasigebat / vbi magis imple-
tum e / quod ait / plus omnibus laboraui

ß 123 c

et adiuuit / Non aut ego / sed gra dei mecu / vt hor quoq; appareat gre dei deputandum
qd et animo et corpore poterat usq; a deo plus
illis omnibus laborare / ut neq; cessaret ab elba"
gelio / pdicando / neq; tm ex elbangelio sit illi
sustentaret ham vitam / cu id p tot gentes in
quibus xpi nomen no fuerat pclatum / mlto lati
usq; seminaret / vbi ostendit ex elban"
gelio uiuendi hoc ee uictu habendi / no uolun"
te aplis impositam / sed pcatem data / Cui
pcatem cometorat idem apls dicens / Si nos
vobis spualia seminamus / magnu e / si ura
nalia metamus / Si alij potestatis ptes
pticipant / cur no magis nos / Sed non sumus
usi hac pcate / Et paulo p / Qui altari
deseruiunt / de altari copartiũt? Sic et dns
ordinauit his qui elbangeliu annuntiat / de
elbangelio et uiue / Ego aut nullo horu usus sũ
Scio ei? aptius est / no impatu sed in pcate
aplis positum / ut aliunde non uiueret / nisi
ex elbangelio / et ab eis qbus euangelium
pdicando spualia seminabat / carnalia meteret /
hoc e tacite huius sustentatiõem sumeret / et ta
qua milites xpi stipendiu debitum acciperet /
sic a prouincialibus xpi / Vn idem ipe milites e"
gregius paulo superius de hac re dixerat / Qs
militat suis stipendijs unqua / Cui nu ipe

faciebat / quia plus illis omnibus laborabat /
Si ergo vnus paulus ut ea ptate / qua posito
in tenebris evangelij predicatoribus rebellabat /
no tum retis vteretur / sed suo stipendio mili-
taret / ne gentes a nomie xpi penitus alienas
doctrina eis quasi venalem offenderet / aliq
edumat / atte qua no noueat didicit / vt de
suis manibus trasigatur doctor / nulle grauate
tur audire / quatomagis vir petrus q ia pisca-
tor fuerat qd noueat fecit / si ad pus illud
tps aliud vti uinet no inuenit / Sed respo-
debit qspiam / Et unde no inuenit / cu dus pro-
miserit dicens / quite p̄mu regnu dei et iusti-
tiam eius / et hec omia apponent nobis / ps
sua etia sic dus quod promisit impleuit / Ha
qs alius pisces q capere apposuisset / Cur
no ob aliud credendus e eis ingessisse pe-
riam / qua repelleret ie pisciu / nisi dispo-
situ volens exhibe miraculu / ut simt et p
ducatores sui elbangelij pascet / et ipm elba-
gelin tato sacramento qd erat de numero
piscium commendatuo auget / de qua re etiam
nos qd ipe apposuit dare iam debemus /
Fiat ergo ~~primus~~ Symon petrus / Vade pisca
dicit ei qui in illo erat / Venimus et nos
tecum / Et exierunt / et ascenderunt unus / et in
nocte nichil prehenderunt / Illuc aut iam

frto / stetit ihus in littore / nō tñ cognouerūt
discipuli quia ihus est / Dixit ergo eis ihus /
pueri numquid pulmentarium habetis / Respo-
derūt / Non / Dixit eis / Mittite in dextera nauī
gij rete / et inuenietis / Miserunt ergo / et iam
non ualebant illud trahē a multitudine piscium /
Dixit ergo discipulus ille que diligebat ihs
petro / Dus est / Symo petrus vt audiuit q̄
Dus est / tunica succinxit se / erat enī nudus /
et misit se in mare / Alij aūt discipli nauigio
venerūt / Non erāt longe erat a terra / ff qua-
si cubitis ducentis trahentes rete piscium / vt
ergo descenderūt in terra / viderūt prunas po-
sitas et piscem sup̄ positum et panē / Dixit
eis ihus / Afferte de piscibus quos prendidi-
stis nūc / Ascendit aūt simon petrus / et traxit
rete in terram plenum magnis piscibus cen-
quinquaginta tribus / Et cū tanti essent / non
e scissum rete / Hoc e magnum sacramentū in mat-
no ioānis euangelio / et vt nichilominus tñ dicā-
mus / hoc ultio septū / Quod ergo septē discipli
fuerūt in ista piscatione / petrus / et thomas et
nathanael / et duo filij zebedei / et alij duo ōpe
noia tenebāt / isti suo septenario numero finem
significant tpis / Vnuersū ipse septē diebus
volui⁹ tps / Ad hoc pinet quod manifesto
ihus stetit in littore / quia erāt litus finis

ē mais/ Et ideo finē significat scī/ Unde finē
scī ostendit/ et quod petrus rete extraxit in
terram hoc ē in litus/ Quod ipe dns aperit/ vbi
alio quodam loco de sagena in mare missa sibim/
dixe dedit/ Et eam trahunt mgt in litus/ Ad
litus quid est/ exponens ait/ Sic erit in consu-
matōe scī/ Sed illa verbi est/ non rei geste
parabola/ Rei aut geste/ sic hoc loco qualiter
mur sit/ Quod aut illud fecit in mirō pdicatōis
sue/ hoc vō post resurrectōez suam/ hinc osten-
dit illum capturam piscium/ bonos et malos
significare quos mur habet ecclia/ istam vō tam
quam bonos quos habebit in eternū/ repletā
in fine huius scī resurrectione mortuorū/ dem-
qz ibi ihūs/ non sic in litore/ stabat/ qn iussit
pisces rapi/ sed astendens in vna naueni q
erat simonis/ rogauit eum a terra reduce
pusillum/ et in ea sedens docebat turbas
Vt cessauit aut loqui/ dixit ad simone/ Duc
in altū/ et laxate retia vra in capturā/ Et
ille/ quod captu ē piscū in naturalis fuit/
no sicut hic rete extraxerūt in terram/ hic
signis et si qua alia poterūt reperiri/ ibi
ecclia in hoc scō/ hic vō in fine scī figura-
ta ē/ Ideo illud ante/ hoc aī pō resurrectōz
dni factum ē/ quia ibi nos xpus significauit
uocatos/ hic resuscitatos/ Ibi retia no mittit
in dexteram/ ne solos significet bonos/ nec

in sinistram ne solos significarent malos/ sed in
differenter karitate inquit retia vra in naptura/
vt pmixtos intelligamus bonos et malos
hic aut mittite inquit in dextra nauigij rete/
ut significaret eos qui stabunt ad dexteram
solos bonos/ Ibi rete pter significanda scisma
ta rumpebatur/ hic uero qm tur iam in illa
suma pace sctorum nulla erunt scismata/ primit
ad ewangelistam dicē/ Et cū tanti essent id est
tam magn no est scissū rete/ tamqua illud
respicet ubi scissum est/ et in illius mali rōpa
re/ reparet hoc bonū/ Ibi captu e multitu
dō pisciū tanta/ ut impleta duo nauigia mer
gerent̄/ id ē in submersione pmerent̄/ Ho
eni mersa sunt/ sed tu pcussisti/ Vn eni ex
istunt in ecclia tanta q̄ gemimus/ nisi tu tan
te multitudini obsisti non pt/ que ad subuer
tendam ppe modum disciplinam intrat/ tu
moribus suis/ sctorum itinere penitus alienis
hic aut misertus rete in dextra ptem/ et ia
no ualebant illud trahē/ a multitudine pisciū
Quid est iam non ualebant illud trahere
a multitudine pisciū/ nisi qm illi qui pti
net ad resurrectionē vite/ id est ad dextra
et int̄ xpiani nomis retia desiungut̄/ no nisi
in littore id ē in fine sēli cū resurrexerint
apparebut/ Ideo no ualuerūt sic trahe retia

ur mnarie refrudent quos repant pisces/
Sic de illis omibus factu est quibꝫ rete di-
ruptu est et nauite presse sunt/ habet aut
istos dextros ertia post finem vite huiꝰ in
sopno patis uelud in profundo latentes/ don̄
ad finis rete pueniat quod trahebat̄ quasi
rubitis durentis/ Quod aut illic duabus na-
uiculis ꝓpt̄ recursione et ꝓpcm/ hoc isto lo-
co durentis rubitis existimo figuratu ꝓpt̄ viri-
usq; gendis electos et crucisionis et ꝓpcij/ ta-
qua rectu et rectum/ quia in suma retenatiꝰ
numeꝝ ad dextra transit/ postrema milla
piscatoꝝ numerus/ no exprimitur/ taqua illud
ibi fiat quod dictum e ꝓp ꝓpcam/ Annun-
ciaui et locutus sum/ mltiplicati sunt super
numeꝝ/ hic uꝝ no sunt alqui sup numeꝝ
sed ctus est numerus rectu quinquagita tribus/ Cuiꝰ numeri racio duo adiuuante red-
denda est/ Si em numeꝝ constituamꝰ q̄ lege
significet/ quid erunt nisi decem/ decalogum
quippe legis/ id e decem nctissima illa precepta
digito dei duabus lapideis tabulis primum
fuisse cōscripta rectissimu est nobis/ Sed lex
ign no adiuuat grā ꝓuaricatores fiant/ et
tantum in litta est/ ꝓpt̄ hoc em maxie air apls
litta occidit/ spus aut viuificat/ Accedat ergo
ad litteram spus/ ne occidat lra quem non

pisceꝝ

vificant spūs / sed ut operemur precepta legis
no uiribus ueris / sed munere saluatoris / Cum
ait ascendit ad legem gra / id e ad tram spūs /
quodam denario numeo addit septenarius
sto qppe numeo / id e septenario significandi spm
stm / aditenda litterarū sacrarū documenta tes-
tant / uidelicet cū scriptas nl scripturo / ad sim
ppie ptinet spm / vn rum et pater spūs sit /
et filius spūs sit / quo deus spūs est / et pa-
ter sctus / et filius sanctus sint / ppio in noie
amboū spūs uocat spūs sctus / Vbi ergo primū
in lege sonuit scriptura / nisi in die septimo / Ho
em scripturauit deus diem primū in quo fecit lu-
ce / aut secdm in quo firmamentum / aut tertiū
in quo discreuit mare et tram / et ira herbam
lignaq produxit / aut quartū in quo sidera fuit
creata / aut quintum quo aquatilia que in aquis
uiuūt et in aere uolitant / aut sextum / in q̄ ter-
restris ira / iumenta et ipe homo / sed scriptura septm
in quo requieuit ab opibus suis / Conuenienter
igitur septenario numeo significat spūs sctus
ysaias etiam ppha ait / Requiescet in eo spūs
dei / Cumq dentrepo commendas opē nl munie sep-
tenario / spūs mgt sapie et intellectus / spūs consilii
et fortitudinis / spūs scientie et pietatis / et im-
plebit eum spūs timoris dni / Denid in apocalipsi
Ioānes spūs septē dicunt cū sit vnus atq ide spūs

diuidens ꝓpria uiuificꝫ pro ut ꝑtit / Sed operis
septenaria uis spūs sit appellatꝫ ab eodem
spū qui scribens assirit ut septē spūs dicerentꝫ
Cum itaqꝫ legis denarius spūs sanctꝰ p septenariꝫ
numerū accedit / fiunt decem et septem / Qui nu-
merus ab uno usqꝫ ad septimū repetitis omibꝰ
precedens / ad centum quinquaginta tres pueniꝫ
ad unū eꝫ si adicias duo / fiunt uiginti tres / hīs
si adicias tres et quatuor / fiunt omes decem
decim si adicias omes numeros q sequitꝫ usqꝫ ad
decem et septem / ad supradictū numerū summa
peruenitꝫ id est si ad decem quo ab uno usqꝫ adim-
pueneas addas .v. et fiunt .xv. hīs adicias
sex / et fiunt .xxi. hīs addas septem / et fiunt
.xxviii. hīs addas .viii. et nouem / et decem
et fiunt / l. et .v. hīs addas .xi. et .xii. et .xiii.
et fiunt / .xv. / hīs rursum .xiiii. et .xv. et .xvi.
adicias / et fiunt .cxxx.vi. huic numero ad-
de illum q restat et de quo agitur / id e et
x. et vii / et pisanum numerꝫ ille repleb[a]t
Non ergo tm̄ .o. centu. l. m. sed ad uitā resur-
rectiōis significant[a]t eternam / sed milia sanctō
ad gram spūs percipiū / Qua gra in lege
dei tanquam in adiutorio roborat[a]t / et ut uim
firmante spū littera no cedat / sed qd p fragi-
litatem / spū adiuuante repleat[a]t / et si quid
minus sit / remittat[a] / Omes ergo ad istam

grāz ptinentes ꝟ̄ numeꝝ figuraꝫ / ꝟ̄ e figurate ſignificantur / Qui numeꝝ ter habet / ena quinquagenaiꝝ numeꝝ / et inſup ipa tria ꝓpt miſteriū trinitatis / Quinquage-naiꝝ aut multiplicatis ſeptē / p ſeptē et vnꝝ adiectōe compleꝫ / Nam ſepties ſeptem ſunt xl̄ nouē / vnꝝ aut additur / vt eos ſignificet vnū eſſe qui p vi / ꝓpt operatione ſeptenariaꝝ demōſtrantꝫ / Et nōnumꝰ ſpm ſm poſt aſce-ſionem dñi quinquageſimo die miſſum / que diſ-cipli iuſſi ſunt exſpectare promiſſu / Ne igitꝫ fruſtra dicti ſut ꝟ̄ piſces et tot et tanti / id ē et centū quinquaginta tres et magni / Cū eni ſcriptū eſt / Et traxit rete in terra / plenū magnis piſcibus / centū quinquaginta tribus Cum eni dixiſſet dñs / nō veni legem ſolue ſed implere / datuꝰ vtiq; ſpm / ꝓ que ꝟ posſet impleri / taqua ſeptē additurus ad dēre / pau-liſſimis ūbis intpoſitis ait / Qui ergo ſoluerit vnū de mandatis iſtis miniꝭ / et docuerit ſic homines / miniꝰ vocabitꝫ in ꝟ̄no celoꝝ / Qui aūt fecerit et docuerit / magnus vocabitꝫ in ꝟ̄no celoꝝ / ~~Qui aūt fecerit et docuerit~~ / Iſte ergo poterit prīe ad numeꝝ piſciū magnoꝝ / Minimꝰ aūt ille q̄ ſoluit factis / quod docet ūbis / in tri enīa poteſt ee qualem ſignificat

piscū p̄ma illa cōparatio habente bonos et ma-
los / quia et ipsa dicitur regnū celorum, p̄p̄
quod ait / Simile est regnū celorū sagene mis-
se in mare / et ex omni genere piscū congregāti
vbi vult intelligi etiam bonos et malos / Quos
dicit in littore / hoc est in fine sēli separandos
Demū ut ostenderet istos minimos reprobos ee
q̄ docerent bona loquendo q̄ soluunt male inuen-
do / nec quasi minimos in vita eterna futuros / si enim
ibi non futuros / nō dixisset minimo vocabitur in
regno celorū / cōtinuo subiecit / dico enim vobis / q̄
nisi habundauerit iustitia vra plus qua scribaꝝ
et phariseorū / nō intrabitis in regnū celorū / Illi
sunt scribe et phārisei / q̄ sup̄ kathedrā moy-
si sedent / et de quibus ait / Que dicunt facite /
q̄ cūt faciūt facere nolite / dicūt enī / et nō fa-
ciunt / docent sermonibus / quod soluunt moribꝫ
Consequēs est ergo vt qui minimus ē in regno
celorū / qualis nūc est ecclia / nō intret in
regnū celorum / qualis nūc erit ecclia / quo do-
cendo quod solūt / ad eorū societate q̄ faciūt
quod docēt non p̄mebit Et ideo no erit
in numero piscū magnorū / qui q̄ fecerit et do-
cuerit / magnus vocabit in regno celorū / Et
quia hic magnus erit / ideo ibi erit / vbi nūc
ille nō erit / vsq; a deo ēppe ibi magni erūt
vt qui minor est / maior sit eo quo q̄ nemo

maior est / Sed in q magni sunt / id e qm regno celorum vbi sagena congregat bonos et malos faciunt bona que debent / ipi erut in illa regni celoru ermitate maiores / quos isti ad dextera et ad resurrectionez vite primentes indicat pisces / Sequit de prandio dñi cu istis septe discipulis / et de hiis q post prandium locutus e / ar de ipius evangelii termino / vt deus gd donauerit disseramo / Sed hor non est isto sermone tractandum

Sermo. Lxxiiij.

THeo qd tertio dus post resurrectionez sua manifestauit se discipulis suis / dñi iohis apli euangelii initiatur / in quo iam pretactum / vt ultima parte porrem / vsq ad eum locu / ubi narratu est captos fuisse pisces centu quinquaginta tres / a discipulis quibus se demonstrauit / ut cu magni essent centa no esse dirupta / deinq que sequunt q̃ sideranda sunt / et quatu adiuuat dus sit res postulat uidebit discerenda / p certa q̃ppe illa piscatore / dr eis ihus / vente prandete / Et nemo audebat discubentiu interrogare eu / tu qs es / scientes quia dus e / Si ergo sciebant / quid opus erat vt interrogarent / Si at non opus erat / quare dictum est / non audebant quasi opus

esset / sed immo aliquo no audent / Sensus q̄
hic est / Tanta erat euidentia ueritatis qua
ihus discipulis apparebat / ut eorū no solum
negare / sed ne dubitare quidem ullus audet /
quo si quisquā dubitaret / utiq; interrogare de-
beret / Sic ergo dictum ē / nemo audebat in-
terrogare eū tu q̄s es / ac si diceret / nemo aude-
bat dubitare quod ipe esset / Et venit ihus /
et accepit panem et dat eis / et piscē sic
Ecce dictū est et iam quid prandeant / de q̄
prandio / aliquid suaue ac salubre diremo
et nos / si pascat et nos / Supest narratu
ē / q̄d isti discipli qui descenderāt in terrā / ui-
derit prunas positas / et piscem sup̄ positum /
et panem / Vbi non ē intelligendum etiā pane
fuisse sup̄ positum prunis / sed tm subaudiendū
videtur / Quod ibum si repetamus eo loco / ubi
subaudiendum ē / ita totum dici pt / viderunt
prunas positas et piscem sup̄ positum / et
panem viderunt / vl ita potius / viderit pru-
nas positas / et piscem sup̄ positu / viderit
et panem / Iubente etiam duo attulerunt
et de piscibus quos ipi ceperant / Quod eos
fecisse quamuis ab euangelista no ceat expres-
sum / tacitu no est / Ait eis / Afferte de
piscibus q̄s prendistis nunc / Et utiq; iubente
illo eos no fecisse q̄s credat / Simon ergo ascē-

dum iussisse

f. 128 r.

prandiū dns illis sepie discipls suis / de
pisce frīlis que prunis sup positum videbat /
huic adiungens ex illis quos regant / et de
pane quem eos nichilomis uidisse narrabā
t / piscis assus / xpus est passus / Ipe ē et
panis / q̄ de celo descendit / huic corporatur
ecclia / ad participanda hūtudine sepitenam /
Pt̄ q̄d dictū est / Affert de piscibus q̄s pndidis"
tis nūc / vt oēs qui hanc spem gerimus / pi"
septenāi in numerū discipulorū / p quē potest
hoc loco nrā vniūsitas intelligi figurata / et
tato sacramēto nos cōmunicare nosse mus / et
eiodem hūtudini sociari / hoc dns prandiū ē cū
discipulis suis / ad q̄s ēvangeliū loquēs" sum
cū habet de x̄o alia mlta que dicēt magna
ut existimo / et vetu magnatu explanāt volu"
dit / hic em ecclia qualis in bonis" solis" futura
ē / significatur p captura centu quinquagīta
triū piscium / Et hinc qui hoc credunt / sperat /
diligūt participato tate hūtudinis p hoc pea"
dium intimata ē / hoc iam tūc mgt maifestatū
ē ihūs discipulis suis / cū resurrexisset a mor"
tuis / Quod non ad ipas demōstrates / sed
ad dies referre debemus / id ē primo die / cū
resurrexit / et post dies octo cū discipls tho"
mas uidit et credidit / et hodie cū hoc de
piscibus fecit / post quod aūt dies hoc fecit

ut id

dictu non est / Nam ipo p̄mo die no semel ui-
sus e / sic evangelistarū omia testimonia colla-
ta demonstrant / Sed sic dictum e / sedm dies
numerande sūt maifestacões eiq / ut ista sit
p̄ma q̄pe habenda sit eademq; vna ppt omi
diem quotienscūq; se et q̄busumq; die illo q°
resurrexit ostendit / Inda post dies octo / et ſt
tertia / et deīm quotiens voluit usq; ad diem
quadragesimū / quo ascendit in celum / quāmo
no scripta sunt omia / Cum ergo prandissent di-
cit simoni petro ihus / Simon iohis / diligis me
plus his / Dicit ei / Etiam dñe / tu scis q amo
te / Dicit ei / pasce agnos meos / Dicit iterq; Si-
mon iohis diligis me / dicit illi / Etia dñe tu scis
quia amo te / Dicit ei / pasce agnos meos / Dic
ei tertio / Simon iohis amas me / Contristat
e petrus quia dixit ei tertio amas me / et di-
cit ei / dñe / tu omia scis / tu scis quia amo te
Dic ei / pasce oues meas / Ame amē dico tibi /
cū esses iunior cingebas te et ambulabas
vbi volebas / cū aut senueris / extendes tuas
manus / et alīus te cinget / et ducet q° no uis
hoc aī dixit / Significans qua morte clarifi-
caturus eet deū / huic imcit exitu ille negato
et amator / psumendo elatus / negando pro-
stratus / flendo p.egato / confitendo probatus

patiendo coronatus / hinc meruit cruce / vt
pro eius noie pcruc dilecoe moreret? tu quo
se moturu puerba festinatioe promiscat / cfa-
liat eius resurrectione firmatus / qd in na-
ture pclitebatur infirmus / hoc eni optabat / ut pus xpus pro petri salute / deim pe-
trus pro ei? predicatione moret? / prepostetu
fuit quod aude repat humana temeritas /
tu istum disposuisset ordinem veritatis / A-
nima suam ponitu se pro xpo petrus pu-
tabat / pro liberatore liberandus / tu xps mi-
sisset animam suam positurus pro suis ouis
in quibus erat et petrus / Quod ete iam
factu est / Unde iam firmitas cordis ad susci-
piendum mortem pro noie dni vera ipo donante
sumat? / no sta nobis errantibus presuma-
t? Unde e pe vt vite huic no memanus in-
cautu / quia resurgente dno uite altcui pres-
sit exemplum / Unde est petre ut morte no
timeas / vinit quem moriente doluebas / et q
pro nobis mori timuisti amoe phibebas / An-
sus es puenie dorotem / formidasti eu psequ-
torem / iam pio pro te fuso / nc est ut sequa-
ris emptorem / et sequaris omino usq ad
mortem remis / verba eu audisti / que ia ve-
racem probasti / passuru te ipe predixit / q
te prediserat nequiturum / Sed prius dus

qđ ſiebat interrogat / ner ſemel int̄ ſed tertiu
ar tertio / vtru petrus eum diligat / ner aliud
tociens audit a petro qua ſe diligi / ner aliud
vices commendat petro quam ſuas oues paſ-
ti / reddit² negatoi tue tua gfeſſione / mina
amori lingrya ſeruiat / qua timoi / et plus
voris eliquiſſe videat² mors inimices qua
uita pns / Sit amoris officiu paſti dnicum
gregem / ſi fuit timoris reditiu / negue paſtore
Qui cor amino paſcit oues x̄i / ut ſuas velit
ee non x̄pi / ſtim reuiniuntur amāe non ypm /
nl gloriandi nl dnandi / nl arquirendi cu-
piditate / non obediendi / et ſbueniendi et
deo placendi nitrate / Contra hos ergo vigi-
lat tociens inculcata ē iſta vox x̄pi / Quos
aplus gemit ſua grē / no que ihu x̄pi / Nam
quid ē aliud diligis me / paſce oues meas /
qua ſi diceret² / ſi me diligis / no te paſce to-
tita / ſed oues meas / et ſic meas paſce / no
ſic tuas / gloriam mea in eis qte non tua / dum
me no te / lucra mea no tua / ne ſis in eccle
ſietate q̄ primeni ad tpa periculoſa ſe ipos
amates / et cētera que huic materu minia co-
nectunt² / Cum eni dixiſſet aplus / erunt en
homines ſe ipos amantes / ſeuty adiuxit / A-
matores pecunie / elati / ſuperbi blaſphemi / pn
tibus non obedientes / ingrati / ſceleſti / irre
ligioſi / ſine affectione / detractores / incontinentes

§ 12ª

c

12ª

mmtes / sine benignitate / proditores / pmptes /
recati / uoluptatu amatores magis qua dei /
habentes speciem pietatis / ututem aut
eius abnegantes / hec gnia mala velut
ab eo fonte manat quem pmu posuit / se
ipos amantes / Ille ergo dixit petro di-
ligis me / et respondit amo te / eiq refert
pasce agnos meos / Et hoc itu / hoc tertio
vbi demonstrat vnu atq idem ee amore
et diligere / Nam etiam dus nouissime no ait
diligis me / sed amas me / Non ergo nos ꝑ
ipm amemus / et impascendis ouibus eius
ea que sunt eius / no ea que sut nra gram /
Nescio quo em inexplicabili / no quisquis
se ipm non deum amat / no se amat / et qsqs
deu no se ipm amat / ipe se amat / Qui em
no pt viue de se / moritur vtiq amando
se / Non ergo se amat / q ne vivat se amat /
Cu vero ille diligitur de quo viuit / non se
diligendo magis diligit / q ꝓtea se non dili-
git / ut eu diligat de quo viuit / Non sint
ergo se ipos amantes / qui pascut oues xpi /
ne tanqua suas / no tanqua ipius eas pascat /
et uelint ex illis sua lucra ꝙquire / sicut
amatores pecunie nil eis duriscie elati / nil
gloriari de hominibus quos ab eis sumunt
sic superbi / nil intim progredi ut eria heses

fariunt sic plasphemi/ nec redar sic prec
sic parentibus non obedientes/ et eis q
illos corrigere volunt quia pire nolunt
mala pro bonis reddant/ sic ingrati/ int
ficiunt animas et suas et alienas/ sic sceles
materna ecclie uisrea dissipent/ sic irrelig
osi nō compatiantur infirmis/ sic sine affec
ce famam proximi maculate tonent/ Sicut
detractōes cupiditates pessimas nō refre
nent sic in continentes exerceant lites/ sic
inimites nascunt nesciant subuenire/ sic sine
benignitate inditent inimicis pioru ꝑ omnia
ta regnoēnt/ sic proditōes humanam
uerecundiam inuerecunda exagitatce ꝑtur
bent/ Sic prorsus non intelligant neq
q loquunt neq de quibus affirmat/ sic re
rati letitias natales spualibus gaudiis
an ponant/ sic voluptatum amatōes ma
gis qua dei/ cher emi atq; huiusmoi uitia
sine vm homi accedant via/ sine his a
ducentur/ ex illa radire qd animo pollutat
tu sunt homiēs se ipos amantes/ Quod
pcipuum maxime capiedum e eis q postum
ouces xpi/ ne sua grant/ nō que ihu xpi
et inusus cupiditatum suarū roferat pro
qbus sanguebis fusus e xpi/ Cuiq amo m
eo qui pascit oues eig mita magnū debet

spiritalem resecare audore/ut vivat etia mo-
tis naturalem timorem quo mori nolumq/etia
qn tu xpo vine volumq/Nam et paulo aplo
dixit se hre concupiscentia dissolvi et esse cu xpo/
ingemiscit tm grauatus/et no vult spoliari
sed supuestiri/ut absorbeat quod mortale e
a vita/Et quic dns dilectori suo/tu seminabis mgt
extendes manus tuas/et alius te cinget/et
ducet quo tu no vis/hoc em dixit/significa-
ns qua morte clarificaturus eet deum/Extende
des inquit manus tuas/hoc e crucifigeris/ad
hoc at ut venias/alius te cinget et ducet
quo tu non vis/sed no quomo/prius dixit
quod fiet/et dein quo fiet/Non em crucifix-
us/sed utiq crucifigendus/quo nollet e ducto
Nam crucifigendus no quo nolebat abiit/sed
potiq quo nolebat/Solvit qppe a corpe/no-
lebat ee cum xpo/Sed si fieri posset/preter
mortis molestiam vita concupiscebat etiam
ad qua molestiam nolens ductus e/sed ab
ea volens eductus e/Nolens ad ea venit
sed nolens eam vicit/Et recte qnc infirmi-
tatis affectum/quo nemo vult mori/usqi adeo
naturalem/ut eu beto petro/nec senectus
auferre potuerit/cui dictu est/tu senuisti/
ducebas quo non vis/Quem ppt nos consolando

etiam in se transfigurauit xpus dicens / Pater
si fieri potest / transeat a me calix iste / Qui vtiq;
mori veretat / nec gabebat mortis nimitatem
sed voluntatem / prate positurus anima sua /
et rursus eam prate sumpturus / Sed molestia
quatacumq; sit mortis / debet ul eam vincere
uis amoris / quo amator ille / q tum sit vita nra /
etia morte voluit pferre pro nobis / Nam si
nulla eet mortis ul parua molestia / no esset tã
magna martiru gloria / Sed si pastor bonus / q po-
suit aiam suam pro ouibus suis / et ipis ouibus
tam multos sibi martires fecit / quato magis de-
bent usq; ad mortem pro ueritate state et vsq;
ad sanguinem aduersus peccm / qbus oues ipas
pascendas cur e dorendas regendas q; committit
vt p cor prudente passcois eiq exemplo / qs no
videat magis debere imitando pastori cherere
pastores / si enim multe etia imitate sunt oues /
sub quo pastõe vno / in grege vno et pastores
ipi sunt oues / Omis quippe statuit suas oues p
quibus e omnibus passus / quia et ipe vt pro
omnibus pateretur omis est factus

Sermo. C. xx. v

On parua qstio est / nec aplo petro
qñ se tertio manifestauit discipulis /
dixit ihus / sequere me / de aplo
at iohe / sic eu volo manẽ donec veniã /

quid ad te / huiꝰ ꝗstiom quatꝰ dns ipe donauerit / siue pnarrande siue soluende / sermone nouissimꝰ opis hui impendimꝰ / Cum ergo pmisisset dns petro qua morte clarificaturꝰ eet deꝰ dix ei / Sequere me / Conuersus petrus vidit illum discipulꝰ que diligebat ihus sequentē / qui et reclinauit in cena sup petrus ihu / et dixit / dne qs e qui tradet te / hunc ergo cum vidisset petrus dixit ihu / dne hic aut quid / dix ei ihus / Sic eu volo manē / doner venia / Quid ad te / Tu me sequē / Exiuit ergo sermo iste inter frēs quia discipulus ille non moritur / Et non dixit ei ihus quia non moritur / sed sic eum volo manē doner veniam / quid ad te / Ecce quousq; in hoc euangelio extenditur ꝗstio / que sua profunditate nō mediocriter metem scrutatis exercet / Cui rem dixit petro sequē me / nec dixit retro / Et profecto eum / sic mgr discipulꝰ seqbant / Sed si ad passionem referendum est quicquid solus pro xpiana veritate passus e petrus / Vbi ne ibi erat in illis septem alius filius zebedei / iacobus frater iohis / qui post eiꝰ assensionem ab herode manifestat occisus / Vetu aliqs dicet / qm no est iacobus reuelatus / meritum dicitu esse petro sequē me / q no solum morte / sed cena mestꝰ reuelis / sit xpo

expertus ē / Sic hor / si michil quod sit quē
nemius poterit invenire / Cur ergo de iohe
dictum ē / sic eum volo manē donec veniam
quid ad te / et repetitum ē / tu me sequere
tamquā ille ideo no sequetur / quo eu magis
voluerit donec veniat &c / Unde facile ā
dictu esse credat / quā quod fres credederat /
q̄ tur erant hor / scilicz quod discipls ille no
esset moriturus / sed donec ihus veniret / si
ta manet in viti / Sed hac opinione / iohes
ipē abstulit / no hor dixisse dñm / apta rōnē
dicte declarans / Cur eni subiungeret / et
no dixit ihus non moritr / nisi ne hoim rōdi
bus quod ftm fuerat misereret / Sed nu
placet ad hoc resistat / et dicat verū ee qđ
dixit iohes / non dixisse dñs / qđ discipls ille
non moritr / sed hor in significatu fuisse ihū
vbis quadā eu dñs dixisse narrauit / et asse
rat iohem aptius vivere / atq̄ multo sepul
chro quod est apud ephesum donec / ponā
eu qua mortuus iacē rontendat / Assumat in
argumentu quod illic terra scripte sensum
et quasi edulie [illegible] / atq̄ hor eo angelicu
fieri sine pomarū asseueret / Non eni possunt
possūt de esse q̄ credant / Sic no desunt qui
etiam moysen asserant vivē / q̄ scptu est eo

sine gstant

sepulchrum no inuenit / et apparuit ei dns
in monte / ubi et helias fuit / que mortem ee
no legimus sed raptum / quasi moysi corpus no
potuerit alicubi sit absconditi / vt prorsus hoies
latet vbi esset / atq; inde ad hora diuinitus
exhibitu / qn cum xpo helias et ipe sunt visi /
sit ad hora mlta signum copoa surrexerunt
qn passus est xpus / et post eius resurrectoz
apparuerit mltis ipsa sit septuagesima ciuitate
Sed in vt dixi repetam / si quidam moysen mo
tuu no esse sine vlla ambiguitate testant[ur] /
quato magis iohes existoru ostensione vbore
vbi deus ait / sit eu vsq mane / donec trem
am credit[ur] vinus dormire sabbatu / Que tradit
quod etiam in quibusdam scripturis quamus apo
crifis reperimus / qn sibi fieri iussit sepulchru
in colomem fuisse putem / eoq; effosso / et dili
gentissime parato / ibi eu se tanquam in lecto
collocasse / statimq; esse defuncto / vt aut isti
putant / q hec verba dni sic intelligut / no defun
cto / sed defuncto silem rapuisse / et ai mor
tuus putauerit[ur] sepulchrum fuisse dormientem /
et donec xpus veniat sic mane / suaq; vitam
sanguine publicis indiamr / q pulvis credit[ur]
vt ab imo ad superficiem ascendat / statu qesiet
impelli / Huic opinioni sup barrierum existo
reluctari / viderint enim qui dorum nouerunt

viru ꝯ ꝓ ibi furiat ut ꝓ patiatur ꝯra quod dic̃
quia et veuera non alr ꝓbis ꝑ̃ ꝓbis id audim⁹
Interim tedamus opinionꝫ quam ꝯtis dnis me
tis ꝛefutare non valemus ne rursus aliud
quod a nobis queratur exuergat nec super
humatu corpus ipa humo quodamo vivere
ac spirare videatur Sed nuquid hinc tota
ista solui3 qstio si magno imanito quatia
ꝓt fatere omps tam diu viuu corpꝰ in sepe
sub terra e doner veniat tmino sibi Quin
immo fit amplior et dissipabilior nec discipulo
ihu quem p terebis diligebat nim vt super
pectus eiꝰ discumbe mereter3 pro magno
mune longu in tepe donauerit sompnu in
bm petrum p ingentem matricis gliz ab ore
ipius corpis soluerit eiqz ꝛtulerit quod apls
paulus se ꝯcupisse dixit et ꝛpfit dissolui
et esse cum xpo Si aut quod magis credit3
ideo ihs ꝯfessꝰ ait no dixisse dnm no mori3
ne illis ꝫbis que dixit ꝛor voluisse intelligi
putaretur ꝛrpuegꝫ eiꝰ in sepulcro exani
me sit aliorum mortuoru iacet restat vt si
vere ibi sit quod sparsit fuma de terra que
subinde ablata succedit aut ideo fiat ut
eo mo ꝛtendendu ꝓlixa mors eiꝰ qz non
eam ꝯmendat meritu no emi eu ꝓfide
xpi ꝓsequuntur audit aut ꝓpt aliquid a d

quod nos latet/manet in qstio cur dixerit
ihs de homine moriturо/sic eum volo mane
dоnec veniam/Illud etiam in hiis duobus
aplis petro et iohe que non moueat ad qrendum
cur iohes plus dilexerit dns/ni ipm dum
plus dilexerit petrus/vbiqz eum se commendat
iohes/vt noie tantu ipe possit intelligi/hoc
addit quod eu diligebat ihs/quasi solu di-
lexerit/vt hoc signo discernatur a ceteris/qs
oms vtiqz diligebat/Quid ergo nisi amplius
se dilectu eum hoc dicit volebat intelligi/Qd
absit vt mendax dicat/Quod at maius
dare potuit ihus maioris erga eu sue dilectio-
nis/qua vt homo ni ceteris condiscipulis
suis sonus tate salutis/solus ni distribuerit
sup petrus salvatoris/porro quod aplo pe-
trus plus aliis dilexerit xpm/possit quide
documenta mihi proferri/sed vt longe ma
no eaq ipius certe manifestatois dni/pau-
lo superiore lone q istum precedit/satis eni
demer apparet/vbi interrogans ait eu ait
Simon iohis diligis me plus hiis/Quod
vtiqz scriebat et ni interrogabat vt ecia nos
q lectimus evangeliu/amore petri erga dnm/
et illo interrogante et isto respondente nos-
semus/Quod at in eo quod respondit pe-
trus amo te non addidit plus hiis/hoc

respondit quod de se ipo sciebat / Non enim
quantum ab alio quolibet diligetur scie po-
terat q̃ tor alterius videre non poterat / Ex in
superioribus verbis dicendo etiam dñe tu scis
patris et ipe declarauit scientem dñm intro-
gasse quod introgauit / Sciebat igit̃ dñs
non solum quod eum diliget / verum etia
quod plus illis eu diligeret / petrus / Et in
sipponamus q̃entes quis duoru sit melio
verum q̃ plus an qui minus diligit xpm / qs
dubitabit respondere eum q̃ plus diligit
esse meliorem / Item si ponamus qs duoru
sit melior / utru qui minus / an qui plus
diligit xpus / eum qui plus diligit a xpo
meliore proculdubio respondebimus / In illa
ergo coparatione qua prius posui petrus
iohis / in qua nõ altera iohes anteponit̃ pet̃
pro in tertiam sit ꝓponamus / Quis est
duoru discipulorum melior / q̃ nimq̃ qui
condiscipulus eiq diligit xpm / et plq qui
discipulus eiq diligitur a xpo / an ille q̃
nimq̃ qui condiscipulu eiq diligit xpus /
tu plus ipe qui suus condiscipulus diligat
xpm / sit plane concedatur responsio / et an-
getur assio / Quatum ãt ipe sapio / melio-
rem qui plus diligit xpm / deteriorem vero
quem plus diligit xpus facile respondere /

si iustitiam libeatois nri rnmq eu diligetes
a quo plus diligitur / que admodum defende
rem putarem / aggrediar igit[r] in eis manifes
ta misericordia tua est omnia iustitia / desol
uende qstione tam in genti pro uibus qd ipe
donandu disputare / cur usq; em proposita e
no exposita / Exponende vero eis hor sit ex
ordium / vt meminerimus in hor corruptibli
corpe / qd aggrauat aiam / vita nos misera
ducere / Sed quia iam redepti p mediatorem
sumus / et spus sc̄i pignus accepimus / hui
vitam / in spe habemq / et si re ipa no tenem /
Spes aut que videt[r] no est spes / Quod en
videt qs / quid sperat / Si at quod
no videmus speramus / p patientia exspec
tamus / In malis at que quisq; patit[r] / no m
dome quibus freuitur opus est patientia
sanr imaq; vitam de qua scptum e / nuquid no
septuano e vita humana sup terra / in qua
cottidie clamamus ad dum libea nos a malo /
cogit[r] homo / tolerare etiam remissis prīs /
quamis vt in eam veniret miseriam / pma
fuerit musa prim / Produxerat e enim pena
qua culpa / ne pua putaret[r] culpa / si nulla
finiretur et pena / At p hor nil ad demonst
rationem debuit miserie / nil ad emundationem
labilis vite / nil ad exercitationem necessarie

pacientie / ꝑdar horem detinet pena / et q ia
ad dampnationem ꝑpiterna reum no detinet
culpa / hec est istorum dictum quos in hac
mortalitate aliqua mala / quamuis in eis dili
gamus videre dies bonos / ffienda quidem
sed non reprehendenda iudicio / Venit em
de ira dei iusta de qua scptura loquens / homo
mḡr natus ex muliere brevis vite et ple
nus ire / cui ira dei non sit vt homis / id est
ꝑturbato animi statui animi / sed tranquilla iusti
supplicii constituto / In hac ira sua deus non
oblitus / sic scptum est miserabes suas
ꝑter alia solacia miserotu que generi hu
mano ꝓbere non cessat / in plenitudine tpis
quo ipe fiebat hoc esse faciendu / misit
filiu suu vnigenitum ꝑ que creauit omni
a / vt manens deus fieret homo / et esset
mediator dei et hoim homo xps ihus / in q
credentes ꝑ lauacru regnatio soluto re
atu omnium ꝑcorum / et origenalis vicio
quod quisq trahit / forca qua maxime re
gnato est instituta / et cerecotu que male
agendo contracta sunt / liberaret a damp
nacõe ꝑpetua / et viueret in fide et spe et
caritate / pegrinantes in hoc scło / ats in eis
temptacionibus laboriosis / et periculosis / do

solacionibus aut dei et corporalibus et spualibus
ambularent ad conspectum eius viam tenen[tes]
q eis sits est xpus Et quia in ipo quoq; am-
bulantes non sunt sine pnis que de huius
vite infirmitate subrepsit dedit elemosi-
narii remedia salutaria quibus eotid adiuuae-
tur fratio tibi eos dice docuit dimittere si-
bis debita nra sic et nos dimittimus debi-
toribus nris hoc agit ecclia spe bta in hac
vita exulpnosa Cuius ecclie petrus apls
xpi aplatus sui pnatu gerebat figuate
qualit psona Quod eni ad ipm xpie pti-
net natura unus homo est gra unus xpi-
anus habudanioe gre una idemq; pmus
aplus Sed qn ei dictum e tibi dabo claues
regni celoru et q[uod]cunq; ligaueris sup terra
erit ligatu et in celis et q[uod]cunq; solueris
sup tram erit solutu et in celis unitatem fig-
nificat psonam ecclie que in hoc seculo diuer-
sis temptationibus velut imbribus fluminibus tempes-
tatibus quatitur et no cadit qm fundata e
supra petram unde petrus nome accepit
Non eni a petro petra sed petrus a petra
sic no xpus a xpiano sed xpianus a xpo
vocat Ideo ipse ait tus sup hanc petram
edificabo ecclia mea q[uod] dixerat petrus tu

es xpus filius dei viui / Cui hic ergo
inquit petram qua confessus es / edificabo
ecclam meam / petra enī erat xps / Super
quod fundamentum / ecia ipe edificatur e pe
trus / fundametum eppe aliud nemo pt
ponē / pter id quod positū est / quod e xpus
ihūs / Ecclia ergo que fundatur in xpo fla
nea ab eo vigorē retorū accepit in petro / de
ptatem ligandi / soluendiq; pna / Quod e enī
p ppietatem in xpo ecclia / hoc e p significa
tionem petrus in petra / qua significative
intelligitur xpus petra petrus ecclia / hec
igitur ecclia qua significabat ecclia petrus /
quam diu degit in malis / amando et sequē /
do xpm liberatur a malis / Magis aut segr̄
in eis / q̄ certat puritate vsq; ad mortem
Sed vmilitati dicitur / sequere me p qua
vmilitate passus e xpus / de quo dicit idem
petrus / xpus pro nobis passus e / relinq;
nobis exemplum ut sequamur vestigia ei
Certe ppt quod ei dicitur sequē me / Est aut
a vita in mortalis que non e in malis / vbi
facie ad faciem videbimus quod hic p speclm
et in enigmate videt̄ / qn̄ iustum inconspici
enda veritate ppfruitur / Duas itaq; vitas sibi
diuinitus promissas et cōmendatas nouit
ecclia / quarū est vna in fide / altera i spe

Vna in tpe pegrinatois / altra in ciuitate
mansionis / Vna in labore / altra in requie / Vna
muta / altra in pria / Vna in ope actiois / altra
in mercede coteplatois / Vna dicit mauit a ma-
lo et facit bonu / altra nihil habet a q° deci-
net malu / et magnu habet q° fruat bonu
Vna in hoste pugnat / altra sine hoste ignat
Vna fortis e in adiutis / altra in t sent aduersi
Vna carnale libidine frenat / altra spualibo
delectatoibus vacat / Vna e vitandi cura
sollicita / altra victoia pacis secta / Vna tep-
tatoibus adiuuat / altra in nulla teptatoe in
ipo adiutore letatur / Vna subuenit indigenti
altra ibi est vbi nullu inuenit indigentem
Vna aliena pmi vt sua sibi ignoscant ignos-
cit / altra ner patitur quod ignoscat ner fit
q̄d sibi poscat ignosci / Vna flagellat mitis
ne corrigatur in bono / altra tanta pietate
dnice gre tacet omi malo / vt sine vlla tep-
tatoe subdie roboreat suuo bono / Vna bo-
na et mala discernit / altra que bona sint
Ergo vna bona e / sed ad hoc misca / altra
melior et bta / Ista significata e p aplm pe
tru / illa p iohem / Tota hic agitur ista usq
in huius scli finem / et illic inuenit finem / dif
fertur illa cognenda post huius scli fine / si in
fundo scto no habet fine . Ideo dr huic sequeme

de illo at/ sic eu volo manē doner venia/
quid ad te/ tu me sequere/ Quid em est hoc
Quatum sapio quid est hoc nisi tu me sequ
p imitacione pferendi talia mala/ ille ma/
neat doner sempitna veno redditiōp prima
Quod aptius ita dici pt/ pfecta me sequatur
actio informata nec passionis exemplo in/
choata veō totaliter maneat doner veno/
pficienda tu venes/ Sequit em xpm pueri/
ens usq ad morte pia plenitudo patiendi
maneat at doner veniat xps tue manifesta/
da plenitudo sue/ Sic qppe toleranti mala
hui mundi in tra viventiu/ ubi videbit
bona dni in tra viventium/ Quod em ait vo
lo eu manē doner venia/ no sic intelligendu
e/ quasi dixerit venane uel manē/ sz exspec
tac/ qm id qd p eu significat no vtiqz nun
sed cum venerit xpus implebitur/ Quod at
p illum significatur nui dictu est/ tu me seque
nisi mur agat no pueter ad illud quod ex
spectatur/ In hac at acima vita quatenus
gis xpm diligimus/ tanto facilius liberabimur
a malo/ atqz ipe nos minus diligit quales
nos sumus/ et hinc ideo libeat ne semper
tes simus/ Tbi vero amplius nos diligit/
qm quod ei displiceat/ et quod a nobis au
ferat no habebimus/ Nec ob hoc nos

diligit / nisi ut sanet et trasseat ab his
que non diligit / hic ergo inmo / ubi no vult
vt remaneamus / ibi amplius quo vult / vt
tiseamus / et vnde non vult ne petiamus /
amet ergo eum petrus vt ab ista mortali-
tate liberemur / amet eu iohes vt in illa
immortalitate seruemur / Sed ista ratione
illud ostenditur tur amplius iohem / qua
petru amauerit xpus / no tur amplius petrm
qua iohes amauerit xpm / Hoc ei si plus
nos diligit xpus in futuro seculo / vbi nullo fi
fine iuuenimus / qua in isto vnde eruimur vt
illic se simus / ppter hoc tur eum magis di
lecturi simus qui melioes erimus / tu melio
res vtiq; nisi amplius eum diligendo illo
mo esse possumus / Cur ergo iohes mag eum
diligit quam petrus / si eam vitam figu
rabat / in qua e nullo amplius diligendus /
nisi quia ppter dictum est volo eum mane
dest exspectare donec veniam / qm et ipm a
morem / q tur nullo amplius erit / nondum ha
bemus / sed futurum exspectamus / ut tu ipe
veneris habeamus / Nam sic ni epla sua idem
dixit aplus / Nondu apparuit quod erimus / sciem
qm cum apparuerit / similes ei erimus / qm videbim
eu sicuti e / Cur ergo amplius quod videmus
diligimus Ipe at dns illam q futura est vita

nram qualis in nobis futura sit ipsius in
predestinatione plus amat / vt ad eam nos
amando pducat / Quo ita qm vnusquisq; vie
dm misericordia et veritas / miseria mea pte
nouit quia sentimus / et ideo magis dm qua
nobis de miseria liberandis exhiberi volu
plus amamus / ea qua cottidie maxime pro
pria remissione postulamus et habemus / ihor
p petru significatu est / plus amatem / sed
minus amatu / quia minus nos amat xps mi
seros quam bros / veritatis aut cotemplato
qualis tunc futura e minus amamus / quia ne
dum venimus nouit nec habemus / licet p iohem
significatu e minus amatem / atq; ideo et
ad ipam et ad eius in nobis amore quale ei
debet² impletum / quia vemat dns exspec
tatem / sed plus amatu / quia id qd p illum
figurabatur est / hoc essent btm / Nemo ni istos
insignes apostolos separet / Et ni ee qd significa
bat petrus ambo erat / et in eo quod significa
bat iohes ambo futu erant / Cuiusmodo se
gbatur iste / manebat ille / Credendo at am
bo mala psentia huius miseie tolerabat / ambo
futa bona in btitudine exspectabat / Nec ipi
soli / s vniusa hoc fuit ista ecclia sponsa xpi
ab istis septa quibus ecclia / in a felicitate
seruanda / Quas duas vitas petri et iohis

figuauerit / singli singlas / uerū in hac tpalit
abulauerit ambo p fidem / et ita metuū fruct
ambo p spem / Omibus igit sis ad xpi corpus
insepabiliter pmanentibus / ppter huius vite pro
rectiosissime gubernaculum / ad liganda et
soluenda pmā claues regni celorum pmus
apl'orum petrus accepit / eisdē omnibus sua /
ppt vite illius secretissime quietissimaq; simul
sup petrus xpi iohes euāgelista venibit /
qui non iste solus / sed cuncta ecclia ligat sol
uitq; prima / non ille in principio verbū deū a
pud deum / et rectā de xpi diuinitate / et de
totius diuinitatis trinitate atq; unitate sub
limia / q in illo xpi templo sacre ad faciem gre pla
da / mur ac doner ueniat deus in speculo aut
in enigmate retinenda sunt / q predicando tur
tacet de fonte diuini pectoris solius bibit / sed
ipe deus ipm ecclesiasticum pro sua diuinaq; ma
ternitate omnibus suis bibendum toto terrarum
orbe diffudit / Cur qui senserit / et hi quidem
no contemptibiles sacri eloquii interpres expo
nolet aptius ppterea plus amatu qd neq; uerbis
duxerit / et memorie puritia castissimq; uiderit
Hoc quidem in spiritalis amoris no euidenti
apparet ueritate id quoq; multū adiuuat
reuerentiam huiusmodi sententie / qd ipa
uita per eū significatur / ubi no erit mortis

Hic est discipulus q̃ testimoniu perhibet
de hijs et scripsit hec et scimꝰ quia verũ est
testimoniu eius Sunt aũ et alia multa que
q̃ fecit ihc̃s q̃ si scribantur p singula nec
ipm arbitror mundum capere eos q̃ scriben
di sunt libros Non sparo horũ credendu
e mundum capere non posse q̃ in eo quidem
scribi possent sed scpta non ferret ꝑ capa
citate legentiũ deprehendi fortasse no pos
sent quamꝭ salua rei fide plerũq; dicta
excedere videantur fidem Quod no fit q̃n
alicui quod eãdem obscurũ uel dubiũ causa et
hoc reddita exponit sed q̃n alicui quod ap
tum e uel augeat uel extenuat nec ni a
tramite significande veritatis exorbitat quo
sit ũba que rem indicant excedat ut volũ
tas loquentis nec valentis appareat qui
nouit quousq; credatur a quo ultra quam
credendum e uel minuit loquendo alicui
uel augendum augetur Hunc loquendi
modum greco noie no solum greca rum
verũ etiam latinarũ lectiõ magri Yperboken
vocant Qui modus sit hor low ita in non
nullis aliis diuinis lectis inuenitur ut et
posuerit in relatu os suu et vertice capilli
ambulantiũ in delictis suis et multa
huiusmodi que scripturis sanctis no desunt

sic alij tropi hor e thesaurom modi/ de q̃bus
operosius disputarem/ nisi euangelista ꝺ̃
miniare euangelium suum/ etia ipe rompelleret
meu finiare sermonem ℣

Explicit expositio scti Augustini episcopi
In euangelium scdm Iohannem

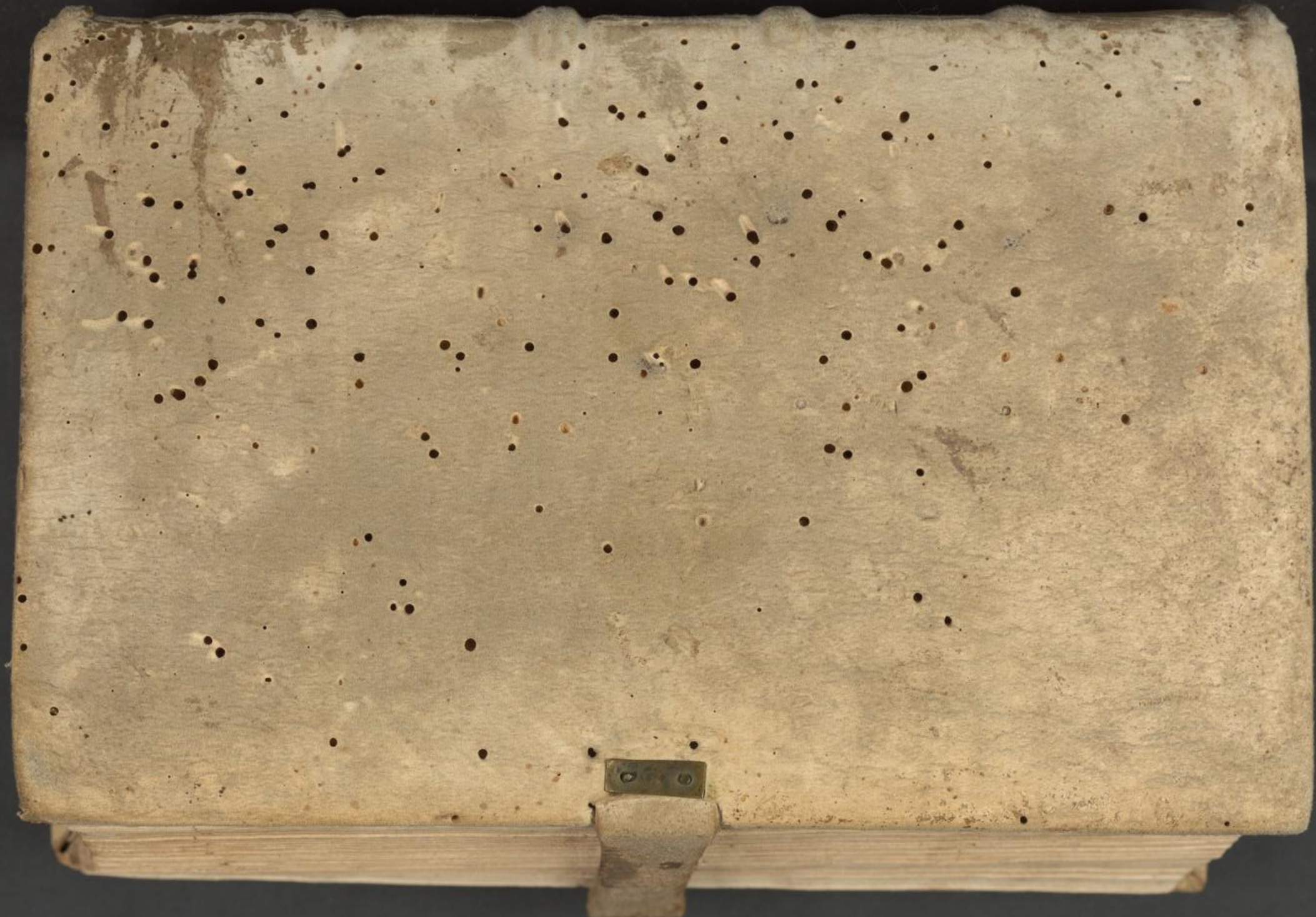
Liber capli ecclie sci Nazarii in butzbach

moc̄. q. quida canes latrent q̄x latrat
& p ficum mostat vo nocuit. Aug̃. alliga
tus & unic̄ tāq̄ canis dicens adhuc
latre pot. sollicitare pot. mordē pot
ni voletem. Item. Ramq̄ leo rugiet. glo.
tāq̄ obsidens claustr murof explorat an
si aliq̄s pt murox. mat stabul & adhu pe
netr̄. ad unciora assē oculis formas illa
tas & fame voluptates ut visu dēstat ca
stitatē aures p canora tepidat ut mollis
at tamē vigore lingua. quinto. quocat ī
purus lacessentib̄ man̄ ad cedē instigat
Job. Bestie tue pacifice. glo. sō timeb̄ se
uientes q̄ nō ē secur̄ blādientes. **D martiū**

De martirio. Aug̃. sed dicat fortē q̄ nūq̄
quib̄ martyr̄ cruenta cē nō possunt
hēnt. pace mea martires suos nā tractādi
ā mugare libidine fugē vastitā custo
dire auaritiā. extremē demūdo diffidere
pt magna martirū ē. Aug̃. ēt sine gna
martirū absq; effusione sanguis abs
neta inhabitabilia largitas ipsaq; pace
affectat inuenire. ℣. Duo sūt gna mi
rtiū vnū ī publica actōe. aliud ī mīe
rabilē mortē dīre p̄sequent martirū
dupto ope est. Fac vo cū melius
odiose diligē. martyriū mortis agi
tāne ē. ℟. Joh̄. nāq; evāg. magis pfec
turū fatuum p̄ martyr existunt qua
passionē q̄ no sustinent deponere seruu
ut dīre et nos ergo h̄ excep̄ sine fīp
martires ee possum̄ si patientia dare
vacat custodiam. ℣. Martyr nō sensū
doloris corpis nec h̄ fortis stupor sed
dei fortitudo n. si nō admitt̄ nec dolo
rē p̄cepit. **De Virgine**

Virgo ordie. ℟. Hoc sibi ē an labore
sumere tibi et an munus exigere primi
ti. ad altare x̄ps. q. de thalamo ego pce
dat. et heat desponsi vestib̄ bonū seruat

nomē tuū nouum. Vbi nō erat. ℣. Ingre
dit. Et abiit opīo cuius intra fīna. glo.
gauia q̄ ip̄e eos q̄ foris sūt q̄rendi est
nō ut amādi. Jo. Ecce ego sū. q̄ sola
Vbi enim nō heat. hē ut fama testimo
niū. Gen. Qui nō curat quid de se a
liis dicat ut f̄mam flagitiosā ē aut
de silētio. ℟. **Desilens** dissoluē
Silentiū acuit exercitū. ardam habet
et ad celestia anhelandū rapit. Jo. Me
fas est ut labia illa quib̄ dñs ofīt re
gat bīdicat et laudat. aliq̄ polluat
sordē peccī. Jo. Beata lingua q̄ nouit
nisi de diuis tractē sermonē. ℟. Felix sq̄
dē q̄ inomī. fabulatiōe dupsis ute nos
sollicitat et duos. fidūno stimulat au
dacē. Timū quid dīne maiestatis ira
mān̄ incaute hortendū ē. Sui scathe
dēmutatis cui nichomī p̄scale offē
dē. **De vbo Cor. vbosos** dicēm dare
sos. ℟. Vbosis adolescēte studetem
eloquēte ēt sapīe sit manus n̄ aliud
q̄ iustus hostē repuret. Jo. Audiui
mus nōnūq̄ de hus qui religiōe p̄fes
si fuē remissi et cadere mala suap
tura seu a. aliq̄s sed mūdi vanitatem
seuozalide. sed vo aide salute noxiū
pestiferos delinquos sectans adhuc ad
indictū de hoc et huiusmodi q̄ gestat
a talib̄ nō ste nouū. est mundi h̄ pstie
verustans opaldi. ℣. Si mīa talo
mān̄ exaudiē ipse quo mō anna
polluit fidē studia locutōe. Jo. Ut thīu
ri cord̄ sui nō vide dīne. et sui de
diligent̄ custodire. ℟. Plerūq; de
sidiosa vita cause negligim̄ et ad
noxia pueim̄. ut pmū laq̄ aliena li
beat et postmo. directionib̄ lingua ut
ea aliena mordat ad extremū usq;
ad peat. numeli. eruptat. Jo. Quo

Handschr.
677

0 cm 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16
Inches 1 2 3 4 5 6 7
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17
Centimetres
Farbkarte #13
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color